ଆଇ.ସି.- 38

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ACKNOWLEDGEMENT

This course is based on revised syllabus prepared by Insurance Institute of India, Mumbai

भारतीय बीमा संस्थान
INSURANCE INSTITUTE OF INDIA

ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ
ଜି-ବ୍ଲକ୍, ପ୍ଲଟ ନଂ. ସି -46
ବାନ୍ଦ୍ରା କୁର୍ଲା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ବାନ୍ଦ୍ରା (ପୂ), ମୁମ୍ବାଇ-400051

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ଆଇ.ସି.- 38

ସଂସ୍କରଣ ର ବର୍ଷ : 2016

This course is the copyright of the Insurance Institute of India, Mumbai. In no circumstances may any part of the course be reproduced.

This course is purely meant for the purpose of study of the subject by student appearing for the examination of Insurance Institute of India & is based on prevailing best industry practices. It is not intended to give interpretation or solution in case of dispute or matters involving legal argument.

This is only an indicative study material. Please note that the questions in the examination shall not be confined to this study material.

Published by: P. Venugopal, Secretary-General, Insurance Institute of India, G-Block, Plot C-46, Bandra Kurla Complex, Bandra (E) Mumbai – 400 051.

ମୁଖବନ୍ଧ

ସଂସ୍ଥାନ ଉଦ୍ୟୋଗ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିକଶିତ କରିଛି । ଆଇଆରଡିଏଆଇ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ପାଠ୍ୟ ବିବରଣ ଆଧାରରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ, ଏ ପ୍ରକାରେ, ଜୀବନ, ସାଧାରଣ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉପରେ ମୂଳଭୂତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟିକ ବୃତ୍ତିକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଏକ ଗତିଶୀଳ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଧ୍ୟୟନ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଇନ୍-ହାଉସ୍ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ, ଆଇନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ପେଶାରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାକୁ ପଡିବ ।

ଆଇଆଇଆଇ କୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ଆଇଆରଡିଏଆଇ କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ । ସଂସ୍ଥାନ ସେହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ

CONTENTS

Chapter no.	Title	Page no.
SECTION 1	**COMMON CHAPTERS**	
1	ବୀମା ପରିଚୟ	2
2	ଗ୍ରାହକ ସେବା	26
3	ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା	57
4	ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା	68
5	ଜୀବନ ବୀମାର ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	78
SECTION 2	**LIFE INSURANCE**	
6	ଜୀବନ ବୀମା କ'ଣ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ	101
7	ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା	115
8	ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ - I	137
9	ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ - II	157
10	ଜୀବନ ବୀମାର ପ୍ରୟୋଗ	174
11	ଜୀବନ ବୀମାରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ / ମୂଲ୍ୟାୟନ	184
12	ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ	206
13	ଦଲିଲୀକରଣ - ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ- I	218
14	ଦଲିଲୀକରଣ -ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ - II	227
15	ସଙ୍କଟାଙ୍କନ / ଦାୟଗ୍ରହଣ	247
16	ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟ ରାଶିପ୍ରଦାନ	269
SECTION 3	**HEALTH INSURANCE**	
17	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ପରିଚୟ	283

18	ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ	299
19	**ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ**	325
20	**ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ**	383
21	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ	421

SECTION 1

COMMON CHAPTERS

ଅଧ୍ୟାୟ 1

ବୀମା ପରିଚୟ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମାର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକର ସହିତ ପରିଚୟ କରାଇବା, ଏହାର କ୍ରମବିକାଶ ଏବଂ ଏହା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଏହାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା । ଆପଣ ଏହା ମଧ୍ୟ ଶିଖିପାରିବେ ଯେ କିପରି ବୀମା ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାସବୁର ପରିଣାମରେ ଉପୁଜୁଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ସାଧନ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପାଠ୍ୟ ପରିଣାମ

କ. ଜୀବନ ବୀମା -ଇତିହାସ ଏବଂ କ୍ରମବିକାଶ

ଖ. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ

ଗ. ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କୌଶଳ

ଘ. ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ବୀମା

ଙ. ସମାଜରେ ବୀମାର ଭୂମିକା

କ. ଜୀବନ ବୀମା - ଇତିହାସ ଏବଂ କ୍ରମବିକାଶ

ଆମେମାନେ ଏକ ଅନିଶ୍ଚିତ ସଂସାରରେ ବସବାସ କରୁଛୁ । ଆମେ ନିମ୍ନ ବିଷୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉ :

- ✓ ଟ୍ରେନଗୁଡିକ ଧକ୍କାଖାଇବା;
- ✓ ବନ୍ୟା ସମଗ୍ର ଜନସମୁଦାୟକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବା;
- ✓ ଭୂମିକମ୍ପ ଯାହା ଦୁଃଖ ଆଣିଥାଏ;
- ✓ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସରେ ହଠାତ୍ ମରିଯିବା;

ଚିତ୍ର 1: ଆମ ଚାରିପଟେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା

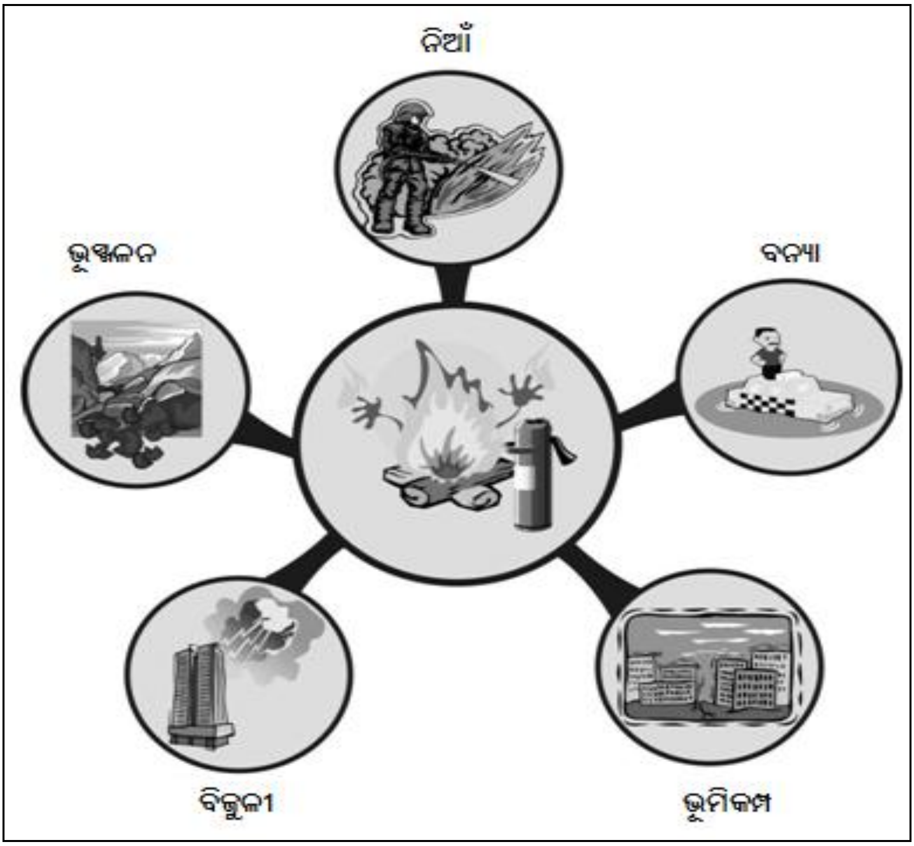

ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଆମମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ବିବ୍ରତ ଓ ଭୟଭୀତ କରିଦିଏ ?

କାରଣ ସରଳ ଅଟେ ।

i. ପ୍ରଥମତଃ ଏହି ଘଟଣାଗୁଡିକ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଅଟନ୍ତି । ଯଦି ଆମେ ଏକ ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରିପାରନ୍ତେ ତେବେ ଆମେ ଏହାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହନ୍ତେ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ସେ ଭଳି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ/ଅପୂର୍ବାନୁମେୟ ଓ ପ୍ରତିକୂଳ ଘଟଣାସବୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ହାନି ଓ ଦୁଃଖର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ସମୁଦାୟ ସହଭାଗୀତା ଓ ପରସ୍ପର ସହାୟତାର ପ୍ରଣାଳୀ ଆପଣେଇ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଆସିପାରେ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ଘଟଣାସବୁରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ବୀମା ବିଷୟରେ ବିଚାର ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲା । ତଥାପି, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ, ଆମେ ଆଜି କେବଳ ଦୁଇ କିମ୍ବା ତିନି ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଛୁ ।

1. ବୀମାର ଇତିହାସ

ବୀମା କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ଖ୍ରୀ.ପୂ.3000 ଠାରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ବୋଲି ଜଣାପଡିଛି । ଅନେକ ସଭ୍ୟତା, ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି, ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଓ ସହଭାଗୀତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗରେ ଆଣିଛନ୍ତି, ସମସ୍ତ ହାନିର ଭୁକ୍ତଭୋଗୀ ସମୁଦାୟର କେତେକ ସଦସ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ କେତେକ ଉପାୟକୁ ଅବଲୋକନ କରିବା ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

2. ଯୁଗଯୁଗ ମଧ୍ୟଦେଇ ବୀମା

ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀ	ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ଥିଲା ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଋଣସବୁକୁ ନାକଚ କରାଇବାର ମୂଲ୍ୟ ରୂପେ, ଋଣଦାତାମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ଦେଉଥିଲେ, ଯଦି ଏକ ଜାହାଜ ବୋଝେଇ ନିଖୋଜ ହେଲା କିମ୍ବା ଚୋରୀ ହେଲା । ଏଗୁଡିକୁ 'ପୋତବନ୍ଧ ଋଣ' କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଜାହାଜ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ବୋଝେଇ ଜିନିଷର ଜମାନତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ପଡିବ କେବଳ ଯଦି ଓ ଯେତେବେଳେ ଜାହାଜଟି, ଜଳଯାତ୍ରା ପରେ, ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ନିରାପଦରେ ପହଞ୍ଚିବ ।
ବାରୁଚ ଓ ସୁରତ ଠାରୁ ବ୍ୟାପାରୀ	ଭାରତୀୟ ପୋତଗୁଡିକରେ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ଇଜିପ୍ଟ ଓ ଗ୍ରୀସ୍ କୁ ଜଳଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ବାରୁଚ ଓ ସୁରତ ଠାରୁ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେବିଲୋନୀୟ ବ୍ୟାପାରୀମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା ।
ଗ୍ରୀକ୍	ଗ୍ରୀକ୍ ମାନେ ମରିଯାଇଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟିକ୍ରିୟା - ଓ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ 7ମ ଶତାବ୍ଦୀ AD ରେ ପରୋପକାରୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଇଂଲାଣ୍ଡର ମୈତ୍ରୀପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଜଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସେ ଭଳି ଗଠିତ ହୋଇ ଥିଲା ।
ରୋଡେସର ନିବାସୀ	ରୋଡେସର ନିବାସୀମାନେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଆପଣେଇ ଥିଲେ ଯେଉଁଠି, ଯଦି ବିପତ୍ତି ସମୟରେ ଜେଟିସନ[1] କରିବା କାରଣରୁ କିଛି ଜିନିଷର ହାନି ହେଲା, ଜିନିଷପତ୍ରର ମାଲିକ (ଏପରିକି ସେମାନେ ଯେଉଁମାନେ କିଛି ହରାଇ ନ ଥିବେ) କିଛି ଅନୁପାତରେ ହାନିକୁ ବହନ କରୁଥିଲେ ।
ଚୀନି ବ୍ୟାପାରୀ	ପୁରାତନ କାଳରେ ଚୀନି ବ୍ୟାପାରୀମାନେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ନଦୀ ଉପରେ ଜଳଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ନୌକା କିମ୍ବା ଜାହାଜଗୁଡିକରେ ସେମାନଙ୍କ ଜିନିଷକୁ ରଖୁଥିଲେ । ସେମାନେ ମନେ କରୁଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ନୌକାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ସେଭଳି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲା, ଜିନିଷର ହାନି କେବଳ ଆଂଶିକ ହେବ, ସମଗ୍ର ନୁହେଁ । ହାନିକୁ ଆବଣ୍ଟିତ ଓ ତଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରୁଥିଲା ।

3. ବୀମାର ଆଧୁନିକ ଧାରଣା

ଭାରତରେ ଜୀବନ ବୀମାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭାରତୀୟ ଯୌଥ-ପରିବାର ପ୍ରଣାଳୀର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଥିଲା, ଯାହା ଯୁଗ ଯୁଗ ଦେଇ ଜୀବନ ବୀମାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଥିଲା । ଏକ ସଦସ୍ୟର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ଦୁଃଖ ଓ ହାନିସବୁ ବିଭିନ୍ନ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଯାଉଥିଲା, ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଯୌଥ-ପରିବାର ପ୍ରଣାଳୀର ଭଗ୍ନ ଓ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ପରିବାରର ଉଦ୍ଭବ, ତା' ସହିତ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ମାନସିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୁରକ୍ଷାର ବୈକଳ୍ପିକ ପ୍ରଣାଳୀସବୁର ବିକାଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଣିଦେଇଛି । ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଆଲୋକ ପାତ କରୁଛି ।

i. **ଲଏଡ୍ସ:** ଆଜିକାଲି ବ୍ୟବହାରରେ ଥିବା ଭଳି ଆଧୁନିକ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉଦ୍ଭବ ଲଣ୍ଡନର ଲଏଡ୍ସ କଫି ହାଉସରେ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ । ସେଠି ଏକତ୍ର ହେଉଥିବା ବ୍ୟାପାରୀମାନେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ, ଜାହାଜରେ ନିଆଯାଉଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଜିନିଷର ହାନିସବୁକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବାପାଇଁ ରାଜି ହେଉଥିଲେ । ସେହିସବୁ ହାନି ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପଦ, ଯଥା: ଉଚ୍ଚ ସମୁଦ୍ରରେ ଜଳଦସ୍ୟୁ ଲୁଟ କରିବା, କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ସାମୁଦ୍ରିକ ପାଗ ଜିନିଷକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା କିମ୍ବା ସାମୁଦ୍ରିକ ବିପତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଜାହାଜ ବୁଡ଼ିଯିବା କାରଣରୁ ଘଟୁଥିଲା ।

ii. ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ପାଇଁ ମୈତ୍ରୀପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା, ଯାହା 1706 ରେ ଲଣ୍ଡନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ତାକୁ ପୃଥିବୀର ପ୍ରଥମ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

4. ଭାରତରେ ବୀମାର ଇତିହାସ

କ) ଭାରତ: ଭାରତରେ ଆଧୁନିକ ବୀମା, 1800 ର ଆରମ୍ଭ କାଳରେ ପ୍ରାୟ ସେହି ସମୟରେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିବା ବିଦେଶୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନଙ୍କ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ଦି ଓରିଏଣ୍ଟଲ ଲାଇଫ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ଇଂରାଜୀ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା ।
ଟ୍ରାଇଟନ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା
ବମ୍ବେ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଏସ୍ୟୁରାନ୍ସ ସୋସାଇଟି ଲିମିଟେଡ	ପ୍ରଥମ ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ । ଏହା 1870 ରେ ମୁମ୍ବାଇରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା
ନ୍ୟାଶନଲ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ	ଭାରତର ସର୍ବପୁରାତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ । ଏହା 1906 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଛି ।

ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ କ୍ରମାନୁସାରେ ଅନେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

1912 ରେ, ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ନିଧି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1912 ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଯେ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସାରଣୀ ଓ

କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସାମୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏକ ବୀମାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଉଚିତ । ଅବଶ୍ୟ, ଭାରତୀୟ ଓ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସମାନତା ଓ ଭେଦଭାବ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ବିନିୟମ, ଯାହା ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଆଚାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ, ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇ ବଳବତ୍ତର ରହିଛି । ବୀମା ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମା ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଗଲା ।

ଖ) **ଜୀବନ ବୀମାର ଜାତୀୟକରଣ:** ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ 1ମ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1956 ରେ ଜାତୀୟକରଣ କରାଗଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ (ଏଲ.ଆଇ.ସି) ଗଠିତ ହେଲା । ସେହି ସମୟରେ 170 କମ୍ପାନୀ ଓ 75 ଭବିଷ୍ୟତ ନିଧି ସଂସ୍ଥା ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । 1950 ଠାରୁ 1999 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏଲ.ଆଇ.ସି. ପାଖରେ ଭାରତରେ ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାର ଥିଲା ।

ଗ) **ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାର ଜାତୀୟକରଣ:** 1972 ରେ ସାଧାରଣ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଜାତୀୟକରଣ ଅଧିନିୟମ (GIBNA) ଲାଗୁ ହେବା ସହିତ, ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ମଧ୍ୟ ଜାତୀୟକରଣ କରାଗଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମ (ଜି. ଆଇ.ସି.) ଓ ଏହାର ଚାରି ଗୌଣ (ସହାୟକ) କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଗଲା । ସେହି ସମୟରେ, ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଭାରତର 106 ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ମିଶାଇ ଦିଆଗଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଜି.ଆଇ.ସି.ର ଚାରି ଗୌଣ କମ୍ପାନୀମାନେ ଗଠିତ ହେଲେ ।

ଘ) **ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି ଓ ଆଇଆରଡିଏ: 1993** ରେ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱର ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ପାଇଁ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ଆବିଷ୍କାର ଓ ସୁପାରିଶ କରିବା ପାଇଁ ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି ଗଠିତ ହେଲା । ସମିତି 1994 ରେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନା କଲେ । 1997 ରେ ବୀମା ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ ଆର ଏ) ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ଅଧିନିୟମ, 1999 (ଆଇ ଆର ଡିଏ) ର ପ୍ରଚଳନ ସହିତ ଏପ୍ରିଲ 2000 ରେ ଉଭୟ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଏକ ସାଂବଧାନିକ ବିନିୟାମକ ସଂସ୍ଥା ରୂପେ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ ଆର ଡିଏ) ଗଠିତ ହେଲା । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.କୁ ପରେ ପରେ 2014 ରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଆଇ. ହିସାବରେ ପୁନଃନାମିତ କରାଯାଇଛି ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମକୁ 2015 ରେ ସଂଶୋଧିତ କରି, କେତେକ ଅନୁବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପରିଭାଷା ଓ ଗଠନକୁ ସଂଚାଳିତ କରନ୍ତି ।
ଏକ ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେହି ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ***'ଯେଉଁଥିରେ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ନିବେଶକମାନଙ୍କ ସମେତ, ବିଦେଶୀ ନିବେଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇକ୍ୱିଟି ଅଂଶର ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି, ସେଭଳି ଭାରତୀୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପେଡ୍ ଅପ୍ ଇକ୍ୱିଟି ପୁଞ୍ଜିର ଅଣଅଁଶ ପ୍ରତିଶତଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାରେ ଭାରତୀୟ ଅଧିକୃତ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥିବ'*** ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମର ସଂଶୋଧନ ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିନିୟମ ଲାଗୁ କରେ । ଏକ ବିଦେଶୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଭାରତରେ ସ୍ଥାପିତ ଏକ ଶାଖା ଜରିଆରେ ପୁନଃ-ବୀମାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । "ପୁନଃ - ବୀମା" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଏକ ଅନ୍ୟ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟର ଅଂଶର ବୀମା ଯିଏ ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ପାରସ୍ପାରିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ '

5. ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ

ଚଳିତ ସମୟରେ, ଭାରତରେ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା 24 ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି:

କ) ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ (ଏଲ ଆଇ ସି) ହେଉଛି ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ କ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ

ଖ) ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ 23 ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଛନ୍ତି

ଗ) ଭାରତ ସରକାର ଅଧୀନରେ, ଡାକ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଡାକ ଜୀବନ ବୀମା (ପୋଷ୍ଟାଲ ଲାଇଫ୍ ଇନ୍ସ୍ୟୁରାନ୍ସ) ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ କାରବାର କରେ, କିନ୍ତୁ (ବି)ନିୟାମକର କ୍ଷେତ୍ର ଠାରୁ ବିମୁକ୍ତ ଅଟେ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭାରତରେ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ (ବି)ନିୟାମକ ଅଟେ ?

I. ଭାରତୀୟ ବୀମା ପ୍ରାଧିକରଣ
II. ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ
III. ଭାରତୀୟ ଜୀବନ ବୀମା ନିଗମ
IV. ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମ

ଖ. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

ଆଧୁନିକ ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଏକ ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ହରାଏ (ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ଦ୍ୱାରା), ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ଆର୍ଥିକ ହାନିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ଏକ ସାଧାରଣ ନିଧି ଜାତ କରାଯାଏ, ଯାହା ସମାନ ପ୍ରକାର ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁର ସେଭଳି ଅନେକ ମାଲିକଙ୍କ ଛୋଟ ଛୋଟ ଅବଦାନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କେତେକ ଭାଗ୍ୟହୀନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହାନିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ ।

ସରଳ ଭାଷାରେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ଅବସର ଓ ଏହାର ପରିଣାମକୁ ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଅନେକଙ୍କ ନିକଟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ବୀମାକୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ କେତେକ, ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବା ଭାଗ୍ୟହୀନ ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ହାନି ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳିଆ ଅନିଶ୍ଚିତ ଘଟଣା/ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର.2: ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

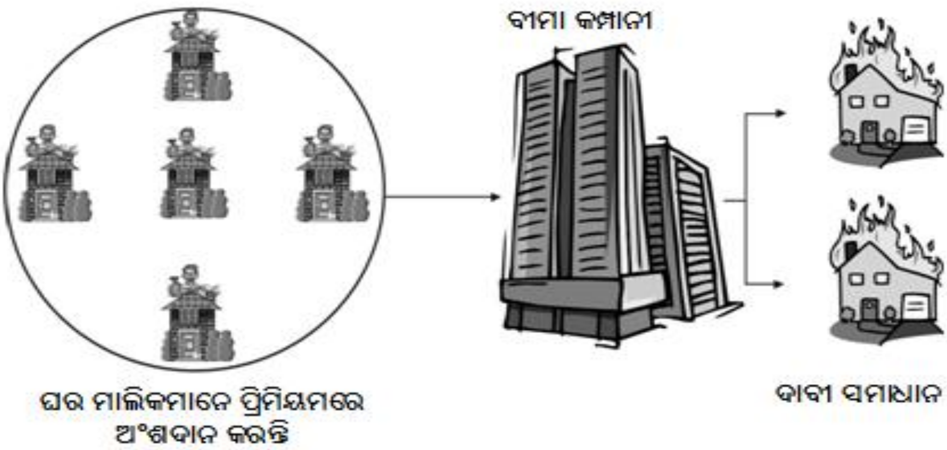

ଅବଶ୍ୟ ଏଇଠି ଏକ ଦୋଷ ରହିଛି ।

i. ଲୋକମାନେ ସେ ଭଳି ଏକ ସାଧାରଣ ନିଧି ଜାତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ କଠିନ ପରିଶ୍ରମରେ ଅର୍ଜିତ ଧନକୁ ତ୍ୟାଗ କରାବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ କି ?

ii. ସେମାନେ କେମିତି ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶଦାନକୁ ଆକାଂକ୍ଷିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାସ୍ତବରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଛି ?

iii. ସେମାନେ କେମିତି ଜାଣିବେ ଯେ ସେମାନେ ଅତି ବେଶୀ କିମ୍ବା ଅତି କମ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି ?

ସ୍ପଷ୍ଟତଃ କେହି ଜଣକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆରମ୍ଭ ଓ ସଂଗଠିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସମୁଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ଆଣିବାକୁ ପଡିବ । ସେହି 'କେହି ଜଣ' କୁ 'ବୀମାକର୍ତ୍ତା' କୁହାଯାଏ ଯିଏ ସେହି ଅଂଶଦାନକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସମୁଚ୍ଚୟ ଗଠନ କରିବାକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେଉଁମାନେ ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତଥା ସମୁଦାୟର ବିଶ୍ୱାସ ଜିତିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1. ବୀମା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ

କ) ପ୍ରଥମତଃ, ସେଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାର କିଛି ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିବ । ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି :

i. ଭୌତିକ (ଯେପରି କି ଏକ କାର କିମ୍ବା ଏକ ଘର) ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା

ii. ଅଣଭୌତିକ (ଯେପରିକି ନାମ ଓ ସଦ୍ଭାବ) ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା

iii. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ (ଯେପରିକି ଜଣକର ଆଖି, ଅଙ୍ଗ ଓ ଶରୀରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶ) ହୋଇପାରେ

ଖ) ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହରାଇପାରେ ଯଦି କୌଣସି ଏକ ଘଟଣା ଘଟେ । ହାନିର ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ସଙ୍କଟ କୁହାଯାଏ । ସଙ୍କଟ ଘଟଣାର କାରଣକୁ ବିପଦ କୁହାଯାଏ ।

ଗ) ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଛି ଯାହା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣରୂପେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବୈୟକ୍ତିକ ଅଂଶଦାନ (ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ପରିଚିତ) ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମାନ ରୂପକ ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଏ ଯାହା ସମାନ ରୂପକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି ।

ଘ) ନିଧିଗୁଡିକର ଏହି ସମୁଚ୍ଚୟକୁ ସେହି କେତେକଙ୍କ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବାରେ ଉପଯୋଗୀ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ବିପଦ କାରଣରୁ ହାନିର ଶୀକାର ହୋଇ ପାରନ୍ତି ।

ଙ) ନିଧିଗୁଡିକର ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଏବଂ କିଛି ଭାଗ୍ୟହୀନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂପାଦିତ କରାଯାଏ ।

ଚ) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଯୋଜନାରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସେହି ଭାଗୀଦାରକୁ ବୀମିତ କୁହାଯାଏ ।

2. ବୀମା ଭାରକୁ ହ୍ରାସ କରେ

ସଙ୍କଟର ଭାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଦତ୍ତ ହାନି ପରିସ୍ଥିତି ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ପରିଣାମରେ ଜଣକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ, ହାନି ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ।

ଚିତ୍ର 3 : ସଙ୍କଟ ଭାର ଯାହା ଜଣେ ବହନ କରେ

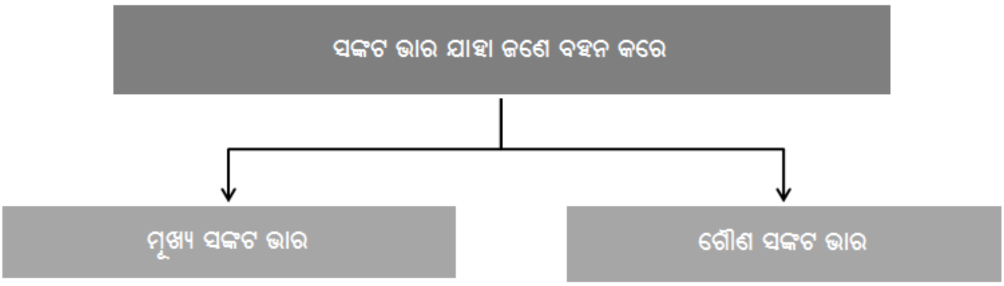

ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ଭାର ଅଛି ଯାହା ଜଣେ ବହନ କରେ – **ମୂଖ୍ୟ ଓ ଗୌଣ**

କ) ମୂଖ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଭାର

ମୂଖ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଭାରରେ ହାନିସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ, ଶୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ ଘଟଣା କାରଣରୁ, ଏକ ଗୃହସ୍ଥ (ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଏକକମାନେ) ବାସ୍ତବରେ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ହାନିସବୁ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସହଜରେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ହୋଇପାରେ

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ଏକ କାରଖାନା ନିଆଁରେ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ, ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସେହି କ୍ଷତିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବ, ତାକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ଯଦି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃତପିଣ୍ଡର ସର୍ଜରୀ ହୁଏ, ତାହାର ଡାକ୍ତରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଜଣାପଡ଼େ ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଏ ।

ଏହା ଅତିରିକ୍ତ କେତେକ ପରୋକ୍ଷ ହାନିଗୁଡିକ ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ବ୍ୟବସାୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ଦେଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଲାଭର ହାନି ହୋଇପାରେ ଯାହାର ଆକଳନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ସେହି କ୍ଷତିର ଶୀକାର ହୋଇଥିବ, ତାକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ଖ) ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର

ମନେକରନ୍ତୁ ସେଭଳି କୌଣସି ଘଟଣା ଘଟିନାହିଁ ଏବଂ କୌଣସି କ୍ଷତି ହୋଇନାହିଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଏଇୟା ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ କୌଣସି ବୋଝ/ଭାର ବହନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ? ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଯେ ମୂଖ୍ୟ ଭାର ବ୍ୟତୀତ, ଜଣେ ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ମଧ୍ୟ ବହନ କରିଥାଏ ।

ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାରରେ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଚାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯାହାକୁ ଜଣକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ପଡ଼େ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ସେ ଏକ ହାନି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ଯଦିଓ କଥିତ ଘଟଣା ନ ଘଟେ, ତଥାପି ଏହି ଭାରସବୁକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଆସନ୍ତୁ ଏହି ଭାର/ବୋଝଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଙ୍କୁ ବୁଝିବା :

i. ପ୍ରଥମତଃ ଭୟ ଓ ବ୍ୟଗ୍ରତା କାରଣରୁ ଭୌତିକ ଓ ମାନସିକ ଚାପ ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟଗ୍ରତା ବ୍ୟକ୍ତି – ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ ଏବଂ ଚାପ ର କାରଣ ହୋଇପାରେ ଓ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଅନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଏକ ହାନି ଘଟିବ କି ନାହିଁ, ବିବେକଶୀଳତା ହେବ ଯେ ସେଭଳିଆ ଆକସ୍ମିକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂରକ୍ଷିତ ନିଧି ଅଲଗା ରୂପେ ରଖାଯିବ । ସେ ଭଳିଆ ନିଧି ରଖିବାରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ଜଡିତ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେ ଭଳି ନିଧିସବୁକୁ ପ୍ରବାହୀ ହିସାବରେ ରଖାଯାଏ ଯାହାକି ଅଳ୍ପ ପ୍ରତିଫଳ ଦେଇଥାଏ ।

ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିଦେଲେ, ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଉପଭୋଗ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ନିଧିରେ ନିବେଶ କରିବା ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟଥା ଏକ ସଂରକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ରଖା ଯାଇଥାନ୍ତା, ଏବଂ ଜଣକର ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଜଣାଏ କି ସବୁ କାରଣ ପାଇଁ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **2**

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ଅଟେ ?

I. ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟାଘାତ ମୂଲ୍ୟ

II. ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମୂଲ୍ୟ

III. ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରୂପେ ଅଲଗା ଭାବେ ସଂରକ୍ଷଣ ରଖିବା

IV. ହୃଦ୍ ଘାତ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗ. ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନ କୌଶଳ

ଜଣେ ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିପାରେ ଯେ ବୀମା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସଠିକ୍ ସମାଧାନ ଅଟେ କି । ଉତ୍ତର ହେଉଛି 'ନା' ।

ବୀମା ହେଉଛି ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି । ଏଇଠି ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟସବୁକୁ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ପଦ୍ଧତି ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ତଳେ କରାଯାଇଛି:

1. ସଙ୍କଟ ପରିହାର

ଏକ ହାନି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପରିବର୍ଜିତ କରି ସଙ୍କଟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାକୁ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ କୁହାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି, ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପରିହାର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରେ ଯାହା ସହିତ ଏକ ସଙ୍କଟ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

i. ଜଣେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଠିକାରେ ଦେଇ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବହନ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇପାରେ ।

ii. ଜଣେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଭୟରେ ଘରୁ ବାହାରିବାକୁ ସାହସ କରି ନ ପାରେ କିମ୍ବା ବିଦେଶରେ ଥିବା ସମୟରେ ଅସୁସ୍ଥତା/ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହେବା ଭୟରେ ମୋଟାମୋଟି ଯାତ୍ରା କରି ନ ପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟର ମୁକାବିଲା କରିବାର ଏକ ନାକାରାତ୍ମକ ପଦ୍ଧତି । ବୈୟକ୍ତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅଗ୍ରଣୀୟତା ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକଠାରୁ ଆସେ ଯେଉଁଗୁଡିକ କିଛି ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ରିୟାକଳାପଗୁଡିକୁ ପରିବର୍ଜନ କଲେ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତଥା ସମାଜ ସେହି ଲାଭସବୁରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହାକୁ ସେହି ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବା କ୍ରିୟାକଳାପ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

2. ସଙ୍କଟ ଧାରଣ

ଜଣେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରଭାବକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଏବଂ ନିଜେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବ/ପରିଣାମକୁ ବହନ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ଏହାକୁ ସ୍ୱୟଂ-ବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଗୃହ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ ଛୋଟ କ୍ଷତିକୁ ସହ୍ୟ କରିବାର ଏହାର କ୍ଷମତାର ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାର କରି, ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ ।

3. ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଏହା ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାରିକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ହାନି ଘଟିବାର ଅବସରକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରଭାବର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଯଦି ସେଭଳି ହାନି ଘଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଘଟିବା ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ **'ହାନି ନିବାରଣ'** କୁହାଯାଏ । ହାନିର ତୀବ୍ରତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ **'ହାନି ହ୍ରାସ'** କୁହାଯାଏ ।

ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକର ବାରମ୍ବାରତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଆକାରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ ଥାଏ:

କ) **ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ,** ଯଥା: କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିୟମିତ "ଫାୟାର ଡ୍ରିଲ" ର ଆୟୋଜନ କରିବା, କିମ୍ବା ଡ୍ରାଇଭର, ଫର୍କଲିଫ୍ଟ ଅପରେଟରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେଲମେଟ ଓ ସିଟ ବେଲଟ ପିନ୍ଧିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା, ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ ହୋଇପାରେ ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଜଙ୍କ୍ ଖାଦ୍ୟ ପରିବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ।

ଖ) **ପରିବେଶ/ବାତାବରଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା,** ଯଥା: "ଭୌତିକ" ସ୍ଥିତି ସବୁକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା, ଉ.ସ୍ୱ. କବାଟସବୁରେ ଉତ୍ତମ ତାଲା, ଝରକାସବୁରେ ବାର (ଛଡ) କିମ୍ବା ଶଟର, ଚୋର କିମ୍ବା ଅଗ୍ନି ଚେତାବନୀ କିମ୍ବା ନିର୍ବାପକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରିବା । ରାଷ୍ଟ୍ର ଜନସମୁଦାୟର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦୂଷଣ ଓ ଧ୍ୱନି ସ୍ତରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ପାରିବେ । ମ୍ୟାଲେରିଆ ଔଷଧର ନିୟମିତ ଛିଞ୍ଚିବା ଏହି ରୋଗର ପ୍ରସାରର ନିବାରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଗ) **ବିପଦଜନକ କିମ୍ବା ଆପଦଜନକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀରେ କରାଯାଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁ,** ଯେତେବେଳେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିମ୍ବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ଜୀବନଶୈଳୀ ନିର୍ବାହ କରିବା ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଠିକ୍ ଭାବେ ଖାଇବା ରୋଗର ପୀଡ଼ିତ ହେବା ଘଟଣାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଘ) **ପୃଥକୀକରଣ,** ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଜମା କରି ରଖିବା ଅପେକ୍ଷା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସାରିତ କରି ରଖିବା, ହେଉଛି ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି । ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ଯଦି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଘଟିଲା, ସବୁ ଜିନିଷକୁ ସେହି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ନ ରଖି, ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ୱେର ହାଉସରେ ଗଚ୍ଛିତ କରି ରଖି ଜଣେ ଏହାର ହାନିକୁ ହ୍ରାସ କରି ପାରିବ । ଯଦିଓ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନଷ୍ଟ ହେଲା, ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବେ କମ୍ କରାଯାଇ ପାରେ ।

4. ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଏହା ସେହି ହାନିସବୁ,କୁ ଯାହା ଘଟିପାରେ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଧି (ଫଣ୍ଡ) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

କ) ସ୍ୱତଃ-ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସଙ୍କଟ ଧାରଣ, କୌଣସି ହାନି ହେଲେ ସ୍ୱତଃ-ରାଶିପ୍ରଦାନ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଫାର୍ମ, ହୁଏତ ନିଜର କିମ୍ବା ଧାର ନେଇଥିବା ଫଣ୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ, ଏହାର ନିଜ ସଙ୍କଟକୁ ସତ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରେ ଓ ଅର୍ଥ ପ୍ରବନ୍ଧ କରେ, ଏହା ସ୍ୱତଃ-ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ ରୂପେ ପରିଚିତ । ଫାର୍ମ ହାନି ପ୍ରଭାବକୁ ଯାହାକୁ ଧାରଣ କରିପାରିବା ଭଳି କମ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ହ୍ରାସ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରେ ।

ଖ) ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ଧାରଣର ଏକ ବିକଳ୍ପ । ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ହାନି ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଏଇଠି ସେହି ହାନିସବୁ, ଯାହା ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା(ଅଥବା ବିପଦ)ର ପରିଣାମରେ ଜାତ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ

ବୀମା ହେଉଛି ଏକ ବଡ଼ ଆକାରର ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ, ଏବଂ ଏହା ବୀମା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଜରିଆରେ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସ୍ଥାନରେ ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

ବୀମା ବନାମ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି (ବିଶ୍ୱାସ)

ଉଭୟ ବୀମା ଓ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ବ୍ୟାପାରିକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିଗତ ରୂପେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଉଭୟକୁ ପ୍ରାୟ ସଦୃଶ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ବୀମା ସେହି ଘଟଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଘଟିପାରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସେହି ଘଟଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସୂଚିତ କରେ ଯାହା ଘଟିବ । ବୀମା ଏକ ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ କି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏକ ଘଟଣାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ, ଉ.ସ୍ୱ. ମୃତ୍ୟୁ, ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ, କେବଳ ଘଟଣାର ସମୟ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ । ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ।

ଚିତ୍ର 4: ବୀମା କିପରି ବୀମିତର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ

ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟସବୁ ଅଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଫାର୍ମ ଏକ ସମୂହର ଅଂଶ ହୁଏ, ସଙ୍କଟକୁ ମୂଳ ସମୂହକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଇ ପାରେ ଯିଏ ତାପରେ ହାନି ପାଇଁ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ କରିପାରେ ।

ଏପ୍ରକାରେ, ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **3**

ନିମ୍ନମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ଏକ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଏଫ୍.ଡି.

II. ବୀମା

III. ଇକ୍ୱିଟି ଶେୟର

IV. ରିୟଲ ଇଷ୍ଟେଟ

ଘ. ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନ କରିବାରେ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ବୀମା

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏକ ସଙ୍କଟ ବିଷୟରେ କହୁ, ଆମେ ସେହି ହାନି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଉନାହୁଁ ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ଘଟିଛି କିନ୍ତୁ ସେହି ହାନି ବିଷୟରେ କହୁ ଯାହାର ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ଏପ୍ରକାରେ ଏହା ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ହାନି । ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ହାନିର ମୂଲ୍ୟ (ଯାହା ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମାନ) ହେଉଛି ଦୁଇଟି କାରକର ପରିଣାମ:

i. ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଯେ ବୀମିତ କରାଯାଉଥିବା ବିପଦ ଘଟିପାରେ, ଯାହାର ପରିଣାମ ହାନି ହୋଇପାରେ

ii. ପ୍ରଭାବ କିମ୍ବା ହାନିର ପରିମାଣ ଯାହା ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇପାରେ

ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ଉଭୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ହାନିର ପରିମାଣ ସହିତ ସରଳ ସମାନୁପାତରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ହାନିର ପରିମାଣ ଅତି ବେଶୀ ହୁଏ, ଏବଂ ଏହାର ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ ହୁଏ, ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ କମ ହୋଇପାରେ ।

ଚିତ୍ର 5: ବୀମା ଚୟନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର

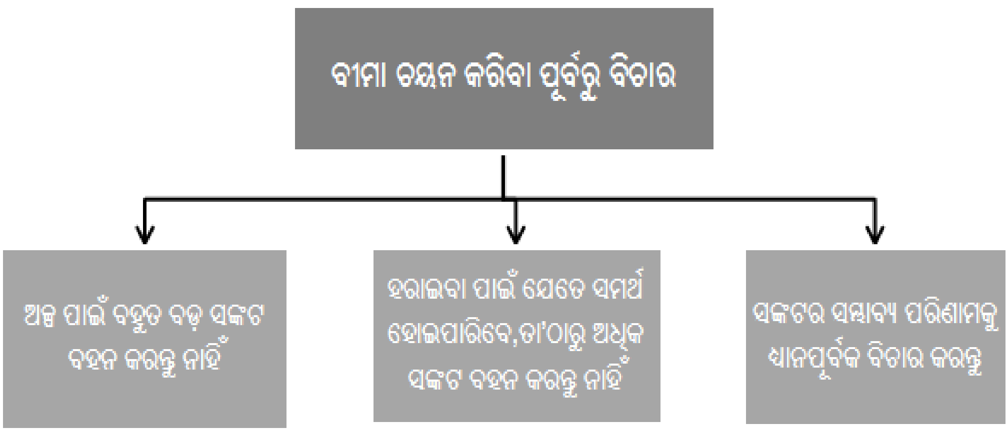

1. ବୀମା ଚୟନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର

ବୀମା କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବା ସମୟରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ହାନି, ଯାହା ହୋଇପାରେ, ତାକୁ ନିଜେ ବହନ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ବିପକ୍ଷରେ ସଙ୍କଟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟକୁ ତଉଳିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ଅଟେ - ଏହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି କାରକ ଦ୍ୱାରା

ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବୀମା ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମାଧାନ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବହୁତ କମ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ହାନି ପ୍ରଭାବ ଅତି ବେଶୀ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିସବୁରେ, ବୀମା ମାଧ୍ୟମରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ (ପ୍ରିମିୟମ) ବହୁତ କମ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ କି ଏହାକୁ ନିଜେ ନିଜେ ବହନ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ଅତି ବେଶୀ ହୋଇପାରେ ।

କ) ଅଳ୍ପ ପାଇଁ ବହୁତ ବଡ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ: ସଙ୍କଟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ମୂଲ୍ୟ ଓ ପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ସାଧାରଣ ବଲ ପେନ କୁ ବୀମିତ କରିବାରେ କିଛି ଅର୍ଥ ଅଛି କି ?

ଖ) ହରାଇବା ପାଇଁ ଯେତେ ସମର୍ଥ ହେବେ, ତା’ ଠାରୁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ: ଯଦି ଏକ ଘଟଣାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି ଏତେ ବଡ଼ ଯେ ଏହା ପ୍ରାୟ ଦେବାଳିଆ ପରିସ୍ଥିତି ଆଡକୁ ଗତି କରାଏ, ସଙ୍କଟର ଧାରଣ ବାସ୍ତବିକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

କ’ଣ ହେବ ଯଦି ଏକ ତୈଳ ପରିଷ୍କରଣ-ଶାଳା (ଅୟଲ ରିଫାଇନେରି) ଧ୍ୱଂସ କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ? ଏକ କମ୍ପାନୀ ଏହି ହାନିକୁ ସହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିବ କି

ଗ) ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିଣାମକୁ ଯତ୍ନ ସହିତ ବିଚାର କରନ୍ତୁ : ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଯାହା ପାଇଁ ହାନି ଘଟିବା (ବାରମ୍ବାରତା) ର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତୀବ୍ରତା (ପ୍ରଭାବ), ବେଶୀ ରହେ ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣେ ଏକ ସ୍ପେସ୍ ସ୍ୟାଟେଲାଇଟକୁ ବୀମିତ ନ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବ କି ?

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **4**

ନିମ୍ନ ପରିଦୃଶ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ପାଇଁ ବୀମା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ସିଦ୍ଧ ହେବ ?

I. ଏକ ପରିବାରର ଏକମାତ୍ର ଅନ୍ନଦାତା ଅସମୟରେ ମରିଯାଇ ପାରେ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା’ ୱାଲେଟ ହଜାଇ ପାରେ

III. ଷ୍ଟକ ମୂଲ୍ୟର ତୀବ୍ର ପତନ ହୋଇ ପାରେ

IV. ସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବହାର ଓ ଖରାପ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଏକ ଘରର ମୂଲ୍ୟ କମ ହୋଇପାରେ

ଙ. ସମାଜରେ ବୀମାର ଭୂମିକା

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏକ ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ବିକାଶରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ରହିଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ଯେ ଦେଶର ସମ୍ପତ୍ତି ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ସଂରକ୍ଷିତ ରହୁଛି । ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ) ସେମାନଙ୍କ ନିବେଶ ସାରା ସମାଜକୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଶକ୍ତି ଏହି ସତ୍ୟତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ପ୍ରିମିୟମ ଆକାରରେ ବଡ ପରିମାଣର ରାଶି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକାଠି ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ କରାଯାଏ ।

ଖ) ଏହି ନିଧିସବୁକୁ ଏକତ୍ର କରାଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ରଖାଯାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଏହି ନିଧିସବୁ ସହିତ କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ସେହି ପ୍ରକାରେ ଯାହା କି ଜନ ସମୁଦାୟର ହିତରେ ଆସିବ । ଏହା ଏହାର ନିବେଶଗୁଡିକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୁଏ । ସେହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ସଫଳ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନିଶ୍ଚିତ/ଅବ୍ୟବହାରିକ କାର୍ଯ୍ୟ, ଯେପରିକି ଷ୍ଟକ ଓ ଶେୟର ରେ ନିବେଶ କରିବା ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗ) ବୀମା ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି, ତା' ପରିବାର, ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ସମୁଦାୟ ଓ ଦେଶକୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବୀମିତ - ଉଭୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ - ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ଲାଭପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଘଟଣା କାରଣରୁ ହେବାକୁ ଥିବା ହାନିର ପରିଣାମଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଥାଆନ୍ତି । ବୀମା, ଏ ଭଳି, ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରେ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗର ଆହୁରି ପ୍ରସାରଣ ଓ ବିକାଶ ରେ ଉପଯୋଗ କରେ ।

ଘ) ବୀମା ଜଣକର ଭବିଷ୍ୟତ ସହିତ ଜଡିତ ଭୟ, ଚିନ୍ତା ଓ ବ୍ୟଗ୍ରତାକୁ ଦୂର କରେ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟବସାୟ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜଗୁଡିକ ପୁଞ୍ଜିର ମୁକ୍ତ ନିବେଶ ପାଇଁ ଦିଏ ଓ ବିଦ୍ୟମାନ ସଂସାଧନସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଏ । ଏହିଭଳି ବୀମା ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଜାତ କରିବା ସହିତ ବ୍ୟାପାରିକ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ସୁସ୍ଥ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଜାତୀୟ ଉତ୍ପାଦକତାରେ ଅଂଶଦାନ କରେ ।

ଙ) ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅଗ୍ରୀମ ଋଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ନ ପାରେ ଯଦି ଏହା ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ବିପଦ ଦ୍ୱାରା ହେବାକୁ ଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀକୁ ସହବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଧକ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ।

ଚ) ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଇଂଜିନିୟର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରବନ୍ଧ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ନା କେବଳ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆକଳନ କରନ୍ତି ଅପିତୁ ବୀମିତଙ୍କୁ, ସଙ୍କଟରେ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ କମ ହାରର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଛ) ବୀମା ଦେଶ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରାର ଅର୍ଜନକାରୀ ରୂପେ ରପ୍ତାନୀ ବ୍ୟାପାର, ଜାହାଜ ବୋଝେଇ ଓ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସେବା ସହିତ ସମାନ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରେ । ଭାରତୀୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ 30 ରୁ ଅଧିକ ଦେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ

କରନ୍ତି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀଗୁଡିକ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅଦୃଶ୍ୟ ରପ୍ତାନୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରନ୍ତି ।

ଜ) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅନେକ ଏଜେନ୍ସି ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନସବୁ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ରୂପେ ଜଡିତ ଥାଆନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ନିଆଁ ଜନିତ ହାନି ନିବାରଣ, କାର୍ଗୋ ହାନି ନିବାରଣ, ଔଦ୍ୟୋଗିକ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ସଡକ ନିରାପତ୍ତାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ସୂଚନା

ବୀମା ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା

କ) ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ଵାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ ବୀମାର ଉପଯୋଗକୁ, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ କିମ୍ବା ଐଚ୍ଛିକ ରୂପେ ହେଉ, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ଜଡିତ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ କେତେକ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ ଜଡିତ କରନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ କେତେକ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମର ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାଦ୍ଵାରା ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ବଚନବଦ୍ଧତାକୁ ପୂରଣ କରନ୍ତି । କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଅଧିନିୟମ , 1948 ଔଦ୍ୟୋଗିକ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର, ଯେଉଁମାନେ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ରୋଗ, ଅପଙ୍ଗତା, ମାତୃତ୍ଵ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛନ୍ତି । ଏହି ଯୋଜନା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୂଚୀତ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଔଦ୍ୟୋଗିକ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଖ) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମର୍ଥିତ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଫସଲ ବୀମା ଯୋଜନା (ଆର.କେ.ବି.ୱାଇ) ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥ ସାମାଜିକ ମହତ୍ଵ ଥିବା ଏକ ପଦକ୍ଷେପ । ଏହି ଯୋଜନା କେବଳ ବୀମିତ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସମୁଦାୟକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ।) ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାୟୋଜିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭଳି ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି

1. RKBY - ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷି ବୀମା ଯୋଜନା
2. RSBY - ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
3. PMJBY - ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନଜ୍ୟୋତି ବୀମା ଯୋଜନା
4. PMSBY - ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା

ଗ) ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମୀଣ ଯୋଜନା, ଯାହା ବ୍ୟାପାରିକ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଗୁଡିକ ଅନ୍ତିମରେ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଘ) ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଏହି ସହାୟତା ବ୍ୟତୀତ, ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ଵତଃ ବ୍ୟାପାରିକ ଆଧାରରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହାର ଅନ୍ତିମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ । ଉଦାହରଣ ହେଉଛି: ଜନତା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସ୍ଵତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **5**

ନିମ୍ନ ବୀମା ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ ?

I. କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମ

II. ଫସଲ ବୀମା ଯୋଜନା

III. ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ

ସାରାଂଶ

- ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।
- ଆଜିକାଲି ଚାଲୁଥିବା ଭଳିଆ ବ୍ୟାପାରିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ଲଣ୍ଡନ ସ୍ଥିତ ଲଏଡ୍ସ କଫି ହାଉସରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ।
- ଏକ ବୀମା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନଲିଖିତ ତତ୍ତ୍ୱସବୁକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ ଯେପରିକି :
  - ✓ ସମ୍ପତ୍ତି,
  - ✓ ସଙ୍କଟ,
  - ✓ ବିପଦ,
  - ✓ ଚୁକ୍ତି,
  - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ
  - ✓ ବୀମିତ
- ଯେତେବେଳେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମାନ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଧିଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସାଧାରଣ ସମୁଚ୍ଚୟରେ ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି, ଏହାକୁ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ କୁହାଯାଏ ।
- ବୀମା ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧ କୌଶଳରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:
  - ✓ ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ଧାରଣ,
  - ✓ ସଙ୍କଟ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ ଏବଂ
  - ✓ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ
- ବୀମାର ବ୍ୟବହାରିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:
  - ✓ ଆପଣ ହରାଇବାକୁ ଯେତେ ସମର୍ଥ , ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ,
  - ✓ ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିଣାମକୁ ଯତ୍ନର ସହିତ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ
  - ✓ ଅଳ୍ପ ପାଇଁ ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସଙ୍କଟ
2. ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ
3. ସମ୍ପତ୍ତି
4. ସଙ୍କଟର ଭାର/ବୋଝ
5. ସଙ୍କଟ ପରିବର୍ଜନ
6. ସଙ୍କଟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

7. ସଙ୍କଟ ଧାରଣ
8. ସଙ୍କଟ ଅର୍ଥପ୍ରବନ୍ଧ
9. ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଭାରତର ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ (ବି)ନିୟାମକ/ନିୟନ୍ତ୍ରକ

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିସବୁ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରୂପେ ଅଲଗା କରି ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଏକ ଗୌଣ ସଙ୍କଟ ଭାର ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ଏକ ପଦ୍ଧତି

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ପରିବାରର ଅନ୍ନଦାତା ସମଗ୍ର ପରିବାରକୁ ନିଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଛାଡି ଦେଇ ଅସମୟରେ ମରିଯାଇପାରେ, ସେଭଳି ଏକ ପରିଦୃଶ୍ୟରେ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ __________ କୁହାଯାଏ ।

I. ସଂଚୟ
II. ନିବେଶ
III. ବୀମା

IV. ସଙ୍କଟ ପ୍ରଶମନ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ସଙ୍କଟ ଘଟିବାର ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ___________ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

I. ସଙ୍କଟଧାରଣ

II. ହାନି ନିବାରଣ

III. ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ

IV. ସଙ୍କଟ ପରିହାର

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସଙ୍କଟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ___________ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

I. ଆମ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ବିଷୟରେ ଅସାବଧାନ ହେବା

II. ଏକ ହାନି ଘଟଣାରେ ବୀମାଠାରୁ ଧନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା

III. ଆମ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସଙ୍କଟସବୁକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବା

IV. ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବା ଓ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଆଧୁନିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ____________ ରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ ।

I. ବଟମରୀ

II. ଲଏଡ୍ସ

III. ରୋଡ୍ସ

IV. ମାଲହୋତ୍ରା ସମିତି

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ 'ସଙ୍କଟ ଧାରଣ' ଏକ ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ____________ ।

I. ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ନ ଥାଏ

II. ହାନି ଜାତ କରିଥିବା ଘଟଣାର ମୂଲ୍ୟ ନ ଥାଏ

III. ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ

IV. ଜଣେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ?

I. ବୀମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ

II. ବୀମା ଏହାର ହାନିର ନିବାରଣ ଦିଏ

III. ବୀମା ହାନିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ହ୍ରାସ କରେ

IV. ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି ହୁଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଟ. 20,000 ଲେଖାଏଁ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା 400 ଘର ମଧ୍ୟରୁ, ପ୍ରତି ବର୍ଷ ହାରାହାରି 4 ଘର ଜଳିଯାଏ ଯାହା ଫଳରେ ଟ 80,000 ର ମୋଟ କ୍ଷତି ହୁଏ । ଏହି କ୍ଷତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘର ମାଲିକର ବାର୍ଷିକ ଅଂଶଦାନ କେତେ ହେବା ଉଚିତ୍ ?

I. ଟ 100/-

II. ଟ 200/-

III. ଟ 80/-

IV. ଟ 400/-

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ?

I. ବୀମା ହେଉଛି **'ଅଳ୍ପ କେତେକ'** ଙ୍କ ହାନିକୁ **'ଅନେକ'** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

II. ବୀମା ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

III. ବୀମା ହେଉଛି **'ଅନେକ'** ଙ୍କ ହାନିକୁ **'ଅଳ୍ପ କେତେକ'** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

IV. ବୀମା ହେଉଛି ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ଲାଭକୁ ଅନେକଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କାହିଁକି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି?

I. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ

II. ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କେମିତି କ୍ରୟ କଲା, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

III. ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି କି, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

IV. ପଡୋଶୀ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମିତ କରାଯାଇ ପାରିବ କି, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବୀମା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ?

I. ଅନେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

II. ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଅନେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

III. ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ହାନିକୁ ଜଣକ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

IV. ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଜରିଆରେ ହାନିକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଜରିଆରେ ସଙ୍କଟ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟ ଘଟିବାର ଅବସରକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ହାନି ନିବାରଣ ପଦକ୍ଷେପ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଙ୍କଟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରିବା ଓ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀରୂପେ ଯୋଜନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଆଧୁନିକ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଉତ୍ପତ୍ତି ଲଏଡ୍ସରେ ହୋଇଛି ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ'ସଙ୍କଟ ଧାରଣ' ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଠି ଜଣେ ସଙ୍କଟ ଓ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି ହୁଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଟ **200** ପ୍ରତି ଘର ହାନିକୁ ପୂରଣ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I।

ବୀମା ହେଉଛି ‘ଅଳ୍ପ କେତେକ’ ଙ୍କ ହାନିକୁ ‘ଅନେକ’ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହେବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ନିରୀକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମାକୁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଳ୍ପ କେତେକ, ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳି ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଭାଗ୍ୟହୀନ ଅଟନ୍ତି, ତାଙ୍କ ହାନିସବୁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟିତ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ ସେଭଳିଆ ଅନିଶ୍ଚିତ ଘଟଣା/ପରିସ୍ଥିତିର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟାୟ 2

ଗ୍ରାହକ ସେବା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆପଣ ଗ୍ରାହକ ସେବା ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବେ । ଆପଣ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ହେବେ । ଆପଣ ବୀମା ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ର/ପ୍ରକ୍ରିୟା ସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ହେବେ । ଗ୍ରାହକ ସହିତ କିପରି ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଶିଖି ପାରିବେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିମାଣ

କ. ଗ୍ରାହକ ସେବା – ସାଧାରଣ ଧାରଣା

ଖ. ମହାନ ଗ୍ରାହକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା

ଗ. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ

ଘ. ବାର୍ତ୍ତା -ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଙ. ଅଣ –ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ

ଚ. ନୈତିକ ଆଚାର

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଧ୍ୟୟନ ପରେ, ଆପଣ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

1. ଗ୍ରାହକ ସେବାଗୁଡିକର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଜରିଆରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
2. ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ
3. ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସେବାର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ
4. ଉତ୍ତମ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ
5. ବୀମାରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ତନ୍ତ୍ର/ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପୁନରାବଲୋକନ କରିବା ପାଇଁ
6. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ
7. ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ ର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଉଦାହରଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ପାଇଁ
8. ନୈତିକ ଆଚାର ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ

କ. ଗ୍ରାହକ ସେବା - ସାଧାରଣ ଧାରଣା

1. ଗ୍ରାହକ ସେବା କାହିଁକି ?

ଗ୍ରାହକମାନେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟର ମୂଳଭୂତ ଆବଶ୍ୟକତା (ଜୀବିକା) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ବି ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦାସୀନ ମନୋଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗ୍ରାହକ ସେବାର ଭୂମିକା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର ଅଟେ ।

ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ବୀମା ଏକ ସେବା ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଜିନିଷ ଗୁଡିକଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଆସନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଏକ କାର କିଣିବାଠାରୁ କିପରି ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଏକ କାର	କାର ର ବୀମା
ଏହା ହେଉଛି ସ୍ପର୍ଶଯୋଗ୍ୟ ଏକ ଜିନିଷ, ଯାହାକୁ ଦେଖା ଯାଇପାରେ, ପରୀକ୍ଷଣ ଚାଳନ କରାଯାଇ ପାରେ ଓ ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇପାରେ ।	ଏହା ହେଉଛି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ କାରକୁ ହୋଇଥିବା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାର ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଘଟିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମାର ଦେଖି ପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ପର୍ଶ କରି ପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁଭବ କରି ପାରେ ନାହିଁ ।
କାରର କ୍ରେତାର କ୍ରୟ ସମୟରେ କିଛି ଆନନ୍ଦ ପାଇବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଥାଏ । ଅନୁଭୂତି ବାସ୍ତବ ଅଟେ ଏବଂ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସହଜ ।	ବୀମାର କ୍ରୟ ତୁରନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଭୟ (ଆଶଙ୍କା) ବ୍ୟିଗ୍ରତା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ କୌଣସି ବୀମା ଗ୍ରାହକ ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିବ ଯେଉଁଠି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।
ଏକ କାର ଏକ କାରଖାନା ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଲାଇନରେ ନିର୍ମିତ ହୁଏ, ଏକ ଶୋ ରୁମ ରେ ଏହାର ବିକ୍ରି ହୁଏ ଏବଂ ସଡକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ନିର୍ମାଣ କରିବା, ବିକ୍ରି କରିବା ଓ ବ୍ୟବହାର କରିବା - ଏହି ତିନୋଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା ତିନି ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଓ ତିନି ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ପାଦିତ ହୁଏ ।	ବୀମା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଉପଭୋଗ ଏକା ସମୟରେ ହୁଏ । ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟତାର ଏହି ସମକାଳୀନତା ସମସ୍ତ ସେବାର ଏକ ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତା ଅଟେ ।

ଗ୍ରାହକ ବାସ୍ତବରେ ଏକ ସେବା ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟତା ଠାରୁ କମ ହୁଏ, ଏହା ଅସନ୍ତୋଷର କାରଣ ହୁଏ । ଯଦି ସେବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହୁଏ । ଗ୍ରାହକ ଆନନ୍ଦିତ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏହାର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଆନନ୍ଦ ଦେବା ହେବା ଉଚିତ ।

2. ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା

ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚ ଗୁଣବତ୍ତା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଓ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବେ ।

କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ଗୁଣବତ୍ତା ସେବା କ'ଣ ଅଟେ ? ଏହାର ବିଶେଷତାଗୁଡିକ କ'ଣ ?

ସେବା ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଏକ ସୁପରିଚିତ ମୋଡେଲ ["SERVQUAL' ନାମକ] ଆମକୁ କିଛି ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଏହା ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚୋଟି ମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରେ:

କ) **ବିଶ୍ୱସନୀୟତା :** ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିବା ସେବାକୁ ଭରସା ସହିତ ଓ ସଠିକ୍ ରୂପେ ସମ୍ପାଦନ କରିବାର କ୍ଷମତା । ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାହକ ବିଶ୍ୱସନୀୟତାକୁ ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚ ଦିଗ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ମୂଳଦୁଆ ଯାହା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ନିର୍ମିତ ହୁଏ ।

ଖ) **ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା:** ସେବା କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଓ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ତତ୍ପର ଉତ୍ସାହପୂରଣ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଓ କ୍ଷମତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଏହାକୁ ସେବା ଦେବା ସମୟରେ ବେଗ, ସଠିକତା, ଏବଂ ମନୋବୃତ୍ତି ଭଳି ସୂଚକ ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ମପା ଯାଇପାରେ ।

ଗ) **ଅଶ୍ୱାସନା** : ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ, ସାମର୍ଥ୍ୟ/ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ସୌଜନ୍ୟତା ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଦେଖାଇବାର ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ସେବା କର୍ମଚାରୀ କେତେ ଭଲଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ବୁଝିପାରିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ପୂରଣ କରିବାରେ କେତେଦୂର ସକ୍ଷମ ଅଟେ, ଏହା ଉପରେ ଗ୍ରାହକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଦିଆଯାଏ ।

ଘ) **ସମାନୁଭୂତି :** ମାନବ ଭାବନା/ସ୍ପର୍ଶ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଏ । ଏହା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବା ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଧ୍ୟାନରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ।

ଙ) **ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ/ଭୌତିକ:** ଭୌତିକ ପରିବେଶ ଜନିତ କାରକଗୁଡିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦେଖିପାରେ, ଶୁଣିପାରେ ଓ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସ୍ଥାନ, ଅଭିନ୍ୟାସ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଓ ବ୍ୟବସାୟିକତାର ବୋଧ ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପରିଦର୍ଶନ କଲେ ପାଏ ଏବଂ ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଉପରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ଧାରଣା ପକାଇପାରେ । ଭୌତିକ ବାତାବରଣ ବିଶେଷ ରୂପେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ କାରଣ ପ୍ରକୃତ ସେବା ଅନୁଭୂତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

3. ଗ୍ରାହକ ସେବା ଏବଂ ବୀମା

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର କୌଣସି ବି ଅଗ୍ରଣୀ ବିକ୍ରୟ ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନେ କେମିତି ଶୀର୍ଷକୁ ପହଞ୍ଚିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ଓ ସେଠି ରହିଲେ । ଆପଣ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍ତର ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି, ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟମାନ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ଓ ସହାୟତା ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ।

ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଆୟର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଶ ଅନୁବନ୍ଧଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା କମିଶନଠାରୁ ଆସେ । ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନେ ନୂଆଁ ଗ୍ରାହକ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଆଧାର ମଧ୍ୟ ।

ସେମାନଙ୍କ ସଫଳତାର ରହସ୍ୟ କ'ଣ ?

ସବୁଠୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ହେଉଛି, **ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବଚନବଦ୍ଧତା ।**

ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ଖୁସି କରିବାରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ କିପରି ଲାଭ ହୁଏ ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, ଗ୍ରାହକର ଜୀବନାବଧି ମୂଲ୍ୟ ଦେଖିବା ଉପଯୋଗୀ ହେବ ।

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନାବଧି ମୂଲ୍ୟକୁ ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଚିତ୍ର 1: ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟ

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରେ, ସୁସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ମାଣ କରେ, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

I. ଗ୍ରାହକକୁ ତା' ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ସମଷ୍ଟି

II. ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟ ଆଧାରରେ ଗ୍ରାହକକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା

III. ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ସବୁର ସମଷ୍ଟି ଯାହା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରେ

IV. ସର୍ବାଧିକ ବୀମା ଯାହା ଗ୍ରାହକ ଉପରେ ଆରୋପିତ କରାଯାଇପାରେ

କ. ମହାନ ଗ୍ରାହକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚାର କରିବା କିପରି ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ମହାନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଭୂମିକା ବିକ୍ରୟର ଚରଣରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଅନୁବନ୍ଧର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଚାଲୁ ରହେ, ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚରଣଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଆସନ୍ତୁ ଅନୁବନ୍ଧରେ ଥିବା କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଦୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଭୂମିକା କୁ ଦେଖିବା ।

1. ବିକ୍ରୟର ସ୍ଥାନ - ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରାମର୍ଶ

ସେବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବିନ୍ଦୁ ହେଉଛି ବିକ୍ରୟର ସ୍ଥାନ । ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାର କ୍ରୟରେ ଜଡିତ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ବିଷୟ ହେଉଛି କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଥିବା ଆବରଣର ରାଶି [ବୀମା ରାଶି]କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ।

ଏଇଠି ମନରେ ଏକ ମୂଳ ଜ୍ଞାନବୋଧ ରଖିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ - ବୀମା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ଯଦି ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ହିସାବରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଇ ପାରିବ । ବୀମିତ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହାନି ବୀମା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ ।

ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହାନି ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ଦେୟ ଅଧିକ ହୁଏ, ସଙ୍କଟକୁ ସହଜ ରୂପେ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି କୌଣସି ଆକସ୍ମିକତାର ଘଟଣା ଆର୍ଥିକ ବୋଝର କାରଣ ହୋଇପାରେ, ସେଭଳି ଆକସ୍ମିକତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ନେବା ବିଜ୍ଞତାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ।

ବୀମାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ନାହିଁ, ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଯଦି ଏକ ବିପଦ ଯୋଗୁଁ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତିର ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ନଗଣ୍ୟ ଥାଏ, ଜଣେ ସଂକଟକୁ ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ୍, ଏହାକୁ ବୀମିତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା । ସେହିଭଳି, ଯଦି ଏକ ସାମଗ୍ରୀର ତୁଚ୍ଛ/ମହତ୍ତ୍ୱହୀନ ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ, ଜଣେ ଏହାକୁ ବୀମିତ କରି ନ ପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏକ ଗୃହକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ, ବନ୍ୟା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ଆବରଣ କିଣିବା ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଗୃହକର୍ତ୍ତା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଏକ ଘର ନିଏ ଯେଉଁଠି ବନ୍ୟାର ସଙ୍କଟ ନଗଣ୍ୟ ଅଟେ, କଭର (ଆବରଣ) ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ନ ପାରେ ।

ଭାରତରେ, ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋଟର ବୀମା ନେବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଜଣେ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରିବ କି ନାହିଁ - ଏହି ବାଦବିବାଦ ଅଯୌକ୍ତିକ ଅଟେ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଉଚିତ ଯଦି ତାର ଏକ ଗାଡ଼ି ଅଛି କାରଣ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯଦି ସେ ସାର୍ବଜନିକ ସଡକରେ ଚଳାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କାରର କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବରଣ ନେବା ବିବେକଶୀଳ ହେବ, ଯାହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହାନିର ଏକ ଅଂଶକୁ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇପାରେ । ବୀମିତ ପାଇଁ ଏକ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ନେବା ମିତବ୍ୟୟିତା ହୋଇପାରେ । ଏକ କର୍ପୋରେଟ ଗ୍ରାହକର କାରଖାନା, ଲୋକ, କାର,

ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା, ଇତ୍ୟାଦିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ, ସେ ନେବା ପାଇଁ ଥିବା ଆବରଣ ଓ ପଲିସୀଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଉଚିତ ପରାମର୍ଶ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ଅଣ-ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବିପଦ ପଲିସୀ
- ✓ ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ

ପରବର୍ତ୍ତୀଗୁଡିକ ଅଧିକମୂଲ୍ୟର ଯେହେତୁ ସେଗୁଡିକ ସମସ୍ତ ହାନିକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ଯାହା ବିଶେଷ ରୂପେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅପବର୍ଜିତ ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ 'ସୂଚୀଭୁକ୍ତ' ବିପଦ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରିବା, ଯେଉଁଠି ହାନିର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣଗୁଡିକ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିପଦଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୁଅନ୍ତି, ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇପାରେ, ଯେହେତୁ ସେଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରିମିୟମର ରକ୍ଷା କରିପାରେ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଆଧାରିତ ଆବରଣ ଦେଇପାରେ ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ବାସ୍ତବରେ ତା' କମିଶନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ବିଷୟ ଉପରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରାମର୍ଶ ଦିଏ । ଏହା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମନେ ରଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବୀମାକୁ ସଙ୍କଟ ସହିତ କାରବାର କରିବାର ଆଦର୍ଶ ପଦ୍ଧତି ବୋଲି ବିଚାର କରେ, ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟ ନିବାରଣ ଭଳି ଅନ୍ୟ ଉପାୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଏକ ବୀମିତର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଉଚିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ହୋଇପାରେ :

- ✓ କାଟଯୋଗ୍ୟଗୁଡିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ କେତେ ପରିମାଣର ପ୍ରିମିୟମ ସଂଚିତ ହେବ ?
- ✓ ଏକ ହାନି ନିବାରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପ୍ରିମିୟମର ହ୍ରାସ କେତେ ପରିମାଣର ହୋଇପାରେ ?

ଏକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ବିକ୍ରେତା ରୂପେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ସମୟରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିଜକୁ ତା' ନିଜ ଭୂମିକା ତଥା ଗ୍ରାହକର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେ ସେଠିକୁ କେବଳ ଏକ ବିକ୍ରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ଯାଉଛି କି ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ଓ ଅଂଶୀଦାର ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଯାଉଛି, ଯିଏ ତା' ସଙ୍କଟସବୁକୁ ପ୍ରଭାବୀ ରୂପେ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ?

ଗ୍ରାହକର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ସେ ସର୍ବାଧିକ ବୀମା ପ୍ରତି ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ନେବା ପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟଗ୍ର ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସଙ୍କଟ କୁ ସମାଧାନ କରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ କରିବାରେ ଉତ୍ସାହିତ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହେଉଛି ସେହି ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଧାରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଭୂମିକା କେବଳ ଏକ ବିକ୍ରେତାଠାରୁ ଅଧିକ । ସେ ଏକ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ, ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପରାମର୍ଶଦାତା, କଷ୍ଟମାଇଜ୍ଡ ସମାଧାନଗୁଡିକର ଯୋଜନାକର୍ତ୍ତା ଓ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯିଏ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରେ, ସମସ୍ତ ଗୁଣର ଆଧାର ହୋଇ ।

2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଚରଣ

ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ଗ୍ରାହକକୁ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ପଡିବ । ବୀମିତକୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ବିଶେଷ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ଅଧ୍ୟାୟ 5 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ରୂପେ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ବିବରଣୀସବୁ ବିଷୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ, ଯଥାର୍ଥ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଗ୍ରାହକର ଦାବୀକୁ ଅକାମୀ କରି ଦେଇପାରେ ।

ବେଳେ ବେଳେ ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଥାଇପାରେ ଯାହା ପଲିସୀକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ଉପଦେଷ୍ଟା ମାଧ୍ୟମରେ ସୂଚୀତ କରିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଔପଚାରିକତାଗୁଡିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ଏବଂ ଏପରିକି ଏସବୁ କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

3. ସ୍ୱୀକୃତି ଚରଣ

କ) କଭର ନୋଟ

କଭର ନୋଟ ବିଷୟରେ ଅଧ୍ୟାୟ ' 5' ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ଯେ କଭର ନୋଟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା, ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ବୀମିତକୁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତତ୍ପରତା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ତାର ହିତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ହାତରେ ନିରାପଦରେ ଅଛି ।

ଖ) ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରଦାନ

ପଲିସୀର ପ୍ରଦାନ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ ସୁଯୋଗ ଯାହା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିବା ପାଇଁ ପାଏ । ଯଦି କମ୍ପାନୀ ନିୟମ ଏକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତା, ଏହାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଦେବା ଏକ ଉତ୍ତମ ଧାରଣା ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଯଦି ପଲିସୀକୁ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ପଠାଯାଉଛି, ଜଣେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜରେ ଯାହା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ଅଟେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ, ଏବଂ ପଲିସୀ ଧାରୀର ଅଧିକାର ଓ ସୁବିଧା ଯାହାର ଗ୍ରାହକ ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରେ, ଏସବୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାର ମଧ୍ୟ ଏହା ଏକ ଅବସର ଅଟେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ବାହାରେ ଏକ ସ୍ତରର ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ।

ଏହି ବୈଠକ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା ଦେବାର ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବଚନ ଦେବାର ମଧ୍ୟ ଏକ ଅବସର ଅଟେ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେବ ଗ୍ରାହକ ଜାଣିଥିବା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ଓ ବିବରଣୀ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁବା, ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ଭବତଃ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସେବା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପାଇ ପାରନ୍ତେ । ଯଦି ଗ୍ରାହକ ନିଜେ ସେହି

ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚିତ କରାଇ ଦିଅନ୍ତା, ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଏକ ବଡ଼ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫଳତା ହୁଅନ୍ତା ।

ଗ) ପଲିସୀ ନୂତନୀକରଣ

ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ପ୍ରତି ବର୍ଷ ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ, ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମା କରିବା ଚାଲୁ ରହିବ କି ଅନ୍ୟ ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ ବଦଳାଇବ, ଗ୍ରାହକର ଏକ ବିକଳ୍ପ ରହେ । ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଦୁ ଯେଉଁଠି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ସଦ୍ଭାବ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପରୀକ୍ଷଣ ହୁଏ ।

ଯଦିଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ବୀମିତକୁ ଏହା ପରାମର୍ଶ ଦେବାପାଇଁ ଯେ ତା' ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖରେ ସମାପ୍ତ ହେବାକୁ ଅଛି, ତଥାପି ଏକ ସୌଜନ୍ୟତା ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଉତ୍ତର ବ୍ୟବସାୟ ଆଚାରର ବିଷୟ ହିସାବରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସମାପ୍ତି ତାରିଖର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଏକ "ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା" ଜାରୀ କରନ୍ତି । ଗ୍ରାହକକୁ ନୂତନୀକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମନେ ପକାଇବା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖର ଅନେକ ପୂର୍ବରୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକର ସମ୍ପର୍କରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାହା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ କରି ପାରିବ ।

ସମୟ ସମୟରେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କରେ ରହିବା ଦ୍ୱାରା, ଏକ ପର୍ବ କିମ୍ବା ପରିବାର ଉତ୍ସବ ଭଳି କେତେକ ଅବସରରେ ତାକୁ ସୁଭେଚ୍ଛା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବନ୍ଧ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୁଏ । ସେଭଳି ଯେତେବେଳେ କଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଦୁଃଖର ସମୟ ଆସେ, ତାକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରାଯାଇପାରେ ।

4. ଦାବୀ ଚରଣ

ଦାବୀ ସମାଧାନ ସମୟରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ଜଟିଳ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ତା' କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ଘଟଣା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସମସ୍ତ ଔପଚାରିକତାଗୁଡିକ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ପାଳନ କରେ ଓ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହାର ହାନିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ସେହି ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ବୀମା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଏକ ବାଦବିବାଦ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

I. ଧନ ବୀମା

II. ବ୍ୟବସାୟ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା

III. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ମୋଟର ବୀମା

IV. ଅଗ୍ନି ବୀମା

ଗ. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ

1. ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକତା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରାହକର ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଥାଏ । ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସେବା ବିଫଳତାର ବିଷୟ (ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ରେକର୍ଡସବୁକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବତା ଠାରୁ ଏକ ଦାବୀ ସମାଧାନରେ ତତ୍ପରତାର ଅଭାବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇପାରେ) ଯାହା ଗ୍ରାହକକୁ ଦୁଃଖ ଦେଇଛି, କାହାଣୀର ଏକ ଅଂଶ ମାତ୍ର ଅଟେ ।

ଗ୍ରାହକମାନେ ସେଭଳି ବିଫଳତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କ ଅର୍ଥ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କାରଣରୁ ବିଚଳିତ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋଧିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଭାବନା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବେଗ ଥାଏ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେବା ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ :

- ✓ ପ୍ରଥମତଃ ଅନ୍ୟାୟ/ପକ୍ଷପାତିତାର ଅନୁଭୂତି, ଠକି ଯାଇଥିବାର ଭାବନା
- ✓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାବନା ହେଉଛି ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଅହଂଭାବ – ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିଜକୁ ଛୋଟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରାଇଥିବା

ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ "ସତ୍ୟର ମୂହୁର୍ତ୍ତ" ଅଟେ; ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଏହାକୁ ଠିକ୍ କରାଏ, ବାସ୍ତବରେ ଗ୍ରାହକ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା କୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏହାର ଶକ୍ତି ଅଛି । ଏଇଠି ମାନବ ସ୍ପର୍ଶ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ, ଗ୍ରାହକମାନେ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ଯଦି ଆପଣ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ବୀମା ଉପଦେଷ୍ଟା ଅଟନ୍ତି, ଆପଣ ପ୍ରଥମତଃ ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବେ ନାହିଁ । ଆପଣ ଏହି ବିଷୟ କମ୍ପାନୀର ଯଥାର୍ଥ ଅଧିକାରୀ ନିକଟକୁ ନେବେ । ମନେରଖନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀର ଅନ୍ୟ କେହି ବି ଗ୍ରାହକର ସମସ୍ୟାର ମାଲିକତ୍ୱ ନେବେ ନାହିଁ ଯେତେ ବେଶୀ ଆପଣ କରିପାରିବେ ।

ଆପତ୍ତି/ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକ ଆମକୁ ଏହା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଆମେ ଗ୍ରାହକର ହିତର କେତେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଁ । ବାସ୍ତବରେ ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ନିବା ସ୍ତମ୍ଭ ଯାହା ଉପରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସଭାବ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ନିର୍ମିତ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଶେଷରେ, ଯାହାକୁ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଧ୍ୟାନକୁ ଆଣିବା ଉଚିତ ।

ମୌଖିକ ବିଜ୍ଞାପନ (ଉତ୍ତମ/ଖରାପ) ର ବିକ୍ରୟ ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ଉତ୍ତମ ସେବା ସୂଚୀତ ହୋଇଥିବା 5 ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ କି ଖରାପ ସେବା 20 ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ।

2. ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍.)

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ଏକ ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍) ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଏହି ସିଷ୍ଟମରେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀ ବିବରଣୀ ସହିତ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିପାରିବେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିପାରିବେ । ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ତା ପରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଅଗ୍ରସାରିତ କରାଯାଏ । ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ନିବାରଣ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ସମୟକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରେ । ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇପାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତରେ :

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

3. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986

ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ "ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ହିତର ଉତ୍ତମତର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ପାଇଁ" ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଗଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2002 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇଛି ।

କ) ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିଭାଷା

ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କେତେକ ପରିଭାଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି:

ପରିଭାଷା

"ସେବା" ଅର୍ଥ କୌଣସି ବି ବିବରଣର ସେବା ଯାହାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ, ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, ବୀମା, ପରିବହନ, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ (ସଂସାଧନ), ବୈଦ୍ୟୁତିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଆପୂର୍ତ୍ତି, ଆବାସ ଓ ଖାଦ୍ୟବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ଉଭୟ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ମନୋରଞ୍ଜନ, କୌତୁକ କିମ୍ବା ସମାଚାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂଚନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୁବିଧାସବୁର ପ୍ରାବଧାନ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବିନା ଶୁଳ୍କ (ମୁକ୍ତ) ରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ସେବା କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଅନୁବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେବା କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ନାହିଁ ।

ବୀମାକୁ ସେବା ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ

"ଉପଭୋକ୍ତା" ଅର୍ଥ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ:

i. ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ଜିନିଷ କିଣେ ଓ ସେଭଳି ଜିନିଷର କୌଣସି ବି ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ସେଭଳି ଜିନିଷକୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟାପାରିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ii. ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ସେବାକୁ ଭଡାରେ ଆଣେ କିମ୍ବା ତାର ଲାଭ ଉଠାଏ ଏବଂ ସେସବୁ ସେବାର ହିତାଧିକାରୀ/ଲାଭାର୍ଥୀ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ।

"ତ୍ରୁଟି" ଅର୍ଥ ଗୁଣବତ୍ତା, ସ୍ୱରୂପ/ପ୍ରକୃତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ଶୈଳୀରେ ଦୋଷ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା, ତ୍ରୁଟି, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଯାହାକୁ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜାରି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକିଛିର ଅନୁସରଣରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଆଯାଇଛି ।

'ଅଭିଯୋଗ' ଅର୍ଥ ଏକ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ରୂପେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆରୋପ ଯେ:

i. ଏକ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ପ୍ରଥା ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ବ୍ୟବସାୟ ପରମ୍ପରାକୁ ଅଙ୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି

ii. ତା' ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଜିନିଷ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ତ୍ରୁଟି ରହିଛି

iii. ତା' ଦ୍ୱାରା ଭଡାରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲାଭ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାରେ କୌଣସି ବି ବିଷୟରେ ଅଭାବ ରହିଯାଇଛି

iv. ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ବୈଧିକରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ।

ସେହି ଜିନିଷଗୁଡିକ ଯାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ଜୀବନ ଓ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରତି ବିପଦଜନକ ହେବ, ସେଗୁଡିକ ସେହି ଆଇନର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲଘଂନ କରି ଜନତାକୁ ବିକ୍ରୀ ପାଇଁ ଯାଚନା କରାଯାଉଛି, ଯାହା ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାପାରୀକୁ ସେଭଳି ଜିନିଷଗୁଡିକର ସାମଗ୍ରୀ, ପ୍ରକାର ଓ ଉପଯୋଗର ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

'ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ' ଅର୍ଥ ଏକ ବିବାଦ ଯେଉଁଠି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି, ଅଭିଯୋଗରେ ଥିବା ଆରୋପଗୁଡିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ ଓ ସେସବୁର ପ୍ରତିବାଦ କରେ ।

ଖ) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

i. **ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ(ଫୋରମ):** ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଭିଯୋଗସବୁର ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଓ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ । ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ/ନିର୍ଣ୍ଣୟର ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ସିଭିଲ କୋର୍ଟ (ଦିବାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ) କୁ ପଠାଇବାପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ।

ii. **ରାଜ୍ୟ କମିଶନ:** ଏହି ନିବାରଣ ପ୍ରାଧିକରଣଙ୍କ ମୂଳଭୂତ, ପୁନର୍ବିଚାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି । ଏହା ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମଠାରୁ ଆସିଥିବା ନିବେଦନଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବାର ବି ମୂଳ ଅଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁ ଜିନିଷ/ସେବା ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯଦି କିଛି ଥାଏ ର ମୂଲ୍ୟ ଟ 20 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ଓ ଟ 100 ଲକ୍ଷ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଓ ପ୍ରାଧିକାରଗୁଡିକ ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ ସହିତ ସମାନ ।

iii. **ଜାତୀୟ କମିଶନ:** ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥାପିତ ଅନ୍ତିମ ପ୍ରାଧିକରଣ ହେଉଛନ୍ତି ଜାତୀୟ କମିଶନ । ୟାଙ୍କ ପାଖରେ ମୂଳଭୂତ, ପୁନର୍ବିଚାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି । ଏହା ରାଜ୍ୟ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଠାରୁ ଆସିଥିବା ନିବେଦନଗୁଡିକର ଶୁଣାଣୀ କରନ୍ତି ଏବଂ ମୌଳିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାରରେ ଏହା ସେହି ବିବାଦଗୁଡିକର ବିଚାର କରନ୍ତି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ/ସେବା ଓ ଦାବୀକରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ । ୟାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ କମିଶନ ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଥାଏ ।

ସମସ୍ତ ତିନି ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଦିବାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାର ଥାଏ ।

ଗ) ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଏର କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଉପରୋକ୍ତ ତିନି ନିବାରଣ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଏର କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତି ସରଳ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ କମିଶନ ନିକଟରେ ହେଉ କିମ୍ବା ଜାତୀୟ କମିଶନ ନିକଟରେ ହେଉ, ଏକ ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ନିବେଦନ ଫାଇଲ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ନାହିଁ ।

ଅଭିଯୋଗ ସ୍ୱୟଂ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ତା' ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଫାଇଲ କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଫାଇଲ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଡାକ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ପଠାଯାଇପାରେ । ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଫାଇଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଓକିଲର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ଘ) ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ ଆଦେଶ

ଯଦି ଫୋରମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଜିନିଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି, ସେଥିରେ ଅଭିଯୋଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ଥାଏ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିବା ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ବି ଆରୋପ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ଫୋରମ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକକୁ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷକୁ ଆଦେଶ ଜାରୀ କରିପାରନ୍ତି, ଯଥା :

i. ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ, (କିମ୍ବା ବୀମା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପ୍ରିମିୟମ), ଚାର୍ଜକୁ ଅଭିଯୋକ୍ତାକୁ ଫେରାଇ ଦେବା

ii. ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉପଭୋକ୍ତା ଭୋଗିଥିବା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତାକୁ ସେହି ପରିମାଣର ରାଶି କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବା

iii. ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ସେବାରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବକୁ ହଟାଇବା

iv. ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ବ୍ୟବସାୟ ପରମ୍ପରାକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିବା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକର ପୁନରାବୃତ୍ତି ନ କରିବା

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା

ଙ) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ଶ୍ରେଣୀ

ତିନି ଫୋରମରେ ଥିବା ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭାଜିତ ହୁଅନ୍ତି, ଯେତେ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ :

i. ଦାବୀ ସମାଧାନରେ ବିଳମ୍ବତା

ii. ଦାବୀର ଅଣ-ସମାଧାନ

iii. ଦାବୀର ଅସ୍ୱୀକରଣ

iv. ହାନିର ମାତ୍ରା/ପରିମାଣ

v. ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ, ଅନୁବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି

4. ବୀମା ଲୋକପାଳ (ପ୍ରଶାସନିକ ଅଭିଯୋଗ ଯାଞ୍ଚ ଅଧିକାରୀ)

ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନଭେମ୍ବର 11, 1998 ଦିନ ଶାସକୀୟ ଗେଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଜନତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ନିୟମାବଳୀ, 1998 ସ୍ଥାପିତ କଲେ । ଏହି ନିୟମାବଳୀ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତିର ବୀମା, ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଦରେ ନିଆଯାଇଥିବା ବୀମାସବୁ ପାଇଁ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ଏହି ନିୟମଗୁଡିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ତରଫରୁ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସକ୍ଷମ ଓ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ।

ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପରସ୍ପର ସମ୍ମତିରେ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଅଭିଯୋଗକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ହେଉ, ଅନ୍ତିମ ଅଟେ ।

କ) ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ଅଭିଯୋଗ, ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ, ଲିଖିତରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ ହୋଇଥିବ ଯାହାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ଶାଖା/କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥିବ । ଏହା ସହିତ ଅଭିଯୋକ୍ତାକୁ ହୋଇଥିବା ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ ବିସ୍ତାରର ଆକଳନ ଏବଂ ମଗାଯାଇଥିବା ରିଲିଫ ସହିତ ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି :

i. ଅଭିଯୋକ୍ତା ପୂର୍ବରୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିବେଦନ ଦେଇଥିବେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ :
   - ✓ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥିବେ
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇ ନ ଥିବେ
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥିବେ ।

ii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଥିବା ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବ ।

iii. ଅଭିଯୋଗଟି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରେ ବିଚାରାଧୀନ ନ ଥିବ ।

ଖ) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ/ପରାମର୍ଶ

କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ/ପ୍ରୋଟୋକଲ (ଶିଷ୍ଟାଚାର) ଗୁଡିକ ରହିଛି ଯାହାକୁ ଲୋକପାଳ ପାଳନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ :

i. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରାପ୍ତିର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ କରାଯିବା ଉଚିତ୍

ii. ପ୍ରତିଲିପିଗୁଡିକ ଉଭୟ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ

iii. ସେଭଳି ସୁପାରିଶ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତରେ ସୁପାରିଶଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ

iv. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ପୁଷ୍ଟିକରଣ ମଗାଯିବା ଉଚିତ ।

ଯଦି ବିବାଦ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ସେହି ଲାଭ/ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିଦେବ, ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବିବେ, ଏବଂ ବୀମିତର କ୍ଷତିକୁ ଆବୃତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥିବ ।

ଗ) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ / ପାରିତୋଷିକ

ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି :

i. ପାରିତୋଷିକ ଟ. 20 ଲାକ୍ଷ (ଅନୁଗ୍ରହ ପୂର୍ବକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳିତ କରି) ଠାରୁ ଅଧିକ ନ ହେବା ଉଚିତ ।

ii. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 3 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ବୀମିତ ସେହି ପାରିତୋଷିକ ର ପ୍ରାପ୍ତିର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ରୂପେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପାରିତୋଷିକ ର ପ୍ରାପ୍ତିର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଦେବା ଉଚିତ।

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ଅନୁପାଳନ କରିବେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ଏକ ଲିଖିତ ସୂଚନା ପଠାଇବେ ।

iv. ଯଦି ବୀମିତ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ ନ କରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ଲାଗୁ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986 ଅନୁସାରେ, କିଏ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତାରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ଯିଏ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଜିନିଷ/ସେବା ଭଡାରେ ନିଏ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ପୁନଃବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜିନିଷଗୁଡିକୁ କିଣେ

III. ଯିଏ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଜିନିଷ/ସେବା କିଣେ ଓ ସେଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରେ

IV. ଯିଏ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ସେବାର ଉପଯୋଗ କରେ

ଘ. ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ/ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଗ୍ରାହକ ସେବାରେ ସମ୍ପ୍ରେଷଣ କୌଶଳ

ସର୍ବାଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହର ଗୋଟିଏ, ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ସେବା କର୍ମଚାରୀ ପାଖରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, ହେଉଛି ମୃଦୁ କୌଶଳ ।

କଠିନ କୌଶଳ – ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କ୍ରିୟା ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷମତା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ର ବିପରୀତରେ, ମୃଦୁ କୌଶଳ ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଓ ବାହାରେ ଅନ୍ୟ କର୍ମୀ ଓ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିବାର ଜଣକର କ୍ଷମତା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ । ବାର୍ତ୍ତା ସଂପ୍ରେଷଣ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ ଏହି ମୃଦୁ କୌଶଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

1. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ

ଗ୍ରାହକ ସେବା ହେଉଛି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ଅନୁରାଗୀ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଗ୍ରାହକମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଦୃଢ଼ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଭୟ ସେବା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନୁଭୂତି ହିଁ ପରିଶେଷରେ ଆକାର ଦିଅନ୍ତି କି ଗ୍ରାହକ କମ୍ପାନୀକୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଦେଖିବ ।

ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗଢ଼ିବାରେ କିଏ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ?

ଏହାର ହୃତପିଣ୍ଡରେ, ଅବଶ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ/ନିଷ୍ଠା ଥାଏ । ତା' ସହିତ ଅନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ଯାହା ସେହି ବିଶ୍ୱାସକୁ ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ।

ଚିତ୍ର 2: ବିଶ୍ୱାସ/ନିଷ୍ଠା ପାଇଁ ତତ୍ତ୍ୱ

i. ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆକର୍ଷଣ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ :

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗଢିବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ । ଅନେକ ସମୟରେ ଆକର୍ଷଣ, ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ଏକ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧିଗୁଡ଼ିକ ସଂପର୍କରେ ଆସିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ର ପରିମାଣ ଅଟେ । ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ହୃଦୟକୁ ଖୋଲିବାର ପ୍ରଥମ ଚାବିକାଠି । ଏହା ବିନା ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏକ ବିକ୍ରେତା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ଲୋକେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି କି ସେ ବିକ୍ରେତାର ବୃତ୍ତିରେ ବହୁତ ଆଗକୁ ଯିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିବ କି ?

ii. ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧର ଦ୍ୱିତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଜଣକର ଉପସ୍ଥିତ –ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ସେଇଠି ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା :

ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉଦାହରଣ ବୋଧହୁଏ ହେଉଛି ବିବାହର । ଯେତେବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀର ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ସ୍ୱାମୀର ଉପଲବ୍ଧତା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କି ? ସେହିପରି ଏକ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ, କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧି ହେବେ କି ଏବଂ କେମିତି । ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବେ କି ଓ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ଶୁଣୁଥିବେ କି ?

କେତେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଥାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉପସ୍ଥିତ ନ ଥାଏ ଏବଂ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଶାକୁ ନ୍ୟାୟ ଦିଏ । ଜଣେ ତଥାପି ଏକ ଦୃଢ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖିପାରେ ଯଦି ସେ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେବା ହିସାବରେ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାନୁଭୂତି ଥାଇ ଗ୍ରାହକ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରେ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବୋଧ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ଯେପରିକି :

- ✓ ଏକ ଧାରଣା ଯାହା ଜଣେ ସୃଷ୍ଟି କରେ କିମ୍ବା
- ✓ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଜଣେ ଉପସ୍ଥିତ ରହେ ଓ ଶୁଣେ କିମ୍ବା
- ✓ ସନ୍ଦେଶ ଯାହା ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ପଠାଏ

ହେଉଛନ୍ତି ସଂପ୍ରେଷଣର ଦିଗସବୁ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ କୌଶଳ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଏକ ଅର୍ଥରେ ଜଣେ ଯାହା ସଂପ୍ରେଷଣ କରେ, ହେଉଛି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାହା ଜଣେ କେମିତି ଭାବେ ଓ ଦେଖେ, ର ପରିଣାମ ।

କମ୍ପାନୀମାନେ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରବନ୍ଧନ ଉପରେ ବହୁତ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ଯେହେତୁ ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ରଖିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଏକ ନୂତନ ଗ୍ରାହକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ କମ ଅଟେ । ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନେକ ସ୍ପର୍ଶ ବିନ୍ଦୁରେ ଘଟେ ଉ.ସ୍ୱ. ଗ୍ରାହକର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ବୁଝିବା ସମୟରେ, ଆବରଣଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସମୟରେ, ଫର୍ମଗୁଡିକ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିବା ସମୟରେ, ତେଣୁ, ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏହି ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୁଦୃଢ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଅଛି ।

2. ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା

ବାର୍ତ୍ତା-ସଂପ୍ରେଷଣ କ'ଣ ?

ସମସ୍ତ ସଂପ୍ରେଷଣ ଏକ ପ୍ରେରକ, ଯିଏ ସନ୍ଦେଶକୁ ପଠାଏ, ଓ ସେହି ସନ୍ଦେଶର ଏକ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରକର ସନ୍ଦେଶକୁ ବୁଝିପାରେ ।

ଚିତ୍ର 3 : ସଂପ୍ରେଷଣ ର ପ୍ରକାର

ସଂପ୍ରେଷଣ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ହୋଇପାରେ

- ✓ ମୌଖିକ
- ✓ ଲିଖିତ
- ✓ ଅଣ-ମୌଖିକ
- ✓ ଶରୀର ଭାଷାର ଉପଯୋଗ କରି

ଏହା ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ, ଫୋନ ରେ, ମେଲ କିମ୍ବା ଇଣ୍ଟରନେଟ ଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରେ । ଏହା ଔପଚାରିକ କିମ୍ବା ଅନୌପଚାରିକ ହୋଇପାରେ । ସନ୍ଦେଶ ର କୌଣସି ବି ବିଷୟବସ୍ତୁ କିମ୍ବା ରୂପ କିମ୍ବା ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉ, ସଂପ୍ରେଷଣର ସାର ହେଉଛି ଯାହା ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତା ବୁଝିପାରେ ଯେମିତି ସଂପ୍ରେଷିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏହା ଚୟନ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କି କିପରି ଓ କେତେବେଳେ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଇବ ।

ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ସଚିତ୍ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ଆସନ୍ତୁ ଚିତ୍ରରେ ପଦଗୁଡିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା :

ଚିତ୍ର 4: ସଂପ୍ରେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

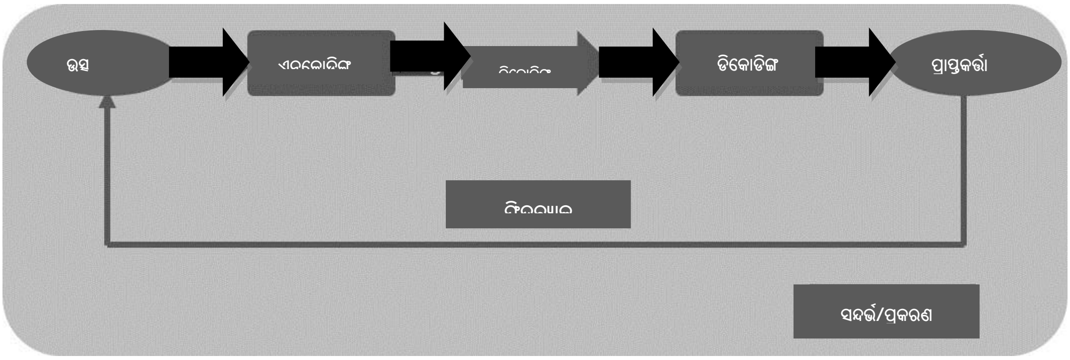

ପରିଭାଷା

i. ଉତ୍ସ: ସନ୍ଦେଶର ଉତ୍ସ ରୂପେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେ କାହିଁକି ବାର୍ତ୍ତା ସଂପ୍ରେଷଣ କରୁଛି, ଓ ସେ କ'ଣ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଏବଂ ନିଃସନ୍ଦେହ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେ ସଂପ୍ରେଷିତ କରୁଥିବା ସୂଚନା ଉପଯୋଗୀ ଓ ସଠିକ ଅଟେ ।

ii. ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ସେହି ସୂଚନା ଯାହାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ।

iii. ଏନ୍କୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତୀକରଣ) ହେଉଛି ସୂଚନା ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ସ୍ୱରୂପରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଯାହା ପଠାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଠିକ୍ ରୂପେ ଡିକୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତାନୁବାଦ) କରାଯାଏ । ସଙ୍କେତୀକରଣର ସଫଳତା ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ଜଣେ କେତେ ଭଲଭାବେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଓ ଭ୍ରାନ୍ତିର ଆଧାରକୁ ଦୂର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ । ଏଥି ପାଇଁ ତା' ଶ୍ରୋତାଗଣ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା କରିବାରେ ବିଫଳତାର ପରିଣାମ ସନ୍ଦେଶକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ହେବ ଯାହାକୁ ଭୂଲ ରୂପେ ବୋଧ କରାଯାଇପାରେ ।

iv. ଏକ ସନ୍ଦେଶକୁ ଏକ ଚ୍ୟାନେଲ (ମାଧ୍ୟମ) ଜରିଆରେ ପଠାଯାଏ, ଯାହାକୁ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ । ମାଧ୍ୟମ ମୌଖିକ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାମନା-ସାମନି ବୈଠକ, ଟେଲିଫୋନ ଓ କନ୍ଫରେନ୍ସିଙ୍ଗ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ, କିମ୍ବା ଲିଖିତ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଥିରେ ପତ୍ର, ଇ-ମେଲ, ମେମୋ, ଓ ରିପୋର୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ।

v. ଡିକୋଡିଙ୍ଗ (ସଙ୍କେତାନୁବାଦ) ହେଉଛି ସେହି ଚରଣ ଯେଉଁଠି ସୂଚନା ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ଓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାର ବୋଧ କରାଯାଏ । ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସଙ୍କେତାନୁବାଦ (କିମ୍ବା ଜଣେ ସନ୍ଦେଶକୁ କିପରି ଗ୍ରହଣ କରେ) ସେତେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେତେ ସଙ୍କେତୀକରଣ (ଜଣେ ଏହାକୁ କେମିତି ପ୍ରକାଶ କରେ) ଅଟେ ।

vi. ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା: ଅନ୍ତିମରେ ଏକ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ଥାଏ, ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ (ଶ୍ରୋତାଗଣ) ଯାହାକୁ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଯାଏ । ଏହି ଶ୍ରୋତାଗଣର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟର ନିଜର ଧାରଣା/ମତ, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭାବନା ଥାଏ ଏବଂ ଏହିସବୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ କିପରି ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଓ ତା' ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରେରକକୁ କ'ଣ ସନ୍ଦେଶ ପଠାଇବାକୁ ପଡିବ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ବେଳେ ଏହି ସବୁ କାରକଗୁଡିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡ଼େ ।

vii. ଫିଡବ୍ୟାକ (ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି): ଯେତେବେଳେ ବି ସନ୍ଦେଶକୁ ପଠାଯାଏ ଓ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ, ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାକୁ ମୌଖିକ ଓ ଅଣ-ମୌଖିକ ରୂପେ ପ୍ରେରକକୁ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପଠାଇବା ଉଚିତ । ପ୍ରେରକ ସେଭଳି ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଏସବୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଧ୍ୟାନର ସହିତ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେହେତୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ କି ସନ୍ଦେଶଟି କିପରି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ଓ ତା ଉପରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ, ସନ୍ଦେଶ ବଦଳା ଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଅଲଗା ରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

3. ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସଂପ୍ରେଷଣରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚରଣରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସଂପ୍ରେଷଣରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ/ବାଧା ଉପୁଜିପାରେ । ସଂପ୍ରେଷଣ ବିକୃତ ହୋଇପାରେ ପ୍ରେରକ ବିଷୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଧାରଣା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ସନ୍ଦେଶ ଦୁର୍ବଳ ଭାବେ ରୂପାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ଅତି ବେଶୀ କିମ୍ବା ଅତି କମ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରକର ସଂସ୍କୃତିକୁ ବୁଝି ନ ଥିବା କାରଣରୁ । ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହେଉଛି ଏହି ସବୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ହଟାଇବା ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ କ'ଣ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ?

I. ଆକର୍ଷଣ

II. ବିଶ୍ୱାସ

III. ସଂପ୍ରେଷଣ

IV. ସଂଶୟବାଦ/ଅବିଶ୍ୱାସ

ଙ. ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ଅବଧାରଣାଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ଯାହାକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ମହାନ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା

ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧର ପ୍ରଥମ ସ୍ତମ୍ଭ । ଆପଣ ଏକ ଗ୍ରାହକ, ଯିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ, ଠାରୁ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ୱଚିତ୍ ପାଇ ପାରିବେ । ବାସ୍ତବରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ମାତ୍ର ଏକ ତୁରନ୍ତ ନଜର, କିମ୍ବା କିଛି ସେକେଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ପ୍ରଥମ ଥର ସାକ୍ଷାତ କରିବେ । ଆପଣ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କ ମତ, ଆପଣଙ୍କ ରୂପ, ଆପଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ , ଆପଣଙ୍କ ଆଚାର/ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଆପଣ କିପରି ପନ୍ଧିଛନ୍ତି ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ଏସବୁ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଯେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ । ଏକ ଉତ୍ତମ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ଉପଯୋଗୀ ପରାମର୍ଶ ହେଉଛି:

i. **ସର୍ବଦା ଠିକ୍ ସମୟରେ ରହନ୍ତୁ ।** କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିଳମ୍ବତା ପାଇଁ ସ୍ଥିତି ଅନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ।

ii. ନିଜର ଉପସ୍ଥାପନା ଠିକ୍ ରୂପେ କରନ୍ତୁ । ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ, ଯାହା ସହିତ ଆପଣ ପ୍ରଥମ ଥର ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣେ ନାହିଁ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ରୂପ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରଥମ ସଙ୍କେତ ଅଟେ ଯାହା ସହିତ ତାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ପଡିବ ।

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ରୂପରଙ୍ଗ ସଠିକ୍ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି କି ?

✓ ଆପଣଙ୍କ ପିନ୍ଧିଥିବା ପୋଷାକ ବୈଠକ କିମ୍ବା ଅବସର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ?

✓ ଆପଣଙ୍କ ବାହ୍ୟ ରୂପ ରଙ୍ଗ ସଫା ଓ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଉତ୍ତମ ବାଳକଟା ଓ ଖିଅର, ସଫା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପୋଷାକ, ସଫା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ମେକ୍ ଅପ୍ ସହିତ ?

iii. ଏକ ଉଷ୍ମ, ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ବିଜୟୀ ମୁରୁକି ହସ ଆପଣଙ୍କୁ ଓ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୋତାକୁ ଅତିଶ୍ରୀଘ୍ର ପରସ୍ପର ସହିତ ସହଜ ସ୍ଥିତିକୁ ଆଣିବ ।

iv. ଖୋଲା, ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ସକାରାତ୍ମକ ହେବା

✓ ଆପଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମ-ଆଶ୍ୱାସନକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରେ କି ?

✓ ଆପଣ ସିଧା ଛିଡା ହୁଅନ୍ତି କି, ମୁରୁକି ହସ ଦିଅନ୍ତି କି, ନେତ୍ର ସଂପର୍କ କରନ୍ତି କି, ଏକ ଦୃଢ ହସ୍ତମିଳନ ଦ୍ୱାରା ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରନ୍ତି କି ?

✓ କିଛି ସମାଲୋଚନାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ବି କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ହିସାବରେ ବୈଠକ ଠିକ୍ ହିସାବରେ ଯାଉ ନ ଥିଲେ ବି ଆପଣ ସକାରାତ୍ମକ ରହନ୍ତି କି ?

v. **ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଆଗ୍ରହ –** ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିନିଷ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ବାସ୍ତବିକ ରୂପେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବା ।

✓ ଆପଣ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିରୂପେ ଗ୍ରାହକ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ନିଅନ୍ତି କି ?

✓ ସେ ଯାହା କହୁଛି, ତାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଓ ସାବଧାନ ସହିତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି କି ?

✓ ଆପଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛନ୍ତି କି କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକାରର ଅଧା ସମୟରେ ଆପଣ ମୋବାଇଲ ଫୋନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି ।

1. ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀର ଭାଷା (ଶାରୀରିକ ଭାଷା)

ଶାରୀରିକ ଭାଷା ଚଳନ, ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ, ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟ ବ୍ୟକ୍ତ ସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଆପଣ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି, ଚାଲନ୍ତି, ବସନ୍ତି ଓ ଛିଡା ହୁଅନ୍ତି, ସବୁ ଆମ ବିଷୟରେ, ଏବଂ ଆମ ଭିତରେ କ'ଣ ଘଟୁଛି, ତା ବିଷୟରେ କିଛି କିଛି କହନ୍ତି ।

ଅନେକଥର ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେତିକି କୁହାଯାଇଥାଏ, ଲୋକେ ତାହାର କିଛି ପ୍ରତିଶତ କେବଳ ଶୁଣନ୍ତି । ଯାହା ଆମେ ନ କହୁଁ ବହୁତ କିଛି ଓ ବହୁତ ଜୋରରେ କହେ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାହାର ଶାରୀରିକ (ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ) ଭାଷା ବିଷୟରେ ଅତି ସତର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କ) ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ

ଏଇଠି କେତେକ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି କି ଜଣେ କିପରି ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ଆତ୍ମ–ପ୍ରତିଶୃତ ଦେଖାଯିବ, ଅନ୍ୟକୁ ଏହି ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରି କି ତାକୁ ଧ୍ୟାନର ସହିତ ଶୁଣାଯାଉଛି :

✓ ଅଙ୍ଗ-ବିନ୍ୟାସ – କାନ୍ଧଗୁଡିକ ପଛକୁ ରଖି ସିଧା ଛିଡା ହେବା

✓ ଦୃଢ଼ ନେତ୍ର ସଂପର୍କ – ଏକ "ମୁରୁକି ହସ ଦେଉଥିବା" ମୁଖ ସହିତ

- ✓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଜାଣି ଶୁଣି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ

କ) ବିଶ୍ୱାସ / ନିଷ୍ଠା

ଅନେକ ସମୟରେ, ଏକ ବିକ୍ରେତାର ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ବଧିରର କାନକୁ ଯାଏ କାରଣ ଶ୍ରୋତାଗଣଙ୍କ ତା' ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥାଏ – ତା' ଅଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗୀର ଭାଷା ସେ କହୁଥିବା କଥାରେ ନିଷ୍ଠା ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଏ ନାହିଁ । କେତେକ ପାରମ୍ପରିକ ସଙ୍କେତ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହା ସୂଚୀତ କରେ ଯେ କେତେବେଳେ ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ ଓ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଚେତନ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ ଯେମିତି କି ନିମ୍ନରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି :

- ✓ ଆଖିଗୁଡିକ ବହୁତ କମ କିମ୍ବା ନାସ୍ତି ଭଳି ସଂପର୍କ କରିବା, କିମ୍ବା ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଚକ୍ଷୁ ଚଳନ
- ✓ କହିବା ସମୟରେ ହାତ କିମ୍ବା ଅଙ୍ଗୁଳିଗୁଡିକ ଜଣକର ମୁହଁ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବ
- ✓ ଜଣକର ଶରୀର ଭୌତିକରୂପେ ଅନ୍ୟ ଜଣକଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ବୁଲିଥିବ
- ✓ ଜଣକର ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ବେଗ ବଢ଼ିଯାଏ
- ✓ ଚେହେରାର ରଙ୍ଗ ବଦଳି ଯାଏ; ମୁଖମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ବେକ ଲାଲ ହୋଇଯାଏ
- ✓ ଝାଳ ବୋହିବା ବଢ଼ିଯାଏ
- ✓ ସ୍ୱର ବଦଳିଯାଏ ଯଥା: ସ୍ୱରର ଗାଢ଼ତା, ଖନାଇବା, ଗଳା ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବା
- ✓ ବଚନ - ସ୍ୱର ଧ୍ୱନି ମଧ୍ୟମରୁ କମରେ ରଖି ଧୀର ଓ ସ୍ୱଷ୍ଟ

କେତେକ ଶାରୀରିକ ଚଳନ, ଯାହା ଆତ୍ମରକ୍ଷାକାରିତା ଓ ଅଣ-ପ୍ରାପ୍ତକାରିତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ:

- ✓ ହାତ /ବାହୁର ଭାବଭଙ୍ଗୀ/ସଙ୍କେତଗୁଡିକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ଜଣକର ଶରୀରର ନିକଟରେ ଥାଏ
- ✓ ମୁଖମଣ୍ଡଳୀୟ ଭାବଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅତି କମ ଥାଏ
- ✓ ଶରୀର ଭୌତିକରୂପେ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଆଡକୁ ମୋଡିଯାଏ
- ✓ ବାହୁ ଦୁଇଟି ଶରୀର ସମ୍ମୁଖରେ ଛକ ଆକାରରେ ରଖାଯାଏ
- ✓ ଆଖିଗୁଡିକ ଅଳ୍ପ ସଂପର୍କ ରଖନ୍ତି, କିମ୍ବା ତଳ ଆଡ଼େ ଦେଖନ୍ତି

ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଭଳି ବି ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ ଦେଖାଏ, ବୋଧହୁଏ ସମୟ ଆସିଯାଇଛି ଯେ ଆପଣ ନିଜକୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଗ୍ରାହକର ମନରେ କ'ଣ ଚାଲୁଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ।

2. ଶ୍ରବଣ କୌଶଳ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିବା ପାଇଁ ଓ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ସଂପ୍ରେଷଣ କୌଶଳ ଗୁଡିକର ତୃତୀୟ ସମୂହ ହେଉଛି ଶ୍ରବଣ କୌଶଳ । ଏଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଭାବଶୀଳତାର ଏକ ସୁପରିଚିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି - 'ବୁଝାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ବୁଝିବା' ।

କେତେକ ଭଲଭାବେ ଆପଣ ଶୁଣନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କ ରୋଜଗାର କାର୍ଯ୍ୟକୁଶଳତା, ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଏହାର ବଡ଼ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ଶ୍ରବଣ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ।

କ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ:

ଏଇଠି ଆମେ ନା କେବଳ ସଚେତନତାର ସହିତ ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ, ବରଂ, ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ, ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେଷିତ ହୋଇଥିବା ପୂରା ସନ୍ଦେଶକୁ ବୁଝିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ।

ଆସନ୍ତୁ ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର କେତେଗୁଡିଏ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା । ସେଗୁଡିକ ହେଉଛି :-

i. ଧ୍ୟାନ ଦେବା

ଆମେ ବକ୍ତା ଉପରେ ଆମର ଅବିଭାଜିତ ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ଏବଂ ସନ୍ଦେଶକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ, ଅଣ-ମୌଖିକ ସଂପ୍ରେଷଣ ମଧ୍ୟ "ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ" କୁହେ । ଧ୍ୟାନ ଦେବାର କେତେକ ଦିଗଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି ।

- ✓ ବକ୍ତା ଆଡ଼େ ସିଧା ସଳଖ ଦେଖନ୍ତୁ
- ✓ ଧ୍ୟାନ ହଟାଉଥିବା ଚିନ୍ତାଧାରାଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଆଡେ ରଖନ୍ତୁ
- ✓ ମାନସିକ ରୂପେ ଏକ ଖଣ୍ଡନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ
- ✓ ସମସ୍ତ ବାହ୍ୟ ବିକର୍ଷଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତୁ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଆପଣଙ୍କ ମୋବାଇଲକୁ ନିଃଶବ୍ଦ ରୂପରେ ରଖନ୍ତୁ)
- ✓ ବକ୍ତାଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀକୁ "ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୁଣନ୍ତୁ"

ii. ଆପଣ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା:

ଏଇଠି ଶାରୀରିକ ଭାଷା (ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ)ର ଉପଯୋଗ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି:

- ✓ ବେଳେବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି ପାରେ ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେଇ ପାରେ
- ✓ ଏକ ଖୋଲା ମୁଦ୍ରା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ ଯାହା ଅନ୍ୟକୁ ଖୋଲାଖୋଲି ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ
- ✓ କ୍ଷୁଦ୍ର ମୌଖିକ ଟିପ୍ପଣୀ ଯଥା 'ହୁଁ' ଏବଂ 'ଉଁ ହୁଁ' ଦେଇପାରେ ।

iii. ଫିଡବ୍ୟାକ (ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି) ପ୍ରଦାନ କରିବା:

ଆମେ ଯାହା ଶୁଣୁଁ, ତା ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଫିଲଟର, ଯଥା: ଆମେ ଧାରଣ କରିଥିବା ପୂର୍ବାନୁମାନ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦ୍ୱାରା ବିକୃତ ହୋଇଯାଏ । ଏକ ଶ୍ରୋତା ହିସାବରେ ଆମେ ଏହି ଫିଲଟରଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ କୁହାଯାଇଥାଏ, ତାହାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

- ✓ ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସନ୍ଦେଶ ଉପରେ ପୁନଃଚିନ୍ତନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯାହା କୁହାଯାଇଥିବ, ସେ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ପଡିପାରେ ।
- ✓ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଅନ୍ୟଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟ ହେଉଛି ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟକୁ/ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ସରଳ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା
- ✓ ତଥାପି ଏକ ତୃତୀୟ ଉପାୟ ହେଉଛି ସମୟ ସମୟରେ ବକ୍ତାକୁ ଅଟକାଇବା ଓ ସେ ଯାହା କହିଛି, ତାର ସାରାଂଶ କରିବା ଏବଂ ତାକୁ ପୁଣି ଓଲଟାଇ କହିବା ।

ଉଦାହରଣ

ସ୍ପଷ୍ଟତା ପାଇଁ ପଚାରିବା – ମୁଁ ଯାହା ଶୁଣିଛି, ତା' ଠାରୁ ମୁଁ ଯାହାମନେ କରୁଛି ଠିକ୍ ତ, କି ଆମର କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନାର ଲାଭଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଅଛି, ଆପଣ ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇପାରନ୍ତେ କି ?

ବକ୍ତାଙ୍କ ଅସଲି ଶବ୍ଦଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କହିବା - ମାନେ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି କି 'ଆମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସେତେ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରୁନାହିଁ ଯାହା ଅତି ଆକର୍ଷଣୀୟ' - ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ବୁଝିଛି ତ ?

iv. ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ନ ହେବା :

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ସର୍ବବୃହତ୍ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ହେଉଛି ବକ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ଓ ପକ୍ଷପାତି ହେବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି । ପରିଣାମ ହୁଏ ଯେ ଶ୍ରୋତା ଶୁଣି ପାରେ ଯାହା ବକ୍ତା କହେ କିନ୍ତୁ ତା' ନିଜ ପକ୍ଷପାତି ଅର୍ଥବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ତାହା ଶୁଣେ କି ବକ୍ତା କ'ଣ କହୁଥାଇପାରେ ।

ସେଭଳି ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ପରିଣାମ ଶ୍ରୋତା ବକ୍ତାକୁ ବକ୍ତବ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିବାରେ ଅନିଚ୍ଛୁକ ହେବ ଏହାକୁ ସମୟ ନଷ୍ଟ ବୋଲି ବିଚାର କରି । ଏହାର ପରିଣାମ ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟରେ ବ୍ୟାଘାତ ଆଣିବା ଓ ସେ ସଂଦେଶକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ସଂପ୍ରେଷିତ କରିଥିବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ବିପରୀତ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣ୍ଡନ କରିବା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଏହା ବକ୍ତାକୁ କେବଳ ନିରାଶ କରିବ ଏବଂ ସଂନ୍ଦେଶକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବୁଝିବାରେ ସୀମା ଟାଣିଦେବ । ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

- ✓ ବକ୍ତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିନ୍ଦୁକୁ ପୂରା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା
- ✓ କୌଣସି ବିପରୀତ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ବକ୍ତାର ବକ୍ତବ୍ୟରେ ବାଧା ନ ଦେବା

v. ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ଉତ୍ତର ଦେବା/ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଯାହା ବକ୍ତା କହେ, ତାହାକୁ ମାତ୍ର ଶୁଣିବାଠାରୁ ଅନ୍ୟ ବହୁତ ସୂଚୀତ କରେ । ସଂପ୍ରେଷଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୋତା କୌଣସି ରୂପେ ବି ହେଉ, କହିବା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଭାବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ । କେତେକ ନିୟମର ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ବକ୍ତାକୁ ନୀଚ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖା ଯାଉ ନାହିଁ ବରଂ ସମ୍ମାନ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଏଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

- ✓ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ନିଷ୍କପଟ/ସୁସ୍ପଷ୍ଟ, ଖୋଲାଖୋଲି, ଓ ସଚ୍ଚୋଟ ହେବା

- ✓ ଜଣକର ମତଗୁଡିକୁ ସମ୍ମାନଜନକ ରୂପେ ଦୃଢ଼ତା ପୂର୍ବକ କହିବା
- ✓ ଅନ୍ୟଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟବହାର ଦେବା ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଆପଣ ନିଜେ ବ୍ୟବହାର ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି

vi. ସମାନୁଭୂତିକ ଶ୍ରବଣ:

ସମାନୁଭୂତିକ ହେବାର ବସ୍ତୁତଃ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଥିତିରେ ରଖିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଭାବନା ନିଜେ ଅନୁଭବ କରିବା ଯେମିତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତା ।

ସମାନୁଭୂତି ରୂପେ ଶ୍ରବଣ କରିବା ସମସ୍ତ ଉତ୍ତମ ଗ୍ରାହକ ସେବାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ । ଏହା ବିଶେଷରୂପେ ସୂକ୍ଷ୍ମ /ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ଥିବା ଓ ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ହୁଏ ।

ସମାନୁଭୂତି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହିତ, ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ସହିତ ଶୁଣିବା ଯାହା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର କହିବାକୁ ଥିବ, ଯଦିଓ ଆପଣ ତା' ସହିତ ସମ୍ମତ ନୁହନ୍ତି । ଶ୍ରୋତା ସ୍ୱୀକୃତିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ରୂପେ ସମ୍ମତି ନୁହେଁ । କେବଳ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କିମ୍ବା "(ମୁଁ) ବୁଝିଛି" କିମ୍ବା "(ମୁଁ) ଦେଖୁଛି" ଭଳି ଶବ୍ଦଗୁଚ୍ଛଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରି କରି ଜଣେ ତାହା କରିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ?

I. ଉତ୍ତମ ଧ୍ୟାନ ଦେବା

II. ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ହେବା

III. ସମାନୁଭୂତିକ ଶ୍ରବଣ

IV. ଠିକ୍ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା

ଚ. ନୈତିକ ଆଚାର

1. ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ବ୍ୟବସାୟରେ ମାଲିକାନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଉଛି, କାରଣ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ବିଶ୍ୱର କେତେକ ବୃହତ୍ତମ କମ୍ପାନୀମାନେ ମିଥ୍ୟା ଆକାଉଣ୍ଟ ଓ ଅସାଧୁ ଲେଖା (ଅଡିଟ) ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଠକିଥିବାର ମିଳିଛି । କେତେକ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଲୋଭକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡିକର ଫଣ୍ଡସବୁର ଦୁରୁପଯୋଗ କରାଯାଇଛି । କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ଉପଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ବର୍ଦ୍ଧିତ ରୂପେ, ସେହି ଲୋକମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଜନ ସମୁଦାୟ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିଥିବା ଦେଖାଯାଇଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶକ୍ତି ବର୍ଦ୍ଧନ ଓ ଲୋଭ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ।

ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ପୋରେଟ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବସାୟରେ "ନୈତିକତା" କୁହାଯାଇପାରେ । 'ସୂଚନାର ଅଧିକାର ନିୟମ' ଭଳି ଅଧିନିୟମଗୁଡିକ ଓ 'ଜନ ସ୍ୱାର୍ଥ

ଅଭିଯୋଗ' ଭଳି ବିକାଶସବୁ ଉତ୍ତମ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ଯଥେଷ୍ଟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

ନୈତିକ ଆଚାରର ପରିଣାମ ସ୍ୱତଃ ଉତ୍ତମ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିବେକଶୀଳ ଓ ନିଷ୍ଠାପୂର୍ବକ କରେ, ଏହାକୁ ଉତ୍ତମ ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ କୁହାଯାଏ । ଅନୈତିକ ଆଚାର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ କମ ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ଓ ନିଜ ପାଇଁ ଅଧିକ ସ୍ୱାର୍ଥ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ନିଜର ସରକାରୀ ପଦବୀ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜ-ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରେ, ଏହାକୁ ଅନୈତିକ ଆଚାର କୁହାଯାଏ । ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାରେ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ବଦଳରେ ଏହା କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ଅଟେ ।

ବୀମା ବିଶ୍ୱସନୀୟତାର ବ୍ୟବସାୟ ଅଟେ । ବୀମାର ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ମାଲିକାନା ଓ ନୈତିକତାର ବିଷୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ବିଶ୍ୱାସର ଉଲଘଂନ ଠକାମିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ଯାହା ଭୁଲ ଅଟେ । ସବୁକିଛି ଭୁଲ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତମାନଙ୍କୁ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବାକୁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁଲ ସୂଚନା ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମାର ଯୋଜନା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ ।

ଅନୈତିକ ଆଚାର ଘଟେ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଭକୁ ଅନ୍ୟର ସ୍ୱାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ବିଭିନ୍ନ ବିନିୟାମକରେ ଆଇ.ଆଇ. ଡି.ଏ ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲିଖିତ ନୈତିକ ସଂହିତା (ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା) ନୈତିକ ଆଚାର ଆଡ଼େ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୁଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଆଚାର ସଂହିତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାରାକୁ ଜାଣିବା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସଂହିତାର ଉଲଘଂନ ନ ହେଉ । ଅନୁପାଳନ ସ୍ୱତଃ ହୁଅନ୍ତା ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସର୍ବଦା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖନ୍ତେ । ଜିନିଷସବୁ ଅନୈତିକ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ଲାଭ ଅପେକ୍ଷା ବ୍ୟବସାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ।

2. ବିଶେଷତା

ନୈତିକ ଆଚରଣର କେତେକ ବିଶେଷତା ହେଉଛି:

କ) ଗ୍ରାହକର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥ/ହିତକୁ ଜଣକର ନିଜ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲାଭଗୁଡିକର ଉପରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା

ଖ) ଗ୍ରାହକର ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋପନୀୟତା ସହିତ ରଖିବା ଓ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରିବା

ଗ) ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡିକୁ ନେବାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା

ନିମ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିସବୁରେ ନୈତିକତା ସହିତ ମଧ୍ୟମାର୍ଗ ଚୟନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ରହି ପାରେ:

କ) ଗୋଟିଏ ଯୋଜନା ଅନ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ କମ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା କମିଶନ ଦେଉଥିବା ଦୁଇ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କୁ ଚୟନ କରିବା

ଖ) ଏକ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ପଲିସୀକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇବା

ଗ) ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ଯାହା, ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଜଣାପଡେ, ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଦାବୀର ଲାଭଗ୍ରାହୀର ହିତ ଉପରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 6

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ନୈତିକ ଆଚାରର ଏକ ବିଶେଷତା ନୁହେଁ ?

I ସୂଚନାପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟଗୁଡିକୁ ନେବାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା

II. ଗ୍ରାହକର ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନାର ଗୋପନୀୟତା ରକ୍ଷା କରିବା

III. ଆତ୍ମ୍-ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା

IV. ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆତ୍ମ୍-ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା

ସାରାଂଶ

କ) ଗ୍ରାହକ ସେବା ଓ ସମ୍ବନ୍ଧର ଭୂମିକା ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅତି ବେଶୀ-ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ ।

ଖ) ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ପାଞ୍ଚ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚକର ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି ବିଶ୍ୱସନୀୟତା, ଆଶ୍ୱାସନା (ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି), ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା, ସମାନୁଭୂତି ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଶଗମ୍ୟ (ଭୌତିକ)

ଗ) ଗ୍ରାହକ ଜୀବନକାଳ ମୂଲ୍ୟକୁ ସେହି ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟ ଏକ ସୁସ୍ଥ/ଉତ୍ତମ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଘ) ଗ୍ରାହକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଟେ ।

ଙ) ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଏକ ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍. ଏସ୍) ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯାହାର ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଚ) ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପରସ୍ପର ସମ୍ମତିରେ, ପ୍ରସଙ୍ଗର ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଓ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ଛ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଜ) ନୈତିକ ଆଚାର ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

କ) ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା

ଖ) ସମାନୁଭୂତି

ଗ) ସଙ୍କଳିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍.)

ଘ) ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986

ଙ) ଜିଲ୍ଲା ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ

ଚ) ବୀମା ଲୋକପାଳ/ବୀମା ପ୍ରଶାସନିକ ଅଭିଯୋଗ ଯାଞ୍ଚ ଅଧିକାରୀ

ଛ) ଶାରୀରିକ ଭାଷା/ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ

ଜ) ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ

୯)　　ନୈତିକ ଆଚାର

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଗ୍ରାହକ ଜୀବନ କାଳ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ଲାଭସବୁର ସମଷ୍ଟି ଯାହା ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ମୋଟର ବୀମା ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ବାଦ ବିବାଦର ଆବଶ୍ୟକତା ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 1986 ଅନୁସାରେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ପୁନଃବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜିନିଷଗୁଡିକୁ କିଣେ, ଏକ ଉପଭୋକ୍ତାରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଂଶୟବାଦ/ଅବିଶ୍ୱାସ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଚନାତ୍ମକ ହେବା ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆତ୍ମ-ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଗ୍ରାହକର ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଗରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା ନୈତିକ ଆଚାର ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ପ୍ରଶ୍ନ 1

______________ଏକ ସ୍ୱର୍ଶଗମ୍ୟ ଜିନିଷ ନୁହେଁ ।

I.　　ଘର

II. ବୀମା

III. ମୋବାଇଲ ଫୋନ

IV. ଜିନ୍ସର ଏକ ଯୋଡ଼ି

ପ୍ରଶ୍ନ 2

__________________ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ଏକ ସୂଚକ ନୁହେଁ ।

I. ଚତୁରତା

II. ବିଶ୍ୱସନୀୟତା

III. ସମାନୁଭୂତି

IV. ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳତା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଭାରତରେ ________________ ବୀମା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

I. ମୋଟର ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ

II. ଘର ପାଇଁ ଅଗ୍ନି ବୀମା

III. ଘରୋଇ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଯାତ୍ରା ବୀମା

IV. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଏକ ବୀମିତର ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି __________________ ।

I. ପୁନଃବୀମା

II. କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ

III. ସହ ବୀମା

IV. ରିବେଟ/ଛାଡ଼

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ନିମ୍ନ ଜରିଆରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରେ ।

I. ଆଇ.ଜି.ଏମ୍.ଏସ୍

II. ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାହକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ

III. ଲୋକପାଳ

IV. ଆଇ.ଜି.ଏମ.ଏସ୍ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାହକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଲୋକପାଳ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ କାରବାର କରେ:

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
II. ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
III. ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ
IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ବ୍ରାଣ୍ଡ ଓ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

_________________ ଙ୍କ ସେହି ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ।

I. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ
II. ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ
III. ରାଜ୍ୟ କମିଶନ
IV. ଜାତୀୟ କମିଶନ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ :

I. ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ
II. ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି
III. ଆଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି
IV. ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ସଠିକ୍ ବକ୍ତବ୍ୟକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ :

I. ବୀମା ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ନୈତିକ ଆଚାର ଅସମ୍ଭବ ଅଟେ
II. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୈତିକ ଆଚାର ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ
III. ନୈତିକ ଆଚାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ
IV. ନୈତିକ ଆଚାର କେବଳ ଶୀର୍ଷ ପ୍ରବନ୍ଧଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ :

I. ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା
II. ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା
III. ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା
IV. ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା ଏବଂ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବୀମା ଏକ ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଜିନିଷ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଚତୁରତା ସେବା ଗୁଣବତ୍ତାର ଏକ ସୂଚକ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଭାରତରେ ମୋଟର ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବୀମିତର ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ଧାରା ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଥିବା ଏକ ଗ୍ରାହକ ଆଇ.ଜି.ଏମ୍. ଏସ୍. ଜରିଆରେ ଆଇ. ଆର.ଡି.ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଗ୍ରାହକ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଦୋକାନୀ, ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସହିତ କାରବାର କରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସେହି ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁବିଚାର କରିବାର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଜିନିଷ କିମ୍ବା ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବୀ 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଧାରଣା ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଓ ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ନୈତିକ ଆଚାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସକ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣରେ ବକ୍ତା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ସମୟ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିବା ଓ ମୁରୁକି ହସ ଦେବା ଏବଂ ପ୍ରତିପୁଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 3

ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ମୂଖ୍ୟତଃ ଏକ ସେବା ଉଦ୍ୟୋଗ ଅଟେ ଯେଉଁଠି, ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଗ୍ରାହକ ପ୍ରତ୍ୟାଶାଗୁଡିକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାଗୁଡିକର ମାନଦଣ୍ଡ ପ୍ରତି ଅସନ୍ତୋଷ ସର୍ବଦା ରହୁଛି । ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ନବୀନତା ଓ ଆଧୁନିକ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀର ଉପଯୋଗର ସହାୟତାରେ ଗ୍ରାହକ ସେବାର ସ୍ତରରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ନତି ସତ୍ତ୍ୱେ, ଉଦ୍ୟୋଗ ଗ୍ରାହକ ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ନିକୃଷ୍ଟ ଛବି ହିସାବରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ସରକାର ଓ ବିନିୟାମକ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଙ୍କ ନିୟମାବଳୀ ବିଭିନ୍ନ ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଟର୍ଣ୍ଣଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ୍ (ଟି.ଏ.ଟି) ଗୁଡିକୁ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଗ୍ରାହକକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଏଗୁଡିକ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ (ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ନିୟମାବଳୀ), 2002 ର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ତା' ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା –ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଲୋକପାଳ

A. *ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା – ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଲୋକପାଳ*

1. ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍)

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀ ବିବରଣୀସବୁ ସହିତ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପିତ କରି ପାରିବେ । ତା ପରେ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରଣାଳୀ

ଆଇଜିଏମ୍ଏସ୍ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଲାଗୁଥିବା ସମୟକୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରେ । ଅଭିଯୋଗସବୁକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ୟୁ ଆର୍ ଏଲ୍ ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଯାଇପାରିବ:

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

2. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, 1986

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏହି ଆଇନକୁ " ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉତ୍ତମତର ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବାକୁ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ବିବାଦଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ପରିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଧିକରଣର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ପାଇଁ" ବିଧିବଦ୍ଧ କରାଗଲା । ଏହି ଆଇନକୁ ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2002 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇଛି ।

ଆଇନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କେତେକ ପରିଭାଷାଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

ପରିଭାଷା

"ସେବା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ବିବରଣର ସେବା ଯାହାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ, ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ, ବୀମା, ପରିବହନ, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍, ବିଦ୍ୟୁତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ, ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଆବାସ କିମ୍ବା ଉଭୟ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ମନୋରଞ୍ଜନ, ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ କିମ୍ବା ସମ୍ବାଦ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଶୁଳ୍କ ମୁକ୍ତ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବାର ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ସେବା ପ୍ରଦାନକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ବୀମାକୁ ଏକ ସେବା ରୂପେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

"ଉପଭୋକ୍ତା" ର ଅର୍ଥ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ

- ✓ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ଗୃହୋପକରଣକୁ କିଣେ ଏବଂ ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣର କୌଣସି ଉପଯୋଗକର୍ତ୍ତାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ଯିଏ ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣ (ସାମଗ୍ରୀ) କୁ ପୁନଃବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା

- ✓ ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ କୌଣସି ସେବାକୁ ଭଡାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହାର ଲାଭ ଉଠାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ସେବାଗୁଡିକର ଲାଭଗ୍ରାହୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

"ତ୍ରୁଟି" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ଦୋଷ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା, ପ୍ରଦର୍ଶନର ଗୁଣବତ୍ତା, ପ୍ରକୃତି ଓ ରୀତିରେ ଲଘୁ ଅପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଯାହାକୁ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଜାୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବ ।

"ଅଭିଯୋଗ"ର ଅର୍ଥ ଏକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆରୋପ ଯେ :

- ✓ ଏକ ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ କିମ୍ବା ନିଷିଦ୍ଧ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି
- ✓ ତା' ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇଥିବା ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି
- ✓ ତା' ଦ୍ୱାରା ଭଡାରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲାଭ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡିକ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନ୍ୟୁନତାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି
- ✓ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କିମ୍ବା ପ୍ୟାକେଜରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଅଟେ
- ✓ ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ ଜୀବନ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ବିପଦସଂକୁଳ ହେବ, ସେଗୁଡିକ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ସେହି ଆଇନର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଉଲଘଂନ ଅଟେ ଯାହା ସେଭଳି ଗୃହୋପକରଣ ସାମଗ୍ରାଗୁଡିକର ଉପଯୋଗର ବିଷୟ, ରୀତି ଓ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ପକ୍ଷେ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ

*"ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ"***ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବିବାଦ ଯେଉଁଠି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିବ, ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆରୋପଗୁଡିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର ଓ ଖଣ୍ଡନ କରେ ।**

a) ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମ/ଶାଖା

"ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡିକ" ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ।

i. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍

- ✓ ଏହି ଫୋରମର ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବା ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।
- ✓ ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ଏହାର ଆଦେଶ/ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସିଭିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ ।

ii. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

- ✓ ଏହି ନିବାରଣ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ମୂଳ, ଅପିଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।
- ✓ ଏହା ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ପାଖରୁ ଅପିଲଗୁଡିକର ବିଚାର କରନ୍ତି ।

✓ ଏହା ନିକଟରେ ସେହିସବୁ ଅଭିଯୋଗର ବିଚାର କରିବାର ମଧ୍ୟ ମୂଳ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ/ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ, ଯଦି କିଛି ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ଟ. 20 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଟ 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

✓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷମତା ଓ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ସଦୃଶ ଅଟେ ।

iii. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

✓ ଏହି ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ତିମ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ଅଟନ୍ତି ।

✓ ଏହା ନିକଟରେ ମୂଳ, ଅପିଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।

✓ ଏହା ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶଠାରୁ ଅପିଲସବୁର ଶୁଣାଣୀ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାଙ୍କ ମୂଳ ନ୍ୟାୟାଧିକାରରେ ସେହି ବିବାଦ, ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ/ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟ. 100 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଥାଏ

✓ ଏହା ନିକଟରେ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣାତ୍ମକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ରହିଛି ।

ସମସ୍ତ ତିନି ମାଧ୍ୟମଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ସିଭିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତାସବୁ ରହିଛି ।

ଚିତ୍ର 1: ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଣାଳୀ/ମାଧ୍ୟମ

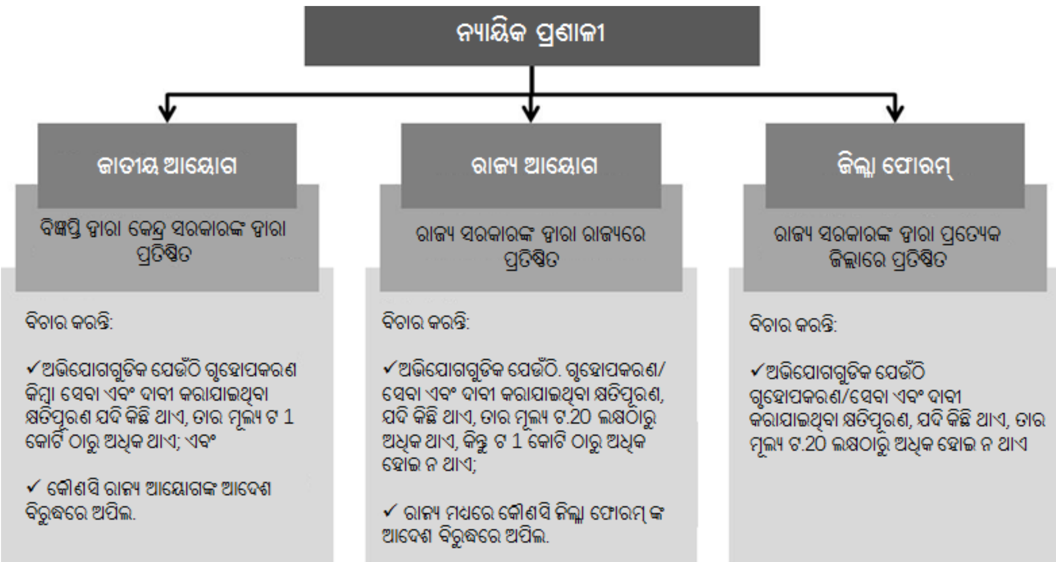

b) ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା/ପ୍ରଣାଳୀ

ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ତିନି ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବହୁତ ସରଳ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ପାଖରେ ହେଉ ଅଥବା ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ପାଖରେ ହେଉ, ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ଅପିଲ (ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା) ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ନାହିଁ । ଅଭିଯୋଗକୁ ନିଜେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପେ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଏପରିକି ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇପାରିବ । ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖାଯାଇ ପାରେ ଯେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଓକିଲର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

c) ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମର ଆଦେଶଗୁଡିକ

ଯଦି ଫୋରମ୍ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଗୃହୋପକରଣ/ସାମଗ୍ରୀ ଅଭିଯୋଗରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ଆରୋପ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଏ, ଫୋରମ୍ ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କରି ଆଦେଶ ଜାରୀ କରିପାରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ,

i. ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ମୂଲ୍ୟ, (କିମ୍ବା ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରିମିୟମ), ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଶୁଳ୍କକୁ ଫେରସ୍ତ ଦେବାକୁ
ii. ବିରୋଧୀ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆକାରରେ ଏଭଳି ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ
iii. ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଥିବା ସେବାରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବଗୁଡିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ
iv. ଅନୁଚିତ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ କିମ୍ବା ନିଷିଦ୍ଧ ବ୍ୟାପାର ଆଚରଣ ନିବୃତ୍ତ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକୁ ପୁନର୍ବାର ନ କରିବାକୁ
v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ

d) ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ

ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ତିନି ଫୋରମ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୂଖ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି

i. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ନିଷ୍ପତିରେ ବିଳମ୍ବ
ii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ଅବ୍ୟବସ୍ଥା/ଅନିଷ୍ପତ୍ତି
iii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ
iv. କ୍ଷତିର ପରିମାଣ/ମାତ୍ରା
v. ପଲିସୀ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ।

3. ବୀମା ଲୋକପାଳ

ବୀମା ଅଧିନିୟମ , 1938 ର କ୍ଷମତା ଅନ୍ତର୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନଭେମ୍ବର 11, 1998 ରେ ରାଜକୀୟ ଗ୍ୟାଜେଟ୍ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସାର୍ବଜନୀନ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ନିୟମାବଳୀ, 1998 ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ଏହି ନିୟମଗୁଡିକ ଜୀବନ ଓ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା, ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାରର ବୀମାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଅର୍ଥାତ୍, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ବୀମାପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଅଭିଯୋଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ କି ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ, ଅନ୍ତିମ ଅଟେ ।

a) ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ବି ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଥିବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ, ଏକ ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଏ ଯାହାଙ୍କ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଶାଖା/କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥାଏ, ଯାହା ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ହୋଇଥିବା ହାନିର ସ୍ୱରୂପ ଓ ମାତ୍ରା ଏବଂ ମାଗୁଥିବା ସହାୟତା ସହିତ, ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗସବୁ କରାଯାଇପାରିବ ଯଦି:

i. ଅଭିଯୋଗକାରୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗପତ୍ର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ:
   - ✓ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ କିମ୍ବା
   - ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତି କରି ନ ଥିଲେ

ii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଅସ୍ୱୀକାରର ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଏ

iv. ଅଭିଯୋଗଟି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ଅମୀମାଂସିତ ହୋଇ ରହି ନାହିଁ

b) ଲୋକପାଳ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ

କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ/ବିଧି ରହିଛି ଯାହାକୁ ଲୋକପାଳ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆଶା କରାଯାଏ:

i. ସେଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ କରାଯିବା ଉଚିତ୍

ii. ପ୍ରତିଲିପିଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କୁ ପଠାଯିବା ଉଚିତ୍

iii. ସେଭଳି ସୁପାରିଶ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ

iv. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ପୁଷ୍ଟିକରଣ ମଗାଯିବା ଉଚିତ୍

c) ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଯଦି ବିବାଦର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ, ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତର ହାନିର ପ୍ରତି ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକ, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ ।

ଲୋକପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ନିଷ୍ପତ୍ତି ଟ. 20 ଲକ୍ଷ (ଅନୁଗ୍ରହ ରାଶି ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି) ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ

ii. ଏଭଳି ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 3 ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦିଆ ଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ବୀମିତ ଏଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ ହିସାବରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଉଚିତ୍

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପାଳନ କରିବ ଏବଂ ସେଭଳି ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପାଳଙ୍କ ପାଖକୁ ଏକ ଲିଖିତ ସୂଚନା ପଠାଇବେ

iv. ଯଦି ବୀମିତ ସେଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସୂଚୀତ ନ କରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଲାଗୁ ନ କରି ପାରନ୍ତି

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ 1

____________ପାଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର କରିବା, ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

I. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍

II. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

III. ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ

IV. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

ସାରାଂଶ

- ଆଇ ଆର ଡି ଏ ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍) ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଅଭିଯୋଗ ତଥ୍ୟର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।
- ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦ ନିବାରଣ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଓ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ।
- ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଏହି ସବୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯଥା: ଦାବୀସବୁର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବିଳମ୍ବ, ଦାବୀସବୁର ଅନିଷ୍ପତ୍ତି, ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ, କ୍ଷତିର ମାତ୍ରା ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ।
- ଲୋକପାଳ, ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।
- ***ଯଦି ବିବାଦର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଲୋକପାଳ ବୀମିତକୁ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା ସେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ, ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତର ହାନିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକ, ତା' ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ।***

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ (ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍)
2. ଉପଭୋକ୍ତା ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ, 1986
3. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍
4. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

5. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

6. ବୀମା ଲୋକପାଳ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି I ।

ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍ ପାଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସୀମା ହେଉଛି ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକର ବିଚାର କରିବା,.ଯେଉଁଠି ଗୃହୋପକରଣ କିମ୍ବା ସେବା ଏବଂ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

ସ୍ୱ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

'ଆଇ ଜି ଏମ୍ ଏସ୍' ପଦ ର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରନ୍ତୁ ।

I. ଇନ୍ସୁରାନ୍ସ ଜେନେରାଲ୍ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍

II. ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଜେନେରାଲ୍ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

III. ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଗ୍ରିଭାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

IV. ଇଣ୍ଟେଲିଜେଣ୍ଟ ଗ୍ରିଭାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ମାଧମଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଟ. 100 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ?

I. ଜିଲ୍ଲା ଫୋରମ୍

II. ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

III. ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ

IV. ଜିଲ୍ଲାପରିଷଦ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଏକ ବୈଧ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଆଧାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?

I. I.ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଏମଆରପି ଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଲାଗୁ କରିବା

II. ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗରେ ଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାହକ କୁ ଉପଦେଶ ନ ଦେବା

III. ଗୋଟିଏ ଔଷଧ ବୋତଲ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟୁର୍ଜତା ଚେତାବନୀ ଦିଆ ଯାଇ ନ ଥିବା

IV. ତ୍ରୁଟିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିକଳ୍ପ ହେବ ?

I. ପୋଲିସ

II. ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟ

III. ବୀମା ଲୋକପାଳ

IV. ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଉକ୍ତି ବୀମା ଲୋକପାଳର ପ୍ରାଦେଶିକ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ସଂବନ୍ଧରେ ସଠିକ ଅଟେ ?

I. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଜାତୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

II. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

III. ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧିକାର ଅଛି

IV. ବୀମା ଲୋକପାଳ କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରିୟ ସୀମା ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ କିପରି ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଏ ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରିବାକୁ ପଡେ

II. ଅଭିଯୋଗ ଫୋନ୍ ଦ୍ୱାରା ମୌଖିକ ରୂପେ କରିବାକୁ ପଡେ

III. ଅଭିଯୋଗ ମୌଖିକ ରୂପେ ସାମନା ସାମନି କରିବାକୁ ପଡେ

IV. ଅଭିଯୋଗ ଖବରକାଗଜ ବିଜ୍ଞାପନ ଜରିଆରେ କରିବାକୁ ପଡେ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଏକ ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମା କଣ ଅଟେ ?

I. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

II. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

III. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ

IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ-ଆବଶ୍ୟକତା ନୁହେଁ ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଏକ 'ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତି' ବୀମା ଉପରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ହେବା ଉଚିତ

II. ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଅଭିଯୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଦାଖଲ କରିବା ଉଚିତ

III. ଅଭିଯୋଗକାରୀକୁ ଲୋକପାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ପଡିବ

IV. ମାଗୁଥିବା ମୋଟ ସହାୟତା ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବା ଉଚିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି କି ?

I. ଟ. 100 ର ଶୁଳ୍କ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ
II. କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ
III. ମଗାଯାଇଥିବା ସହାୟତା ରାଶିର 20% ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବା ଉଚିତ
IV. ମଗାଯାଇଥିବା ସହାୟତା ରାଶିର 10% ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବା ଉଚିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ଏକ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ କି ?

I. ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡିକ କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ
II. ହଁ, ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ
III. ଜୀବନ ବିଭାଗରେ କେବଳ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ
IV. ଅଣ-ଜୀବନ ବିଭାଗରେ କେବଳ ନିଜସ୍ୱ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ପାରିବ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଆଇଜିଏମ୍ଏସ୍ ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟେଡ୍ ଗ୍ରିୱାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍ ବଦଳରେ ଉପଯୋଗ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ ଟ. 20 ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଟ.100 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଉପଭୋକ୍ତା ବିବାଦକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଦୋକାନୀ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗରେ ଥିବା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉତ୍ପାଦ ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ନ ଦେବା ଗୋଟିଏ ବୈଧ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଆଧାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗ ସେହି ବୀମା ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା ଲୋକପାଳ କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସୀମା ଭିତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଲିଖିତ ଆକାରରେ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗକାରୀ ଲୋକପାଳ ନିକଟକୁ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗର ଅସ୍ୱୀକୃତିର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅଭିଯୋଗକାରୀକୁ ଲୋକପାଳ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଲୋକପାଳ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ/ ଚାର୍ଜ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ହଁ, ନିଜସ୍ୱ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 4

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିଯୁକ୍ତି ବିନିୟମାବଳୀ 1 ଏପ୍ରିଲ 2016 ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେଲା ।

ନିମ୍ନ ପରିଭାଷାଗୁଡିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟନ୍ତି ।

1. ପରିଭାଷା :

1) "ଅଧିନିୟମ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହେଉଥିବା ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 (1938 ର 4) ।
2) "ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରା ଯାଇଥିବା ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ।
3) "ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିରୋଧ ପତ୍ର ଓ ଅପିଲଗୁଡିକର ବିଚାର ତଥା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ।
4) "ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ନିରନ୍ତରତା, ନୂତନୀକରଣ କିମ୍ବା ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ଯାଚନା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ।
5) "ପ୍ରାଧିକରଣ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1999 (1999 ର 41) ର ଅନୁଭାଗ 3 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂସ୍ଥାପିତ ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ।
6) "ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।
7) "କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତାଲିକା, ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।
8) "କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତାଲିକା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଆଚାର ସଂହିତାର ଉଲ୍ଲଘଂନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି କାରଣରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ/ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇଥାଏ ।
9) "ନାମାଙ୍କିତ/ଅଭିହିତ ଅଧିକାରୀ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ।
10) "ପରୀକ୍ଷା ସମିତି" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଯାହା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭର୍ତ୍ତି ପୂର୍ବ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡିକ ପରିଚାଳନ କରେ ଏବଂ ଯାହା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

11) ଏହି ବିନିୟମଗୁଡିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ "ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 2(9) ରେ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟ ଯେପରି କି କୃଷି ବୀମା, ଏକ୍ସପୋର୍ଟ କ୍ରେଡିଟ୍ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବ୍ୟବସାୟ କରିଥାନ୍ତି ।

12) "ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42A ର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣରେ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଯୋଜନା ।

1. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି :

1) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଆବେଦକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଫର୍ମ I-A ରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବ ।

2) ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଆବେଦନର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବେ ଯେ ଆବେଦକ:-

a) ସବୁ ପ୍ରକାରେ ପୂରା କରି ଫର୍ମ **I-A** ରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି;

b) ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ଫର୍ମ ସହିତ PAN ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ;

c) ବିନିୟମ 6 ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ;

d) ବିନିୟମ 7 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାରେ ପୀଡିତ ନୁହେଁ ;

e) ତା'ଠାରେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଯାଚନା ଓ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ; ଏବଂ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ସେ ସକ୍ଷମ ଅଟେ ।

3) ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ କି ଆବେଦକ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ଧାରଣ କରି ନାହିଁ ଏବଂ କଳାସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକାରେ ନାହିଁ, ଏଥିରେ ଯଥାର୍ଥ କର୍ମଠତା ଦେଖାଇବେ ।

4) **ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ ଯେ**

a) ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦକର PAN ସଂଖ୍ୟା ଥିବ, ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ।

b) ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯାଉଥିବା କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ତାଲିକା, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଆବେଦକ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

5) ଆବେଦକ ଉପରୋକ୍ତ ବିନିୟମରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସମସ୍ତ ସର୍ତ୍ତର ଅନୁପାଳନ କରିଛି, ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42 ର ଉପ-ଅନୁଭାଗ (3) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାର ଶୀକାର ହୋଇନାହିଁ, ଏହା ଉପରେ ନିଜେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦକଠାରୁ ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଜାରୀ କରି ଆବେଦକକୁ ଏକ

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ (ଏଜେନ୍ସି) କୋଡ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ଏଜେନ୍ସି କୋଡ ସଂଖ୍ୟା ର ପୂର୍ବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମର ସଂକ୍ଷେପାକ୍ଷର (ଏବ୍ରିଭିଏଶନ) କୁ ସଂଯୋଜିତ କରାଯିବ ।

6) ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଭଳି ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବ ଯାହା ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଆବେଦକର ନିଯୁକ୍ତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଆଚାର ସଂହିତାକୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିର 7 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ପଠାଯିବ ।

7) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ଏଭଳି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ଆବେଦକଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ଯାହା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପରିଚୟ ସ୍ଥାପିତ କରିବ ଯାହାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ସେ କରୁଛି ।

8) ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଏକ ଆବେଦକଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରନ୍ତି ଯଦି ଆବେଦକ ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏକୁ ବି ପୂରଣ ନ କରେ । ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତିର 21 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ଲିଖିତ ରୂପେ ଆବେଦକଙ୍କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତାର କାରଣ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

9) ଏକ ଆବେଦକ ଯିଏ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାରେ ମନା କରିଥିବା ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପୀଡିତ ହୋଇଥିବ, ସେ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନାମାଙ୍କିତ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିପାରେ । ଆବେଦକର ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନାମାଙ୍କିତ ନାମାଙ୍କିତ କରିପାରନ୍ତି । ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଅନ୍ତିମ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

2. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି :

1) ଏକ 'ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା' ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ଆବେଦକ 'ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନ ଫର୍ମ I-B' ରେ, ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜୀବନ, ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ପ୍ରକରଣ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ, ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଆବେଦନ କରିବ । ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ, ଉପର ରେଖାଙ୍କିତ ପ୍ରକାରେ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆବେଦନକୁ ବିଚାର କରିବେ ।

3. ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା :-

1) ଏକ ବୀମା ଅଭକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ, ଏକ ଆବେଦକ, ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ, ଜୀବନ, ସାଧାରଣ, କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା, ପ୍ରକରଣ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ,

ସେସବୁର ବିଷୟଗୁଡିକରେ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପଯୁକ୍ତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନରେ ସଜ୍ଜିତ କରିବାପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଦେବେ ।

2) ସେହି ଆବେଦକ ଯିଏ ଉପରୋକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ସଫଳତାପୂର୍ବକ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବ, ତାକୁ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଏକ ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ପରୀକ୍ଷା ସମିତିଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବାର ମାସର ଅବଧି ପାଇଁ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।

3) କେବଳ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରୀକ୍ଷାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥିବେ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବୈଧ ପାସ୍ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଧାରଣ କରିଥିବେ, ସେମାନେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ବିବେଚିତ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ।

4. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟତା : ଅଯୋଗ୍ୟତା ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 42(3) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ହେବ ।

5. ଆଚାର ସଂହିତା

1) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିମ୍ନରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଚାର ସଂହିତାର ଅନୁପାଳନ କରିବ **:-**

a) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ---

i. ନିଜର ଏବଂ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହାର ସେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଟେ, ତାର ପରିଚୟ ଦେବ **;**

ii. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଦେଖାଇବ, ଏବଂ ଦାବୀ କରାଗଲେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବ **;**

iii. ତାର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବ ଏବଂ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ଯୋଜନାକୁ ସୁପାରିଶ କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବ ;

iv. ଯେଉଁଠି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସମାନ ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ, ସେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକତାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ରୂପେ ଅନୁକୂଳ ହେଉଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ନିରପେକ୍ଷତା ପୂର୍ବକ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ।

v. ଯଦି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଏ, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କମିଶନର ସ୍କେଲସବୁକୁ ପ୍ରକଟ କରିବ ;

vi. ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବ ;

vii. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ, ଏବଂ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କ୍ରୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ;

viii. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସବୁପ୍ରକାରର ଯଥାର୍ଥ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରେ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସହିତ "ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଗୋପନୀୟ ରିପୋର୍ଟ" କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଆକାରରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର କୌଣସି ଖରାପ ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଆୟ ଅସଙ୍ଗତି ସହିତ, ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଥ୍ୟ, ଏବଂ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ବିପରୀତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ଏସବୁକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବ;

ix. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଫାଇଲ କରିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ; ଏବଂ ପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ମଗାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ ;

x. ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମିତୀକରଣକୁ ଲାଗୁ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ;

xi. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚୀତ କରିବ;

xii. ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ସମାବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରକର ପଲିସୀର ସମନୁଦେଶନ, ଠିକଣାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଚୟନ କିମ୍ବା ଯେଉଁଟା ଆବଶ୍ୟକ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ପଲିସୀ ସେବା ସହିତ ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ସେବା ବିଷୟ ଉପରେ, ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଓ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରିବ;

xiii. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନରେ ପଲିସୀଧାରକ କିମ୍ବା ଦାବୀଦାର କିମ୍ବା ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବ ;

2) **କୌଣସି ବି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ----**

a. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ନ ହୋଇ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଯାଚନା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତି କରିବ ନାହିଁ ;

b. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାକୁ ଲୋପ କରିବାପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ଉତ୍ ପ୍ରେରିତ କରିବ ନାହିଁ ;

c. ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକରେ ଭୁଲ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ଉତ୍ ପ୍ରେରିତ କରିବ ନାହିଁ;

d. ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଚିବା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ର ଆଶ୍ରୟ ନେବ ନାହିଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ) ପଲିସୀଧାରକକୁ ଏକ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରିବ ନାହିଁ ;

e. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଅଭଦ୍ର ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ ;

f. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ ନାହିଁ ;

g. ତାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହାର, ସୁବିଧା, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧଠାରୁ ଅଲଗା ପ୍ରଦାନ କରିବ ନାହିଁ ;

h. ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାଠାରୁ ଲାଭର କିଛି ଅଂଶ ପାଇଁ ଦାବୀ କିମ୍ବା ତାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ ନାହିଁ ;

i. ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ସମାପ୍ତ କରିବାକୁ ଏବଂ ପୂର୍ବ ପଲିସୀର ସେ ଭଳି ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତା'ଠାରୁ ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ପ୍ରଭାବୀ କରିବାକୁ ଏକ ପଲିସୀଧାରକକୁ ବାଧ କରିବ ନାହିଁ ;

j. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ନୂଆଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ପୂର୍ବେ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିବ, ଏବଂ ସେଭଳି ରଦ୍ଦକରଣ ତାରିଖଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବିତି ନ ଥିବ;

k. କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେବ କିମ୍ବା ରହିବ ନାହିଁ ;

3) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପଲିସୀଧାରକକୁ ମୌଖିକ ରୂପେ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରି, ଅନୁବନ୍ଧିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୟାସ କରିବ;

4) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ଏବଂ ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ବିନିୟମଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ କୌଣସି ବୀମା କର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇ ନ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ସେଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଜରିଆରେ ଭାରତରେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରେ, ସେ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

5) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାଙ୍କ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଲୁପ୍ତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବେ ଯାହା ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଚାର ସଂହିତାର ଉଲ୍ଲଘଂନକୁ ବି ସମ୍ମିଳିତ କରେ, ଏବଂ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବେ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

6. ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିର ନିଲମ୍ବନ :

1) ଉଚିତ୍ ସୂଚନା ପରେ ଏବଂ ତାକୁ ଶୁଣିବାର ଯଥାର୍ଥ ସୁଯୋଗ ଦେବାପରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଇ ପାରେ ଯଦି ସେ:-

   a. ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 (1938 ର 4), ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1999 (1999 ର 41)

   କିମ୍ବା ସମୟ ସମୟରେ ସଂଶୋଧିତ ହେଉଥିବା ତା' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ବିନିୟାବଳୀର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରେ ;

   b. ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ବି ଅଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ ;

   c. ବିନିୟମ 8 ରେ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଆଚାର ସଂହିତାର ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।

   d. ନିଯୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଘଂନ କରେ ।

   e. ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତଥ୍ୟ, ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ;

   f. ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ;

   g. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ କିମ୍ବା ଏହାର ବୈଧତାର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଭୁଲ କିମ୍ବା ଅସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ; ଅଥବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଏ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ;

   h. ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଆବର୍ତ୍ତିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଜମା କରେ ନାହିଁ ;

   i. ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ କୌଣସି ନିରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ସହଯୋଗ କରେ ନାହିଁ;

   j. ପଲିସୀଧାରକମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକୁ ସମାଧାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହା ତରଫରୁ ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ଏକ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ;

   k. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତରଫରୁ ପଲିସୀଧାରକ/ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କଠାରୁ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ/ନଗଦର ହେରଫେର କରିବାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ ଜଡ଼ିତ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଶେଷ ଅନୁଜ୍ଞା ବିନା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ନଗଦ/ପ୍ରିମିୟମ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର ଅନୁମତି ଦିଏ ନାହିଁ ।

7. ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା :

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ଜାରୀ ପରେ, ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ତାରିଖଠାରୁ ସେ ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିବ ।

8. ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନିଯୁକ୍ତିର ନିଲମ୍ବିତକରଣ/ରଦ୍ଦକରଣର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ :

1) ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ନିଲମ୍ବନ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦକରଣ ତାରିଖରେ ଏବଂ ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ, ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ

   କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିବ ।

a. ନିଯୁକ୍ତିର ରଦ୍ଦକରଣ ପ୍ରଭାବୀ କରୁଥିବା ଅନ୍ତିମ ଆଦେଶର ଜାରୀର 7 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଫେରସ୍ତ ନେବେ ଯାହାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଏହି ବିନିୟମାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ।

b. ନିଲମ୍ବନ/ରଦ୍ଦକରଣ ପ୍ରଭାବୀ କରୁଥିବା ଆଦେଶ ପରେ ଅତିଶୀଘ୍ର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ସେହି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯାହାର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ନିଲମ୍ବିତ/ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି, ତାହାର ବିବରଣୀସବୁକୁ ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଉଥିବା କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଡାଟାବେସ୍ରେ ଏବଂ ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକା ଡାଟା ବେସରେ, ଅନଲାଇନ ମୋଡରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରିବେ ।

c. ଯଦି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ପିକିଙ୍ଗ୍ ଅର୍ଡରର ଜାରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଶାସନାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପର ସମାପ୍ତିରେ କୌଣସି

ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନିଲମ୍ବନକୁ ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ, ତାର ନିଲମ୍ବନକୁ ପୁନଃପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରୁଥିବା ସ୍ପିକିଙ୍ଗ ଅର୍ଡର ଜାରୀ ହେଉ

ହେଉ ତୁରନ୍ତ ସେଭଳି ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ବିବରଣୀକୁ କଳା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାଲିକାରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯିବ ।

d. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଜୀବନ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଯାହା ସହିତ ସେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ରେକର୍ଡ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ସକାଶେ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚୀତ କରିବେ ।

10. ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତିର ଇସ୍ତଫା/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା:

1) ଯଦି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ତାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ସେ ତା' ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ଓ ପରିଚୟ ପତ୍ରକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସେହି ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିବ ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧାରଣ କରିଛି ।
2) ନିଯୁକ୍ତିର ଇସ୍ତଫା କିମ୍ବା ସମର୍ପଣ ତାରିଖଠାରୁ 15 ଦିନର ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଫର୍ମ I-C ରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ କରିବେ ।
3) ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଯିଏ ନିଜର ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ପଣ କରିଛି । ସେ ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁପାରେ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ତାହାର ଆବେଦନ ଫର୍ମ ସହିତ, ତାର ପୂର୍ବ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଏବଂ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଫର୍ମ I-C ରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡିବ ।
4) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସମାପ୍ତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରୀ ତାରିଖଠାରୁ ନବେ ଦିନର ସମୟାବଧି ପରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରୋକ୍ତ ରୂପରେଖା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଆବେଦନର ବିଚାର କରିବେ ।

11. **ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ:**

1) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ବିଷୟଗୁଡକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରୁଥିବା ଏକ 'ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ନୀତି' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ପ୍ରତି ବର୍ଷ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ପୂର୍ବରୁ ତାହାକୁ ପ୍ରାଧିକରଣ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରିବେ । 'ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ନୀତି' ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।

2) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୋ-ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଠାରୁ ଅଧିକ ପାଇଁ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।

3) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

4) କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧି, ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇ ନ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭାରତରେ କୌଣସି ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କରେ, ସେ ଏକ ଦଣ୍ଡର ପାତ୍ର ହେବ ଯାହା ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

5) କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ବୀମା ନିୟମାବଳୀ (ସଂଶୋଧନ) ଆଇନ, 2015 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଦିବସରେ କିମ୍ବା ପରେ କୌଣସି ପ୍ରଧାନ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ମୂଖ୍ୟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଏବଂ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଭାରତରେ କୌଣସି ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବ ନାହିଁ ।

6) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନା ମାଧମରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବାକୁ କିମ୍ବା ନୂତନୀକରଣ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଚାଲୁ ରଖିବାକୁ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ଉତ୍ ପ୍ରେରଣ ରୂପେ ଅନୁମତି ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବ ନାହିଁ ।

7) ପ୍ରାଧିକରଣ ତା' ତରଫରୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଏକ ଅଧିକାରୀ ଜରିଆରେ, ବହୁସ୍ତରୀୟ ବିପଣନ ଯୋଜନାସବୁରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଅସ୍ତିତ୍ୱ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରେ ।

8) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମାଙ୍କିତ ଅଧିକାରୀ ଯିଏ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଏବଂ ସେହି ତାରିଖ ଯେଉଁ ଦିନ ତାର ନିଯୁକ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଓ ସେହି ତାରିଖ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଯେଉଁ ଦିନ ତା' ନିଯୁକ୍ତି ସମାପ୍ତ ହେଲା, ଏହି ସବୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରୁଥିବା ଏକ ପଞ୍ଜିକାକୁ ସମ୍ଭାଳି ରଖିବେ ।

9) ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ହିସାବରେ ରେକର୍ଡସବୁକୁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସେବାରେ ଥିବ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ସମୟାବଧି ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାଳି ରଖାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 5

ଜୀବନ ବୀମାର ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆମେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛୁ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀକୁ ପରିଚାଳିତ କରନ୍ତି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ବୀମା ଚୁକ୍ତି -ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

କ. ବୀମା ଚୁକ୍ତି – ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

1. ବୀମା ଚୁକ୍ତି - ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

କ) ବୀମା ଚୁକ୍ତି

ବୀମା ଏକ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରିମିୟମ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ରୂପ ନିଏ ।

ଖ) **ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବୈଧିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ**

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କେତେକ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବା ଏବଂ ତା ପରେ ସେହି ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସବୁ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହା ସାଧାରଣ ରୂପେ ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁକୁ ପରିଚାଳିତ/ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରାଜିନାମା, ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅଟେ । ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ର ପ୍ରାବଧାନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସହିତ ଭାରତର ସମସ୍ତ ଚୁକ୍ତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରେ ।

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଚୁକ୍ତି, ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ପକ୍ଷ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, କମ୍ପାନୀ, ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁହାଯାଏ, ଓ ପଲିସୀଧାରୀ, ଯାହାକୁ ବୀମିତ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରେ ।

ଚିତ୍ର 1 : ବୀମା ଚୁକ୍ତି

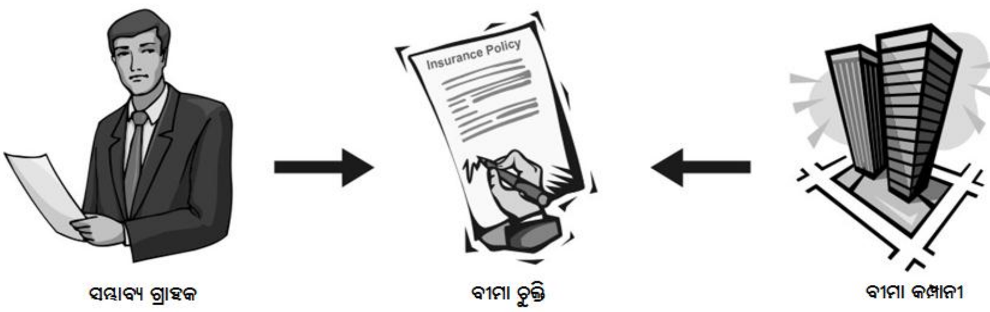

ଗ) ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ

ଚିତ୍ର 2 : ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ

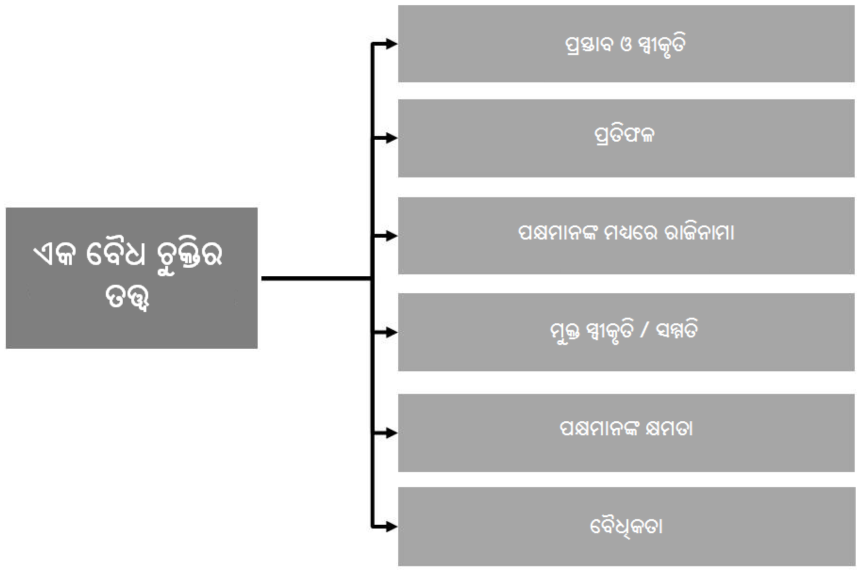

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରୁ ନିବୃତ ରହିବାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ସୂଚୀତ କରେ, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା, ସେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛି ବୋଲି କୁହାଯିବ । ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ, ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଏ, ତା' ପାଇଁ ସମ୍ମତି ସୂଚୀତ କରେ, ଏହାକୁ ତା' ସ୍ୱୀକୃତି ବୋଲି ମାନି ନିଆଯାଏ । ଏଣୁକରି, ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ, ଏହା ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ହୋଇଯାଏ ।

ସ୍ୱୀକୃତି ବିଷୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ଗଠନ ହୁଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମା ଯୋଜନାର ସର୍ତ୍ତସବୁକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ଏବଂ ଜମା ରାଶି ପରିମାଣ ପ୍ରଦାନ କରି ତା' ସମ୍ମତି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରେ, ଯାହା, ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ପରେ, ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଯାଏ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଏକ ପଲିସୀ ହୋଇଯାଏ ।

ଯଦି କୌଣସି ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଏ, ଏହା ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଯାଏ ।

ପଲିସୀ ବଣ୍ଡ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ହୋଇଯାଏ ।

ii. ପ୍ରତିଫଳ

ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ପାରସ୍ପରିକ ଲାଭ ଥିବା ଉଚିତ । ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ବୀମିତ ଠାରୁ ପ୍ରତିଫଳ ଅଟେ, ଏବଂ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଦେବାର ପ୍ରତଶ୍ରୁତି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ପ୍ରତିଫଳ ଅଟେ ।

iii. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସେହି ସମାନ ଜିନିଷକୁ ସେହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ "ସର୍ବସମ୍ମତି " ହେବା ଉଚିତ । ଉଭୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ପଲିସୀଧାରୀ ସେହି ସମାନ ଜିନିଷ ଉପରେ ସେହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସମ୍ମତି ଦେବା ଉଚିତ ।

iv. ମୁକ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି / ସମ୍ମତି

ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି ଥିବା ଉଚିତ ।

ସମ୍ମତିକୁ ମୁକ୍ତ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହା ନିମ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇ ନ ଥାଏ

- ✓ ଜବରଦସ୍ତି/ଉତ୍ପୀଡନ
- ✓ ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ
- ✓ କପଟ
- ✓ ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା
- ✓ ଭୁଲ

ଯେତେବେଳେ ଏକ ରାଜିନାମା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ଜବରଦସ୍ତି ଉତ୍ପୀଡନ, କପଟ କିମ୍ବା ଭୁଲଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ, ରାଜିନାମା ଶୂନ୍ୟ /ଅକାମୀ/ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଏ ।

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା

ଚୁକ୍ତିର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧିକ ରୂପେ ସୁଯୋଗ୍ୟ /ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ । ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ସମୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ମନର ହେବା ଉଚିତ ଓ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିବା ଉଚିତ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

vi. ବୈଧିକତା

ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ବୈଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅବୈଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କୌଣସି ବୀମା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜିନାମା ଯାହାର ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବେଆଇନ ଅଟେ, ତାହା ବ୍ୟର୍ଥ /ଅମାନ୍ୟ ହେବ । ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ଏକ ବୈଧିକ ବିଷୟ ଅଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

i. ଜବରଦସ୍ତି/ଉତ୍ପୀଡନ - ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ ।

ii. ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ - ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ଶାସନ କରିପାରେ, ତା' ପଦବୀକୁ, ଅନୁଚିତ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ, ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଉପଯୋଗ କରେ ।

iii. କପଟ - ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ମିଥ୍ୟା ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଏ, ଯାହା ଏକ ଉପସ୍ଥାପନା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ସେ ସତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହିଁ । ଏହା ହୁଏତ ଜାଣିଶୁଣି ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇବା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକୁ ଭୁଲ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

iv. **ଭୁଲ** - ଏକ ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଘଟଣା ଉପରେ ଜଣକର ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ କିମ୍ବା ଅର୍ଥବ୍ୟାଖ୍ୟା ରେ ତ୍ରୁଟି । ଏହା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ବୁଝିବାରେ କିମ୍ବା ସମ୍ମତି ହେବାରେ ତ୍ରୁଟି ଆଡକୁ ଗତି କରାଇପାରେ ।

2. ବୀମା ଚୁକ୍ତି - ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ

କ) ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ କିମ୍ବା ପରମ ସଦ୍ଭାବ

ଏହା ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଟେ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ କୁହାଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ ।

ସଦ୍ଭାବ ଓ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ । ସାଧାରଣ ଭାବେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟାପାରିକ ଚୁକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ କାରବାରରେ ସଦ୍ଭାବର ଅନୁପାଳନ କରାଯିବ ଏବଂ ସୂଚନା / ତଥ୍ୟ ଦେବା ସମୟରେ କୌଣସି କପଟ କିମ୍ବା ପ୍ରତାରଣା ନ ଥିବ । ସଦ୍ଭାବ ଅନୁପାଳନ କରିବାର ଏହି ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ବିକ୍ରେତା କ୍ରେତାକୁ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏଇଠି ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ହେଉଛି **"କେଭିଅଟ ଏମ୍ପଟର " ର ନିୟମ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କ୍ରେତା ସାବଧାନ** । ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନେ ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟକୁ ଭୁଲ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ନ କରେ ଓ ଉତ୍ତରସବୁ ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦିଆଯାଏ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ ।

ପରମ ସଦ୍ଭାବ : ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଏକ ଅନ୍ୟ ଆଧାରରେ ଛିଡା ହୁଏ । ପ୍ରଥମତଃ, ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଅନୁଭୂତି ମାଧ୍ୟମରେ ସହଜରେ ଜଣାଯିବ ନାହିଁ । ପୁନଃ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ତଥ୍ୟ ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ସ୍ୱରୂପ ଦ୍ୱାରା, କେବଳ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜଣା ପଡିପାରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ସୂଚନା ପାଇଁ ପୂରାପୂରି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ତେଣୁକରି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହା ପାଖରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ନ ଥାଏ, ତାଙ୍କୁ ଦେବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଏକ ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଡେଭିଡ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ସମୟରେ, ଡେଭିଡ ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଓ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଡେଭିଡ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପ୍ରକଟ କରି ନ ଥିଲା । ଡେଭିଡ ତିନି ଦଶନ୍ଧିରେ ଥିଲା, ତେଣୁ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଡେଭିଡକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଇବା ପାଇଁ ନ କହି ପଲିସୀ ଜାରୀ କଲା । ତା ପରେ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଡେଭିଡ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖରାପ ଆଡକୁ ଗତି କଲା ଏବଂ ତାକୁ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ପଡିଲା । ଡେଭିଡ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲା । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରାଗଲା ।

ଡେଭିଡର ନାମିତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଯେ, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇଛି । ତା' ଅନୁସନ୍ଧାନରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଜାଣି ପାରିଲା ଯେ ଡେଭିଡ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ସମୟର ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ମଧୁମେହରେ ଗ୍ରସିତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ତଥ୍ୟଟି ଡେଭିଡ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିଶୁଣି ଲୁଚା ଯାଇଥିଲା । ଏଣୁ ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ଶୂନ୍ୟ ଓ ନିରର୍ଥକ ବୋଲି ଘୋଷିତ କରାଗଲା ଏବଂ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଗଲା ।

ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ହେଉଛି ସେହି ସୂଚନା ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ସେମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ କି?
- ✓ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ?

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନା କେବଳ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଉପରେ ଲାଗୁହୁଏ, କିନ୍ତୁ ସେହି ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୁଏ ଯାହା ସେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ।

ଉଦାହରଣ

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର କେତେକ ଉଦାହରଣ ଯାହା ବିଷୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ସମୟରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ :

i. **ଜୀବନ ବୀମା:** ନିଜର ଡାକ୍ତରୀ ଇତିହାସ, ବଂଶଗତ ରୋଗର ପରିବାର ଇତିହାସ, ଧୂମ୍ରପାନ ତଥା ମଦ୍ୟପାନ ଭଳି ଅଭ୍ୟାସ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନୁପସ୍ଥିତି, ବୟସ, ସଉକ, ଆର୍ଥିକ ସୂଚନା ଯେପରିକି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ଆୟ ବିବରଣୀ, ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଜୀବନ ପଲିସୀ, ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

ii. **ଅଗ୍ନି ବୀମା** : ଗୃହର ନିର୍ମାଣ ଓ ବ୍ୟବହାର, ଗୃହର ଆୟୁ, ପରିସରରେ ଥିବା ଜିନିଷଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ/ପ୍ରକୃତି ଇତ୍ୟାଦି ।

iii. **ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା:** ଜିନିଷପତ୍ରର ବିବରଣ, ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ୍ ପଦ୍ଧତି ଇତ୍ୟାଦି ।

iv. **ମୋଟର ବୀମା:** ବାହନର ବିବରଣ, କ୍ରୟ ତାରିଖ, ଡ୍ରାଇଭରର ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ଦାୟିତ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି । ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସଦ୍ଭାବ ଚୁକ୍ତିସବୁ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

"ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ "ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥାଉ ଅଥବା କରାଯାଇ ନ ଥାଉ, ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ, ସଠିକ ରୂପେ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଏକ ସକାରାତ୍ମକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ" ଜଡିତ ଥିବା ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

ଯଦି ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଅନୁପାଳନ ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ନ ହୁଏ, ଚୁକ୍ତିଟି ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଏଡେଇ ଦିଆଯାଇପାରେ । ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କାହାକୁ ବି ତା' ନିଜର ଭୂଲର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ବିଶେଷତଃ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ ।

ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ବୀମିତ କୌଣସି ବି ତଥ୍ୟ, ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ବୀମିତ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ ଥାଆନ୍ତା, ବୀମା ନେଉଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଥିବା କେତେକ ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇ ରଖନ୍ତା, ଏବଂ ଅନୁଚିତ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତା ।

ବୀମାଧାରୀକୁ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ବିନା ଲୁଚାଇ ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସ୍ଥିତି, ପରିବାର ଇତିହାସ, ଆୟ, ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ, ଯାହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ସଙ୍କଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନାରେ, ଯାହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତା । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଅଧିକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି ।

ଆଇନ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣେ ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏବେ ଏବେ ଏକ ମୃଦୁ ହୃଦଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ଯାହା ପରେ ସେ ଏକ ମେଡିକାଲ ପଲିସୀ ନେବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ବିଷୟ ପ୍ରକଟ କଲେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ବୀମିତଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଯୋଗୁଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ହୃତପିଣ୍ଡରେ ଏକ ଜନ୍ମଗତ କଣା ଅଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରେ । ଏହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକ ଅତି କମରେ 4 ବର୍ଷ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଅଟେ ।

ଖ) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା

ପରିଭାଷା

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ଏକ ତଥ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଓ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତିରେ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ଏକ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ବିଚାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ ।

ଏକ ଅଣପ୍ରକଟିତ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ କି ନାହିଁ, ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରେ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ କେବଳ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହିଁ ବିଚାର କରାଯାଇ ପାରିବ । ବୀମିତକୁ ସେହି ତଥ୍ୟସବୁକୁ ପ୍ରକଟନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ପ୍ରକାରର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବା ଯାହାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ:

i. ସେହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଯାହା ସୂଚୀତ କରନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ସାଧାରଣ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରକଟନ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଯାଉଥିବା କାର୍ଗୋର ଆପଦଜନକ ପ୍ରକୃତି, ରୋଗର ଅତୀତ ଇତିହାସ

ii. ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଅତୀତ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିଦ୍ୟମାନତା ଓ ସେଗୁଡିକର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି

iii. ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଆବେଦନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ଯେହେତୁ ଏସବୁର ସମ୍ବନ୍ଧ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଏବଂ ସଙ୍କଟର ପ୍ରକଟନ ସହିତ ଥାଏ । ସେଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ସତ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦେବା ଓ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନିମ୍ନରେ କେତେକ ପରିଦୃଶ୍ୟର ଅବତାରଣା କରାଗଲା ଯେଉଁଠି ତଥ୍ୟ ସୂଚନାସବୁର ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସୂଚନା

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଯାହାର ପ୍ରକଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ

ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ ଯେ ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରଶ୍ନ କରା ନ ଯାଏ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ:

i. ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଉପାୟ

ଉଦାହରଣ: ଏକ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକର ଉପସ୍ଥିତି

ii. ତଥ୍ୟ ଯାହା ବୀମିତ ଜାଣେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ଅଜ୍ଞ ଅଟେ

ଉଦାହରଣ : ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଏ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ କିନ୍ତୁ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ତା' ବିଷୟରେ ସେ ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲା, ଉପରେ ଏହି ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟନର ଆରୋପ ଲଗା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

iii. ଯଥାର୍ଥ ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ଯାହାର ଆବିଷ୍କାର କରାଯାଇପାରେ ?

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛୋଟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଯଦି ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଅଧିକ ସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ସେ ବିଷୟରେ ପଚାରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସଜାଗ ରହିବା ଉଚିତ ।

iv. ଆଇନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଶର ନିୟମ/ଆଇନ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ: ବିସ୍ଫୋରକଗୁଡିକର ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନଗରପାଳିକାର ଆଇନ

v. ଯାହା ବିଷୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉଦାସୀନ ଦେଖାଯାଏ (କିମ୍ବା ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଛି)

ଉତ୍ତରଗୁଡିକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା, ଏହି ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

କେତେବେଳେ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଏ ?

ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସ୍ୱୀକୃତ ନ ହୋଇଛି ଓ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରା ନ ଯାଇଛି । ଥରେ ପଲିସୀ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ ଯିବାପରେ, ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାଗୁଡିକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ, ଯାହାସବୁ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ରାଜନ ପନ୍ଦର ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇଛନ୍ତି । ପଲିସୀ ନେବାର ଛଅ ବର୍ଷ ପରେ, ଶ୍ରୀ ରାଜନଙ୍କ କିଛି ହୃତପିଣ୍ଡ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦିଏ ଏବଂ ତାକୁ କିଛି ଶଲ୍ୟକ୍ରିୟା ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଶ୍ରୀ ରାଜନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ।

ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ପଲିସୀଟି ବ୍ୟପଗତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତିକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳିତ କରିବାପାଇଁ ଓ ପୁନଃ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ସେଭଳି ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ସମୟରେ, ତା' ପାଖରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଇପାରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଓ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ, ଯେପରି କି ଏହା ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ଅଟେ ।

ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଙ୍ଘନ

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହା ସହିତ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଉଲଙ୍ଘନ ଜଡିତ । ସେ ଭଳି ଉଲଙ୍ଘନ ହୁଏତ ଅଣ –ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ: ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ସାଧାରଣତଃ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚୁପ୍ ରହେ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ବିଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର କୁଟୀଳ ଉତ୍ତର ଜରିଆରେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ପାରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଅନଭିପ୍ରେତ ହୋଇପାରେ (ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହା ଜଣକର ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କରାଯାଇଥାଇପାରେ) କିମ୍ବା କାରଣ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଭାବିଲା ଯେ ତଥ୍ୟଟିର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥିଲା ।

ସେହି ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଏକ ତଥ୍ୟକୁ ଜାଣିଶୁଣି ଚାପି ରଖାଯାଏ ଏହାକୁ ଲୁଚାଯିବା ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତାରଣା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ।

ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା/ଭୁଲଚିତ୍ରଣ/ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ: କୌଣସି ଉକ୍ତି ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ କରାଯାଏକୁହା, ତାହାକୁ ରିପୋର୍ଟ/ଚିତ୍ରଣ କୁହାଯାଏ । ରିପୋର୍ଟ ତଥ୍ୟର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଉକ୍ତି କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶାର ଏକ ଉକ୍ତି ହୋଇପାରେ । ଏକ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଉକ୍ତି ବାସ୍ତବିକରୂପେ ସଠିକ୍ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଯେତେବେଳେ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ, ଯାହା ବିଶ୍ୱାସ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଥାଏ, ବିଷୟରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ ଏସବୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସଦ୍ଭାବରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଭୂଲଚିତ୍ରଣ ଦୁଇପ୍ରକାରର ଅଟେ:

i. ନିର୍ଦୋଷ ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ ଅଯଥାର୍ଥ ଉକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ଯାହା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କରାଯାଇଥାଏ ।
ii. କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂଲଚିତ୍ରଣ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ମିଥ୍ୟା ଉକ୍ତିଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିବାକୁ ଜାଣିଶୁଣି କୁହାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଉଚିତ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ ବିବେକ ହୀନ ଭାବେ କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସାଧାରଣତଃ ନିଷ୍କ୍ରିୟ/ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ .ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲୁଚାଇବାର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ପ୍ରକରଣ ଥାଏ, କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂଲଚିତ୍ରଣ ଥାଏ ।

ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅଭିନବ ସଂଶୋଧନ (ମାର୍ଚ୍ଚ, 2015) ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା (ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା) ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି) ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ଉଠା ଯାଇପାରେ । ନୂତନ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି

ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)

ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଆଧାରରେ, ପଲିସୀର ଜାରୀ ତାରିଖ କିମ୍ବା ସଙ୍କଟର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ପୁନଃ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ତାରିଖ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ଅନୁବୃଦ୍ଧି ତାରିଖ, ଯେଉଁଟା ବି ପଛରେ ହୋଇଥିବ, ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ଉଠା ଯାଇପାରେ :

ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ, ସେହି କାରଣ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟ ଯାହା ଆଧାରରେ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି, ତାହାକୁ ବୀମିତ କିମ୍ବା ବୀମିତର କାନୁନୀ ପ୍ରତିନିଧି କିମ୍ବା ନାମୀତି କିମ୍ବା ଅନୁଦେଶିତକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

"ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)" ଶବ୍ଦକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି:

"ପ୍ରବଞ୍ଚନା (ଜାଲିଆତି)" ପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରତାରିତ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାକୁ ବୀମା କର୍ତ୍ତାକୁ ଉତପ୍ରେରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାହାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବି କାର୍ଯ୍ୟ:

(କ) ସେହି ପରାମର୍ଶ, ଏକ ତଥ୍ୟ ରୂପେ ଯାହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯାହା ବୀମିତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହିଁ;

(ଖ) ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସ ଥାଇ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର ସକ୍ରିୟ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନତା;

(ଗ) ପ୍ରତାରିତ କରିବାଯୋଗ୍ୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ; ଏବଂ

(ଘ) ସେଭଳି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଲୁପ୍ତି ଯାହାକୁ ଆଇନ ବିଶେଷ ରୂପେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରେ ।

ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଯାହା ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପାରନ୍ତି ସେସବୁ ପ୍ରତି ବୀମା କର୍ତ୍ତାର ନୀରବତା କେବଳ କପଟ ନୁହେଁ, ଯଦି ପ୍ରକରଣର ପରିସ୍ଥିତି ସେଭଳି ହୋଇ ନ ଥାଏ, ଏହା ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ଯେ, କହିବାରେ ମୌନ ରହିବା, ସ୍ୱତଃ ହିଁ, କହିବା ସହିତ ସମାନ ଅଟେ ।

କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କପଟ ଆଧାରରେ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବ ନାହିଁ ଯଦି ବୀମିତ ପ୍ରମାଣିତ କରିପାରେ ଯେ ତାହାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ହିସାବରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ମିଥ୍ୟା-କଥନ କିମ୍ବା ଗୋପନ ସତ୍ୟ ଅଟେ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇବାରେ କୌଣସି ସୁଚିନ୍ତିତ ଅଭିପ୍ରାୟ ନ ଥିଲା କିମ୍ବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ସେଭଳି ମିଥ୍ୟା-କଥନ କିମ୍ବା ଗୋପନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ ଥିଲା:

ଏହା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ କପଟ/ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ପ୍ରକରଣରେ, ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଜୀବିତ ନ ଥିବ, ଅସତ୍ୟକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥାଏ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଯାଚନା କରେ କିମ୍ବା କଥାବାର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବିକ୍ରି କରେ, ସେ ଚୁକ୍ତିର ରଚନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଟେ ବୋଲି ମାନି ନେବାକୁ ହେବ ।

ଗ) ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

'ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ' ର ଉପସ୍ଥିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ ଏବଂ ବୀମା ପାଇଁ ବୈଧିକ ପ୍ରାକ୍-ଆବଶ୍ୟକତା ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୁଏ । ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବା ବୀମା ଜୁଆ ଖେଳ କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତ ରାଜିନାମାଠାରୁ କିପରି ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

i. ଜୁଆଖେଳ ଏବଂ ବୀମା

ଏକ ତାସ ଖେଳକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଯେଉଁଠି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହୁଏତ ହାରେ କିମ୍ବା ଜିତେ । ହାନି କିମ୍ବା ଲାଭ ଘଟେ କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଖେଳ ଖେଳେ, ର ଏହି ଖେଳ ଜିତିବା ବ୍ୟତୀତ ଏହା ପ୍ରତି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଗ୍ରହ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥାଏ । ପଣ ରଖିବା କିମ୍ବା ସର୍ତ୍ତ ରଖିବା ଏକ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହାର ଅନୁପାଳନରେ କୌଣସି ବି ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବ । ଯଦି ଜଣେ ତା' ଘରକୁ ପଣରେ ରଖେ ଯେତେବେଳେ ସେ ତାସ ଖେଳରେ ହାରିଯାଏ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଏହାର ପୂରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ଘର ଏହା ଜଳିଯାଉଥିବା ଘଟଣାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ତା' ଘରକୁ ବୀମିତ କରେ, ର ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ – ଘର ସହିତ ଏକ ବୈଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ । ସେ ଏହାର ମାଲିକ ଅଟେ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ଯଦି ଏହା ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ । ମାଲିକତ୍ୱର ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଦ୍ୟମାନ ରହେ, ନିଆଁ ଲାଗୁ ବା ନ ଲାଗୁ, ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଯାହା ହାନି ଆଡ଼େ ଗତି କରାଏ । ଏହି ଘଟଣା (ନିଆଁ କିମ୍ବା ଚୋରୀ) ଏକ ହାନି ଆଡକୁ ଗତି କରେ ଏହାର ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯେ ଜଣେ ବୀମା ନେଉ ବା ନ ନେଉ ।

ଏକ ତାସ ଖେଳ, ଯେଉଁଠି ଜଣେ ଜିତି ପାରେ କିମ୍ବା ହାରି ପାରେ, ଏହାଠୁ ଭିନ୍ନ ଏକ ନିଆଁ କାଣ୍ଡର କେବଳ ଗୋଟିଏ ପରିଣାମ ହୋଇପାରେ – ଘରର ମାଲିକର ହାନି ।

ମାଲିକ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା ନିଏ ଯେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହାନିର କ୍ଷତିପୂରଣ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବି ହୋଇଯାଏ ।

ସେହି ହିତ/ସ୍ୱାର୍ଥ ଯାହା ବୀମିତର ତା’ ଘର କିମ୍ବା ତା’ ଧନରେ ଥାଏ, ତାକୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ କୁହାଯାଏ । ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତି ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ବୈଧ ଏବଂ ଆଇନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ କରିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଏକ ଘରର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ସେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଠାରୁ ଟ. 15 ଲକ୍ଷର ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣ ନେଇଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ:

- ✓ ତାଙ୍କର ଘର ଉପରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ବ୍ୟାଙ୍କର ଘର ଉପରେ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀଙ୍କ କ’ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀନିବାସନଙ୍କ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ, ଦୁଇ ପିଲା ଓ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ଅଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ :

- ✓ ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣରେ ତାଙ୍କର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?
- ✓ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ତାଙ୍କର କିଛି କ୍ଷତି ହେବ କି ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ?
- ✓ ତାଙ୍କ ପଡୋଶୀଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ କ’ଣ ହେବ ? ସେମାନଙ୍କଠାରେ ତାଙ୍କର ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିଛି କି ?

ଏଇଠି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି, ଯାହାର ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ ।

ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ହିତ ଅଟେ । ଏହା କେବଳ ସେତେବେଳେ ଥାଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତର ସେଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥାଏ ଯାହାକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ତାର ବୈଧିକ ଅଧିକାର ଥାଏ । ସଠିକ୍ ଅର୍ଥରେ ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଥିବା ବୀମିତର ଆର୍ଥିକ ହିତକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରେ ।

ଚିତ୍ର 3: ସାଧାରଣ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

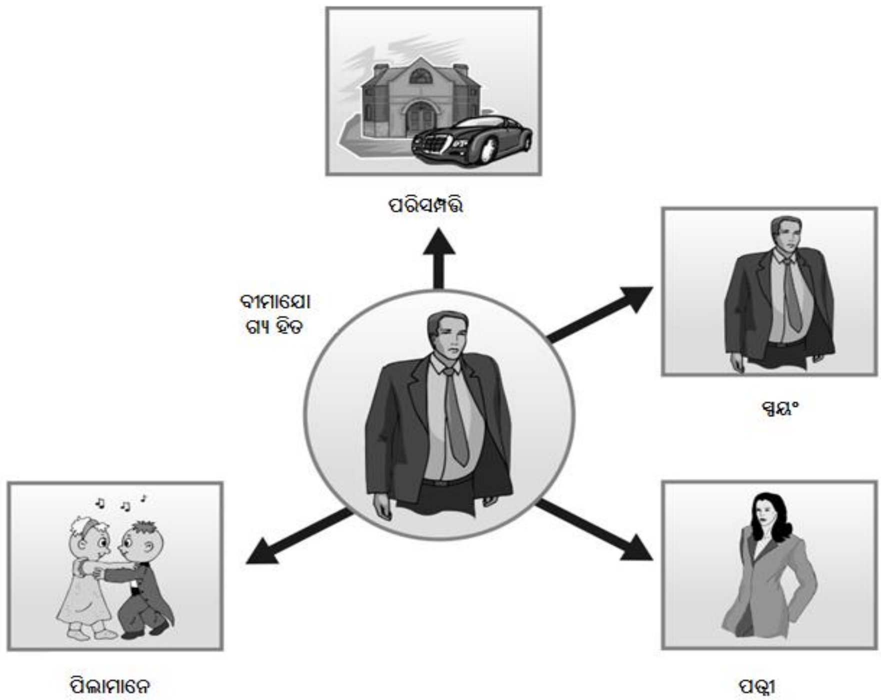

ii. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ କେଉଁ ସମୟରେ ରହିବା ଉଚିତ

ଜୀବନ ବୀମାରେ, ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରହିବା ଉଚିତ । ସାଧାରଣ ବୀମାରେ, ସାମୁଦ୍ରିକ ପଲିସୀ ଭଳି କେତେକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବ୍ୟତୀତ, ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଉଭୟ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ଓ ଦାବୀ କରିବା ସମୟରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥିବା ଉଚିତ ।

ଘ) ଆସନ୍ନ (ନିକଟସ୍ଥ) କାରଣ

ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବଶେଷ ହେଉଛି ଆସନ୍ନ/ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।

ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ମୂଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ବାସ୍ତବରେ କିପରି ଘଟିଲା ଓ ଏହା ବାସ୍ତବରେ ଏକ ବୀମିତ ବିପଦର ପରିଣାମରେ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ । ଯଦି ହାନି ବୀମିତ ବିପଦ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦାୟୀ ଅଟେ । ଯଦି ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ଏକ ବୀମିତ ବିପଦ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ହାନିର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ, ନଚେତ୍ ନୁହେଁ ।

ଏହି ନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ପ୍ରଧାନ କାରଣକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରେ ଯାହା ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଦେଖାଏ ଯେଉଁଗୁଡିକ ହାନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଶେଷ ଘଟଣା ଯାହା ହାନିର ନିକଟସ୍ଥ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଥିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଏକ ଘଟଣା ଯାହା ହାନିର କାରଣ ପାଇଁ ନିକଟତମ, କିମ୍ବା ଅବ୍ୟବହିତ ରୂପେ ଦାୟୀ ହୋଇଥିବ ।

ଅନ୍ୟ କାରଣଗୁଡିକୁ ଦୂରସ୍ଥ କାରଣ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିକଟସ୍ଥ କାରଣଗୁଡିକ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟନ୍ତି । ଦୂରସ୍ଥ କାରଣଗୁଡିକ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ଘଟଣା ଘଟାଇବାରେ ପ୍ରଭାବୀ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

ନିକଟସ୍ଥ (ଆସନ୍ନ) କାରଣକୁ ସକ୍ରିୟ ଓ କାଯ୍ୟକ୍ଷମ କାରଣ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବଳର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିନା ଏବଂ ଏ ନୂତନ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସରୁ ସକ୍ରିୟ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି, ଘଟଣାକ୍ରମକୁ ଏକ ଗତିରେ ଆଣେ ଯାହା ଏକ ପରିଣାମ ଆଣିଥାଏ ।

ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିପରି ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ? ସାଧାରଣତଃ, ଯେହେତୁ ଜୀବନ ବୀମାରେ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ, ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭର ରାଶି ପ୍ରଦାନର ପ୍ରାବଧାନ ଥାଏ, ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲାଗୁ ହୋଇ ନ ପାରେ, ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ ରାଇଡର ଥାଏ ଯେଉଁଠି ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ, କାରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଯାଏ – ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଉ ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ । ନିକଟସ୍ଥ କାରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସେଭଳି ସ୍ଥିତିଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ ।

ନିଷ୍ଠାର ଚୁକ୍ତି

ନିଷ୍ଠା ଚୁକ୍ତିସବୁ ହେଉଛନ୍ତି ସେଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅଧିକ ସୌଦାକରିବାର ଲାଭଥିବା ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ କେବଳ ଏହା ସହିତ ନିଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର, ଅର୍ଥାତ୍ ଚୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏଠି ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୌଦା କରିବାର ସବୁ କ୍ଷମତା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଥାଏ ।

ଏହାକୁ ନିଷ୍ପ୍ରଭାବ କରିବା ପାଇଁ, ଏକ ମୁକ୍ତ-ଅବଲୋକନ ସମୟରେ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଠି ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ ପାଖରେ ଏକ ପଲିସୀ ନେବା ପରେ, ଅସମ୍ମତିର ଅବସରରେ, ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ । କମ୍ପାନୀକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଚାର୍ଜସବୁକୁ କାଟି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ।

(e) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି/ଜମାନତ

ଜମାନତର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ, ଯିଏ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ, ର କ୍ଷତି ପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ସେହି ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି ସେ କ୍ଷତି ଘଟଣା ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥାପିତ ଥିଲା । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧ (ବୀମା ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତ) ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ ଯେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତି ପରିମାଣର ରାଶି ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ନୁହେଁ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜମାନତ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ।

ଏହାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ବୀମିତ କରି ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିବା ଏବଂ କ୍ଷତିଠାରୁ ବେଶୀ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବ ଏବଂ ତଦନୁରୂପ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବ ।

ଉଦାହରଣ

ରାମ ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟର ତା' ଘରକୁ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିମାଣରେ ବୀମିତ କରିଛି । ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଆକଳିତ ରାଶି ଟ. 70,000 ର କ୍ଷତି ଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ ଟ. 70000 ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ବୀମିତ ଅଧିକ ରାଶି ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏବେ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିର ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ବୀମିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷତିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାହାର ବୀମା ଅନୁପାତର ରାଶି ପାଇଁ କେବଳ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଘରଟି କେବଳ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ବୀମିତ ହୋଇଛି । ଯଦି ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ଟ 60000 ହୁଏ, ଜଣେ ଏହି ପୂରା ରାଶିକୁ ଦାବୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ଧରିନେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଘର ମାଲିକ ଏହାର ମୂଲ୍ୟର କେବଳ ଅଧା ପାଇଁ ବୀମା କରିଛି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସେ କ୍ଷତି ରାଶି ପରିମାଣର ମାତ୍ର 50% (30000) ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର । ଏହାକୁ ଅଧୋବୀମା କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ମାପ ଜଣେ ନେଇଥିବା ବୀମାର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକାରର ଅଣ ବୀମା ପଲିସୀ, ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ର ବୀମା ସହିତ କାରବାର କରନ୍ତି, ରେ ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦିଆଯାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେତେ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ଯାହା ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏହାର ଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ସହିତ ସମାନ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ନେଇପାରେ:

- ✓ ନଗଦ ରାଶିପ୍ରଦାନ
- ✓ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ମରାମତି
- ✓ ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର ପ୍ରତିସ୍ଥାପନା
- ✓ ପୂର୍ବାବସ୍ଥାପ୍ରାପ୍ତି (ପୁନଃସ୍ଥାପନ) ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଥିବା ଘରର ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ

ଚିତ୍ର 1: କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି

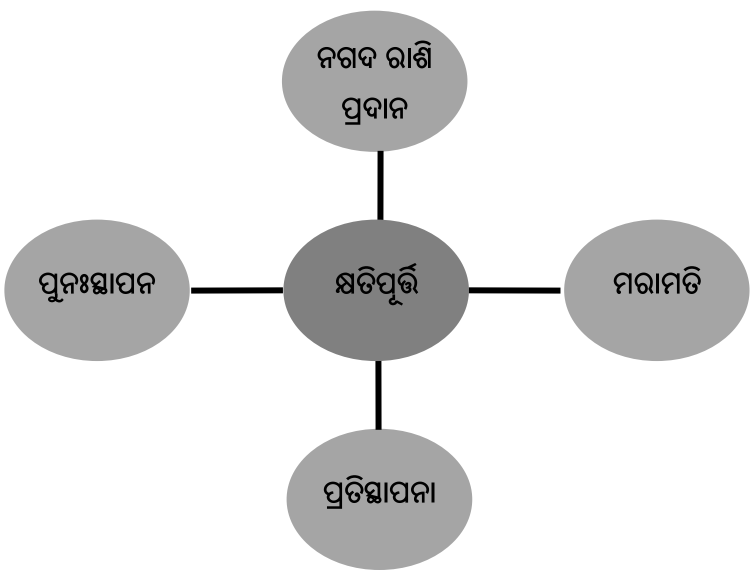

କିନ୍ତୁ, କେତେକ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ରହିଛି ଯାହାର ମୂଲ୍ୟକୁ କ୍ଷତି ସମୟରେ ସହଜରେ ଆକଳନ କିମ୍ବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ହେବ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପରିବାର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମିଳୁଥିବା ଜିନିଷପତ୍ର କିମ୍ବା ଦୁର୍ଲଭ ଶିଳ୍ପ କଳାକୃତି ଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ସାମୁଦ୍ରିକ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ପୃଥିବୀ ଚାରିପଟର ଅଧ ରାସ୍ତାରେ ହୋଇଥିବା ଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଘଟିଥିବା କ୍ଷତିର ଆକଳନ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ 'ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ' ବୋଲି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ବୀମା ଅନୁବନ୍ଧର ଆରମ୍ଭରେ ଏବଂ ବୀମିତ ବୀମା କରିବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ସମ୍ମତ ହୁଅନ୍ତି । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତିର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାର ସମ୍ମତ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥାଏ। ଏ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀକୁ"ସମ୍ମତ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ"କୁହାଯାଏ ।

କ) ପ୍ରତ୍ୟାସନ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅନୁକରଣ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତଠାରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଓ ଉପଚାରର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ବୀମିତ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ଷତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି କ୍ଷତି ପାଇଁ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଛି, ଅବହେଳା କରିଥିବା ପକ୍ଷଠାରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷର କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଆଦାୟ କରିବା ଅଧିକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ରହିବ । ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ନଷ୍ଟ ପାଇଁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ହେବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅବହେଳା କରିଥିବା ଏକ ପକ୍ଷ ଠାରୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ରାଶିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟାସନକୁ, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ କମ୍ପାନୀ, ଯିଏ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, କୁ ଅଧିକାର ସମର୍ପଣ କରିବା ରୂପେ ମଧ୍ୟ, ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କ ଘରକରଣା ଜିନିଷସବୁ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ ସର୍ଭିସ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିଲା । ଡ୍ରାଇଭରର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଟ.45000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀ କିଶୋରଙ୍କୁ ଟ. 30000 ପ୍ରଦାନ କଲା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ଟ.30000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାସିତ ହେବ ଏବଂ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟସ୍ ଠାରୁ ସେତିକି ରାଶି ଆଦାୟ କରିପାରିବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ, ଦାବୀରାଶି ଟ 45,000 ପାଇଁ ଅଟେ, ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଟ 40000 ର ଜମାନତ ହୋଇଛି, ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟାସନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସିଲଭାଇନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟଠାରୁ ଟ 45,000 ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ଅଟେ, ତେବେ ଟ 5 000ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ବୀମିତକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଏହା ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପାଇଁ ଦୁଇଥର ଆଦାୟ କରିବାଠାରୁ ନିବାରଣ କରେ ଥରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏବଂ ତାପରେ ପୁଣି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ । ପ୍ରତ୍ୟାସନ କେବଳ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଅନୁବନ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପୃନ୍ନ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ପରିବାର ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଟ 50 ଲକ୍ଷର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମିତ ରାଶି ସହିତ ଏୟାରଲାଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ, ଧରନ୍ତୁ ଟ 15 ଲକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର ।

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଉତ୍ପୀଡନ (ଜବରଦସ୍ତି) ର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ?

I. ଉତ୍ତମ ପ୍ରିଣ୍ଟର ଜ୍ଞାନ ନ ଥାଇ ରମେଶ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରେ
II. ରମେଶ ମହେଶକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଭୟ ଦେଖାଏ ଯଦି ସେ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ ନ କରେ
III. ମହେଶକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରାଇବା ପାଇଁ ରମେଶ ତା' ବ୍ୟବସାୟିକ କୌଶଳର ଉପଯୋଗ କରେ
IV. ମହେଶକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ କରାଇବା ପାଇଁ ରମେଶ ମିଥ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ରମେଶ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ରମେଶର ଘର
II. ରମେଶର ପତ୍ନୀ
III. ରମେଶର ବନ୍ଧୁ
IV. ରମେଶର ପିତାମାତା

ସାରାଂଶ

- ବୀମାରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରାଜିନାମା ସଂପୃକ୍ତ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରିମିୟମ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତ ହୁଏ ।
- ଏକ ଚୁକ୍ତି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରାଜିନାମା ଅଟେ, ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ହୋଇଥାଏ ।
- ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତି ନିମ୍ନଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ:
  - i. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି
  - ii. ପ୍ରତିଫଳ
  - iii. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା
  - iv. ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି/ସ୍ୱୀକୃତି

v. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏବଂ

vi. ବିଷୟର ବୈଧିକତା

- ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)

ii. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

iii. ନିକଟସ୍ଥ/ଆସନ୍ନ କାରଣ

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି
2. ବୈଧିକ ପ୍ରତିଫଳ
3. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା/ସମ୍ମତି
4. ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)
5. ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା
6. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ
7. ନିକଟସ୍ଥ/ଆସନ୍ନ କାରଣ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ରମେଶ ମହେଶକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଭୟ ଦେଖାଇବା ଯଦି ସେ ଚୁକ୍ତିରେ ଦସ୍ତଖତ ନ କରେ, ଉତ୍ପୀଡନ/ଜବରଦସ୍ତିର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ରମେଶ ନିକଟରେ ତା' ବନ୍ଧୁର ଜୀବନରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ତାକୁ ବୀମିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ।

ସ୍ୱ- ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର କେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ?

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି

II. ପ୍ରତିଫଳ

III. ମୁକ୍ତ ସମ୍ମତି

IV. ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା

ପ୍ରଶ୍ନ 2

_________________ ଅସତ୍ୟ ଉକ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କୁହାଯାଇଥାଏ, ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

I. ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ (ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ)
II. ଅଂଶଦାନ
III. ପ୍ରସ୍ତାବ
IV. ରିପୋର୍ଟ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

_________________ ରେ ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପ ଜଡିତ ।

I. କପଟ
II. ଅନୁଚିତ ପ୍ରଭାବ
III. ଉତ୍ପୀଡନ/ଜବରଦସ୍ତି
IV. ଭୁଲ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

I. ସେଗୁଡିକ ମୌଖିକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ଯାହା ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ନୁହେଁ ।
II. ସେଗୁଡିକ ମୌଖିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅଟେ ।
III. ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ଅନୁସାରେ ସେଗୁଡିକ ଦୁଇ ପକ୍ଷ (ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ) ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ।
IV. ସେଗୁଡିକ ସର୍ତ୍ତ ଚୁକ୍ତି ସଦୃଶ ଅଟେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପ୍ରତିଫଳ ନୁହେଁ ?

I. ଟଙ୍କା
II. ସମ୍ପତ୍ତି
III. ଲାଞ୍ଚ
IV. ଅଳଙ୍କାର

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ?

I. ବ୍ୟବସାୟ ମାଲିକ

II. ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ

III. ଗୃହିଣୀ

IV. ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି "ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)" ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ?

I. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଡାକ୍ତରୀ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ମିଥ୍ୟା କହିବା

II. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ ନକରିବା

III. ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା

IV. ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ନୁହେଁ ?

I. ପିତା ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

II. ପତିପତ୍ନୀ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

III. ବନ୍ଧୁମାନେ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

IV. ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତି କେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ?

I. ବୀମା ନେବା ସମୟରେ

II. ଦାବୀ ନେବା ସମୟରେ

III. ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ

IV. ପଲିସୀ କ୍ରୟ ସମୟରେ ଅଥବା ଦାବୀ ସମୟରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ପରିଦୃଶ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁର ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ ?

ଅଜୟ ଏକ ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯାଏ ଏବଂ ତା ପିଠି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ସେ ସେଇଠି ଏକ ପାଣି ପୋଖରୀରେ ପଡିରହେ ଓ ନିମୋନିଆରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ । ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ ଓ ନିମୋନିଆ କାରଣରୁ ତା' ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ।

I. ନିମୋନିଆ

II. ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ପିଠି

III. ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯିବା

IV. ସର୍ଜରୀ (ଶଲ୍ୟକ୍ରିୟା)

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବୈଧ ଚୁକ୍ତିର ତତ୍ତ୍ୱ ଯାହାର ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ, ହେଉଛି ପ୍ରତିଫଳ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ (ଭୁଲ ରିପୋର୍ଟ) ଅସତ୍ୟ, ଯେଉଁଗୁଡିକ କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିନା କୁହାଯାଇଥାଏ, ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଉତ୍ପୀଡନ/ ଜବରଦସ୍ତି ରେ ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଚାପ ଜଡିତ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1872 ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ଦୁଇପକ୍ଷ (ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ) ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଲାଞ୍ଚ ଏକ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପ୍ରତିଫଳ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କମାନେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଜ୍ଞାତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା "ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ (ପରମ ସଦ୍ଭାବ)" ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅନୁକୂଳ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବନ୍ଧୁମାନେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଉପରେ ବୀମା ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏଠାରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ନ ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା ଯୋଗ୍ୟ ହିତର ଉପସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଘୋଡା ଉପରୁ ପଡିଯିବା ଅଜୟର ମୃତ୍ୟୁର ନିକଟସ୍ଥ କାରଣ ଅଟେ ।

SECTION 2
LIFE INSURANCE

ଅଧ୍ୟାୟ 6

ଜୀବନ ବୀମା କ'ଣ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଚାରି ତତ୍ତ୍ୱ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ

- ✓ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି
- ✓ ବିମିତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଙ୍କଟ
- ✓ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
- ✓ ଚୁକ୍ତି

ଚାଲନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନ ବୀମାର ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଜୀବନ ବୀମାର ବିଭିନ୍ନ ଘଟକ ଆଡ଼େ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ -ଘଟକ, ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ, ପାରସ୍ପରିକତା

କ. ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ - ଘଟକ, ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ, ପାରସ୍ପରିକତା

1. ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି-ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ (ଏଚ.ଏଲ. ଭି)

ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିସାରିଲୁ ଯେ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଫଳ ଦିଏ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ମୌଦ୍ରିକ ଶବ୍ଦରେ ମପାଯାଏ । ସେହିଳି ମୂଲ୍ୟ ହାନିର ପରିମାଣକୁ ମଧ୍ୟ ମପାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ଏକ କାର ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ, କ୍ଷତିର ପରିମାଣକୁ ଟ 50,000 ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇପାରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହି କ୍ଷତି ପାଇଁ ମାଲିକକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବ ।

ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ମରିଯାଏ, ଆମେ ହାନିକୁ କେମିତି ଆକଳନ କରିବା ?

ସେ ଟ 50,000 ଅଥବା ଟ 50,00,000 ମୂଲ୍ୟର ଅଟେ ?

ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶନର ଉତ୍ତର ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯେତେବେଳେ ବି ସେ ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବ । ଏହା ଆଧାରରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରିବ କେତେ ପରିମାଣର ବୀମା ଗ୍ରାହକକୁ ସୁପାରିଶ କରିବାକୁ ହେବ। ଏହା ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ଯାହା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଶିଖିବାକୁ ପଡିବ ।

ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମର ଏକ ମାପ ଅଛି, ଯାହା ପ୍ରାୟ ସତୁରୀ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ପ୍ରୋ. ହୁବେନର ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା । **ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ (ଏଚ ଏଲ ଭି)** ରୂପେ ପରିଚିତ ଏହି ମାପ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଏଚ ଏଲ ଭି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମାନବ ଜୀବନକୁ ଏକ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ବିଚାର କରେ ଯିଏ ଏକ ଆୟ ଅର୍ଜନ କରେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଶୁଦ୍ଧ (ନେଟ) ଭବିଷ୍ୟତ ଆୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମାନବ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟକୁ ମାପ କରେ । ନେଟ ଆୟ ଅର୍ଥ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଭବିଷ୍ୟତରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରୁଥିବା ଆୟ ବିଯୁକ୍ତ ସେ ନିଜ ଉପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି । **ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା ଏକ ପରିବାର ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯଦି ଆୟକର୍ତ୍ତାର ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଏହି ଆୟସବୁରେ ଡିସକାଉଣ୍ଟ ଦେବାପାଇଁ ଏକ ସମୁଚିତ ସୁଧ ହାର ଉପଯୋଗ କରି, ଏଗୁଡିକୁ ପୁଞ୍ଜିଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।**

ଏଚ ଏଲ ଭି କୁ ମାପିବା ପାଇଁ ଏକ ସରଳ ବ୍ୟବହାରିକ ନିୟମ କିମ୍ବା ଉପାୟ ଅଛି । **ଏହା ହେଉଛି ବାର୍ଷିକ ଆୟ ଯାହା ଏକ ପରିବାର ହେବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ, ଯଦିଓ ଅନ୍ନଦାତା ଜୀବିତ ନ ଥାଏ, ତାକୁ ସୁଧ ହାର ଯାହା ଉପାର୍ଜିତ କରାଯାଇପାରେ ଦ୍ୱାରା ବିଭକ୍ତ କରିବା ।**

ଉଦାହରଣ

ରଞ୍ଜନ ବାବୁ ବର୍ଷକୁ ଟ 1,20,000 ଉପାର୍ଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ଉପରେ ଟ 24,000 ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ।

ଯଦି ସେ ଅସମୟରେ ମରିଯାଆନ୍ତି, ନେଟ ଆୟ ଯାହା ତାଙ୍କ ପରିବାର ହରାଇବ, ଟ 96,000 ପ୍ରତି ବର୍ଷ ହେବ ।

ମନେକରନ୍ତୁ ସୁଧ ହାର 8% (0. 08 ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ) ଅଟେ ।

ଏଚ ଏଲ ଭି (HLV) = 96000/0.08 = ଟ. 12,00,000

ଏଚ ଏଲ ଭି ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଣକର ପାଖରେ କେତେ ପରିମାଣର ବୀମା ଥିବା ଉଚିତ । ଏହା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱସୀମା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ କୁହେ ଯାହା ବାହାରେ ଜୀବନ ବୀମା କଳ୍ପିତ ହୋଇପାରେ ।

ସାଧାରଣ ଭାବେ, ଆମେ କହି ପାରିବା ଯେ ବୀମାର ପରିମାଣ ଜଣକର ବାର୍ଷିକ ଆୟର ପ୍ରାୟ 10 ରୁ 15 ଗୁଣ ହେବା ଉଚିତ । ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣରେ, ଜଣେ ସନ୍ଦେହ କରିବ ଯଦି ରଞ୍ଜନ ବାବୁ ଟ 2 କୋଟିର ବୀମା ପାଇଁ କହିଥାନ୍ତେ ଯେତେବେଳେ କି ତାଙ୍କ ଆୟ ବର୍ଷକୁ କେବଳ ଟ.1- 2 ଲକ୍ଷ ଅଟେ । **କ୍ରୟ କରାଯାଉଥିବା ବୀମାର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ଅବଶ୍ୟ କାରକ, ଯେପରିକି ଜଣେ କେତେ ପରିମାଣର ବୀମା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବ ଓ କେତେ ପରିମାଣ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।**

2. ସଙ୍କଟ

ଯେପରିକି ଆମେ ଉପରେ ଦେଖିଛୁ, ଜୀବନ ବୀମା ସେହିସବୁ ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ମାନବ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟକୁ ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିଦିଏ । **ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ଥିତି ଅଛି ଯେଉଁଠି ସେଭଳି ହାନି ଘଟିପାରେ । ସେଗୁଡିକ ହେଉଛି ବିଶେଷ ଉଦବିଗ୍ନତା ଯାହା ସହିତ ସାଧାରଣ ଲୋକ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।**

ଚିତ୍ର 1 : ସାଧାରଣ ଲୋକ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ବିଶେଷ ଉଦବିଗ୍ନତା

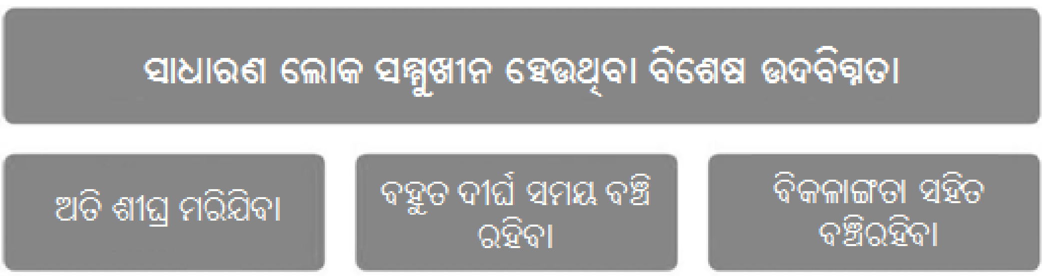

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଜୀବନ ବୀମା ବିଶେଷ ରୂପେ ସେହି ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ସହିତ କାରବାର କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ - ଯେପରି କି ନିଆଁ, ସମୁଦ୍ରରେ ଥିବା ସମୟରେ କାର୍ଗୋର ହାନି, ସାଧାରଣ ଚୋରୀ, ଚୋରୀ ଓ ମୋଟର ଦୁର୍ଘଟଣା । ସେମାନେ ସେହି ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ବି ସଂରକ୍ଷିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ପରିଣାମ ନାମ ଓ ସଭାବର ହାନି ହୋଇପାରେ । **ଏସବୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ବୀମା କୁହାଯାଏ ।**

ପରିଶେଷରେ ସେଭଳି ସଙ୍କଟସବୁ ଅଛନ୍ତି ଯିଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଙ୍କଟ କୁହାଯାଉଥିବା ଏହି ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଯାହା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ହୋଇଥିବା ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

କ) ଜୀବନ ବୀମା ଓ ସାଧାରଣ ବୀମା ମଧ୍ୟରେ ସଠିକ୍ ରେ କେତେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି ?

ସାଧାରଣ ବୀମା	ଜୀବନ ବୀମା

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି : ସାଧାରଣ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ବ୍ୟତୀତ, ହେଉଛନ୍ତି କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି/ ସୁରକ୍ଷାର ଚୁକ୍ତି ।	ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି/ଆଶ୍ୱାସନର ଚୁକ୍ତି । କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଭଳି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିବା ପରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଘଟିଥିବା ହାନିର ସଠିକ୍ ପରିମାଣକୁ ଆକଳନ କରିପାରେ ଏବଂ କେବଳର ହାନିର ରାଶି ପରିମାଣ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଏ - ବେଶୀ ନୁହଁ କି କମ୍ ନୁହଁ । ଏହା ଜୀବନ ବୀମାରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ଲାଭ ରାଶିକୁ ଆରମ୍ଭରୁ ଚୁକ୍ତି ଲେଖିବା ସମୟରେ ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ, ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଜୀବନ ଆଶ୍ୱାସନ ଚୁକ୍ତି ରୂପେ ପରିଚିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ମରିଯାଏ, ବୀମା ରାଶିକୁ ତାହାର ନାମିତ କିମ୍ବା ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ।
ଅନିଶ୍ଚିତତା: ସାଧାରଣ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଗୁଡିକରେ, ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟ ଘଟଣା ଅନିଶ୍ଚିତ ଥାଏ । କେହି ଜଣେ ବି ନିଶ୍ଚିତତା ସହିତ କହିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏକ ଘର ନିଆଁରେ ଗ୍ରସିତ ହେବ କିମ୍ବା ଏକ କାର ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ।	ଜୀବନ ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣା ହେବ କି ନାହିଁ, ଏହାର ପ୍ରଶ୍ନ ହିଁ ନ ଥାଏ । ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜନ୍ମ ହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ । **ଯାହା ଅନିଶ୍ଚିତ ଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ମୃତ୍ୟୁର ସମୟ** । ଏ ପ୍ରକାରେ ଜୀବନ ବୀମା ଅସାମୟିକ/ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁର ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
ସମ୍ଭାବ୍ୟତାରେ ବୃଦ୍ଧି: ସାଧାରଣ ବୀମାରେ, ନିଆଁ କିମ୍ବା ଭୂମିକମ୍ପ ଭଳି ବିପଦ ସ୍ଥିତିରେ, ଘଟଣା ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ସମୟ ସହିତ ବଢ଼େ ନାହିଁ ।	ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନା ବୟସର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ବଢ଼ିଥାଏ ।

ଖ) ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟର ସ୍ୱରୂପ

ଯେହେତୁ ମୃତ୍ୟୁର ବୟସ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯୁବାବସ୍ଥାର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ କମ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଅଧିକ ବୟସର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ପରିଣାମ ଏମିତି ଥିଲା ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଯେଉଁମାନେ ବେଶୀ ବୟସର, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଥିଲେ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର କଲେ ଯେତେବେଳେ କି ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ସଦସ୍ୟମାନେ ଯୋଜନାରେ ଅଟକି ରହିଲେ । **ଫଳସ୍ୱରୂପ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଗମ୍ଭୀର ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ।** ସେମାନେ ସେହି ଚୁକ୍ତିସବୁ ବିକାଶ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ଦିଆଯିବାପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବେ ଏବଂ ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସାରା ଦେଇ ପାରିବେ । **ଏହାର ପରିଣାମରେ ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମର ବିକାଶ ହେଲା ।**

3. ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରିମିୟମ ଯାହାକୁ ସେ ଭଳିଆ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ବୟସ ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଚୁକ୍ତି ସମୟାବଧି ସାରା ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ରହେ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁ, ଏହି ବୟସରେ ମରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ରାଶିଠାରୁ, ଅଧିକ ହେବ, ଯେତେବେଳେ କି ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁ, ଅଧିକ ବୟସରେ ମରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଦାବୀ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ରାଶିଠାରୁ କମ ହେବ । ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଉଭୟର ହାରାହାରି ରାଶି ପରିମାଣ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକର ପ୍ରିମିୟମର ନିଅଣ୍ଟ କୁ ପୂରଣ କରେ ।

ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର 2 : ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ

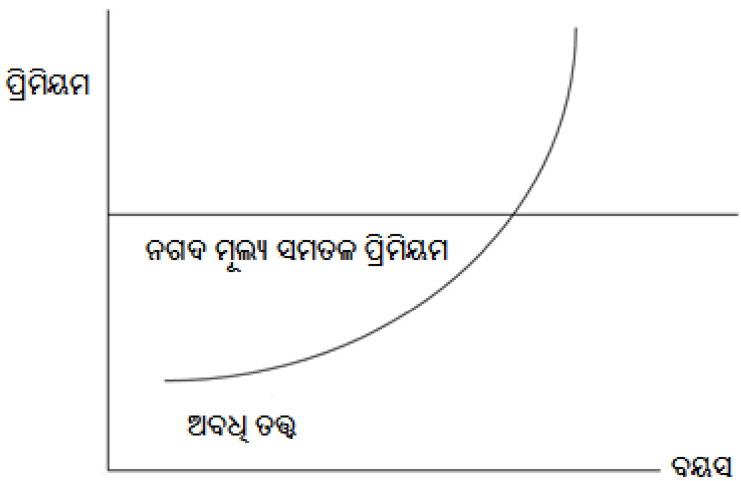

ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମର ଅର୍ଥ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଟେ ଯେ, ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁ ବିଶେଷରୂପେ ଦୀର୍ଘାବଧି ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଯାହା 10, 20 କିମ୍ବା ଆହୁରି ଅଧିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସାଧାରଣ ବୀମା ବିଶେଷ ରୂପେ ଅଳ୍ପାବଧି ଅଟେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ସମାପ୍ତ ହୁଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଏହାର ପଲିସୀଧାରୀ ମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟରେ ରଖାଯାଏ । ସେଭଳିଆ ସଂଗୃହୀତ ରାଶିକୁ "ସଂରକ୍ଷଣ (ରିଜର୍ଭ)" କୁହାଯାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହି ରିଜର୍ଭକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ରଖିଥାନ୍ତି । ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ମଧ୍ୟ ଏକ

ନିଧି ଜାତ କରେ ଯାହାକୁ "ଜୀବନ ନିଧି" କୁହାଯାଏ । ଜୀବନ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହି ନିଧିକୁ ନିବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି ।

କ) ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମର ଘଟକ

ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମର ଦୁଇଟି ଘଟକ ଅଛନ୍ତି :

i. ପ୍ରଥମଟି ଅବଧି କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷା ଘଟକ ରୂପେ ପରିଚିତ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରିମିୟମର ସେତେ ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆବଶ୍ୟକ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟଟି ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଘଟକ ରୂପେ ପରିଚିତ । ଏହା ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟର ସଂଚୟ ରେ ଗଠିତ । ଏହା ସଂଚୟ ଘଟକ ଅଟେ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସମସ୍ତ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀରେ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଂଚୟର ମିଶ୍ରଣ ଥାଏ । ପ୍ରିମିୟମରେ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେତେ ବେଶୀ ଥାଏ, ଏହାକୁ ଏକ ସଂଚୟ ଅନୁକୂଳ ବୀମା ପଲିସୀ ବୋଲି ସେତେ ବେଶୀ ବିଚାର କରାଯାଏ ।

4. ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ୍ ବୋଲି ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ଥିବା ଲାଭସବୁକୁ ଅନେକ ଥର ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଆକାରରେ ନିଆଯାଇଛି । ଜୀବନ ବୀମା ଓ ପେନଶନକୁ ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଛି, ସର୍ବୋପରି, ସେମାନେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅର୍ଥରେ । ଏହି ସୁରକ୍ଷା ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକୁ ସଂରଚନା କରାଯାଇଛି, ତା' ପରିମାଣସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଏବଂ କେତେକ ନିରାପତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସ୍ଥିତିରେ ରହିବେ । ଏହି ସଂରଚନା ପାରସ୍ପରିକତା କିମ୍ବା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ପ୍ରୟୋଗ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

ପାରସ୍ପରିକତା (ସହୋପକାରିତା) ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି **ବିବିଧତାକରଣ** । ଉଭୟ ମୂଳତଃ ଅଲଗା ଅଟନ୍ତି ।

ବିବିଧତାକରଣ	ପାରସ୍ପରିକତା/ସହୋପକାରିତା
ବିବିଧତାକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଧିସବୁକୁ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସାରିତ କରାଯାଏ (ଅଣ୍ଡାସବୁକୁ ବିଭିନ୍ନ ବାସ୍କେଟରେ ରଖିବା)	ପାରସ୍ପରିକତା କିମ୍ବା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିଧିସବୁକୁ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ (ସମସ୍ତ ଅଣ୍ଡାକୁ ଗୋଟିଏ ବାସ୍କେଟରେ ରଖିବା)
ବିବିଧତାକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆମ ପାଖରେ ନିଧିସବୁ ରହିଛି ଯାହା ଗୋଟିଏ ଆଧାରରୁ ଅନେକ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ	ପାରସ୍ପରିକତା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆମ ପାଖରେ ନିଧିସବୁ ରହିଛି ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ଆଧାରରୁ ଗୋଟିଏକୁ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ

ଚିତ୍ର 3 : ପାରସ୍ପରିକତା/ସହୋପକାରିତା

ପାରସ୍ପରିକତା (ନିଧିସବୁ ଅନେକ ଆଧାରରୁ ଗୋଟିଏ କୁ ପ୍ରବାହ ହୁଅନ୍ତି)

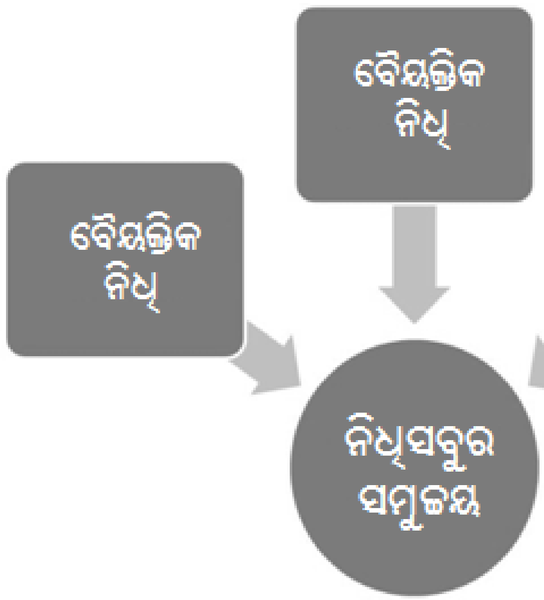

ପାରସ୍ପରିକତା କିମ୍ବା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଜୀବନ ବୀମାରେ ଦୁଇ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ।

i. ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଜଣକର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ଫଳରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏହାର ଭୂମିକା । ଏହି ହାନିକୁ ଏକ ନିଧି ରଖିବା ମାଧ୍ୟମରେ ବହନ ଓ ପୂରଣ କରାଯାଏ, ଯେଉଁ ନିଧି ଅନେକଙ୍କ ଅଂଶଦାନକୁ ସମୁଚ୍ଚୟ କରେ ଯେଉଁମାନେ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛନ୍ତି ।

ii. ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟର ବାହାରକୁ ଯାଏ । ଏହା ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟକୁ ହଟାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ଜଡିତ କରେ । ଏହା ପ୍ରିମିୟମ, ନିଧି ଓ ପରିଶେଷରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନେଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଚୁକ୍ତିର ଆନୁସଙ୍ଗିକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା ବିଭିନ୍ନ ପିଢୀର ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ଏକ ପରିଦୃଶ୍ୟ । ଏହି ସମୁଚ୍ଚୟକରଣର ପରିମାଣ ହେଉଛି ପ୍ରୟାସ କରିବା ଓ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯେ ଉତ୍ତମ ତଥା ବିପରୀତ ସମୟରେ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମୟ ଆରପାରରେ ପ୍ରତିଫଳକୁ ସମାନ କରି ଏକ ସମାନ ହାରର ପ୍ରତିଫଳ (ଏକ ସମାନ ବୋନସ) ଦେବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହେବା ।

5. ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି

ଚିତ୍ର 4 : ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି

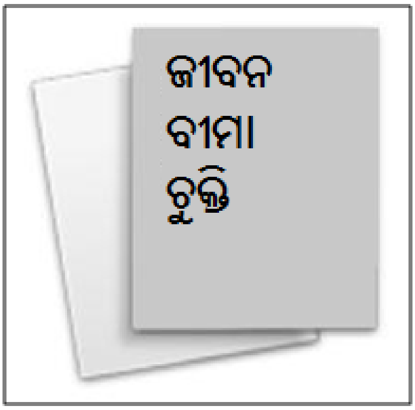

ଜୀବନ ବୀମାର ଅନ୍ତିମ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଚୁକ୍ତି । ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବୀମା ରାଶି ଶବ୍ଦରୁ ଆସେ । ଏହି ରାଶି ଚୁକ୍ତୀୟ ରୂପେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରାପ୍ତ, ଯାହା ଜୀବନ ବୀମାକୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ସାଧନ କରିଥାଏ । ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ତତ୍ତ୍ୱର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଜୀବନ ବୀମା କଠୋର ବିନିୟମ ଓ କଡ଼ା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ ।

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଏକ ସର୍ତ୍ତ ରୂପେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂରକ୍ଷଣ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ସେମାନଙ୍କ ଫଣ୍ଡସବୁର ନିବେଶକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଚୁକ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଇପାରେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରିମିୟମ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ ଏବଂ ସେମାନେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଧନକୁ କିପରି ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ପାରିବେ, ଏହାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମସବୁର ଆଧୀନରେ ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

ବହୁ ସମୟରେ ତର୍କବିତର୍କ ହେଉଥିବା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଲାଭ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସାଧନ ତୁଳନାରେ, ଯଥେଷ୍ଟ କି । ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି, ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବା, ଉଭୟ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଏକ ସଂଚୟ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରେ । ଏହା ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଭଳିଆ, ଏହାକୁ ଏକ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦରେ ପରିଣତ କରେ । ଜୀବନ ବୀମା ବାସ୍ତବତଃ କମ ହିସାବରେ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ଉତ୍ପାଦ ଓ ଅଧିକ ରୂପେ ଧନ ରଖିବା ଏକ ସାଧନ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଶୁଦ୍ଧ ଅବଧି ବୀମା, ଯାହା କେବଳ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସଂଚୟ ଯୋଜନା ଯାହାର ଏକ ବଡ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ସଂଚୟ ଘଟକ ଅଛି -ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏଇଠି ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀର ଏକ କମ ପ୍ରିମିୟମ ଥାଏ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ବହୁତ ବଡ ହୋଇପାରେ ଓ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଂଚୟର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହୋଇପାରେ । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ବୃହତ ସୁଯୋଗ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି । 'ସୁଯୋଗ ମୂଲ୍ୟ' ପଦ ସେହି ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ସେହି ସୁଯୋଗ ରୂପେ ଯାହାକୁ ସେ ଛାଡିଦିଏ ନିଜର ଧନକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନ ରଖି ।

ବାସ୍ତବରେ, "ଅବଧି କ୍ରୟ କର ଓ ଅନ୍ତରକୁ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ନିବେଶ କର" ବୋଲାଯାଉଥିବା ଏକ ଯୁକ୍ତିତର୍କର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ସଂଚୟ ଚୁକ୍ତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଏକ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଆସିଲା । ମୌଳିକରୂପେ

ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଗଲା ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ କେବଳ ଅବଧି ବୀମା କ୍ରୟ କରି ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଫଳ ଦେଉଥିବା ମାଧ୍ୟମ ଗୁଡିକରେ ନିବେଶ କରି ଉତ୍ତମ ରୂପେ ରହି ପାରିବ ।

ଏଠି ସେହି ଯୁକ୍ତିଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରିବା ଯଥାର୍ଥ ହେବ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ଓ ବିପକ୍ଷରେ ଅଗ୍ରସରିତ କରାଯାଇଛି ।

କ) ଲାଭ

i. ଏହାକୁ ଐତିହାସିକ ରୂପେ ଏକ ନିରାପଦ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଏକ ନିମ୍ନତମ ହାରର ପ୍ରତିଫଳର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ, ଯାହା ଚୁକ୍ତି ସମୟାବଧି ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ ।

ii. ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ନିୟମିତତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଜଣକର ସଂଚୟର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ସଂଚୟକାରୀ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିବେଶ ପ୍ରବନ୍ଧ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

iv. ଏହା ଦ୍ରବତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ବୀମିତ ଏକ ଋଣ ନେଇପାରେ କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ସମର୍ପଣ କରିପାରେ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହାକୁ ନଗଦରେ ପରିଣତ କରିପାରେ ।

v. ଉଭୟ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ ବୀମା ଏବଂ ବାର୍ଷିକୀ (ଏନୁଇଟି) ଆୟକର ସୁବିଧା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ।

vi. ଏହା ଋଣଦାତାଙ୍କ ଦାବୀଠାରୁ ନିରାପଦ ରହିପାରେ, ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତର ଦେବାଳିଆପଣ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ।

ଖ) ହାନି

i. ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସ୍ଥିର ପ୍ରତିଫଳ ଥିବା ଏକ ସାଧନ ରୂପେ, ଏହା ସମସ୍ତ ସ୍ଥିର ଆୟ ନିବେଶ ଉପରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର କ୍ଷୟକାରୀ ପ୍ରଭାବର ଅଧୀନ ଅଟେ ।

ii. ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ଉଚ୍ଚ ବିପଣନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିବା ମୁଦ୍ରା/ ଧନର ପରିମାଣକୁ ହ୍ରାସ କରେ ।

iii. ଲାଭ (ପ୍ରତିଫଳ) ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ସମୟରେ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ବଜାର ମାଧ୍ୟମଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା କମ ହୋଇପାରେ । କମ ପ୍ରତିଫଳ ବ୍ୟାପାର / ବନ୍ଦର ପରିଣାମ ଅଟେ, ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ବିବିଧତାକରଣ କିପରି ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରେ ?

I. ବହୁବିଧ ଆଧାରରୁ ନିଧି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ସେସବୁକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ନିବେଶ କରିବା
II. ବିଭିନ୍ନ ପରି ସମ୍ପତ୍ତି ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ନିଧି ସବୁକୁ ନିବେଶ କରିବା
III. ନିବେଶଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ସମୟ ଅନ୍ତରାଳ ରଖିବା
IV. ନିରାପଦ ପରି ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ନିବେଶ କରିବା

ସାରାଂଶ

କ) ପରିସମ୍ପତ୍ତି ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ଏକ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ଏକ ପ୍ରତିଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଖ) ଏଚ ଏଲ ଭି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମାନବ ଜୀବନକୁ ଏକ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ପରିସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ବିଚାର କରେ ଯାହାଦ୍ଵାରା ଏକ ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ନେଟ ଭବିଷ୍ୟତ ଉପାର୍ଜନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ମାନବ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟକୁ ମାପ କରେ ।

ଗ) ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ଥିର ପ୍ରିମିୟମ ଯାହାକୁ ଏ ଭଳି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ବୟସ ସହିତ ବଢ଼େ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସାରା ଚୁକ୍ତି ସମୟାବଧି ପାଇଁ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ରହେ ।

ଘ) ପାରସ୍ପରିକତା/ସହୋପକାରିତା ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟ, ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ବିବିଧତାକରଣ ।

ଙ) ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିର ତତ୍ତ୍ୱ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ଜୀବନ ବୀମା କଠୋର ବିନିୟମ ଓ କଡ଼ା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ /ନିରୀକ୍ଷଣର ଅଧୀନରେ ଥାଏ ।

ମୂଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

1. ସମ୍ପତ୍ତି/ପରିସମ୍ପତ୍ତି
2. ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ
3. ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ
4. ପାରସ୍ପରିକତା / ସହୋପକାରିତା
5. ବିବିଧତାକରଣ

ସ୍ୱତଃ - ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି II ।

ବିବିଧତାକରଣ ବିଭିନ୍ନ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ନିବେଶସବୁକୁ ପ୍ରସାରିତ କରି ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ହ୍ରାସ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖେ ।

ସ୍ୱ- ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ?

I. ପରିସମ୍ପତ୍ତି

II. ସଙ୍କଟ

III. ପାରସ୍ପରିକତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

IV. ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

ପ୍ରଶ୍ନ 2

କିଏ HLV ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ର ଅଭିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ?

I. ଡ. ମାର୍ଟିନ ଲୁଥର କିଙ୍ଗ

II. ୱାରେନ ବଫେଟ

III. ପ୍ରୋ. ହୁବେନର

IV. ଜର୍ଜ ସୋରୋସ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ନିମ୍ନ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ପାଖରେ ସଂଚୟ ତତ୍ତ୍ୱ ଅତି କମ ପରିମାଣର ଅଛି କିମ୍ବା ମୋଟା ମୋଟି ନାହିଁ ?

I. ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା

II. ବୃତ୍ତିଦାନ ଯୋଜନା

III. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯୋଜନା

IV. ମନି ବ୍ୟାକ୍ ଯୋଜନା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଏକ ପରିସମ୍ପତ୍ତି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ?

I. କାର

II. ମାନବ ଜୀବନ

III. ବାୟୁ

IV. ଘର

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ସଙ୍କଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?

I. ଅତି ଯୁବାବସ୍ଥାରେ ମରିଯିବା

II. ଅତି ଶୀଘ୍ର ମରିଯିବା

III. ସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବହାରରେ ଖରାପ ହେବା

IV. ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ବଞ୍ଚି ରହିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

I. ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ସାଧାରଣ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଆଶ୍ୱାସନର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି
II. ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଆଶ୍ୱାସନର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ସାଧାରଣ ବୀମା ପଲସୀସବୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି
III. ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟ ଘଟଣା ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ
IV. ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଙ୍କଟ ଘଟଣାର ନିଶ୍ଚିତତା ସମୟ ସହିତ ବଢ଼ିଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ବୀମାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ ?

I. ମାନବ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ
II. ଜୀବନାବଧି ପ୍ରସ୍ତାବ
III. ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ
IV. ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଏହି ତଥ୍ୟ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ଯଥାର୍ଥ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଟେ ଯେ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଯୁବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ପରିମାଣର ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରିଯାଏ ?

I. ଯୁବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ଆଶ୍ରିତ ଥାଆନ୍ତି
II. ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଧିକ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ
III. ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ବନ୍ଧ ବୟସ ସହିତ ଥାଏ
IV. ବୟସ ସହିତ ମୃତ୍ୟୁର ବିପରୀତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଲାଭ ନୁହେଁ ?

I. ନିରାପଦ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ
II. ସଂଚୟ ଅନୁଶାସନ ଅନ୍ତର୍ନିବେଶ କରେ
III. ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ
IV. ଆୟ କର ଲାଭ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ଏକ ଲାଭ ଅଟେ ?

I. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର କ୍ଷୟକାରୀ ପ୍ରଭାବର ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରତିଫଳ
II. ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ କମ ଜମା

III. ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ
IV. ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ପରିସମ୍ପତ୍ତି, ସଙ୍କଟ, ପାରସ୍ପରିକତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ।

ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପ୍ରୋ. ହ୍ୟୁବେନର ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ (HLV) ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅଭିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଅବଧି ବୀମା ସହିତ ସଂଚୟ ତତ୍ତ୍ୱ ସଂପୃକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବାୟୁକୁ ଏକ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ କୁହାଯାଇ / ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବହାରରେ ଖରାପ ହେବା ଏକ ତଥ୍ୟ / ରୂପ ଅଟେ ଏବଂ ଏକ ସଙ୍କଟ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଆଶ୍ୱାସନର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ସାଧାରଣ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଚୁକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ମାନବ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ବୀମାର ପରିମାଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଏକ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ବନ୍ଧ ବୟସ ସହିତ ଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁକରି ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଯୁବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମରିବା ସମ୍ଭାବନା ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ, ସେମାନଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ପରିମାଣର ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଲାଭ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ହାନି ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଲାଭ ଅଟେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 7

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡିକରେ ଆମେ ଆଲୋଚନା କରିଛୁ ଯେ ଜୀବନ ବୀମା ସହିତ କ'ଣ ଜଡିତ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏହାର ଭୂମିକା କ'ଣ ଅଟେ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତର ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଆୟ ଓ ଧନକୁ ବିନିୟୋଜିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଅନେକ ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ଜୀବନ ବୀମାକୁ ଏ ପ୍ରକାରେ " ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା" ର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ବିଷୟ ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଚକ୍ର
ଖ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ର ଭୂମିକା
ଗ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ର ପ୍ରକାର

କ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଚକ୍ର

1. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା କ'ଣ ଅଟେ ?

ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଆମ ଜୀବନର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ ଧନ ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ବିତାଉ । ଏହା ବିଚାର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଉଚିତ ସମୟ ନୁହେଁ କି ଯେ ଆମେ ଧନକୁ ଆମ ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇ ପାରିବା ? ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ତୀକ୍ଷଣ ଉପାୟ । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ ପରିଭାଷାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ।

ପରିଭାଷା

i. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଜଣକର ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା, ଏହି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ଏବଂ ଜଣକର ଅର୍ଥକୁ ସେହି ଉପାୟରେ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ଯାହା ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ହାସଲ କରିବାରେ ଜଣକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ii. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ତା'ଜୀବନର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଓ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରାସ୍ତାମ୍ୟାପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବ । ଏଥିରେ ଜଣକର ଶୁଦ୍ଧ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା, ଭବିଷ୍ୟତ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁର ଆକଳନ କରିବା, ଏବଂ ଅର୍ଥର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରବନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ସେହି ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଜଡିତ ଥାଏ ।

iii. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଜଣକର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଅଭିଳାଷକୁ ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ।

iv. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଚଳିତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଆବଶ୍ୟକତା, ତା' ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଏବଂ ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରାସ୍ତାମ୍ୟାପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ତା' ଆୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖେ ।

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏକ ଜୀବନକୁ କମ ଚିନ୍ତା ସହିତ ନିର୍ମିତ କରିବାରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନା ଆପଣଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ହାସଲ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ଚିତ୍ର 1 : ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକର ପ୍ରକାର

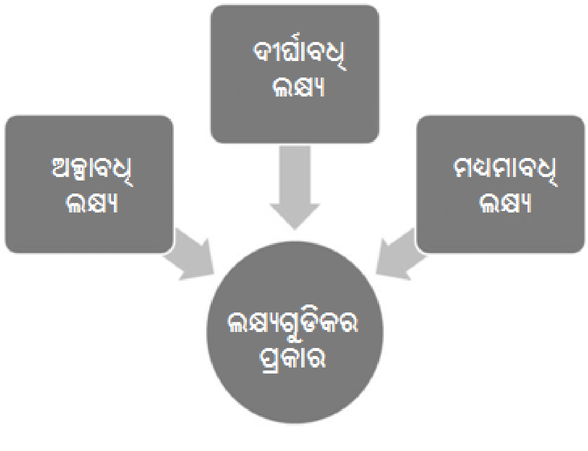

i. ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସବୁ ଅଳ୍ପାବଧି ହୋଇପାରେ : ଏକ LCD ଟିଭି ସେଟ କିଣିବା କିମ୍ବା ଏକ ପରିବାର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଛୁଟିରେ ଯିବା

ii. ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟମାବଧି ହୋଇପାରେ : ଏକ ଘର କିଣିବା କିମ୍ବା ବିଦେଶରେ ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଛୁଟି

iii. ଦୀର୍ଘାବଧି ଲକ୍ଷ୍ୟସବୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିପାରେ : ଜଣକର ସନ୍ତାନର ଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ବିବାହ କିମ୍ବା ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରାବଧାନ

2. ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନ ଚକ୍ର

ସେ ହେଉଛନ୍ତି ୱିଲିୟମ ସେକ୍ସପିଅର ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ସଂସାର ଏକ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଅଟେ । ଯେଉଁଦିନ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜନ୍ମ ନିଏ, ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ସୋପାନ ଦେଇ ଗତି କରେ, ଯେଉଁ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ଭୂମିକାର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ – ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ, ଉପାର୍ଜନକର୍ତ୍ତା, ଜୀବନସାଥୀ, ପିତା/ମାତା ରୂପେ, ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ରୂପେ, ରିକ୍ତ ଆବାସୀ ରୂପେ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ଅବସରଗ୍ରହଣ ବର୍ଷସବୁ ।

ଏହି ସୋପାନଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରଦ୍ୱାରା ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର 2 : ଆର୍ଥିକ ଜୀବନ ଚକ୍ର

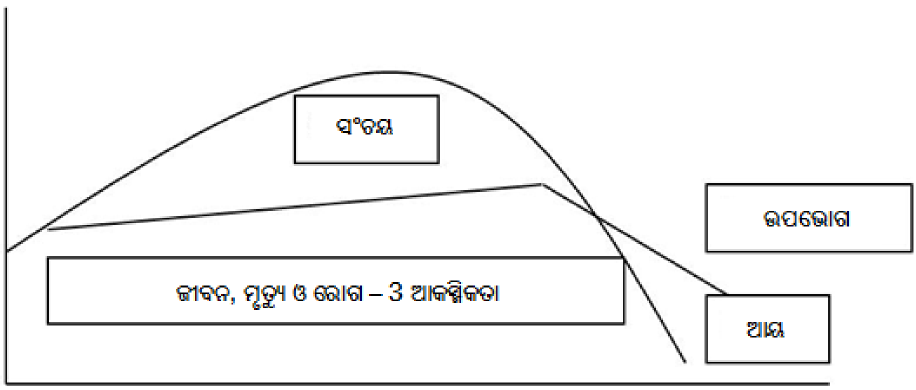

[ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ] [ଉପାର୍ଜନକର୍ତ୍ତା] [ଜୀବନସାଥୀ] [ପିତା/ମାତା] [ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା] [ରିକ୍ତ ଆବାସୀ] [ଅପକ୍ଷୟ ବର୍ଷ]

ଜୀବନ ସୋପାନ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକତାସବୁ

କ) ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ (ଧରନ୍ତୁ ବୟସ 20-25 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) : ଏକ ସୋପାନ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଶଳକୁ ବୃଦ୍ଧିକରି ଏକ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ନାଗରିକ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । କିରଣ କେନ୍ଦ୍ର ହେଉଛି ତାହାର ମାନବୀୟ ପୁଞ୍ଜିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବା । ତା' ଶିକ୍ଷା ଲାଗି ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ନିଧି ଆବଶ୍ୟକ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଗୌରବଶାଳୀ ପ୍ରବନ୍ଧନ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଏମ୍.ବି.ଏ. ପାଇଁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଶୁଳ୍କକୁ ପୂରଣ କରିବା ।

ଖ) ଉପାର୍ଜନକର୍ତ୍ତା (25 ବର୍ଷଠାରୁ ଆଗକୁ): ସୋପାନ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଓ ହୁଏତ ତା' ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପାର୍ଜନ କରେ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ତା'ପାଖରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିବାର ଦାୟିତ୍ୱସବୁ ଥାଇପାରେ ଏବଂ ନିକଟସ୍ଥ

ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସଂଚୟ ଓ ନିବେଶରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚାକିରୀରେ ଥିବା ଏକ ଯୁବକ ଏକ ଗୃହ ଋଣ ନିଏ ଏବଂ ଏକ ଗୃହରେ ନିବେଶ କରେ ।

ଗ) **ଜୀବନସାଥୀ (ଧରନ୍ତୁ 28-30 ରେ ବିବାହ ହେବା ପରେ) :** ଏହା ସେହି ସୋପାନ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିବାହ କରିଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ତା' ନିଜର ଏକ ପରିବାର ଅଛି । ଏହି ସୋପାନ ଏକ ପରିବାର ନିର୍ମାଣ କରିବା ଓ ଏହାର ଜାଗରଣରେ ଆସୁଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହକୁ ନିକଟତମ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁକୁ ଆଣେ – ଯେପରିକି ନିଜର ଏକ ଘର ହେବା, ହୁଏତ ଏକ କାର, ଉପଭୋକ୍ତା ସ୍ଥାୟୀବସ୍ତୁ ହେବା, ପିଲାମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଘ) **ପିତା/ମାତା (ଧରନ୍ତୁ 28 - 35) :** ଏଗୁଡିକ ସେହି ବର୍ଷ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ସନ୍ତାନର ଗୌରବଶାଳୀ ପିତା/ମାତା ହୋଇଥାଏ । ଏଗୁଡିକ ବିଶିଷ୍ଟ ବର୍ଷ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା- ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଙ) **ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା (ଧରନ୍ତୁ ବୟସ 35 ରୁ 55) :** ଏହା ସେହି ବୟସ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ପିଲାମାନେ କିଶୋରାବସ୍ଥାରେ ଉପନୀତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ କଲେଜ ସମୟକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଜୀବନର ପରୀକ୍ଷାଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ପିଲାକୁ ବୈଷୟିକ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଶିକ୍ଷାର ଅତ୍ୟଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତ୍ୟଧିକ ଚନ୍ତିତ ହୋଇଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେହି ରାଶିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଧରି ଚାଲୁଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଅନେକ ଭାରତୀୟ ଘରେ, ଝିଅମାନେ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କା ହେଉ ହେଉ ସେମାନଙ୍କୁ ବିବାହ ମଧ୍ୟ କରିଦିଆଯାଏ । ଝିଅମାନଙ୍କ ବିବାହ ଓ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ଭାରତୀୟ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚିନ୍ତାର ସର୍ବାଧିକ ଗମ୍ଭୀର କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ବାସ୍ତବରେ, ଆଜିକାଲି ପିଲାମାନଙ୍କ ବିବାହ ଓ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଚୟର ନମ୍ବର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ ।

ଚ) **ରିକ୍ତ ଆବାସୀ (ବୟସ 55 ରୁ 65):** ରିକ୍ତ ଆବାସୀର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପିଲାମାନେ ବସା (ଘରଦ୍ୱାର) କୁ ଶୂନ୍ୟ କରି ଉଡିଯାଉଛନ୍ତି । ଏହା ସେହି ସମୟ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ପିଲାମାନେ ବିବାହ କରିସାରିଛନ୍ତି ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି, କାମ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୁଅନ୍ତି । ଆଶାଜନକ ଭାବେ ଏହି ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ଦାୟିତ୍ୱସବୁ (ଯେପରିକି ଗୃହ ଋଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧକ) କୁ ସମାପ୍ତ କରି ସାରିଥିବ ଏବଂ ଅବସରଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଏକ ନିଧି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହି ସମୟ ଯେତେବେଳେ ରକ୍ତଚାପ ଓ ଡାଇବେଟିସ (ମଧୁମେହ) ଭଳି ଅପକର୍ଷକ ରୋଗସବୁ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନକୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅନ୍ତି । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁରକ୍ଷା ସର୍ବାପେକ୍ଷା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଓ ଆୟର ସୁରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

ଛ) **ଅବସରଗ୍ରହଣ - ଅପକ୍ଷୟ ବର୍ଷସବୁ (ବୟସ 60 ଏବଂ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ):** ଏହା ହେଉଛି ସେହି ବୟସ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସକ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକତର ରୂପେ ତା' ସଂଚୟଠାରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରେ । ଏଇଠି କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତା'

ପତ୍ନୀ/ ପତିର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା । ଗମ୍ଭୀର ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା, ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଓ ଏକାନ୍ତତା । ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହି ସମୟ ଅଟେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ପାରେ ଏବଂ ସେହିସବୁ ଜିନିଷ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁପାରେ ଯାହାରସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲା କିନ୍ତୁ କେବେ ବି ହାସଲ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ – ଯେମିତିକି ଏକ ସଉକର ଅନୁପାଳନ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ଦୀର୍ଘଛୁଟିରେ କିମ୍ବା ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରାରେ ଯିବା । ଜଣେ ଉତ୍ତମରୂପେ କିମ୍ବା ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ବୟସକୁ ବିତାଇ ପାରିବ । ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ଜଣେ ଏହି ବର୍ଷସବୁ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛି କି ନାହିଁ ।

ଯେମିତିକି ଆମେ ଉପରେ ଦେଖିପାରିଲେ, ଆର୍ଥିକ ଜୀବନ ଚକ୍ରର ତିନୋଟି ଅବସ୍ଥା ଅଛି ।

ଛାତ୍ର ଅବସ୍ଥା	ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ପ୍ରାକ୍-ଚାକିରୀ ଅବସ୍ଥା ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟରୂପେ ଏକ ଛାତ୍ର ଥାଏ । ଏକ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ନାଗରିକ ରୂପେ ଦାୟିତ୍ୱସବୁକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ ଅବସ୍ଥା ଅଟେ । ପ୍ରାଥମିକତା ହେଉଛି ଜଣକର କୌଶଳ ସମୂହକୁ ବିକଶିତ କରିବା ଓ ତା'ମାନବୀୟ ପୁଞ୍ଜି ମୂଲ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ।
କାର୍ଯ୍ୟଶୀଳ ଅବସ୍ଥା	କାର୍ଯ୍ୟର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାୟ 18 ରୁ 25 ବର୍ଷ ବୟସ କିମ୍ବା ତା'ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଏବଂ 35 ରୁ 40 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲୁ ରହି ପାରେ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେ ଭୋଗ କରେ, ତା' ଠାରୁ ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ କରେ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସଂଚୟ କରିବା ଓ ନିଧିସବୁରେ ନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରେ ।
ଅବସରଗ୍ରହଣ ଅବସ୍ଥା	ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସେ ଧନ ସଂଗ୍ରହ କରେ ଓ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ନିର୍ମିତ କରେ ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ନିଧି ଯୋଗାଇ ପାରେ, ଯେଉଁଥିରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷସବୁର ଆୟ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଅବସରଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ଏବଂ କାମ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦିଏ ।

3. ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କାହିଁକି ସଂଚୟ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଆର୍ଥିକ ପରିସମ୍ପତ୍ତି କିଣିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ?

କାରଣ ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୋପାନ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଏକ ବିଶେଷ ଭୂମିକାର ନିଷ୍ପାଦନ କରେ । ତା'ସହିତ ଅନେକଗୁଡିଏ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ଆଣିଥାଏ ଯାହା ପାଇଁ ନିଧି ଯୋଗାଇବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିବାହ କରେ ଏବଂ ତା' ନିଜର ଏକ ପରିବାର ଆରମ୍ଭ କରେ । ତା' ନିଜର ଘର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ପଡିପାରେ । ଯେତେବେଳେ ପିଲାମାନଙ୍କ ବୟସ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଧିର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ତମ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ବୟସ ପାର ହୋଇଯାଏ, ଚିନ୍ତା ରହେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା ଓ ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଚୟ ରଖିବା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଜଣକୁ ତା' ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଓ ଏକ ବୋଝ ହେବା ଦରକାର ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରୂପେ ଓ ମାନ-ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ବଞ୍ଚି ରହିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ।

ସଂଚୟକୁ ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।

i. **ଉପଭୋଗର ସ୍ଥଗିତକରଣ/ବିଳମ୍ବନ :** ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଉପଭୋଗ ମଧ୍ୟରେ ସଂସାଧନଗୁଡ଼ିକର ବିତରଣ

ii. **ଦ୍ରବତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବା** (କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କ୍ରୟ କ୍ଷମତା) ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ପ୍ରବାହୀ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ବଦଳରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର କ୍ରୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଚୁକ୍ତି, ଯାହା ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ପ୍ରବାହୀ ଅଟେ, ତାର ବଦଳରେ ଟଙ୍କା ଦେବା ।

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଉଭୟ ପ୍ରକାରର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଂଚୟ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ବିଜ୍ଞତା ସହକାରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନିବେଶ କରିବା ଉଚିତ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ, ଜଣକର ଜୀବନର ଅବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକ ନିକଟରୁ ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଯାହାକୁ ନିମ୍ନରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଜୀବନ ଅବସ୍ଥା

ବାଲ୍ୟବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଏକ ଛାତ୍ର କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ହୋଇଥାଏ
ଯୁବା ଅବିବାହିତ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଜୀବିକୋପାର୍ଜନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ କିନ୍ତୁ ଏକୁଟିଆ (ଅବିବାହିତ) ଥାଏ
ଯୁବା ବିବାହିତ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଜୀବନସାଥୀ କିମ୍ବା ପତି/ପତ୍ନୀ ହୋଇଯାଏ
ଯୁବା ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଥିବା ବିବାହିତ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ପିତା/ମାତା ହୋଇଯାଏ
ଅଧିକ ବୟସ୍କର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଥିବା ବିବାହିତ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ହୋଇଯାଏ ଯାହାକୁ ବୟସ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ
ପରିବାର ପରବର୍ତ୍ତୀ/ଅବସରଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ପିଲାମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର/ଅନାଶ୍ରିତ ହୋଇଯାଇପାରିଥାନ୍ତି ଓ ଘରକୁ ଛାଡ଼ି ଯାଆନ୍ତି, ଯେମିତିକି ପକ୍ଷୀମାନେ ଶୂନ୍ୟବସାକୁ ପଛରେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଆନ୍ତି
ଅବସରଗ୍ରହଣ ଅବସ୍ଥା	ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ତା' ଜୀବନର ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳ ଦେଇ ଗତି କରେ । ସେ ମାନ-ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ଜୀବନ ଯାପନ କରିପାରିବ ଯଦି ସେ ସଂଚୟ କରିଥାଏ ଓ ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାକୁ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାସବୁ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରାବଧାନ କରି ରଖିଥିବ ଅଥବା ସେ ନିଃସହାୟ ଓ ଅନ୍ୟଜଣକର ଦୟା ଉପରେ ଆଶ୍ରିତ ହୋଇପାରେ ଯଦି ସେ ସେଭଳି ପ୍ରାବଧାନ କରି ନ ଥିବ ।

4. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବଶ୍ୟକତା

ଯଦି ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ଜୀବନ ଚକ୍ରକୁ ଦେଖିବା, ଆମେ ଦେଖି ପାରିବା ଯେ ତିନି ପ୍ରକାରର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପୁଜିପାରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 3 ପ୍ରକାରର ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

କ) ଭବିଷ୍ୟତ କାରବାର ସକ୍ଷମ କରିବା

ପ୍ରଥମ ସମୂହର ଆବଶ୍ୟକତାସବୁ ସେହି ନିଧିଗୁଡିକଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ ସେଭଳି ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯେଉଁସବୁ ଜୀବନ ଚକ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରାଯାଏ । ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସେଭଳି ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ।

i. **ବିଶେଷ କାରବାର ଆବଶ୍ୟକତା:** ବିଶେଷ ଜୀବନ ଘଟଣାଗୁଡିକ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଯେଉଁଗୁଡିକ ସଂସାଧନସବୁର ଏକ ବଚନବଦ୍ଧତା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା/ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ କରିବା; ଏକ ଘର କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ସ୍ଥାୟୀବସ୍ତୁଗୁଡିକର କ୍ରୟ

ii. **ସାଧାରଣ କାରବାର ଆବଶ୍ୟକତା :** କୌଣସି ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ଚଳିତ ଉପଭୋଗଠାରୁ ଅଲଗା ରଖାଯାଇଥିବା ରାଶି- ଏଗୁଡିକୁ ସାଧାରଣରୂପେ “ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରାବଧାନ” କୁହାଯାଏ

ଖ) ଆକସ୍ମିକତାଗୁଡିକର ପୂରଣ କରିବା

ଆକସ୍ମିକତାଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଜୀବନ ଘଟଣାସବୁ ଯାହାପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ନିଧିର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିପାରେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଚଳିତ ଆୟଠାରୁ ପୂରଣ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ପୂର୍ବରୁ ନିଧି ସଂଚୟର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା କିମ୍ବା ଅଣ-ନିଯୁକ୍ତି ଭଳି ଏକ ଘଟଣାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକର ପରିଣାମ ଆୟର ହାନି ହୋଇଯାଏ । ଏକ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଭଳି ଅନ୍ୟଗୁଡିକର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଧନର ହାନି ହୋଇପାରେ । ଏଭଳିଆ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ଧ୍ୟାନ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇପାରେ, ଯଦି ସେଗୁଡିକର ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ଥାଏ । ବୈକଳ୍ପିକ ରୂପେ ସେଭଳି ଆକସ୍ମିକତାଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରୂପେ ଏକ ସଂରକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରବାହୀ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ଏକ ବ୍ୟାପକ ପରିମାଣ ଅଲଗା ରଖିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଡିପାରେ ।

ଗ) ଧନ ସଂଚୟ

ସମସ୍ତ ସଂଚୟ ଓ ନିବେଶର ପରିଣାମ ବାସ୍ତବରେ କିଛି ଧନର ସୃଷ୍ଟି ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଆମେ ସଂଚୟ ଅଭିପ୍ରାୟ ବିଷୟରେ କହୁ ଏହା ଅନୁକୂଳ ବଜାର ଅବସରଗୁଡିକର ସୁବିଧାର ସୁଯୋଗ ନେବା ଓ ସେସବୁଠାରୁ ଲାଭ ଆଦାୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୂଖ୍ୟତଃ ନିବେଶ କରିବାର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଇଚ୍ଛାକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ସଂଚୟ ଓ ନିବେଶଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଧନ ସଂଚୟ କରିବାର ଅଭିଳାଷର ପରିଣାମ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ କାଳ୍ପନିକ କିମ୍ବା ଅବ୍ୟବହାରିକ ଅଭିପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି କାରଣ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିବେଶ କରିବା ସମୟରେ ଏକ ଅଧିକ ପ୍ରତିଫଳ ପାଇବା ପାଇଁ କିଛି ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ । ଅଧିକ ପ୍ରତିଫଳ ବାଞ୍ଛନୀୟ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ଜଣକର ଧନ କିମ୍ବା ଶୁଦ୍ଧ ମୂଲ୍ୟକୁ ଅଧିକ ତୀବ୍ରରୂପେ ବୃଦ୍ଧି କରେ । ଧନ ବାଞ୍ଛନୀୟ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା, ଉଦ୍ୟମ, ଶକ୍ତି/କ୍ଷମତା ଓ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅଟେ ।

5. ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ

ଉପରୋକ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ସମୂହସବୁ ଅନୁଯାୟୀ ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ତିନି ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ଅଛି ।

କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ	ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଚୟ ସାଧନ ଯାହାସବୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଠିକ୍

	ସମୟରେ ଓ ଠିକ୍ ପରିମାଣରେ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା (ଦ୍ରବତା) ଦେବାରେ ସକ୍ଷମ କରନ୍ତି ।
ବୀମା ଭଳି ଆକସ୍ମିକତା ଉତ୍ପାଦ	ଏଗୁଡ଼ିକ ବଡ ବଡ ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହା ଆକସ୍ମିକ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାସବୁ ଘଟିବା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଏ ।
ଧନସଂଚୟ ଉତ୍ପାଦ	ଶେୟର ଓ ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ବଣ୍ଡ କିମ୍ବା ରିୟଲ ଇଷ୍ଟେଟ ହେଉଛି ଏଭଳି ଉତ୍ପାଦର ଉଦାହରଣ । ଏଇଠି ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବଚନବଦ୍ଧତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିବେଶ କରାଯାଏ ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ବିଶେଷରୂପେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଥାଏ ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ତାର ସମସ୍ତ ତିନି ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ । ସାରାଂଶରେ ଜଣେ କହିପାରେ କି ଏଇଠି ନିମ୍ନ ସବୁ ଅଛି :

i. ସଂଚୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା - ନଗଦର ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ
ii. ବୀମା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା - ଅନିଶ୍ଚିତତାଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ
iii. ନିବେଶ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା- ଧନ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ

6. ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଏବଂ ନିବେଶ

ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇ ପାରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନ ଚକ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଗତି କରେ, ଯୁବା ଉପାର୍ଜନକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ବୟସ ଆଡ଼େ ଓ ତାପରେ ତା' କାର୍ଯ୍ୟଶୀଳ ଜୀବନର ଅନ୍ତିମ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼େ । ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ, କିମ୍ବା ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବାର ପଦ୍ଧତିରେ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଯୁବାବସ୍ଥାରେ ଥାଏ, ତା' ପାଖରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ବହୁତ ବର୍ଷ ଥାଏ ଓ ଯେତେବେଶୀ ସମ୍ଭବ, ସେତେ ଧନ ସଂଚୟ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହୀ ହୋଇଥାଏ ତଥା ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ସମୟ ବିତିଯାଏ, ସେ ନିବେଶ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ବିବେକଶୀଳ ଓ ସାବଧାନ ହୋଇପାରେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତା' ନିବେଶସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ଦୃଢ଼ ରଖିବା ହୋଇଥାଏ ।

ଅନ୍ତିମରେ, ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅବସରଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ନିକଟତର ହୁଏ, ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂରକ୍ଷଣଶୀଳ ହୋଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୁଏ ଏକ ଆଧାର ରହିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରୁ ସେ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବ । ଜଣେ ତା'ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ହିତୈଷୀ କୁ ଦାନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିପାରେ ।

ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ସହିତ ଅନୁକୂଳ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିବେଶ ଶୈଳୀର ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ଏହାକୁ ନିମ୍ନରେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଛି

ଚିତ୍ର 3 : ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଓ ନିବେଶ ଶୈଳୀ

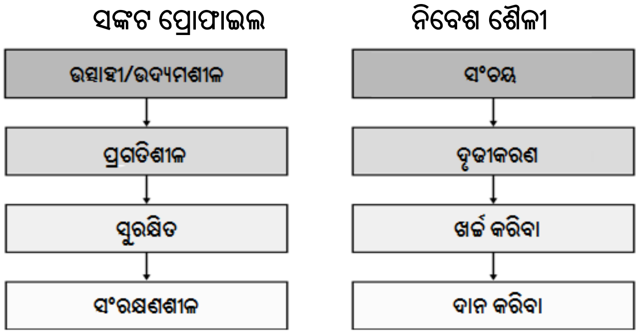

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ଆପଣ ସୁପାରିଶ କରିବେ ?

I. ବୀମା
II. ବ୍ୟାଙ୍କ FD ଗୁଡିକ ଭଳି କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ
III. ଶେୟର
IV. ଡିବେଞ୍ଚର

ଖ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଭୂମିକା

1. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଗ୍ରାହକର ଚଳିତ ଓ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାକୁ ଥିବା ଭବିଷ୍ୟତ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକ ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ସୁପାରିଶ କରି ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ/ ଆକସ୍ମିକ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ରାସ୍ତାର ରୂପରେଖା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ତା' ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଓ ଆୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକରେ ନିମ୍ନସବୁ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

- ✓ ନିବେଶ କରିବା - ଜଣକର ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରିବା ,
- ✓ ସଙ୍କଟ ପରିଚାଳନ
- ✓ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା
- ✓ କର ଓ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା ,ଏବଂ
- ✓ ଜଣକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା

ସଂକ୍ଷେପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାରେ 360 ଡିଗ୍ରୀର ଯୋଜନା ଜଡିତ ଥାଏ ।

ଚିତ୍ର 4 : ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ତତ୍ତ୍ୱ

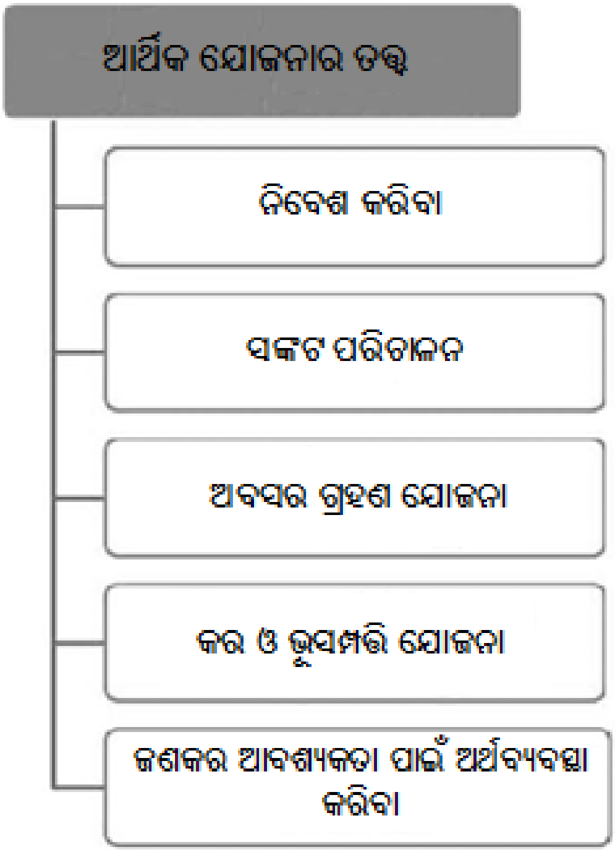

2. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଭୂମିକା

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏକ ନୂଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୁହେଁ । ଏହାକୁ ଆମ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରଳ ରୂପେ ବ୍ୟବହାରରେ ଆଣୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସୀମିତ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପସବୁ ଥିଲା । କିଛି ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବେ ଯଥାର୍ଥତାରେ ନିବେଶକୁ ଅଧିକାଂଶ ଜନସମୁଦାୟଦ୍ୱାରା ଜୁଆଖେଳ ସଦୃଶ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । ସଂଚୟସବୁକୁ ଅଧିକାଂଶତଃ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା, ଡାକଘର ସଂଚୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥିର/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆୟ ସାଧନରେ ରଖାଯାଉଥିଲା । ଆମ ସମାଜ ଓ ଆମ ଗ୍ରାହକମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ପରୀକ୍ଷା (ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ) ଆଜିକାଲି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି :

i. ଯୌଥ ପରିବାର ପ୍ରଣାଳୀର ବିଘଟନ

ଯୌଥ ପରିବାରର ସ୍ଥାନ କେନ୍ଦ୍ରିକ ପରିବାର ନେଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ପିତା, ମାତା ଓ ପିଲାମାନେ ସମ୍ମିଳିତ । ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଧାନ ଓ ପରିବାରର ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟକୁ ନିଜର ଓ ତା' ନିକଟତମ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେବାପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଏବଂ ଜଣେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାକାରୀଠାରୁ କିଛି ପରିମାଣର ସହାୟତାର ଲାଭ ଉଠାଇପାରେ ।

ii. ବହୁବିଧ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପ

ଧନ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ଆମ ପାଖରେ ବହୁତ ସଂଖ୍ୟକ ନିବେଶ ସାଧନସବୁ ରହିଛି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଠାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପରିମାଣର ସଙ୍କଟ ଓ ପ୍ରତିଫଳ ରହିଛି । ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକର ହାସଲ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ପାଇଁ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବିଜ୍ଞତା ସହିତ ଚୟନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଓ ତା' ସଙ୍କଟ ବହନ କରିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ସଠିକ ନିବେଶର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ପଡିବ । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଜଣକର ସମ୍ପତ୍ତି ଆବଣ୍ଟନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

iii. ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଥିବା ଜୀବନଶୈଳୀ

ତ୍ୱରିତ ତୁଷ୍ଟିକରଣ ଆଜିକାଲିର ସ୍ଥିତି ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ଦେଖାଯାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆଧୁନିକତମ ମୋବାଇଲ ଫୋନ, କାର, ବୃହତ ଘର, ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କ୍ଲବର ସଦସ୍ୟତା, ଇତ୍ୟାଦି ଥିବା ଚାହାଁନ୍ତି । ଏହି ଇଚ୍ଛାସବୁକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ବଡ଼ ବଡ଼ ଋଣ ନେବାପାଇଁ ପଡେ । ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଆୟର ଅଧିକାଂଶ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାରେ ଯାଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସଂଚୟ କରିବାର ଅବସର କମ ହୋଇଯାଏ । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଜାଗୃତତା ଓ ଆତ୍ମ-ଅନୁଶାସନ ଆଣିବାର ତଥା ଜଣକର ଖର୍ଚ୍ଚର ଯୋଜନାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଜଣେ ଅନାବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ କାଟି ଦେଇ ପାରିବ ଏବଂ ଉଭୟ : ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନର ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ଓ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ।

iv. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ହେଉଛି ଏକ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜିନିଷ ଓ ସେବାସବୁର ମୂଲ୍ୟର ସାଧାରଣ ସ୍ତରରେ ବୃଦ୍ଧି । ଏହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମୁଦ୍ରାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ହୁଏ । ପରିଣାମରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର କଠିନ ପରିଶ୍ରମରେ ଅର୍ଜିତ ମୁଦ୍ରାର କିଣିବା ଶକ୍ତି କମ୍ ହୋଇଯାଏ । ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଜଣକର ଅବସରଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ସର୍ବନାଶ କରିପାରେ, ଯେତେବେଳେ ତାହାର ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ/ କାର୍ଯ୍ୟର ଆସୁଥିବା ଆୟ ଶୁଖି ଯାଇଥିବ ଏବଂ ଆୟର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ସ ଅତୀତର ସଂଚୟ ଥିବ । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ସହାୟତା ଦିଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ,ବିଶେଷ ରୂପେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ ।

v. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆକସ୍ମିକତା ଓ ଆବଶ୍ୟକତା

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜର ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ମଧ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ଅଟେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଡାକ୍ତରୀ ସଂକଟକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆକସ୍ମିକତା ସମୟରେ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯାହା ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଖାପଖୁଆଇବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ସେହିଭଳି, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବିବେକଶୀଳରୂପେ ସେମାନଙ୍କ କର ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଧନ ଓ ସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରୁଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଅବାଧରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଜନମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯିବା ଉଚିତ । ଜଣକର ଜୀବନ କାଳରେ ଓ ତାପରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ଯେପରିକି ଉଦାରତା ଦେଖାଇବା କିମ୍ବା କେତେକ ସାମାଜିକ ଓ ଧାର୍ମିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାସବୁ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଏହି ସବୁକୁ ହାସଲ କରିବାର ମାଧ୍ୟମ ଅଟେ ।

3. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଏହା କେବଳ ଧନୀ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କି ? ବାସ୍ତବରେ, ଯୋଜନା ଆଦର୍ଶତଃ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ପ୍ରଥମ ବେତନ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି । ସେଭଳି କୌଣସି ପ୍ରେରଣାଦାତା ନାହାନ୍ତି ଯିଏ କହିବ କି କେବେଠୁ ଜଣେ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ରହିଛି ଯାହା ଆମକୁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶାଇ ପାରେ –ଆମର ନିବେଶସବୁର ସମୟାବଧି ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ସେଗୁଡିକ ସେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ହେବ ।

ଏଣୁକରି ଆରମ୍ଭ କରିବାରେ ଏହା କେବେ ବି ଅତି ଶୀଘ୍ର ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଜଣକର ନିବେଶ ସମୟର ସର୍ବାଧିକ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଯୋଜନା କେବଳ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଅଟେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ସେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ଅନୁଶାସନଶୀଳ ଉପାୟରେ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉଚିତ । ଯାହା ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାପୂର୍ବକ ସଂଚୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ନିବେଶ ବାହନଗୁଡିକରେ ଆରୋହଣ କରାଯାଏ ଯାହା ଜଣକର ସଙ୍କଟ ଧାରଣ ରଚି ଅନୁସାରେ ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ପ୍ରତି ଏକ ଅନାୟୋଜିତ । ଆବେଗଶୀଳ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ ବିପତ୍ତିର ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମୟ କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ

II. ଜଣେ ତା'ପ୍ରଥମ ବେତନ ପାଇବା ମାତ୍ରେ

III. ବିବାହ ପରେ

IV. ଜଣେ ଧନୀ ହେବା ପରେ କେବଳ

ଗ. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା - ପ୍ରକାର

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଅଭ୍ୟାସଗୁଡିକ ଦେଖିବା ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ଚିତ୍ର 5 : ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଉପଦେଷ୍ଟା ସେବା

ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଉପଦେଷ୍ଟା ସେବା

- ନଗଦ ଯୋଜନା
- ନିବେଶ ଯୋଜନା
- ବୀମା ଯୋଜନା
- ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା
- ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା
- କର ଯୋଜନା

ବିଭିନ୍ନ ଉପଦେଷ୍ଟା ସେବାଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ ଯାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ସେ ଭଳି ଛଅଟି କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି ଯାହା ଆମେ ଆଲୋଚନା କରିବା

- ✓ ନଗଦ ଯୋଜନା
- ✓ ନିବେଶ ଯୋଜନା
- ✓ ବୀମା ଯୋଜନା
- ✓ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା
- ✓ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା
- ✓ କର ଯୋଜନା

1. ନଗଦ ଯୋଜନା କରିବା

ନଗଦ ପ୍ରବାହର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି ।

i. ପ୍ରଥମତଃ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯେଉଁଥିରେ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଓ ଆକସ୍ମିକ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରବାହୀ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ସ୍ଥାପନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ପାଇଁ ନଗଦର ଅତିରିକ୍ତ ରାଶିର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ ରୂପେ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏଠି ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ଏକ ବଜେଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଚଳିତ ଆୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରବାହର ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା । ଏଥିପାଇଁ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପ୍ରଥମେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ଯେ ଚଳିତ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଶୈଳୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଇଠି ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇବ କି ନାହିଁ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ନିୟମିତ ଓ ମୋଟା ଆକାରର କ'ଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି, ଏହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଗତ ଛଅ ମାସ ଧରି ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଆୟ ପ୍ରବାହର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା । ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସ୍ଥିର ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ରୂପେ ବିଭାଜିତ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ । ଯେତେବେଳେ ସ୍ଥିର ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକ ଉପରେ ଜଣକର

ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରହି ନ ପାରେ, ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଅଧିକ ବିବେକାଧୀନ ହୋଇଥିବାରୁ, ଅନେକ ସମୟରେ କମ କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବିତ/ସ୍ଥଗିତ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ତୃତୀୟ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ସମଗ୍ର ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭବିଷ୍ୟତ ମାସିକ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟସବୁର ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବା । ଅତୀତର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ଭବିଷ୍ୟତର ପୂର୍ବାନୁମାନର ଆଧାରରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ନଗଦ ପ୍ରବାହସବୁକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନାର ରୂପରେଖା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିବ ।

ନଗଦ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଭାଗ ହେଉଛି ବିବେକାଧିନ ଆୟକୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ କୌଶଳଗୁଡିକର ରୂପରେଖା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ବାକିଥିବା ଋଣସବୁର ପୁନର୍ଗଠନ କରି ପାରିବ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବାକିଥିବା କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ଋଣଗୁଡିକର ସୁଦୃଢୀକରଣ କରି ଓ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ସୁଧ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସେଗୁଡିକୁ ପରିଶୋଧ କରି ଋଣସବୁର ମୁକାବିଲା କରି ପାରିବ ।

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ନିବେଶସବୁକୁ ଅଧିକ ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରାଇବା ପାଇଁ, ସେସବୁର ପୁନଃଆବଣ୍ଟନ କରିପାରିବ ।

2. ବୀମା ଯୋଜନା

କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍କଟ ଅଛନ୍ତି ଯାହାର ସମ୍ମୁଖୀନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ହୁଅନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରୁ ଦୂରେଇ ଦିଅନ୍ତି । ବୀମା ଯୋଜନା ସେଭଳି ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀର ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଅଟେ ।

ଏଇଠି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି କେତେ ପରିମାଣର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହାର ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ, ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ।

- **i.** ଜୀବନ ବୀମାକୁ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତାର ଅସମୟ ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ପରଲମ୍ବିତ/ନିର୍ଭରମାନଙ୍କ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁର ଆକଳନ କରି, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇପାରେ ।
- **ii.** ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଇପାରେ, ଯାହା ପରିବାରର କୌଣସି ଡାକ୍ତରୀ ସଂକଟକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।
- **iii.** ପରିଶେଷରେ ଜଣକର ପରିସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ବୀମାକୁ, ହାନିର ସଙ୍କଟଠାରୁ ତା' ଘର/ବାହନ /କାରଖାନା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକାର ଓ ପରିମାଣ ହିସାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।

3. ନିବେଶ ଯୋଜନା କରିବା

ନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସଠିକ ଉପାୟ ନାହିଁ । କେଉଁଟି ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ, ଏହା ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ନିବେଶ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ

ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମା ଉପରେ ଆଧାର କରି ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିବେଶ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ଆବଣ୍ଟନ କୌଶଳଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

କ) ନିବେଶ ମାପଦଣ୍ଡ

ଚିତ୍ର 6 : ନିବେଶ ମାପଦଣ୍ଡ

ଏଇଠି ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି କେତେକ ନିବେଶ ମାପଦଣ୍ଡଗୁଡିକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବା । ଏସବୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

i. **ସଙ୍କଟ ସହନଶୀଳତା:** ଏକ ନିବେଶ କ୍ରୟ କରିବାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କେତେ ପରିମାଣର ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ଏହାର ଏକ ମାପ ଅଟେ ।

ii. **ସମୟ ସୀମା :** ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସମୟ ପରିମାଣ ଯାହା ଏକ ଆର୍ଥିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ସମୟ ସୀମା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ନିବେଶ ସାଧନଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ସମୟ ସୀମା ଯେତେ ଦୀର୍ଘ ହୁଏ, ଅଳ୍ପାବଧି ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେତେ କମ ଚିନ୍ତା ରହେ । ତାପରେ ଜଣେ ଦୀର୍ଘତର ଅବଧି ପାଇଁ କମ ପ୍ରବାହୀ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ନିବେଶ କରିପାରେ ଯାହା ଅଧିକ ପ୍ରତିଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

iii. **ଦ୍ରବତା :** ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ନିବେଶ କରିବା କ୍ଷମତା ସୀମିତ ଅଟେ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟ ପ୍ରବାହ ଅନିଶ୍ଚିତ ଥାଏ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ଏକ ବିଶେଷ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ

ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ନିବେଶ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଦ୍ରବତା କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ହାନି ବିନା ନିବେଶକୁ ନଗଦରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଥାଆନ୍ତି ।

iv. **ବିପଣନ ଯୋଗ୍ୟତା :** ସହଜତା ଯାହା ସହିତ ଏକ ପରିସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ।

v. **ବିବିଧତାକରଣ:** ବିସ୍ତୃତତା ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ନିବେଶସବୁକୁ ବିବିଧ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାର କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଚାହେଁ ।

vi. **କର ପ୍ରତିଫଳ:** ଅନେକ ନିବେଶ କେତେକ ଆୟ କର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ବିଭିନ୍ନ ନିବେଶର କର-ପରବର୍ତ୍ତୀ ରିଟର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିପାରେ ।

ଖ) ଉପଯୁକ୍ତ ନିବେଶ ବାହକଗୁଡ଼ିକର ଚୟନ

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ଉପରୋକ୍ତ ମାପଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଉପଯୁକ୍ତ ନିବେଶ ବାହକଗୁଡ଼ିକର ଚୟନ କରିବା । ବାସ୍ତବ ଚୟନ ପ୍ରତିଫଳ ଓ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ଭାରତରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଉତ୍ପାଦ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ନିବେଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ : ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

- ✓ ବ୍ୟାଙ୍କ/କର୍ପୋରେଟର ସ୍ଥାୟୀ ଜମାସବୁ
- ✓ ଡାକ ଘରର କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂଚୟ ଯୋଜନାସବୁ
- ✓ ଶେୟରଗୁଡ଼ିକର ସାର୍ବଜନିକ ସଂସ୍କରଣ
- ✓ ଡିବେଞ୍ଚର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାସବୁ
- ✓ ମ୍ୟୁଚ୍ୟୁଆଲ ଫଣ୍ଡସବୁ
- ✓ ୟୁନିଟ ଲିଙ୍କ୍ଡ ପଲିସୀସବୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥାଏ ।

4. ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା

ଏହା ସେହି ଧନ ପରିମାଣ, ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତା' ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦରକାର ପଡ଼େ, ତାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ଏବଂ ଏହି ସବୁ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଅବସରଗ୍ରହଣ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

ଚିତ୍ର 7 : ଅବସରଗ୍ରହଣର ଅବସ୍ଥା

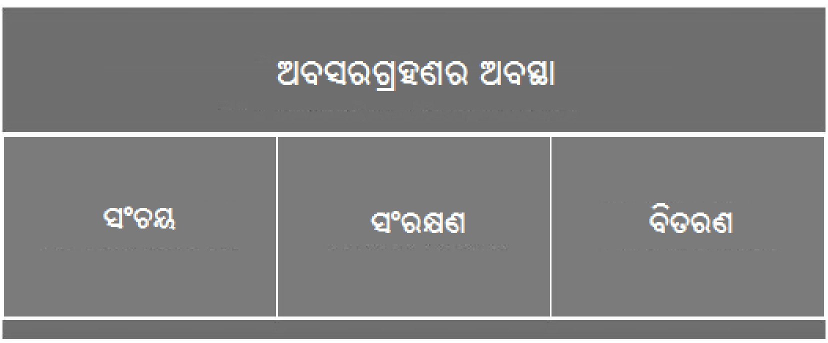

ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନାରେ ତିନୋଟି ଅବସ୍ଥା ଜଡିତ ଥାଏ

କ) ସଂଚୟ **:** ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିବେଶ ପାଇଁ ଅର୍ଥ **/** ଟଙ୍କାକୁ ଅଲଗା ରଖିବାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କୌଶଳ ମାଧ୍ୟମରେ ଫଣ୍ଡ**/**ନିଧିସବୁର ସଂଚୟ କରାଯାଏ ।

ଖ) ସଂରକ୍ଷଣ**:** ସଂରକ୍ଷଣ ସେହି ପ୍ରୟାସସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ ଯେ ଜଣକର ନିବେଶ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀନ ବର୍ଷଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ମୂଳଧନର ସର୍ବୋଧିକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଯିବା ଉଚିତ ।

ଗ) ବିତରଣ**:** ବିତରଣ ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରେ ଆୟ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ମୂଳଧନ (ଯାହାକୁ ଆମେ ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ଥୁଳାଂଶ କିମ୍ବା ଏକ କୋଷ ମଧ କହୁ) ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର **/**ବାର୍ଷିକ ରାଶି ଦେୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପଦ୍ଧତିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

5. ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା

ଏହା ଜଣକର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତା**'**ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅନ୍ତରଣ ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ଅଟେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସବୁ ରହିଛି ଯେପରିକି ନାମୀତିକରଣ ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କିମ୍ବା ଏକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀନାମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ । ମୂଳ ଧାରଣା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଜଣକର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତା' ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ତା' ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ବିତରିତ ଏବଂ/ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି ।

6. କର ଯୋଜନା

ପରିଶେଷରେ ବିଦ୍ୟମାନ କର ଅଧିନିୟମ ଠାରୁ ସର୍ବାଧିକ କର ଲାଭ କିପରି ଉଠାଯାଇପାରିବ, ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ କର ବିଲୋପନର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ଉଠାଇ ଆୟ, ବ୍ୟୟ ଓ ନିବେଶ ସବୁର ଯୋଜନା ପାଇଁ କର ଯୋଜନା କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ସମୟକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଚଳିତ କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଆୟ କର ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ପାଇଁ କୌଶଳସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସହିତ ଜଡିତ । ଜଣେ ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଏଠି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି କରକୁ ନିମ୍ନତମ କରିବା, ଏବଂ ଏହାଠୁ ବଞ୍ଚି ପଳାଇବା ନୁହେଁ ।

ଜଣକର ନିବେଶସବୁକୁ ପୁନଃଆବଣ୍ଟିତ କରି ଏବଂ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କର ସଂଚୟ ସୁଯୋଗ ଆବିଷ୍କାର କରି, ତା**'**ଆୟ ଓ ସଂଚୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ, ଯାହା ଅନ୍ୟଥା କର ପ୍ରାଧିକରଣ ଯାଇଥାଆନ୍ତା ।

ଜୀବନ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବହୁ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନା କେବଳ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟତା ପାଇଁ ମଧ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ, ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଉତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ ଓ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କୌଣସି ବି ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟର ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି କର ଯୋଜନାର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ **?**

I. ସର୍ବାଧିକ କର ଲାଭ

II. ବିବେକଶୀଳ ନିବେଶ ଫଳରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା କର ବୋଝ

III. କର ଅପବଞ୍ଚନ/ପରିହାର
IV. କର ବିଲୋପରର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ

ସାରାଂଶ

- ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ହେଉଛି ନିମ୍ନର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା :
  - ✓ ଜଣକର ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା,
  - ✓ ଏହି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକୁ ଆର୍ଥିକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ଏବଂ
  - ✓ ଜଣକର ଅର୍ଥକୁ ସେହି ଉପାୟରେ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ଯାହା ତାକୁ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟସବୁ ହାସଲ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।
- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଚକ୍ର ଆଧାରରେ ତିନି ପ୍ରକାରର ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ରୂପେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି:
  - ✓ ଭବିଷ୍ୟତ କାରବାରସବୁ ସକ୍ଷମ କରିବା
  - ✓ ଆକସ୍ମିକତାଗୁଡିକୁ ପୂରଣ କରିବା
  - ✓ ଧନ ସଂଚୟ କରିବା
- ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ସାମାଜିକ ଗତିଶୀଳତା ଯେପରିକି ଯୌଥ ପରିବାର ବିଘଟନ, ଆଜିକାଲି ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ବହୁବିଧ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଥିବା ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ ।
- ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମୟ ହେଉଛି ଜଣେ ପ୍ରଥମ ବେତନ ଠିକ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ।
- ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଉପଦେଷ୍ଟା ସେବା ସମ୍ମିଳିତ କରେ :
  - ✓ ନଗଦ ଯୋଜନା,
  - ✓ ନିବେଶ ଯୋଜନା,
  - ✓ ବୀମା ଯୋଜନା,
  - ✓ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା,
  - ✓ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା ଏବଂ
  - ✓ କର ଯୋଜନା

ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

1. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା
2. ଜୀବନାବସ୍ଥା
3. ସଙ୍କଟ ପାର୍ଶ୍ୱବିନ୍ଦୁ
4. ନଗଦ ଯୋଜନା

5. ନିବେଶ ଯୋଜନା
6. ବୀମା ଯୋଜନା
7. ଅବସରଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା
8. ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଜନା
9. କର ଯୋଜନା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ।।

ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜଣେ ତା' ପ୍ରଥମ ବେତନ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ହିଁ ସେ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

କର ଅପବଞ୍ଚନ/ପରିହାର କର ଯୋଜନାର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ଭବତଃ ଧନ ____________ ନିବେଶ ଶୈଳୀର ଅନୁପାଳନ କରିପାରେ ।

I. ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ
II. ଦାନ କରିବା
III. ସଂଚୟ
IV. ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଧନ ସଂଚୟ ଉତ୍ପାଦ ଅଟେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ
II. ଶେୟର
III. ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ

IV. ସଂଚୟ ବୀମା ଖାତା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସଂଚୟକୁ ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଏକ ସମାହାର ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । ନିମ୍ନ ସୂଚୀ ମଧ୍ୟରୁ ସେଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

I. ସଙ୍କଟ ଧାରଣ ଓ ହ୍ରାସହୋଇଥିବା ଉପଭୋଗ

II. ଦାନ ଦେବା ଓ ସଂଚୟ

III. ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଓ ସଂଚୟ

IV. ଉପଭୋଗର ବିଳମ୍ବନ/ସ୍ଥଗିତକରଣ ଓ ଦ୍ରବତା/ତରଳତା ର ପରିତ୍ୟାଗ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଜୀବନର କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତୀତ ସଂଚୟସବୁକୁ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ମହତ୍ୱ ଦିଏ ?

I. ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ

II. ଉପାର୍ଜନ କର୍ତ୍ତା

III. ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ

IV. ବିବାହିତ ହେବାମାତ୍ରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିବେଶ ସୀମା ଓ ପ୍ରତିଫଳ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ

II. ନିବେଶ ସୀମା ଯେତେ ବେଶୀ ହେବ, ପ୍ରତିଫଳ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ

III. ନିବେଶ ସୀମା ଯେତେ ବେଶୀ ହେବ, ପ୍ରତିଫଳ ସେତେ କମ ହେବ

IV. ନିବେଶ ସୀମା ଯେତେ ବେଶୀ ହେବ, ପ୍ରତିଫଳ ଉପରେ ସେତେ ଅଧିକ କର ଦେବାକୁ ପଡିବ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା

II. ଜୀବନ ବୀମା

III. ଶେୟର

IV. ବଣ୍ଡ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଆକସ୍ମିକ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା

II. ଜୀବନ ବୀମା

III. ଶେୟର

IV. ବଣ୍ଡ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଧନ ସଂଚୟ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇ ପାରେ ?

I. ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା

II. ଜୀବନ ବୀମା

III. ସାଧାରଣ ବୀମା

IV. ଶେୟର

ପ୍ରଶ୍ନ 9

_______________ ହେଉଛି ଏକ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜିନିଷ ଓ ସେବାଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟର ସାଧାରଣ ସ୍ତରରେ ଏକ ବୃଦ୍ଧି ।

I. ଅପସ୍ଫୀତି

II. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି

III. ସ୍ଥିରସ୍ଫୀତି

IV. ଅତିମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବିବେକାଧୀନ ଆୟକୁ ସର୍ବାଧିକ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କୌଶଳ ନୁହେଁ ?

I. ଋଣ ପୁନର୍ଗଠନ

II. ଋଣ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ

III. ନିବେଶ ପୁନର୍ଗଠନ

IV. ବୀମା କ୍ରୟ

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III

ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ଭବତଃ ଧନ ସଂଚୟ ନିବେଶ ଶୈଳୀର ଅନୁପାଳନ କରିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଶେୟର ହେଉଛି ଏକ ଧନ ସଂଚୟ ଉତ୍ପାଦ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଂଚୟ ଉପଭୋଗର ବିଳମ୍ବନ/ସ୍ଥଗିତକରଣ ଓ ଦ୍ରବତା/ଦ୍ରବତାର ପରିତ୍ୟାଗର ଏକ ସମାହାର ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତୀତ ସଂଚୟସବୁକୁ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ମହତ୍ୱ ଦିଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ନିବେଶ ସୀମା ଯେତେ ବେଶୀ ହେବ, ପ୍ରତିଫଳ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାକୁ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜୀବନ ବୀମାକୁ ଆକସ୍ମିକ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଶେୟରକୁ ଧନ ସଂଚୟ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ହେଉଛି ଏକ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଜିନିଷ ଓ ସେବାଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟର ସାଧାରଣ ସ୍ତରରେ ଏକ ବୃଦ୍ଧି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା କ୍ରୟ ଇଚ୍ଛାମୂଳକ ଆୟକୁ ସର୍ବାଧିକ କରି ପାରିବ ନାହିଁ।

ଅଧ୍ୟାୟ 4

ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ - I

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦସବୁର ସଂସାର ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇବ । ଏହା ସାଧାରଣ ରୂପେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରି ଆରମ୍ଭ ହେବ ଏବଂ ତା ପରେ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ କରିବାରେ ସେଗୁଡିକ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବ । ପରିଶେଷରେ ଆମେ କେତେକ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ.ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ସାଧାରଣ ସମୀକ୍ଷା
ଖ. ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

କ. ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ସାଧାରଣ ସମୀକ୍ଷା

1. ଏକ ଉତ୍ପାଦ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଆରମ୍ଭରେ ଆସନ୍ତୁ ବୁଝିବା ଏକ ଉତ୍ପାଦର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଅଟେ । ଲୋକପ୍ରିୟ ଭାଷାରେ ଏକ ଉତ୍ପାଦକୁ ଏକ ଉପଯୋଗୀ ବସ୍ତୁ ସହିତ ସମାନ ପ୍ରକାରେ ବିଚାର କରାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବସ୍ତୁ ଯାହାକୁ ଅଣାଯାଏ ଓ ବଜାରସ୍ଥଳରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । 'ଉତ୍ପାଦ' ଶବ୍ଦ '(ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବା) ପଦରୁ ଆସିଛି ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି' 'ଜନ୍ମ ଦେବା' କିମ୍ବା 'ସୃଷ୍ଟି କରିବା' । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏକ ଉତ୍ପାଦ ହେଉଛି କୌଣସି ପରିଶ୍ରମ କିମ୍ବା ପ୍ରୟାସର ପରିଣାମ କିମ୍ବା ଫଳ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଜିନିଷର ଉପଯୋଗିତା ସ୍ୱୟଂ ଜିନିଷରୁ ଆସେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତା' ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗୁଡିକ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ଆମକୁ ବିପଣନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଆଣେ । ବିପଣନ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରୁ, ଏକ ଉତ୍ପାଦ ବିଶେଷତା/ଗୁଣଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ ଅଟେ । ଫାର୍ମଗୁଡିକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଗୁଣଗୁଡିକୁ କିମ୍ବା ସମାନ ଗୁଣଗୁଡିକର ବିଭିନ୍ନ ସମୂହଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ର ପ୍ୟାକ କରି ବଜାର ସ୍ଥଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରସ୍ତାବସବୁର ଭେଦ ଉତ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି ।

ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ଉତ୍ପାଦ (ଏକ ବିପଣନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଭଳି) ଓ ଏକ ଉପଯୋଗୀ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଏକ ଉତ୍ପାଦର ବିଭେଦୀକରଣ କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ଉପଯୋଗୀ ବସ୍ତୁକୁ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ, ଯଦିଓ ସେଗୁଡିକ ସମାନ ବର୍ଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେଗୁଡିକର ଲକ୍ଷଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟସବୁ ହିସାବରେ ଏକ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

କୋଲଗେଟ, କ୍ଲୋଜ ଅପ ଓ ପ୍ରମିକ୍ ସବୁଗୁଡିକ ସମାନ ଶ୍ରେଣୀର ଟୁଥପେଷ୍ଟଗୁଡିକର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ରାଣ୍ଡ ଅଟନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଏକ ଉତ୍ପାଦ ନିଜେ ପ୍ରୟୋଜନ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନସବୁକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ଅଟେ । ଏହି ଅର୍ଥରେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନର ଉପକରଣ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକତା କିମ୍ବା ଅଭାବ ପୂରଣକାରୀ ରୂପେ କାମକୁ ଆସନ୍ତି । ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ପାଦ କେତେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ, ଏହା ଉତ୍ପାଦର ବିଶିଷ୍ଟତା ସବୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଉତ୍ପାଦସବୁ ହୋଇପାରନ୍ତି:

i. **ସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ :** ସେହି ଭୌତିକ ବସ୍ତୁଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଅନୁଭବ କରାଯାଏ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏକ କାର କିମ୍ବା ଏକ ଟେଲିଭିଜନ ସେଟ)

ii. **ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ :** ସେହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ କେବଳ ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ।

ଜୀବନ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଯାହା ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଅଟେ । ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ଏକ ବିଶେଷ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ବିଶେଷତାସବୁକୁ । ଏହା କ'ଣ କରିପାରେ ଏବଂ ଏହା କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଗ୍ରାହକର ଅନନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାସବୁକୁ ପୂରଣ କରିପାରେ, ଏସବୁକୁ ବୁଝିବାରେ ଗ୍ରାହକକୁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

2. ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା

ଯେଉଁଠି ବି ସଙ୍କଟ ଅଛି, ଏହା ଉଦବିଗ୍ନତାର କାରଣ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଆମେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସଙ୍କଟକୁ ବଶୀଭୂତ କରିବାକୁ, ଅତି କମ୍ରେ ବୁଝିବାକୁ, ଏହାର ପୂର୍ବାନୁମାନ ଲଗାଇବାକୁ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଚାହିଁଛି । ସଙ୍କଟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ଇଚ୍ଛା ବୀମା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଏକ ମୂଖ୍ୟ କାରଣ ଅଟେ ।

ଆମେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ ଅଟୁ ଯିଏ ଆମ -ଆମର ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ଭଳି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆମର ଜୀବନର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଭାଗୀଦାର ହେଉ । ଆମେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୂଲ୍ୟବାନ ପୁଞ୍ଜିର ମଧ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଅଟୁ – **ଆମର ମାନବୀୟ ପୁଞ୍ଜି – ଯାହା ଆମର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ଉପାର୍ଜନ କରିବା କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ ଅଟେ ।** ଅବଶ୍ୟ, ଜୀବନ ଓ ମାନବୀୟ କୁଶଳତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଥାଏ । ମୃତ୍ୟୁ ଓ ରୋଗ ଭଳି ଘଟଣାସବୁ ଆମର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସକ୍ଷମତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଆମର ମାନବୀୟ ପୁଞ୍ଜିର ମୂଲ୍ୟକୁ କମ କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତି ।

ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦସବୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ କ୍ଷମତାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଯାହା ତା**’** ନିର୍ଭରମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିମ୍ବା ନିଜ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ‘ଜୀବନ ବୀମା’ ରେ ‘ବୀମା’ ଶବ୍ଦ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଭୟ ନିଜକୁ କିମ୍ବା ତା’ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ଜୀବନ ବୀମାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି, ଯଥା**:** ସଂଚୟ ଓ ନିବେଶ, କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଭୟାନକ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ଜୀବନ ବୀମା ନେବାର ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ କାରଣ । ବିଶେଷ ଶବ୍ଦରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତା’ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଜୀବନର ଅବଶିଷ୍ଟ ଉପାର୍ଜନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ଧନକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତା’ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କୁ କିମ୍ବା ନିଜକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ, ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କ୍ଷମତା ଚୁକ୍ତି ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ନଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଯାଏ । ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ମୂହୁର୍ତ୍ତରେ ହିଁ ବୀମିତ ଜୀବନ ନାମରେ ଏକ ତାତ୍କାଳିକ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରି ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏଣୁ, ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ, ଏହାର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିର ନିକଟତମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେତେବେଳେ ତାର କିଛି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଘଟିଥାଏ । ଜୀବନ ବୀମା ଅନ୍ୟ ଭୂମିକା ହେଉଛି ସଂଚୟ ଓ ଧନ ସଙ୍କଳନ ପାଇଁ ଏକ ବାହନ ରୂପେ । ଏହି ଅର୍ଥରେ, ଏହା ନିବେଶର ଓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରର ପ୍ରତିଫଳର ମଧ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଓ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଜୀବନ ବୀମା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ରୋଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସାଧନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଏହା ଏକ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଏକ ଅନନ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ଆର୍ଥିକ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ଏକ ବିଭାଗ ର ଅନେକ ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ରୂପେ ମଧ୍ୟରୁ ଏହାକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରକଟିତ ହେଉଥିବା ଆର୍ଥିକ ବଜାରସ୍ଥଳରେ, ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ବହୁବିଧ ବିକଳ୍ପ ଥାଏ, ନା କେବଳ ବୈକଳ୍ପିକ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକଟ ହୋଇଥିବା ଜୀବନ ବୀମାର ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ, ଯେପରିକି ଜମା, ବଣ୍ଡ, ଷ୍ଟକ ଓ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଜଣେ ଏହା ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଜୀବନ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞପ୍ତି କ’ଣ ଅଟେ । ଗ୍ରାହକ ମୂଲ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ଗ୍ରାହକ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହର ଏକ ସମାଧାନ ରୂପେ ଜୀବନ ବୀମାକୁ କିପରି ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ।

✓ ଏହା ସଠିକ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରେ କି **?** କିମ୍ବା **“** ଏହା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଟେ କି **?”**

✓ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ କ'ଣ ? କିମ୍ବା " ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅଟେ କି ?"

ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଗତ ଦୁଇ ଶତାବ୍ଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନରେ ଅନେକ ଅଭିନବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିଛି । ଯାତ୍ରା ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ବହୁବିଧ ଜୀବନ୍ତ ଲାଭ ଯେପରିକି ବୃତ୍ତିଦାନ, ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ, ଭୟାନକ ରୋଗର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଆହୁରି ଅନେକକୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଗଲା ।

ସେଭଳି ଏକ **'ଲାଭରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା'** ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦ ଠାରୁ, ଅଭିନବ ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁ **'ବଜାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ'** ପଲିସୀଗୁଡିକ ସୃଷ୍ଟିକଲେ ଯେଉଁଠି ବୀମିତକୁ ତା' ନିବେଶ ପରିସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଚୟନ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବାରେ ଯୋଗଦାନ ଦେବାକୁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରାଗଲା । ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗକୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଗଲା, ଯେଉଁଠି ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦସବୁ (ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭସବୁର) ଏକ ସ୍ଥିର ସମୂହଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନମନୀୟ ସମୂହ ବିଚ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦସବୁ ରୂପେ ବିକଶିତ ହେଲେ, ଯେଉଁଠି ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଆବଶ୍ୟକତା, ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଜୀବନାବସ୍ଥାସବୁ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ଧାରୀଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଲାଭ ତଥା ମୂଲ୍ୟ ଘଟକଗୁଡିକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରାଯାଇପାରେ ।

3. ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକରେ ସଂଶୋଧନ / ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର)

ଉପରେ ଆମେ ଦେଖିଛୁ, କେମିତି ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକ ବିଭିନ୍ନ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାର ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ରାଇଡର (ସଂଶୋଧନ) ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଯାଚନାଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ।

ଏହି ସଂଶୋଧନ/ ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହାକୁ ବିଶେଷରୂପେ ଏକ ଅନୁମୋଦନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଯୋଡାଯାଏ, ଯାହା ତାପରେ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଯାଏ । ଅନୁବୃଦ୍ଧିଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ କିଛି ପ୍ରକାରର ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ କିମ୍ବା ଏକ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭର ପରିମାଣକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ ।

ଅନୁବୃଦ୍ଧିସବୁକୁ ଏକ ପିଜ୍ଜା ରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଚୟନ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ । ମୂଳ ପଲିସୀ ଏକ ପିଜ୍ଜା ଆଧାର ଭଳି ଏବଂ ଅନୁବୃଦ୍ଧିଗୁଡିକର ଚୟନ ବିଭିନ୍ନ ପିଜ୍ଜା ଉପରି ସ୍ତରଗୁଡିକର ଚୟନ ଭଳି ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଅନୁକୂଳ କରିବା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅନୁବୃଦ୍ଧିଗୁଡିକ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ଏକ ମାତ୍ର ଯୋଜନାରେ ଅନୁକୂଳ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର 1: ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଗୁଡିକର ଚୟନ

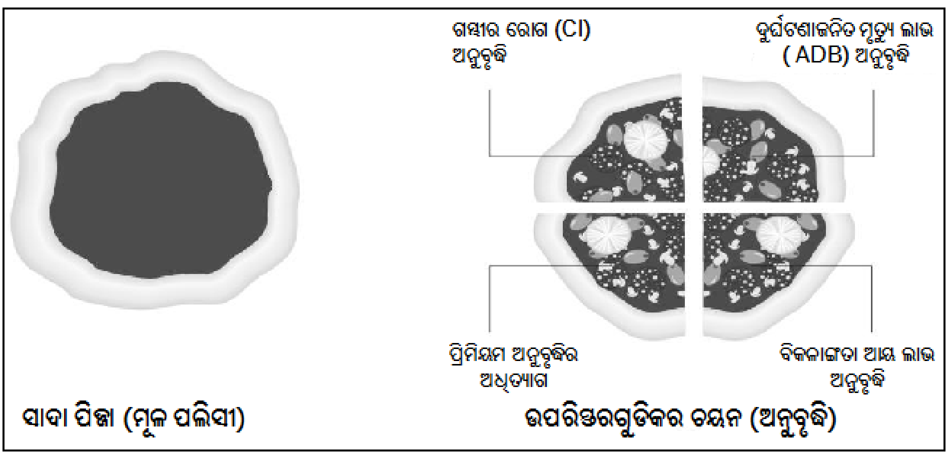

ଅନୁବୃଦ୍ଧିଗୁଡିକ ଉପାୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ମାନକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ରୂପେ ବିକଳାଙ୍ଗଳତା ଆବରଣ, ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ଓ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଆବରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ପଲିସୀ ଧାରୀ ଏଗୁଡିକର ଚୟନ କରି ଓ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି ଏହି ଅନୁବୃଦ୍ଧିଗୁଡିକୁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅଟେ ?

I. କାର
II. ଘର
III. ଜୀବନ ବୀମା
IV. ସାବୁନ

ଖ. ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରକାରର ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣିବା ।

ଚିତ୍ର 2 : ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

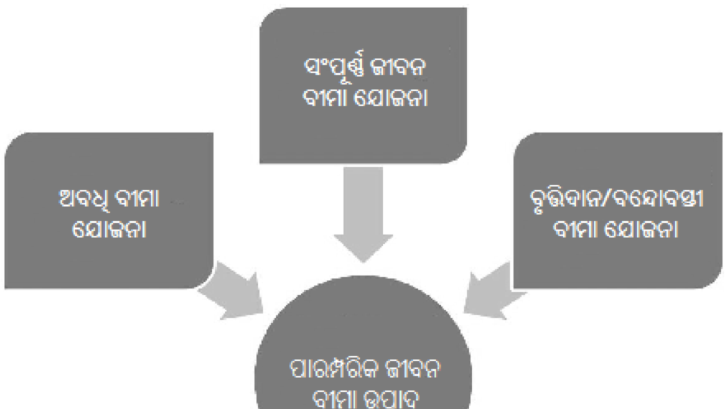

1. ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା

ଅବଧି ବୀମା କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୈଧ ରହେ ଯାହା ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ଅବଧି ଏକ ଉଡାଜାହାଜ ଯାତ୍ରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଲାଗୁଥିବା ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚାଳିଶ ବର୍ଷର ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ସୁରକ୍ଷା 65 କିମ୍ବା 70 ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇପାରେ । ଏକ –ବର୍ଷ ଅବଧି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକ ସଦୃଶ ଅଟନ୍ତି । ସେଭଳି ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ରୂପେ ଉପାର୍ଜିତ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ।ବୀମିତ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ସଂଚୟ କିମ୍ବା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ତଥ୍ୟ ନାହିଁ ।

କ) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଏକ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ଜୀବନ ବୀମା ପଛରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ଓ ମୂଳ ଧାରଣାକୁ ପୂରଣ କରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯଦି ବୀମିତ ଜୀବନର ଅସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯାଏ ତା' ପରିବାରର ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ଧନ ରାଶି ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହି ମୋଟା ଆକାରର ଅର୍ଥ ବୀମିତର ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତା' ମାନବୀୟ ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରେ: ନିଜ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଉ ଅଥବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଉ ।

ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ଆୟ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ଯୋଜନା ହିସାବରେ ସୁଲଭ ରୂପେ ଆସିଥାଏ । ଏଇଠି ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କୁ ଏକ ମୋଟା ଆକାରର ରାଶି ପ୍ରଦାନ ବଦଳରେ, ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିବାରେ, ଆଶ୍ରିତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କୁ ଏକ ପୂର୍ବ – ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପାଇଁ ମାସିକ, ତ୍ରୈମାସିକ କିମ୍ବା ସେଭଳି ସାମୁହିକ ରାଶି-ପ୍ରଦାନର ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଖ) ବିକଳାଙ୍ଗତା/ ଅପଙ୍ଗତା

ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ମୂଖ୍ୟ ପଲିସୀ ଉପରେ ଏକ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା ଅନୁବୃଦ୍ଧି ସହିତ କ୍ରୟ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅବଧି ବୀମା ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ କେହି ଜଣେ ସେଭଳି ଏକ ମହାବିପତ୍ତିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଲାଭଗ୍ରହୀତା/ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଯଦି ବୀମିତ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, କୌଣସି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ମାତ୍ରେ ବ୍ୟାପାର ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 3 : ବିକଳାଙ୍ଗତା

ଗ) ଏକ ରାଇଡର/ଅନୁବୃଦ୍ଧି ରୂପେ ଅବଧି ବୀମା

ଅବଧି ଜୀବନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାକୁ ସାଧାରଣତଃ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର/ ଅନାଶ୍ରିତ ପଲିସୀ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଏକ ପଲିସୀରେ ଏକ ଅନୁବୃଦ୍ଧି ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ପେନଶନ ଯୋଜନାରେ, ସେହି ତାରିଖ, ଯେତେବେଳେ ପେନଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତା' ପୂର୍ବରୁ ଯଦି ଜଣକର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ଥାଇପାରେ ।

ଘ) ନୂତନୀକରଣତା

ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ସାଧାରଣତଃ ଅବଧି ବୀମାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବାର୍ଷିକ ହାରରେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ । କେତେକ ଯୋଜନାରେ ଅବଧି ସମୟରେ ସମାପ୍ତିରେ ନୂତନୀକରଣ କରିବାର ଏକ ବିକଳ୍ପ ଥାଏ; ଅବଶ୍ୟ ଏହିସବୁ ଉତ୍ପାଦରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ନୂତନ ଅବଧିରେ ଯାହା ପାଇଁ ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଉଛି, ଜଣକର ଆୟୁ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପୁନଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯିବ ।

ଙ) ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟତା

ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଏକ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ନୂତନ ପ୍ରମାଣ ନ ଦେଇ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀକୁ "ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ" ଭଳି ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଯୋଜନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହି ସୁବିଧା ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯେଉଁମାନେ ସ୍ଥାୟୀ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ନେବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ଏହାର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଅବଧି ପଲିସୀକୁ ସ୍ଥାୟୀ ବୀମାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଏ, ନୂତନ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଅଧିକ ହେବ ।

ଚ) ୟୁ.ଏସ୍.ପି.

ଅବଧି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଅନନ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞପ୍ତି (ୟୁ.ଏସ୍.ପି) ହେଉଛି ଏହାର କମ ମୂଲ୍ୟ, ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ସୀମିତ ବଜେଟ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ ବୀମାର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ରାଶି ପରିମାଣକୁ କ୍ରୟ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା ମୁଖ୍ୟ ଆୟ ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତମ ଯୋଜନା ଅଟେ, ଯିଏ ଅସମୟ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତା' ପ୍ରିୟ ଜନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରେ, ଏବଂ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ପାଖରେ ସୀମିତ ବଜେଟ ଥାଏ ।

ଛ) ବିଭିନ୍ନତା

ଅବଧି ଚୁକ୍ତିର ଅନେକ ରୂପଭେଦ ଥିବା ସମ୍ଭବ ।

ଚିତ୍ର 4 : ଅବଧି ଚୁକ୍ତିର ରୂପଭେଦ

ଅବଧି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତିର ରୂପଭେଦ

- ହ୍ରାସବାନ ଅବଧି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି
- ବର୍ଧମାନ ଅବଧି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି
- ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରତିଫଳ ସହିତ ଅବଧି ବୀମା

ଙ) ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି

ଏହି ଯୋଜନାସବୁ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାର ପରିମାଣ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ସହିତ ହ୍ରାସ ହୋଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ ଦଶ ବର୍ଷୀୟ ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ପଲିସୀ ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ଟ. 1,00,000 ର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ବାର୍ଷିକୀରେ ଟ 10,000 ର ରାଶି ହ୍ରାସ ହୋଇ, ଦଶମ ବର୍ଷର ସମାପ୍ତିରେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଆସିଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ ସମତଳରେ ରହେ ।

ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ଏବଂ କ୍ରେଡିଟ ଜୀବନ ବୀମା ରୂପେ ବିପଣନ କରାଯାଇଛି ।

- ✓ **ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ:** ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମାର ଏକ ଯୋଜନା ଅଟେ ଯାହାର ଅଭିକଳ୍ପନା ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣରେ ଋଣୀ ହୋଇଥିବା ହ୍ରାସବାନ୍ ରାଶିର ଅନୁକୂଳ ହୋଇଥାଏ । ବିଶେଷ ରୂପେ ସେ ଭଳି ଋଣସବୁରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୀକୃତ ମାସିକ କିସ୍ତି (EMI) ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ବାକିଥିବା ମୂଳଧନ ରାଶି ହ୍ରାସ ହେଉଥାଏ । ବୀମାକୁ ଏଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଇଥାଏ ଯେ କୌଣସି ଦତ୍ତ ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭର ରାଶି ପରିମାଣ ଋଣ ନିଆଯାଇଥିବା ମୂଳଧନର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶି ସହିତ ସମାନ ରହେ । ପଲିସୀର ଅବଧି ବନ୍ଧକର ଦୀର୍ଘତାର ଅନୁକୂଳ ହେବ । ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ସାଧାରଣତଃ ସମଗ୍ର ଅବଧିରେ ସମାନ ଥାଏ । ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନର କ୍ରୟ ଅନେକ ଥର ବନ୍ଧକ ଋଣର ଏକ ସର୍ତ୍ତ ହୁଏ ।
- ✓ କ୍ରେଡିଟ ଜୀବନ ବୀମା ଏକ ପ୍ରକାରର ଅବଧି ବୀମା ଅଟେ ଯାହାର ଅଭିକଳ୍ପନା ଏକ ଋଣ ଉପରେ ବାକିଥିବା ଦେୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଛି, ଯଦି ଋଣଗ୍ରହୀତା ଋଣ ପରିଶୋଧ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ । ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ଭଳି ଏହା ସାଧାରଣତଃ ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମା ଅଟେ । ଏହା ଅଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ଭାବେ ଋଣ ଦେଉଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକୁ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକର ଋଣଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ସମୂହ ବୀମା ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭକୁ ଅନେକ ଥର ଋଣଦାତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ବୀମିତ ଋଣଗ୍ରହୀତା ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ ।

ii. ବର୍ଧମାନ ଅବଧି ବୀମା

ଯେମିତିକି ନାମ ସୂଚୀତ କରୁଛି, ଏହି ଯୋଜନା ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହାର ପଲିସୀର ଅବଧି ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ରାଶିର ବୃଦ୍ଧି ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନ୍ତରାଳରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ କିମ୍ବା କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରେ । ବୈକଳ୍ପିକ ରୂପେ ଜୀବିତ ସୂଚକର ମୂଲ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଅନୁସାରେ ମୂଳ ରାଶିର ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ । ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରିମିୟମର ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ସୁରକ୍ଷା ରାଶିର ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ।

iii. ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରତିଫଳ ସହିତ ଅବଧି ବୀମା

ଆହୁରି ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ (ଭାରତରେ ଅତି ଲୋକପ୍ରିୟ) ରହିଛି ଯାହା ହେଉଛି ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରତିଫଳ ସହିତ ଅବଧି ବୀମା । ଏହି ଯୋଜନା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରେ ଯେ ସେ କିଛି ହରାଇ ନାହିଁ ଯଦି ସେ ଅବଧିରେ ଜୀବିତ ରହେ । ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ, ଏହାର ସମାନ ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରତିଫଳ ବିନା ଅବଧି ବୀମା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

h) ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପରିଦୃଶ୍ୟ

ନିମ୍ନ ସ୍ଥିତିସବୁରେ ଅବଧି ବୀମାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ବୋଲି ଜଣା ପଡିଛି:

i. ଯେଉଁଠି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ, ଯେପରିକି ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିମ୍ବା ଏକ ସୈଦ୍ଧାନ୍ତିକ ନିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ।

ii. ଏକ ସଂଚୟ ଯୋଜନାର ଅତିରିକ୍ତ ପରିପୂରକ ରୂପେ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ଯୁବା ପିତା/ମାତା ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବଢୁଥିବା ବୟସରେ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା । ଏକ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅବଧି ବୀମାର ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେଉଁଠି ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଯୋଜନା ନେବାରେ ଅସମର୍ଥତା ଥାଏ ।

iii. "ଅବଧି କିଣନ୍ତୁ ଓ ଅବଶିଷ୍ଟକୁ ନିବେଶ କରନ୍ତୁ" ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ, ଯେଉଁଠି କ୍ରେତା ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ କେବଳ ଶସ୍ତା ଅବଧି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିଣିବା ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମର ପରିଣାମଜନିତ ଅନ୍ତରକୁ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଏକ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପରେ ନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଖୋଜେ । ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଅବଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସେଭଳି ନିବେଶରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

i) ପ୍ରତିଫଳ

ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ରାଶିରେ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଲାଭର ମୂଖ୍ୟ ଆଧାର । ଏହା ବିଶେଷ ରୂପେ ବାର୍ଷିକ ନୂତନୀକରଣଯୋଗ୍ୟ ଅବଧି ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେଉଁଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କ ସମତଳ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଶସ୍ତା ଅଟନ୍ତି ।

ସେଭଳି ଏକ-ବର୍ଷୀୟ ଅବଧି ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସହିତ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଯେ ବୟସ ସହି ମୃତ୍ୟୁ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏଗୁଡିକ ଏକ ଅଳ୍ପ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା ସୀମା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେବଳ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଅଟନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଅବଧି ଯୋଜନାସବୁର ସୀମାବଦ୍ଧତା

ଏହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକର ସୀମାବଦ୍ଧତାକୁ ଜାଣିବା ଉଚିତ । ବହୁତ ସମସ୍ୟା ଉପୁଜେ ଯେତେବେଳେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଧିକ ସ୍ଥାୟୀ ରହେ ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ପଲିସୀ ଅବଧି ବାହାରେ ବିସ୍ତୃତ ହୁଏ । ପଲିସୀଧାରୀ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଅଣବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ତେଣୁ ଧରନ୍ତୁ 65 କିମ୍ବା 70 ବର୍ଷ ବୟସରେ ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇପାରେ । ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅନ୍ତିମ ରେଗ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କ୍ଷୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କ ଧନକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କିମ୍ବା ପଛରେ ଏକ ଉତ୍ତର ଦାନ ରଖିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସ୍ଥାୟୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ନେବାପାଇଁ ଖୋଜି ପାରନ୍ତି । ଅବଧି ବୀମା ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକରେ କାମକୁ ଆସି ନ ପାରେ ।

2. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା

ଯେତେବେଳେ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ବୀମା ଉଦାହରଣ ଅଟନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ବୀମା ପଲିସୀର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, **ସୁରକ୍ଷାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମ୍ମତ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଏ ଯଦି ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ବି ମୃତ୍ୟୁ ହେଉ ତା'ସହିତ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ ।** ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଜଣକର ଜୀବନ ସାରା କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ଯାହା ସୀମିତ ଅଟେ ଓ ଜଣକର ଜୀବନ କାଳଠାରୁ କମ୍ ଅଟେ, ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଅବଧି ପ୍ରିମିୟମସବୁଠାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଅଟନ୍ତି ଯେହେତୁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ପଲିସୀର ପରିକଳ୍ପନା ବୀମିତ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାର ପରିକଳ୍ପନା ସର୍ବଦା ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ, ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାର ପରିକଳ୍ପନା ସର୍ବଦା ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରିମିୟମଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅର୍ଥ ପରିମାଣକୁ ଅବଧି ବୀମାର ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ନେଇଯିବା ପରେ, **ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କାକୁ ପଲିସୀଧାରୀ ପକ୍ଷରୁ ନିବେଶ କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ନଗଦ – ମୂଲ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।** ଜଣେ ଏକ ପଲିସୀ ଋଣ ଆକାରରେ ନଗଦ ଉଠାଇ ପାରେ ଯଦି ସେ ଆକସ୍ମିକ କୋଷ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, କିମ୍ବା ସେ ପଲିସୀର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଏହାକୁ ସମର୍ପଣ କରି ବିମୋଚିତ କରିପାରେ ।

ବାକି ଥିବା ଋଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଋଣ ଓ ସୁଧ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ରାଶିଠାରୁ କାଟି ନିଆଯାଏ ଯାହାକୁ ମୃତ୍ୟୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଧିକୃତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ପଲିସୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତମ ଯୋଜନା ଅଟେ ଯିଏ ପରିବାରର ମୂଖ୍ୟ ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କର୍ତ୍ତା ଅଟେ ଏବଂ ତା' ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ଅସୁରକ୍ଷାଠାରୁ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଅନୁକୂଳ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ନିଶ୍ଚୟ ସମର୍ଥ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଚାହେଁ ଯାହା ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଦେଇପାରେ, କେତେବେଳେ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବ, ସେ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ରଖି, ଯେତେବେଳେ କି ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ଗୃହ ଜିନିଷପତ୍ର ସଂଚୟରେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୀଢ଼ିକୁ ଦେବା ପାଇଁ ଧନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯାହା ଏହା କ୍ରୟ କରିବାରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଏ, ତାହା ହେଉଛି ଉତ୍ତରଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ – ଜଣକର ଭବିଷ୍ୟତ ପୀଢ଼ୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତି ଛାଡ଼ି ଯିବାର ଇଚ୍ଛା । ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଘରକରଣା ଜିନିଷପତ୍ରଗୁଡିକ ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଏବଂ ପରିବାର ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆହୁରି ଦୃଢୀକରଣ କରେ ।

3. ବୃତ୍ତିଦାନ / ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା

ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ/ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି ବାସ୍ତବରେ ଦୁଇଟି ଯୋଜନାର ସମାହାର :

- ✓ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା ଯାହା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ

- ✓ ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଯୋଜନା ଯାହା ଏହି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯଦି ବୀମିତ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚି ରହେ

ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହି ଉତ୍ପାଦରେ ଉଭୟ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ଲାଭ ଘଟକ ରହିଛି । ଏକ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ, ଚୁକ୍ତିଟି ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମା ଓ ବର୍ଧମାନ ନିବେଶ ତତ୍ତ୍ୱର ଏକ ସମାହାର ଅଟେ । ପଲିସୀ ଅବଧି ଯେତେ ଅଳ୍ପ ହୁଏ, ନିବେଶ ତତ୍ତ୍ୱ ସେତେ ଅଧିକ ହୁଏ ।

ଅବଧି ଓ ନିବେଶ ତତ୍ତ୍ୱର ସମାହାର ମଧ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଅଧିକ ରୂପେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକରେ ଥାଏ । ଏହା ଏହାକୁ ଏକ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ରାଶିକୁ ଏକତ୍ର କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାଧନ କରିଥାଏ ।

ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ସଂଚୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଟେ, ଯାହା ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁର ଆକସ୍ମିକତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୀମାର ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହାର ଆକର୍ଷଣ ଏଇଥି ପାଇଁ ଯେ ଏହା ଏକ ସାଧନ ଅଟେ ଯାହା ଜଣକର ସଂଚୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବୀମା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ତା' ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାକୁ ନିଶ୍ଚିତତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ସଂଚୟ ସଂକଳନର ମଧ୍ୟ ଏକ ନିରାପଦ ଓ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେତେବେଳେ ବିବେକଶୀଳ ନିବେଶ ଓ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ପରିଚାଳନ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ, ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ଅର୍ଦ୍ଧ-ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ସଂଚୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଏ ।

ଲୋକମାନେ ବୃଦ୍ଧ ବୟସ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପଦ୍ଧତି ରୂପେ କିମ୍ବା ଧରନ୍ତୁ 15 ବର୍ଷର ଶେଷରେ ଏକ ଶିକ୍ଷା କୋଷ ଭଳି ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଜଣକର ଝିଅମାନଙ୍କ ବିବାହ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ଏକ କୋଷ ରଖିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଯୋଜନାସବୁକୁ କ୍ରୟ କରନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଖେଳ ଖେଳା ଯାଇ ନ ପାରେ । ସେଗୁଡିକୁ ନିଶ୍ଚିତତା ସହିତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଏହା ଏକ ବନ୍ଧକ (ଗୃହ) ଋଣ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଉପାୟ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ନା କେବଳ ମୃତ୍ୟୁ କାରଣରୁ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର ଅନିଶ୍ଚିତତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଋଣକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଲବ୍ଧ ଆୟ ମୂଳଧନକୁ ମଧ୍ୟ ପରିଶୋଧ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ ।

ପଲିସୀକୁ ମିତବ୍ୟୟୀ ସଂଚୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଛି । ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଏକ ସମୟୋପଯୋଗୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞପ୍ତି ରୂପେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସିପାରେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସ/ତିନିମାସ/ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରୁ ଅତିରିକ୍ତକୁ ଅଲଗା ରଖି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହାର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ବଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ ଖୋଜୁଥାଏ ।

କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରିମିୟମ କାଟିବା ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଯୋଜନାକୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ପୁନଃ ଭାରତୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରତିଜ୍ଞପ୍ତି ହେଉଛି **MWPA (ବିବାହିତ ମହିଳାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ)** ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟରେ ପଲିସୀକୁ ଅବସ୍ଥାପିତ କରିବାର ସୁବିଧା - ଟଙ୍କାକୁ କେବଳ ପଲିସୀ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ, ଯିଏ ଏ ପ୍ରକାରେ ବୀମିତର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ସମସ୍ତ ଋଣଦାତାଙ୍କ ଦାବୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ପରିଶେଷରେ ଅନେକ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ପଲିସୀ 55-65 ଆୟୁରେ ପରିପକ୍ୱତା ଲାଭ କରିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ତା' ଅବସରଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରୁଥାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ପଲିସୀସବୁ ଅବସରଗ୍ରହଣ ସଂଚୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୋଗୀ ପରିପୂରକ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

କ) ବିଭିନ୍ନତା

ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମାର କେତେକ ପ୍ରକାର ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

i. ମନି ବ୍ୟାକ୍ ପ୍ଲାନ (ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଯୋଜନା)

ଭାରତରେ ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଯୋଜନାର ଏକ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାର ମନି ବ୍ୟାକ୍ ପ୍ଲାନ ଅଟେ । **ଏହା ବିଶେଷରୂପେ ଏକ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ/ବୃତ୍ତିଦାନ ଯୋଜନା ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ଅବଧି ସମୟରେ ଆବର୍ତ୍ତି କିସ୍ତିରେ ବୀମା ରାଶିର ଏକ ଭାଗକୁ ଫେରସ୍ତ କରିବାର ଏବଂ ଅବଧି ସମାପ୍ତିରେ ବୀମା ରାଶିର ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ।**

ଉଦାହରଣ

20 ବର୍ଷର ଏକ ମନି ବ୍ୟାକ ପଲିସୀ ବୀମା ରାଶିର 20% କୁ 5, 10, ଓ 15 ବର୍ଷର ଶେଷରେ ଏକ ଜୀବିତ ଲାଭ ରୂପେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 40% 20 ବର୍ଷର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧିର ଶେଷରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖିପାରେ ।

ଯଦି ବୀମାଧାରକର ଜୀବନ ଧରନ୍ତୁ 18 ବର୍ଷର ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ଓ ଉପାର୍ଜିତ ବୋନସକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ନ ଦେଇ ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପୂର୍ବରୁ ମୂଳ ମୂଲ୍ୟର 60% ର ଲାଭ ଦେଇସାରିଛି ।

ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ରବତା (ନଗଦ ଫେରସ୍ତ) ତତ୍ତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ଅତି ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇପାରିଛି, ଯାହା ଅଳ୍ପ ଓ ମଧ୍ୟମ ଅବଧି ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ସାଧନ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମୟରେ ବି ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ।

ii. ପାର୍ (ସହଯୋଗୀ) ଏବଂ ଅଣ-ପାର୍ (ଅଣ-ସହଯୋଗୀ) ଯୋଜନା

"ପାର୍" ପଦର ଅର୍ଥ ସେହି ପଲିସୀସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଲାଭରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ 'ଅଣ-ପାର୍' ସେହି ପଲିସୀସବୁକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଲାଭରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମାରେ ଉଭୟ ପ୍ରକାର ଉପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତି ।

ସମସ୍ତ ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସମୁଚ୍ଚୟ କରାଯାଇଥିବା ଜୀବନ ନିଧିସବୁ, ଯାହାସବୁ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରିମିୟମର ଲାଭପ୍ରାପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ, କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ, କଠିନ ବିନିୟାମକ ନିରୀକ୍ଷଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିବେଶ କରାଯାଏ, ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧିର ଏକ ଅଂଶର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ ଅଥବା "ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନା" କୁହାଯାଉଥିବା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଜାତ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ରାଶିର ଏକ ଅଂଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅଣ - ସହଯୋଗୀ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଏକ ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଅଥବା ଏକ ଅସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆମର ସେହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିବ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅସଂଯୁକ୍ତ । ବିଶେଷରୂପେ "ଲାଭ ରହିତ ଯୋଜନାଗୁଡିକ" ହେଉଛନ୍ତି ସେଗୁଡିକ ଯେଉଁଠି ଚୁକ୍ତି ସମୟରେ ଲାଭସବୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ଓ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀ ଏହିସବୁ ଲାଭ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅଧିକ ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଉଦାହରଣ

ଜଣକର କୋଡିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ/ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ପଲିସୀ ଥାଇପାରେ ଯାହା ଅବଧିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶିର 2 % ର ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା ଫଳରେ ପରିପକ୍ୱତା ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ରାଶି ଯୁକ୍ତ ବୀମା ରାଶିର 40% ର ମୋଟ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ।

ପାରମ୍ପରିକ ଅଣ-ପାର୍ (ଅଣ-ସହଯୋଗୀ) ପଲିସୀସବୁ ଉପରେ ଆଇଆରଡିଏଙ୍କ ନୂତନ ଦିଗଦର୍ଶିକା ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତି ଯେ ଏହିସବୁ ପଲିସୀ ପାଇଁ, ସେହି ଲାଭ, ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ସେଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆରମ୍ଭରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ବେଞ୍ଚମାର୍କର କୌଣସି ସୂଚକ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

ସେହିଭଳି, ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନିୟମିତ ଅନ୍ତରାଳରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ବିଷୟରେ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ବେଞ୍ଚମାର୍କର କୌଣସି ସୂଚକ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀସବୁର ପ୍ରତିଫଳକୁ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ୍ । ପଲିସୀଧାରୀ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରତିଫଳକୁ ନିରୂପଣ କରିପାରିବ ଏବଂ ପଲିସୀ ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାର୍ଗ ସହିତ ତୁଳନା କରି ପାରିବ ।

iii. ସହଯୋଗୀ (ପାର୍) ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନା

ଲାଭ ରହିତ କିମ୍ବା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ବିପରୀତରେ, ଏହି ଯୋଜନାସବୁରେ ଲାଭରେ ସହଯୋଗୀତା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି । ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ଅନ୍ୟସବୁ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଥାଏ । ଲାଭସବୁକୁ ବୋନସ କିମ୍ବା ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ବୋନସସବୁ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକୁ ବୀମା ରାଶିର ଏକ ସମାନୁପାତ (ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମା ରାଶି ଟ. 70 ପ୍ରତି ସହସ୍ର) ରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ଆକାରରେ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ପରିପକ୍ୱତା କିମ୍ବା ସମର୍ପଣ ଦ୍ୱାରା, ପଲିସୀର ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ, ଯାହା ଥରେ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଗଲେ, ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅନ୍ତିମ ବୋନସର ମଧ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିପାରେ । ଏସବୁ କିଛି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରୁଥିବା ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ଆକସ୍ମିକ ହୁଏ ଏବଂ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି ।

ଅନ୍ତିମ ବୋନସଗୁଡିକ ସହଯୋଗୀ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଆବଣ୍ଟନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ବିକଶିତ କରାଯାଇଥିଲା, ବଡ ବଡ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଲାଭସବୁ ଗ୍ରେଟ୍ ବ୍ରିଟେନୋର ବଜାରଗୁଡିକରେ ନିବେଶ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଗୁଡିକ ଭାରତରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅନେକ ବିକାଶଶୀଳ ବଜାରଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି ।

ସୂଚନା

ଲାଭ ସହଯୋଗୀତାରେ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ପଦ୍ଧତି

ୟୁ.ଏସ.ଏ. ଭଳି ଅନ୍ୟ କେତେକ ବଜାର ଅଛି ଯେଉଁଠି ଲାଭସବୁକୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଆକାରରେ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତିର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି ।

i. ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତି ଥିଲା **"ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ପଦ୍ଧତି"** । ଏଇଠି କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଉପରେ ମୋଟ ନିବେଶ ପ୍ରତିଫଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ସମସ୍ତ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ବିଭାଜ୍ୟ ଅଧିଶେଷର ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । କମ୍ପାନୀଠାରେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥସବୁ ଉପରେ ଅର୍ଜିତ ପ୍ରତିଫଳ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉ ନ ଥିଲା । ଏ ପ୍ରକାରେ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରତିଫଳର ହାରସବୁକୁ ସମରୂପ କରି ଦେଉଥିଲା ଏବଂ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ଥିର କରି ଦେଉଥିଲା । ଏହା କିଛି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କଟ ସମୁଚ୍ଚୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଏକରୂପୀ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ ତନ୍ତ୍ର ସହିତ ପୂରାପୂରି ଅନୁରୂପ ଅଟେ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି **"ଚଳିତ ଅର୍ଥ ପଦ୍ଧତି"** । ଏଇଠି ପ୍ରତିଫଳ କେବେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ନିବେଶ ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷିତ କରାଯାଇଥିବା ହାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହକୁ ଖଣ୍ଡିତ କିମ୍ବା ନିବେଶ ବ୍ଲକ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଯେହେତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ନିବେଶ ବ୍ଲକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ପାରମ୍ପରିକ ଲାଭ ସହିତ (ସହଯୋଗୀ) ପଲିସୀଗୁଡିକ ଏ ପ୍ରକାରେ ଜୀବନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନିବେଶ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହିତ କିଛି ସଂଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସଂଯୋଗ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନୁହେଁ । ପଲିସୀଧାରୀ ବୋନସ ଆକାରରେ କ'ଣ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ଏହା ନିଧିର ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକର ଆବର୍ତ୍ତି (ସାଧାରଣତଃ ବାର୍ଷିକ) ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଘୋଷିତ ଅଧିଶେଷ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୀମାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବାନୁମାନ ଓ ବିଚାରରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାରକସବୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅଧିଶେଷ ଘୋଷଣା କରାଯିବାପରେ ମଧ୍ୟ, ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ଆବଣ୍ଟନ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରବନ୍ଧନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରେ । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ, ପଲିସୀସବୁରେ ଯୋଡାଯାଇଥିବା ବୋନସଗୁଡିକ ଏକ ଅତି ଆରାମ ଓ ଦୂରସ୍ଥ ପ୍ରକାରେ କେବଳ ନିବେଶ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଅନୁପାଳନ କରେ ।

ଏହି ପଦ୍ଧତି ପଛରେ ଥିବା ମୂଳ ତର୍କ ହେଉଛି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିବେଶ ପ୍ରତିଫଳକୁ ମସୃଣ କରିବା । ଏହା ସତ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ଅନ୍ତିମ ବୋନସ ଓ ଯୌଗିକ ବୋନସଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଇକ୍ୱିଟି ନିବେଶ ଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭସବୁର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି ସେଗୁଡିକ ଏବେ ବି ଜୀବନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ବୁଦ୍ଧିମାନୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ।

ପରିଶେଷରେ, ଏକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୋନସସବୁ ସାଧାରଣତଃ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଘୋଷିତ କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟରେ ଦୈନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପାରମ୍ପରିକ ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଏ ପ୍ରକାରେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଏକ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ ଯେ ଲାଭ (ବୀମା ରାଶି ଓ ବୋନସ) ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ଯୋଜନାର ଗଠନ କିପରି ଅଟେ । ଯଦିଓ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନିବେଶ ବଜାରରେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଫଳ ଅର୍ଜନ କରେ, ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ଏହାର ବୋନସ କିମ୍ବା ଡିଭିଡେଣ୍ଡଗୁଡିକର ଏହି ପ୍ରତିଫଳସବୁ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ସଂଯୋଗ ଥିବ ।

ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ବୀମିତ ପାଇଁ ବଡ଼ ଲାଭ ହେଉଛି ଯେ ନିବେଶର ନିଶ୍ଚିତତା ସେହି ଆବଶ୍ୟକତା ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ଓ ସମର୍ପିତ ନିଧି ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକର ପୂରଣ ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ସାଧନ କରିଥାଏ, ସେଗୁଡିକ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିବେଶ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓର ସମଗ୍ର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆଇଆରଡିଏଙ୍କ ନୂତନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନାସବୁର ଉତ୍ପାଦ ଅଭିକଳ୍ପନା ପ୍ରାୟ ସମାନ ରହିପାରେ ।

କ) ନୂତନ ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ରହିବ ।

i. ଏକକ ପ୍ରିମିୟମ ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ 45 ବର୍ଷରୁ କମ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକକ ପ୍ରିମିୟମର 125% ହେବ ଏବଂ 45 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକକ ପ୍ରିମିୟମର 110% ହେବ ।

ii. ନିୟମିତ ପ୍ରିମିୟମ ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ, ସୁରକ୍ଷା 45 ବର୍ଷରୁ କମ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମର 10 ଗୁଣ ହେବ ।

ଖ) ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ହେଉଛି ଅତି କମରେ ବୀମା ରାଶି ପରିମାଣ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ (ଯଦି କିଛି ଥାଏ) ।

ଗ) ବୀମା ରାଶି ଅତିରିକ୍ତ, ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରା ହୋଇଥିବା ବୋନସ/ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପାର୍ଜିତ ରାଶି ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଯଦି ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବ ।

ଘ) ଏହି ଯୋଜନାସବୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର, ସହଯୋଗୀ ଏବଂ ଅଣ-ସହଯୋଗୀ, ସହଯୋଗୀ ଯୋଜନାରେ ଆସିବା ଚାଲୁ ରହିପାରେ ।

i. ସହଯୋଗୀ ପଲିସୀସବୁ ପାଇଁ ବୋନସକୁ ନିଧିର ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଘୋଷିତ କିମ୍ବା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ, ବୋନସ ଥରେ ଘୋଷିତ ହୋଇଗଲେ ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ହୋଇଯାଏ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀଧାରୀର ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ପରିପକ୍ୱତା ଲାଭ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହି ବୋନସକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ii. ଅଣ-ସହଯୋଗୀ ପଲିସୀସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀ ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ ପଲିସୀର ଆରମ୍ଭରେ ହିଁ ପ୍ରକଟ କରିଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ–ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅବଧି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅପେକ୍ଷା __________ ଅଟେ ।

I. ଅଧିକ
II. କମ
III. ସମାନ
IV. ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ

ସାରାଂଶ

- ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସକ୍ଷମତାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଯାହା ତା' ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱୟଂ ନିଜ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।
- ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ, ଏହାର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିର ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ରିୟଜନମାନଙ୍କୁ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଓ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯଦି ତାର କିଛି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଘଟେ ।
- ଅବଧି ବୀମା କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ଯାହା ଚୁକ୍ତିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ, ତା' ମଧ୍ୟରେ ବୈଧ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
- ଅବଧି ବୀମାରେ ଅନନ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରରିଜ୍ଞପ୍ତି (ୟୁ.ଏସ୍.ପି.) ହେଉଛି ଏହାର କମ ମୂଲ୍ୟ, ଯାହା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ସୀମିତ ବଜେଟ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ ବୀମାର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ରାଶି ପରିମାଣକୁ କିଣିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ ।
- ଯେତେବେଳେ ଅବଧି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅସ୍ଥାୟୀ ବୀମାର ଉଦାହରଣ ଅଟନ୍ତି, ଯେଉଁଠି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ।
- ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା ପ୍ରକୃତିରେ ଦୁଇଟି ଯୋଜନାର ସମାହାର ଅଟେ – ଏକ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା ଯାହା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଯୋଜନା ଯାହା ଏହି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯଦି ବୀମିତ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ରହେ ।

ମୂଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

1. ଅବଧି ବୀମା
2. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା
3. ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା
4. ମନି ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ
5. ସହଯୋଗୀ ଓ ଅଣ-ସହଯୋଗୀ ଯୋଜନା
6. ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଜୀବନ ବୀମା ଏକ ଅସ୍ପର୍ଶଗମ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅବଧି ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ ।

ସ୍ୱତଃ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

_____________ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଧାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର ବନ୍ଧକକୁ ପରିଶୋଧ କରିଦିଏ ।

I. ଅବଧି
II. ବନ୍ଧକ
III. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
IV. ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ/ବୃତ୍ତିଦାନ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଯେତେ _____________ ହେବ, ଆପଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ଦିଆଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ସେତେ _______________ ହେବ ।

I. ଅଧିକ, ଅଧିକ
II. କମ୍, ଅଧିକ
III. ଅଧିକ, କମ୍
IV. ଶୀଘ୍ର, ଧୀର

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସମଗ୍ର ଜୀବନ ନୂତନୀକରଣ ବିକଳ୍ପ ସହିତ ଆସନ୍ତି
II. ସମସ୍ତ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ନିମିତ ବିକଳାଙ୍ଗତା/ଅନୁବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଆସନ୍ତି
III. ଅବଧି ବୀମା ଏକ ଅନାଶ୍ରିତ/ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଲିସୀ ତଥା ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ପଲିସୀ ରୂପେ କ୍ରୟ କରା ଯାଇପାରେ

IV. ଏକ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାକୁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା ଯୋଜନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ହ୍ରାସବାନ୍ -ଅବଧି ବୀମାରେ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ______________ ।

I. ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ

II. ହ୍ରାସ ହୁଏ

III. ସ୍ଥିର ଥାଏ

IV. ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ଏକ ଅବଧି ପଲିସୀରେ ଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିକଳ୍ପର ଉପଯୋଗ କରି ଆପଣ ତାହାକୁ ______________ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିପାରିବେ ।

I. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ପଲିସୀ

II. ବନ୍ଧକ ପଲିସୀ

III. ବ୍ୟାଙ୍କ ଏଫ୍.ଡି.

IV. ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ପଲିସୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ମୂଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ଅଟେ ?

I. କର ଛାଡ଼ (ରିବେଟ)

II. ନିରାପଦ ନିବେଶ ମାର୍ଗ

III. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସକ୍ଷମତାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ

IV. ଧନ ସଂଚୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ଏକ ଅବଧି ଯୋଜନା କ୍ରୟ କରିବାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ ?

I. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ଅର୍ଥ/ଟଙ୍କା ଆବଶ୍ୟକ କରେ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ ତା' ପାଖରେ ଅଧିକ ବଜେଟ ଅଛି

III. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ କିନ୍ତୁ ତା' ପାଖରେ କମ୍ ବଜେଟ ଅଛି

IV. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏକ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯାହା ଅଧିକ ପ୍ରତିଫଳ ଦେବ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ହ୍ରାସବାନ ଅବଧି ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ରାଶି ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ସହିତ ହ୍ରାସ ପାଏ

II. ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ସହିତ ହ୍ରାସ ପାଏ

III. ପ୍ରିମିୟମ ସମଗ୍ର ଅବଧିରେ ସମତଳ/ସମାନ ରହେ

IV. ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ହ୍ରାସବାନ ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଏହା ପାଖରେ କେବଳ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଘଟକ ଅଛି

II. ଏହା ପାଖରେ କେବଳ ଏକ ଜୀବିତ ଲାଭ ଘଟକ ଅଛି

III. ଏହା ପାଖରେ ଉଭୟ ମୃତ୍ୟୁ ଜୀବିତ ଘଟକ ଅଛି

IV. ଏହା ଏକ ଅବଧି ଯୋଜନା ସଦୃଶ ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ଯୋଜନାର ଉଦାହରଣ ଅଟେ ?

I. ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ଯୋଜନା

II. କ୍ରେଡିଟ ଜୀବନ ବୀମା ଯୋଜନା

III. ମନି ବ୍ୟାକ ଯୋଜନା

IV. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯୋଜନା

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବନ୍ଧକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଧାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର ବନ୍ଧକକୁ ପରିଶୋଧ କରିଦିଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ଆପଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ଦିଆଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅବଧି ବୀମା ଯୋଜନାକୁ ଏକ ଅନାଶ୍ରିତ/ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଲିସୀ ତଥା ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ପଲିସୀ ରୂପେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ହ୍ରାସବାନ୍-ଅବଧି ବୀମାରେ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିର ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ଅବଧି ପଲିସୀରେ ଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିକଳ୍ପର ଉପଯୋଗ କରି ଆପଣ ତାହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ପଲିସୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିପାରିବେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସକ୍ଷମତାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ହାନି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ହେଉଛି ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ପଛରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଅବଧି ଯୋଜନା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ତମ ବିକଳ୍ପ ଅଟେ ଯିଏ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ ତା' ପାଖରେ କମ ବଜେଟ ଅଛି ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ବୀମାରେ ପ୍ରିମିୟମ ସମଗ୍ର ଅବଧିରେ ସମତଳ/ସମାନ ରହେ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ଯୋଜନାରେ ଉଭୟ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଏବଂ ଏକ ଜୀବିତ ଘଟକ ରହିଛି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ମନି ବ୍ୟାକ୍ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ/ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା ଯୋଜନାର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 9

ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ - II

ଅଧ୍ୟାୟ ଉପକ୍ରମ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଜଗତ ସହିତ ପରିଚୟ କରାଏ । ଆମେ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସୀମାବନ୍ଧନ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରିବ ଏବଂ ତାପରେ ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଆପତ୍ତି ଉପରେ ନଜର ପକାଇବା । ଶେଷରେ ଆମେ ନଜର ପକାଇବା କିଛି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଯାହା ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ ଗୁଡିକ

A. ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସାଧାରଣ ବର୍ଣ୍ଣନା
B. ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ

A. *ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସାଧାରଣ ବର୍ଣ୍ଣନା*

୧. ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ - ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକରେ ଆମେ **ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ** କିଛି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛୁ ଯାହାର ସେଗୁଡିକ **ମଧ୍ୟରୁ ବୀମା ଥିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସଂଚୀତ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକ ମଧ ଅଛି । ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ** ଆର୍ଥିକ ବଜାରର **ଅଂଶ ଭାବେ** ଗୁରୁତ୍ୱ **ଦିଆଯାଇଛି** ଏବଂ ସଞ୍ଚିତ ମୂଳଧନର ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି ।

ସଞ୍ଚୟ ଏବଂ ନିବେଶ ର ମୂଖ୍ୟ ଉଦେଶ୍ୟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ, ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ଉଚିତ, ସମ୍ପଦର ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର-ଲୌକିକ ଆବଣ୍ଟନକୁ ହାସଲ କରିବା ଯାହାକି ଦକ୍ଷ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅଟେ ।

i. ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର-ଲୌକିକ ଆବଣ୍ଟନମାନେ ସାରା ସମୟର ଆବଣ୍ଟନ । ଏଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଶବ୍ଦର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ରାଶି ବହୁତ ପ୍ରକାର ଆବଶ୍ୟକତା ଗୁଡିକୁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ୍ୟ କରିବାକୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଯେପରି ସେମାନେ ଜୀବନ ଚକ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ସୋପାନ ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ii. ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଦକ୍ଷ ଆବଣ୍ଟନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଦୃତ ଗତିରେ ସଞ୍ଚୟ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବେଶୀ ଧନ ରାଶି ଉପଲବ୍ଧ କରିବା । ଗୋଟିଏ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂକଟର ସ୍ତର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତର ଫେରସ୍ତ, ହିଁ ବେଶୀ ଦକ୍ଷ ନିବେଶ ।

ଜୀବନବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ଅନ୍ୟ ସଂପତ୍ତି ତୁଳନାରେ ଆମଦାନୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଜୀବନ ବୀମାର ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଜନା ଗୁଡିକର ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଉପଯୋଗୀ ହୁଅନ୍ତା ଯାହା ଆମେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କଲୁ । ଏହାକୁ ଯୋଜନା ବଣ୍ଡଲ୍ କୁହାଯାଇଛି କାରଣ ଯେଉଁ ରାସ୍ତାରେ ସେମାନଙ୍କର ଗଠନ ବଣ୍ଡଲ୍ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇଛି ଯେପରି ଲାଭ ଗୁଡିକ ଏବଂ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ ।

୨. ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସୀମାବନ୍ଧନ

ଗୋଟିଏ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ପରୀକ୍ଷା ନିମ୍ନଲିଖିତ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିବ :

a) **ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଉପାଦାନ:** ପ୍ରଥମତଃ, ସଂଚିତ ରାଶୀ କିମ୍ବା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଉପାଦାନ ଏହି ପଲିସୀରେ ଭଲ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାହୋଇ ନାହିଁ । ସଂରକ୍ଷିତ ବୀମା ସଂକଟ ଏବଂ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ବୀମାଙ୍କନଙ୍କର ରିଜର୍ଭର ମାତ୍ରା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହା ବଦଳରେ ମୃତ୍ୟୁସଂଖ୍ୟା, ସୁଧର ହାର ଗୁଡିକ, ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମାପଦଣ୍ଡ ଗୁଡିକ ଯାହା ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ତାହା ବିଷୟରେ କଳ୍ପନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି । ଏହି କଳ୍ପନା ଗୁଡିକ ପ୍ରାୟ ମନମୁଖୀ ହୋଇପାରିବ ।

b) **ଫେରସ୍ତର ହାର:** ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଏହି ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ଉପରେ ଫେରସ୍ତର ହାର କଣ ହେବ ଏହା ଖୋଜିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଏହାର କାରଣ "ୱିଥ୍ ପ୍ରୋଫିଟ୍ ପଲିସୀଜ୍" ର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଲାଭ ର ମୂଲ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଜଣାଥିବ, କେବଳ ଯେତେବେଳେ ଚୁକ୍ତି ଶେଷ ହେବାକୁ ଆସିବ। ପୁଣି, ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ଚାର୍ଜ ପ୍ରକଟ କରାହୋଇ ନାହିଁ । ଫେରସ୍ତର ହାର ବିଷୟରେ ସ୍ୱଷ୍ଟତାର ଅଭାବ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଚୟର ଅନ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ଉପାଦାନ

ଗୁଡିକୁ ତୁଳନା କରିବା କଠିନ କରିଥାଏ। ସ୍ୱତଃସ୍ଫୁର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ଜଣେ ଜୀବନ ବୀମା ଯେ କେତେ ଦକ୍ଷ ଜାଣି ପାରିବ ନାହିଁ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ସଂଚିତ ଯନ୍ତ୍ର ଅଟେ ଯଦିବା ଜଣେ ଏହିଭଳି ତୁଳନା କରି ପାରିବ ।

c) **ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ:** ଗୋଟିଏ ତୃତୀୟ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି ଯେ ଟଙ୍କା ଏବଂ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ (ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ), ଏହି ଚୁକ୍ତି ଗୁଡିକ ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ (ସଂରକ୍ଷିତ ବୀମା ସଂକଟ ଏବଂ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଏବଂ ନୀତିର ଯଥା ଅନୁପାତ ସମ୍ପତ୍ତିର ସହଭାଗୀ) । ଏହି ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ପ୍ରାୟ ମନମୁଖୀ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ । ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପାଖରେ ପହଂଚିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

d) **ଆମଦାନୀ/ଲାଭ:** ଶେଷରେ ସେଠାରେ ଏହି ପଲିସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆମଦାନୀ/ଲାଭ ଜାତ ହେବ । କାରଣ ଉଭୟ ଅର୍ଥର ବିନିଯୋଗ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହକ ମାନଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଦୃଢ଼ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ସ୍ୱରୂପ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅର୍ଥର ବିନିଯୋଗ ସଂପାଦନ ଅଂଶୀଦାରକୁ ପ୍ରବତ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ୍ୟାଂଶ ହଠାତ୍ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବ ନାହିଁ, ଏହି ପଲିସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆମଦାନୀ/ଲାଭ ବହୁତ ଉଚ୍ଚରେ ହୋଇନପାରେ ଯାହା ଅଧିକ ଆଶଙ୍କାପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥର ବିନିଯୋଗ ଠାରୁ ହୋଇଥାଏ ।

3. ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ

ଯେପରି ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଯୋଜନା ଗୁଡିକର ସୀମାନ୍ତନ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା, ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଗୁଡିକ ସଂଖ୍ୟା ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ର ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରୋଫାଇଲଗୁଡିକରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା । ଏହିଗୁଡିକ ତଳେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି:

a) ଅବଣ୍ଡଲ୍

ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତି ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସଂଚିତ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକର ପୃଥକୀକରଣରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ପରେପରେ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକର ବିକାଶ ଯେଉଁଟା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ସଂଚୟ ଉପରେ ଦେଲା, ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଭୟର ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ମିଶ୍ରଣ ।

ଯେତେବେଳେ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟସ୍ ଭଳି ବଜାରରେ ,ଏହିଗୁଡିକ ବୀମାର ସଂଜ୍ଞାର ଗୋଟିଏ ପୁନଃଆବିଷ୍କାରକୁ ନେତୃତ୍ୱ କଲା ଏବଂ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଆଶ୍ୱାସନ ଭଳି ନୂଆ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଆଶ୍ୱାସନ, ୟୁନାଇଟେଡ୍ କିଙ୍ଗଡମ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବଜାର ଗୁଡିକରେ ଏକମାତ୍ର ବୀମା ସଂଯୋଜକର ବୃଦ୍ଧି ଦେଖା ହେଲା ।

b) ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧନ/ସଂଯୁକ୍ତ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧନ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଆଡକୁ ବିସ୍ଥାପିତ ଥିଲା , ଯେଉଁଟା କି ବୀମାଧାରକଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂପାଦନର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦର୍ଶକ ବସ୍ତୁ ସହିତ ଜଡିତ ହୋଇଥିବା ଲାଭ । ସେଠାରେ ଏହି ରାସ୍ତାରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଥିଲା ପରେପରେ ଜୀବନ ବୀମା ପଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନୂଆ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଭଳି ଏକମାତ୍ର ସଂଯୁକ୍ତର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଭୂମିକା ଖେଳିବାକୁ ଥିଲା । ସେମାନେ ଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଦକ୍ଷ ଅର୍ଥ ପରିଚାଳକ ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ପ୍ରତିଯୋଗୀ ଆମଦାନୀର ହାର ଯୋଗାଇଦେଉଥିବା ର ଅଧିକାର ସହିତ, ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅର୍ଥ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ନିରାପତ୍ତାର କେବଳ ପ୍ରଦାନକାରୀମାନେ ।

c) ପାରଦର୍ଶିତା

ଅବଣ୍ଡଲ ମଧ୍ୟ ଫେରସ୍ତର ହାରରେ ବୃହତ୍ତର ଦୃଶ୍ୟମାନତାର ଆରମ୍ଭ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ସେମନକର ସେବା ଗୁଡିକ (ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଭଳି) ପାଇଁ ଚାର୍ଜ ଗୁଡିକରେ ବାଧ କରାଗଲା ।ଏହିସବୁ ଗୁଡିକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିନା କରାଗଲା ଏବଂ ଏହିରୂପେ ତୁଳନା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରୁଥିଲା ।

d) ଅପ୍ରତୀକ/ଅଣମାନକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ

ଚତୁର୍ଥ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଦୃଢ଼ରୁ ନମନୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକର ଗଠନ ,ଯେଉଁଟା କି ମାନକ ଉତ୍ପାଦ ଆଡକୁ ଗତି କରିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାହୋଇଛି । ଯେତେବେଳେ ଆମେ କହୁଛୁ ମାନକ ଏହା ହେଉଛି ପସନ୍ଦର ସୋପାନ ସଂବନ୍ଧରେ ଯେଉଁଟା ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାହକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବ ବୀମା ପଲିସୀ ସଂବନ୍ଧରେ ଲାଭ ଗୁଡିକ ଏବଂ ଗଠନ ଅଂକନ କରିବ ।

ସେଠାରେ ଦୁଇଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠାରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ତତ୍ପର ଭାବରେ ଯୋଗଦାନ କରିପାରନ୍ତି ଏହି ସଂବନ୍ଧରେ

- ✓ ଯେତେବେଳେ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଏବଂ ଲାଭ ଗୁଡିକର ଗଠନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା
- ✓ ଯେତେବେଳେ ମନୋନୟନ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ର ଆୟ କୁ କିପରି ଅର୍ଥର ବିନିଯୋଗ କରିବା

4. ଆପତ୍ତି - ଆବଶ୍ୟକତା ଗୁଡିକର ମିଳନ

ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକର ନୂଆ ରୀତିରେ ଆପତ୍ତିର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ଗୁଡିକ ଯାହା ଦୁନିଆ ସାରା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା ତାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

a) **ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗର ଲାଭ ଗୁଡିକ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂବନ୍ଧ :** ପ୍ରଥମତଃ , ସେଠାରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗର ଲାଭ ଗୁଡିକ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂବନ୍ଧର ପ୍ରତ୍ୟଶା ଯେଉଁଟା ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଏବଂ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ବଦ୍ଧ ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଜରିଆରେ ତିଆରି କରିପାରନ୍ତି । ଅଧିକତମ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ   ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସପକ୍ଷରେ ହୋଇଛି ଯେ , ଏପରିକି ଯଦିଓ ଅଳ୍ପ ଦୌଡରେ,ସେଠାରେ ହୋଇପାରେ କିଛି ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ନିଚ୍ଚ ଅପକ୍ଷପାତ ବଜାରରେ ଫେରସ୍ତ ଗୁଡିକ ଏହି ବଜାର ଗୁଡିକ ଠାରୁ , ଲମ୍ବା ଦୌଡରେ , ଅନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ନିଶ୍ଚିତ ଆୟ ପଦ୍ଧତି ଗୁଡିକ ତୁଳନାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ହେବ । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକ ଯିଏକି ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ବିଭାଗ ଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁତ ବଢ଼ିଆ ଫେରସ୍ତ ଉତ୍ପର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବ ଏବଂ ଏହିରୂପେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ବିକଶିତ କରି ପାରିବ ।

b) **ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଘାତ କରି ଫେରସ୍ତ :** ଆମଦାନୀର ମହତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସଂଚୟ ଉପରେ କୃତ୍ରିମ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର ସଂସ୍ପର୍ଶ ଠାରୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରନ୍ତି ଯେପରି ଆମେ ସବୁ ଜାଣିଛୁ , କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଜଣକର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ କ୍ରୟ କରିବାର ପ୍ରଭାବ ଧୀରେ ଧୀରେ କ୍ଷୟ କରିପାରିବ ଯାହା ଦ୍ୱାରା , ଯଦି ଆଜି ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କେବଳ ୩୦ ପଇସା ହୁଅନ୍ତା ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ପରେ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ମୂଳଧନ ଆଜି ଅତି କମରେ ୩୦୦ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହି କ୍ରମରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହୁଅନ୍ତା ଯାହା ଆଜି ଅଛି । ଏହାର ମାନେ ହେଉଛି ଯେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ଆମଦାନୀର ହାର କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ର ହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ । ଏହା ହେଉଛି ସେଇଠି ଯେଉଁଠାରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଠାରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟା କରିବାକୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ।

c) **ନମ୍ୟତା/ନମନୀୟତା :** ଗୋଟିଏ ତୃତୀୟ କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଆପତ୍ତି ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ନମ୍ୟତା ଥିଲା । ବୀମାଧାରକମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୀମା ଭିତରେ ସ୍ଥିର କରି ପାରିବେ, ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ ସେମାନେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁର ଲାଭ ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବ ଏବଂ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ । ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକରେ , ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପସନ୍ଦ ଥିଲା ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିର ମିଶ୍ରଣ ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ବିନିଯୋଗ ର ଲାଭ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ବୀମାଧାରକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ବୀମାରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଉପରେ ଅଧିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ପାରିବେ ।

d) **ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ :** ଶେଷରେ ,ପଲିସୀଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଥିବା ବର୍ଷ ଗୁଡିକର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଧି (କହିବା ତିନି ରୁ ପାଞ୍ଚ), ପରେ ଗୋଟିଏ ନାମମାତ୍ର ଫେରସ୍ତର ଚାର୍ଜର ହ୍ରାସ ପରେ ଯୋଜନା ଗୁଡିକ ଠାରୁ ଟଙ୍କା କାଢିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ଏମିତି ଫେରସ୍ତ ଉପରେ ଉପଲବ୍ଧ ପରିମାଣ କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରାରେ ପରିଣତ କରୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ପଲିସୀର ପୁରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳ ପୂର୍ବରୁ , ତତ୍କାଳିନ ପାରମ୍ପରିକ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଅଧିନରେ ଥିବା ଉପଲବ୍ଧ ଫେରସ୍ତର ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ ବହୁତ ବୃହତ୍ତର ଥିଲା ।

ଏହି ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ବହୁତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଲା ଏବଂ ଏପରିକି ବହୁତ ଦେଶ ଗୁଡିକରେ ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ , (ଭାରତ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) କାରଣ ସେମାନେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଥିଲେ ଗୋଟିଏ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବହୁତ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗକାରୀ **- ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ସଂଚୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେଉଁଟା ଦକ୍ଷ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଉପାୟ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଚାହିଦା ଉତ୍ପାଦନ କଲା ।** ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ସରେ ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, " ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ " ଭଳି ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ପ୍ରଚଳିତ ଉଚ୍ଚ ସୁଧର ହାର ଗୁଡିକ ଫେରସ୍ତର ଲାଭ ଗୁଡିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାର ଉପାୟ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ ଯେଉଁଟା କି ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନେ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ଏବଂ ବୀମାଧାରକମାନେ ବହୁତ ଶୀଘ୍ର ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ଉପାର୍ଜନ କଲେ ।

ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଗୁଡିକର ନମ୍ୟତା ଏବଂ ଅଙ୍କିତ ରାଶି ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀଧାରୀ କୁ ସକ୍ଷମ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନୁକୂଳ ସମାୟୋଜିତ ହେବ । ଅତି ଶୀଘ୍ର ଫେରସ୍ତର ସୁବିଧା ବିନା ମଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ କ୍ଷତି ମାନେହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ବହୁତ ଲମ୍ବା ସମୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଉ ହେବ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

କେଉଁଟା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ?

I. ଅବଧି ଆଶ୍ୱାସନ

II. ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା

III. ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ବୀମା

IV. ***ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବୀମା***

B. *ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ*

1. କିଛି ଅପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡିକରେ ଆମେ ଆଲୋଚନା କରିବୁ କିଛି ଅପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଯେଉଁଟା କି ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଛି

a) ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଯାହା ୧୯୭୯ ରେ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ସ୍ ରେ ପରିଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦଶକର ପ୍ରଥମ ଅଧା ସୁଦ୍ଧା ବହୁତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲା ।

ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୦ ର ଆଇଆରଡିଏ ଅନୁସାରେ ," ସବୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ (ୟୁନିଭର୍ସଲ୍ ଲାଇଫ୍ ପ୍ରୋଡକ୍ଟସ୍) ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ (ଭାରିଏବୁଲ୍ ଇନସୁରାନ୍ସ ପ୍ରୋଡକ୍ଟସ୍ (ଭିଆଇପି) ନାମରେ ପରିଚିତ ହେବ ।"

ସୂଚନା

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବିଷୟରେ

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମାର ଗୋଟିଏ ପଦ୍ଧତି **ଏହାର ନମନୀୟ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ, ନମନୀୟ ଅଙ୍କିତ ରାଶି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପରିମାଣ ଗୁଡିକ , ଏବଂ ଏହାର ଦାମ୍ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକର ଶେଷ** ଦ୍ୱାରା ତାର ଲକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ବିଭାଜନ କରାହୋଇଛି । ଯେତେବେଳେ ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ମୋଟାମୋଟି କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ସମୟ ସମୟରେ ଅର୍ଥ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଚୁକ୍ତିକୁ କ୍ରମରେ ରଖିବାକୁ , ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀ ମାନଙ୍କୁ ସୀମା ଭିତରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି , ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଗୁଡିକର ପରିମାଣ ବୀମାକୃତ ରାଶି ପାଇଁ ସେ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ବେଶୀ ହେଲେ , ବୃହତ୍ତର ବୀମାକୃତ ରାଶି ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପଲିସୀର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ବୃହତ୍ତର ହେବ ।

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମାର ମୁଖ୍ୟ ନୂଆ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଥମ ପଲିସୀ ବର୍ଷ ପରେ ପୁରା ନମନୀୟ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ । ସେହି ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ପୁରା ରୂପରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଯାହାକି ପଲିସୀ ପୋଷଣ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ଠାରୁ ବହୁତ ବେଶୀ । ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ□ ଅଟେ ଯେ, ଏଥିପାଇଁ ଯେତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁହାର ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଦେବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିବ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।

ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ନମ୍ୟତା ପଲିସୀଧାରୀ କୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ□ କରିବାର ପରିମାଣ ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଗୁଡିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ମଧ ଥାଏ । ଏହା ମଧ ଜଣକୁ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ଏଡାଇଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରେ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ଦେବା ଯାହା ଧାର୍ଯ୍ୟ□ ପରିମାଣ ଠାରୁ ନିମ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସଂରଚନାର ନମ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ପଲିସୀଧାରୀ କୁ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ ତାହା ଠାରୁ ଆଂଶିକ ମୂଲ୍ୟ କାଢିଆଣିବାକୁ ସୁବିଧା ଥିଲା, ଏହି ପରିମାଣ ପୁନଃ ଦେବାକୁ ବିନା ଦାୟିତ୍ୱରେ କିମ୍ବା ଏହା ଉପରେ କୌଣସି ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ନଗଦ ରାଶିର ମୂଲ୍ୟ ବିସ୍ତାରିତ ରୂପରେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଉଥିଲା ।

ନମ୍ୟତା ମାନେ ମଧ୍ୟ ହେଲା ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଗୁଡିକ ସମାୟୋଜିତ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଅଙ୍କିତ ରାଶି ଗୁଡିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇପାରିବ।

ତଥାପି ଏହି ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ଭୂଲରେ ବିକା ଯାଇପାରିବ। ବାସ୍ତବିକ , ୟୁଏସ୍ଏ ଭଳି ବଜାର ଗୁଡିକରେ , ଆଗାମୀ ଗ୍ରାହକ ମାନେ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ମୋହିତ ହେଉଥିଲେ ଯେ ' ଜଣେ କେବଳ ଅଳ୍ପ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା ଏବଂ ତାପରେ ପଲିସୀ ନିଜର ଯତ୍ନ ନେବ ' । ଯେଉଁଟା ସେମାନେ ପ୍ରକଟ କଲେ ନାହିଁ ଯେ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଅର୍ଥ ପୋଷଣ କରିପାରିବ ଏବଂ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରଖିବା ଯଦି କେବଳ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଫେରସ୍ତ ଗୁଡିକ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିବ ।

ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଫେରସ୍ତ ଗୁଡିକର ହ୍ରାସ ଅସି ଦଶକର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧାରେ ନଗଦ ଅର୍ଥ ର ମୂଲ୍ୟ ର କ୍ଷୟୀକରଣ ନେତୃତ୍ୱ ନେଲା । ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଯିଏ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଚାଲୁ ରଖିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଖୋଜି ପାଇବାକୁ ଝଟକା ଦେଉଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆଉ ନଥିଲା ।

ଚିତ୍ର 1 : ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ

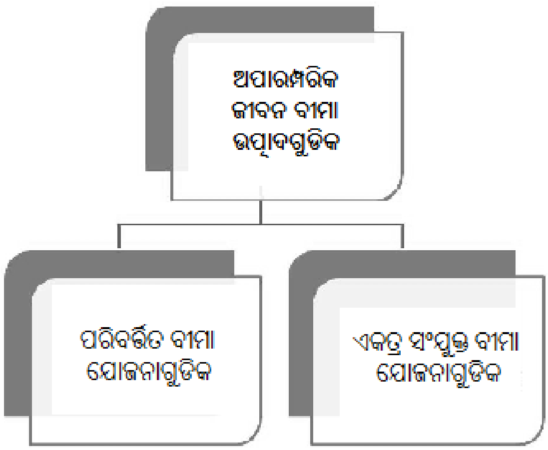

ଭାରତରେ, ଆଇଆରଡିଏ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ , ସେଠାରେ ଏହି ପ୍ରକାର କେବଳ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅପାରମ୍ପରିକ ସଂଚିତ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଅଛି ଯାହା ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାହୋଇଛି:

- ✓ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ
- ✓ ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ

i. ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା

ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ଯେପରି ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟସ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବଜାର ଗୁଡିକରେ ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଉପଯୋଗୀ ହେବ ।

ଏହି ପଲିସୀ ର ପ୍ରଥମେ ୧୯୭୭ ରେ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟସ୍ ରେ ପରିଚୟ କରାହୋଇଥିଲା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର " ସାରା ଜୀବନ " ପଲିସୀ ଯେଉଁଠାରେ ପଲିସୀ ର ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଗୁଡିକ ଏବଂ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଅର୍ଥ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଆକାଉଣ୍ଟ୍ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଜମା କରା ହେଉଛି ତା'ର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନୁସାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୁଅନ୍ତି । ପଲିସୀ ଏହି ପ୍ରକାର ଏହା ସୁଧର ହାର କିମ୍ବା ସର୍ବନିମ୍ନ ନଗଦ ଅର୍ଥ ର ମୂଲ୍ୟ ସଂବନ୍ଧରେ ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରୁନାହାଁନ୍ତି । **ଏହି ପ୍ରକାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତିକ ଭାବରେ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଶୂନ୍ୟକୁ ଖସି ଗଲେ, ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ପଲିସୀ ଶେଷ ହେବ ।**

ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ସହିତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ । ଗୋଟିଏ ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ ପଲିସୀର ଗୋଟିଏ **ଅଙ୍କିତ** ରାଶି ଯାହା ପୁରା ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ସମାନ ସ୍ତରରେ ଥାଏ । ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ସୁଧ ଉପାର୍ଜନ କରେ । ସମ୍ପତ୍ତି ପଲିସୀ ଭଣ୍ଡାର ଆକୃତିରେ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ଯାହାଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଆକାଉଣ୍ଟ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହାର ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅର୍ଥ ପୋଷଣ କରନ୍ତି । ଏହି ସମ୍ପତି ଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗର ଗୋଟିଏ ବିଭାଗରେ ରଖା ହୋଇଛି । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଦୃଢ ଉପାର୍ଜନକୁ ଏହି ପ୍ରକାରରେ ଆଶା କରିପାରିବ ।

ବିପରୀତରେ, ଗୋଟିଏ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ର ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଭଣ୍ଡାର ର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଗୋଟିଏ ଅଲଗା ଫଣ୍ଡ୍ ରେ ରଖା ହୋଇଛି ଯାହା ଏହାର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଆକାଉଣ୍ଟର ଅଂଶ ଗଠନ କରିବ ନାହିଁ । ୟୁଏସ୍ ରେ ଏହା ଗୋଟିଏ ଅଲଗା ଆକାଉଣ୍ଟ ରୂପରେ କୁହାଯାଉଥିଲା ଯେତେବେଳେ କି କାନାଡାରେ ଏହାକୁ ଗୋଟିଏ ସଂପୃଥକନ ଆକାଉଣ୍ଟ ରୂପରେ କୁହାଯାଉଥିଲା । ବହୁତ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀ ମାନ**ଙ୍କୁ** ବହୁତ ଅଲଗା ଆକାଉଣ୍ଟ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ବାଛିବାକୁ ଏବଂ ଅତି କମ୍ ରେ ବର୍ଷରେ ଥରେ **ସେମାଙ୍କର** ଚୟନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ।

ସର୍ବମୋଟରେ, ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅଲଗା ଆକାଉଣ୍ଟ ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ବିତ୍ତ ପୋଷିତ କରା ହୋଇଛି, ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଗୁଡିକ ଏବଂ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳନ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି । ପଲିସୀ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ଯୋଗାଇଛନ୍ତି ଯେଉଁଥିପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁହାର ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଶଙ୍କା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବାହିତ ହୋଇଛି । ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥସବୁ ପାରମ୍ପରିକ ପୁରା ଜୀବନ ଅଧୀନରେ ସ୍ଥାୟୀକରଣ କରା ହୋଇଛି । ମୁଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ପୁରା ଜୀବନ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ସହିତ ଏହି ପ୍ରକାର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଉପାଦାନ ଅଟେ ।

ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ପୋଲିସୀ ଗୁଡିକ ସେହି ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପସନ୍ଦ ଯୋଗ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ହୋଇଛି ଯିଏ ସେମାନଙ୍କ ଚୟନର ଅର୍ଥ ଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ମିଶ୍ରିତରେ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବିଭାଗର ଅନୁକୂଳ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ଚାହିଁଲେ । ସେମାନଙ୍କର କ୍ରୟ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଯେ କ୍ରେତା ନିଶ୍ଚୟ ପଲିସୀ ଉପରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂକଟ **ବହନ** କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଉଚିତ । ଏହା ସୁଚିତ କରେ କି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ପଲିସୀ ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ଇକ୍ୱିଟି/ଡେବ୍ଟ ବଜାରପାଇଁ ଏବଂ ବଜାରର ଅସ୍ଥିରତାର ଆଶଙ୍କା

ବହନ କରିପାରିବ । ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପରେ, ଏହାର ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ବଜାର ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ - ବଜାର ସହସାବୃଦ୍ଧିରେ ଉଭୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମୃଦ୍ଧିଶୀଳ ରହିବା ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଷ୍ଟକ୍ ଏବଂ ବଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ବୋଝ ହ୍ରାସ ହେବ । ଏହି ଅସ୍ଥିରତା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ମାର୍କେଟିଂଗ୍ ସମୟରେ ମନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ।

ii. ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା

ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ଗୁଡିକ, ମଧ୍ୟ ୟୁଏଲ୍ଆଇପିଜ୍ ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ ସେଗୁଡିକ ବହୁତ ଲୋକପ୍ରିୟ ଏବଂ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଆକାରରେ ନିର୍ଗମନ ହେଲା, ବହୁତ ବଜାରଗୁଡିକ ରେ ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନା ଗୁଡିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କଲା । ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡିକ ୟୁକେ ରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରା ହୋଇଥିଲା ,ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯାହା ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ଇକ୍ୱିଟୀ ଭାଗଗୁଡିକରେ ତିଆରି ହେଲା ଏବଂ ବଡ ପୁଞ୍ଜି ଲାଭ ଏବଂ ଲାଭାଗୁଡିକ ସେମାନେ ଫଳାଫଳ ଆକାରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ଗୋଟିଏ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ରହୁଥିବା ଉଭୟ ଇକ୍ୱିଟୀ ଗୁଡିକରେ ବୃହତ୍ତର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଏବଂ ଲାଭଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଗୋଟିଏ ଅଧିକ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଂଗତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଅନୁଗମନ କରାହେଉଥିଲା ।

ଲାଭ (ଯୋଗଦାନ) ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ଜୀବନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ କିଛି ସଂଯୋଜକ ବସ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରନ୍ତି । ସଂଯୋଜକ ବିଷୟ ଏପରିକି ସିଧାସଳଖ ହୁଏ ନାହିଁ । ବୀମାଧାରକମାନଙ୍କର ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭାଂଶ ସମୟ ସମୟରେ (ସାଧାରଣତଃ ବର୍ଷକରେ ବୀମାଗଣନାକାରୀଙ୍କ) ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକର ଏବଂ ଦାୟ ଫଳରୂପେ ଅନୁଗାମୀ ଉଦବୃତ୍ତ ବସ୍ତୁ ଉଦ୍ଘୋଷିତ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯେଉଁଟାକି ବଦଳରେ କଳ୍ପନା ଏବଂ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ପଦ୍ଧତିକୁ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୁକ୍ତି ଆୟତ୍ତରେ ଯୋଗାଇଦେଉଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପବେତନ ଅଟେ । ଫଳାଫଳ ଆକାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭୟାଂଶ (ବୋନସ୍) ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ସିଧାସଳଖ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ନାହିଁ । ଏପରିକି ପରେ ଉଦବୃତ୍ତ ବସ୍ତୁ ଘୋଷଣା କରାହୋଇଛି, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତଥାପି ଏହା ବୋନସ୍ କୁ ବଣ୍ଟନ କରେ । କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ରମ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଗଢିବାକୁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଏହିସବୁ କାରଣରୁ ,ବୋନସର ପଲିସୀ ଗୁଡିକପାଇଁ ବଣ୍ଟନ ଗୋଟିଏ ବହୁତ ଉପାଦାନ ଏବଂ ଦୂରସ୍ଥ ରୀତିରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି ।

ମୂଳ ତର୍କବିଦ୍ୟା ଅନୁସାରେ ପାରମ୍ପରିକ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମୟ ଅନୁସାରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗର ଫେରସ୍ତ ଗୁଡିକ ସହଜ କରେ । ଯେଉଁ ସମୟରେ ଅନିତ୍ୟ ବୋନସ୍ ଗୁଡିକ ଏବଂ ମିଶ୍ରିତ ବୋନସ୍ ଗୁଡିକ ଅପକ୍ଷପାତର ଲାଭ ଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ତର ଖଣ୍ଡ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ବୀମାଧାରକମାନଙ୍କୁ ସାମର୍ଥ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଆମଦାନୀ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଗୁଡିକ, ଜୀବନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ସ୍ୱଷ୍ଟତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯିଏ ଘୋଷଣାକରେ ଏହି ବୋନସ୍ ଗୁଡିକୁ । ପୁଣି, ବୋନସଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଘୋଷଣା କରାହୋଇଥାଏ ଯେହେତୁ ଫଳାଫଳ କେବଳ ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ କରାହେଉଥାଏ । ଆମଦାନୀ/ଲାଭଗୁଡିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟରେ ଦୈନିକ ହ୍ରାସବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବ ନାହିଁ ।

ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା ଗୁଡିକ ଉଭୟ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଗୁଡିକ ଦୂର କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । **ଏହି ଚୁକ୍ତି ଗୁଡିକ ଆୟଉରେ ଥିବା ଲାଭ ଗୁଡିକ ପୁରା କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ସେହି ତାରିଖରେ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ବୀମାଧାରକମାନଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ କ୍ରେଡିଟ୍ କରାଯାଏ ଯାହା ଜମାଥିବା ୟୁନିଟ୍ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।**

ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମାଗୁଡିକ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଲାଭୟାଂଶ ଗୁଡିକ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ଏବଂ ହଠାତ୍ ନଗଦ ଟଙ୍କାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଯୋଗାଇବେ । ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡିକ ହେଉଛି ସାଧାରଣତଃ ସେହିଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବା ୟୁନିଟ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଗୋଟିଏ ପୃଥକ୍ (ଆଭ୍ୟନ୍ତରିଣ) ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ । ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ନିୟମିତ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ଜରିଆରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ୟୁନାଇଟେଡ୍ କିଂଗଡମ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବଜାରରେ ଏହି ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ବିକଶିତ ଏବଂ ଅବସ୍ଥିତ ହେଉଥିଲା ଏକ ସଂଲଗ୍ନ ବୀମା ଉପାଦାନ ସହିତ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଦୃଶ୍ୟ । ସେମାନଙ୍କର ଗଠନ ପାରମ୍ପରିକ ନଗଦ ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟର ଚୁକ୍ତି ଗୁଡିକ ଠାରୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରଭେଦ ଦର୍ଶାଉଛି । ପରେ ଯେପରି ଆମେ କହିଛୁ ଏକତ୍ରୀକରଣ ହେଉଛି । ସେମାନେ ସେମାଙ୍କର ଅବଧି, ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଏବଂ ସଞ୍ଚିତ ଉପାଦାନଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅପାରଦର୍ଶୀ ଅଟନ୍ତି । ୟୁନିଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ, ଅପରପକ୍ଷରେ , ବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ଅଟନ୍ତି । ସେମାଙ୍କର ଗଠନ ବୀମାପାଇଁ, ଚାର୍ଜ ଦେବା ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ପାରଦର୍ଶୀ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହେଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର ୨ : ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ବିଭାଜନ

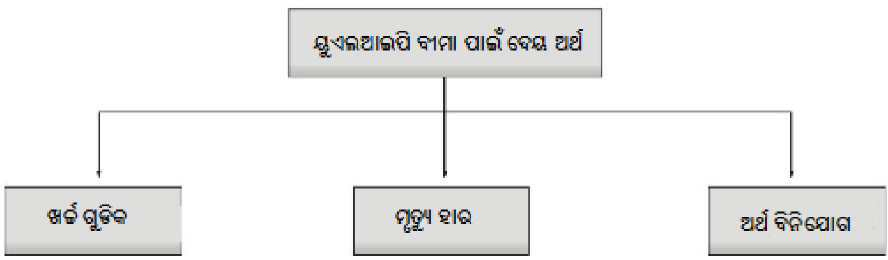

ଥରେ ଏହି ଚାର୍ଜ ଗୁଡିକ ପ୍ରିମିୟମ ଠାରୁ ବାଦ୍ କରାହେଲାପରେ, ବାକି ଆୟ ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡିକରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଏ । ଏହି ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ପ୍ରଦର୍ଶନର ପୂର୍ବ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ପ୍ରଦର୍ଶକ ବସ୍ତୁ ସଂବନ୍ଧ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ ।

ବିଷୟରେ ସାର ହେଉଛି ଯେ ଏହି ମୂଲ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ର କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ସୂତ୍ର ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାହୋଇଛି, ଯେଉଁଟା କି ଆଗରୁ ଲିଖିତ ହୋଇଛି । ଆଦର୍ଶ ସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ସର୍ବମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟ (ନେଟ୍ ଆସେଟ୍ ଭାଲ୍ୟୁ (NAV) ଦ୍ୱାରା ଦିଆ ହୋଇଛି ,ଯେଉଁଟା ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରାହୋଇଛି । ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନ ଲୋକ ସାଧାରଣ ସୂତ୍ରକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମାନ ଲାଭ ଗୁଡିକ ପାଇପାରିବେ ।

ବୀମାଧାରକ ର ଲାଭଗୁଡିକ ଏହିପରି ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର କଳ୍ପନା ଏବଂ ସାବଧାନତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ ପଲିସୀ ଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ଭଲ ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି ଏହାର ବାଛିବାର ସୁବିଧା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫଣ୍ଡ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ,ଯେଉଁଟା ଶ୍ରେଣୀ ଧାରଣକାରୀ ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫଣ୍ଡର ସମ୍ପତ୍ତିର ମିଶ୍ରଣ ଗୋଟିଏ ଅଲଗା ବିଭାଗରେ ଅଛି । ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଅଧିକାରୀ ଏହିପ୍ରକାର ଋଣର ଏକ ବ୍ୟାପକ ବିକଳ୍ପ, ସନ୍ତୁଳିତ ଏବଂ ଅପକ୍ଷପାତ ଅର୍ଥ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ବାଛି ପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଋଣ ଫଣ୍ଡର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଭୂଲ୍ ଏବଂ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପତ୍ର ଭଳି ଋଣ ସୁରକ୍ଷା ବହୁତ ଭିତରୁ ଜଣଙ୍କର ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଗୁଡିକର ବିନିଯୋଗ । ଗୋଟିଏ ଅପକ୍ଷପାତ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେବ ଯେ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡିକ ଅପକ୍ଷପାତ ଆକାରରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରୁଛି । ଏପରିକି ଏହି ପ୍ରଶସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡିକ ସେଠାରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ବିକଳ୍ପ ଗୁଡିକ ଭିତରେ ରହିପାରେ ।

ଇକ୍ୱିଟୀ ଫଣ୍ଡ	ଋଣ/ଡେଟ୍ ଫଣ୍ଡ	ସନ୍ତୁଳିତ ଫଣ୍ଡ	ମୁଦ୍ରା ବଜାର ଫଣ୍ଡ
ଏହି ଫଣ୍ଡ ଇକ୍ୱିଟୀ ଓ ଇକ୍ୱିଟୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଉପକରଣରେ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି ।	ଏହି ଫଣ୍ଡ ସରକାରୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପତ୍ର , ରାଜା ବିଧି ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପତ୍ର, ସ୍ଥାୟୀ ଗଚ୍ଛିତ ରାଶି ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି ।	ଏହି ଫଣ୍ଡ ଇକ୍ୱିଟୀ ଏବଂ ଋଣ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ମିଶ୍ରଣରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି ।	ଏହି ଫଣ୍ଡ ମୁଖ୍ୟତଃ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକ ଯେପରି ଖଜଣା ମୂଲ୍ୟ ତାଲିକା, ଜମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ବାଣିଜ୍ୟ ପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି ।

ଜଣେ ଗୋଟିଏ କ୍ରମବୃଦ୍ଧି ପୁଞ୍ଜି, ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରି କ୍ରମବୃଦ୍ଧି ଗଚ୍ଛିତ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ,କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ସମତା ପୁଞ୍ଜି, ଯେଉଁଟା ପୁଞ୍ଜି ଲାଭ ସହିତ ଆୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମାନ କରିବା ମଧ୍ୟରୁ ବାଛିପାରନ୍ତି । ଜଣେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଉପକରଣ ସଂବନ୍ଧରେ ପୁଞ୍ଜି ଗୁଡିକ ବାଛିପାରେ, ଯେଉଁଟା କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଭାଗ ଏବଂ ଶ୍ରମଶିଳ୍ପରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିକଳ୍ପ ଯାହା ବଛା ହୋଇଛି ଜଣଙ୍କର ସଂକଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ଉଚିତ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ପୁଞ୍ଜି ରୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରକୁ ଯଦି ଜଣଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ବହୁତ ପୁଞ୍ଜି ଗୁଡିକ ସେହି ଚିହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧି କର ହେଉନାହିଁ, ତାହାହେଲେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ଏହି ସବୁ ପସନ୍ଦ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଯୋଗ୍ୟତା ବହନ କରିଥାଏ । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଗୋଟିଏ ଦକ୍ଷ ବିଭାଗର ପରିଚାଳନା କରିବା ସମୟରେ, ଶ୍ରେଣୀ ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ପ୍ରକାର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂକଟର ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ତମ ଅଂଶ ଏଠାରେ ହ୍ରାସ କରାହୋଇଛି । ଶେଷୋକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମୃତ୍ୟୁହାର ଏବଂ ଏପରିକି ଖର୍ଚ୍ଚ ସଂକଟ ଧାରଣ କରିପାରେ ।

ପୁଣି, ବିପରୀତରେ ପାରମ୍ପାରିକ ଯୋଜନା ଗୁଡିକ, ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଗୋଟିଏ ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ଦେୟ ଅର୍ଥ ଭିତ୍ତି ରେ କାମ କରନ୍ତି ଏବଂ ବୀମାରାଶି ଆଶ୍ୱାସନ ଉପରେ ନୁହେଁ । ବୀମାଧାରକ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଉପରେ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି, ଯାହାକି ସେ ନିୟମିତ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । **ଜୀବନ ବୀମା ହାନୀରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଦେବାର ଗୁଣିତକ ରାଶି** । ବୀମିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବୃହତ୍ତମ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ରତମ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପସନ୍ଦ କରିପାରନ୍ତି । ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଦୁଇଟି

ଉପାଦାନରେ ଗଢା ହୋଇପାରେ - ଅବଧି ଉପାଦାନ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୁଞ୍ଜିରେ (ୟୁକେ ରେ ଷ୍ଟୋରଲିଙ୍ଗ୍ ପୁଞ୍ଜି ବୋଲି କୁହାଯାଏ) ସ୍ଥାପନ କରିପାରନ୍ତି ଯାହା ମୃତ୍ୟୁ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ହାନିରୁ ରକ୍ଷା ଆମଦାନୀ ହେବ । ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ବାକି ଅର୍ଥ ଆଗଭଳି ଶ୍ରେଣୀ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବିନିଯୋଗ କରାଯାଏ । ମୃତ୍ୟୁ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭୟାଂଶର ପରିମାଣ ଆଶ୍ୱାସନ କିମ୍ବା ଆକାଉଣ୍ଟର ପୁଞ୍ଜି ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ବୃହତ୍ତରକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବ । ପୁଞ୍ଜିର ଦାମ୍ କେବଳ ଶ୍ରେଣୀର ମୂଲ୍ୟ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଗୁଣିତକ ହେବ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

କେଉଁଟା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବୃତି ମଧ୍ୟରୁ ଭୁଲ୍ ଅଟେ ?

II. ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ଗୋଟିଏ ସାମୟିକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ।

III. ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ଗୋଟିଏ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ।

IV. ପଲିସୀର ଗୋଟିଏ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ଆକାଉଣ୍ଟ ଅଛି ।

ପଲିସୀ ନ୍ୟୁନତମ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭୟାଂଶ ପ୍ରତିଶୃତି ଯୋଗାଇଥାଏ ।

ସାରାଂଶ

- *ଜୀବନବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ଆର୍ଥିକ ବଜାରରେ ଅନ୍ୟ ସଂପତ୍ତି ତୁଳନାରେ ଆମଦାନୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ।*
- *ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଛି ଅବଣ୍ଡଲ୍, ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧନ ଏବଂ ପାରଦର୍ଶିତା, ଯାହା ଅପରମ୍ପାରିକ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ।*
- *ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମାର ଗୋଟିଏ ପଦ୍ଧତି ଏହାର ନମନୀୟ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ, ନମନୀୟ ଅଙ୍କିତ ରାଶି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପରିମାଣ ଗୁଡିକ, ଏବଂ ଏହାର ଦାମ୍ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକର ଶେଷ ଦ୍ୱାରା ତାର ଲକ୍ଷଣ ହିସାବରେ ବିଭାଜନ କରାହୋଇଛି ।*
- *ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର " ସାରା ଜୀବନ " ପଲିସୀ ଯେଉଁଠାରେ ପଲିସୀର ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ଗୁଡିକ ଏବଂ ନଗଦ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଅର୍ଥ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ଆକାଉଣ୍ଟ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଜମା କରା ହେଉଛି ତା'ର ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନୁସାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୁଅନ୍ତି ।*
- *ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ଗୁଡିକ, ମଧ ୟୁଏଲ୍ଆଇପିକ୍ ରୂପରେ ଜଣାଯାଏ, ସେଗୁଡିକ ବହୁତ ଲୋକପ୍ରିୟ ଏବଂ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଆକାରରେ ନିର୍ଗମନ ହେଲା, ବହୁତ ବଜାରଗୁଡିକରେ ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନା ଗୁଡିକର ପରିପୂରକ ହେଲା ।*
- *ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଲାଭୟାଂଶ ଗୁଡିକ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ଏବଂ ହଠାତ୍ ନଗଦ ଟଙ୍କାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଯୋଗାଇବ ।*

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା
2. ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା
3. ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୁକ୍ତ ବୀମା
4. *ନେଟ୍ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟ*

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର ୧

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ II ଅଟେ

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ଗୋଟିଏ ଅପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଅଟେ

ଉତ୍ତର ୨

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ I ଅଟେ

ବିବୃତ୍ତି " ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ଗୋଟିଏ ସାମୟିକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ " ଭୂଲ୍ ଅଟେ

ସଠିକ ବିବୃତ୍ତି " ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ଗୋଟିଏ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ " ଅଟେ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ ୧

ଅନ୍ତର-ଲୌକିକ ସାଧନଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନ ନିଜ ଭିତରେ କଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି ?

I. ଠିକ ସମୟ ନ ଆସିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧନାଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା
II. ସମୟ ସାଥିରେ ସାଧନାଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନ
III. ସାମୟିକ ସାଧନାଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନ
IV. ସାଧନାଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନର ବିଭିନ୍ନତା

ପ୍ରଶ୍ନ ୨

କେଉଁଟା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଗୋଟିଏ ସୀମାନ୍ତନ ଅଟେ ?

I. ଏହି ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଉପରେ ଆମଦାନୀଗୁଡିକ ଉଚ୍ଚ ଅଟେ
II. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟରେ ପହଂଚିବାର ପରିଷ୍କାର ଏବଂ ଦୃଶ୍ୟମାନ ପ୍ରଣାଳୀ
III. ଭଲ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିବା ନଗଦ ଟଙ୍କା ଏବଂ ସଂଚୟ ମୂଲ୍ୟ
IV. ଫେରସ୍ତର ହାର ନିଶ୍ଚୟ କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ ୩

କେଉଁଠାରେ ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ପଲିସୀ ପ୍ରଥମେ ଅଣାଯାଇଥିଲା ?

I. ୟୁଏସ୍ଏ
II. ଗ୍ରେଟ୍ ବ୍ରିଟେନ୍
III. ଜର୍ମାନୀ
IV. ଫ୍ରାନ୍ସ

ପ୍ରଶ୍ନ ୪

କିଏ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା କିଣିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି?

I. ଲୋକମାନେ ଯିଏ ସ୍ଥିର ଫେରସ୍ତ ଖୋଜୁଛନ୍ତି

II. ଲୋକମାନେ ଯିଏ ସଂକଟ ବିମୁଖ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଅପକ୍ଷପାତରେ ଉପର ଠାଉରିଆ କାମ କରନ୍ତି ନାହିଁ

III. ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକମାନେ ଅପକ୍ଷପାତ ସହିତ ଆରାମଦାୟକ ଅଟନ୍ତି

IV. ସାଧାରଣରେ ଯୁବକ ଲୋକମାନେ

ପ୍ରଶ୍ନ ୫

ନିମ୍ନ ରେ ଥିବା ବିବୃତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ୟୁଲିପ ବିଷୟରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

I. ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଆଗରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ସୂତ୍ର ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥାଏ

II. ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ସଂକଟ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ବହନ କରାଯାଏ

III. ୟୁଲିପ ଏସ୍ ସେମାଙ୍କର ଅବଧି, ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଏବଂ ସଂଚୟ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅପାରଦର୍ଶୀ ଅଟନ୍ତି

IV. ୟୁଲିପ ଏସ୍ ବଣ୍ଡଲ୍ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଅଟନ୍ତି

ପ୍ରଶ୍ନ ୬

ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ବିଶେଷତା ଗୁଡିକ ଅଟନ୍ତି କେବଳ ଗୋଟିକୁ ଛାଡ଼ିକରି :

I. ନମନୀୟ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ

II. ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ଟଙ୍କା ନିର୍ଭରୋକ୍ତି ନୁହେଁ

III. ବୀମାଧାରକ ବାଛିବ କେଉଁଠାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ସଂଚୟ ବିନିଯୋଗ କରାହେଉଛି

IV. ସର୍ବନିମ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଉଛି

ପ୍ରଶ୍ନ ୭

କେଉଁଟା ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମା ସଂବନ୍ଧରେ ସଠିକ ଅଟେ ?

ବିବୃତି I : ଏହା ବୀମାଧାରକଙ୍କୁ ପ୍ରିମିୟମ୍ ପ୍ରଦାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଏ ।
ବିବୃତି II : ପଲିସୀ ଅଧିକାରୀ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ରୂପରେ ବଜାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ଫେରସ୍ତର ହାର ଉପାର୍ଜନ କରିପାରିବେ

I. I ସତ୍ୟ ଅଟେ

II. II ସତ୍ୟ ଅଟେ

III. I ଏବଂ II ସତ୍ୟ ଅଟେ

IV. I ଏବଂ II ମିଥ୍ୟା ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ ୮

ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସବୁ ୟୁଲିପ ଏସ୍ ବିଷୟରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ କେବଳ ଗୋଟିକୁ ଛାଡ଼ିକରି :

I. ଶ୍ରେଣୀ ଧାରଣକାରୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ମନୋନୟନ କରିପାରିବ

II. ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଶ୍ରେଣୀ ମୂଲ୍ୟ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି

III. ଶ୍ରେଣୀ ଗୁଡିକ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ଏକ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା କିମ୍ବା ନିୟମିତ ବୀମା ପାଇଁ ଦେୟ ଅର୍ଥର ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକ ଦେବା ଦ୍ୱାରା କିଣାଯାଇପାରେ

IV. ୟୁଲିପ ପଲିସୀ ର ଗଠନ ବୀମା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକ ଉପାଦାନ ସଂବନ୍ଧରେ ପାରଦର୍ଶୀ ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ ୯

ଆଇଆରଡିଏ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ, ଗୋଟିଏ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ ଅପାରମ୍ପରିକ ସଂଚୟଗୁଡିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଭାରତରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାହୋଇଛି ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ?

ଚୟନ I : ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୋଜକ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ
ଚୟନ II : ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ

I. କେବଳ I

II. କେବଳ II

III. ଉଭୟ I ଏବଂ II

IV. I ନୁହଁ କି II ବି ନୁହଁ

ପ୍ରଶ୍ନ ୧୦

ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅବଣ୍ଡଲ କଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି ?

I. ବଣ୍ଡ ସହିତ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସହସଂବନ୍ଧ

II. ଇକ୍ୱିଟୀ ଗୁଡିକ ସହିତ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସହସଂବନ୍ଧ

III. ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସଂଚୟ ଉପାଦାନର ମିଶ୍ରଣ

IV. ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସଂଚୟ ଉପାଦାନର ପୃଥକୀକରଣ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର ୧

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ II ଅଟେ

ସାଧନଗୁଡିକର ଅନ୍ତର-ଲୌକିକ ଆବଣ୍ଟନ ସମୟ ସାଥିରେ ସାଧନଗୁଡିକର ଆବଣ୍ଟନକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛ ।

ଉତ୍ତର ୨

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ IV ଅଟେ ।

ଫେରସ୍ତର ହାର ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକରେ ନିଶ୍ଚୟ କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର ୩

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ I ଅଟେ ।

ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ପଲିସୀ ପ୍ରଥମେ ୟୁଏସ୍ଏ ରେ ଅଣାହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ୪

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ III ଅଟେ ।

ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକମାନେ ଅପକ୍ଷପାତ ସହିତ ଆରାମଦାୟକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା କିଣିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର ୫

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ III ଅଟେ ।

ୟୁଲିପ'ଏସ୍ ସେମାନଂକର ଅବଧି, ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡିକ ଏବଂ ସଂଚୟ ଉପାଦାନ ଗୁଡିକ ସବନ୍ଧରେ ଅପାରଦର୍ଶୀ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର ୬

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ I ଅଟେ ।

ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ୍ ଦେବା ସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଜୀବନ ବୀମା ସହିତ ନମନୀୟ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର ୭

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ III ଅଟେ ।

ଉଭୟ ବିବୃତ୍ତି ଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଅଟେ । ବୀମା ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଦେବା ନମନିୟତା ସାର୍ବଜନୀନ ଜୀବନ ବୀମାର ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତା ଅଟେ ।

ଜୀବନ ବୀମାର ଏହି ଆକୃତି ବୀମାଧାରକକୁ ମଧ୍ୟ ଫେରସ୍ତର ହାର କିଛି ବଜାର ଆଧାରିତ ଅନୁକ୍ରମଣିକା ଯୋଡି ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର ୮

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ II ଅଟେ ।

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ୟୁଲିପ'ଏସ୍ ବିଷୟରେ ଶ୍ରେଣୀ ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ୯

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ III ଅଟେ ।

ଆଇଆରଡିଏ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ଅପାରମ୍ପରିକ ସଂଚୟଗୁଡିକ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଭାରତରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଯୋଜକ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ ।

ଉତ୍ତର ୧୦

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ IV ଅଟେ ।

ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସଂଚୟ ଉପାଦାନର ପୃଥକୀକରଣ ଜୀବନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅବଣ୍ଡଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି ।

ଅଧ୍ୟାୟ 10

ଜୀବନ ବୀମାର ପ୍ରୟୋଗ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଜୀବନ ବୀମା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ /ଉପଯୋଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଏହାକୁ ପରିଣାମଜନିତ ବୀମା ଲାଭ ସହିତ ବିଶ୍ୱାସ ଜାତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ; ଏହାକୁ ଏକ ପଲିସୀ ଜାତ କରିବାରେ ଯାହା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମୁଖ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଆବୃତ କରେ ଏବଂ ବନ୍ଧକସବୁର ବିମୋଚନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ପାରେ । ଆମେ ଜୀବନ ବୀମାର ଏହି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଜୀବନ ବୀମାର ପ୍ରୟୋଗ

କ. ଜୀବନ ବୀମାର ପ୍ରୟୋଗ

1. ବିବାହିତ ମହିଳା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଟ୍ରଷ୍ଟ (ବିଶ୍ୱସନୀୟତା) ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବାର୍ଷିକୀ ସହିତ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ/ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉପରେ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି କରର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ନେଇ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଭାରତରେ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି କରର ଲୋପ ସହିତ ଟ୍ରଷ୍ଟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରାଯାଉନାହିଁ, ଏହି ବିଷୟକୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ବୁଝିବା ଲାଭଦାୟକ ହୁଏ ।

ବିବାହିତ ମହିଳା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1874 ର ଅନୁଭାଗ 6 ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପତ୍ନୀ ଓ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତିମାନଙ୍କୁ ଲାଭର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ବିବାହିତ ମହିଳା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1874ର ଅନୁଭାଗ 6 ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟର ଗଠନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ।

ଚିତ୍ର 1 : MWP ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭଗ୍ରହୀତା

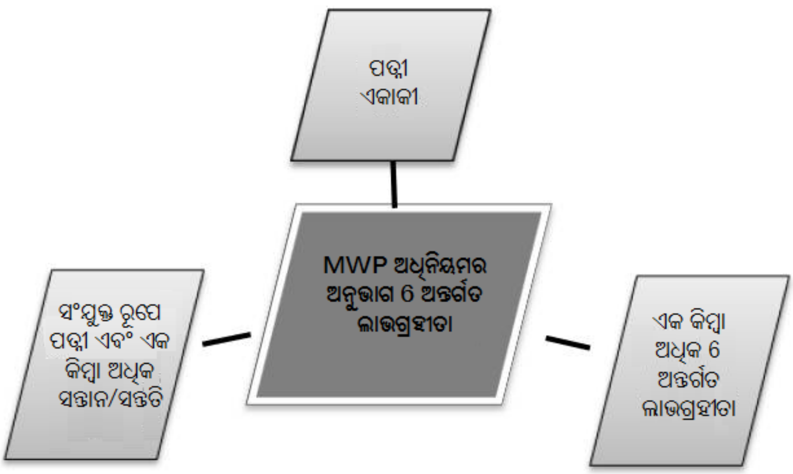

ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ କୌଣସି ବି ବିବାହିତ ପୁରୁଷ ଦ୍ୱାରା ତା' ନିଜ ଜୀବନ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା, ଏବଂ ତା' ପତ୍ନୀ, କିମ୍ବା ତା' ପତ୍ନୀ ଓ ସନ୍ତାନ, କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ବି ଲାଭ ପାଇଁ ଏହା ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ, ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ସେଭଳି ହିତ ଅନୁସାରେ ତା' ପତ୍ନୀ, କିମ୍ବା ତା' ପତ୍ନୀ ଓ ସନ୍ତାନ, କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ବି ଲାଭ ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଏବଂ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଅଟେ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯିବ, ଏବଂ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟ୍ରଷ୍ଟର କୌଣସି ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ରହିଥିବ, ତାହା ପତି, କିମ୍ବା ତା' ଋଣଦାତାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଅଧୀନରେ, କିମ୍ବା ତା' ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ଅଂଶ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ।

କ) MWP ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ପଲିସୀର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

i. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଏକ ଭିନ୍ନ ଟ୍ରଷ୍ଟ ହିସାବରେ ରହିବ । ପତ୍ନୀ କିମ୍ବା ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି (18 ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ) ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ।

ii. ପଲିସୀଟି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂଲଗ୍ନ, ଋଣଦାତା ଏବଂ ଏପରିକି ଜୀବନ ବୀମିତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ବାହାରେ ରହିବ ।

iii. ଦାବୀ ଅର୍ଥକୁ ଟ୍ରଷ୍ଟିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

iv. ପଲିସୀକୁ ସମର୍ପଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ନାମୀତିକରଣ ନା ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଅଛି ।

v. ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଟ୍ରଷ୍ଟି ନିଯୁକ୍ତ ନ କରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷିତ ରାଶି ରାଷ୍ଟ୍ର ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ବୀମାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅବସ୍ଥିତ ତାର ସରକାରୀ ଟ୍ରଷ୍ଟିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ।

ଖ) ଲାଭ

ଏକ ଅଟଳ, ଅସଂଶୋଧନୀୟ ଟ୍ରଷ୍ଟ ପ୍ରସଂବିଦା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଟ୍ରଷ୍ଟକୁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବୀମା ପଲିସୀ ଧାରଣ କରିପାରେ । ଜୀବନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭ ହୋଇଥିବାରୁ, ଟ୍ରଷ୍ଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟି ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଗଠନ କରି, ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁରେ ତା' ଅଧିକାରସବୁକୁ ତ୍ୟାଗ କରେ । ଟ୍ରଷ୍ଟି ବୀମା ଲାଭକୁ ନିବେଶ କରେ ଏବଂ ଟ୍ରଷ୍ଟକୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଲାଭଗ୍ରହୀତା ପାଇଁ ପରିଚାଳିତ କରେ ।

ଯେତେବେଳେ କି ପତି/ପତ୍ନୀ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଗଠନ କରିବାର ପ୍ରଥା ରହିଛି, ଲାଭଗ୍ରହୀତା କୌଣସି ବି ଅନ୍ୟ ବୈଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇପାରେ । ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଗଠନ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ପଲିସୀ ଲାଭସବୁକୁ ଲାଭଗ୍ରହୀତାର ଅପ୍ରାପ୍ତବୟସ ସମୟରେ ବିଜ୍ଞତା ସହିତ ନିବେଶ କରାଯାଏ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଋଣଦାତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲାଭକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖେ ।

2. କି ମ୍ୟାନ ବୀମା

କିମ୍ୟାନ ବୀମା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ ବୀମା ଅଟେ ।

ପରିଭାଷା

କିମ୍ୟାନ ବୀମା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ ଯାହାକୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତି ପାଇଁ, ସେହି ବ୍ୟବସାୟର କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଏ, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାରିତ ଅସମର୍ଥତାଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଏହାକୁ ସରଳରୂପେ କହିବାକୁ ଗଲେ, କି ମ୍ୟାନ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଯାହାକୁ ବ୍ୟବସାୟ ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ପଲିସୀ ଅବଧି ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟବସାୟରେ ଉପଯୋଗୀତାର ସମୟାବଧି ବାହାରକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ । କି ମ୍ୟାନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ପାଖରେ ଥାଏ ଏବଂ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସେହି ହାନିସବୁ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟର କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବା ଯାହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଆୟ ଉତ୍ପନ୍ନକାରୀର ହାନି ସହିତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତାରେ ସହାୟକ ହେବା । କିମ୍ୟାନ ବୀମା ହୋଇଥିବା ବାସ୍ତବ ହାନିସବୁକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆର୍ଥିକ ରାଶି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ କରେ ।

ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟରେ ଏକ କି ମ୍ୟାନ (ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି) ଥାଏ ଯିଏ ଅଧିକାଂଶ ଲାଭ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହେ, କିମ୍ବା ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଭଳି କୌଶଳ ସମୂହକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଓ କଠିନ କୌଶଳ ଥାଏ, ଯାହା ସଂଗଠନ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କୌଣସି କର୍ମଚାରୀ ଯାହାର ଜ୍ଞାନ, କାର୍ଯ୍ୟ, କିମ୍ବା ମୋଟାମୋଟି ଯୋଗଦାନକୁ

କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଅନନ୍ୟରୂପେ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ତାର ଜୀବନ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଏକ କି ମ୍ୟାନ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇପାରେ ।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ମୂଲ୍ୟ (ଯଥା: ଅସ୍ଥାୟୀ ସହାୟତା ନେବା କିମ୍ବା ଏକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା) ଏବଂ ହାନି (ଯଥା: ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର କରିବାରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା କ୍ଷମତା) ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ହରାଇବା ଅବସରରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ତାର ସମାୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରିଥାଏ ।

କିମ୍ୟାନ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ବୀମା ରାଶିକୁ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିଜ ଆୟ ଅପେକ୍ଷା କମ୍ପାନୀର ଲାଭଦାୟିତା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ । ପ୍ରିମିୟମ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହା କର କୁଶଳ ଅଟେ ଯେହେତୁ ସମଗ୍ର ପ୍ରିମିୟମକୁ ବ୍ୟବସାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଏ । ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକଠାରୁ ଭିନ୍ନ ରୂପେ, କିମ୍ୟାନ ବୀମାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭକୁ ଆୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ କରି ଏହା ଉପରେ କର ଲଗାଯାଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମା ରାଶିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ବ୍ୟବସାୟର ଅଡିଟକରା ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟ ବିବରଣଗୁଡିକ ଏବଂ ଫାଇଲ କରାଯାଇଥିବା IT ରିଟର୍ଣ୍ଣସବୁକୁ ଦେଖିବେ । ସାଧାରଣତଃ, କମ୍ପାନୀ କିମ୍ୟାନ ବୀମା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଲାଭଦାୟକ ହେବା ଉଚିତ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନେ ହାନି କରୁଥିବା କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତମ-ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆପତ୍ତି କରିଥାନ୍ତି ।

କ) କିଏ ଏକ କିମ୍ୟାନ ହୋଇପାରେ ?

ଏକ କିମ୍ୟାନ କେହି ବି ହୋଇପାରେ ଯିଏ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଜଡିତ ଥାଏ ଯାହାର ହାନି ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରବଳ ପ୍ରୟାସର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଏକ ସହଭାଗୀ, ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିକ୍ରେତା, ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ମ୍ୟାନେଜର, କିମ୍ବା ସେହି ବିଶିଷ୍ଟ କୌଶଳ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇପାରେ ଯାହା ବିଶେଷରୂପେ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଅଟେ ।

ଖ) ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହାନି

ନିମ୍ନ ହାନିସବୁ ସେସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ କି ମ୍ୟାନ ବୀମା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ :

i. ବିସ୍ତାରିତ ସମୟାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହାନି ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି କାମ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଏ, ଅସ୍ଥାୟୀ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ଏକ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନର ଭର୍ତ୍ତି ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ।

ii. ଲାଭଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ବୀମା କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ହରାଇଥିବା ବିକ୍ରୀଗୁଡିକଠାରୁ ହୋଇଥିବା ହରାଇଥିବା ଆୟସବୁର ସମାୟୋଜନ କରିବା, ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଡିତ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ବିଳମ୍ବନ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦକରଣଠାରୁ ଉପୁଜିଥିବା କ୍ଷତି, ବିସ୍ତାର କରିବାର ଅବସରର ହାନି, ବିଶେଷ କୌଶଳ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନର ହାନି ଇତ୍ୟାଦି ।

3. ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା (MRI)

ମନେକରନ୍ତୁ ଆପଣ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିବା ପାଇଁ ଏକ ଋଣ ନେଉଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ ଋଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଂଶ ରୂପେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା ପାଇଁ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

କ) MRI କ'ଣ ଅଟେ?

ଏହା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହା ଗୃହ ଋଣ କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ମୂଳତଃ ଏକ ହ୍ରାସବାନ୍ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଏକ ବନ୍ଧକକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣ ଉପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାପାଇଁ ନିଆଯାଇଥାଏ ଯଦି ସେ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧ ପୂର୍ବରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ । ଏହାକୁ ଏକ ଋଣ ସୁରକ୍ଷାଦାତା ପଲିସୀ କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ଯୋଜନା ବୟସ୍କ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଅବଲମ୍ବିତମାନେ ପଲିସୀଧାରୀର ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସେମାନଙ୍କ ଋଣସବୁକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାରେ ସହାୟତା ଲୋଡି ପାରନ୍ତି ।

ଖ) ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

ପଲିସୀ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ପରିପକ୍ୱତା ଲାଭ ଧାରଣ କରେ । ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ କମ୍ ହେଉଥାଏ ଯାହା ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ ଭଳି ନୁହେଁ ଯେଉଁଠି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପଲିସୀ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବନ୍ଧକ ହାରକୁ ସୁଗମ କରିବା
II. ଗୃହ ଋଣ ଉଧାରକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା
III. ବନ୍ଧକ ରଖାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା
IV. ତ୍ରୁଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଷ୍କାସନରୁ ବଞ୍ଚିବା

ସାରାଂଶ

- ବିବାହିତ ମହିଳା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ, 1874 ର ଅନୁଭାଗ 6 ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପତ୍ନୀ ଓ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନଙ୍କୁ ଲାଭସବୁର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
- MWP ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଗୁକରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂଲଗ୍ନ, ଋଣଦାତା ଏବଂ ଏପରିକି ଜୀବନ ବୀମିତମାନଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ବାହାରେ ଥିବ ।
- କିମ୍ୟାନ ବୀମା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ ବୀମା ଅଟେ । ଏହାକୁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ ଯାହାକୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଆର୍ଥିକ ହାନିର କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବାକୁ ନିଆଯାଏ, ଯାହା ବ୍ୟବସାୟର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିସ୍ତାରିତ ଅସମର୍ଥତାଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।
- ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା ମୂଳତଃ ଏକ ହ୍ରାସବାନ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଏକ ବନ୍ଧକ କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ବନ୍ଧକ ଋଣ ଉପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥାଏ ଯଦି ସେ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧ ପୂର୍ବରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ବିବାହିତ ମହିଳା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିନିୟମ
2. କିମ୍ୟାନ (ମୂଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି) ବୀମା
3. ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

MRI ଗୃହ ଋଣ ଉଧାରକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସ୍ୱତଃ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

କିମ୍ୟାନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶିକୁ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ?

I. କିମ୍ୟାନ ଆୟ
II. ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭଦାୟିକତା
III. ବ୍ୟବସାୟ ଇତିହାସ
IV. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ସୂଚକ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା (MRI) କୁ _______________ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

I. ବର୍ଦ୍ଧମାନ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା
II. ହ୍ରାସମାନ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା
III. ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଜୀବନ ବୀମା
IV. ସାର୍ବଭୌମ ଜୀବନ ବୀମା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ନିମ୍ନ ହାନିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡିକୁ କିମ୍ୟାନ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବୃତ କରାଯାଏ ?

I. ସମ୍ପତ୍ତି ଚୋରୀ
II. ବିସ୍ତାରିତ ସମୟାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହାନି ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି କାମ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଏ
III. ସାଧାରଣ ଦାୟିତ୍ୱ
IV. ତ୍ରୁଟି ଓ ବିଲୋପ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହାନି

ପ୍ରଶ୍ନ 4

WMP ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ପଲିସୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ । ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ଟ୍ରଷ୍ଟିକୁ ନିଯୁକ୍ତ ନ କରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷିତ ରାଶି ______________କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ।

I. ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜ୍ଞାତି
II. ରାଷ୍ଟ୍ରର ସରକାରୀ ଟ୍ରଷ୍ଟି
III. ବୀମାକର୍ତ୍ତା
IV. ବୀମିତ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ମହେଶ ଉଧାର କରିଥିବା ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଚାଲୁ କରିଥିଲା । ତାର ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ସମସ୍ତ ଋଣଦାତା ମହେଶର ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ପଛରେ ଯିବାପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟା ଋଣଦାତାମାନଙ୍କ ପହୁଞ୍ଚ ବାହାରେ ଅଟେ ?

I. ମହେଶର ନାମରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି
II. ମହେଶର ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକାଉଣ୍ଟ
III. MWP ଅଧିନିୟମ ର ଅନୁଭାଗ 6 ଅନ୍ତର୍ଗତ କିଣାଯାଇଥିବା ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ
IV. ମହେଶ ନାମରେ ଥିବା ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

MWP ଅଧିନିୟମ ପ୍ରକରଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

ଉକ୍ତି I: ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ଚେକ୍ ଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
ଉକ୍ତି II: ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ଚେକ୍ ଗୁଡିକ ଟ୍ରଷ୍ଟିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ

I. I ସତ୍ୟ ଅଟେ
II. II ସତ୍ୟ ଅଟେ
III. ଉଭୟ I ଏବଂ II ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି
IV. I ଏବଂ II ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବି ସତ୍ୟ ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

MWP ଅଧିନିୟମ ପ୍ରକରଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ଅଟେ ?

ଉକ୍ତି I: ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀଗୁଡିକ ନାମୀତମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ
ଉକ୍ତି II: ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀଗୁଡିକ ଟ୍ରଷ୍ଟିମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ

I. I ସତ୍ୟ ଅଟେ
II. II ସତ୍ୟ ଅଟେ
III. ଉଭୟ I ଏବଂ II ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି

IV. I ଏବଂ II ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବି ସତ୍ୟ ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଅଜୟ ତା' କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରେ । ନିମ୍ନ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚିତ କରାଯିବ ନାହିଁ ?

ପସନ୍ଦ **I:** କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଲାଭ ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
ପସନ୍ଦ **II:** ଅଜୟକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଲାଭ ସହିତ କିମ୍ୟାନ ଜୀବନ ବୀମା

I. କେବଳ I
II. କେବଳ II
III. ଉଭୟ I ଏବଂ II
IV. I ଏବଂ II ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବି ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ସେହି ଋଣକର୍ତ୍ତା ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ରୂପେ ବନ୍ଧକ ରଖନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସୁଧ ଲଗାଇବା କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରଖିବାର ପ୍ରଥାକୁ ________________ କହନ୍ତି ।

I. ସୁରକ୍ଷା
II. ବନ୍ଧକ
III. ସୁଧଖୋରୀ
IV. ହାଇପୋଥେକେଶନ (ଦୃଷ୍ଟି ବନ୍ଧକ)

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଗୃହ ଋଣ କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ?

I. ଜୀବନ ବୀମା
II. ବିକଳାଙ୍ଗତା ବୀମା
III. ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା
IV. ସାଧାରଣ ବୀମା

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

କି ମ୍ୟାନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶିକୁ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବସାୟ ଲାଭଦାୟିକତା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା (MRI) କୁ ହ୍ରାସମାନ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ବିସ୍ତାରିତ ସମୟାବଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହାନି, ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି କାମ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଏ, ସବୁକୁ କିମ୍ୟାନ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂରକ୍ଷିତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ଟ୍ରଷ୍ଟିକୁ ନିଯୁକ୍ତ ନ କରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷିତ ରାଶି ରାଷ୍ଟ୍ରର ସରକାରୀ ଟ୍ରଷ୍ଟିକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

MWP ଅଧିନିୟମ ର ଅନୁଭାଗ 6 ଅନ୍ତର୍ଗତ କିଣାଯାଇଥିବା ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂଲଗ୍ନ ଓ ଋଣଦାତାମାନଙ୍କ ପହଞ୍ଚ ବାହାରେ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ଚେକ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଟ୍ରଷ୍ଟିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଟ୍ରଷ୍ଟିମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅଜୟକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଲାଭ ସହିତ କିମ୍ୟାନ ଜୀବନ ବୀମାକୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ କାଟିବାଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚିତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସେହି ଋଣକର୍ତ୍ତା ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ରୂପେ ବନ୍ଧକ ରଖନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସୁଧ ଲଗାଇବା କିନ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରଖିବା ପ୍ରଥାକୁ ବନ୍ଧକ କହନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ବନ୍ଧକ ବିମୋଚନ ବୀମା ଗୃହ ଋଣ କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 11

ଜୀବନ ବୀମାରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ / ମୂଲ୍ୟାୟନ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀକୁ ସେହି ମୂଳଭୂତ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇବା ଯେଉଁଗୁଡିକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଲାଭ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଆମେ ପ୍ରଥମେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ଯାହା ପ୍ରିମିୟମ ଗଠନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ତାପରେ ଅଧିଶେଷ ଓ ବୋନସର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମଗୁଡିକ

କ. ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ – ମୂଳଭୂତ ତତ୍ତ୍ୱସବୁ
ଖ. ଅଧିଶେଷ ଏବଂ ବୋନସ

କ. ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ – ମୂଳଭୂତ ତତ୍ତ୍ୱସବୁ

1. ପ୍ରିମିୟମ

ସାଧାରଣ ଭାଷାରେ, ଏହି ପଦ ସେହି ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ଏକ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ରାଶିର ପ୍ରତି ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କା ହାରରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରିମିୟମ ହାରସବୁ ହାରର ସାରଣୀ ଆକାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ

ଚିତ୍ର 1 : ପ୍ରିମିୟମ

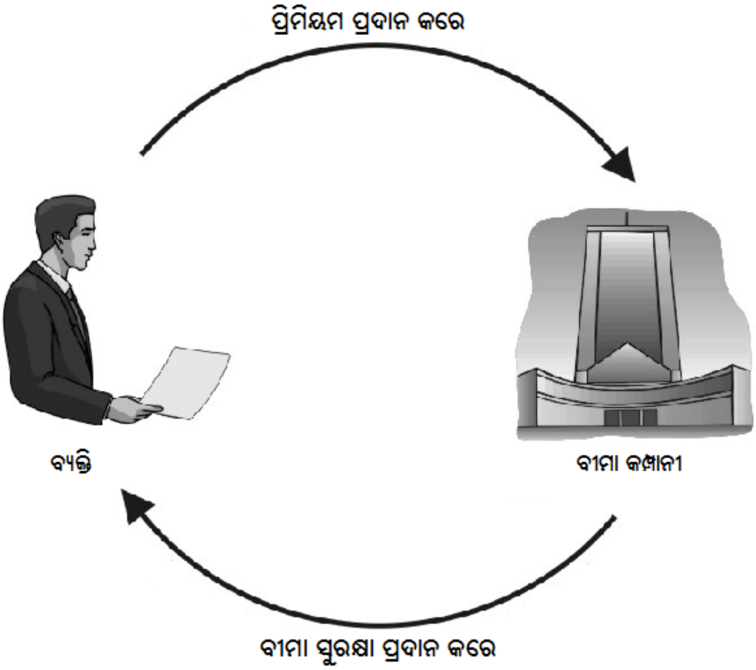

ଯେଉଁ ହାର/ ମୂଲ୍ୟ ସବୁ ଏହି ସାରଣୀଗୁଡିକରେ ପ୍ରିଣ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ସେଗୁଡିକୁ "ଅଫିସ ପ୍ରିମିୟମ" କୁହାଯାଏ । ଏଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ସମାନ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ଅଟନ୍ତି ଯାହାକୁ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଗୁଡିକ ଅବଧି ସାରା ସାମାନ ଥାଏ ଏବଂ ଏକ ବାର୍ଷିକ ହାର ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଏକ ଦତ୍ତ ଆୟୁ ପାଇଁ ଏକ କୋଡିଏ ବର୍ଷର ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଟ 4,000 ହୁଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଟ 4,000 ଲେଖାଏଁ କୋଡିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ପଲିସୀ ଥିବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁ କେବଳ ପ୍ରଥମ କେତେକ ବର୍ଷରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ ଚୁକ୍ତିସବୁ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯେଉଁଠି କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରିମିୟମ ଚୁକ୍ତିର ଆରମ୍ଭରେ ଦେୟ ହୋଇଥାଏ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ନିବେଶ ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

2. ରିବେଟ (ଛୁଟ)

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ କେତେକ ପ୍ରକାରର ରିବେଟ (ଛୁଟ) ମଧ୍ଯ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

ସେଭଳି ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ରିବେଟ ହେଉଛି :

✓ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ
✓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଣାଳୀ ପାଇଁ

କ) ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ରିବେଟ

ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ରିବେଟ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ବୀମାରାଶି ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରନ୍ତି । ଏହାକୁ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ସେହି ଲାଭସବୁ ଦେବାର ଏକ ଉପାୟ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉଚ୍ଚତର ମୂଲ୍ୟର ପଲିସୀସବୁ ଦେବା ସମୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର କାରଣ ବହୁତ ସରଳ ଅଟେ । ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ 50,000 ହେଉ କିମ୍ବା ଟ 5,00,000 ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଉ, ଉଭୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିଶ୍ରମର ପରିମାଣ, ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟ ସମାନ ହିଁ ରହେ । କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚତର ବୀମା ରାଶିର ପଲିସୀସବୁ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଉପାର୍ଜିତ କରନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଅଧିକ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରନ୍ତି ।

ଖ) ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଣାଳୀ ପାଇଁ ରିବେଟ

ସେହିଭଳି ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରଣାଳୀ ପାଇଁ ଏକ ରିବେଟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକୁ ବାର୍ଷିକ, ଅର୍ଦ୍ଧ-ବାର୍ଷିକ, ତ୍ରୈମାସିକ କିମ୍ବା ମାସିକ ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଣାଳୀ ଯେତେ ବାରମ୍ବାର ହେବ, ସେବା ମୂଲ୍ୟ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ । ବାର୍ଷିକ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଲେଖାବିଧି ବର୍ଷକୁ କେବଳ ଥରେ ଜଡିତ ଥାଏ ଯେତେବେଳେ କି ତ୍ରୈମାସିକ ଓ ମାସିକ ପ୍ରଣାଳୀର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ ବାରମ୍ବାର ଅଟେ । ତ୍ରୈମାସିକ ଓ ମାସିକ ପ୍ରଣାଳୀ ତୁଳନାରେ ଅର୍ଦ୍ଧ-ବାର୍ଷିକ କିମ୍ବା ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ଏ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଶାସନିକ ମୂଲ୍ୟରେ ସଂଚୟରେ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ସର୍ବୋପରି, ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହି ରାଶିକୁ ସମଗ୍ର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଉପଯୋଗ କରିପାରେ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିପାରେ । ତେଣୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବାର୍ଷିକ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ରିବେଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ଏଗୁଡିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେୟପ୍ରଦାନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ମାସିକ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଦାନ- ପାଇଁ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ମଧ୍ଯ ଚାର୍ଜ କରିପାରନ୍ତି ।

3. ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ

ସାରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନ ଥାନ୍ତି ଯାହା ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବ । ସେଭଳି ବୈୟକ୍ତିକ ଜୀବନମାନଙ୍କୁ ମାନକ ଜୀବନ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଚାର୍ଜ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଯଦି ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ରୋଗ କିମ୍ବା ମଧୁମେହ ଭଳି କେତେକ ହୃଦୟ ସମସ୍ୟାରେ ପୀଡିତ ଥାଏ, ଯାହା ତା' ଜୀବନ ପାଇଁ ଏକ ଆପଦ ହୋଇପାରେ, ସେଭଳି ଜୀବନକୁ ଅନ୍ୟ ମାନକ ଜୀବନ ତୁଳନାରେ ଉପ-ମାନକ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁକରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ । ସେହିଭଳି ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅତିରିକ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ସର୍କସ ଏକ୍ରୋବେଟ ଭଳି ଏକ ଆପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମର ପରିଣାମ ସାରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ହୋଇପାରେ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ କିମ୍ବା DAB ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ (ଯେଉଁଠି ଏକ ଦାବୀ ରୂପେ ବୀମା ରାଶିର ଦ୍ୱିଗୁଣ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ଯଦି ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ) । ଏଥି ପାଇଁ ଏକ ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ହଜାର ବୀମା ରାଶିର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିପାରେ ।

ସେହିଭଳି ପ୍ରତି ହଜାର ବୀମା ରାଶିରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରି ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ (PDB) ରୂପେ ଏକ ଲାଭ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ ।

4. ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କେମିତି ସେହି ହାର/ମୂଲ୍ୟସବୁର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତି ଯେଉଁସବୁକୁ ପ୍ରିମିୟମ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥାଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଏକ ବୀମାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଅବଧି ବୀମା, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଓ ବୃତ୍ତିଦାନ/ ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଭଳି ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିମ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକୁ ବିଚାର କରେ :

- ✓ ମୃତ୍ୟୁହାର
- ✓ ସୁଧ
- ✓ ପ୍ରବନ୍ଧନର ଖର୍ଚ୍ଚ
- ✓ ରିଜର୍ଭ (ସଂଚିତ)
- ✓ ବୋନସ ଲୋଡିଙ୍ଗ

ଚିତ୍ର 2 : ପ୍ରିମିୟମର ଘଟକସବୁ

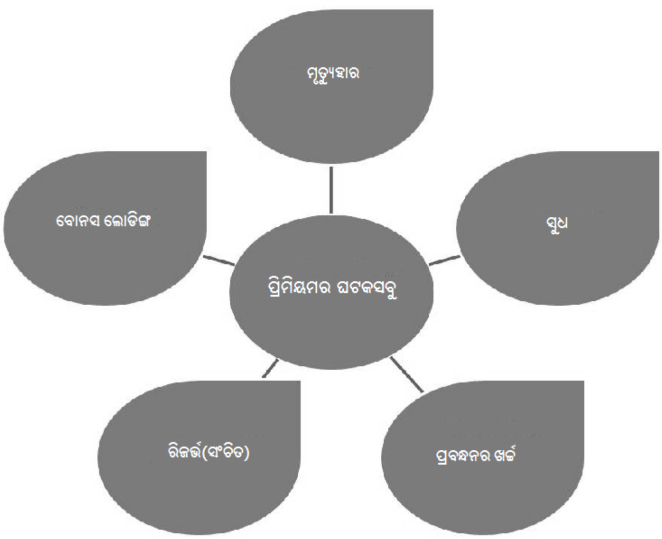

ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ତତ୍ତ୍ୱ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ଗଠନ କରେ ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱସବୁ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଲୋଡ କରାଯାଏ ଯାହା ଫଳରେ ମୋଟ କିମ୍ବା ଅଫିସ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

କ) ମୃତ୍ୟୁହାର ଏବଂ ସୁଧ

ମୃତ୍ୟୁହାର ହେଉଛି ପ୍ରିମିୟମରେ ପ୍ରଥମ ତତ୍ତ୍ୱ । ଏହାକୁ ଏକ ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀ, ର ଉପଯୋଗ କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ, ଯାହା ଆମକୁ ବିଭିନ୍ନ ଆୟୁ ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁହାରର ଏକ ଆକଳନ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଆୟୁ 35 ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର 0.0035 ହୁଏ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ 1000 ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଆୟୁ 35 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 3.5 (କିମ୍ବା 10,000 ମଧ୍ୟରୁ 35) ଆୟୁ 35 ଓ 36 ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

ସାରଣୀକୁ ବିଭିନ୍ନ ଆୟୁ ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁହାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଆୟୁ 35 ପାଇଁ 0.0035 ର ହାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 0.0035ର ବୀମା X 1000 (ବୀମା ରାଶି) = ଟ 3.50 ପ୍ରତି ହଜାର ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ମୂଲ୍ୟକୁ "ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ" ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରେ । ଅଧିକ ଆୟୁ ପାଇଁ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ବିଭିନ୍ନ ଆୟୁ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକୁ ମିଶାଇ ଆମେ ସେହି ଦାବୀସବୁର ମୂଲ୍ୟ ପାଇ ପାରିବା ଯେଉଁଗୁଡିକ ସମଗ୍ର ସମୟ କିମ୍ବା ଅବଧି, ଧରନ୍ତୁ ଆୟୁ 35 ଠାରୁ 55 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପାଇଁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ଏହି ଦାବୀଗୁଡିକର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ଆମକୁ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାୟିତ୍ୱସବୁକୁ ଦେଖାଯାଇ ପାରେ, ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ଏହା ଆମକୁ ବତାଏ ଯେ ସେସବୁ ଦାବୀକୁ ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ କେତେ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ଭବିଷ୍ୟତ ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟସବୁର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟର ଆକଳନ କରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ କରିବାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ଆମେ ସେଇୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ହାତରେ କେତେ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାକୁ ଥିବା ଦାବୀସବୁକୁ ପୂରଣ କରିପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ କରିବାର ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆମକୁ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ପରବର୍ତ୍ତୀ ତତ୍ତ୍ୱ ପାଖକୁ ନେଇଯାଏ, ଯାହାକୁ "ସୁଧ" କୁହାଯାଏ ।

ସୁଧ ହେଉଛି ସରଳରୂପେ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ଯାହା କରିବାକୁ ପଡିବ, ତାର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଧରି ନେଉଥିବା ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ହାର ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷପରେ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟକୁ ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ଆମ ପାଖରେ ଟ 5 ପ୍ରତି ହଜାର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯଦି ଆମେ ସୁଧହାରକୁ 6% ବୋଲି ଧରିନେବା, ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଟ. 5 ର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ହେବ $5 \times 1/(1.06)^5 = 3.74$ ।

ଯଦି 6% ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆମେ 10% ଧରି ନେବା, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ କେବଳ 3.10 ହେବ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ଧରିନିଆଯାଇଥିବା ସୁଧର ହାର ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ସେତେ କମ ହେବ ।

ମୃତ୍ୟୁହାର ଓ ସୁଧ ଉପରେ ଆମର ଅଧ୍ୟୟନ ଠାରୁ ଆମେ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ଉପନୀତ ହେବା

- ✓ ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀରେ ମୃତ୍ୟୁହାର .ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ
- ✓ ସୁଧ ହାର ଯେତେଅଧିକ ମନେ କରାଯିବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ କମ୍ ହେବ

ବୀମାଙ୍କକମାନେ ବିବେକଶୀଳ ଓ କିଛି ସଂରକ୍ଷଣଶୀଳ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷରୂପେ ମୃତ୍ୟୁ ହାରକୁ ମାନି ନିଅନ୍ତି ଯାହା ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତିରେ ସେମାନେ ଆଶା କରୁଥିବା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିବେଶସବୁରୁ ଯାହା ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ଆଶା କରନ୍ତି । ତା' ଅପେକ୍ଷା ନିମ୍ନ ସୁଧ ହାର ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ମାନି ନିଅନ୍ତି ।

ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ

ସମସ୍ତ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାୟିତ୍ୱର ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ **"ଶୁଦ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ"** ଦେଇଥାଏ । ଶୁଦ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ ଠାରୁ, ଆମେ "ଶୁଦ୍ଧ ସମାନ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ" ପାଇ ପାରିବା । ଶୁଦ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମକୁ ସମାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ

ଚିତ୍ର 3 : ଲୋଡିଙ୍ଗର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

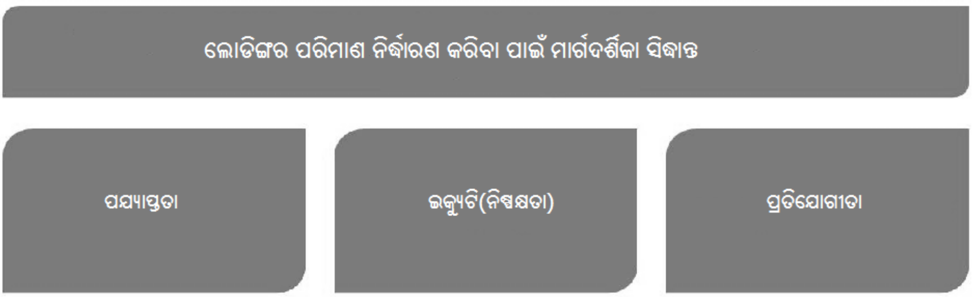

ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ଯୁକ୍ତ ଲୋଡିଙ୍ଗ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ପରିମାଣ । ତିନୋଟି ବିଚାର କିମ୍ବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଛି ଯାହାକୁ ଲୋଡିଙ୍ଗର ପରିମାଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

i. ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା

ସମସ୍ତ ପଲିସୀଠାରୁ ମୋଟ ଲୋଡିଙ୍ଗ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କମ୍ପାନୀର ମୋଟ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କିଛି ମାର୍ଜିନ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ଏହା କମ୍ପାନୀର ଲାଭ କିମ୍ବା ଅଧିଶେଷରେ ଯୋଗଦାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ii. ଯଥାର୍ଥତା(ନିଷ୍ପକ୍ଷତା)

ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ନିରାପତ୍ତା ମାର୍ଜିନ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଜନାର ପ୍ରକାର, ବୟସ ଓ ଅବଧି ଆଦି ଆଧାରରେ ଅନୁପାତରେ ଆବଣ୍ଟନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଧାରଣା ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀର ପଲିସୀ ଏହାର ନିଜର ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ, ଯାହା ଫଳରେ ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ, ଏକ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ଅନ୍ୟକୁ ସହାୟତା କରିବ ନାହିଁ ।

iii. ପ୍ରତିଯୋଗୀତା

ପରିଣାମଜନିତ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ କମ୍ପାନୀକୁ ଏହାର ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସ୍ଥାନକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଲୋଡିଙ୍ଗ ଅତି ବେଶୀ ହୁଏ, ଏହା ପଲିସୀସବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର କରିଦେଇପାରେ ଏବଂ ଲୋକମାନେ କ୍ରୟ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।

ଖ) ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ରିଜର୍ଭ (ସଂଚିତ)

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପରିଚାଳନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ଯାହା ସମ୍ମିଳିତ କରେ:

- ✓ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଭର୍ତ୍ତି,
- ✓ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କମିଶନ
- ✓ ଷ୍ଟାଫ୍ ବେତନ,
- ✓ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ନିବାସ,
- ✓ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଷ୍ଟେସନରୀ (ଲେଖନ -ସାମଗ୍ରୀ),
- ✓ ବିଜୁଳୀ ଚାର୍ଜ,
- ✓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି

ଏହିସବୁକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରିମିୟମଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମରେ ଲୋଡ (ଯୋଗ) କରାଯାଏ ।

ଏକ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିଥାଏ :

i. ପ୍ରଥମତଃ, **"ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ"** ରୂପେ ପରିଚିତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥାରେ ବହନ କରାଯାଏ

ii. ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚ, **"ନୂତନୀକରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ"** ରୂପେ ପରିଚିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ବହନ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କିମ୍ବା ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଆଇନତଃ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ରିଜର୍ଭରୂପେ କିଛି ମାର୍ଜିନ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିପାରିବେ, ଏପରିକି ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଖରାପ ହୁଏ । ରିଜର୍ଭ ରୂପେ ରଖିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ମାର୍ଜିନ ସହିତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଠାରୁ ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

କମ୍ପାନୀ ଏଭଳିଆ ଏକ ଚାପର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ, ଯାହାକୁ ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ଚାପ କୁହାଯାଏ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉତ୍ ପ୍ରବାହ କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରାଯାଇଥାଏ । ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ସେମାନଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆପୂର୍ତ୍ତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀସବୁକୁ

ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ବ୍ୟପଗତ ହେବା ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ଚାପର ଅନ୍ୟ ଏକ ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ବର୍ଷର ଗର୍ଭାବଧି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରକାର ଉପରେ ଆଧାର କରି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

i. ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରବନ୍ଧକ/ ବିକାଶ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ କମିଶନ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସବୁ ସାଧାରଣତଃ ଅର୍ଜିତ ପ୍ରିମିୟମସବୁର ପ୍ରତିଶତରୂପେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ।

ii. ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ଶୁଳ୍କ ଓ ପଲିସୀ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ବୀମାରାଶି ପରିମାଣ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ଅଙ୍କିତ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ବୀମାରାଶି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଚାର କରିଯାଏ ।

iii. ତୃତୀୟ ବର୍ଗର ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ହେଉଛି ଉପରି (ଓଭରହେଡ) ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେମିତି କି ବେତନ ଓ ଭଡ଼ା ଯାହା ସାଧାରଣତଃ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସବୁର ପରିମାଣ ସହିତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପୁନଶ୍ଚ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ ବ୍ୟବସାୟର ଆକାର ଯେତେ ବଡ ହେବ, ଓଭରହେଡ ଖର୍ଚ୍ଚ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଗୀକରଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି , ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସାଧାରଣ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ ତିନି ଭାଗ ହୋଇପାରେ

i. ପ୍ରିମିୟମସବୁର ପ୍ରତିଶତ
ii. ପ୍ରତ୍ୟେକ '1000 ବୀମା ରାଶି' (କିମ୍ବା ଅଙ୍କିତ ରାଶି) ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମରେ ଯୋଗ କରାଯାଏ
iii. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ପରିମାଣ

ବ୍ୟପଗମନ ଏବଂ ଆକସ୍ମିକତା

ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ଲୋଡିଙ୍ଗ ଲାଭସବୁର ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ଚାର୍ଜ ଯାହା ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବହନ କରିବା ଆଶା କରାଯାଏ, ଏସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବାରମ୍ବାର ଏହି ସଙ୍କଟର ମଧ୍ୟ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ ଯେ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ଚୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବାନୁମାନଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସଙ୍କଟର ଏକ ଉତ୍ସ ହେଉଛି ବ୍ୟପଗମନ ଓ ଫେରସ୍ତ ନିଆଯିବାର ସଙ୍କଟ । ବ୍ୟପଗମନ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିଦିଏ । ଫେରସ୍ତ ନେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ଅର୍ଜିତ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଏକ ରାଶିପରିମାଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

ବ୍ୟପଗମନ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ସମସ୍ୟା ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରେ କାରଣ ସେଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରଥମ ତିନିବର୍ଷରେ ଏବଂ ବିଶେଷରୂପେ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ହିଁ ଅଧିକ ଘଟଣା ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ପରିଣାମରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାକୁ ଥିବା ଲିକେଜର ସମ୍ଭାବନା ଯୋଗୁଁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ଲୋଡିଙ୍ଗ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେହି ଆକସ୍ମିକତା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେହି ପୂର୍ବାନୁମାନ ଯାହା ଆଧାରରେ ସେମାନେ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ତାହା ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଆକସ୍ମିକତା ଦୁଇଟି କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ :

i. ପ୍ରଥମତଃ, ପୂର୍ବାନୁମାନଗୁଡିକ ନିଜେ ନିଜେ ହିଁ ଅଯଥାର୍ଥ ହୋଇଥାଇପାରନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀ ବ୍ୟବହାର କରିପାରେ ଯାହା ଚଳିତ ମୃତ୍ୟୁହାର ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ବିଭାଜିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଅନିୟମିତ ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁ ହୁଏ ଯାହା ପୂର୍ବାନୁମାନଗୁଡିକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଦେଇ ପାରେ ।

ତିନୋଟି ଉପାୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

i. ସେଗୁଡିକୁ ଗ୍ରାହକକୁ ଦେଇ ଦିଆଯାଇପାରେ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ୟୁଲିପ ଭଳି ନିବେଶ-ସଂଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କମ ପ୍ରତିଫଳର ସଙ୍କଟକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପାୟ ହେଉଛି ପଲିସୀକୁ ଏକ ପୁନଃବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପୁନଃବୀମିତ କରିବା । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟକୁ ପୁନଃବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

iii. ତୃତୀୟ ଏବଂ ଅଧିକ ସାଧାରଣ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଲୋଡିଙ୍ଗ ମାର୍ଜିନ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା, ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଓ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନତାକୁ ମିଳାଇ ଦେବାରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରେ ।

ଗ) ଲାଭ ସହିତ ପଲିସୀ ଏବଂ ବୋନସ ଲୋଡିଙ୍ଗ

ଆସନ୍ତୁ ଶୁଣିବା ବୀମାଙ୍କକ ବ୍ରିଏନ କର୍ବି 'ଲାଭ ସହିତ ପଲିସୀ' କେମିତି ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା ଏହା ବିଷୟରେ କ'ଣ କହନ୍ତି ।

"କିଛି ଦୁଇ ଶହ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ, ଜୀବନ ବୀମାର ଆରମ୍ଭରେ, ମୁଖ୍ୟ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଥିଲା ମୃତ୍ୟୁହାର । ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ସମାଧାନ ଥିଲା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିବା । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ଜାଣି ନ ଥିଲେ ଯେ ଅଗ୍ରୀମରେ ସେସବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ ପରିଶୋଧ-କ୍ଷମତାର ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଗଲା, ଏବଂ ତାପରେ, ଏହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ଯେ ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ଅତିରିକ୍ତକୁ କିମ୍ବା କିଛିକୁ ବୋନସ ଯୁକ୍ତ ରୂପେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ କେତେ ହେବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଏହା ଥିଲା ପାରମ୍ପରିକ ଲାଭ ସହିତ ପଲିସୀସବୁର ଉତ୍ପତ୍ତି ଯାହା ଆମେ ଆଜିକାଲି ଜାରୀ କରୁଛୁ…"

ଲାଭସବୁରେ ସହଭାଗୀତା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମରେ "ବୋନସ ଲୋଡିଙ୍ଗ" କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରବେଶ କଲା । ବିଚାର ଥିଲା ପ୍ରିମିୟମ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭସବୁ ପାଇଁ ଏକ ମାର୍ଜିନ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଯାହା ଫଳରେ ଏହା ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଆକସ୍ମିକତାଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ସଂଯୁକ୍ତ କୁଶନ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା ଏବଂ ବୋନସ ରୂପେ ବିତରିତ ଅଧିଶେଷରେ ପଲିସୀର ଅଂଶ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କଲା । ବୋନସ ଲୋଡିଙ୍ଗ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ କାରଣ କାହିଁକି ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘାବଧି ପରିଶୋଧ-କ୍ଷମତା ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ରହିଛନ୍ତି ।

ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ଆମେ କହି ପାରିବା ଯେ :

ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ = ନେଟ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ+ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ଲୋଡିଙ୍ଗ + ଆକସ୍ମିକତାସବୁ ପାଇଁ ଲୋଡିଙ୍ଗ + ବୋନସ ଲୋଡିଙ୍ଗ

ଯଦି ଆମେ ମନେ କରିବା ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଲୋଡିଙ୍ଗ ସବୁ ଏକତ୍ରିତ ରୂପେ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ (GP) ର ମୋଟ K ପ୍ରତିଶତ ହୁଅନ୍ତି । ଦତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ (NP) ହିସାବରେ, ଆମେ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରିବା

GP = NP + K (GP)

GP = NP + K (GP)

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯଦି ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ (ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ) ପଲିସୀ ପାଇଁ ଶୁଦ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ ଟ.380 ହୁଏ ଏବଂ ଲୋଡିଙ୍ଗ କାରକ, K 50% ହୁଏ ତେବେ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ଟ. 760 ହେବ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଏକ ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗମନର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

I. ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପୂରା କରେ
II. ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରେ
III. ପଲିସୀ ପରିପକ୍ୱତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ
IV. ପଲିସୀକୁ ବଜାରରୁ ହଟାଇ ନିଆଯାଏ

ଖ. ଅଧିଶେଷ ଏବଂ ବୋନସ

1. ଅଧିଶେଷ ଏବଂ ବୋନସର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହାର ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ଏକ ଆବଧିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । ସେଭଳି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି :

i. ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା, ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ଏହା ପରିଶୋଧ କ୍ଷମ ଅଟେ କି ନୁହେଁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା

ii. ପଲିସୀଧାରୀ/ ଅଂଶ (ଶେୟର) ଧାରୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଧିଶେଷର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା

ପରିଭାଷା

ଅଧିଶେଷ ହେଉଛି ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟର ଆଧିକ୍ୟ । ଯଦି ଏହା ବିଯୁକ୍ତାତ୍ମକ ହୁଏ, ଏହାକୁ ଚାପ କୁହାଯାଏ ।

ଆସନ୍ତୁ ଏବେ ଦେଖିବା ଜୀବନ ବୀମାରେ ଅଧିଶେଷର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏକ ଫାର୍ମର ଲାଭର ସିଦ୍ଧାନ୍ତଠାରୁ କେମିତି ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ସାଧାରଣତଃ ଫାର୍ମଗୁଡିକରେ ଲାଭ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଧାରଣା ଅଛି । ଲେଖାଙ୍କନ ଅର୍ଥରେ, ଲାଭକୁ ଏକ ଦତ୍ତ ଲେଖାଙ୍କନ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ଉପରେ ଆୟର ଆଧିକ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ । ଲାଭ ଏକ ଫାର୍ମର ବାଲାନ୍ସ ଶୀଟର ଏକ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ହୁଏ –ଏହାକୁ ଦାୟିତ୍ୱସବୁ ଉପରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ଆଧିକ୍ୟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ । ବାଲାନ୍ସ ଶୀଟ P ଏବଂ L (ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷତି) ଖାତାରେ ଲାଭକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ । ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ, ଲାଭ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ପୂର୍ବ - ପଦ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2013 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ XYZ ଫାର୍ମର ଲାଭକୁ, ସେହି ତାରିଖରେ ଏହାର ଆୟ ବିଯୁକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ କିମ୍ବା ଏହାର ପରିସମ୍ପତ୍ତି ବିଯୁକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ରୂପେ ଦିଆଯାଏ ।

ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ, ଲାଭକୁ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଜଣାପଡିଛି ।

ଆମେ ସେଭଳି ଏକ ବିତର୍କ ପ୍ରୟୋଗ ଏବଂ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରିବା କି ?

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଧିଶେଷକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରିପାରିବା

ଅଧିଶେଷ = ପରିସମ୍ପତ୍ତି -ଦାୟିତ୍ୱ

ଯେଉଁଠି ପଲିସୀଗୁଡିକର ଏକ ବ୍ଲକ ପାଇଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବା ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଦାୟିତ୍ୱସବୁକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାବୀସବୁର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ, ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମସବୁର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ବିଯୁକ୍ତ, ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 4 : ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ପଦ୍ଧତି

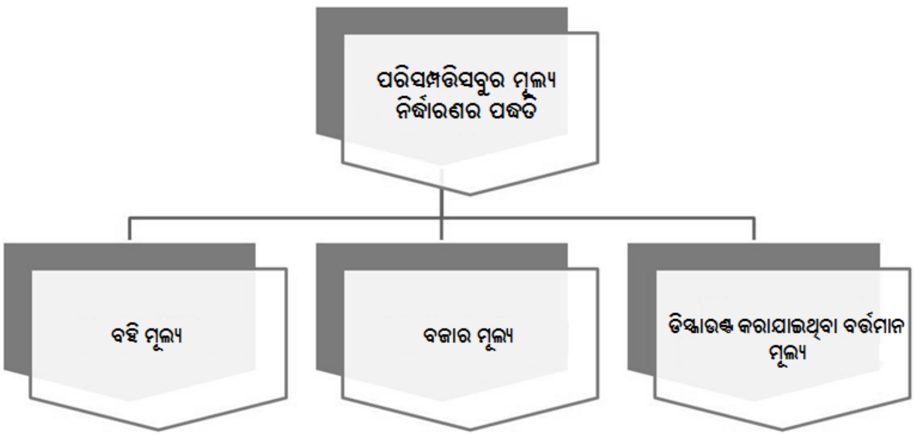

ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ତିନି ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ରେ କରାଯାଏ

i. ବହି ମୂଲ୍ୟରେ

ଏହା ସେହି ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହାର ପରିସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ରୟ କରିଛି କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି

ii. ବଜାର ମୂଲ୍ୟରେ

ବଜାର ସ୍ଥଳରେ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପରିସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ

iii. ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ

ବିଭିନ୍ନ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଠାରୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଆୟର ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କରିବା

ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ଏକ ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟ ଲଗାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ କରିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କ'ଣ ଘଟିବ । ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁହାର, ସୁଧ, ବ୍ୟୟ ଓ ଦୃଢ଼ତା ଭଳି କାରକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ଭବିଷ୍ୟତ ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଜୀବନ ବୀମାରେ ଆମେ ଲାଭ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଧିଶେଷ ପଦ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଉ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ ଅଧିଶେଷ ହେଉଛି ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କିପରି କରାଯାଏ, ର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ।

i. ଯେତେବେଳେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଅତି ସଂରକ୍ଷଣଶୀଳ ହୁଏ, ଏହାର ପରିଣାମ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଯେତେବେଳେ କି ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ଅଧୋମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ଘୋଷିତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଶେଷ ହ୍ରାସ ହୋଇଯାଇପାରେ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ବୋନସ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆର୍ଥିକ ସୁସ୍ଥତାରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦାନ ଦେଇପାରେ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଅଧିଶେଷର ବାସ୍ତବ ପରିମାଣ ଘୋଷିତ ଅଧିଶେଷ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରାବଧାନ ରଖାଯାଇପାରେ । ଏହା ଭବିଷ୍ୟତର ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଲାଭ ଦେଇପାରେ ।

ii. ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଯଦି ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକୁ ଉଦାରତା ସହିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ, ଏହାର ବିପରୀତ ପରିଣାମ ହୁଏ, ବର୍ତ୍ତମାନ ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଭବିଷ୍ୟତର ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମୂଲ୍ୟରେ ଲାଭପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଠିକ୍ ଭାରସାମ୍ୟ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ।

2. ଅଧିଶେଷକୁ ଆବଣ୍ଟିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

ଅଧିଶେଷ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି, ସେ ଯାହା ପୂର୍ବ ଅନୁମାନ କରିଥିଲା, ତା' ଠାରୁ ଉତ୍ତମ ହେବାର ପରିଣାମରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଲାଭ ସହିତ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଜୀବନ (ବାସ୍ତବ ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ପରିଣାମ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା) ସେଭଳି ଅନୁକୂଳ ଅନ୍ତରର ଲାଭକୁ ସେହି ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ଯେଉଁମାନେ ଲାଭରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଲାଭ ସହିତ ପଲିସୀସବୁକୁ କ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି ।

ସେହି ସମୟରେ, ଅଧିଶେଷ ସେହି ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟ ଅଟେ ଯେଉଁଠାରୁ କମ୍ପାନୀର ମୂଳଭୂତ ପୁଞ୍ଜି (ଏହାର ଯଥାର୍ଥତା କିମ୍ବା ଶୁଦ୍ଧ ମୂଲ୍ୟ) କୁ ନିଜ ଭିତରୁ ହିଁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଧିଶେଷ ଏକ ସାଧାରଣ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ସହିତ ସମାନ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଆବଣ୍ଟିତ କରା ଯାଇ ନ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ଧାରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏଗୁଡିକୁ 'ପ୍ରତିଧାରିତ ଉପାର୍ଜନ' କୁହାଯାଏ । ଏମାନେ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତାରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଆସନ୍ତୁ ଏବେ ଦେଖିବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଶେଷକୁ କେମିତି ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଇପାରେ

କ) ପରିଶୋଧ କ୍ଷମତାର ଆବଶ୍ୟକତା

ପ୍ରଥମତଃ, ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ଅଧିଶେଷର ଏକ ଅଂଶକୁ ଭବିଷ୍ୟତର ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବିପତ୍ତିର ଘଟଣାରେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ରଖାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପରିଶୋଧକ୍ଷମତା ମାର୍ଜିନକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଅନ୍ତରକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାପାଇଁ ଏକ କୁଶନ ରୂପେ ବିଶେଷଭାବେ ଅଲଗା ରଖାଯାଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ଅଧିଶେଷ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ସେହି ଅଂଶ ହିସାବରେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଖ) ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତି

ବିତରଣ ପାଇଁ ଅନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିଶେଷ ରଖିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ସ୍ତରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା । ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ଅଭାରଗ୍ରସ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେସବୁର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏ ପ୍ରକାରେ ସେଗୁଡିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟେ । ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଟି କାରଣ ପାଇଁ ସେଭଳି ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁକୁ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ।

i. ପ୍ରଥମତଃ ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ ସେମାନଙ୍କୁ କିପରି ସେମାନଙ୍କ ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ଚାପକୁ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ ।

ii. ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ତା' ପ୍ରଣାଳୀ ଚୟନ କରିବାରେ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ସେହି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ .ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ଓ ଅଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପ୍ରତିଫଳ ଜାତ ଓ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ ।

ଥରେ ବିଭାଜ୍ୟ ଅଧିଶେଷ ଘୋଷିତ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡିକର ବିତରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା (ଅଂଶଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ ପାଇଁ କିଛି ଅଂଶ ରଖିବା ପରେ, ଯଦି କୌଣସି ଥାଏ) । ଭାରତରେ, ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଲୋକପ୍ରିୟ ପଦ୍ଧତି ହୋଇଛି " ବୋନସ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ " ମାଧ୍ୟମ ଯେଉଁଠି ଅଧିଶେଷକୁ ବୋନସ ରୂପେ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ଯୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ, ଭାରତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅନେକ ଦେଶରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅଟେ ।

3. ବୋନସ

ବୋନସକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ସହିତ ଏକ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଏହା ମୂଳଭୂତ ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ବାର୍ଷିକ ମୂଳଭୂତ ପେନଶନ ସହିତ ଏକ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ରୂପେ ଦେଖାଯାଇପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏହାକୁ ଟ 60 ପ୍ରତି ଏକ ହଜାର ବୀମା ରାଶି (କିମ୍ବା SA ର 60%) ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରେ ।

ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ବୋନସ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ । କମ୍ପାନୀ ସେଭଳି ବୋନସ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ପ୍ରତି ବର୍ଷ, ଚୁକ୍ତିର ସ୍ଥିତିକାଳ ମଧ୍ୟରେ, ଘୋଷିତ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । ଥରେ ଘୋଷିତ ହୋଇଗଲେ, ସେଗୁଡିକ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ହଟାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେଗୁଡିକ କମ୍ପାନୀର ଦାୟିତ୍ୱର ଅଂଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେଗୁଡିକୁ 'ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ'

ବୋନସ କୁହାଯାଏ କାରଣ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ କେବଳ ସେଗୁଡିକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଚୁକ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ପରିପକ୍ୱତାରେ ଏକ ଦାବୀ ହୋଇଯାଏ ।

ବୋନସ ସମର୍ପଣରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଅନେକ ସମୟରେ ଚୁକ୍ତି ରହେ ଯେ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାପାଇଁ ଚୁକ୍ତି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି (ଧରନ୍ତୁ 5 ବର୍ଷ) ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସର ପ୍ରକାର

ଚିତ୍ର 5 : ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସର ପ୍ରକାର

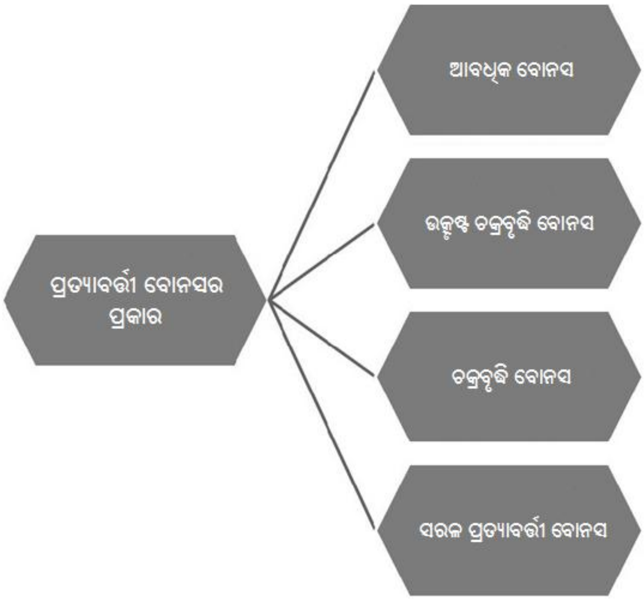

i. ସରଳ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ

ଏହା ହେଉଛି ଏକ ବୋନସ ଯାହାକୁ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଳଭୂତ ନଗଦ ଲାଭର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥାଏ ।

ii. ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ବୋନସ

ଏଠି କମ୍ପାନୀ ଏକ ବୋନସକୁ ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ଓ ପୂର୍ବରୁ ସଂଯୁକ୍ତ ବୋନସର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରେ । ଏହା ଏହି ପ୍ରକାରେ ଏକ ବୋନସ ଉପରେ ବୋନସ ଅଟେ । ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ହୋଇପାରେ ମୂଳ ବୀମା ରାଶି ଯୋଗ ସଂଯୁକ୍ତ ବୋନସର ୫% ହାର ରୂପେ ।

iii. ଆବଧିକ ବୋନସ

ଯେପରିକି ନାମ ସୂଚୀତ କରେ, ଏହି ବୋନସ ଚୁକ୍ତି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୁଏ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ପରିପକ୍ୱତାରେ ଏହାର ଚୁକ୍ତୀୟ ସମାପ୍ତିରେ । ଏହି ବୋନସକୁ କେବଳ ଆଗାମୀ ବର୍ଷର ଦାବୀ ପାଇଁ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକ ବିଷୟରେ କୌଣସି ବଚନବଦ୍ଧତା ବିନା (ଯେମିତିକି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୁଏ), ଘୋଷିତ କରାଯାଏ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ 2013 ପାଇଁ ଘୋଷିତ ଆବଧିକ ବୀମା କେବଳ ସେହି ଦାବୀସବୁ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ଯାହା 2013-14 ପାଇଁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକ ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ପରିଶେଷରେ, ଆବଧିକ ବୋନସ ଚୁକ୍ତିର ସମୟାବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଏବଂ ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏକ 25 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଧିକ ବୋନସ 15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଚୁକ୍ତିର ଆବଧିକ ବୋନସଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ।

ଅଧିକ ଅପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭ ଯାହା ଶେୟର ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ନିବେଶର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ଅର୍ଜିତ କରାଯାଇଥାଏ , ସେଗୁଡିକୁ କେମିତି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ, ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ରୂପେ (UK ରେ) ଆବଧିକ ବୋନସ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଏଗୁଡିକୁ ଏକ ଅଫ୍ ପ୍ରଦାନ ରୂପେ ଦେଇ ଓ ସେସବୁକୁ ସମୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରି ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏହି ବୋନସଗୁଡିକୁ କେମିତି ରଖିବେ, ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଥିଲେ । ଏଗୁଡିକ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଏକ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

4. ଯୋଗଦାନ ପଦ୍ଧତି

ଅଧିଶେଷ ଆବଣ୍ଟନର ଅନ୍ୟ ଏକ ପଦ୍ଧତି ଯାହାକୁ ଉତ୍ତର ଆମେରିକାରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି, ‘‘ଯୋଗଦାନ’’ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ । ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସାରେ, ପ୍ରତିଫଳକୁ ଅଧିଶେଷର ତିନୋଟି ଆଧାରକୁ ଦିଆଯାଏ – ଅତିରିକ୍ତ ସୁଧ, ମୃତ୍ୟୁ ସଂଚୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୋଡିଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ସଂଚୟ ।

ଅଧିଶେଷକୁ ଏ ପ୍ରକାରେ, ଯାହା ଘଟିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ, ସୁଧ ଓ ବ୍ୟୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ କ’ଣ ଘଟିଲା, ତାର ଅନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ ।

ଘୋଷିତ କରାଯାଉଥିବା ଡିଭିଡେଣ୍ଡକୁ ନିମ୍ନ ଚାରି ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ

i. ଏହାକୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଟ ରୂପେ ନଗଦରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ

ii. ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସମାୟୋଜନ, ଏବଂ ସେଥିରୁ ହ୍ରାସ ରୂପେ

iii. ତୃତୀୟ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ପଲିସୀ ସହିତ ଅଣ-ଜବତ କରିବାଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସଂଯୋଜନର କ୍ରୟର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା

iv. ପରିଶେଷରେ ଡିଭିଡେଣ୍ଡସବୁକୁ ପଲିସୀର ଜମା ଧନରେ, ସୁଧ ସହିତ ସଂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇପାରେ । ଏହା ପଲିସୀଧାରୀର ଇଚ୍ଛାରେ କିମ୍ବା କେବଳ ଚୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତିରେ ହଟାଇ ନିଆଯାଇପାରେ

5. ୟୁନିଟ ଲିଙ୍କ୍ଡ ପଲିସୀ

ପାରମ୍ପରିକ “ଲାଭ ସହିତ” ପଲିସୀସବୁରେ, ଉପରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା ହିସାବରେ, ସେମାନେ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବୋନସ ଓ ଜୀବନ ବୀମା କର୍ତ୍ତାର ନିବେଶ ପ୍ରଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ । ଚୁକ୍ତିନ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନୁହେଁ । ପଲିସୀଧାରୀର ବୋନସ ସେହି ଅଧିଶେଷ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପରିସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦାୟିତ୍ୱସବୁର ଆବଧିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମୟରେ ଘୋଷିତ ହୁଏ । ଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ବୋନସ ସଂରଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆଧାରଭୂତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ନାହିଁ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୋନସସବୁ ସାଧାରଣତଃ ବର୍ଷକୁ କେବଳ ଥରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ । ସେମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁର ମୂଲ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ଦୈନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରି ନ ପାରନ୍ତି । ୟୁନିଟ ଲିଙ୍କ୍ଡ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଅଭିକଳ୍ପନା ଉପରୋକ୍ତ ଚୁକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ଯରୁ କେତେକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ କରାଯାଇଛି ।

ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅଭିକଳ୍ପନା ପ୍ରତି ଏକ ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ରଖନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଭିନ୍ନ ସମୂହର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡିକର ଅନୁପାଳନ କରନ୍ତି ।

କ) ୟୁନିଟରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି ଯେ ସେଗୁଡିକର ଲାଭକୁ ପଲିସୀଧାରୀର ଖାତାରେ ୟୁନିଟ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ଦେୟ ହେଉଥିବା ତାରିଖରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ୟୁନିଟସବୁର ମୂଲ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏକ ନିବେଶ ନିଧିକୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ସମାନ ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ କରି ଏକ ୟୁନିଟ ଜାତ କରାଯାଏ ।

ଖ) ସ୍ୱଚ୍ଛ ସଂରଚନା

ଏକ ୟୁନିଟ ସଂଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ଚାର୍ଜସବୁ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ନିରୂପିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଚାର୍ଜସବୁ ଥରେ ପ୍ରିମିୟମରୁ କାଟି ଦିଆଯିବା ପରେ ଖାତାର ବଳକା ରାଶି ଏବଂ ଏହାଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟକୁ ୟୁନିଟସବୁରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ୟୁନିଟ ସବୁର ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନର ପୂର୍ବ- ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୂଚକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହାକୁ ଏକ ନିୟମ କିମ୍ବା ସୂତ୍ର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ରୂପରେଖା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସୂତ୍ରକୁ ଅନୁସରଣ କରି, ଦୁଇ ଜଣ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି, ଲାଭର ସମାନ ଆକଳନରେ ପହଞ୍ଚିବେ । ପଲିସୀଧାରୀ ଲାଭ, ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପୂର୍ବାନୁମାନ ଓ ସ୍ୱନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ନାହିଁ ।

ଗ) ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ବୃତ୍ତିଦାନ/ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ ଭଳି ପାରମ୍ପରିକ ଯୋଜନାସବୁରେ, ବୀମିତ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ଥିବା ବୀମା ରାଶିର ବୀମିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ରାଶି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା, ମୃତ୍ୟୁ, ସୁଧ ଓ ବ୍ୟୟର ଦତ୍ତ ପୂର୍ବାନୁମାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏହି ରାଶିପରିମାଣକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଯଦି ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବାନୁମାନ ଅପେକ୍ଷା ଉତ୍ତମ ହୁଏ, ଲାଭକୁ ବୋନସ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ୟୁନିଟ ଲିଙ୍କ୍ଡ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଯେ ସେ ନିୟମିତ ଅନ୍ତରାଳରେ କେତେ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିର ଅଂଶଦାନ କରିପାରିବ । ପ୍ରିମିୟମ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ଏକ ସର୍ବନିମ୍ନ ରାଶି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଯାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ଗୁଣକ ଅଟେ – ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏହା ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମର ଦଶ ଗୁଣ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରିମିୟମକୁ ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ

i. ପ୍ରଥମତଃ ଏକ ପଲିସୀ ଆବଣ୍ଟନ ଚାର୍ଜ (PAC) ଥାଏ ଯାହା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କମିଶନ, ପଲିସୀ ସ୍ଥାପନ ମୂଲ୍ୟ, ପ୍ରଶାସନିକ ମୂଲ୍ୟ ଓ ବୈଧାନିକ କରସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟ ଘଟକ ହେଉଛି ମୃତ୍ୟୁ ଚାର୍ଜ ଯାହା ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ।

iii. ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପରେ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ବଳକାକୁ ୟୁନିଟଗୁଡିକର କ୍ରୟ ପାଇଁ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ଏକ ସମାନୁପାତ ହିସାବରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ଉଭୟ ପାରମ୍ପରିକ ଓ ୟୁଲିପ ଯୋଜନାରେ, PAC ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ପାରମ୍ପରିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏହି ଚାର୍ଜସବୁକୁ ଭାଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି ସାରା ପ୍ରସାରିତ କରାଯାଏ । ୟୁଲିପଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବଶ୍ୟ ସେଗୁଡିକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରିମିୟମସବୁରୁ ହିଁ କାଟି ନିଆଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥାରେ, ଚାର୍ଜସବୁ ନିବେଶ ପାଇଁ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଉଥିବା ରାଶିକୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କମ କରିଦେଇପାରେ । ଏହି କାରଣରୁ ଲାଭସବୁର ମୂଲ୍ୟ, ତଥା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ ହୋଇପାରେ । ଏହା ବାସ୍ତବରେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁଠାରୁ କମ ହୋଇପାରେ ।

ଘ) ନିବେଶ ସଙ୍କଟର ବହନ

ଅନ୍ତିମରେ, ଯେହେତୁ ୟୁନିଟସବୁର ମୂଲ୍ୟ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ନିବେଶର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଏକ ସଙ୍କଟ ଅଛି ଯେ ଏହି ୟୁନିଟ ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ କମ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପରିମାଣରେ ପ୍ରତିଫଳ କମ କିମ୍ବା ବିଯୁକ୍ତାତ୍ମକ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଏହି ନିବେଶସବୁକୁ ନିପୁଣ ଓ ବିବେକଶୀଳ ରୂପେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବ ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଉଥିବା ସମୟରେ, ୟୁନିଟ ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକ ଉପରେ କୌଣସି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ ନାହିଁ । ନିବେଶ ସଙ୍କଟକୁ ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ପଲିସୀଧାରୀ/ୟୁନିଟଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଏ । ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବ୍ୟୟ ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ୟୁଲିପଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିବେଶ ସଙ୍କଟକୁ କିଏ ବହନ କରେ ?

I. ବୀମାକର୍ତ୍ତା
II. ବୀମିତ
III. ରାଷ୍ଟ୍ର
IV. ଆଇଆରଡିଏ

ସାରାଂଶ

- ସାଧାରଣ ଭାଷାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ପଦ ସେହି ମୂଲ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।
- ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୃତ୍ୟୁ, ସୁଧ, ଖର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ରିଜର୍ଭସବୁର ବିଚାର ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ।

- ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ନେଟ/ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରିମିୟମ ଯୁକ୍ତ ଲୋଡିଙ୍ଗ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ରାଶି ପରିମାଣ ।
- ଏକ ବ୍ୟପଗମନର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିଦିଏ । ଅପସାରଣ/ ହଟାଇନେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ଅର୍ଜିତ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଏକ ରାଶି ପରିମାଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।
- ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଯାହା ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିଥିଲା, ତା' ଅପେକ୍ଷା ତା' ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତ ଉତ୍ତମତର ହେବା ପରିଣାମରେ ଅଧିଶେଷ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।
- ଅଧିଶେଷ ଆବଣ୍ଟନ ପରିଶୋଧ କ୍ଷମତା ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା, ମୁକ୍ତ ପରିସମ୍ପତ୍ତିସବୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ହୋଇପାରେ ।
- ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ବୋନସ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

1. ପ୍ରିମିୟମ
2. (ରିବେଟ) ଛୁଟ
3. ବୋନସ
4. ଅଧିଶେଷ
5. ରିଜର୍ଭ
6. ଲୋଡିଙ୍ଗ
7. ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିଦେବାକୁ ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗମନ କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ୟୁଲିପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିବେଶ ସଙ୍କଟକୁ ବୀମିତ ବହନ କରେ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ "ପ୍ରିମିୟମ" ପଦ କ'ଣ ସୂଚୀତ କରେ ?

I. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ଵାରା ଅର୍ଜିତ ଲାଭ
II. ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ
III. ଏକ ପଲିସୀ ଉପରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମାର୍ଜିନ
IV. ଏକ ପଲିସୀ ଉପରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ଵାରା କରାଯାଉଥିବା ବ୍ୟୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ଯରୁ କେଉଁଟି ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଏକ କାରକ ନୁହେଁ ?

I. ମୃତ୍ୟୁହାର
II. ରିବେଟ (ଛୁଟ)
III. ରିଜର୍ଭ
IV. ପ୍ରବନ୍ଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ ପଲିସୀ ଅପସାରଣ (ହଟାଇବା) କ'ଣ ଅଟେ ?

I. ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିବା
II. ଅର୍ଜିତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିବଦଳରେ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ
III. ପଲିସୀ ଉନ୍ନତିକରଣ
IV. ପଲିସୀ ଅବନତିକରଣ

ପ୍ରଶ୍ନ୍ 4

ନିମ୍ନ ମଧ୍ଯରୁ କେଉଁଟି ଅଧିଶେଷକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବାର ଏକ ଉପାୟ ଅଟେ ?

I. ଅତ୍ୟଧିକ ଦାୟିତ୍ଵ
II. ଅତ୍ୟଧିକ କାରବାର (ମୋଟ ବିକ୍ରୀ)
III. ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ଵଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ
IV. ଦାୟିତ୍ଵଗୁଡିକ ଉପରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ମଧ୍ଯରୁ କେଉଁଟି ୟୁଲିପ ପ୍ରିମିୟମର ଏକ ଘଟକ ନୁହେଁ ?

I. ପଲିସୀ ଆବଣ୍ଟନ ଚାର୍ଜ
II. ନିବେଶ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ
III. ମୃତ୍ୟୁ ଚାର୍ଜ
IV. ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଚାର୍ଜ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ସେହି ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ରିବେଟ (ଛୁଟ) ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ଯାହା _______________ ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

I. କ୍ରେତାଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ରାଶି
II. କ୍ରେତାଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ପ୍ରକାର
III. କ୍ରେତାଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନାର ଅବଧି
IV. କ୍ରେତାଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଣାଳୀ (ନଗଦ, ଚେକ୍, କାର୍ଡ)

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ସୁଧ ହାର ହେଉଛି ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟକ ଯାହାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ କରାଯାଏ । ସୁଧ ହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁଧ ହାର ଯେତେ କମ ହେବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ କମ୍ ହେବ
II. ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁଧ ହାର ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ ଅଧିକ ହେବ
III. ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁଧ ହାର ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ କମ୍ ହେବ
IV. ସୁଧ ହାର ପ୍ରିମିୟମକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଏକ ନେଟ୍ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ନମୁନାରୂପକ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ 3 ଭାଗ ଥାଇପାରେ : କ) ପ୍ରିମିୟମସବୁ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି (ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ '1000 ଚୁକ୍ତି ରାଶି' ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ଏବଂ (ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି
II. ଏକ ନେଟ୍ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ନମୁନାରୂପକ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ 3 ଭାଗ ଥାଇପାରେ : କ) ପ୍ରିମିୟମସବୁର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି (ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ **'1000 ଚୁକ୍ତି ରାଶି'** ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ଏବଂ (ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି
III. ଏକ ନେଟ୍ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ନମୁନାରୂପକ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ 3 ଭାଗ ଥାଇପାରେ (କ) ପ୍ରିମିୟମ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ଏବଂ (ଖ)ପ୍ରତ୍ୟେକ '1000 ଚୁକ୍ତି ରାଶି' ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ପ୍ରତିଶତ (ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି
IV. ଏକ ନେଟ୍ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ନମୁନାରୂପକ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ 3 ଭାଗ ଥାଇପାରେ : (କ) ପ୍ରିମିୟମସବୁ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି (ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ **'1000 ଚୁକ୍ତି ରାଶି'** ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ଏବଂ (ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରାଶି

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, _______________ ହେଉଛି ସେହି ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହାର ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକୁ କ୍ରୟ କରିଛି କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ।

I. ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଭବିଷ୍ୟତ ମୂଲ୍ୟ

II. ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ
III. ବଜାର ମୂଲ୍ୟ
IV. ବହି ମୂଲ୍ୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

_______________ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏକ କମ୍ପାନୀ ବୋନସକୁ ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ଓ ପୂର୍ବରୁ ସଂଯୁକ୍ତ ବୋନସର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

I. ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ ବୋନସ
II. ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ବୋନସ
III. ଆବଧିକ ବୋନସ
IV. ଦୃଢତା ବୋନସ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରିମିୟମ କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ରିବେଟ (ଛୁଟ) ଏକ କାରକ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

Tସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଅର୍ଜିତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିବଦଳରେ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣକୁ ପଲିସୀ ଅପସାରଣ (ହଟାଇନେବା) କୁହାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ଉପରେ ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଅଧିଶେଷକୁ ପରିଭାଷିତ କରିବାର ଏକ ଉପାୟ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ୟୁଲିପ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଣ୍ଟନ ଚାର୍ଜ, ନିବେଶ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ଚାର୍ଜ ନେଇ ଗଠିତ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ସେହି ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ରିବେଟ (ଛୁଟ) ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ଯାହା କ୍ରେତାଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା ରାଶି ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁଧ ହାର ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ପ୍ରିମିୟମ ସେତେ କମ୍ ହେବ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ନେଟ୍ (ଶୁଦ୍ଧ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ପ୍ରାରୂପୀ ଲୋଡିଙ୍ଗରେ 3 ଭାଗ ଥାଇପାରେ : (କ) ପ୍ରିମିୟମସବୁର ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ **‘1000** ବୀମା ରାଶି**’** ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି ଏବଂ ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥିର ରାଶି

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ବହି ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ସେହି ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହାର ପରିସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡିକୁ କ୍ରୟ କରିଛି କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ବୋନସ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏକ କମ୍ପାନୀ ବୋନସକୁ ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ଓ ପୂର୍ବରୁ ସଂଯୁକ୍ତ ବୋନସର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 12

ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଆମେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଫର୍ମ ଓ ଦସ୍ତାବିଜ (ଦଲିଲ) ସହିତ କାରବାର କରୁ । ଏଗୁଡିକ ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଆମେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି

i. ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା
ii. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
iii. ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା
iv. ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା
v. ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନା
vi. ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ
vii. ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ (KYC) ଦସ୍ତାବିଜ

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

କ. ଜୀବନ ବୀମା - ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ

କ. ଜୀବନ ବୀମା – ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ

1. ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା

ପରିଭାଷା

ଏକ ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଏକ ଔପଚାରିକ ବୈଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏକ ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା ସେହି ସବୁ ତଥ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ ଯାହା ଏକ ପଲିସୀର କ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ସୂଚୀତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାପାଇଁ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକାରେ, ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ନିମ୍ନସବୁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

i. ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ii. ଲାଭର ପରିସର - ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଅଣ-ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ

iii. ପାତ୍ରତା / ଅଧିକାର

iv. ବ୍ୟତିକ୍ରମ

v. ଯୋଜନାଟି ସହଭାଗୀତା କିମ୍ବା ଅଣ-ସହଭାଗୀତା ଅଟେ

ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା ଏକ ପରିଚୟାତ୍ମକ ଦସ୍ତାବିଜ ଭଳି ଅଟେ ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ପଲିସୀଧାରୀକୁ କମ୍ପାନୀର ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ପଲିସୀଧାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବୈଧିକ ଚୁକ୍ତି । ଯେମିତିକି କୌଣସି ବି ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଏହାର ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଏହାର ସ୍ୱୀକୃତି ଥାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଆବେଦନ ଦସ୍ତାବିଜ ସାଧାରଣତଃ 'ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ' ରୂପେ ପରିଚିତ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତଥ୍ୟ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ଏବଂ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୁଝିବାରେ ବିଫଳତାର ଫଳ ଦାବୀ ସମାଧାନ ସମୟରେ ବିପରୀତ ପରିଣାମ ହୋଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2002 ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି :

"ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯିବ, ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଆଯିବ କି ନାହିଁ, ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ଥିବା ଏକ ସୁରକ୍ଷାର ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରାଇବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡୁଥିବା ଏକ ଫର୍ମ ।"

ଏହି ଅଧିନିୟମଗୁଡିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ **"ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ"** ର ଅର୍ଥ ହେବ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଥିବା ସଙ୍କଟର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସମସ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆବଶ୍ୟକ ଓ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଯେତେବେଳେ କି ଆଇଆରଡିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲେ, ଫର୍ମର ରୂପରେଖା ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଛାଡିଦେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପଲିସୀଧାରୀ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ, ଲୋକପାଳ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଫିଡବ୍ୟାକ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଆଇଆରଡିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଫର୍ମ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁର ମାନଦଣ୍ଡୀକରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଆଇଆରଡିଏ ଆଇଆରଡିଏ (ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ) ଅଧିନିୟମ, 2013 ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ କି ଆଇଆରଡିଏ ରୂପରେଖା ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଛନ୍ତି, ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ନମନୀୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ନା କେବଳ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନ ବୀମିତ ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଯିଏ ପଲିସୀର ଯାଚନା କରେ ଏବଂ ଫର୍ମକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ତା' ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥାଏ ।

3. ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଟନ୍ତି । ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଲିସୀଧାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଓ ବିବରଣୀ, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଅଭ୍ୟାସ, ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ ଓ ପରିବାର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

4. ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା

ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନର ଚିକିତ୍ସାକୀୟ ପରୀକ୍ଷଣ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଉଚ୍ଚତା, ଓଜନ, ରକ୍ତଚାପ, ହୃତ୍ପିଣ୍ଡୀୟ ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀସବୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ରେକର୍ଡ ଓ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ ଯାହାକୁ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା କୁହାଯାଏ ।

ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ ଯେ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ବିନା ଅନେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ବୀମା ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ ଓ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେଗୁଡିକୁ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରକରଣ କୁହାଯାଏ । ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାର ଆବଶ୍ୟକ ବିଶେଷରୂପେ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଚାର କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ କାରଣ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାଶି କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ଆୟୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା କେତେକ ବିଶେଷତାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାଶି କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ଆୟୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା କେତେକ ବିଶେଷତାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ପ୍ରକଟିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହା ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପରୀକ୍ଷଣ ଓ ପ୍ରତିବେଦନା ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାନ୍ତି ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଏହାଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିର ବିବରଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥାନ୍ତି ।

5. ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନା

ଜୀବନ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ଯିଏ ଅର୍ଥର ଏକ ଉଲ୍ଲିଖିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଲିସୀର ଅବଧିରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ରୟ କରନ୍ତି, ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ଆବେଦନ ପୂରଣ କରିବା ଓ ଶାରୀରିକ ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ସହିତ ଅନେକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପଠନ କରିବା ଉଚିତ । ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଏକ କାରକ, ଯାହାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଖୋଜନ୍ତି, ତାକୁ ନୈତିକ ଆପଦ କୁହାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ନୈତିକ ଆପଦ ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଟେ ଯେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ଗ୍ରାହକର ଆଚରଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସେଭଳି ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକ ହାନିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଜନ ଡୋ ଏବେ ଏବେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କଲା । ସେ ତାପରେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ହେଉଥିବା ସ୍କିଇଙ୍ଗ ଅଭିଯାନରେ ଯିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା ଯାହାକୁ ପୃଥିବୀରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ବିପଦଜନକ ସ୍କିଇଙ୍ଗ୍ ସ୍ଥଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ରୂପେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଅତୀତରେ ସେ ସେଭଳି ଅଭିଯାନରେ ଭାଗ ନେବା ପାଇଁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା ।

ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଜୀବନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜଣକର ଜୀବନ ସମାପ୍ତ କରିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେହି ସମ୍ଭାବନା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଏ ପ୍ରକାରେ କୌଣସି ବି କାରକ ଯାହା ସେଭଳି ଆପଦକୁ ସୂଚୀତ କରିପାରେ, ତାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଥାଆନ୍ତି ।

ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏକ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନା ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ପ୍ରତିବେଦନା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତିବେଦନା ଦେଉଥିବା କର୍ମକର୍ତ୍ତା ନିଜେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ପରିଚୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ପ୍ରତିବେଦନାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଶେଷତଃ ତାକୁ ତା' ନିବାସରେ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ଉଚିତ । ପ୍ରତିବେଦନା ଦେଉଥିବା କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ, ସାମାଜିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଆଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

6. ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ

ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଜୀବନ ବୀମାରେ ମୃତ୍ୟୁହାରର ସଙ୍କଟ ଆୟୁ ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ତେଣୁ ଆୟୁ ହେଉଛି ଏକ କାରକ ଯାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନର ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଉପଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ତଦନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରିମିୟମ ଚାର୍ଜ କରାଯାଏ । ଆୟୁ ପ୍ରମାଣର ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଦସ୍ତାବିଜର ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଆୟୁର ସତ୍ୟାପନ ଏ ପ୍ରକାରେ ଜୀବନ ବୀମାରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ।

ବୈଧ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ମାନକ କିମ୍ବା ଅଣ-ମାନକ ହୋଇପାରେ ।

କ) ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ

ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେଉଥିବା କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ହେଉଛି :

i. ବିଦ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
ii. ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ରେକର୍ଡ ଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ଜନ୍ମ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
iii. ପାସପୋର୍ଟ
iv. PAN କାର୍ଡ
v. ସେବା ରେଜିଷ୍ଟାର
vi. ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମାଭିଷେକର ପ୍ରମାଣପତ୍ର
vii. ଏକ ପରିବାର ବାଇବେଲ ଠାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ଉଦ୍ଧରଣ ଯଦି ଏଥିରେ ଜନ୍ମ ତାରିଖ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥାଏ
viii. ସୁରକ୍ଷା କର୍ମକର୍ତ୍ତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର
ix. ଏକ ରୋମାନ କ୍ୟାଥୋଲିକ ଗୀର୍ଜା ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ବିବାହ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଖ) ଅଣ- ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ

ଯେତେବେଳେ ଉପରୋକ୍ତ ଭଳି ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥାଏ, ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣର ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇପାରେ । ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେଉଥିବା କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ହେଉଛି:

i. ଜନ୍ମ ପତ୍ରିକା
ii. ରାଶନ କାର୍ଡ
iii. ସ୍ୱ-ଘୋଷଣା ରୂପେ ଏକ ଶପଥପତ୍ର
iv. ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଠାରୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଚିତ୍ର 1: ବୈଧ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ

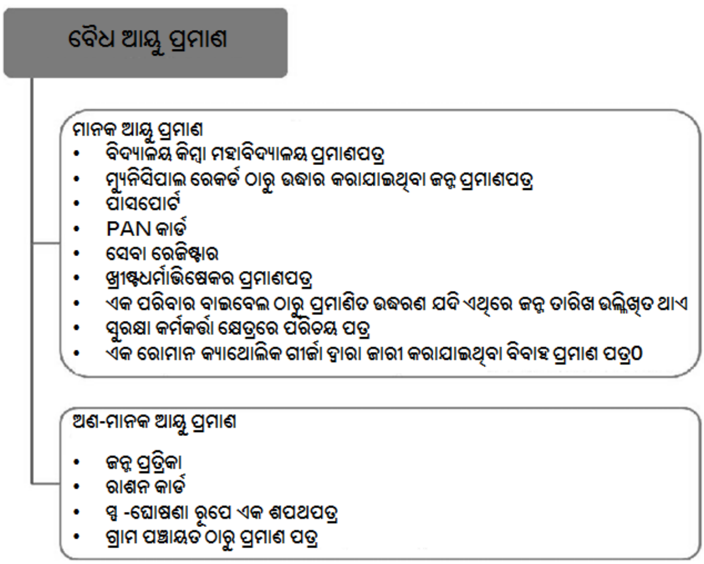

7. ଏଣ୍ଟି – ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ (AML)

ପରିଭାଷା

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ହେଉଛି ଅର୍ଥର ଅବୈଧ ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥଳ ଲୁଚାଇ ଏକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅବୈଧ ଅର୍ଥ ଆଣିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହା ବୈଧ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ । ଭାରତ ସରକାର ମନି – ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ PMLA,2002 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ (PMLA), 2002 ମନି-ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ମନି-ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଧନକୁ ଜବତ (ଅଧିହରଣ) କରିବା ପାଇଁ, 2005 ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେଲା । ଏହା ମନି-ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗକୁ ଏକ ଅପରାଧ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯାହା ତିନିଠୁଁ ସାତ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନାରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ହୁଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଏକ AML ପଲିସୀ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଆଇଆରଡିଏ ନିକଟରେ ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । AML କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିମ୍ନସବୁକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ଉଚିତ:

i. ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପଲିସୀ, କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ii. ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଅନୁପାଳନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି

iii. AML ପଦକ୍ଷେପ ଉପରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଭର୍ତ୍ତି

iv. ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା (ଅଡିଟ)/ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

8. ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ (KYC)

ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକୁ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ପରିଚୟ ଚୋରୀ, ଆର୍ଥିକ କପଟତା ଏବଂ ମନି-ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗର ନିବାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନେ ବିସ୍ତୃତ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲି ବୃଦ୍ଧିଗତ ଭାବେ ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି ।

KYC ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଅପରାଧିକ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାନଗୁଡିକର ଉପଯୋଗର ନିବାରଣ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, ତେଣୁକରି, ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସହିତ KYC ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ ନିମ୍ନସବୁକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି:

i. ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍

ii. ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ

iii. ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ -ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ, ପାସପୋର୍ଟ, ଟେଲିଫୋନ ବିଲ, ବିଜୁଳୀ ବିଲ, ବ୍ୟାଙ୍କ ପାସବୁକ ଇତ୍ୟାଦି

iv. ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ - ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ, ପାସପୋର୍ଟ, ଭୋଟଦାତା ID କାର୍ଡ, PAN କାର୍ଡ, ଇତ୍ୟାଦି

v. ଅଧିକ - ମୂଲ୍ୟ କାରବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆୟ ପ୍ରମାଣ ଦସ୍ତାବିଜ

9. ମୁକ୍ତ – ଅବଲୋକନ ଅବଧି

ମନେକରନ୍ତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ନୂତନ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଏବଂ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ତାହାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ, ଦେଖେ ଯେ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧସବୁ ସେ ଯେମିତି ଚାହୁଁଥିଲା, ସେମତି ନୁହେଁ ।

ସେ କ'ଣ କରିପାରେ ?

ଆଇଆରଡିଏ ତାଙ୍କ ଅଧିନିୟମରେ ଏକ ଗ୍ରାହକ-ସୁଲଭ ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଏହି ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଏ । ଏହା ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛି ଯାହାକୁ ଏକ **"ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ଅବଧି"** କିମ୍ବା **"ଶୀତଳୀକରଣ ଅବଧି"** କୁହାଯାଏ ।

ଏହି ସମୟାବଧିରେ, ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ସେ ଏହାକୁ ଫେରାଇ ଦେଇପାରେ ଏବଂ ନିମ୍ନ ସର୍ତ୍ତସବୁ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଫେରସ୍ତ ପାଇପାରେ ।

i. ସେ ଏହି ବିକଳ୍ପକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରେ

ii. ତାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ

iii. ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସମାନୁପାତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ସକାଶେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଷ୍ଟାମ୍ପ କର ଚାର୍ଜ ପାଇଁ ସମାୟୋଜିତ କରାଯିବ ।

ଏହି ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ସୁବିଧା ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ । ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖର 15 ଦିନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଏକ ବିକଳ୍ପକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ 1

_______________ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ, ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ସେ ଏହାକୁ ଫେରାଇ ଦେଇପାରେ ଏବଂ ଫେରସ୍ତ ପାଇପାରେ ।

I. ମୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ
II. ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ
III. ରଦ୍ଦକରଣ
IV. ମୁକ୍ତ ଯାଞ୍ଚ

ସାରାଂଶ

- ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଔପଚାରିକ ବୈଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

- ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଆବେଦନ ଦସ୍ତାବିଜ ସାଧାରଣତଃ 'ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ' ରୂପେ ପରିଚିତ ।
- ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଅଭ୍ୟାସ ଓ ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ ଓ ପରିବାର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଉଚ୍ଚତା, ଓଜନ, ରକ୍ତଚାପ, ହୃତ୍ପିଣ୍ଡିୟ ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀସବୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ରେକର୍ଡ ଓ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ ଯାହାକୁ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା କୁହାଯାଏ ।
- ନୈତିକ ଆପଦ ଏହି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଟେ ଯେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ଗ୍ରାହକର ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସେଭଳି ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକ ହାନିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରେ ।
- ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେଉଥିବା କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ ସ୍କୁଲ କିମ୍ବା କଲେଜ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ରେକର୍ଡଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ଜନ୍ମ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଏକ ପଲିସୀ ଥିବା ଏବଂ ତଦନୁରୂପ ଆଇଆରଡିଏ ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । AML କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପଲିସୀ, କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁପାଳନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ଉଚିତ ।
- ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । KYC କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ, ପାନ କାର୍ଡ ଏବଂ ଫଟୋଗ୍ରାଫ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି KYC ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦାବଳୀ

1. ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା
2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
3. ନୈତିକ ଆପଦ
4. ମାନକ ଏବଂ ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ
5. ଏଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ
6. ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ (KYC)
7. ମୁକ୍ତ-ଅବଲୋକନ ଅବଧି

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II।

ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ସମୟାବଧିରେ, ଯଦି ପଲିସିଧାରୀ ଏକ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ସେ ଏହାକୁ ଫେରାଇ ଦେଇପାରେ ଏବଂ ଫେରସ୍ତ ପାଇପାରେ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ?

I. ରାଶନ କାର୍ଡ
II. ଜନ୍ମପତ୍ରିକା
III. ପାସପୋର୍ଟ
IV. ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ନୈତିକ ଆପଦ ରୂପେ ପରିଗଣିତ କରାଯାଇପାରିବ ?

I. ବୀମାର କ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଅବସ୍ଥା
II. ବୀମାର କ୍ରୟ ପୂର୍ବରୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଅବସ୍ଥା
III. ବୀମାର କ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଅବସ୍ଥା
IV. ବୀମିତ ହେବା ପରେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବ ?

I. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଅବସ୍ଥା
II. ଉଚ୍ଚତା, ଓଜନ ଓ ରକ୍ତଚାପ
III. ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି
IV. ସତ୍ୟପରାୟଣତା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଏକ _____________ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଔପଚାରିକ ବୈଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ।

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
II. ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଦ୍ଧରଣ

III. ସୂଚନା ସଂକ୍ଷେପ-ସୂଚୀ
IV. ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଆବେଦନ ଦସ୍ତାବିଜ ସାଧାରଣରୂପେ _______________ ରୂପେ ପରିଚିତ ।

I. ଆବେଦନ ଫର୍ମ
II. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
III. ପଞ୍ଜିକରଣ ଫର୍ମ
IV. ଅଂଶଦାନ ଫର୍ମ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ନିମ୍ନ ଦତ୍ତ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ, ସେହି ଗୋଟିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଣ-ମାନକ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି ।

I. ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
II. ସୁରକ୍ଷା କର୍ମକର୍ତ୍ତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର
III. ରାଶନ କାର୍ଡ
IV. ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମାଭିଷେକର ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ହେଉଛି ଅର୍ଥର _________________ ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥଳକୁ ଲୁଚାଇ ଏକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ _________________ ଅର୍ଥ ଆଣିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଫଳରେ ଏହା ବୈଧ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ ।

I. ଅବୈଧ, ଅବୈଧ
II. ବୈଧ, ବୈଧ
III. ଅବୈଧ, ଅବୈଧ
IV. ବୈଧ, ଅବୈଧ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ହୁଏ, ସେ ମୁକ୍ତ – ଅବଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ______________ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରେ ।

I. 60 ଦିନ
II. 45 ଦିନ
III. 30 ଦିନ
IV. 15 ଦିନ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ସମୟାବଧିରେ ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଫେରାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରିମିୟମର 100% ଫେରସ୍ତ ଦେବ
II. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରିମିୟମର 50% ଫେରସ୍ତ ଦେବ
III. ବୀମା ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ସମୟାବଧି, ପାଇଁ ସମାନୁପାତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଷ୍ଟାମ୍ପ କର ଚାର୍ଜକୁ ସମାୟୋଜିତ କରିବା ପରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଫେରସ୍ତ ଦେବ
IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମର ଅଧିକାର ହରାଇବ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୈଧ ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ?

I. PAN କାର୍ଡ
II. ଭୋଟଦାତା ID କାର୍ଡ
III. ବ୍ୟାଙ୍କ ପାସବୁକ
IV. ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପାସପୋର୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମା କ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଅବସ୍ଥାକୁ ନୈତିକ ଆପଦ ରୂପେ ପରିଗଣିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଉଚ୍ଚତା, ଓଜନ ଓ ରକ୍ତ ଚାପ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି କେତେକ ଜିନିଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନାରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଏକ ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଔପଚାରିକ ବୈଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II।

ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଆବେଦନ ଦସ୍ତାବିଜ ସାଧାରଣ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ରୂପେ ପରିଚିତ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III।

ରାଶନ କାର୍ଡକୁ ଏକ ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ହେଉଛି ଅର୍ଥର ଅବୈଧ ଉତ୍ପତ୍ତିସ୍ଥଳକୁ ଲୁଚାଇ ଏକ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅବୈଧ ଅର୍ଥ ଆଣିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଫଳରେ ଏହା ବୈଧ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV।

ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ହୁଏ, ସେ ମୁକ୍ତ-ଅବଲୋକନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀକୁ ଫେରାଇ ଦେଇପାରେ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III।

ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ସମୟାବଧିରେ, ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଫେରାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସମାନୁପାତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ, ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଷ୍ଟାମ୍ପ କର ଚାର୍ଜକୁ ସମାୟୋଜିତ କରିବା ପରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଫେରସ୍ତ ଦେବ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II।

PAN କାର୍ଡ ଏକ ବୈଧ ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ।

ଅଧ୍ୟାୟ 13

ଦଲିଲୀକରଣ - ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ- I

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ହୋଇଥାଏ, ସେଥିରେ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପରେ ଆମେ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ପଲିସୀ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ

A. ପଲିସୀ ଅବସ୍ଥା ଦଲିଲୀକରଣ

1. ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ

ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ (FPR) ଜାରୀ କରେ । **FPR ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି ।**

ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିମ୍ନ ସୂଚନାସବୁ ଥାଏ :

- i. ଜୀବନ ବୀମିତର ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା
- ii. ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା
- iii. ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି
- iv. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ପଦ୍ଧତି ଓ ବାରମ୍ବାରତା
- v. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦେୟ ତାରିଖ
- vi. ସଙ୍କଟର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ
- vii. ପଲିସୀର ଅନ୍ତିମ ପରିପକ୍ୱତା ତାରିଖ
- viii. ଶେଷ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ତାରିଖ
- ix. ବୀମା ରାଶି

FPR ର ଜାରୀ ପରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦଗୁଡିକ ଜାରୀ କରିବ ଯେତେବେଳେ ଏହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଠାରୁ ଆହୁରି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଏହି ରସିଦସବୁକୁ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ (RPR) କୁହାଯାଏ । RPR ଗୁଡିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ବିବାଦର ଅବସରରେ ପ୍ରଦାନର ପ୍ରମାଣ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

2. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ବୀମା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ । **ଏହା ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ।** ଏହା ସ୍ୱୟଂ ଚୁକ୍ତି ନୁହେଁ । ଯଦି ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପଲିସୀଧାରୀଠାରୁ ହଜିଯାଏ, ଏହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ନାହିଁ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଚୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରି ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବ । ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଏକ ଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ପଡିଥାଏ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ମାନକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସାଧାରଣତଃ ତିନି ଭାଗ ଥାଏ :

a) ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ

ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ ପ୍ରଥମ ଭାଗ ହୁଏ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀର ସମ୍ମୁଖ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଅନୁସୂଚୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ସମାନ ପ୍ରକାର ହୋଇପାରେ । ସେସବୁରେ ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନ ସୂଚନାସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ :

ଚିତ୍ର 1: ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଘଟକ

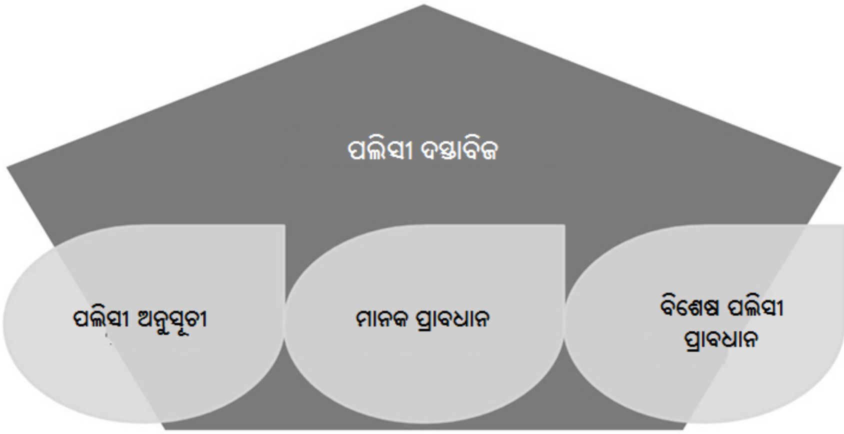

i. ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ନାମ

ii. ପଲିସୀ ପାଇଁ କେତେକ ବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଯେପରିକି :

- ✓ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା
- ✓ ଜନ୍ମ ତାରିଖ ଏବଂ ବୟସ ଗତ ଜନ୍ମଦିନ
- ✓ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତିର ଯୋଜନା ଏବଂ ଅବଧି
- ✓ ବୀମା ରାଶି
- ✓ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶି ପରିମାଣ
- ✓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅବଧି
- ✓ ଆରମ୍ଭ ତାରିଖ, ପରିପକ୍ୱତା ତାରିଖ ଏବଂ ଶେଷ ପ୍ରିମିୟମର ଦେୟତାରିଖ
- ✓ ପଲିସୀ ଲାଭ ସହିତ କି ଲାଭ ରହିତ ଅଟେ
- ✓ ନାମୀତ ଙ୍କ ନାମ
- ✓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଣାଳୀ - ବାର୍ଷିକ; ଅର୍ଦ୍ଧ ବାର୍ଷିକ; ତ୍ରୈମାସିକ; ମାସିକ; ବେତନଠାରୁ କାଟିବା ମାଧ୍ୟମରେ
- ✓ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା - ଯାହା ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତିର ଅନନ୍ୟ ପରିଚୟ ସଂଖ୍ୟା ଅଟେ

iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବଚନବଦ୍ଧତା । ଏହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ଅଟେ

iv. ପ୍ରାଧିକୃତ ହସ୍ତାକ୍ଷରକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଏବଂ ପଲିସୀ ଷ୍ଟାମ୍ପ

v. ସ୍ଥାନୀୟ ବୀମା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଠିକଣା

b) ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଦ୍ୱିତୀୟ ଘଟକ ମାନକ-ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନସବୁ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୁଏ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ସମସ୍ତ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଏ, ଯଦି ବିଶେଷରୂପେ ବହିର୍ଭୂତ କରା ନ ଯାଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି କେତେକ ପ୍ରକାରର ଚୁକ୍ତି ଯଥା: ଅବଧି, ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା ଲାଭରେ ଅଣ-ସହଯୋଗୀ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି । ଏହି ମାନକ ପ୍ରାବଧାନସବୁ ଅଧିକାର ଓ ସୁବିଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତସବୁକୁ ନିରୂପିତ କରନ୍ତି, ଯାହାସବୁ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।

c) ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ବିଶେଷ ଅଟନ୍ତି । ଏଗୁଡିକୁ ଦସ୍ତାବିଜର ସମ୍ମୁଖରେ ଛପାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଏକ ସଂଲଗ୍ନ ରୂପେ ଅଲଗା କରାଯାଇପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ମାନକ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନସବୁ, ଅନୁଗ୍ରହ ଦିନସବୁ କିମ୍ବା ବ୍ୟପଗମନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଣ-ଜବତ ଭଳି, ଅନେକ ସମୟରେ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୈଧିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ, ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନସବୁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବିଶେଷ ଚୁକ୍ତି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ମହିଳା, ଯିଏ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରସବର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖେ, ତାର ଗର୍ଭଧାରଣ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବାଧା ଦେଉଥିବା ଏକ ଧାର ।

ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ଅଧ୍ୟାୟ 13 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଏକ ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ (FPR) କ'ଣ ସୂଚୀତ କରେ ? ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିକଳ୍ପର ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

I. ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି
II. ଏହା ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି
III. ପଲିସୀକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ
IV. ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି

ସାରାଂଶ

- ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ (FPR) ଜାରୀ କରେ । FPR ଏକ ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।
- ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ବୀମା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ । ଏହା ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ।
- ମାନକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସାଧାରଣତଃ ତିନୋଟି ଭାଗ ରହେ ଯେଉଁଗୁଡିକ ହେଲା ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ, ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ ଏବଂ ପଲିସୀର ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନ ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ (FPR)
2. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ
3. ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ

4. ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ
5. ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

FPR ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ?

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
II. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ
III. ବିବରଣ ପୁସ୍ତିକା
IV. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଜଟିଳ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକାର୍ଥ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ସାଧାରଣତଃ ଏହାର ଅର୍ଥ କେମିତି କରାଯିବ ?

I. ବୀମିତର ସପକ୍ଷରେ
II. ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ସପକ୍ଷରେ
III. ପଲିସୀକୁ ଶୂନ୍ୟ /ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମିତ ସୁଧ ସହିତ ପ୍ରିମିୟମ ଫେରାଇଦେବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କୁହାଯିବ
IV. ପଲିସୀକୁ ଶୂନ୍ୟ/ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମିତ ବିନା ସୁଧରେ ପ୍ରିମିୟମ ଫେରାଇଦେବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କୁହାଯିବ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସେହି ବିକଳ୍ପକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଏକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

I. ଏହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ
II. ଏହା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ କିଣିବାରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଉଥିବା ଆଗ୍ରହର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ
III. ଏହା ବ୍ୟାଙ୍କ, ବ୍ରୋକର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ ଭଳି ଚ୍ୟାନେଲ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ କାରବାର କରିବା ସମୟରେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ (କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ) ର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ

IV. ଏହା ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରଦାନରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସ୍ୱୀକୃତି ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି
II. ପ୍ରିମିୟମର ସ୍ୱୀକୃତି ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି
III. ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି
IV. ପ୍ରିମିୟମ ଦର ବଢାଇବା ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀ ________________ ଜାରୀ କରିବ ।

I. ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ
II. ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ
III. ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ
IV. ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

କ'ଣ ହେବ ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମୂଳ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ହଜାଇ ଦିଏ ?

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଚୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରି ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବ
II. ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ
III. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିମୀତର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଘୋଷଣାପତ୍ର ନେଲା ପରେ ନବୀକୃତ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତ ସହିତ ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବ
IV. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଚୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରି, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ପରେ, ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?

I. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ପଡିବ କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ।
II. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
III. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନା ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

IV. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ନା ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନା ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ଫର୍ମଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ମାନକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ହୁଏ ?

I. ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ

II. ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ

III. ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ

IV. ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ମାନକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ, ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଭାଗରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ସୂଚନା ଥିବ ?

I. ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ, ପରିପକ୍ୱତା ତାରିଖ ଏବଂ ଶେଷ ପ୍ରିମିୟମର ଦେୟ ତାରିଖ

II. ନାମୀତର ନାମ

III. ଅଧିକାର ଓ ସୁବିଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ, ଯାହା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ

IV. ପ୍ରାଧିକୃତ ହସ୍ତାକ୍ଷରକାରୀଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଏବଂ ପଲିସୀ ଷ୍ଟାମ୍ପ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

"ଏକ ମହିଳା, ଯିଏ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରସବର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖେ, ତାର ଗର୍ଭଧାରଣ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବାଧା ଦେଉଥିବା ଏକ ଧାରା" କୁ ଏକ ମାନକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର କେଉଁ ଅନୁଭାଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ ?

I. ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ

II. ସାଧାରଣ ପ୍ରାବଧାନ

III. ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ

IV. ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦସ୍ତାବିଜ ଲେଖିବା ସମୟରେ ଜଟିଳ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକାର୍ଥ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତର ସପକ୍ଷରେ ହେବ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରିମିୟମ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଜାରୀ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମୂଳ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ହଜାଇଦିଏ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଚୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରି ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ପଲିସୀ ଅନୁସୂଚୀ ଏକ ମାନକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ମାନକ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଭାଗରେ ଅଧିକାର ଓ ସୁବିଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ଉପରେ ସୂଚନା ଥିବ, ଯାହା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

"ଏକ ମହିଳା, ଯିଏ ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରସବର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖେ, ତାର ଗର୍ଭଧାରଣ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବାଧା ଦେଉଥିବା ଏକ ଧାରା" କୁ ଏକ ମାନକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଭାଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 14

ଦଲିଲୀକରଣ -ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ - II

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆମେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକରେ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି, ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗମନ ଏବଂ ଅଣ-ଜବତ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ସୁବିଧା

A. ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ସୁବିଧା

1. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବଚନ ବଦ୍ଧ ହୁଏ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ଆଜି ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବ ଏବଂ ପଲିସୀ ବଳବତ୍ତର ଥିବ । ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ହେବା ପରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟାବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା ଏକ ମାସ କିମ୍ବା 31 ଦିନ ଅଟେ । ଅନୁଗ୍ରହର ଦିନି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦେୟ ତାରିଖର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦିନଠାରୁ ଗଣନା କରାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ଏକ ପଲିସୀ, ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା, ତାକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିରେ ଚାଲୁ ରହିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ଅବଶ୍ୟ ଦେୟ ରହେ ଏବଂ ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଏହି ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରିମିୟମକୁ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭଠାରୁ କାଟି ଦେଇ ପାରେ । ଯଦି ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ବାକି ରହେ, ପଲିସୀକୁ ତାପରେ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଧୀନରେ ରହେ ନାହିଁ । କେବଳ ସେହି ରାଶି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ଯାହା ଅଣ-ଜବତ ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ଏକ ଅର୍ଥରେ ବୀମିତ ଏ ପ୍ରକାରେ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ମୁକ୍ତ ବୀମା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

2. ବ୍ୟପଗମନ ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ /ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ଆମେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଏକ ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗତ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଯଦି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଦିନଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ । ସୁସମାଚାର ହେଉଛି ଯେ ବ୍ୟବହାରିକ ରୂପେ ସମସ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଏକ ବ୍ୟପଗତ ପଲିସୀର ପୁନଃସ୍ଥାପନ (ପୁନଃପ୍ରଚଳନ) ର ଅନୁମତି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ପରିଭାଷା

ପୁନଃସ୍ଥାପନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପଲିସୀକୁ ପୁନଃ ପ୍ରଭାବୀ ରଖେ ଯାହାକୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ନ କରାହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ସମାପ୍ତ କରି ଦିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଅଣ - ଜବତ କାରଣଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚାଲୁ ରଖାଯାଇଥିବ ।

ଏକ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଅବଶ୍ୟ ବୀମିତର ସର୍ତ୍ତବିହୀନ ଅଧିକାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ :

i. **ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସଙ୍କଟରେ ବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ :** ଏକ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ କାରଣରୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ସଙ୍କଟରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ

ii. **ରିଜର୍ଭର ସୃଷ୍ଟି:** ପଲିସୀଧାରୀ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୁଧ ସହିତ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ସେହି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ୍, ଯାହା ଫଳରେ ସେହି ରିଜର୍ଭ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିବ ଯାହା ସଂଚିତ ହୋଇ ଥାନ୍ତା ଯଦି ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

iii. **ବିଶେଷ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଆବେଦନ:** ପଲିସୀଧାରୀ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସେଭଳି ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସମୟ ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଆବେଦନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଭାରତରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ନିଶ୍ଚିତ୍ ରୂପେ ବ୍ୟପଗମନ ତାରିଖଠାରୁ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି, ଧରନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

iv. **ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ପ୍ରମାଣ :** ବୀମିତ ତା' ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ପ୍ରମାଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । କେବଳ ଯେ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଥିବ ତାହାନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ଯେପରିକି ଆର୍ଥିକ ଆୟ ଓ ନୈତିକତା ବସ୍ତୁତଃ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

v. **କାଳାତୀତ (ଅତିଦେୟ) ପ୍ରିମିୟମର ସୁଧ ସହିତ ପ୍ରଦାନ :** ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କାଳାତୀତ ପ୍ରିମିୟମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରିମିୟମର ଦେୟ ତାରିଖଠାରୁ ସୁଧ ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

vi. **ଅବଶିଷ୍ଟ ଋଣର ପ୍ରଦାନ :** ବୀମିତ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କୌଣସି ବାକି ଥିବା ପଲିସୀ ଋଣର ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା କୌଣସି ଋଣଗ୍ରସ୍ତତାକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ରହି ଥାଇପାରେ ।

ବୋଧହୁଏ ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହା ଅଟେ ଯାହା ପୁନଃସ୍ଥାପନରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ପ୍ରମାଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ପ୍ରମାଣର ପ୍ରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀର ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଯଦି ପଲିସୀଟି ଅତି ଅଳ୍ପ ଅବଧି ପାଇଁ ବ୍ୟପଗତ ସ୍ଥିତିରେ ରହିଛି, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ବିନା ପଲିସୀକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିପାରେ କିମ୍ବା ବୀମିତ ଠାରୁ କେବଳ ଏକ ସରଳ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ଯାହା ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ତାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଉତ୍ତମ ଅଛି ।

କମ୍ପାନୀ ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ।

i. ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବହୁ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ପଲିସୀଟି ଧରନ୍ତୁ, ପ୍ରାୟ ଏକ ବର୍ଷ ହେବ ବ୍ୟପଗତ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ।

ii. ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଏହା ସନ୍ଦେହ କରିବାର କାରଣ ରହିଛି ଯେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ରହିଥାଇପାରେ । ନୂତନ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ଯଦି ପଲିସୀର ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ଅଗ୍ରଭାଗ ରାଶି ଅଧିକ ହୋଇଥିବ ।

ଯେହେତୁ ଏକ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ଏକ ବଡ ଆକାରର ରାଶି ପ୍ରିମିୟମର ଅତୀତ ବାକିରାଶି ଓ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରୀ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଉଚିତ ଯେ ମୂଳ ପଲିସୀକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ କରିବା କିମ୍ବା ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ହେବ । **ଅନେକ ସମୟରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଅଧିକ ଲାଭପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ କାରଣ ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା, ପୁନଃପ୍ରଚଳନର ତାରିଖ ଦିନ ବୀମିତଙ୍କୁ ହୋଇଥିବା ବୟସ ଆଧାରରେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ।**

a) **ପଲିସୀ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପଦକ୍ଷେପ**

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ପଲିସୀ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇପାରେ । ସାଧାରଣତଃ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟପଗମ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପ୍ରଥମ ଅଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ (FUP) ରୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି (ଧରନ୍ତୁ 5 ବର୍ଷ) ମଧ୍ୟରେ କରିପାରିବ ।

i. ସାଧାରଣ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ସବୁଠୁ ସରଳ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଚଳନ ତାହା ଅଟେ ଯାହା ସୁଧ ସହିତ ଅବଶିଷ୍ଟ (ବାକି) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଅଟେ । ଏହାକୁ ସାଧାରଣ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରଭାବୀ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ସମର୍ପଣ ମୂଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି କିମ୍ବା ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର କିଛି ଅନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ।

ii. ବିଶେଷ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ଆମେ କ'ଣ କରିବା ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ତିନି ବର୍ଷରୁ କମ ସମୟ ଚାଲୁ ରହିଥିବ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିବ (ଅର୍ଥାତ୍ ସଂଚିତ ରିଜର୍ଭ କିମ୍ବା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ନଗଣ୍ୟ ହୋଇଥାଏ) କିନ୍ତୁ ବ୍ୟପଗମନ ସମୟାବଧି ଅଧିକ ହୋଇଥିବ ? ଧରନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧିକ ସମୟାବଧି ପରେ ପଲିସୀକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯାଏ ।

ଏହାକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ବିଶେଷ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ଯୋଜନା ସାହାଯ୍ୟରେ (ଯାହା ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଭାରତୀୟ LIC ରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି) । ଏଇଠି ଏହା ସେଭଳି ଅଟେ ଯେମିତିକି ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ ଯାହା ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ କେତେକ ଜୀବନ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ମୂଳ ପଲିସୀଟି 40 ବର୍ଷ ବୟସରେ ନିଆଯାଇଥିବ ଏବଂ ନୂତନ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ 42 ବର୍ଷ ବୟସ ଅଟେ, ପଲିସୀ ଅବଧି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପଲିସୀସବୁ ପାଇଁ କୋଡିଏରୁ ଅଠର ବର୍ଷକୁ ହ୍ରାସ କରାଯିବ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅବଧି 60 ବର୍ଷରେ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୁରୁଣା ଓ ନୂତନ ପ୍ରିମିୟମ ମଧ୍ୟର ଅନ୍ତର ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସୁଧକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

iii. ଋଣ ଯୁକ୍ତ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ତଥାପି LIC ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ପୁନଃପ୍ରଚଳନର ତୃତୀୟ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ଋଣ ଯୁକ୍ତ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ପଦ୍ଧତି । ଏହା କେବଳ ଏକାକୀ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟି କାରବାର ସହିତ ଜଡିତ :

- ✓ ଏକ ଋଣର ସମକାଳିକ ସ୍ୱୀକୃତି
- ✓ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ପ୍ରିମିୟମସବୁର ବାକି ଓ ସୁଧକୁ ସାଧାରଣ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଅନ୍ତର୍ଗତ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧାଜଣେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ହେଉଥିବା ଋଣକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏହି ଋଣକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରତିଫଳ ରାଶି ରୂପେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ । ଏହି ଋଣକୁ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରତିଫଳ ରାଶି ରୂପେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରେ । ଯଦି ବାକିଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଓ ସୁଧ ପାଇଁ ଋଣ ସମାୟୋଜନ ପରେ

ରହିଥିବା କିଛି ବଳକା ରାଶି ଥାଏ, ଏହା ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଋଣଯୁକ୍ତ ପୁନଃପ୍ରଚଳନର ସୁବିଧା କେବଳ ସେହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବେ ।

iv. କିସ୍ତି ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

ପରିଶେଷରେ ଆମ ପାଖରେ କିସ୍ତି ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ରହିଛି ଯାହାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀଧାରୀ ବାକି ଥିବା ପ୍ରିମିୟମକୁ ଏକ ମୋଟା ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସ୍ଥିତିରେ ନ ଥାଏ ଅଥବା ପଲିସୀକୁ ବିଶେଷ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପୁନଃପ୍ରଚଳିତ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକର ବାକିଥିବା ରାଶିକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ କରାଯାଉଥିବା ଭଳି ସାଧାରଣ ହିସାବରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯିବ ।

ପ୍ରଦାନର ପ୍ରକାର (ତ୍ରୈମାସିକ କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ) ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାଧାରକଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ତ୍ରୈମାସିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ବାକି ଥିବା ରାଶିର ଅବଶିଷ୍ଟକୁ ପ୍ରସାରିତ କରାଯିବ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଚଳିତ ପଲିସୀ ବାର୍ଷିକୀ ବର୍ଷ ଓ ତା' ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀ ବାର୍ଷିକୀଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି, ଦୁଇ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ତାରିଖସବୁରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ବ୍ୟପଗତ ପଲିସୀସବୁର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସକ୍ରିୟରୂପେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେହେତୁ ବ୍ୟପଗତ ସ୍ଥିତିରେ ଥିବା ପଲିସୀସବୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଅତି କମ୍ ଲାଭପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ ।

3. ଅଣ - ଜବତ ପ୍ରାବଧାନ

ଭାରତୀୟ ବୀମା ଅଧିନିୟମ (ଅନୁଭାଗ 113) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଟିଏ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନ ତାହା ହେଉଛି ଯାହା ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ କେତେକ ଲାଭର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମସବୁର ପ୍ରିମିୟମ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀସବୁକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସକ୍ରିୟ ରଖିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି । ଏଇଟି ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ତର୍କ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂଚିତ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ପଲିସୀଧାରୀର ଦାବୀ ଥାଏ ।

ଏପ୍ରକାରେ ଭାରତୀୟ ଆଇନ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ଯଦି ଅନ୍ୟୁନ ତିନି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ହେବ । ଯଦି ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ଏହା ଏକ ହ୍ରାସ କରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଥିବା ଏକ ପଲିସୀ ରୂପେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବ । ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଅଧିକ ଉଦାର ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

a) ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ସାରଣୀ ଥାଏ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ସମୟର ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକର ସୂଚୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିଥାଏ ଯାହା ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ଉପଯୋଗୀ ହେବ । ଏହି ସୂତ୍ର ବୀମାର ପ୍ରକାର ଓ ଯୋଜନା, ପଲିସୀର ଆୟୁ ଏବଂ ପଲିସୀ ପ୍ରିମିୟମ-ପ୍ରଦାନ ସମୟାବଧିର ଧ୍ୟାନ ରଖେ । ସମର୍ପଣ

ଜଣେ ହାତରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ନଗଦର ବାସ୍ତବ ପରିମାଣ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ରାଶିଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଏହା ଏହି କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ ଯେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସଂଯୋଜନ, ବୋନସ କିମ୍ବା ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ସଂଚୟ, ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ପ୍ରିମିୟମରେ ଅନ୍ତର, ପଲିସୀ ଋଣ ଇତ୍ୟାଦିର ଫଳସ୍ୱରୂପ ନଗଦ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ବିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ପରିଶେଷରେ ପଲିସୀଧାରୀ ଯାହା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ତାହା ହେଉଛି ଶୁଦ୍ଧ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ । ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପେଡ୍ ଅପ୍ ମୂଲ୍ୟର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ।

ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟକୁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

b) ପଲିସୀ ଋଣ

ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ, ଯାହା ଏକ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ସଂଚିତ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଋଣ ପାଇଁ ଏକ ବନ୍ଧକ ରୂପେ ପଲିସୀର ନଗଦମୂଲ୍ୟର ଉପଯୋଗ କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଟଙ୍କା ଉଧାର ନେବାର ଅଧିକାର ପଲିସୀଧାରୀକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାର ପ୍ରାବଧାନ ଥାଏ । ପଲିସୀ ଋଣ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟର କିଛି ପ୍ରତିଶତ (ଧରନ୍ତୁ ୨୦%) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ । ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତୁ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ ନିଜ ଏକାଉଣ୍ଟରୁ ଧାର ନେଉଛି । ସେ ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା ଯଦି ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଥାନ୍ତା ।

ଅବଶ୍ୟ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାର ସମାପ୍ତି ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥାନ୍ତା । ପଲିସୀ ଉପରେ ଏକ ଋଣ ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ କେକ୍ କୁ ରଖିବାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଖାଇବାରେ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରେ । ଏକ ଋଣ ପଲିସୀକୁ ଜୀବିତ ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ରବ ନିଧିଗୁଡିକରେ ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏକ ଋଣ ତାହା ଅଟେ ଯାହାକୁ ଆପଣ ଆକସ୍ମିକ ନିଧିର ଆବଶ୍ୟକତା ସମୟରେ ଏକ ଗ୍ରାହକକୁ ସୁପାରିଶ କରିପାରିବେ କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ରୂପେ ରଖିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଚାହିଁବେ ।

ଏକ ପଲିସୀ ଋଣ ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟାପାରିକ ଋଣଠାରୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରରେ ଭିନ୍ନ ଅଟେ :

ପଲିସୀ ଋଣ	ବ୍ୟାପାରିକ ଋଣ
No legal obligation to repay the loan: ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ । ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ପଲିସୀ ଧାରୀ ବୈଧିକ ରୂପେ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେ ପୂରା ଋଣ କିମ୍ବା ଋଣର ଏକ ଅଂଶକୁ ସେ ଚୟନ କରିଥିବା କୌଣସି ସମୟରେ ବି ପରିଶୋଧ କରିପାରେ । ଯଦି ଋଣ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇ ପାରିନାହିଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଋଣର ବାକି (ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବା) ରାଶିକୁ ଓ ସୁଧକୁ ପଲିସୀ ଲାଭ, ଯାହା ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ, ତା'ଠାରୁ କାଟି ଦେବ।	ଏକ ବ୍ୟାପାରିକ ଋଣ ଏକ ଋଣକର୍ତ୍ତା – ଋଣଦାତା ସମ୍ବନ୍ଧ ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଉଧାରକର୍ତ୍ତା ବୈଧିକ ରୂପେ ଋଣଦାତାକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଅଟେ ।
କୌଣସି ଋଣ ପ୍ରତିରୋଧର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ: କୌଣସି ଋଣ ପ୍ରତିରୋଧର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେହେତୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ବାସ୍ତବରେ ଏହାର ନିଜର ନିଧିକୁ ଋଣ ଆକାରରେ ଦେଇ ନ ଥାଏ, ଋଣକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ଏକ ଋଣ ପ୍ରତିରୋଧ ଲଗାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ ଋଣକର୍ତ୍ତା ଋଣପାଇଁ ଆବେଦନ	ଋଣଦାତା ଋଣକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଋଣ ପ୍ରତିରୋଧ ଲାଗୁ କରେ ।

କରେ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ ଯେ ଋଣ ଯୋଗ୍ୟ ରାଶି ଉପରେ ସୂଚୀତ SV ର 90% ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।	

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅବଶ୍ୟ ପଲିସୀର ବିଷୟବସ୍ତୁ ରୂପେ ସମୟ ସମୟରେ ସେସବୁ ଋଣର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାର ରଖେ । ଯେହେତୁ ଋଣଟି ପଲିସୀକୁ ବନ୍ଧକ ରୂପେ ରଖି ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଏ, ପଲିସୀଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନାମରେ ସମନୁଦେଶିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯେଉଁଠି ପଲିସୀଧାରୀ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ଟଙ୍କା ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ କେହିଜଣକୁ ନାମୀତିକରଣ କରିଦେଇଥିବ, ଏହି ନାମୀତିକରଣ ପଲିସୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଦ୍ୱାରା ରଦ୍ଦ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ନାମୀତର ଅଧିକାର ପଲିସୀରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ହିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ

ଅର୍ଜୁନ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କିଣିଥିଲା ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ମୋଟ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ଟ. 2.5 ଲକ୍ଷ ଥିଲା । ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅର୍ଜୁନର ମୋଟ ଅବଶିଷ୍ଟ ଋଣ ଓ ସୁଧର ପରିମାଣ ଟ. 1.5 ଲକ୍ଷ ହୁଏ ।

ତେଣୁ ଅର୍ଜୁନର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ, ନାମୀତ ଅବଶିଷ୍ଟ ଟ. 1 ଲକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀ ଋଣସବୁ ଉପରେ ସୁଧ ଲାଗୁ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅର୍ଦ୍ଧ-ବାର୍ଷିକ କିମ୍ବା ବାର୍ଷିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଯଦି ସୁଧ ଚାର୍ଜଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଏ, ସେଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଋଣର ଅଂଶ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ବାକି ଥିବା ଋଣରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ଯେତେ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବ ଏବଂ ପଲିସୀ ସକ୍ରିୟ ଥିବ ସଂଚିତ ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ସାଧାରଣତଃ ଋଣ ଓ ସୁଧ ଚାର୍ଜକୁ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗତ ସ୍ଥିତିରେ ଥିବ ଏବଂ କୌଣସି ନୂଆଁ ପ୍ରିମିୟମ ଆସୁ ନଥିବ, ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠି ବାକି ଥିବା ଋଣ ପରିମାଣ ଯୁକ୍ତ ଅପ୍ରଦତ୍ତ ସୁଧ (ମୋଟ ଋଣ) ପଲିସୀର ନଗଦ ମୂଲ୍ୟର ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସାଧାରଣତଃ ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବ ନାହିଁ । ସେଭଳି ଏକ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଘଟଣାର ବହୁତ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତି ଯାହାକୁ ପୁରୋବନ୍ଧ (ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ଦ) ପଦକ୍ଷେପ କୁହାଯାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପୁରୋବନ୍ଧ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡେ । ପଲିସୀକୁ ସମାପ୍ତ କରି ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ରହିଥିବା ନଗଦ ମୂଲ୍ୟକୁ ବାକି ରହିଥିବା ଋଣ ଓ ସୁଧ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମାୟୋଜିତ କରାଯାଏ । ବଳକା କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ରାଶିକୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

4. ବିଶେଷ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

a) ନାମୀତିକରଣ

i. **ନାମୀତିକରଣ** ହେଉଛି ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ମାନ) ଙ୍କ ନାମର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଏ ଯାହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ii. ବୀମାଧାରକ ଜଣେ କିମ୍ବା ଅଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନାମୀତ ରୂପେ ମନୋନୀତ କରିପାରେ ।

iii. ନାମୀତମାନେ ବୈଧ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପାଇଁ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏହାର ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରୁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟି ରୂପେ ଅର୍ଥକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ ।

iv. ନାମୀତିକରଣ ପଲିସୀକୁ କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ପରେ କରାଯାଇପାରେ ।

v. ବୀମା ଅଧିନିୟମ 1938 ର ଅନୁଭାଗ 39 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ନିଜ ଜୀବନ ଉପରେ ପଲିସୀ ନେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଥବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରି ପାରେ ଯାହାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ପଲିସୀରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ସଂଲଗ୍ନ କରି ନାମୀତିକରଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ନାମୀତିକରଣ କେବଳ ବୀମାଧାରକର ମୃତ୍ୟୁ ଅବସରରେ ପଲିସୀ ଅର୍ଥସବୁକୁ ନାମୀତକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଅଧିକାର ଦିଏ । **ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ (କିମ୍ବା ଦାବୀର ଅଂଶ) ଉପରେ ଜଣେ ନାମୀତର କୌଣସି ଅଧିକାର ନ ଥାଏ ।**

ଯେଉଁଠି ନାମୀତ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ହୋଇଥାଏ, ପଲିସୀଧାରୀ ଏକ ନିଯୁକ୍ତକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ନିଯୁକ୍ତକୁ ଏକ ନିଯୁକ୍ତ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସମ୍ମତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ନିଯୁକ୍ତମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପଦ ହରାଇଥାନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ନାମୀତ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ଆୟୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ବୀମାଧାରକର କୌଣସି ବି ସମୟରେ ନିଯୁକ୍ତର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରେ । ଯଦି କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତ ଦିଆ ନ ଯାଏ, ଏବଂ ନାମୀତ ଏକ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ବୀମାଧାରକର ମୃତ୍ୟୁରେ, ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀକୁ ପଲିସୀଧାରୀର ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଯେଉଁଠି ଏକାଧିକ ନାମୀତକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ, ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂଯୁକ୍ତ ରୂପେ କିମ୍ବା ଜୀବିତ ଅଥବା ଜୀବିତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । **ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମୀତ ପାଇଁ କୌଣସି ବିଶେଷ ଅଂଶ ଦିଆ ଯାଇ ନ ପାରେ ।** ପଲିସୀର ଆରମ୍ଭ ପରେ କରାଯାଇଥିବା ନାମୀତିକରଣକୁ ପ୍ରଭାବୀ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର 1: ନାମୀତିକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରାବଧାନ

b) ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ

ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଦ ସାଧାରଣତଃ ଲିଖିତରୂପେ ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ପରିଦାନ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତରଣ/ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱରେ ସେଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ ଅଧିକାର ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ, ଯାହା ଜଣେ କିମ୍ବା ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣରେ, ନାମୀତିକରଣ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ସେହି ସମୟ ବ୍ୟତୀତ ଯେତେବେଳେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଏକ ପଲିସୀ ଋଣ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଉପରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଲିସୀର ପ୍ରାପ୍ତାଧିକାରର ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ହିତକୁ (ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଅଧିକାରକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରେ, ତାକୁ ସମନୁଦେଶକ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ, ତାକୁ ସମନୁଦେଶିନୀ କୁହାଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 2 : ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ

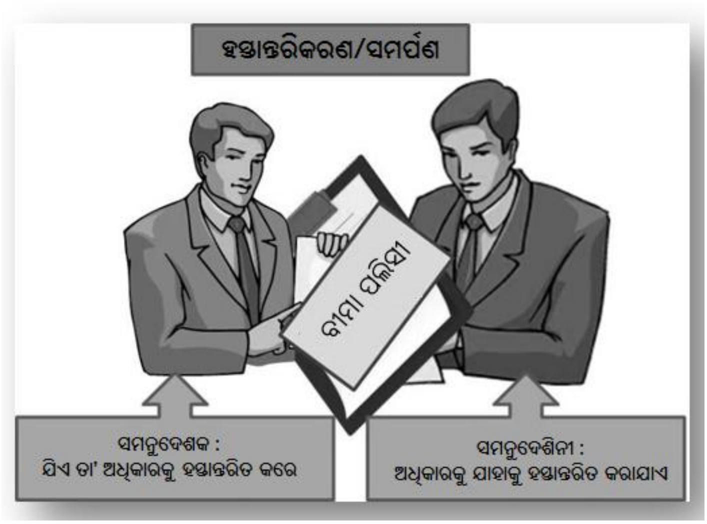

ଭାରତରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ବୀମା ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 38 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ପ୍ରୟୋଗରେ ସମନୁଦେଶିନୀ ସମନୁଦେଶିତ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମିତ୍ୱ ଓ ହିତ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ସ୍ୱାମୀ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯେ ସମନୁଦେଶିନୀର ସମନୁଦେଶକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ଅଧିକାର ରହିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଅନ୍ତିମ ପ୍ରାବଧାନ ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହାର ସରଳ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସମନୁଦେଶିନୀ ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ଯାହାକୁ କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଥିବ । ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯେ ପକ୍ଷମାନେ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ବୈଧିକ ଅଯୋଗ୍ୟତାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇ ନ ଥିବେ ।

ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଥାଏ

ଚିତ୍ର 3 : ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ପ୍ରକାର

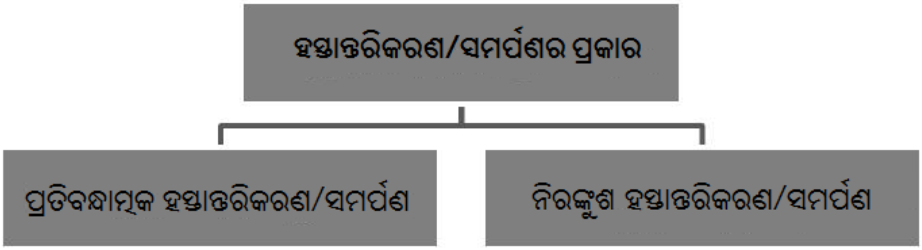

ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ	ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ
ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ପରିପକ୍ୱତା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବିତ ଥିଲେ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶନୀର ମୃତ୍ୟୁରେ ବୀମାଧାରକଙ୍କୁ ପଲିସୀକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ ।	ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ହିତ ଯାହା ପଲିସୀ ଉପରେ ସମନୁଦେଶକର ଥାଏ, ତାକୁ କୌଣସି ଘଟଣାରେ ବି ସେସବୁକୁ କିମ୍ବା ତା' ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତିତ ନ କରି, ସମନୁଦେଶନୀ ଉପରେ ନିରଙ୍କୁଶ ଭାବେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଏ । ସମନୁଦେଶିନୀ ସମନୁଦେଶକର ସମ୍ମତି ବିନା ଯେଉଁ ହିସାବରେ ଚାହିଁବ, ସେହି ହିସାବରେ ପଲିସୀ ସହିତ କାରବାର କରିପାରେ ।

ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଅନେକ ବ୍ୟାପାରିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅଧିକ ସାଧାରଣ ରୂପେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ପଲିସୀଟି ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଗୃହ ଋଣ ଭଳି, ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଋଣ ବିପକ୍ଷରେ ବନ୍ଧକ ରଖାଯାଏ ।

ବୈଧ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ :

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକୁ ଦେଖିବା ଯାହା ଏକ ବୈଧ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟନ୍ତି

i. ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଏହାକୁ ଲାଗୁ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି (ସମନୁଦେଶକ) ପାଖରେ ସମନୁଦେଶିତ ହେଉଥିବା ପଲିସୀର ନିରଙ୍କୁଶ ଅଧିକାର ଓ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶନୀୟ ହିତ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ii. ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଫଳ ଦ୍ୱାରା ସହାୟତାପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରେମ ଓ ସ୍ନେହ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।

iii. ତୃତୀୟତଃ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପ୍ରଭାବୀ ଥିବା କୌଣସି ଆଇନର ବିପରୀତ ନୁହେଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦେଶରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏକ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ବିନିମୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିନିୟମନର ଉଲଙ୍ଘନ କରିପାରେ ।

iv. ସମନୁଦେଶିନୀ ଅନ୍ୟ ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ନାମୀତିକରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସମନୁଦେଶିନୀ ବୀମାଧାରକ ନୁହେଁ ।

ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଲିଖିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟୂନ ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଓ ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର ହସ୍ତାନ୍ତରଣର ତଥ୍ୟ ବିଶେଷ ରୂପେ ପଲିସୀରେ ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ରୂପେ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦେବା ଉଚିତ । **ଯଦି ଲିଖିତ ରୂପେ ସେ ଭଳି ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହୁଏ, ସମନୁଦେଶିନୀ ପାଖରେ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱର କୌଣସି ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ ।**

ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଓ ସୂଚନା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରାପ୍ତିରେ, ଜୀବନ ବୀମା ସମନୁଦେଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ ଓ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିପାରେ । ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବା ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ଏହାର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବୈଧ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ନିଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବହିସବୁରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିବା ଅନୁସାରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ତାରିଖ ସେହି ତାରିଖ ହେବ ଯେଉଁ ଦିନ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଏବଂ ତା' ସୂଚନା ତାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବ । ଯଦି ସୂଚନା ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ତାରିଖରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ, ପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଗୋଟିକର ତାରିଖକୁ ପଞ୍ଜିକରଣର ତାରିଖ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯିବ ।

ଏକ ସମନୁଦେଶିନୀ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ପଲିସୀର ହିତକୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପୁନଃସମନୁଦେଶିତ କରିପାରେ । ସେ ଭଳି ପୁନଃହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ସମୟରେ ଦାବୀର ତ୍ୱରିତ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ନୂତନ ନାମୀତିକରଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇପାରେ । ପୁନଶ୍ଚ, **ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଲିସୀର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ବୀମାଧାରକ ନିକଟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତିତ ହେବ ।** ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଯଦି ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ନିରଙ୍କୁଶ ହୋଇଯାଏ, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ମୃତ ସମନୁଦେଶିନୀର ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଯିବ ।

ଚିତ୍ର 4 : ବୀମା ପଲିସୀସବୁର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରାବଧାନ

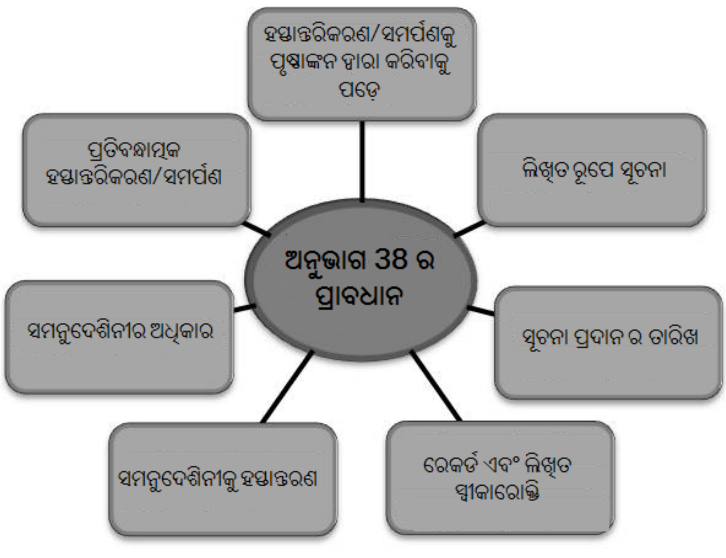

ବୀମା ଅଧିନିୟମର ସଂଶୋଧନ ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିନିୟମ ଲାଗୁ କରେ । ଏକ ବିଦେଶୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଭାରତରେ ସ୍ଥାପିତ ଏକ ଶାଖା ଜରିଆରେ ପୁନଃ-ବୀମାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । "ପୁନଃ - ବୀମା" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଏକ ଅନ୍ୟ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟର ଅଂଶର ବୀମା ଯିଏ ସଙ୍କଟକୁ ଏକ ପାରସ୍ପାରିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ '

ନାମୀତିକରଣ ବନାମ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ

ପାର୍ଥକ୍ୟର ଆଧାର	**ନାମୀତିକରଣ**	**ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ**
ନାମୀତିକରଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କ'ଣ ଅଟେ ?	ନାମୀତିକରଣ ହେଉଛି ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରକ୍ରିୟା ।	ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ବୀମା ପଲିସୀର ସ୍ୱାମୀତ୍ୱକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାନକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ।
ନାମୀତିକରଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କେବେ କରାଯାଇପାରେ ?	ନାମୀତିକରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମୟରେ କିମ୍ବା ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପରେ କରାଯାଇପାରେ ।	ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପରେ କେବଳ କରାଯାଇପାରେ ।
ନାମୀତିକରଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କିଏ କରିପାରେ ?	ନାମୀତିକରଣ ବୀମାଧାରକ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ତା' ନିଜ ଜୀବନର ପଲିସୀ ଉପରେ କରାଯାଇପାରେ ।	ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଲିସୀର ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ବୀମାଧାରକ ଦ୍ୱାରା ଯଦି ସେ ପଲିସୀଧାରୀ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ ।
ଏହା କେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ?	ଏହା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ କେବଳ ସେଇଠି ଯେଉଁଠି ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।	ଏହା ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦେଶର ନିୟମ ଅନୁସାରେ, ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।
ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖେ କି ?	ଏହା ପଲିସୀ ଉପରେ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖେ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମକଦ୍ଦମା କରିବା ପାଇଁ ନାମୀତର କୌଣସି ଅଧିକାର ନ ଥାଏ ।	ପଲିସୀଧାରୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ହିତ ହରାଏ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପୁନଃ-ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ ହୁଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମକଦ୍ଦମା କରିବା ପାଇଁ ସମନୁଦେଶିନୀର ଅଧିକାର ଅଛି ।
ଏକ ସାକ୍ଷୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ?	ସାକ୍ଷୀର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।	ସାକ୍ଷୀ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।
ସେମାନେ କୌଣସି ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କି ?	ପଲିସୀ ଉପରେ ନାମୀତର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ।	ପଲିସୀ ଉପରେ ସମନୁଦେଶିନୀର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଥାଏ ଏବଂ ଏପରିକି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମକଦ୍ଦମା କରିପାରେ ।
ଏହାକୁ ଫେରାଇ ନିଆ ଯାଇ	ନାମୀତିକରଣକୁ ପଲିସୀ ଅବଧି	ଥରେ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ

ପାରିବ କି ?	ସମୟରେ କେବେ ବି ଫେରାଇ ନିଆଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରେ ।	ହୋଇଗଲେ, ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପୁନଃ-ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ।
ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ :	ଯଦି ନାମୀତ ଏକ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ହୋଇଥାଏ, ଏକ ନିଯୁକ୍ତକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।	ଯଦି ସମନୁଦେଶିନୀ ଏକ ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କ ହୋଇଥାଏ, ଏକ ଅଭିଭାବକକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।
ନାମୀତର କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ'ଣ ଘଟେ ?	ନାମୀତର ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀର ଅଧିକାର ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ତାର ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ।	ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀ ଉପରେ ଅଧିକାର, ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ସର୍ତ୍ତ ଆଧାରରେ, ବୀମାଧାରକଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ନିରଙ୍କୁଶ ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତାର ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ମାନେ ପଲିସୀର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
ବୀମାଧାରକର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ନାମୀତ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?	ଯଦି ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପୂର୍ବରୁ ନାମୀତର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ବୀମାଧାରକର ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ	ଯଦି ସମାଧାନ ପୂର୍ବରୁ ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ପଲିସୀ ଧନ ସମନୁଦେଶିନୀର ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ବୀମା ଧାରକକୁ ନୁହେଁ ଯିଏ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ହୋଇଥାଏ ।
ଋଣଦାତାମାନେ ପଲିସୀକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିପାରିବେ କି ?	ଋଣଦାତାମାନେ ସେହି ପଲିସୀକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିପାରିବେ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ନାମୀତିକରଣ ଥିବ ।	ଋଣଦାତାମାନେ ପଲିସୀକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯଦି ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ଋଣଦାତାମାନଙ୍କୁ ଛଳ/କପଟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଯିବ ନାହିଁ ।

c) ନକଲ ପଲିସୀ

ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର କେବଳ ଏକ ପ୍ରମାଣ ମାତ୍ର ଅଟେ । ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ହଜିଯିବା କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହେବା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ କମ୍ପାନୀକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବି ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ହଜିଯିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସାଧାରଣତଃ ମାନକ ପ୍ରକ୍ରିୟାସବୁ ଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଅଫିସ ଏହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରକରଣକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବ ଯେ ଆରୋପିତ କ୍ଷତି ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ କିଛି କାରଣ ଅଛି କି ? ଯେ କି ପଲିସୀଟି ହଜିଯାଇଛି ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତା' ବିଷୟରେ କାରବାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି ସନ୍ତୋଷଜନକ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ଜମାନତ ସହିତ କିମ୍ବା ଏହା ବିନା ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବଣ୍ଡ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଯଦି ରାଶିପ୍ରଦାନ ନିକଟରେ ଦେୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ଅଫିସ ଜୋର ଦେଇପାରେ ଯେ ହଜିଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରତିବେଦନା କରି, ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଚଳନ ଥିବା ଏକ ଜାତୀୟ ଖବରକାଗଜରେ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ଦିଆଯାଉ । ଏକ ନକଲ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରାଯାଇପାରେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଯେ ଅନ୍ୟ କାହାଠାରୁ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।

d) ପରିବର୍ତ୍ତନ

ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧସବୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ପାରନ୍ତି । ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତଙ୍କ ସମ୍ମତି ରେ ସେଭଳି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି । ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ, କେବଳ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପଦ୍ଧତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବ୍ୟତୀତ କିମ୍ବା ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନସବୁ ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁ ଗୁଡିକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଅଟନ୍ତି - ଯେପରିକି

- ✓ ନାମ କିମ୍ବା/ ଠିକଣାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
- ✓ ଆୟୁର ପୁନଃପ୍ରବେଶ ଯଦି ଏହା ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ
- ✓ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ କିମ୍ବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ଇତ୍ୟାଦିର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ

ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ । ପଲିସୀରେ କିମ୍ବା ଏକ ଅଲଗା କାଗଜରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଲଗାଇ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଏକ ଜରୁରୀ ତଥ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀସବୁର ରଦ୍ଦକରଣ ଓ ନୂତନ ପଲିସୀର ଜାରୀ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି ।

କେବଳ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରକାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଯାହାର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି

i. କେତେକ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା କିମ୍ବା ଅବଧି (ଯେଉଁଠି ସଙ୍କଟର ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଏ ନାହିଁ) ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ii. ବୀମା ରାଶିରେ ହ୍ରାସ
iii. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ପଦ୍ଧତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
iv. ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
v. ପଲିସୀକୁ ଦୁଇଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ପଲିସୀରେ ବିଭାଜିତ କରିବା
vi. ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା ସୀମିତ ଧାରାକୁ ହଟାଇବା
vii. ଲାଭ ରହିତ ଯୋଜନାଠାରୁ ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ
viii. ନାମରେ ସଂଶୋଧନ
ix. ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସମାଧାନ ବିକଳ୍ପ ଏବଂ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭର ସ୍ୱୀକୃତି

ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ ସଙ୍କଟରେ ବୃଦ୍ଧି ଜଡିତ ଥାଏ । ପଲିସୀସବୁରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ଏଗୁଡିକ ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଟନ୍ତି ଯାହାର ପ୍ରିମିୟମ କମ କରିବାର ପ୍ରଭାବ ରହିଥାଏ । ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଅବଧିରେ ବିସ୍ତାରଣ; ଲାଭ ସହିତ ଯୋଜନାଠାରୁ ଲାଭ ରହିତ ଯୋଜନାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ; ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀର ବୀମା ଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯେଉଁଠି ଏହା ସଙ୍କଟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ : ଏବଂ ବୀମା ରାଶି ରେ ବୃଦ୍ଧି ।

ସବୁଠି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଏଗୁଡିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

କେଉଁ ସବୁ ପରିସ୍ଥିତି ଅଧୀନରେ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏକ ନିଯୁକ୍ତକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ?

I. ବୀମିତ ଅଳ୍ପ ବୟସ ହୋଇଥାଏ

II. ନାମିତ ଏକ ଅଳ୍ପ ବୟସ ହୋଇଥାଏ

III. ପଲିସୀଧାରୀ ସୁସ୍ଥ ମସ୍ତିଷ୍କର ହୋଇ ନ ଥାଏ

IV. ପଲିସୀଧାରୀ ବିବାହିତ ହୋଇ ନ ଥାଏ

ସାରାଂଶ

- ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିଧାରା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ହେବା ପରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟାବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।
- ପୁନଃସ୍ଥାପନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପଲିସୀକୁ ପୁନଃ ଚାଲୁ ରଖେ ଯାହାକୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରା ହୋଇ ନ ଥିବା କାରଣରୁ ସମାପ୍ତ କରି ଦିଆଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଏକ ଅଣ – ଜବତ ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚାଲୁ ରଖାଯାଇଥିବ ।
- ଏକ ପଲିସୀ ଋଣ ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟାପାରିକ ଋଣ ଠାରୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ଭିନ୍ନ ଅଟେ, ପ୍ରଥମତଃ ପଲିସୀଧାରୀ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧିକ ରୂପେ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତ ଉପରେ ଏକ ଋଣ ପ୍ରତିରୋଧ ଲଗାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।
- ନାମୀତିକରଣ ହେଉଛି ଯେଉଁଠି ବୀମାଧାରକ (ମାନ)ଙ୍କ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରେ ଯାହାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବୀମା ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଲିସୀର ପ୍ରାପ୍ତାଧିକାରର ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ହିତକୁ (ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଅଧିକାରକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରେ, ତାକୁ ସମନୁଦେଶକ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ, ତାକୁ ସମନୁଦେଶିନୀ କୁହାଯାଏ ।
- ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତର ସମ୍ମତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ସରଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବ୍ୟତୀତ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ ।

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି
2. ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗମନ
3. ପଲିସୀ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ

4. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ
5. ନାମୀତିକରଣ
6. ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଯେଉଁଠି ନାମୀତ ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କ ହୋଇଥାଏ, ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏକ ନିଯୁକ୍ତକୁ ନିଯୁକ୍ତ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନାମୀତିକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ମିଥ୍ୟା ଅଟେ ?

I. ପଲିସୀ ନାମୀତିକରଣକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯଦି ପଲିସୀକୁ ଏକ ଋଣ ବଦଳରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଇଥାଏ
II. ପଲିସୀ କ୍ରୟ ସମୟରେ କିମ୍ବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନାମୀତିକରଣ କରାଯାଇଥାଏ
III. ପଲିସୀରେ ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ସଂଲଗ୍ନ କରି ନାମୀତିକରଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇପାରେ
IV. ସମଗ୍ର ଦାବୀ ଉପରେ ଏକ ନାମୀତର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ରହେ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ପଲିସୀ ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ, ଆଇନ ଅନୁସାରେ କେତେ ସମୟ ଧରି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ?

I. ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ୟୁନ 2 ଅବଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ
II. ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ୟୁନ 3 ଅବଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ
III. ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ୟୁନ 4 ଅବଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ
IV. ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ୟୁନ 5 ଅବଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଛି ବୋଲି କେବେ ଧରି ନିଆଯାଏ ?

I. ଯଦି ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଦେୟ ତାରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଏ
II. ଯଦି ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଦେୟ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଏ
III. ଯଦି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଦିନ ଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବ
IV. ଯଦି ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରାଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା ଏକ ମାସ ଅଟେ
II. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା 30 ଦିନ ଅଟେ
III. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା ଏକମାସ କିମ୍ବା 30 ଦିନ ଅଟେ
IV. ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା ଏକ ମାସ କିମ୍ବା 31 ଦିନ ଅଟେ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

କ'ଣ ହେବ ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଦେୟ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ ?

I. ଦେୟ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରିମିୟମ ଅଣ-ପ୍ରଦାନ କାରଣରୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀକୁ ଶୂନ୍ୟ/ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବୋଲି ବିଚାର କରିବ ଏବଂ ତେଣୁକରି ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବ
II. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଛାଡି ଦେବ
III. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ କାଟି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ
IV. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସୁଧ ଯାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂଚୟ ସୁଧ ହାର ଠାରୁ 2% ଅଧିକ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ, ସହିତ ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ କାଟି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ବ୍ୟପଗତ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ସମୟରେ, ନିମ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ ? ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିକଳ୍ପକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

I. ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ପ୍ରମାଣ
II. ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଯାହା ଫଳରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ସଙ୍କଟରେ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ
III. ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ ସୁଧ ସହିତ ପ୍ରଦାନ
IV. ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ବୀମିତ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ଆବେଦନ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ______________ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମୀତିକରଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ

I. ଅନୁଭାଗ 10
II. ଅନୁଭାଗ 38
III. ଅନୁଭାଗ 39
IV. ଅନୁଭାଗ 45

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଏକ ପଲିସୀ ଯାହା ବିପକ୍ଷରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏକ ଋଣ ନିଆଯାଇଛି । ତା'ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ପଲିସୀକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ସମନୁଦେଶିତ କରିବାକୁ ପଡିବ
II. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଉକ୍ତ ପଲିସୀର ନାମୀତିକରଣ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯିବ
III. ପଲିସୀରେ ଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ହିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାମୀତର ଅଧିକାର ପ୍ରଭାବିତ ହେବ
IV. ପଲିସୀ ଋଣ ସାଧାରଣତଃ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସମନୁଦେଶିନୀର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ, ପଲିସୀର ସ୍ୱାମିତ୍ୱ ମୃତ ସମନୁଦେଶିନୀର ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଯିବ ।
II. ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପଲିସୀର ପ୍ରାପ୍ତାଧିକାରର ଅଧିକାର, ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ ଓ ହିତକୁ (ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।
III. ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣର ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଦେବା ଉଚିତ ।
IV. ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ପରିପକ୍ୱତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀ ସମନୁଦେଶିନୀ ସହିତ ନ୍ୟସ୍ତ ରହେ, କେବଳ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣା ବ୍ୟତୀତ, ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ବୀମିତର ଲାଭଗ୍ରହୀତା ନିକଟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ନିମ୍ନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ?

I. ପଲିସୀକୁ ଦୁଇଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ପଲିସୀରେ ବିଭାଜିତ କରିବା
II. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଅବଧିର ବୃଦ୍ଧି
III. ଲାଭ ସହିତ ପଲିସୀଠାରୁ ଲାଭ ରହିତ ପଲିସୀରେ ପଲିସୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ
IV. ବୀମା ରାଶିରେ ବୃଦ୍ଧି

ସ୍ୱ – ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସମଗ୍ର (କିମ୍ବା ଆଂଶିକ) ଦାବୀ ଉପରେ ଏକ ନାମୀତର କୌଣସି ଅଧିକାର ରହେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପଲିସୀ ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ୟୂନ 3 ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଯଦି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଦିନଗୁଡିକରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନ ଥିବ, ପଲିସୀ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିର ମାନକ ଦୀର୍ଘତା ଏକ ମାସ କିମ୍ବା 31 ଦିନ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଦେୟ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟାବଧିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଅପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ କାଟି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ବ୍ୟପଗତ ପଲିସୀର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ସମୟରେ, ପୁନଃପ୍ରଚଳନରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାର ପ୍ରମାଣକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 39 ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମୀତିକରଣର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

II ବିକଳ୍ପ ଭୂଲ ଅଟେ ।
ଏକ ପଲିସୀ ଯାହା ବିପକ୍ଷରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଏକ ଋଣ ନିଆଯାଇଛି । ତା' ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ପଲିସୀର ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ନାମୀତିକରଣ ରଦ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

IV ବିକଳ୍ପ ଭୂଲ ଅଟେ ।

ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ପରିପକ୍ୱତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀ ସମନୁଦେଶିନୀ ସହିତ ନ୍ୟସ୍ତ ରହେ । ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ, ପଲିସୀ ବୀମିତର ଲାଭଗ୍ରହୀତା ନିକଟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତିତ ହେବ ନାହିଁ । ପଲିସୀ ଲାଭଗୁଡିକ ପାଇଁ ସମନୁଦେଶିନୀ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହା ପଲିସୀକୁ ଦୁଇଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ପଲିସୀରେ ବିଭାଜିତ କରିବାରେ ସଂପୃକ୍ତ, କୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ଥାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 15

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ / ଦାୟଗ୍ରହଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଥରେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଗ୍ରାହକ ଠାରୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଗଲେ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାର କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୁଏ ନାହିଁ । ପ୍ରସ୍ତାବଟି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ସ୍ଵୀକୃତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ପରିଣାମ ଏକ ପଲିସୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ବାସ୍ତବରେ ଏକ ପ୍ରବେଶ ପଥ ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡିବ ଯେଉଁଠି ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଜଡିତ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ - ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା
B. ଅଣ - ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
C. ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

A. *ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା*

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଆମେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ପରୀକ୍ଷା କରିବା ସହିତ ଆରମ୍ଭ କରିବା । ଏହାର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି :

i. ବିପରୀତ ଚୟନ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନର ନିବାରଣ କରିବା
ii. ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଚୟନ ପଦ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ସଙ୍କଟର ତୀବ୍ରତା ହିସାବରେ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ତାପରେ ବୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ କି ନାହିଁ ଓ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ, ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ବିପରୀତ ଚୟନ ହେଉଛି ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ବୀମା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଭାନ୍ୱିତ ହେବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି ଅଥବା ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏକ କ୍ଷତି ଅନୁଭବ କରିବାର ସେମାନଙ୍କ ଅବସର ଅଧିକ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଷୟରେ ଚୟନାତ୍ମକ ନ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ଏକ ଅବସର ଥାଆନ୍ତା ଯେ ହୃଦୟ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଥିବା ଲୋକମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଜୀବିତ ରହିବା ଆଶା କରି ନ ଥିବେ, ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁ ଥାନ୍ତେ ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଯଦି ଜଣେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୟନର ପ୍ରୟୋଗ ନ କଲା, ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନିତ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହାନିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ।

2. ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥତା

ଆସନ୍ତୁ ଏବେ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥତା କୁ ବିଚାର କରିବା । "ଯଥାର୍ଥତା" ପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସେହି ଆବେଦକ, ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ତୀବ୍ରତାର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି, ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ବର୍ଗରେ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଆମେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖୁଛୁ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କେମିତି ଏକ ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି । ସାରଣୀ ମାନକ ଜୀବନ କିମ୍ବା ହାରାହାରି ସଙ୍କଟର ମୃତ୍ୟୁହାର ଅନୁଭୂତିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ । ଏଗୁଡିକ ବିଶାଳ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି ଯିଏ ଜୀବନ ବୀମା ନେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି ।

a) ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ

ଯଥାର୍ଥକତାର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟର ତୀବ୍ରତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୈୟକ୍ତିକ ଜୀବନମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଓ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଏ । ସେଭଳି ଚାରି ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ଶ୍ରେଣୀ ଅଛନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର 1 : ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ

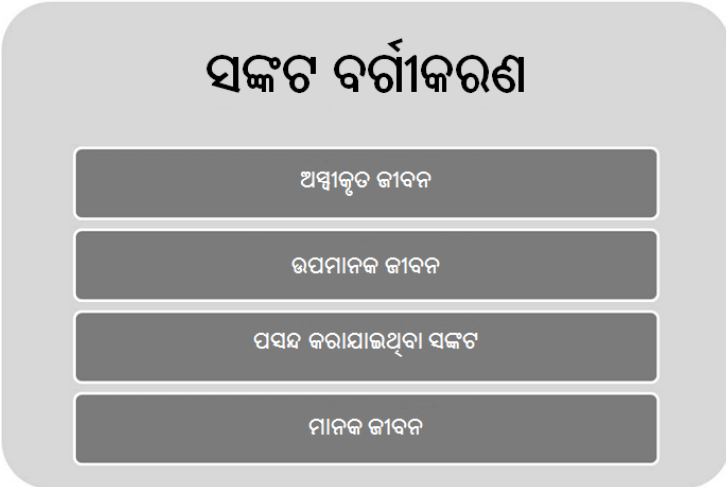

i. ମାନକ ଜୀବନ

ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିବା ମାନକ ଜୀବନମାନଙ୍କ ଅନୁରୂପ ହୁଏ ।

ii. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟ

ଏହା ସେହିସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁହାର ମାନକ ଜୀବନ ଠାରୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କମ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁକରି ଏହାପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ପ୍ରିମିୟମି ଲାଗୁ କରାଯାଇ ପାରେ ।

iii. ଉପମାନକ ଜୀବନ

ଏମାନେ ସେହି ଜୀବନ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁହାର ହାରାହାରି କିମ୍ବା ମାନକ ଜୀବନ ଅପେକ୍ଷା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବେଶୀ ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡିକୁ ତଥାପି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ (କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ କିମ୍ବା କେତେକ ସୀମାବଦ୍ଧତା ଅଧୀନରେ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

iv. ଅସ୍ୱୀକୃତ ଜୀବନ

ଏମାନେ ସେହିସବୁ ଜୀବନ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ହାନି ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଅତିରିକ୍ତ ମୃତ୍ୟୁହାର ଏତେ ଅଧିକ ଅଟେ ଯେ ଏକ ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ବେଳେ ବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ଦିଆଯାଇପାରେ ଯଦି ସେ ଏବେ ଏବେ ଏକ ଅପରେଶନ ଭଳି ଏକ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବ ।

3. ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁଇଟି ସ୍ତରରେ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ:

- ✓ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ/ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ
- ✓ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ

ଚିତ୍ର 2 : ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

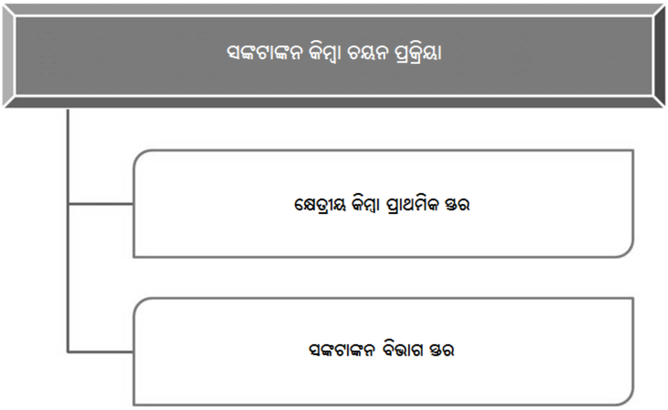

a) କ୍ଷେତ୍ରୀୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର

କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସ୍ତର ସଙ୍କଟାଙ୍କନକୁ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଏକ ଆବେଦକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ନୁହେଁ ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ ।

ଅନେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦେବାକୁ ଥିବା ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ, ମତ ଓ ସୁପାରିଶକୁ ମାଗି, ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ବିବରଣ କିମ୍ବା ଗୋପନୀୟ ପ୍ରତିବେଦନା ପୂରା କରିବେ ।

ସେହି ପ୍ରକାରର ଏକ ପ୍ରତିବେଦନା, ଯାହାକୁ ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନା କୁହାଯାଇଛି, ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏକ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ପାଖରୁ ମଗାଯାଇପାରେ । ଏହି ପ୍ରତିବେଦନାସବୁ ବିଶେଷରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଖ୍ୟାତିକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ।

ଜାଲିଆତି (କପଟ) ଉପରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୂମିକା

ଏକ ସଙ୍କଟର ଚୟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିକାଂଶ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥାଏ । ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଯିଏ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗରେ ବସିଛି, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଏହି ତଥ୍ୟସବୁ ଅସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତାରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜାଣିଶୁଣି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଏଗୁଡିକର ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଜାଣିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ।

ଏଇଠି ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ସେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ଥିତିରେ ଥାଏ ଯେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟସବୁ ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କ ରହିଛି ଏବଂ ସେ ଏ ପ୍ରକାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିପାରେ ଯେ ବିପଥଗାମୀ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜାଣିଶୁଣି ଅଣ - ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୂଲଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ।

b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତର

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତର ହେଉଛି ବିଭାଗ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ । ଏହା ସେହି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ସେ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ

କି ନାହିଁ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି ।

4. ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ପଦ୍ଧତି

ଚିତ୍ର 3 : ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ପଦ୍ଧତି

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ପଦ୍ଧତି

- ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପଦ୍ଧତି
- ସାଂଖ୍ୟିକୀ ପଦ୍ଧତି

ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ପଦ୍ଧତିର ଉପଯୋଗ କରିପାରନ୍ତି:

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପଦ୍ଧତି	ସାଂଖ୍ୟିକୀ ପଦ୍ଧତି
ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ, ବିଶେଷରୂପେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଏ ଯାହା ଜଟିଳ ଥାଏ ।	ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସମସ୍ତ ନକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ବିପରୀତ କାରକ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଙ୍କ (କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅନୁକୂଳ କାରକ ପାଇଁ ବିଯୁକ୍ତ ଅଙ୍କ) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।
ଉଦାହରଣ: ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାର ତୀବ୍ର ମଧୁମେହ ଅଛି, ତାକୁ ବୀମା ଦିଆଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା	
ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସବୁରେ, ବିଭାଗ ଏକ ମେଡିକାଲ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିଶେଷ ମତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ, ଯାହାଙ୍କୁ ଏକ ମେଡିକାଲ ରେଫରୀ କୁହାଯାଏ ।	ଏଭଳିଆ ଦିଆଯାଇଥିବା ମୋଟ ପଏଣ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବ ଯେ ଏହାକୁ କେତେ ଅତିରିକ୍ତ ମୃତ୍ୟୁହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (EMR ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା) ଦିଆଯାଇଛି । EMR ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ, ଜୀବନ ସେତେ ଉପମାନକ ହେବ । ଯଦି EMR ଅତ୍ୟଧିକ ହୁଏ, ବୀମାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ଚିତ୍ର 4 : ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

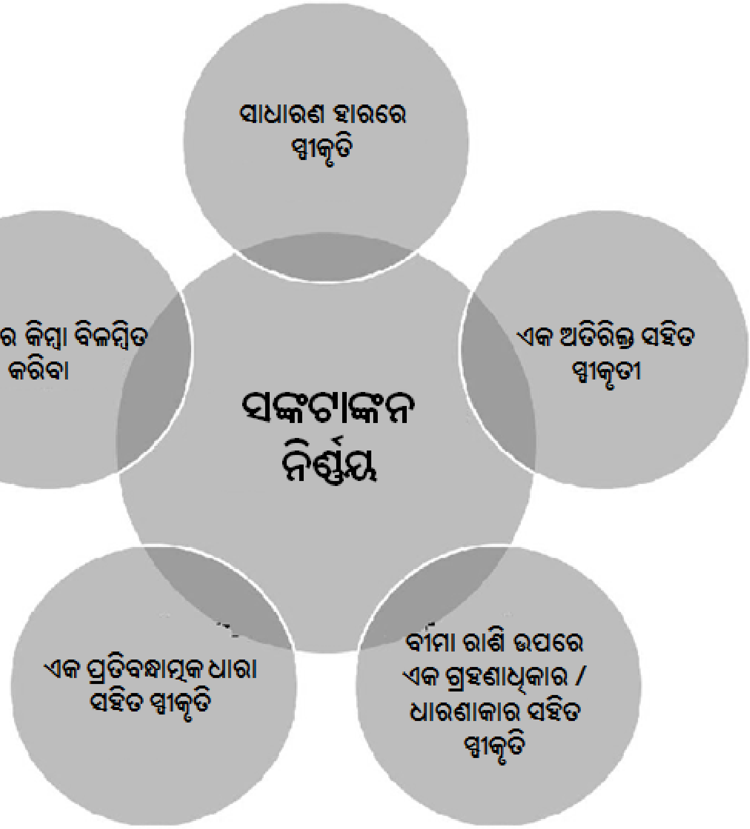

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନେଇଥାନ୍ତି

a) **ସାଧାରଣ ହାରରେ ସ୍ୱୀକୃତି (OR)** ହେଉଛି ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ । ଏହି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ସଙ୍କଟକୁ ପ୍ରିମିୟମର ସେହି ହାରରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯାହା ଏକ ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ମାନକ ଜୀବନ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ।

b) **ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି :** ଏହା ହେଉଛି ଉପ- ମାନକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ଅଧିକାଂଶ ସହିତ କାରବାର ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପଦ୍ଧତି । ଏହା ସାରଣୀଭୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଉପରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଗୁ କରିବା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ।

c) **ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ରାଶି ଉପରେ ଏକ ଗ୍ରହଣାଧିକାର ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି:** ଏକ ଗ୍ରହଣାଧିକାର ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକାରର ଧାରଣ ଯାହାକୁ ସେହି ଲାଭ ରାଶି ଉପରେ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ (ଆଂଶିକ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ) ଲାଗୁ କରିପାରେ, ଯାହାକୁ ଏକ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହାକୁ ଦେବା ପାଇଁ ପଡ଼େ ।

ଉଦାହରଣ : ଏହାକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନ ଟି ବି ଭଳି କୌଣସି ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଓ ତା'ଠାରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇଛି । ଗ୍ରହଣାଧିକାର ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ବୀମାଧାରକ ଏକ ଦତ୍ତ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଟି ବି ର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ) ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭରୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ରାଶି କେବଳ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

d) **ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ଧାରା ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି:** କେତେକ ପ୍ରକାରର ଆପଦ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକଧାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ଯାହା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭକୁ ସୀମିତ କରିଦିଏ ।

ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ଗର୍ଭଧାରଣ ଧାରା ଯାହାକୁ ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାଙ୍କ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ଯାହା ଧରନ୍ତୁ ପ୍ରସବର ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଗର୍ଭଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ବୀମାକୁ ସୀମିତ କରିଦିଏ ।

e) **ଅସ୍ୱୀକାର କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବିତ କରିବା:** ପରିଶେଷରେ, ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇପାରେ ଏହା ହୋଇପାରେ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ/ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲକ୍ଷଣ ଏତେ ବିପରୀତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସଙ୍କଟ ଘଟିବାକୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ବୃଦ୍ଧି କରିଦିଅନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ : ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ କ୍ୟାନସରରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ବହୁତ କମ ଅବସର ଅଛି, ଅସ୍ୱୀକାରର ପାତ୍ର ହୋଇପାରେ ।

ସେହିଭଳି କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବିତ/ ସ୍ଥଗିତ କରିବା ବିବେକଶୀଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିର ଉନ୍ନତି ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ ହୋଇନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ମହିଳା, ଯାହାର ଏବେ ଏବେ ଏକ ହିସ୍ଟେରେକ୍ଟୋମି ଅପରେଶନ ହୋଇଛି, ତାକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅପରେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜଟିଳତାକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ, ତା' ଜୀବନ ଉପରେ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ମାସ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ପ୍ରକରଣଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୀମାଧାରକ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ?

I. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ 18 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ

II. ଏକ ମୋଟା ବ୍ୟକ୍ତି

III. ଏଡ୍ସରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି

IV. ନିଜର କୌଣସି ଆୟ ନ ଥିବା ଗୃହିଣୀ

B. ଅଣ- ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

1. ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନର ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କରିବା ବିନା ସାଧାରଣତଃ ଚୟନିତ ହୋଇଯାଇପାରନ୍ତି । ସେଭଳି ପ୍ରକରଣକୁ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ କୁହାଯାଏ ।

ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ପ୍ରକରଣ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କେବଳ କିଛି ଅନୁପାତର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପରୀତ ଲକ୍ଷଣ ଦର୍ଶାଇ ଥାଏ । ଅବଶିଷ୍ଟସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରସବୁଠାରୁ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ଛୁଟି ରେକର୍ଡ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ଆୟୋଜନ ପାଇଁ ଯେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଶୁଳ୍କ ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ପରୀକ୍ଷଣ ନ କରି ସଂଚିତ କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ, ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣକୁ ଏଡାଇବାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ କାରଣରୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିବା ହାନି ଅପେକ୍ଷା ଅତି ବେଶୀ ବୋଲି ଜଣା ପଡିଛି । ତେଣୁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ଉପରେ ଜୋର ନ ଦେଇ ବୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପ୍ରଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

2. ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ

ଅବଶ୍ୟ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ କେତେକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

i. ପ୍ରଥମତଃ କେବଳ କେତେକ ବର୍ଗର ମହିଳା, ଯେମିତିକି କାର୍ଯ୍ୟରତ ମହିଳା, ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ii. ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଉଚ୍ଚତର ସୀମା ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ବୀମା ରାଶି ଥିବା କୌଣସି ବି ପ୍ରକରଣ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ଅଧୀନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

iii. ପ୍ରବେଶ ସୀମାରେ ଆୟୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ - ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, 40 କିମ୍ବା 45 ବର୍ଷ ଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

iv. ବୀମାର କେତେକ ଯୋଜନା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲାଗୁ ହୁଏ - ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଅବଧି ବୀମାକୁ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ବର୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ ।

v. ବୀମାର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି କୋଡିଏ ବର୍ଷ/60 ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ହୋଇପାରେ

vi. **ଜୀବନସବୁର ବର୍ଗ:** ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ବୀମା କେତେକ ବିଶେଷ ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇପାରେ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ବିଶିଷ୍ଟତା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ସେବା ଥିବା ବିଖ୍ୟାତ ଫାର୍ମଗୁଡିକର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଛୁଟି ରେକର୍ଡ ଥାଏ ଏବଂ ଏମାନଙ୍କ ସାମୟିକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ସହଜରେ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଇପାରେ ।

3. ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରୁଥିବା କାରକ

ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରୁଥିବା କାରକସବୁ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି, ଜୀବନ ଶୈଳୀ, ଅଭ୍ୟାସ, ପରିବାର ଇତିହାସ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମିତର ଜୀବନର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇତିହାସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ସୂଚୀତ କରନ୍ତି ଯାହା ଏକ

ଆପଦର କାରଣ ହୋଇ ସଙ୍କଟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏହି ଆପଦ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ।

ଆସନ୍ତୁ ବୁଝିବା କିପରି ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ଜୀବନର ବିଶେଷତାସବୁର ପ୍ରଭାବ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଥାଏ । ମୋଟାମୋଟିଭାବେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ - ସେଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ନୈତିକ ଆପଦରେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ଭୌତିକ/ଶାରୀରିକ (ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ଆପଦରେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତି । ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ତଦନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନକୁ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗରେ ବିଭାଜିତ କରନ୍ତି । ଆୟ, ବ୍ୟବସାୟ, ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ ଭଳି କାରକ, ଯାହା ନୈତିକ ଆପଦରେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅଂଶ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଡାକ୍ତରୀ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅଂଶ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ।

a) ମହିଳା ବୀମା

ସାଧାରଣତଃ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ନାରୀମାନେ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୁଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ନୈତିକ ଆପଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଏହା ଏହି କାରଣରୁ ହୁଏ ଯେ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ଅନେକ ନାରୀ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷ ଶାସନ ଓ ସାମାଜିକ ଶୋଷଣର ଶୀକାର ଅଟନ୍ତି । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଯୌତୁକ ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ଭଳି କୁରୀତିସବୁ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ କାରକ ଯାହା ନାରୀମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ, ଗର୍ଭଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ମହିଳାମାନଙ୍କ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତା ବୀମାର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏ ପ୍ରକାରରେ କେବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇପାରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଆୟ ଉପାର୍ଜନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବର୍ଗର ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲାଗୁ କରିପାରନ୍ତି ସେହିଭଳି ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉପରେ କେତେକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

b) ଅଳ୍ପବୟସ୍କ

ଳ୍ପବୟସ୍କମାନଙ୍କ ନିଜର କୌଣସି ଅନୁବନ୍ଧୀୟ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏକ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ପିତା/ମାତା କିମ୍ବା ବୈଧ ଅଭିଭାବକ କ୍ଷମତାରେ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ବୀମାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଜରୁରୀ ହୋଇପାରେ, ଯେହେତୁ ସାଧାରଣତଃ ଅଳ୍ପବୟସ୍କମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜର କୌଣସି ଉପାର୍ଜିତ ଆୟ ନ ଥାଏ ।

ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ସାଧାରଣତଃ ତିନୋଟି ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଇଥାଏ ।

i. **Whether they have a properly developed physique**
ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତମରୂପେ ବିକଶିତ ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଅଛି କି ଅପୌଷ୍ଟିକତା (କୁପୋଷଣ) କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ ସମସ୍ୟା କାରଣରୁ ଶାରୀରିକ ଗଠନରେ କମ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ ଯାହା ଗମ୍ଭୀର ସଙ୍କଟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରେ ।

ii. **ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବାର ଇତିହାସ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ**
ଯଦି ଏଇଠି ବିପରୀତ ସୂଚନାସବୁ ଥାଆନ୍ତି, ଏହା ସଙ୍କଟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରେ ।

iii. **ପରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବେ ବୀମିତ ଅଟେ କି**

ଅଳ୍ପବୟସ୍କମାନଙ୍କ ବୀମା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ବୀମାର ସଂସ୍କୃତି ଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥାଏ । ଏପ୍ରକାରେ ଏକ ପିଲାର ଜୀବନ, ଯେଉଁଠି ପିତାମାତା ବୀମିତ ହୋଇ ନ ଥିବେ, ତାଉପରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଜଣକୁ ସାବଧାନ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ଯେ କାହିଁକି ସେଭଳି ବୀମା ନିଆ ଯାଇ ନାହିଁ । ବୀମା ରାଶିକୁ ମଧ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କ ରାଶି ପରିମାଣ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

c) ଅଧିକ ପରିମାଣର ବୀମା ରାଶି

ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ସାବଧାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମିତର ବାର୍ଷିକ ଆୟ ତୁଳନାରେ ବୀମା ରାଶି ପରିମାଣ ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ରାଶିକୁ ଜଣକର ବାର୍ଷିକ ଆୟର ପ୍ରାୟ ଦଶ ଠୁ ବାର ଗୁଣ ଥିବ ବୋଲି ମନେ କରାଯାଇପାରେ । ଯଦି ଅନୁପାତ ଏହା ଅପେକ୍ଷା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ହୁଏ, ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନର ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ବାର୍ଷିକ ଆୟ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ହୁଏ ଏବଂ ସେ ଟ 3 କୋଟିର ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଏ, ଏହା ଚିନ୍ତାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଚିନ୍ତା ସେଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହି ସମ୍ଭାବନା କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଯେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ପ୍ରତ୍ୟାଶାରେ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପତନର ପରିମାଣରେ ସେଭଳି ଅତ୍ୟଧିକ ରାଶି ପରିମାଣର ବୀମାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଉଛି । ସେଭଳି ଅଧିକ ରାଶିର ତୃତୀୟ କାରଣ ବିକ୍ରେତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟଧିକ କୁ-ବିକ୍ରୟ ହୋଇପାରେ ।

ଅଧିକ ବୀମା ରାଶିର ନିହିତ ଆନୁପାତିକରୂପେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସେଭଳି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଚାଲୁ ରହିବ କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇପାରେ । ସାଧାରଣଭାବେ ଏ ପ୍ରକାରେ ବୀମା ରାଶି ପରିମାଣ ସୀମିତ ରଖିବା ବିବେକଶୀଳ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଫଳରେ ଦେୟ ପ୍ରିମିୟମ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ବାର୍ଷିକ ଆୟର, ଧରନ୍ତୁ, ସର୍ବାଧିକ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ହେବ ।

d) ଆୟୁ

ଯେପରିକି ଆମେ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖିଛୁ, ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟର ଆୟୁ ସହିତ ନିକଟତମ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି । ଉନ୍ନତ ବୟସର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି 50 ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବୀମାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଉଛି, ନୈତିକ ଆପଦ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଏବଂ ସେଭଳି ବୀମା ପୂର୍ବରୁ କାହିଁକି ନିଆ ଯାଇ ନ ଥିଲା, ତା ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଆମେମାନେ ଏହାର ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ହୃତପିଣ୍ଡ ଓ ଯକୃତ ବିଫଳତା ରୋଗ ଭଳି ଅପକ୍ଷୟୀ ରୋଗସବୁ ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ବୟସ ସହିତ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧି/ ଅଧିକତର ବୟସରେ ଅଧିକ ହୁଏ ।

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କିଛି ବିଶେଷ ପ୍ରତିବେଦନା ମଧ୍ୟ ମାଗିପାରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଅଧିକ ବୀମା ରାଶି/ଉନ୍ନତ ବୟସ କିମ୍ବା ଉଭୟର ମିଳିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବସବୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ପ୍ରତିବେଦନାଗୁଡ଼ିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ECG; EEG; ଛାତିର ଏକ୍ସ- ରେ ଏବଂ ରକ୍ତ ଶର୍କରା ପରୀକ୍ଷଣ । ଏହି ପରୀକ୍ଷାସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର ଅଥବା ଏକ ସାଧାରଣ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିବେଦନା ଅପେକ୍ଷା ଗଭୀରତର ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରକଟ କରିପାରେ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହେଉଛି, ଆୟୁର ପ୍ରମାଣ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପରେ, ବୟସର ସ୍ୱୀକୃତି । ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଥାଏ

- ✓ ମାନକ
- ✓ ଅଣ-ମାନକ

ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣସବୁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ସରକାରୀ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଉଛି

- ✓ ଜନ୍ମ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯାହାକୁ ଏକ ନଗରପାଳିକା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଏ ।
- ✓ ବିଦ୍ୟାଳୟ ତ୍ୟାଗକରିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- ✓ ପାସ୍ପୋର୍ଟ; ଏବଂ
- ✓ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଯେଉଁଠି ସେଭଳି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥାଏ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ଏକ ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଆଣିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀର ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ହେଲା ଜନ୍ମକୁଣ୍ଡଳୀ; ଏକ ଆତ୍ମ-ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି

ଯେତେବେଳେ ଏକ ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥିବ, ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣକୁ ସହଜରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଅନେକ ସମୟରେ, ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମାର ଯୋଜନା, ବୀମାର ଅବଧି; ସର୍ବାଧିକ ପରିପକ୍ୱତା ବୟସ ଓ ସର୍ବାଧିକ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ କେତେକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଲାଗୁ କରିପାରନ୍ତି ।

e) ନୈତିକ ଆପଦ

ନୈତିକ ଆପଦ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ବିଶେଷତା, ଜୀବନଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ଖ୍ୟାତି ଓ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂଚୀତ କରନ୍ତି ଯେ ସେ ଜାଣିଶୁଣି ସେଭଳି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହେ ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ । ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ କାରକ ଥାଇପାରନ୍ତି ଯାହା ସେଭଳି ନୈତିକ ଆପଦକୁ ସୂଚୀତ କରିପାରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମିତର ନିବାସ ସ୍ଥାନଠାରୁ ଅନେକ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ଏକ ଶାଖାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ।

ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବି କରାଯାଏ ଯଦିଓ ଜଣକର ନିବାସ ସ୍ଥାନ ପାଖରେ ଏକ ଯୋଗ୍ୟ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଆନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ପ୍ରକରଣ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ନ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଜୀବନ ଉପରେ କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ ନାମୀତ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ନିକଟସ୍ଥ ଆଶ୍ରିତ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

ସେଭଳିଆ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇପାରେ । ପରିଶେଷରେ, ଯେତେବେଳେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ବୀମାଧାରକ ସଂପର୍କୀୟ ହୋଇଥାଏ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧକ/ବିକାଶ ଅଧିକାରୀ ଭଳି ଏକ ଶାଖା କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନା ମଗାଯାଇପାରେ ।

f) ବ୍ୟବସାୟ

ବ୍ୟବସାୟିକ ଆପଦ ତିନି ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଠାରୁ ବି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ:

✓ ଦୁର୍ଘଟଣା
✓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆପଦ
✓ ନୈତିକ ଆପଦ

ଚିତ୍ର 5 : ବ୍ୟବସାୟିକ ଆପଦଗୁଡିକର ଉତ୍ସ

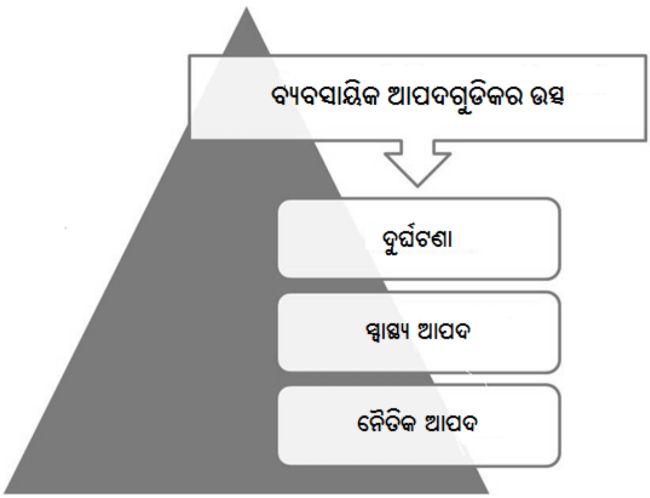

i. **ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ଆପଦ** ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ କାରଣ କେତେକ ପ୍ରକାରର ଚାକିରୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଆପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ କରିପାରନ୍ତି । ଏହି ବର୍ଗରେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଛି - ଯେମିତିକି ସର୍କସ କଳାକାର, ମଞ୍ଚ ବାନ୍ଧିବା ଶ୍ରମିକ, ବିଧ୍ୱଂସ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ ଫିଲ୍ମ ଷ୍ଟଣ୍ଟ କଳାକାର ।

ii. **ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆପଦ** ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଚାକିରୀର ସ୍ୱରୂପ ଏମିତି ଥାଏ ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହାନିର ସମ୍ଭାବନା ଉତ୍ପନ୍ନ କରିପାରେ । ଅନେକ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆପଦ ଅଛନ୍ତି ।

✓ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେମିତିକି ରିକ୍ସା ଚାଳକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶାରୀରିକ ଚାପ ଜଡିତ ଥାଏ ଯାହା ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

✓ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଯେଉଁଠି ଜଣେ ଖଣିର ଧୂଳି ଭଳି ବିଷାକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ରାସାୟନିକ ଓ ପାରମାଣବିକ ବିକିରଣ ଭଳି କର୍କଟଜନକ ଦ୍ରବ୍ୟ (ଯାହା କର୍କଟରୋଗ ଜାତ କରେ) ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରେ ।

✓ ତୃତୀୟ ପ୍ରକାରର ଆପଦ ଭୂମିଗତ ସୁଡଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଗଭୀର ସମୁଦ୍ର ଭଳି ଉଚ୍ଚ ଚାପ ବିଶିଷ୍ଟ ପରିବେଶ ଦ୍ୱାରା ଜାତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ତୀବ୍ର ଅସଂପୀଡନ (ଡିକମ୍ପ୍ରେଶନ) ଅସୁସ୍ଥତାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

✓ ପରିଶେଷରେ, କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥିତି ସହିତ ଅତ୍ୟଧିକ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା (ଯେପରିକି ମୋଡି ହୋଇ ବସିବା ଏବଂ KPO ରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସହିତ ଲଟକିରହିବା କିମ୍ବା ଏକ ଉଚ୍ଚ ଧ୍ୱନି ସମ୍ପନ୍ନ ପରିବେଶରେ କାମ କରିବା) ଦୀର୍ଘକାଳ ପରେ କେତେକ ଶାରୀରିକ ଅଙ୍ଗର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାକୁ କମ କରିପାରେ ।

iii. **ନୈତିକ ଆପଦ** ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅପରାଧିକ ତତ୍ତ୍ୱ କିମ୍ବା ନିଶା ଓ ମଦ୍ୟର ନିକଟସ୍ଥ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପୂର୍ବାନୁକୂଳତାର କାରଣ ହୁଏ । ଏକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ରାତ୍ରିକ୍ଲବର ନର୍ତ୍ତକୀ କିମ୍ବା ଏକ ମଦ୍ୟ ବାରରେ ଥିବା ଏନ୍ଫୋର୍ସର (ବିବଶକାରୀ) କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ଅପରାଧିକ ସଂପର୍କ ଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀର 'ଶରୀରରକ୍ଷକ' । ପୁଣି ସୁପରଷ୍ଟାର ଏଣ୍ଟରଟେନର ଭଳି କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ନିଶାଯୁକ୍ତ ଜୀବନଶୈଳୀ ଆଡକୁ ଗତି କରାଇପାରେ, ଯାହାର ପରିଣାମ ବେଳେ ବେଳେ ଦୁଃଖଦ ହୋଇପାରେ ।

ଯେଉଁଠି ବ୍ୟବସାୟ ଆପଦପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକର ଏକ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଆସେ, ବୀମା ପାଇଁ ଥିବା ଆବେଦକକୁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀକୁ ପୂରଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟର ବିଶେଷ ବିବରଣୀ, ସଂପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥାଇପାରେ । ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏକ ସମତଳ ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବି ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଦୁଇ ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ହଜାରେ ବୀମା ରାଶି) । ସେହି ଅତିରିକ୍ତକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ।

g) ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ

ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ ସେହିସବୁ ପଦ ଅଟନ୍ତି । ଯାହା ଏକ ବିସ୍ତାରିତ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗୁଣଗୁଡିକୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଗୋପନୀୟ ପ୍ରତିବେଦନା ଓ ନୈତିକ ଆପଦ ପ୍ରତିବେଦନାଗୁଡିକ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଏହି ଗୁଣଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବି ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନଶୈଳୀରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛି କି, ଯାହା ସଙ୍କଟକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ବିଶେଷ ରୂପେ ତିନୋଟି ଲକ୍ଷଣ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି :

i. **ଧୂମ୍ରପାନ ଏବଂ ତମାଖୁର ଉପଯୋଗ:** ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ଠିକ୍ ଭାବେ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ତମାଖୁର ଉପଯୋଗ ସ୍ୱୟଂ ଏକ ସଙ୍କଟ ଅଟେ କେବଳ ତାହା ନୁହେଁ, ଅପିତୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଙ୍କଟ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଯୋଗଦାନ କରେ । କମ୍ପାନୀମାନେ ଆଜିକାଲି ଧୂମ୍ରପାନକାରୀ ଓ ଅଣ-ଧୂମ୍ରପାନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ଲାଗୁ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଧୂମ୍ରପାନକାରୀଙ୍କୁ ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଗୁଟ୍କା ଓ ପାନ ମସଲା ଭଳି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ତମାଖୁର ଉପଯୋଗ ବିପରୀତ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

ii. **ମଦ୍ୟ :** ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ଓ ବେଳେ ବେଳେ ମଦ୍ୟ ପାନ କରିବା ଏକ ଆପଦ ନୁହେଁ । ଏହା ଅନେକ ଦେଶରେ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ଏହାକୁ ନିୟମିତ ଭାବେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଦୀର୍ଘସମୟ ଧରି ପାନ କରାଯାଏ ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ପଡିପାରେ । ଦୀର୍ଘାବଧି ଅତ୍ୟଧିକ

ପାନ କଲିଜାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ଦେଇପାରେ ଏବଂ ପାକ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ । ଏହା ମାନସିକ ସମସ୍ୟା ଆଡେ ମଧ୍ୟ ଗତି କରାଇପାରେ ।

ମଦ୍ୟପାନକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା, ହିଂସା ଓ ପରିବାର କୁ ପ୍ରଥା, ଉଦାସୀନତା/ଅବସାଦ ଏବଂ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସହିତ ମଧ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ କରାଯାଏ । ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମଦ୍ୟର ଉପଯୋଗକ ସଂକେତ ଦିଏ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଧିକ ବିବରଣୀ ମାଗିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଉପଯୋଗର ମାତ୍ରା ଓ ପରିମାଣରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଜଟିଳତାର ସଂକେତ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହି ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇ ପାରନ୍ତି ।

iii. ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ : ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ଡ୍ରଗ୍ସ, ମାଦକ (ନାର୍କୋଟିକ୍ସ), ପୀଡାହରଣକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଦୃଶ୍ୟ ଉଦ୍ଦୀପକ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଦାର୍ଥକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅବୈଧ ମଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ ଅପରାଧିକ ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ନୈତିକ ଆପଦର ସଂକେତ ଦିଏ । ଯେଉଁଠି ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗର ସନ୍ଦେହ କରାଯିବ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ ?

I. ଏକ ଷ୍ଟଣ୍ଟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଷ୍ଟଣ୍ଟ କଳାକାର ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ

II. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ମଦ ସେବନ କରିବା କାରଣ ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି

III. ବୀମିତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଠିକ୍ ସମୟରେ ନ କରିବା

IV. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ମିଥ୍ୟା କହିବା

C. *ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ*

1. ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଯାହା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରନ୍ତି । ଏଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସାଧାରଣତଃ ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ଏମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା ମାଗିପାରନ୍ତି । ଆସନ୍ତୁ କେତେକ କାରକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବା ଯେଉଁସବୁକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 6 : ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଯାହା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି

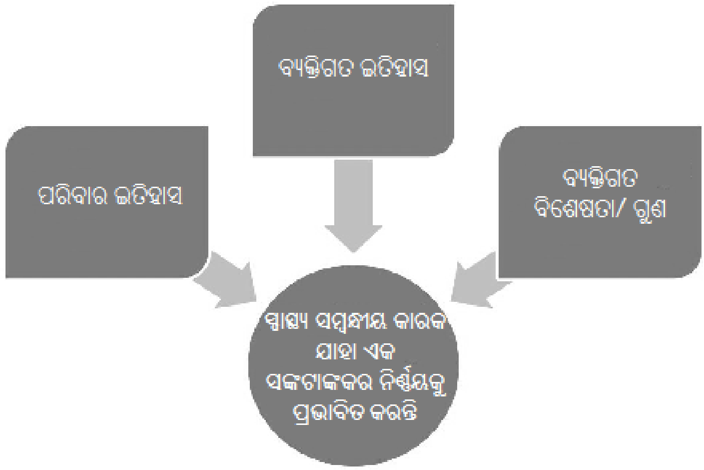

a) ପରିବାର ଇତିହାସ

ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପରିବାର ଇତିହାସର ପ୍ରଭାବକୁ ତିନୋଟି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି ।

i. **ବଂଶାନୁଗତ:** କେତେକ ରୋଗ ଗୋଟିଏ ପୀଢ଼ିରୁ ଅନ୍ୟକୁ, ଧରନ୍ତୁ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସଂଚାରିତ ହୁଏ ।

ii. **ପରିବାରର ହାରାହାରି ଆୟୁ:** ଯେତେବେଳେ ପିତାମାତା ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି କୌଣସି ରୋଗ କାରଣରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥାନ୍ତି, ଏହା ଏକ ସୂଚକ ହୋଇପାରେ ଯେ ସନ୍ତାନ/ ସନ୍ତତି ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘଦିନ ବଞ୍ଚି ନ ପାରେ ।

iii. **ପରିବାର ପରିବେଶ:** ତୃତୀୟତଃ, ପରିବେଶ ଯେଉଁଥିରେ ପରିବାର ବସବାସ କରେ, ସଂକ୍ରମଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍କଟର କାରଣ ହୋଇପାରେ ।

ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରକାରେ ସତର୍କ ରହିବାକୁ ପଡିବ ଯେତେବେଳେ ବିପରୀତ ପରିବାର ଇତିହାସ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରକରଣକୁ ବିଚାରକୁ ନେବେ । ସେମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିବେଦନା ମଧ୍ୟ ମାଗି ପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଲାଗୁ କରି ପାରନ୍ତି ।

b) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ମାନବ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଅତୀତରେ ହୋଇଥିବା ହାନିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବ । ଜୀବନ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ବିଶେଷରୂପେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ସମୂହ ଥାଏ ଯାହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରେ ଯେ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବି ରୋଗପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଥିଲା କି ନାହିଁ ।

ସେଭଳି ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ମଗାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବିଶେଷ ପ୍ରତିବେଦନା ଦ୍ୱାରା ସୂଚୀତ କରାଯାଇପାରେ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପ୍ରାଣନାଶକ ରୋଗ ଅଟନ୍ତି, ସେଥିରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି

i. କାର୍ଡିଓଭାସ୍କ୍ୟୁଲାର (ହୃଦୟ ଓ ରକ୍ତନାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ରୋଗ ଯାହା ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ଓ ରକ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ - ଯେପରିକି ହୃଦ୍ଘାତ, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଏବଂ ରକ୍ତସ୍ରାବ

ii. ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଣାଳୀର ରୋଗ ଯେପରିକି ଟ୍ୟୁବରକ୍ୟୁଲୋସିସ୍ (ଯକ୍ଷ୍ମା)

iii. କୋଷଗୁଡିକର ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପ୍ରଜନନ ଯାହା ଘାତକ ଟ୍ୟୁମର ଆଡେ ଗତି କରେ, ଯାହାକୁ କ୍ୟାନସର ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ

iv. **ରେନାଲ ସିଷ୍ଟମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ,** ଯାହା ଯକୃତ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଙ୍ଗଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହା ଯକୃତ୍ ଅଚଳତା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଆଡେ ଗତି କରିପାରେ

v. **ଏଣ୍ଡୋକ୍ରାଇନ୍ ସିଷ୍ଟମ (ଅନ୍ତଃସ୍ରାବୀ ପ୍ରଣାଳୀ) ରେ ସମସ୍ୟା,** ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଧିକ ପରିଚିତ ହେଉଛି ମଧୁମେହ । ଏହା ରକ୍ତ ସ୍ରୋତରେ ଶର୍କରା (କିମ୍ବା ଗ୍ଲୁକୋଜ) ର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଇନ୍ସୁଲିନ ଜାତ କରିବାରେ ଶରୀରର ଅସମର୍ଥତା ଠାରୁ ଉପୁଜିଥାଏ ।

vi. ପାଚନ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ ଯେପରିକି ଗ୍ୟାସ୍ଟ୍ରିକ୍ ଅଲ୍ସର ଏବଂ କଲିଜାର ସିରୋସିସ

vii. ସ୍ନାୟୁ ପ୍ରଣାଳୀର ରୋଗ

c) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଶେଷତା

ଏଗୁଡିକ ରୋଗ ପ୍ରତି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚକ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

i. ଗଠନ

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗଠନରେ ତା' ଉଚ୍ଚତା, ଓଜନ, ଛାତି ଓ ଉଦରର ପରିଧି ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ । ଏକ ଦତ୍ତ ବୟସ ଓ ଉଚ୍ଚତା ପାଇଁ; ଏକ ମାନକ ଓଜନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯଦି ଓଜନ ଏହି ମାନକ ଓଜନ ଅନୁପାତରେ ଅତି ବେଶୀ କିମ୍ବା କମ୍ ଥାଏ, ଆମେ କହି ପାରିବା ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଅଧିକ ଓଜନ କିମ୍ବା କମ୍ ଓଜନର ଅଛି ।

ସେହିପରି, ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ଛାତିକୁ ଅତିକମ୍ ରେ ଚାରି ସେଣ୍ଟିମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସାରିତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଜଣକର ଉଦରର ପରିଧି ତା' ପ୍ରସାରିତ ଛାତିଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ii. ରକ୍ତଚାପ

ଅନ୍ୟ ଏକ ସୂଚକ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରକ୍ତଚାପ । ଏହାର ଦୁଇଟି ମାପ ଅଛି

- ✓ ସିଷ୍ଟୋଲିକ୍
- ✓ ଡାଇଷ୍ଟୋଲିକ୍

ଏକ ଦତ୍ତ ବୟସରେ ସାମାନ୍ୟ ରକ୍ତ ଚାପ ରିଡିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଥମ୍ବ ରୁଲ ହେଉଛି
ସିଷ୍ଟୋଲିକ୍ ପାଇଁ : ଏହା 115 + ବୟସର 2/**5** ଅଟେ
ଡାଇଷ୍ଟୋଲିକ୍ ପାଇଁ: ଏହା 75 + ବୟସର 1/5 ଅଟେ

ଏ ପ୍ରକାରେ ଯଦି ବୟସ 40 ବର୍ଷ ହୁଏ, ସାମାନ୍ୟ ରକ୍ତଚାପ ସିଷ୍ଟୋଲିକ 131: ଏବଂ ଡାଇଷ୍ଟୋଲିକ୍ 83 ହେବା ଉଚିତ ।

ଯେତେବେଳେ ବାସ୍ତବ ରିଡିଙ୍ଗଗୁଡିକ ଉପରୋକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ବହୁତ ଅଧିକ ହୁଅନ୍ତି, ଆମେ କହୁଁ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ କିମ୍ବା ହାଇପରଟେନଶନ ଅଛି । ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅତି କମ ହୁଏ, ଏହାକୁ ହାଇପୋଟେନଶନ କୁହାଯାଏ । ପ୍ରଥମଟି (ହାଇପରଟେନ୍ସନ) ର ଗମ୍ଭୀର ପରିଣାମ ହୋଇପାରେ ।

ରକ୍ତପ୍ରଣାଳୀରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ରକ୍ତର ଚାପକୁ ନାଡ଼ି ସ୍ପନ୍ଦନର ହାର ଦ୍ୱାରା ସୂଚୀତ କରାଯାଇପାରେ । ନାଡ଼ି ସ୍ପନ୍ଦନ ହାର ପ୍ରତି ମିନିଟରେ 50 ଠାରୁ 90 ବିଟ୍ସ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ହାରାହାରି 72 ହୋଇପାରେ ।

iii. ମୂତ୍ର - ଆପେକ୍ଷିକ ଘନତ୍ୱ (ସ୍ପେସିଫିକ୍ ଗ୍ରାଭିଟି)

ପରିଶେଷରେ, ଜଣକର ମୂତ୍ରର ଆପେକ୍ଷିକ ଘନତ୍ୱର ରିଡିଙ୍ଗ୍ ମୂତ୍ରୀୟ ପ୍ରଣାଳୀରେ ବିଭିନ୍ନ ଲବଣ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସନ୍ତୁଳନକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଏହା ରକ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀର କୌଣସି ବି ଖରାପ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସୂଚୀତ କରିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ବଂଶଗତତା ଇତିହାସ କାହିଁକି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ?

I. ଧନୀ ପିତାମାତାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ପିଲା ଥାଆନ୍ତି

II. କେତେକ ରୋଗ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସଂଚାରିତ ହୋଇପାରନ୍ତି

III. ଗରିବ ପିତାମାତାଙ୍କ କୁପୋଷିତ ପିଲା ଥାଆନ୍ତି

IV. ପରିବାର ପରିବେଶ ଏକ ସଙ୍କଟମୟ କାରକ ଅଟେ

- ଯଥାର୍ଥତା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟର ତୀବ୍ରତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୈୟକ୍ତିକ ଜୀବନମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଓ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଏ ।
- ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁଇଟି ସ୍ତରରେ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ :
  - ✓ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ/ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଏବଂ
  - ✓ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ
- ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପଦ୍ଧତି କିମ୍ବା ସାଂଖ୍ୟିକୀ ପଦ୍ଧତିକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବସବୁ ପାଇଁ ବହୁଳରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।
- ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ମାନକ ହାରରେ ମାନକ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଉପ-ମାନକ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଗୁ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ଗ୍ରହଣାଧିକାର ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ଧାରା ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ । ଯେଉଁଠି ସଙ୍କଟଟି ବଡ ଥାଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବିତ କରାଯାଏ ।
- ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଜୀବନ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକ ବୀମାକରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ନ କରି ସାଧାରଣ ଭାବେ ଚୟନିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେଭଳି ପ୍ରକରଣଗୁଡିକ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ କୁହାଯାଏ ।
- ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି

✓ ଆୟୁ
✓ ଅତ୍ୟଧିକ ବୀମା ରାଶି
✓ ନୈତିକ ଆପଦ ଇତ୍ୟାଦି

- ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା କେତେକ କାରକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି

✓ ପରିବାର ଇତିହାସ
✓ ବଂଶଗତତା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ଇତ୍ୟାଦି

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
2. ମାନକ ଜୀବନ
3. ଅଣ - ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
4. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା କାରକ
5. ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
6. ବିପରୀତ-ଚୟନ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏଡ୍ସରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ଅସ୍ୱୀକୃତ ହେବାର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ମଦ୍ୟ ପାନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମଦ୍ୟପାନରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ସେ ହେଉଛି ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

କେତେକ ରୋଗ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସଂଚାରିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ବଂଶଗତ ଇତିହାସକୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକର ଭୂମିକାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ?

I. ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରିବା

II. ସଙ୍କଟସବୁର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା

III. ଉତ୍ପାଦ ପରିକଳ୍ପନା ଶିଳ୍ପୀ

IV. ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରବନ୍ଧକ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନୁହେଁ ?

I. ମାନକ ମୂଲ୍ୟରେ ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତି

II. ସଙ୍କଟର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା

III. ସଙ୍କଟର ସ୍ଥଗିତକରଣ/ବିଳମ୍ବିତକରଣ

IV. ଦାବୀ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ?

I. ପାସପୋର୍ଟ

II. ବିଦ୍ୟାଳୟ ତ୍ୟାଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

III. ଜନ୍ମକୁଣ୍ଡଳୀ

IV. ଜନ୍ମ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାକୁ ବିପରୀତରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ?

I. ଦୈନିକ ଜଗ୍

II. ନିଷିଦ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ

III. ଅଳସୁଆ ପ୍ରକୃତି

IV. ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରତା (ବିଳମ୍ବତା)

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର କେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସମସ୍ତ ନକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ବିପରୀତ କାରକ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଙ୍କ (କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅନୁକୂଳ କାରକ ପାଇଁ ବିଯୁକ୍ତ ଅଙ୍କ) ପ୍ରଦାନ କରେ ?

I. ନିର୍ଣ୍ଣୟ

II. ଏକପକ୍ଷୀୟ

III. ସାଂଖ୍ୟିକୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

IV. କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଅବସ୍ଥା

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ______________ ରେ ସେହିମାନେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁହାର, ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାନକ ଜୀବନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁରୂପ ଥାଏ ।

I. ମାନକ ଜୀବନ

II. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟ

III. ଉପ-ମାନକ ଜୀବନ

IV. ଅସ୍ୱୀକୃତ ଜୀବନ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଅମୃତା ଗର୍ଭବତୀ ଅଛି । ସେ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି । ନିମ୍ନ ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଅମୃତାକୁ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକକୁ ଚୟନ କରିବାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ବିକଳ୍ପ ହେବ? ସବୁଠୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିକଳ୍ପକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

I. ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକୃତି

II. ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି

III. ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା

IV. ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ଧାରା ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତି

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ନିମ୍ନ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ?

I. 26 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ସବିତା, ଯିଏ ଏକ IT କମ୍ପାନୀରେ ଏକ ସଫ୍ଟୱେର ଇଞ୍ଜିନିୟର ରୂପେ କାମ କରେ

II. 50 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ମହେଶ, ଯିଏ ଏକ କୋଇଲା ଖଣିରେ କାମ କରେ

III. 28 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ସତୀଶ, ଯିଏ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ କାମ କରେ ଏବଂ ଟ. 1 କୋଟିର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି

IV. 30 ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ପ୍ରବୀଣ, ଯିଏ ଏକ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟଲ ଷ୍ଟୋରରେ କାମ କରେ ଏବଂ 10 ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ (ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ) ବୀମା ଯୋଜନା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ସିନା ତୀବ୍ର ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି । ସେ ଏକ ବୀମା ଯୋଜନା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି । ଏହି ପ୍ରକରଣରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ______________ ର ଉପଯୋଗ କରିବାର ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ସବୁଠୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିକଳ୍ପର ଚୟନ କରନ୍ତୁ ।

I. ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପଦ୍ଧତି

II. ସାଂଖ୍ୟିକୀ ପଦ୍ଧତି

III. ଉପରୋକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ବି ଯେହେତୁ ମଧୁମେହ ଭଳି ଏକ ରୋଗ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ବଡ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ

IV. ଉପରୋକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ବି ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ମଧୁମେହ ପ୍ରକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ସିଧାସଳଖ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ସନ୍ତୋଷ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି । ତାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁହାର ମାନକ ଜୀବନଠାରୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ କମ୍ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ କମ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ । ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସନ୍ତୋଷକୁ ______________ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯିବ ।

I. ମାନକ ଜୀବନ

II. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟ

III. ଉପମାନକ ଜୀବନ

IV. ଅସ୍ୱୀକୃତ ଜୀବନ

ସ୍ୱ - ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟସବୁର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଦାବୀ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଜନ୍ମକୁଣ୍ଡଳୀ ଏକ ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ନିଷିଦ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୀମାଯୋଗ୍ୟତାକୁ ବିପରୀତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ସାଂଖ୍ୟିକୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମସ୍ତ ନକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ବିପରୀତ କାରକ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଙ୍କ (କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅନୁକୂଳ କାରକ ପାଇଁ ବିଯୁକ୍ତ ଅଙ୍କ) ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ମାନକ ଜୀବନ ରେ ସେହିମାନେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ମୃତ୍ୟୁହାର, ମୃତ୍ୟୁହାର ସାରଣୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାନକ ଜୀବନଗୁଡିକ ଅନୁରୂପ ଥାଏ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଅମୃତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତା' ଗର୍ଭଧାରଣକୁ ବିଚାର କରି, ସର୍ବୋତ୍ତମ ଚୟନ ଯାହାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଚୟନ କରିପାରେ, ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ଧାରା ସହିତ ଅମୃତାକୁ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧାତ୍ମକ ଧାରା, ଧରନ୍ତୁ ପ୍ରସବର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଗର୍ଭଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ବୀମା ପ୍ରଦାନକୁ ସୀମିତ କରିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ମହେଶର ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ କାରଣ ତା' ବୟସ ଅଧିକ (50 ବର୍ଷ) ଅଟେ ଏବଂ ତାର କାମ ସଫ୍ଟୱେର, ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଉଦ୍ୟୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାମ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସିନା ଯିଏ ତୀବ୍ର ମଧୁମେହରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି, ତାର ପ୍ରକରଣ ଭଳି ଏକ ଜଟିଳ ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ବେଳେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପଦ୍ଧତିର ଉପଯୋଗ କରିବ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସନ୍ତୋଷକୁ ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ସଙ୍କଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 16

ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟ ରାଶିପ୍ରଦାନ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଦାବୀର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଦାବୀ ଗୁଡିକ କେମିତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଏ, ଏହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ । ତା ପରେ ଏହା ଦାବୀସବୁର ପ୍ରକାରକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ । ପରିଶେଷରେ ଆପଣ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଫର୍ମଗୁଡିକ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ଅଗ୍ରାହ୍ୟତାଠାରୁ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଥିବା ସୁରକ୍ଷା କବଚ (ନିର୍ବିବାଦତା ଧାରା ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀ ହିତ ସୁରକ୍ଷା ବିନିୟମ) ଯଦି ବୀମିତଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଲୁଚାଯାଇ ନ ଥିବ, ଏ ସବୁ ବିଷୟରେ ଜାଣିବେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ଦାବୀସବୁର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

A. *ଦାବୀସବୁର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା*

1. ଦାବୀର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀର ବାସ୍ତବ ପରୀକ୍ଷା ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଏକ ପଲିସୀ ଏକ ଦାବୀରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଜୀବନ ବୀମାର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସେହି ପଦ୍ଧତି ଜରିଆରେ ହୁଏ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଏକ ଦାବୀର ସମାଧାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଲାଭସବୁକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ଦାବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଘଟଣା ଘଟିବା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ କେତେକ ଦାବୀରେ, ଚୁକ୍ତି ଚାଲୁ ରହେ, ଅନ୍ୟଗୁଡିକରେ, ଚୁକ୍ତି ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 1 : ସଙ୍କଟ ଘଟଣା ଏବଂ ଦାବୀ

ଦାବୀଗୁଡିକ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ହୋଇପାରନ୍ତି :

- **i.** ଜୀବିତ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ଯଦିଓ ବୀମାଧାରକ ଜୀବିତ ଥାଏ ଏବଂ
- **ii.** ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ

ଚିତ୍ର 2: ଦାବୀଗୁଡିକ ର ପ୍ରକାର

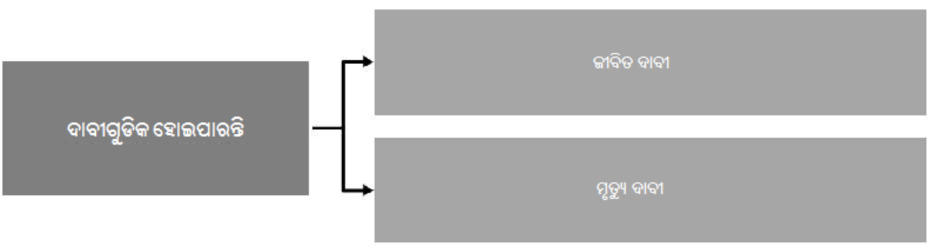

ଯେତେବେଳେ ଏକ **ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ** ବୀମାଧାରକର ମୃତ୍ୟୁରେ କେବଳ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଜୀବିତ ଦାବୀଗୁଡିକ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ଉପୁଜିଥାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଜୀବିତ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ଘଟଣାଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି :

i. ପଲିସୀର ପରିପକ୍ୱତା;

ii. ଏକ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଜୀବିତା ଲାଭ ଦେୟ ତାରିଖ ପହଞ୍ଚିବାରେ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଏକ କିସ୍ତି ;

iii. ଏକ ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଲାଭ ରୂପେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷିତ ହେଉଥିବା ଗମ୍ଭୀର/ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ

iv. ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀ ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ

2. ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣା ଘଟିଛି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

i. ଏକ ଜୀବିତ ଦାବୀର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଘଟଣାଟି ଘଟିଛି ।

ii. ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ଏବଂ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ କିସ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକ ସହଜରେ ସିଦ୍ଧି କରାଯାଏ ଯେହେତୁ ସେଗୁଡିକ ସେହି ତାରିଖସବୁ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେଉଁସବୁକୁ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ପରିପକ୍ୱତା ତାରିଖ ଏବଂ ସେହି ତାରିଖସବୁ ଯେତେବେଳେ ଏକ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୀବିତ ଲାଭର କିସ୍ତିଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଚୁକ୍ତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ।

iii. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାବୀରେ ନ ଥିବା ଭଳି, ଏଇଠି ଚୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଥିବା ରାଶିକୁ ଫେରସ୍ତ ପାଇବା ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା ଘଟଣାଟି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ସମର୍ପଣ ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ସାଧାରଣତଃ ପରିପକ୍ୱତା ପୂର୍ବ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଏକ ଦଣ୍ଡ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଯଦି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାନ୍ତା ତା ଅପେକ୍ଷା ଏହା କମ୍ ହୋଇପାରେ ।

iv. ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଦାବୀସବୁ ତା'ଦାବୀ ସପକ୍ଷରେ ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ଥିବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରେକର୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଏ ।

ଜଟିଳତା ସେହି ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପୁଜିଥାଏ ଯାହାର ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଦାବୀ ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଥାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ପଲିସୀକୁ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଲାଭର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସେଭଳି ଏକ ରୋଗ ଘଟଣାରେ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ତା' ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବା । ଯଦି ଏହି ପଲିସୀକୁ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଇଥାଏ, ସମସ୍ତ ଲାଭ ସମନୁଦେଶିନୀକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ଯଦି ଏହା ବୈଧିକ ରୂପେ ଠିକ୍ ଅଟେ, ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରି ନ ପାରେ । ସେଭଳି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ; ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧୀୟ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ ରୂପେ, ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ସମନୁଦେଶିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଲାଭର ପରିମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଏକ ପରିପକ୍ୱତା କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ କିମ୍ବା ଏକ ସମର୍ପଣ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି ଆଡକୁ ଗତି କରାଏ ଏବଂ ଆହୁରି ଅଧିକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ଦାବୀକୁ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଉ ଅଥବା କରାଯାଇ ନ ଥାଉ, ଏହାର ନିର୍ବିଶେଷରେ ଥାଏ । ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯିବା ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ଚାଲୁ ରହିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଏ ନାହିଁ ।

3. ଦାବୀସବୁର ପ୍ରକାର

ପଲିସୀ ଅବଧି ସମୟରେ ନିମ୍ନ ଦେୟସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ:

a) ଜୀବିତ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ

ପଲିସୀର ଅବଧି ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବୀମିତକୁ ଆବର୍ତ୍ତକ ଦେୟ ସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବିତ ଲାଭ କିସ୍ତି ପରେ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିପ୍ରଦାନର ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କରିବା ପରେ ପଲିସୀ ବଣ୍ଡକୁ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ।

b) ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ

ପଲିସୀଧାରୀ ତା' ପଲିସୀ ପରିପକ୍ୱତା ପୂର୍ବ ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ବିକଳ୍ପର ଚୟନ କରେ । ଏହା ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ସମାପ୍ତି । ଏକ ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ କରାଯାଇପାରେ କେବଳ ଯଦି ଏହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥାଏ । ବୀମିତକୁ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ରାଶି ହେଉଛି ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥାଏ । ଏକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ (GSV) ମଧ୍ୟ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ବୀମିତକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକୃତ ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ GSV ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

c) ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଲାଭ

ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏକ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗର ନିଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ଅବସରରେ, ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ରୋଗଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଗମ୍ଭୀର ରୋଗଗୁଡିକର ସୂଚୀରେ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ଡାକ୍ତରଖାନା ସେବା ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତି ଅଧୀନରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଅବସରରେ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅନୁବୃଦ୍ଧି ରାଶିପ୍ରଦାନ କଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଚାଲୁ ରହେ ।

ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦାବୀ ଦେୟସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

d) ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ

ଏ ଭଳିଆ ଦାବୀ ସବୁରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତକୁ ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଏ, ଯଦି ବୀମିତ ଯୋଜନାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧିରେ ଜୀବିତ ରହେ । ଏହାକୁ ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ କୁହାଯାଏ ।

i. **ସହଯୋଗୀ ଯୋଜନା:** ଏକ ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ରାଶି, ଯଦି ସହଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ, ହେଉଛି ବୀମା ରାଶି ଯୁକ୍ତ ସଂଚିତ ବୋନସ ବିଯୁକ୍ତ ଦେୟ ଯଥା ବାକିଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଓ ପଲିସୀ ଋଣ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁଧ ।

ii. **ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ (ROP) ଯୋଜନା:** କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବଧି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମକୁ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯାଏ ଯେତେବେଳେ ପଲିସୀ ପରିପକ୍ୱତା ଲାଭ କରେ ।

iii. **ୟୁନିଟ ଲିଙ୍କ୍ଡ ବୀମା ଯୋଜନା (ULIP) :** ୟୁଲିପଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ ରୂପେ ଫଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

iv. **ମନି-ବ୍ୟାକ ଯୋଜନା :** ମନି- ବ୍ୟାକ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜୀବିତ ଲାଭକୁ କାଟି ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

e) ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ

ଯଦି ବୀମିତ ତା’ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଉ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବାକି ଥିବା ପଲିସୀ ଋଣ ଓ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଯୁକ୍ତ ସେଗୁଡିକ ଉପରେ ସୁଧକୁ କାଟି ବୀମା ରାଶି ଯୁକ୍ତ ସଂଚିତ ବୋନସ, ଯଦି ସହଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ହେଉଛି ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ, ଯାହାକୁ ନାମୀତ କିମ୍ବା ସମନୁଦେଶିନୀ ଅଥବା ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ, ଯାହା ବି ସ୍ଥିତି ହୋଇଥାଉ, ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ମୃତ୍ୟୁ ଫଳରେ ଚୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତିର ସଙ୍କେତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ହୋଇପାରେ:

- ✓ ଶୀଘ୍ର (ତିନି ବର୍ଷଠାରୁ କମ୍ ପଲିସୀ ଅବଧି) କିମ୍ବା
- ✓ ଅଣ - ଶୀଘ୍ର (ତିନି ବର୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ)

ନାମୀତ ଅଥବା ସମନୁଦେଶିନୀ ଅଥବା ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ, ତାରିଖ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

i. ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଫର୍ମ

ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ରେ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

- ✓ ନାମୀତ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ଫର୍ମ
- ✓ ପୋତା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପୋଡା ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- ✓ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- ✓ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
- ✓ ପୋଲିସ ପ୍ରତିବେଦନା ଯେପରିକି ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ପ୍ରତିବେଦନା (FIR), ମୃତ୍ୟୁ-ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନା, ପୋଷ୍ଟ-ମଟମ ପ୍ରତିବେଦନା, ଅନ୍ତିମ ପ୍ରତିବେଦନାର ପ୍ରମାଣିତ କୋର୍ଟ ପ୍ରତିଲିପି ଯାହାସବୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ
- ✓ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ନଗରପାଳିକା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀକରାଯାଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି

ଚିତ୍ର 3 : ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଫର୍ମ

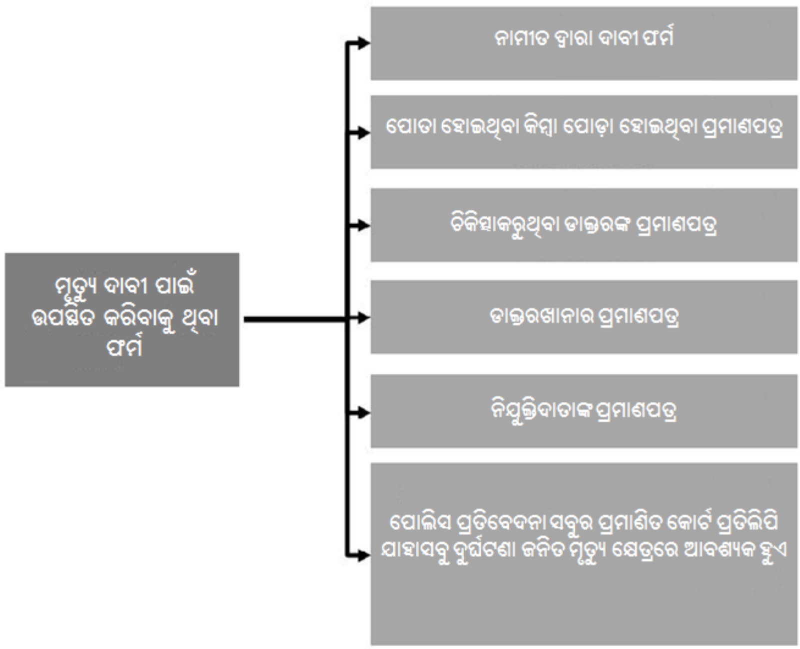

ii. ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ/ଅସ୍ୱୀକୃତି

ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରେ । ଦାବୀକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ରଖାଯିବା ସମୟରେ, ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡେ ଯେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ କୌଣସି ଭୂଲ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି କିମ୍ବା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାକୁ ଲୁଚାଇଛି, ଚୁକ୍ତି ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯାଏ । ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ଲାଭ ଅପହୃତ ହେବ ।

iii. ଅନୁଭାଗ 45: ନିର୍ବିବାଦତା ଧାରା

ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଦଣ୍ଡ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 45 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଅନୁଭାଗ 45 ଉଲ୍ଲେଖ କରେ:

ଜୀବନ ବୀମାର କୌଣସି ପଲିସୀ ଉପରେ ଏହାକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖଠାରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ବିତିଯିବା ପରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏହି କାରଣରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବରେ କିମ୍ବା ଏକ ମେଡିକାଲ ଅଫିସର, କିମ୍ବା ରେଫରି, କିମ୍ବା ବୀମିତର ବନ୍ଧୁର କୌଣସି ପ୍ରତିବେଦନାରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉକ୍ତି (ତଥ୍ୟ) ଯାହାଫଳରେ ପଲିସୀ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବ, ଭୁଲ କିମ୍ବା ମିଥ୍ୟା ଥିଲା, ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ନ କରେ ଯେ ସେଭଳି ଉକ୍ତି ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲା କିମ୍ବା ସେହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ଲୁଚାଇଥିଲା ଯାହାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଓ ଏହାକୁ ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ପଲିସୀଧାରୀ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଉକ୍ତିଟି ମିଥ୍ୟା ଅଟେ କିମ୍ବା ଯେ ଏହା ସେହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ଲୁଚାଇଥିଲା ଯାହାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା:

ଯଦି ଏକ ପଲିସୀଧାରୀ, ପଲିସୀ ଜାରୀଠାରୁ 2 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ବି ସମୟରେ, ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟସୂଚନା ଲୁଚାଇଥିବ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ମିଥ୍ୟା ହୋଇଥିବ ।

2-ବର୍ଷ ଅବଧି ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କର ଏବଂ ନଜର ରଖ ଅବଧି ହୋଇଥାଏ, ଏହି ସମୟାବଧି ପରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉକ୍ତି ଦେଇଥିଲା ଓ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ଲୁଚାଇଥିଲା ଏବଂ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉକ୍ତିସବୁ ମିଥ୍ୟା ଥିଲା । ପ୍ରମାଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ହିଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା 2-ବର୍ଷ ଅବଧି ପରେ ଏକ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରେ ।

iv. ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରକଳ୍ପନା

ସମୟ ସମୟରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି କେଉଁଠି ଅଛି, ତା' ବିଷୟରେ କୌଣସି ସୂଚନା ନ ଥିବାରୁ ସେ ନିଖୋଜ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ପ୍ରତିବେଦନା ଦିଆଯାଏ । ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରକଳ୍ପନା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯଦି ତା' ବିଷୟରେ ସାତ ବର୍ଷ ଧରି ଶୁଣାଯାଇନାହିଁ । ଯଦି ନାମୀତ କିମ୍ବା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଦାବୀ କରେ ଯେ ଜୀବନ ବୀମିତ ନିଖୋଜ ହୋଇଛି ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମୃତ ବୋଲି ପ୍ରକଳ୍ପନା କରିବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ସୁଯୋଗ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଠାରୁ ଏକ ନ୍ୟାୟିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଣିବା ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି । ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରକଳ୍ପନା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିମିୟମସବୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, ଏକ ରିହାତି ରୂପେ, ସାତ ବର୍ଷ ସମୟାବଧିର ପ୍ରିମିୟମକୁ ଛାଡିଦେଇପାରନ୍ତି ।

4. ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଆଇ ଆର ଡି ଏ (ପଲିସୀଧାରୀ ହିତର ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମ, 2002 ନିମ୍ନ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛନ୍ତି :

ବିନିୟମ 8: ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା

i. ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ମୁଖ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବ ଯେଉଁସବୁକୁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଦାବୀର ସହାୟକ ରୂପେ ଏକ ଦାବୀକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ii. ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ବିନା ବିଳମ୍ବରେ ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଦେବ । ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକତାକୁ, ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ତୁରନ୍ତ ଉପସ୍ଥିତ କରାଯିବ ଏବଂ ଆଂଶିକ ରୂପେ ନୁହେଁ ।

iii. ଏକ ଜୀବନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀକୁ, ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ କାଗଜପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କିମ୍ବା ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଖଣ୍ଡନ କରାଯିବ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେଉଁଠି ଏକ ଦାବୀର ପରିସ୍ଥିତି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମତରେ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ, ଏହା ସେଭଳି ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ଅତିକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ ଓ ପୂରା କରିବ, କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିବା ସମୟଠାରୁ 6 ମାସଠାରୁ ଅଧିକ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

iv. ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 47 ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଯେଉଁଠି ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି କିନ୍ତୁ ପ୍ରାପ୍ତକାରୀର ଯଥାର୍ଥ ଚିହ୍ନଟକରଣ (ପରିଚୟ) ର କୌଣସି ବି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ, ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରାପ୍ତକାରୀର ଲାଭ ସକାଶେ ରାଶିକୁ ଧାରଣ କରି ରଖିବ ଏବଂ ସେହି ରାଶି ଏକ ଅନୁସୂଚୀତ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଥିବା ଏକ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହାର ହିସାବରେ ସୁଧ ଅର୍ଜିତ କରିବ (ସମସ୍ତ କାଗଜପତ୍ର ଓ ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ପରେ 30 ଦିନଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ) ।

v. ଯେଉଁଠି ଉପ-ବିନିୟମ (iv) ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା କାରଣଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଏକ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଏକ ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷରୁ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦାବୀ ଉପରେ ସେହି ହାରରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଯାହା ସେହି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ହାରଠାରୁ 2% ଅଧିକ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିବ ।

5. ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଭୂମିକା

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦାବୀ ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରିବାରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏଗୁଡିକର ଉପସ୍ଥାପନରେ ସହାୟତା କରିବାରେ ନାମୀତ/ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭବ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିଭାଇବା ବ୍ୟତୀତ, ସେଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ସଦ୍ଭାବ ଜାତ ହୁଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ମୃତବ୍ୟକ୍ତିର ପରିବାରଠାରୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ରେଫରାଲ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଅନେକ ଅବସର ରହେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 7

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଠି ଅତ୍ୟୁତ୍ତମ ରୂପେ ଦାବୀର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ?

I. ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁରୋଧ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍

II. ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ଦାବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍

III. ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ଦାବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବଚନବଦ୍ଧତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍

IV. ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ଏକ ଅନୁରୋଧ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ

ସାରାଂଶ

- ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ଦାବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଏକ ଦାବୀ ଜୀବିତ ଦାବୀ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ହୋଇପାରେ । .ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ କେବଳ ଜୀବନ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଜୀବିତ ଦାବୀ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।
- ଏକ ଜୀବିତ ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଘଟଣାଟି ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଘଟିଛି ।
- ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ନିମ୍ନ ରାଶିପ୍ରଦାନସବୁ ହୋଇପାରେ:
  - ✓ **ଜୀବିତ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ**
  - ✓ **ପଲିସୀର ସମର୍ପଣ**
  - ✓ **ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଲାଭ**
  - ✓ **ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ**
  - ✓ **ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ**
- ବୀମା ଅଧିନିୟମର ଅନୁଭାଗ 45 (ନିର୍ବିବାଦତା ଧାରା) ବୀମିତକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ଅଗ୍ରାହ୍ୟତାଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ, ଯଦି ପଲିସୀ ଦୁଇ ବର୍ଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଛି ଏବଂ ବୀମିତ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଲୁଚାଇ ନ ଥିବ ।
- ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀ ହିତର ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମ, 2002 ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଆଇଆରଡିଏ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ କିମ୍ବା ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ସୁରକ୍ଷାକବଚ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ଦାବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୁକ୍ତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନରେ ପଲିସୀସବୁର ଏକ ସୂଚୀ ଦିଆଯାଇଛି । ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଦାବୀ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଆବର୍ତ୍ତିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ରୂପେ କରାଯାଏ ?

I. ମନି-ବ୍ୟାକ ପଲିସୀ

II. ୟୁନିଟ୍ ଲିଙ୍କ୍ଡ ବୀମା ପଲିସୀ

III. ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ପଲିସୀ

IV. ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ମହେଶ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଥିବା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି । ସେ କରଣ ସପକ୍ଷରେ ପଲିସୀର ନିରଙ୍କୁଶ ହସ୍ତାନ୍ତରିକରଣ/ସମର୍ପଣ କରିଛି । ମହେଶ ଏକ ହୃଦ୍ଘାତରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ଅନୁବୃଦ୍ଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଟ. 50,000 ର ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଏ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କାହାକୁ ଦେୟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ?

I. ମହେଶ

II. କରଣ

III. ଦେୟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ମହେଶ ଓ କରଣ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ରୂପେ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯିବ

IV. ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବି ନୁହେଁ କାରଣ ମହେଶ ହୃଦ୍ଘାତରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ପଲିସୀଟି କରଣ ସପକ୍ଷରେ ସମନୁଦେଶିତ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ଏକ କାର ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ପ୍ରବୀଣର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ଲାଭଗ୍ରହୀତା ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଦାଖଲ କରେ । ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ ଯାହାକୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ତୁଳନାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରେରେ ଦାଖଲ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ?

I. ପୋତା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

II. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

III. ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

IV. ମୃତ୍ୟୁ-ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ମୃତ୍ୟୁଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ ?

I. ଯଦି ବୀମିତ ପଲିସୀ ଅବଧିର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ

II. ଯଦି ବୀମିତ ପଲିସୀ ଅବଧିର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ

III. ଯଦି ବୀମିତ ପଲିସୀ ଅବଧିର ସାତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ

IV. ଯଦି ବୀମିତ ପଲିସୀ ଅବଧିର ଦଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନରେ କେତେକ ଘଟଣା ଦିଆଯାଇଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଜୀବିତ ଦାବୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି । ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ଯେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୂଲ ଅଟେ ?

I. ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀର ପରିପକ୍ୱତାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ

II. ଏକ ମନି -ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୀବିତାଲାଭ ଦେୟ ତାରିଖ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଦେୟଥିବା ଏକ କିସ୍ତି

III. ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ଲାଭ ରୂପେ ସୁରକ୍ଷିତ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ

IV. ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବୃତ୍ତିଦାନ (ବନ୍ଦୋବସ୍ତୀ) ପଲିସୀର ସମର୍ପଣରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟ

ପ୍ରଶ୍ନ 6

ଏକ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୀବିତାଲାଭ ଦେୟ ତାରିଖ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଦେୟରାଶିକୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଦାବୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯିବ ?

I. ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ

II. ପରିପକ୍ୱତା ଦାବୀ

III. ଆବର୍ତ୍ତିକ ଜୀବିତ ଦାବୀ

IV. ସମର୍ପଣ ଦାବୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 7

ଶଙ୍କର ଏକ 10 ବର୍ଷୀୟ ୟୁନିଟ୍ ଲିଙ୍କ୍ଡ ବୀମା ଯୋଜନା କ୍ରୟ କଲା । ଯଦି ସେ ପଲିସୀର ପରିପକ୍ୱତା ପୂର୍ବରୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ?

I. ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ଫଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ କୁ

II. ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ଫଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକକୁ

III. ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର ସଂଚୟ ଜମା ତୁଳନାରେ 2% ଅଧିକ ସୁଧ ହାର ସହିତ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ

IV. ସମର୍ପଣ ମୂଲ୍ୟକୁ

ପ୍ରଶ୍ନ 8

ଦାବୀଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ (ଶୀଘ୍ର କିମ୍ବା ଅଣ-ଶୀଘ୍ର) ଉପରେ ଆଧାର କରି, ବିଷମ ଗୋଟିକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ?

I. ରମ୍ୟା ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର 6 ମାସ ପରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ

II. ମନୋଜ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ

III. ଡେଭିଡ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର ଅଢ଼େଇ ବର୍ଷ ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ

IV. ପ୍ରବୀଣ ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବାର ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ

ପ୍ରଶ୍ନ 9

ନିମ୍ନରେ ବୀମାଧାରକର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ସମସ୍ତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ (ସାମାନ୍ୟ) ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ଏକ ସୂଚୀ ଦିଆଯାଇଛି । ବିଷମ ଗୋଟିକୁ ଚୟନ କରନ୍ତୁ ଯାହାକୁ କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

I. ମୃତ୍ୟୁ-ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନା

II. ଦାବୀ ଫର୍ମ

III. ପୋତା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

IV. ଡାକ୍ତରଖାନାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ପ୍ରଶ୍ନ 10

ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀ ହିତର ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମ, 2002 ଅନୁସାରେ, ଏକ ଜୀବନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀକୁ, ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ କାଗଜପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ କେତେ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡନ କରାଯିବ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ?

I. 7 ଦିନ
II. 15 ଦିନ
III. 30 ଦିନ
IV. 45 ଦିନ

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏକ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ଦେୟପ୍ରଦାନ ଆବର୍ତ୍ତିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ରୂପେ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ. 50,000 ର ସମଗ୍ର ଦେୟ କରଣକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଯେହେତୁ ପଲିସୀଟି ନିରଙ୍କୁଶ ରୂପେ କରଣ ସପକ୍ଷରେ ସମନୁଦେଶିତ କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ନାମୀତ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀ ଫର୍ମ, ପୋତା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଡାକ୍ତରଖାନାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଭଳି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ତଥା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ପ୍ରଥମ ସୂଚନା (**FIR**), ମୃତ୍ୟ-ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନା, ପୋଷ୍ଟ-ମଟମ ପ୍ରତିବେଦନା, ଅନ୍ତିମ ପ୍ରତିବେଦନା ଇତ୍ୟାଦି ହେଉଛନ୍ତି ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଯେଉଁସବୁକୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ ତୁଳନାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଯଦି ବୀମିତ ପଲିସୀ ଅବଧିର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀକୁ ଶୀଘ୍ର ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବିକଳ୍ପ **I** ଭୁଲ ଅଟେ । ଏକ ଅବଧି ବୀମା ପଲିସୀର ପରିପକ୍ୱତାରେ କୌଣସି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 6

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଏକ ମନି-ବ୍ୟାକ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୀବିତାଲାଭ ଦେୟ ତାରିଖ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଦେୟ ରାଶିକୁ ଆବର୍ତ୍ତିକ ଜୀବିତ ଦାବୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯିବ ।

ଉତ୍ତର 7

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II

ଯଦି ଶଙ୍କର ULIP ପଲିସୀର ପରିପକ୍ୱତା ପୂର୍ବରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ, ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ଫଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଉତ୍ତର 8

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV

ବିକଳ୍ପ **IV** ବିଷମ ଅଟେ କାରଣ ଏହାକୁ ଏକ ଅଣ-ଶୀଘ୍ର ଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ । ବିକଳ୍ପ **I, II,** ଓ **III** କୁ ଶୀଘ୍ର ଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ଉତ୍ତର 9

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I

ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୃତ୍ୟୁ-ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନାକୁ ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଯେପରିକି ଦାବୀ ଫର୍ମ, ପୋତା ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ପୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଡାକ୍ତରଖାନାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର କୁ ଜୀବନ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ସମସ୍ତ ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 10

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III

ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀ ହିତର ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମ, 2002 ଅନୁସାରେ, ଏକ ଜୀବନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀକୁ, ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ କାଗଜପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡନ କରାଯିବ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

SECTION 3
HEALTH INSURANCE

ଅଧ୍ୟାୟ 17

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ପରିଚୟ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ସମୟ ଅନୁକ୍ରମେ କେମିତି ବିକଶିତ ହେଲା, ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ତା' ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବ । ବୀମା କ'ଣ ଅଟେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ସ୍ତର ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ । ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଅବଗତ ହେବେ । ପରିଶେଷରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଖେଳାଳୀ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ'ଣ ଅଟେ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ସ୍ତର
C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ପ୍ରକାର
D. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ
E. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା – ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟଠାରୁ ପ୍ରଗତି
F. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ୍ :

1. ବୀମାର ବିକାଶ କେମିତି ହେଲା, ଏହା ବୁଝିବାରେ ।
2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପ୍ରକାର ଓ ସ୍ତରଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
3. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକର ଏବଂ ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟଠାରୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଗତି ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
4. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର କୁ ଜାଣିବାରେ ।
5. ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର କୁ ଜାଣିବାରେ ।

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ'ଣ ଅଟେ ?

ଆପଣ "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହିଁ ସମ୍ପଦ" କଥନ ଟି ଶୁଣିଥିବେ । ଆପଣ କେବେ ବି ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି କି ବାସ୍ତବରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଅଟେ ? 'Health' ଶବ୍ଦ 'hoelth' ଶବ୍ଦଠାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଶରୀରର ଦୃଢ଼ତା' ।

ପୁରାତନ କାଳରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଏକ 'ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ' ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ରୋଗକୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପାପ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଉଥିଲା । ଏହା ହିପୋକ୍ରେଟସ (ଖ୍ରୀ.ପୂ. 460 ଠାରୁ 370 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଥିଲେ ଯିଏ ରୋଗ ପଛରେ ଥିବା କାରଣଗୁଡିକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ପରିବେଶ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ରୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ର ଆୟୁର୍ବେଦ ଯାହା ହିପୋକ୍ରେଟସ ଙ୍କ ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ଚାରୋଟି ତରଳ ପଦାର୍ଥ (ରକ୍ତ, ହଳଦିଆ ପିତ୍ତ, କଳା ପିତ୍ତ ଏବଂ କଫ) ର ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସନ୍ତୁଳନ ରୂପେ ବିଚାର କରେ ଏବଂ ଏହି ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଗୁଡିକର ଅସନ୍ତୁଳନ ଅସ୍ୱସ୍ଥତା ର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ସୁଶ୍ରୁତ, ଭାରତୀୟ ବୈଦ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ର ର ଜନକ ଙ୍କୁ ଏପରିକି ଜଟିଳ ଶଲ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନର ଶ୍ରେୟ ଦିଆଯାଏ ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ସମୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଜ୍ଞ ଥିଲା ।

ସମୟାବଧି କ୍ରମେ, ଆଧୁନିକ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ର ଏକ ଜଟିଳ ବିଜ୍ଞାନ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆଧୁନିକ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ କେବଳ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ହୋଇ ରହି ନାହିଁ ଅପିତୁ ରୋଗର ନିବାରଣ ଏବଂ ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତାରେ ବୃଦ୍ଧି କୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏକ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ପରିଭାଷା ହେଉଛି ତାହା ଯାହାକୁ 1948 ରେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଛି; ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ସାମାଜିକ କୁଶଳତା ର ଏକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କେବଳ ରୋଗର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ।"ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖାଯାଇପାରେ ଯେ ଆୟୁର୍ବେଦ ଭଳି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବିଜ୍ଞାନ ଅତିପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେ ଭଳି ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥିଲା ।

ପରିଭାଷା

ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (WHO): ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ସାମାଜିକ କୁଶଳତା ର ଏକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କେବଳ ରୋଗର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ର ନିର୍ଦ୍ଧାରକ

ସାଧାରଣତଃ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ନିମ୍ନ କାରକଗୁଡିକ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥାନ୍ତି :

a) ଜୀବନଶୈଳୀ କାରକ

ଜୀବନଶୈଳୀ କାରକ ଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ସେଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଅଧିକାଂଶତଃ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରେ ଥାଆନ୍ତି । ଉ.ସ୍ୱ. ବ୍ୟାୟାମ କରିବା ଓ ସୀମା ଭିତରେ ଖାଇବା, ବ୍ୟସ୍ତତା କୁ ଏଡାଇବା ଏବଂ ସେଭଳିଆ କାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଡ଼େ ଗତି କରାନ୍ତି; ଏବଂ ଖରାପ ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଯଥା: ଧୂମ୍ରପାନ, ଡ୍ରଗ୍ ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ, ଅସୁରକ୍ଷିତ ଯୌନ-ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଗତିରହିତ (ମନ୍ଦ) ଜୀବନ ଶୈଳୀ (ବ୍ୟାୟାମ ରହିତ) ଇତ୍ୟାଦି କ୍ୟାନସର, ଏଡ୍ସ, ଉଚ୍ଚରକ୍ତଚାପ ଏବଂ ମଧୁମେହ, ମାତ୍ର କେତେକ ର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଭଳି ରୋଗ ଆଡ଼େ ଗତି କରାନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ସେଭଳି ଆଚରଣ କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ/ପ୍ରଭାବିତ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ସଂକଟକାଳୀନ ଭୂମିକା ରହିଛି (ଉ.ସ୍ୱ. ଯେଉଁମାନେ ଡ୍ରଗ୍ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି, ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅଜମାନତୀୟ କାରାବାସରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା, ତମ୍ବାଖୁ

ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ କରି ଲାଗୁକରିବା ଇତ୍ୟାଦି), ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ୱ ଜୀବନ ଶୈଳୀ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ହେଉଥିବା ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟାତ୍ମକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ।

b) ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ

ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ପୌଷ୍ଟିକ ଆହାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି, ଯାହାର ଅଭାବ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଖାଯାଏ । ଇନଫ୍ଲୁଏଞ୍ଜା ଓ ଚିକେନ୍ପକ୍ସ (ଛୋଟ ମାତା) ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗସବୁ ଖରାପ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ବିଜ୍ଞାନ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରନ୍ତି, ମ୍ୟାଲେରିଆ ଓ ଡେଙ୍ଗୁ ଭଳି ରୋଗସବୁ ଖରାପ ପରିବେଶୀୟ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି କେତେକ ରୋଗ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଜାତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ଉ.ସ୍ୱ. କେତେକ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ଉଦ୍ୟୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଲୋକେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଆପଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ଶୀକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଥା: ଆଜବେସଟସ୍ ନିର୍ମାଣ ର ଶ୍ରମିକ ମାନେ ଆଜବେସ୍ଟସ୍ ଏବଂ କୋଇଲା ଖଣି ଶ୍ରମିକମାନେ ଫୁସଫୁସ୍ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

c) ଆନୁବଂଶିକ କାରକ

ରୋଗଗୁଡ଼ିକ ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରୁ ଛୁଆମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଜିନ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରିତ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଆନୁବଂଶିକ କାରକଗୁଡ଼ିକର ପରିଣାମରେ ଜାତି/କୁଳ, ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏପରିକି ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି ବିଶ୍ୱ ସାରା ପ୍ରସାରିତ ଜନ ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରବୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଅଟେ ଯେ ଏକ ଦେଶର ସାମାଜିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ଏହାର ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏକ ସ୍ୱସ୍ଥ ଜନ ସମୁଦାୟ ନା କେବଳ ଆର୍ଥିକ ଗତିବିଧି ପାଇଁ ଫଳପ୍ରଦ/ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ କର୍ମଚାରୀ ଯୋଗାଇଥାଏ, ଅପିତୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସଂସାଧନସବୁକୁ ମୁକ୍ତ ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ ଯାହା ଭାରତ ଭଳି ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରରେ, ଅସ୍ୱସ୍ଥତା/ଖରାପ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ହାନି, ଦୈନିକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସଂପାଦନ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମତାର କାରଣ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆଡକୁ ଠେଲି ଦେଇପାରେ ଓ ଏପରିକି ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ମଧ୍ୟ କାରଣ ହୋଇପାରେ

ଏ ପ୍ରକାରେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ, ସରକାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜନସମୁଦାୟକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ କୁଶଳତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସକାଶେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାରେ ଅଭିଗମନ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ନେଇଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ 'ଖର୍ଚ୍ଚ' ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର GDP ର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଣେ ଯେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ।

B. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସ୍ତର*

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି କରିବା, ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା, ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା କିମ୍ବା ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରି ବିଭିନ୍ନ ଏଜେନ୍ସି ଓ ପ୍ରଦାନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ସେବା ସମୂହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବାପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ନିମ୍ନସବୁ ହେବା ଉଚିତ୍ :

- ଲୋକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ
- ବ୍ୟାପକ
- ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ସମୁଚିତ
- ସହଜ ରେ ଉପଲବ୍ଧ
- ସମର୍ଥ

ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ପାଇଁ ସମାନ ସ୍ତରର ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା (ଇନଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍ଚର) ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ନା ସଂଭବ ଅଟେ ନା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧାସବୁ ଜନସମୁଦାୟ ପାଇଁ ରୋଗ ର ବ୍ୟାପକତା ର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଥର ଜ୍ୱର, ଥଣ୍ଡା, କଫ, ଚର୍ମ ଏଲର୍ଜି ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଥଣ୍ଡା ଓ କଫ ତୁଳନାରେ ହେପାଟାଇଟିସ୍ B ରେ ତାହାର ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ଅଟେ ।

ସେହିଭଳି, ସେହି ଏକା ବ୍ୟକ୍ତିର ହେପାଟାଇଟିସ B ତୁଳନାରେ ହୃଦ୍ ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ସଂକଟମୟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା କମ୍ ଅଟେ । ତେଣୁ, କୌଣସି ବି କ୍ଷେତ୍ର ଏକ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ସହର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ହେଉ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧା ଗୁଡିକ ର ସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ସେହି କ୍ଷେତ୍ର ର ସୂଚକ କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କାରକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହେବ, ଯେପରି କି :

- ✓ ଜନସଂଖ୍ୟା ର ଆକାର
- ✓ ମୃତ୍ୟୁ ହାର
- ✓ ରଗ୍ଣତା ହାର
- ✓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ହାର
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ତଥା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
- ✓ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାଧାରଣ ପୌଷ୍ଟିକତା ସ୍ଥିତି
- ✓ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରକ ଯେପରି କି ଏହା ଏକ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ର ଅଥବା ଏକ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ
- ✓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଣାଳୀ, ଉ.ସ୍ୱ. ହୃଦୟରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଡାକ୍ତରମାନେ ଏକ ଗ୍ରାମ ରେ ହଠାତ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ସହର ରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବେ ।
- ✓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀର କେତେ ମାତ୍ରା ବ୍ୟବହୃତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି
- ✓ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକ ଯଥା: ସାମର୍ଥ୍ୟ

ଉପରୋକ୍ତ କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରସବୁ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଭିଗମ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତି ।

C. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ର ପ୍ରକାର*

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ଅନୁସାରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ:

1. ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଡାକ୍ତର, ନର୍ସ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ କ୍ଲିନିକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ, ଯାହା ସହିତ କୌଣସି ରୋଗ ପାଇଁ ରୋଗୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ସଂପର୍କ କରାଯାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ରୋଗୀ ପାଇଁ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ବିନ୍ଦୁ ।

ବିକଶିତ ଦେଶ ଗୁଡିକରେ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉପରେ ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ବ୍ୟାପକ, ଜଟିଳ ଏବଂ ଚିରକାଳୀନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରାଯାଏ । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସଂସ୍ଥାନଗୁଡିକ ନିବାରଣାତ୍ମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା, ଟୀକା, ଜାଗୃତତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକ ପାତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ରୋଗୀକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ତରର ବିଶେଷଜ୍ଞ ପାଖକୁ ପଠାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜ୍ୱର ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ନିଦାନ ଡେଙ୍ଗୁ ଜ୍ୱର ର ସୂଚକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ କିଛି ଔଷଧ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବ କିନ୍ତୁ ରୋଗୀକୁ ବିଶେଷୀକୃତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରାଥମିକ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଡାକ୍ତର ଏକ 'ପରିବାର ଡାକ୍ତର' ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ କୌଣସି ଛୋଟ ରୋଗ/ଅସୁସ୍ଥତା ପାଇଁ ବି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁବଂଶିକ କାରକଗୁଡିକ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାରେ ଏବଂ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ ମେଡିକାଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଡାକ୍ତର ପିତା/ମାତା ଙ୍କ ମଧୁମେହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଇତିହାସ ଥିବା ଏକ ରୋଗୀକୁ ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ମଧୁମେହ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଯୁବା ବୟସରୁ ଜୀବନଶୈଳୀ ପ୍ରତି ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଏକ ଦେଶ ସ୍ତରରେ, ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଖେଳାଳୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ । ସରକାରୀ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆକାର ଆଧାରରେ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

2. ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସେହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାଗୁଡିକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ମେଡିକାଲ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସଂପର୍କ ସାଧାରଣତଃ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସହିତ ନ ଥାଏ । ଏହା ଏକ ଗମ୍ଭୀର ରୋଗ ପାଇଁ ଅଳ୍ପାବଧି ସକାଶେ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ତୀବ୍ର ଯତ୍ନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଅନେକ ସମୟରେ (କିନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ) ଏକ ଅନ୍ତଃରୋଗୀ ରୂପେ, ଯେଉଁଥିରେ ତୀବ୍ର ଯତ୍ନ ସେବା (ଇଣ୍ଟେନ୍ସିଭ କେୟାର ସର୍ଭିସ), ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସୁବିଧା, ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା, ନିଦାନତ୍ମକ (ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ, ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ । ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସକ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ପଠାଇଦିଆଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମାଧ୍ୟମିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ସଂଯୁକ୍ତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏକ 'ଇନ୍-ହାଉସ' ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଚଳାଇଥାନ୍ତି ।

ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ, ମାଧମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ତାଲୁକା ବ୍ଲକ୍ ସ୍ତରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

3. ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସାଧାରଣତଃ ଆନ୍ତଃରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ/ମାଧମିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପଠାଯାଇଥିବା ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷଜ୍ଞାପ୍ରାପ୍ତ ପରାମର୍ଶାତ୍ମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଅଟେ । ତୃତୀୟକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ରାଜ୍ୟ ରାଜଧାନୀ ଗୁଡିକରେ ଏବଂ କେତେକ ଜିଲ୍ଲା ମୂଖ୍ୟାଳୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଆନ୍ତି ।

ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ସେଗୁଡିକ ଯାହା ପାଖରେ ଉନ୍ନତ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧାସବୁ ଏବଂ ମେଡିକାଲ ପ୍ରଫେସନଲମାନେ ଥାଆନ୍ତି । ଯାହା ମାଧମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀଗୁଡିକର ପରିସର ର ବାହାରେ ଅଟେ । ଉ.ସ୍ୱ. ଅନ୍କୋଲୋଜି (କ୍ୟାନସର ଚିକିତ୍ସା), ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ସୁବିଧା, ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ବିଶିଷ୍ଟ ଗର୍ଭାଧାନ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସେବାର ସ୍ତର ବଢିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସେବା ସହିତ ଜଡିତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସେବା ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସରଳ ହୋଇପାରେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ କଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ମାଧମିକ ସେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସେ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟଦାୟକ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ତୃତୀୟକ ସେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚେ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସେବା ପାଇଁ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା (ଆଧାରିକ ସଂରଚନା) ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ, ଗ୍ରାମ୍ୟ- ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କି ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତି ।

D. *ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରକ*

ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ତଥା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏଗୁଡିକ, ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଣାଳୀର ଏବଂ ସଂରଚନାତ୍ମକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସଂଗଠନ ର ସ୍ୱରୂପ ଓ ବିସ୍ତାର କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ଏଗୁଡିକ ଉପରେ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

1. **ଡେମୋଗ୍ରାଫିକ୍ କିମ୍ବା ଜନସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି**

   a) ଭାରତ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଜନିସଂଖ୍ୟା ବହୁଳ ଦେଶ ।

   b) ଏହା ଆମକୁ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଏ ।

   c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସକ୍ଷମତା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସ୍ତରର ପ୍ରଭାବ ରହିଛି ।

2. **ସାମାଜିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି**

   a) ସହରୀକରଣ ରେ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଦାନରେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଠିଆ କରିଛି ।

   b) ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଖ୍ୟତଃ ମେଡିକାଲ ସୁବିଧା ସବୁର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ଅଭିଗମ୍ୟତା ତଥା ସାମର୍ଥ୍ୟ ର ଅଭାବ କାରଣରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାସବୁ ରହିଥାଏ ।

   c) ନିଜେ ବ୍ୟାୟାମ କରିବାର କମ ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଅଧିକ ଗତିହୀନ (ମନ୍ଦ) ଜୀବନଶୈଳୀ ଆଡକୁ ଗତି ନୂତନ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ଯେପରିକି ମଧୁମେହ ଓ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପ ର କାରଣ ହୋଇଛି ।

3. **ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା**

   a) ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସେହି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା କୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହା ଆଜି ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ ବଞ୍ଚି ରହିବ ।

   b) ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସ୍ୱାଧିନତା ସମୟର 30 ବର୍ଷଠାରୁ ଆଜି 60 ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି କିନ୍ତୁ ସେହି ଦୀର୍ଘତର ସମୟାବଧି ର ଗୁଣବତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ ନାହିଁ ।

   c) ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ 'ନୀରୋଗ ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା' ର ଏକ ନୂତନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆସିଛି ।

   d) ଏହା 'ଗେରିଆଟ୍ରିକ୍' (ବୃଦ୍ଧ ବୟସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକତା ର ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

E. *ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶ*

ଯେତେବେଳେ ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଉପରେ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିସବୁ ସହିତ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ, ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସୂଚୀତ କଲେ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ପରେ ପରେ ଆଣିଲେ । ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା, ତାର ବିବରଣ ଏଠି ଦିଆଯାଇଛି:

a) କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଯୋଜନା

ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଔପଚାରିକ ରୂପେ କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ଯୋଜନାର ଆରମ୍ଭ ହେବା ସହିତ ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକୁ 1947 ରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତାର କିଛି ସମୟ ପରେ, ଇ.ଏସ୍. ଆଇ. ଅଧିନିୟମ, 1948 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନା ଔପଚାରିକ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ଲୁ-କଲାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ର ନେଟୱର୍କ ଜରିଆରେ ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ESIC (କର୍ମଚାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୀମା ନିଗମ) ହେଉଛି ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଏଜେନ୍ସି ଯିଏ ଏହାର ନିଜ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀଗୁଡ଼ିକ ଚଳାଏ ଏବଂ ସରକାରୀ/ବେସରକାରୀ ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଚୁକ୍ତି କରେ ଯେଉଁଠି ଏହାର ନିଜ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଅଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଟ. 15,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଜୁରୀ ଅର୍ଜନ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅଂଶଦାୟୀ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠି କର୍ମଚାରୀ ଓ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଯଥାକ୍ରମେ ଦେୟ ରୋଲ ର 1.75% ଓ 4.75% ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି; ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ର 12.5% ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ।

ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସୁବିଧାସବୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ESIS ସୁବିଧାରେ ମୁକ୍ତି ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା

b) ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ଲାଭ

c) ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ

d) ରୋଗ ଓ ଉତ୍ତରଜୀବିତା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ମଜୁରୀ ରେ ହାନି ପାଇଁ ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ

e) କର୍ମଚାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର/ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟି କ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାଧିକୃତ ମେଡିକାଲ ଏଟେଣ୍ଡାଣ୍ଟ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଏ । ମାର୍ଚ୍ଚ 2012 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ESIS 65.5 ନିୟୁତ ଲାଭଗ୍ରାହୀମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

b) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା

ESIS ର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା (CGHS) ଆସିଲା, ଯାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ 1954 ରେ ଲାଗୁ କରାଗଲା । ଯାହା ପେନଶନ ପ୍ରାପ୍ତକାରୀ ତଥା ସିଭିଲିଏନ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରେ । ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ

ମେଡିକଲ ସେବା ଯୋଗାଇଦେବା ଏବଂ ଆଂଶିକରୂପେ ଏହାର ନିଧି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ରୂପେ ଓ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା (କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର) ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଏ ।

CGHS ର ନିଜସ୍ୱ ଡିସ୍ପେନ୍ସାରୀ, ପୋଲିକ୍ଲିନିକ୍ ଓ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେବାଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଏହା ସବୁ ପ୍ରଣାଳୀର ଔଷଧ, ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ ସିଷ୍ଟମ ରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସେବା, ମୁକ୍ତ ଡ୍ରଗ୍ସ, ପ୍ୟାଥୋଲୋଜି ଓ ରେଡିଓଲୋଜି, ଗମ୍ଭୀରରୂପେ ଅସୁସ୍ଥ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିବାସ ସ୍ଥାନୀୟ ଦର୍ଶନ, ବିଶେଷଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଂଶଦାନ ଅତି ନାମମାତ୍ର ଅଟେ ଯଦିଓ ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଏହାକୁ ବେତନ ମାନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ – ଟ. 15 ପ୍ରତିମାସ ଠାରୁ ଟ. 150 ପ୍ରତିମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

2010 ରେ, CGHS ରେ 3 ନୟୁତ ଲାଭଗ୍ରାହୀ ଠାରୁ ଅଧିକ କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା 8 00,000 ପରିବାର ଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱର ଏକ ସଦସ୍ୟତା ଆଧାର ରହିଥିଲା ।

c) ବାଣିଜ୍ୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ର ଜାତୀୟ କରଣ ପୂର୍ବରୁ ତଥା ପରେ ମଧ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କୁ କେତେକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଯେହେତୁ ଏହା ଅଧିକାଂଶ ଭାବେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହାନି କାରକ ଥିଲା, ଆରମ୍ଭ ରେ, ଏହା ବ୍ୟାପକ ରୂପେ କେବଳ କର୍ପୋରେଟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ ସୀମିତ ମାତ୍ରାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା ।

1986 ରେ, ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ମାନକୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ କୁ ସମସ୍ତ ଚାରି ଜାତୀୟକୃତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରାଗଲା । (ଏମାନେ ସେତେବେଳେ ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣ ବୀମା ନିଗମର ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ଥିଲେ)। ଏହି ଉତ୍ପାଦ, ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଲାଗୁ କରାଗଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଗର୍ଭାଧାନ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ବଜାର ବିକଶିତ ହେବା ସହିତ ଏହା ସଂଶୋଧନର ଅନେକ ଚକ୍ର ଦେଇ ଗତି କରିଛି, ଅନ୍ତିମ ଗୋଟିକ 2012 ରେ ହୋଇଥିଲା ।

ଅବଶ୍ୟ, ଅନେକ ସଂଶୋଧନ ଦେଇ ଗତି କଲାପରେ ମଧ୍ୟ, ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି-ଆଧାରିତ ବାର୍ଷିକ ଚୁକ୍ତି ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ର ଚଳିତ ସଂସ୍କରଣ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତରେ ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୂପେ ରହି ଆସିଛି । ଏହି ଉତ୍ପାଦ ଏତେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଛି ଯେ ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପିତ ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଶ୍ରେଣୀ ରେ ବିଚାର କରି, ବାରମ୍ବାର ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 'ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କଭର' ରୂପେ ନାମିତ କରାଯାଏ ।

2001 ରେ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର କୁ ବେସକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଆସିବା ପରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବହୁମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି କିନ୍ତୁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଏକ ବୃହତ୍ ଅଛୁଆଁ ବଜାର ରହିଯାଇଛି । କଭର, ଅପବର୍ଜନ ଏବଂ ନୂତନତର ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ଗୁଡିକରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନତାସବୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି ଯାହା ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ ।

ଆଜି, ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ 300 ଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

F. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର*

ଆଜିକାଲି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଖେଳାଳୀ ସମ୍ମିଳିତ ଅଛନ୍ତି, କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାଙ୍କୁ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା କୁହାଯାଏ, ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନେକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । କେତେକ ମୂଳଭୂତ ଆଧାରି ସଂରଚନା ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟମାନେ ସହାୟତା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । କେତେକ ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟମାନେ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି । ଏଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି :

A. ଆଧାରିକ ସଂରଚନା :

1. *ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର*

ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଜାତୀୟ ସ୍ତର, ରାଜ୍ୟ ସ୍ତର, ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତର ଏବଂ ଏକ ସୀମିତ ମାତ୍ରାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେଉଁଠି, ଜାତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀସବୁ କୁ ଗ୍ରାମ ଗୁଡିକରେ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଓ ସରକାରୀ ଇନ୍ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍ଚର ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସାମୁଦାୟିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ମାନଙ୍କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । ଏସବୁରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ଆଙ୍ଗନବାଡି କର୍ମଚାରୀ (ପ୍ରତି 1000 ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ 1) ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମାନବ ସଂସାଧନ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ର ପୋଷଣ ପରିପୂରକତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ସମନ୍ୱିତ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସେବା ଯୋଜନା (ICDS) ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାମାଙ୍କିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

b) ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଜନ୍ମ ପରିଚାରକ (TBA) ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଗାଇଡ (ରାଜ୍ୟ ଗୁଡିକ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡିକର ପୂର୍ବର ଏକ ଯୋଜନା) ।

c) ଆଶା **(ASHA) (**ଅଧିକୃତ ସାମାଜିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା) ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ, ଯେଉଁମାନେ **NRHM (**ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମୁଦାୟ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗର ସଂପର୍କ ରୂପେ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ନୂତନ, ଗ୍ରାମ୍ୟ-ସ୍ତରର, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉପ-କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡିକ ପ୍ରତି 5000 ଜନସଂଖ୍ୟା (ପାହାଡି, ଆଦିବାସୀ ଓ ପଛୁଆ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ 3000) ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ମହିଳା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଯାହାକୁ ଅକ୍ଜିଲିଆରୀ ନର୍ସ ମିଡ୍-ୱାଇଫ୍ (ANM) ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ପୁରୁଷ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁଗୁଡିକ ପ୍ରାୟ ଛଅ ଉପ-କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକର ରେଫରାଲ ୟୁନିଟ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ 30,000 ଜନସଂଖ୍ୟା (ପାହାଡି, ଆଦିବାସୀ ଓ ପଛୁଆ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ 20,000) ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ PHC ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ଚାରି ଠାରୁ ଛଅ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ଷ୍ଟାଫ୍ ଜଣେ ମେଡିକଲ ଅଫିସର ଓ 14 ପାରା-ମେଡିକଲ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ପୁରୁଷ ଓ ଏକ ମହିଳା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହାୟକ, ଏକ ନର୍ସ ମିଡ-ୱାଇଫ୍, ଏକ ଲାବୋରେଟରୀ ଟେକନିସିଆନ୍, ଏକ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହାୟକ ଷ୍ଟାଫ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି), ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ।

କମ୍ୟୁନିଟ୍ ହେଲଥ ସେଣ୍ଟର ଗୁଡିକ ଚାରି PHC ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ରେଫରାଲ ୟୁନିଟ୍ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେବା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ନିୟମ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ CHC (ପ୍ରତି 1 ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ) ରେ ଅନ୍ୟୂନ 30 ଶଯ୍ୟା, ଗୋଟିଏ

ଅପରେଶନ ଥିଏଟର, ଏକ୍ସ-ରେ ମେସିନ, ପ୍ରସୂତି ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଏବଂ ଲେବୋରେଟରୀ ସୁବିଧା ଥିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟୂନ ଚାରି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ସର୍ଜନ, ଏକ ଫିଜିସିଆନ୍, ଏକ ଗାଇନେକୋଲୋଜିଷ୍ଟ (ପ୍ରସୂତିଶାସ୍ତ୍ରୀ) ଏବଂ ଏକ ଶିଶୁ ଚିକିତ୍ସକ ଥିବା ଉଚିତ୍ ଯେଉଁମାନେ 21 ପାରା-ମେଡିକଲ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଷ୍ଟାଫ୍ ଦ୍ଵାରା ସହାୟତାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଗ୍ରାମ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ମଧ୍ଯ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଉପ-ମଣ୍ଡଳୀୟ/ତାଲୁକ (ତହସିଲ) ଡାକ୍ତରଖାନା/ ବିଶେଷତା ଡାକ୍ତରଖାନା (ଦେଶର ପ୍ରାୟ 2000 ଥିବା ଆକଳିତ) ରୂପେ କୁହାଯାଉଥିବା ଉପ-ଜିଲ୍ଲା ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ;

ବିଶେଷତା ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଏସବୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ମେଡିକଲ କଲେଜ (ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ 300) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୃତୀୟକ ରେଫରଲ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ । ଏଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଜିଲ୍ଲା ସହର ଓ ସହରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅତି ବିଶେଷଜ୍ଞତାପ୍ରାପ୍ତ ଓ ଉନ୍ନତ ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ସରକାର ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏଜେନ୍ସି, ଯଥା: ରେଲୱେ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସେଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ବିଭାଗ(ବନ୍ଦର/ଖଣି ଇତ୍ୟାଦି) ଓ ଡିସ୍ପେନ୍ସରୀଗୁଡିକ ମଧ୍ଯ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ସେମାନଙ୍କ ସେବାଗୁଡିକ ଅନେକ ସମୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂଗଠନ ର କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ ।

2. ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରାବଧାନ କର୍ତ୍ତା

ଭାରତରେ ଏକ ବହୁତ ବଡ ପ୍ରାଇଭେଟ/ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି ଯାହା ସମସ୍ତ ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା-ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏଗୁଡିକର ଶ୍ରେଣୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ, ଅଣ-ଲାଭ ସଂଗଠନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଲାଭଥିବା କର୍ପୋରେଟ, ଟ୍ରଷ୍ଟ, ସୋଲୋ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନ୍ ର, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଶେଷଜ୍ଞ ସେବା, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ଲାବୋରେଟୋରୀ, ଫର୍ମାସୀ ଦୋକାନ, ଏବଂ ଅଣଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା (ଠକ ଚିକିତ୍ସକ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ । ଭାରତରେ ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ (ଏମ୍.ବି.ବି.ଏସ୍ ଏବଂ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ) ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରାୟ 77% ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରାଇଭେଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାରତ ରେ ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 75% ରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ପ୍ରାଇଭେଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମସ୍ତ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଆଗମନ ର 82% ଏବଂ ସମଗ୍ର ଭାରତ ସ୍ତରରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣର 52% ଅଟେ ।

ଭାରତରେ ଡାକ୍ତରୀ ବିଦ୍ୟାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ (ଆୟୁର୍ବେଦ/ସିଦ୍ଧ/ୟୁନାନୀ/ହୋମିଓପାଥି) ରେ ବହୁତ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଅଛନ୍ତି ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା 7 ଲକ୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଏଗୁଡିକ ସାର୍ବଜନିକ ତଥା ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଲାଭ-ସକାଶେ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ବ୍ୟତୀତ, NGO ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ କ୍ଷେତ୍ର କୁ ବି ଜନସମୁଦାୟ କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଆକଳନ କରାଯାଇଛି ଯେ 7,000 ରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଏଜେନ୍ସିମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ବହୁତ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ମାଧ୍ୟମିକ ଓ ତୃତୀୟକ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକୁ ମଧ୍ଯ ଅଣ-ଲାଭ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଟ୍ରଷ୍ଟ ରୂପେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ସେବାସବୁର ପ୍ରାବଧାନରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗଦାନ ଦିଅନ୍ତି ।

3. ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ ଉଦ୍ୟୋଗ

ଔଷଧ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଭାରତରେ ଏକ ବୃହତ୍ ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ ଉଦ୍ୟୋଗ ରହିଛି, ଯାହା 1950 ରେ ଟ. 10 କୋଟି ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଠାରୁ ଆଜି ଟ.55,000 କୋଟି ର ବ୍ୟବସାୟ (ରପ୍ତାନୀ କୁ

ସମ୍ମିଳିତ କରି) କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏହା ପ୍ରାୟ 5 ନିୟୁତ ଲୋକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଛି, ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ 6000 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ୟୁନିଟ୍ ରେ ଚାଲୁ ରହିଛି ।

ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରର ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ହେଉଛି ନ୍ୟାଶନାଲ ଫର୍ମାସ୍ୟୁଟିକଲ୍ସ ପ୍ରାଇସିଙ୍ଗ୍ ଅଥରିଟୀ (NPPA), ଯେତେବେଳେ କି ଫାର୍ମା କ୍ଷେତ୍ର ରସାୟନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ ଅଛି । କେବଳ ଏକ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଡ୍ରଗ୍ସ/ଔଷଧ (500 କିମ୍ବା ସେଭଳି ବଲ୍କ ଡ୍ରଗ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 76) ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ଅବଶିଷ୍ଟ ଡ୍ରଗ୍ସ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ମୁକ୍ତ-ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଶାସନ ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି । ଯାହା ଉପରେ ମୂଲ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଙ୍କ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ । ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଡ୍ରଗ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରକମାନେ କ୍ଷେତ୍ର ବଳ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି ଯିଏ ଡ୍ରଗ୍ ଗୁଡିକର ଗୁଣ ଓ ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକରେ ନିୟମ/ସୂତ୍ରୀକରଣ ର ଦେଖାରେଖା କରନ୍ତି ।

B. ବୀମା ପ୍ରଦାନକାରୀ :

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ବିଶେଷରୂପେ ସାଧାରଣ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସେବାର ସମୂହ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଏଗୁଡିକୁ ପୂର୍ବରୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯାହା ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ସାହଜନକ ଅଟେ, ତାହା ହେଉଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର/ଅନାଶ୍ରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି – ଆଦି ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚୋଟି – ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନକାରୀ ନେଟୱର୍କ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ କିଛି ଅଧିକ ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଇ ।

C. ମଧ୍ୟସ୍ଥ :

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଅଂଶ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ଏବଂ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି । ସେଭଳି ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି :

1. **ବୀମା ବ୍ରୋକର (ଦଲାଲ) ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା କର୍ପୋରେଟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।** ସେମାନେ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବୀମା ଚାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି ତଥା ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମ୍ଭବ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମ୍ଭବ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରାନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହାନିର ସମୟରେ ଏବଂ ବୀମା ଦାବୀ କରିବାରେ ବି ସହାୟତା ଦିଅନ୍ତି । ବ୍ରୋକରମାନେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା କୌଣସି ବି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ସେହି ବ୍ୟବସାୟ ରଖିପାରନ୍ତି । ବୀମା କମିଶନ ହିସାବରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ।

2. **ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ କେତେକ କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ।** ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କ ବିପରୀତ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ କୌଣସି ବି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମା ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କେବଳ ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ରଖିପାରିବେ ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି । ଚଳିତ ବିନିୟମନ ଅନୁସାରେ, ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ସର୍ବାଧିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୋନୋ ଲାଇନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପକ୍ଷରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ । ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା କମିଶନ ହିସାବରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ।

3. **ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ନୂତନ ପ୍ରକାରର ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟବସାୟରେ 2001 ଠାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ।** ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା ବିକ୍ରି କରିବାପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଥରେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ବିକ୍ରି ହୋଇଗଲେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିବରଣୀସବୁକୁ ଏକ ନିଯୁକ୍ତ ଟି.ପି.ଏ. ସହିତ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଏ ଯିଏ ତାପରେ ଡାଟା ବେସ୍ (ତଥ୍ୟ ଆଧାର) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ ଏବଂ ବୀମିତ

ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହେଲଥ୍ କାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସେଭଳିଆ ହେଲଥ କାର୍ଡ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ କ୍ଲିନିକ ଗୁଡିକରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା (ତୁରନ୍ତ ନଗଦ ପ୍ରଦାନ ନ କରି ଚିକିତ୍ସା) ର ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ଯଦିଓ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ର ଉପଯୋଗ ନ କରେ, ସେ ବିଲଗୁଡିକ ର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତ ଟି.ପି.ଏ. ଠାରୁ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇପାରେ । ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦାବୀସବୁ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫଣ୍ଡ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ହିସାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ ଯାହା ପ୍ରିମିୟମର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥାଏ ।

4. ବୀମା ୱେବ ଏଗ୍ରିଗେଟରଗୁଡିକ IRDAI ବିନିୟାମକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ସର୍ବପୁରାତନ ପ୍ରକାରର ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ସେମାନଙ୍କ ୱେବ ସାଇଟ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଟେଲିମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ମାଧ୍ୟମରେ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ସମ୍ମୁଖକୁ ନ ଆସି ଦୂର ବିପଣନ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ପିତ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଆଗ୍ରହୀ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଅଗ୍ରଣୀମାନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜାତ କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୁଏ । ସେମାନେ ତୁଳନା ପାଇଁ ସେଭଳି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଟେଲିମାର୍କେଟିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଅନଲାଇନ ପୋର୍ଟଲ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ, ପ୍ରିମିୟମ ଅନୁସ୍ମାରକ ପ୍ରେରଣ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେଗୁଡିକୁ ଭଳି ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ IRDAI ଙ୍କ ଅନୁଜ୍ଞା ମଧ୍ୟ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ଅଗ୍ରଣୀମାନେ ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବା, ବୀମା ଉତ୍ପାଦସବୁର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ ସେବାଗୁଡିକର ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

5. ବୀମା ବିପଣନ ଫାର୍ମଗୁଡିକ IRDAI ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ସର୍ବାଧୁନିକ ପ୍ରକାରର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ନିମ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକୁ ସମ୍ପାଦିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିପଣନ, ବିତରଣ ଏବଂ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

   ବୀମା ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ: ବୀମା ସେଲ୍ସ ବ୍ୟକ୍ତି (ISP) ନିଯୁକ୍ତ କରି, ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରି, କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଦୁଇଟି ବୀମା, ଦୁଇଟି ସାଧାରଣ ଏବଂ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବିକ୍ରି କରିବା । ସାଧାରଣ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, IMF କୁ ମୋଟର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା, ଗୃହମାଲିକ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ସେଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଭଳି ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁରୂପ କେବଳ ଖୁଚୁରା ପ୍ରକାରର ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଅର୍ପଣ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବି ବଚନବଦ୍ଧତା କୁ କେବଳ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ସେବା ଦେଉଥିବା ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।

   ବୀମା ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ: ଏହି ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକ କେବଳ ସେହି ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେବ ଯାହା ସହିତ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଅର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

   a. ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଉଟସୋର୍ସିଙ୍ଗ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ର ବ୍ୟାକ୍ ଅଫିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡିକୁ ହାତକୁ ନେବା;

   b. ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତ ହେବା;

c. ସେମାନଙ୍କ ନାମାଙ୍କନ ରେ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷକ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ ହାନି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ହାତକୁ ନେବା;

d. ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ ବିତରଣ : ଆର୍ଥିକ ସେବା ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ (FSE) ନିଯୁକ୍ତ କରି ବିତରଣ କରିବା ଯେଉଁମାନେ ନିମ୍ନ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିପଣନ, ବିତରଣ ଏବଂ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତି :

a. SEBI ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡ;

b. PFRDA ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପେନଶନ ଉତ୍ପାଦ;

c. SEBI ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ପରାମର୍ଶଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିତରଣ କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ;

d. RBI ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟାଙ୍କ/NBFC ର ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ /ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ;

e. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଡାକ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅଣ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦ;

f. ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ।

D. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଗଠନ

କିଛି ଅଧିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର ର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

1. **ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ.ଆଇ.) ଯାହା ହେଉଛି ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟର ଏକ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଯାହା ବୀମା ବଜାରରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରେ ।** ଏହା 2000 ରେ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ଏବଂ ନା କେବଳ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଅପିତୁ ଏହାକୁ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

2. **ସାଧାରଣ ବୀମା ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମା ପରିଷଦ ।** ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜୀବନ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ଆଇ. କୁ ସୁପାରିଶ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ।

3. ଭାରତୀୟ ବୀମା ସୂଚନା ବ୍ୟୁରୋକୁ ଆଇଆରଡିଏ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଷ 2009 ରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟତଃ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଆସିଥିବା 20 ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦ ଥିବା ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ସଂସ୍ଥା ଅଟେ । ଏହା ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ରଣନୀତି ଗଠନ ସମେତ ତଥ୍ୟ – ଆଧାରିତ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାକୁ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ର – ସ୍ତରୀୟ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକୁ ସଂଗ୍ରହ, ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହା ବିନିୟାମକ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ, ସେମାନଙ୍କ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ ରେ ସହାୟତା ଦେବା ପାଇଁ, ମୁଖ୍ୟ ଇନପୁଟସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଉଦ୍ୟୋଗର ଲାଭ ପାଇଁ, ବ୍ୟୁରୋ ଅନେକ ରିପୋର୍ଟ, ଉଭୟ ଆବର୍ତ୍ତକ ଏବଂ ଥରକ ପାଇଁ, ଜାତ କରିଛି ।

   IIB କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସର୍ଭର କୁ ସଂଚାଳିତ କରେ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପ୍ରଧାନ ବିନ୍ଦୁ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏକ ନୂତନ ଆକାଉଣ୍ଟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡିକର ଅଣ-ପ୍ରତିରୂପ କରଣରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସର୍ଭର ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା ଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀ ଉପରେ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନାର ପ୍ରସାରଣ/ରାଉଟିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଏକ ବିନିମୟ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

   IIB ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଚୟନିତ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ' ରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରି, ଏହାର ହସ୍ପିଟାଲ ୟୁନିକ୍ ଆଇଡି. ମାଷ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରାରମ୍ଭ କରି ସାରିଛି ।

IIB ର ସର୍ବାଧୁନିକ ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇପାରେ TPA, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କୁ ସଂଯୁକ୍ତ କରୁଥିବା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଗ୍ରୀଡ୍ ର ଦେଖାରେଖା କରିବା । ସୂତ୍ରପାତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ମୂଲ୍ୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ସୁଦକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସହିତ ବୀମା ଦାବୀ ପରିଚାଳନର ଏକ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଣିବାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

4. ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାନ ଯେପରିକି ଭାରତୀୟ ବୀମା ସଂସ୍ଥାନ ଏବଂ ଜାତୀୟ ବୀମା ଏକାଡେମୀ ଯିଏ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକାରର ବୀମା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ବେସରକାରୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥାନଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ ଯିଏ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

5. ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନରମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂକଟଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଂକଟସବୁର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି ।

6. ବୈଧାନିକ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେପରିକି ବୀମା ଲୋକପାଳ, ଉପଭୋକ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସିଭିଲ କୋର୍ଟମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ଏକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଉପଭୋକ୍ତା ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ର ସମସ୍ୟା ଆସିଥାଏ ।

ସାରାଂଶ

a) ବୀମା କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପେ ଅନେକ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହାର ଆଧୁନିକ ସ୍ୱରୂପ କେବଳ କିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରାତନ । ଭାରତରେ ବୀମା ସରକାରୀ ନିୟମନ ସହିତ ଅନେକ ଅବସ୍ଥା ଦେଇ ଗତି କରିଛି ।

b) ଏହାର ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅତି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସରକାର ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ।

c) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ସ୍ତର ଏକ ଦେଶର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ କାରକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

d) ତିନି ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ, ଯାହା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକାଲ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ି ଥାଏ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ତୃତୀୟକ ସେବା ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା ହୋଇଥାଏ ।

e) ଭାରତର ନିଜର ବିଶେଷ ଚ୍ୟାଲେଙ୍ଗସବୁ ରହିଛି ଯେପରିକି ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସହରୀକରଣ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

f) ସରକାର ବି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଆଣିବାରେ ପ୍ରଥମ ଥିଲେ ଯାହାଙ୍କୁ ପରେ ପରେ ବେସରକାରୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୀମା ଅନୁସରଣ କଲା ।

g) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାର ଅନେକ ଖେଳାଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ, କେତେକ ପୂର୍ବାବଶ୍ୟକ/ଆଧାରିକ ସଂରଚନା (ଇନ୍‌ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକଚର) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟମାନେ ବୀମା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ବ୍ରୋକର, ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଓ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ଭଳି ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିନିୟାମକ, ଶିକ୍ଷଣ ତଥା ବୈଧାନିକ ତତ୍ତ୍ୱମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଭୂମିକା ସଂପାଦିତ କରନ୍ତି ।

ମୂଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା
b) ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୀମା
c) ଜାତୀୟକରଣ
d) ପ୍ରାଥମିକ, ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା
e) ମେଡିକ୍ଲେମ୍
f) ବ୍ରୋକର (ଦଲାଲ)
g) ଅଭିକର୍ତ୍ତା
h) ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ
i) ଆଇ. ଆର. ଡି.ଏ.
j) ଲୋକପାଳ

ଅଧ୍ୟାୟ 18

ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗରେ, ଆମେମାନେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ଫର୍ମ, ଦସ୍ତାବିଜ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ କାରବାର କରୁ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ /କାଗଜପତ୍ର ଏବଂ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ସେସବୁର ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆମକୁ ନେଇଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫର୍ମର ସଠିକ୍ ସ୍ୱରୂପ, ଏହାକୁ କିପରି ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନା ମାଗିବାର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ
B. ପ୍ରସ୍ତାବ (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ) ର ସ୍ୱୀକୃତି
C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା
D. ପ୍ରିମୟମ ରସିଦ
E. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ
F. ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି
G. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
H. ପଲିସୀଗୁଡିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା
I. ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା
J. ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ 'ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ'ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ମତେ ସକ୍ଷମ ହେବେ :

a) ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
b) ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ମହତ୍ୱ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ ଏବଂ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64VB କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
d) ବୀମା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ଥିବା ପଦାବଳୀ ଓ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ।
e) ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ୱାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ ।
f) ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନଗୁଡିକ କାହିଁକି ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
g) ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖାଯାଏ, ଏହାକୁ ବୁଝିବାରେ ।
h) ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା କାହିଁକି ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ।
i) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ କ'ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କ'ଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହାକୁ ଜାଣିବାରେ ।

A. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଯେପରିକି ପୂର୍ବେ କୁହାଯାଇଛି, ବୀମା ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ ଯାହାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ଏକ ପଲିସୀରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥାଏ । ବୀମା ଦଲିଲୀକରଣ ପଲିସୀର ନିର୍ଗମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ନୁହେଁ । ଯେହେତୁ ବ୍ରୋକର ଓ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଭଳି ଅନେକ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଥାଆନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମଝିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଏହା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବେ ବି ସାକ୍ଷାତ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।

ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାହକ ଓ ତାର ବୀମା ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଏ ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥାଏ । ସେଭଳି ଦସ୍ତାବିଜସବୁ ସଙ୍କଟକୁ ଅଧିକ ଭଲ ଭାବେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏପ୍ରକାରେ, ଦଲିଲୀକରଣ ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଣିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଛି ଯାହା ପ୍ରଥାଗତ ରୂପେ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ, ଗ୍ରାହକର ନିକଟତମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ, ଗ୍ରାହକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ବୀମାରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ।

1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା ମୂଳତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଅଟେ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମିତ ସୂଚୀତ କରେ :

- ✓ ସେ କିଏ ଅଟେ
- ✓ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ବୀମା ସେ ଆବଶ୍ୟକ କରେ
- ✓ ସେ କ'ଣ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ତାହାର ବିବରଣୀ ଏବଂ
- ✓ କେତେ ସମୟାବଧି ପାଇଁ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ମୌଦ୍ରିକ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ।

a) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

i. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ :

- ✓ ବୀମା ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ଏବଂ
- ✓ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତିର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ସୁରକ୍ଷାର ହାର, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସେହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣ ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଅନ୍ତି ।

ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ର ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ର ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକଟ ହୁଏ ଏବଂ ବୀମାର ଅବଧି ସାରା ଓ ଏପରିକି ଚୁକ୍ତିର ସମାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲୁ ରହିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଯଦି ବୀମିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣା କରିଛି ଯେ ସେ ମୋଟର ସ୍ପୋର୍ଟସ କିମ୍ବା ଅଶ୍ୱାରୋହଣ ରେ ସଂଲଗ୍ନ ରହେ ନାହିଁ , ତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ପଲିସୀ ଅବଧି ସାରା ସେ ସେଭଳି ଧନ୍ଦାରେ ସଂଲଗ୍ନ ରହିବ ନାହିଁ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ଅଟେ ଯିଏ ଏହି ସବୁ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ନାମ, ଲୋଗୋ, ଠିକଣା ଏବଂ ଏହାର ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା/ଉତ୍ପାଦର ବର୍ଗ/ପ୍ରକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରିଣ୍ଟକରାଯାଇଥିବା ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ଯୋଡ଼ିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥାଗତ ଅଟେ, ଯଦି ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମାଟ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରଥା ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ସେଭଳି ଟିପ୍ପଣୀ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି:

'ସଙ୍କଟ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟସବୁର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ, ବିପଥଗାମୀ କରୁଥିବା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା, ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କପଟ କିମ୍ବା ଅସହଯୋଗ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଦେବ',

'କମ୍ପାନୀ ସଙ୍କଟରେ ରହିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ'।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣାପତ୍ର : ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯୋଡ଼ିଥାନ୍ତି ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥାଏ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ଫର୍ମକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରିବାର କଷ୍ଟ ଉଠାଇଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ସବୁକୁ ବୁଝିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଦାବୀ ସମୟରେ ତଥ୍ୟର ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ କାରଣରୁ ଅସମ୍ମତି ପାଇଁ କୌଣସି ଅବସର ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏହା ପରମ ସଦ୍ଭାବର ମୂଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ବୀମିତ ପକ୍ଷରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟର ପ୍ରକଟୀକରଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ କରେ ।

ଏହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ପରମ ସଦ୍ଭାବର ସାଧାରଣ ନିୟମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପରମ ସଦ୍ଭାବର ଚୁକ୍ତିୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରେ ।

ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମ

IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ଥିତ ଆଦର୍ଶ ଘୋଷଣାପତ୍ରର ଫର୍ମାଟ ନିମ୍ନ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଛନ୍ତି :

1. ମୁଁ/ଆମେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ, ମୋ ତରଫରୁ ଏବଂ ବୀମିତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ତରଫରୁ, ଯେ ମୋ/ଆମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ବକ୍ତବ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିବରଣୀ, ମୋର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜ୍ଞାନ ହିସାବରେ ସତ୍ୟ ଏବଂ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଯେ ଏହି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ମୁଁ/ଆମେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଟେ /ଅଟୁ ।

2. ମୁଁ ବୁଝୁଛି ଯେ ମୋ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ବୀମା ପଲିସୀ ର ଆଧାର ହେବ, ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ କେବଳ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ ।

3. ମୁଁ/ଆମେ ଆହୁରି ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ସାରିଲା ପରେ କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଙ୍କଟ ସ୍ୱୀକୃତିର ସୂଚନା ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବି /କରିବୁ ।

4. ମୁଁ/ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି/କରୁଛୁ ଏବଂ ସେହି କମ୍ପାନୀ ସହିତ ସମ୍ମତ ହେଉଛି/ହେଉଛୁ ଯିଏ କୌଣସି ଡାକ୍ତର କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ମେଡିକଲ ତଥ୍ୟ ଚାହେଁ ଯିଏ କୌଣସି ସମୟରେ ବି ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବ ଅଥବା କୌଣସି ଅତୀତ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଠାରୁ କୌଣସି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ଚାହେଁ ଯାହା ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକର ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଏବଂ ଯିଏ କୌଣସି ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ସୂଚନା ଚାହେଁ ଯାହା ପାଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜୀବନ/ପ୍ରସ୍ତାବକ ଉପରେ ବୀମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିବ ।

5. ମୁଁ/ଆମେ କମ୍ପାନୀକୁ କୌଣସି ସରକାରୀ ଏବଂ /କିମ୍ବା ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ ସହିତ ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଆବର୍ଣ୍ଟିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଛି/କରୁଛୁ ।

b) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ସ୍ୱରୂପ

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ଓ ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାର ବର୍ଗ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରକାର ଯେପରିକି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ଯାତ୍ରା ବୀମାରେ,. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମଗୁଡିକ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଜୀବନ ଶୈଳୀ ଓ ଅଭ୍ୟାସ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ମେଡିକଲ ଇତିହାସ, ଆନୁବଂଶିକ ଗୁଣ, ଅତୀତ ବୀମା ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବର ତତ୍ତ୍ୱ

i. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ନାମ

ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିଜର ପରିଚୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ କାହା ସହିତ ଚୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଦ୍ୱରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଲାଭସବୁ କେବଳ ବୀମିତ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିବ । ପରିଚୟ ସ୍ଥାପିତ କରିବା ସେହିସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେଉଁଠି କେହି ଅନ୍ୟ ଜଣେ (ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭଳି) ସଙ୍କଟ ବୀମିତରେ ଏକ ହିତ ହାସଲ କରିଥାଇ ପାରେ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଥାଇ ପାରେ ।

ii. ପ୍ରସ୍ତାବକର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ

ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କାରଣସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବକର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

iii. ପ୍ରସ୍ତାବକର ପେଶା, ଜୀବିକା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଭଳି କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରସ୍ତାବକର ପେଶା/ବୃତ୍ତି, ଜୀବିକା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ସଙ୍କଟ ସହିତ ସେଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଫାଷ୍ଟ ଫୁଡ୍ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଏକ ଡେଲିଭରୀ ମ୍ୟାନ୍, ଯାହାକୁ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ବିତରଣ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ବେଗରେ ମୋଟର ବାଇକ୍ ରେ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ତାହା ପାଇଁ ସେହି ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟର ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ ଅପେକ୍ଷା ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ ରହେ ।

---

iv. ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପରିଚୟ

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ସେହି ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଏହା :

i. ଏକ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶଯାତ୍ରା (କାହା ଦ୍ୱାରା, କେତେବେଳେ, କେଉଁ ଦେଶକୁ, କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ) ଅଟେ ଅଥବା

ii. ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ (ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ, ଠିକଣା ଏବଂ ପରିଚୟ/ଚିହ୍ନଟ ସହିତ) ଇତ୍ୟାଦି ଅଟେ, ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି

---

v. ବୀମା ରାଶି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ର ସୀମା କୁ ସୂଚୀତ କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉଦାହରଣ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସାର ମୂଲ୍ୟ ହୋଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ କି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ଜୀବନ ହାନି, ଏକ ଅଙ୍ଗ ହାନି, କିମ୍ବା ଦୃଷ୍ଟି ହାନି ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପରିମାଣ ହୋଇପାରେ ।

---

vi. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ତାର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀର ସୂଚନା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଏହା ତାର ବୀମା ଇତିହାସକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅଟେ । କେତେକ ବଜାରରେ ସିଷ୍ଟମସବୁ ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବୀମିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଗୋପନୀୟ ରୂପେ ଆବଣ୍ଟିତ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି, ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିଛି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି କିମ୍ବା ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରିବାରେ ମନା କରିଛି କିମ୍ବା ତାକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛି କି ।

କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଚଳିତ ବୀମାର ବିବରଣୀ ଯେଉଁଥିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ସମ୍ମିଳିତ ଥିବ, ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ଯ ପ୍ରକଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ବିଶେଷ ରୂପେ ସମ୍ପତ୍ତି ବୀମାରେ ଏକ ସମ୍ଭାବନା ରହେ ଯେ ବୀମିତ ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ପଲିସୀ ନେଇ ଥାଇ ପାରେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏକ ହାନି ଘଟେ, ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ଦାବୀ କରନ୍ତି । ଏହି ସୂଚନା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ଅଂଶଦାନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯାଉଛି ଯାହା ଦ୍ଵାରା ବୀମିତକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରାଯାଉଛି ଏବଂ ସେହି ଗୋଟିଏ ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ବହୁବିଧ ପଲିସୀ କାରଣରୁ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉ ନାହିଁ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ ସେହି ଜଣେ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ PA ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି ଆଧାରରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି (ବୀମା ରାଶି) କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ ।

vii. ହାନି ଅନୁଭୂତି

ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ସେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ହାନିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଘୋଷିତ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଏ, ସେଗୁଡିକ ବୀମିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତୁ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତୁ, ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ ବୀମିତ ଅତୀତରେ କିପରି ସଙ୍କଟକୁ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିଥିଲା, ଏହାର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସେସବୁ ଉତ୍ତରଠାରୁ ସଙ୍କଟକୁ ଅଧିକ ଭଲଭାବେ ବୁଝି ପାରିବେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଆୟୋଜିତ କରିବା କିମ୍ବା ଆହୁରି ଅଧିକ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ।

viii.ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅଟେ, ଫର୍ମରେ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ କରାଯାଏ ଯେ ଉତ୍ତରଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଓ ସଠିକ୍ ଅଟେ ଏବଂ ସେ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ଯେ ଏହି ଫର୍ମ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ହେବ । କୌଣସି ବି ଭୁଲ ଉତ୍ତର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଚୁକ୍ତିକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର ଅଧିକାର ଦେବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନୁଭାଗ ଯାହା ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ସାଧାରଣ ହୋଇଥାଏ, ସେସବୁ ସ୍ଵାକ୍ଷର, ତାରିଖ ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ସୁପାରିଶ ଅଟେ ।

ix. ଯେଉଁଠି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଉପଯୋଗ କରା ନ ଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୌଖିକ ରୂପେ ଅଥବା ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସୂଚନାକୁ ରେକର୍ଡ କରିବ, ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପାଖରୁ 15 ଦିନର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପୁଷ୍ଟି କରିବ ଏବଂ ସୂଚନା/ତଥ୍ୟକୁ ଏହାର ପଲିସୀରେ ସମ୍ମିଳିତ କରିବ । ଯେଉଁଠି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପରେ ଦାବୀ କରେ ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାକୁ ପ୍ରକଟ କରି ନାହିଁ ଅଥବା ଏକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ଵୀକୃତି ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭ୍ରମାତ୍ମକ କିମ୍ବା ମିଥ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାର ଭାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼େ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏପରିକି ମୌଖିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ବୀମା କମ୍ପାନୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ଯାହାକୁ ଫଲୋ-ଅପ୍ ଜରିଆରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର କେତେକ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

1. ପ୍ରସ୍ତାବଫର୍ମ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯାହା ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯେପରି କି ସୁରକ୍ଷା, ଅପବର୍ଜନ, ପ୍ରାବଧାନ ଇତ୍ୟାଦି । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ଜାଣିଛି ବୋଲି ଏହା ଉପରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

2. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ନାମ, ଠିକଣା, ବ୍ୟବସାୟ, ଜନ୍ମ ତାରିଖ, ଲିଙ୍ଗ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ, ହାରାହାରି ମାସିକ ଆୟ ଏବଂ ଆୟ କର ପ୍ୟାନ୍ ନଂ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା, ତାଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ପଞ୍ଜିକରଣ ନମ୍ବର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଏକତ୍ରିତ କରେ । ଦାବୀ ଟଙ୍କାର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧ୍ୟମରେ କରିବା ପାଇଁ ଆଜିକାଲି ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଏ ।

3. ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ଥାଏ । ଫର୍ମରେ ଥିବା ଏହି ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ଅତୀତ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ସଙ୍କଟର ଯଥାର୍ଥ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଥାଏ ।

4. ସେ ଫର୍ମରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୌଣସି ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

5. ପୁନଶ୍ଚ, ପୀଡ଼ିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ରୋଗ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଧି ଅଥବା ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାର ବିବରଣୀସବୁକୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ମଗାଯାଇଥାଏ :

    a. ରୋଗ/କ୍ଷତ ର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା
    b. ପ୍ରଥମ ଚିକିତ୍ସା ର ତାରିଖ
    c. ଯତ୍ନ କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା
    d. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଛି କି

6. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତାର ଜ୍ଞାତସାରରେ କୌଣସି ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ ର କୌଣସି ନିଶ୍ଚିତ ବିଦ୍ୟମାନତା କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥିତି ଅଛି କି ଯାହା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ଧ୍ୟାନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

7. ଫର୍ମ ଅତୀତ ବୀମା ଓ ଦାବୀ ଇତିହାସ ଏବଂ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନସବୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

8. ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଘୋଷଣାପତ୍ର ର ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

9. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସେହି ଡାକ୍ତରଖାନା/ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନରଠାରୁ ମେଡିକଲ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ମାଗିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦେଇଥାଏ ଯିଏ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ସେହି ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା କରିପାରନ୍ତି ଯାହା ତାର ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

10. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଷ୍ଟି କରେ ଯେ ସେ ଫର୍ମର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ରହିଥିବା ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଟେ ।

11. ଘୋଷଣାପତ୍ର ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ସ୍ୱରୂପ ବକ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକର ଓ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ସତ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ୱାରେଣ୍ଟି କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ମେଡିକଲ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରତିକୂଳ ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମଧୁମେହ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଛାତି ଦରଜ କିମ୍ବା କରୋନରୀ ଅଯଥେଷ୍ଟତା କିମ୍ବା ମାୟୋକାର୍ଡିନଲ ଇନ୍ଫାର୍କଶନ ଭଳି ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ କୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଏଗୁଡିକ ଏକ ଫର୍ମ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ଯାହାକୁ କନସଲ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଫିଜିସିଆନ୍ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଫର୍ମକୁ କମ୍ପାନୀର ପ୍ୟାନେଲ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହାର ମତ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସ୍ୱୀକୃତି, ଅପବର୍ଜନ, ଇତ୍ୟାଦି ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥାଏ ।

IRDAI ଅନୁବନ୍ଧ ଲଗାଇଛନ୍ତି ଯେ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ସହିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ଓ ତାର ପରିଶିଷ୍ଟ ଗୁଡିକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ତାହାକୁ ବୀମିତ ପାଖକୁ ତାର ରେକର୍ଡ ପାଇଁ ପଠାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

2. ମଧ୍ୟସ୍ଥର ଭୂମିକା

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମିତ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରତି ମଧ୍ୟସ୍ଥର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଥାଏ ।

ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ରୋକର, ଯିଏ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତାର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଯେ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା କୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।
IRDAI ବିନିୟମନ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥର କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ପ୍ରତି ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ (କ୍ଲାଏଣ୍ଟ) ପ୍ରତି ଏକ ମଧ୍ୟସ୍ଥର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

IRDAI ବିନିୟମନ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯେ "ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଏହାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୁରକ୍ଷା ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକର ହିତରେ ହେବ, ତାହା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ତାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ସକାଶେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ /ସୂଚନା ପ୍ରା ଦାନ କରିବ"।

ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ତାର ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା ଏକ ବୀମା ମଧ୍ୟସ୍ଥର ପରାମର୍ଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ , ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ତମ ପ୍ରକାରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେଉଁଠି, କୌଣସି ବି କାରଣରୁ ହେଉ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଗ୍ରାହକଠାରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ରକୁ ସମାବିଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଫର୍ମ ଓ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଚୁକ୍ତିର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବୁଝିଛି ।

B. ପ୍ରସ୍ତାବ (ସଙ୍କଟାଙ୍କନ) ର ସ୍ୱୀକୃତି

ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଯେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ ନିମ୍ନ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ :

- ✓ ବୀମିତର ବିବରଣୀ
- ✓ ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ବିବରଣୀ
- ✓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକାର
- ✓ ଭୌତିକ ଲକ୍ଷଣଗୁଡିକର ଲକ୍ଷଣ ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ
- ✓ ବୀମା ଏବଂ ହାନିର ପୂର୍ବ ଇତିହାସ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ ଉ.ସ୍ୱ. 45 ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସ୍କଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ପଠାଇପାରେ । ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏବଂ, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି, ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଓ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ବେଳେ ବେଳେ, ଯେଉଁଠି ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ସନ୍ତୋଷଜନକ ନହେଁ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ଠାରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତାପରେ ସଙ୍କଟ କାରକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ମୂଲ୍ୟ / ହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କାରକ ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ, ଯାହାକୁ ତାପରେ ବୀମିତକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ ।

ଦ୍ରୁତ ବେଗ ଓ ଦକ୍ଷତା ସହିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିଥାଏ ଏବଂ ତା' ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ସମସ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିଥାଏ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ

IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ 15 ଦିନ ର ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏହି ସବୁ ସମୟରେଖାର ଟ୍ରାକ୍ କରିବା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରୂପେ ଫଲୋ-ଅପ୍ କରିବା ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବି ଆବଶ୍ୟକ ଗ୍ରାହକ ସେବା ରୂପେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକ / ବୀମିତ ସହିତ ସଂପର୍କ ରଖିବାର ଆଶା ରଖାଯାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଏହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ବୀମା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ____________ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

I. 7 ଦିନ
II. 15 ଦିନ
III. 30 ଦିନ
IV. 45 ଦିନ

C. ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା

ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ହେଉଛି ବୀମାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏହା ତରଫରୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବ୍ରୋଚର କିମ୍ବା ଲିଫଲେଟ୍ ଆକାରରେ ଥାଏ ଏବଂ ସେଭଳି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଚୟ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ କରେ । ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାର ନିର୍ଗମ ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ତଥା IRDAI ଙ୍କ ପଲିସୀଧାରୀର ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ 2002 ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅଧିନିୟମ 2013 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।

କୌଣସି ବି ବୀମା ଉତ୍ପାଦର ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଲାଭର ପରିସର, ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିସ୍ତାରକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ୱାରେଣ୍ଟି, ଅପବର୍ଜନ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ରାଇଡର (ଆଡ-ଅନ କଭର ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା) ଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକର ଲାଭର ପରିସର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସବୁ ରାଇଡର କୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରିମିୟମ ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରିମିୟମ ର 30% ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଯେଉଁସବୁକୁ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକଟନ କରିବା ଉଚିତ୍, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

1. ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଆୟୁ ବର୍ଗ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରବେଶ ଆୟୁ ପାଇଁ କଭର ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମରେ ଥିବା କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ
2. ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ
3. କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ ର ଅବଧି/ସର୍ତ୍ତାବଳୀ
4. ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା କୌଣସି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ର ବିବରଣୀ
5. ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ସମ୍ଭାବନା
6. ସେହି ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରବେଶ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନୂତନୀକରଣ, ଅନୁକୂଳ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ
7. ଏକ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଯେ ଏହାର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ସୁବାହ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯିଏ ସେହି ଏକା ଲାଭ ଥିବା ସେଭଳିଆ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ସେ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ବୀମା ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତା ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ପ୍ରକାଶିତ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ସମ୍ମିଳିତ ହୁଏ ଯେ ଗ୍ରାହକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ଏହା ସହିତ ସମ୍ମତ ଅଟେ ।

D. ପ୍ରିମିୟମ ରସିଦ

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରିମିୟମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ରସିଦ ଦେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବି ପ୍ରିମିୟମ ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ବି ଏକ ରସିଦ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି ବୀମାର ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପରିମାଣ ।

---

1. ଅଗ୍ରୀମ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ (ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ର ଅନୁଭାଗ 64 VB)

ବୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ, **ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।** ଏହା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନ ଅଟେ, ଯାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଏକ ବୈଧ ବୀମା ଚୁକ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଧାରଣ କରିପାରେ । ଏହି ଅନୁଭାଗ ଭାରତର ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ଏକ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଅଟେ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

a) ବୀମା ଅଧିନିୟମ-1938 ର ଅନୁଭାଗ 64 VB ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୌଣସି ସଙ୍କଟ ଧାରଣ କରିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକାରେ ଅଗ୍ରୀମରେ ଜମା କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

b) ଯେଉଁଠି ଏକ ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ତରଫରୁ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଉପରେ ପ୍ରିମିୟମ ଜମା କରେ, ସେ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟଲ ଛୁଟି ଦିନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଦିନଗୁଡିକରେ ଜମା କରିବାର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତାର କମିଶନ କୁ ବିନା କାଟି ଏକତ୍ର କରାଯାଇଥିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରିମିୟମକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଜମା କରିବ କିମ୍ବା ତା ପାଖକୁ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ପଠାଇବ ।

c) ଏହାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ରଖାଯାଇଛି ଯେ ସଙ୍କଟକୁ କେବଳ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ନଗଦ ରୂପେ କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବ ।

d) ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଡାକ ମାଧ୍ୟମରେ ପୋଷ୍ଟାଲ କିମ୍ବା ମନି ଅର୍ଡର କିମ୍ବା ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରେ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ମନି ଅର୍ଡରକୁ ବୁକ୍ କରାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଚେକ୍ କୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବ, ଯେମିତି ବି ପ୍ରକରଣ ହୋଇଥାଉ ।

e) ପ୍ରିମିୟମର କୌଣସି ରିଫଣ୍ଡ (ଫେରସ୍ତ) ଯାହା ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ କିମ୍ବା ଏହାର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ବୀମିତ ପାଇଁ ଦେୟ ହୋଇ ପାରେ, ଏହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ କ୍ରସ୍ଡ କିମ୍ବା ଅର୍ଡର ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟାଲ/ମନି ଅର୍ଡର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ବୀମିତକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତ ଠାରୁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ରସିଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବ । ଆଜିକାଲି ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରାଶିକୁ ସିଧା ଭାବେ ଜମା କରିବାର ପ୍ରଥା ଅଛି । ସେଭଳି ରିଫଣ୍ଡ କୁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଆକାଉଣ୍ଟ ରେ ଜମା କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପୂର୍ବ-ସର୍ତ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ରେ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ରହିଛି, ଯାହା ବୀମା ନିୟମାବଳୀ 58 ଏବଂ 59 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସେସବୁ ପଲିସୀ ଯାହା 12 ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ଚାଲୁ ରହେ ଯେପରିକି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ, ସେଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିସ୍ତିରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ । ଅନ୍ୟସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି କେତେକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଜରିଆରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଯେଉଁଠି ସଠିକ୍ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଅଗ୍ରୀମ ରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ଅଥବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ନଗଦ ଜମା ଆକାଉଣ୍ଟ ରେ ଡେବିଟ୍ ଜରିଆରେ ।

2. **ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ପଦ୍ଧତି**

ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ନିମ୍ନ ପଦ୍ଧତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମକୁ ଦିଆଯାଇପାରେ :

a) ନଗଦ;

b) କୌଣସି ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନେଗୋଶିଏବଲ୍ ସାଧନ ଯେପରି କି ଭାରତର କୌଣସି ବି ଅନୁସୂଚୀତ ବ୍ୟାଙ୍କ ରେ ଡ୍ର କରାଯାଇଥିବା ଚେକ୍., ଡିମାଣ୍ଡ ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ପେ ଅର୍ଡର, ବ୍ୟାଙ୍କର୍ସ ଚେକ୍ ;

c) ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର;

d) କ୍ରେଡିଟ୍ କିମ୍ବା ଡେବିଟ କାର୍ଡ;

e) ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କିମ୍ବା ନଗଦ ଜମା;

f) ଇଣ୍ଟରନେଟ;

g) ଇ-ଟ୍ରାନ୍ସଫର;

h) ବ୍ୟାଙ୍କ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧମରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କିମ୍ବା ପଲିସୀଧାରୀ କିମ୍ବା ଜୀବନ ବୀମିତର ସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ରେଡିଟ;

i) ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି କିମ୍ବା ଦେୟପ୍ରଦାନ ।

IRDAI ବିନିୟମନ ଅନୁସାରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ/ପଲିସୀଧାରୀ ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ୍/ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ ଜରିଆରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନର ଚୟନ କରେ । ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କେବଳ ନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବିକ/ ପଲିସୀଧାରୀର ନାମରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍/ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **2**

ଯଦି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ, ତେବେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସତ୍ୟ ହେବ ?

I. ସଂକଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଏ

II. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଏ

III. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ ଟି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ

IV. ସଙ୍କଟକୁ ସେହି ତାରିଖରେ ଧାରଣ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ଦିନ ଚେକ୍ କୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଏ

E. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ

ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଔପଚାରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଆଇନ, 1899 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଲଗାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ପଲିସୀଧାରୀ ର ହିତ ର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ IRDAI ବିନିୟମନ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀରେ କ'ଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ବୀମିତ ଏବଂ ବିଷୟ ବସ୍ତୁରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଥିବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମ (ଗୁଡିକ) ଏବଂ ଠିକଣା (ଗୁଡିକ)
b) ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ହିତ ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ
c) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିପତ୍ତି ଅନୁସାରେ ବୀମା ରାଶି
d) ବୀମା ଅବଧି
e) ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିପତ୍ତି ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ
f) ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ / କାଟଯୋଗ୍ୟ
g) ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଏଡଜଷ୍ଟମେଣ୍ଟ ଅଧୀନରେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରିମିୟମ ସାମୟିକ ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ଏଡଜଷ୍ଟମେଣ୍ଟର ଆଧାର
h) ଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି
i) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ଉପୁଜିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଏକ ଆକସ୍ମିକତାର ଘଟଣାରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନେବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପ
j) ଦାବୀ ଉପୁଜାଉଥିବା ଏକ ଘଟଣା ଘଟିବାରେ ବୀମାର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୀମିତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଅଧିକାର
k) କୌଣସି ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତ
l) ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ, କପଟ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ବୀମିତର ଅସହଯୋଗ ଯୋଗୁଁ ପଲିସୀର ରଦ୍ଦକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ
m) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଠିକଣା ଯେଉଁଥିରେ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ସୂଚନା ପଠାଯାଇପାରେ
n) ର୍ରାଇଡରଗୁଡିକର ବିବରଣୀ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
o) ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିବରଣୀ ଏବଂ ଲୋକପାଳର ଠିକଣା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପୁଜୁଥିବା ଏକ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀର ସମାଧାନ ଶୀଘ୍ର କରିବାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଏବଂ (ବୀମିତକୁ) ଆବର୍ତ୍ତକ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

F. ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି

ଏଇଠି, ପଲିସୀ ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନା ରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଦୁଇଟି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏଗୁଡିକୁ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ୱାରେଣ୍ଟି କୁହାଯାଏ ।

1. ସର୍ତ୍ତ

ଏକ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ରାଜିନାମାର ଆଧାର ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :

a. ଅଧିକାଂଶ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଥିବା ଆଦର୍ଶ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ:

ଯଦି ଦାବୀଟି କୌଣସି ବି ଦିଗରୁ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ/ଜାଲିଆତି ହୁଏ, କିମ୍ବା ଯଦି ତାର ସମର୍ଥନ ରେ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କିଛି ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ତା ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧନ କିମ୍ବା ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ କିମ୍ବା ବୀମିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଥବା ମୌନ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ହାନି କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

b. ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀରେ ଥିବା ଦାବୀ ସୂଚନା ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରେ :

ଦାବୀକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ହୋଇଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ତାରିଖ ଠାରୁ କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଫାଇଲ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ସର୍ତ୍ତର ୱେଭର କୁ ବିପତ୍ତି / କଷ୍ଟର ଚରମ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁଠି ଏହା କମ୍ପାନୀର ସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଏ ଯେ ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୀମିତକୁ ରହିଥିଲା, ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ – ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତା' ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ସେଭଳି ସୂଚନା ଦେବା କିମ୍ବା ଦାବୀ ଫାଇଲ କରିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା ।

ସର୍ତ୍ତର ଉଲଘଂନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଇଚ୍ଛାରେ ପଲିସୀକୁ ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରି ଦିଏ ।

2. ୱାରେଣ୍ଟି

କେତେକ ପରିସ୍ଥିତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ କୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମା ଚୁକ୍ତିରେ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ । ଆପଦକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ୱାରେଣ୍ଟିକୁ ଏକ ପଲିସୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ସହିତ, ବୀମିତ କେତେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଏ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକୁ ବୀମିତର ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ୱାରେଣ୍ଟିଗୁଡିକ ସଙ୍କଟକୁ ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏକ ଆବଶ୍ୟକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତା ପାଇଁ ବସ୍ତୁତଃ କରାଯାଏ । ୱାରେଣ୍ଟି ଏକ ଅଲଗା ଦସ୍ତାବିଜ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଏହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ଅଟେ । ଏହା ଚୁକ୍ତିର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ (ଯାହା ଚୁକ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତର ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ) । ଏହାକୁ କଠୋର ଭାବେ ଓ ବସ୍ତୁତଃ ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ଅନୁପାଳନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାଉ ।

ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିକୁ ପୂରଣ କରା ନ ଯାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ପଲିସୀ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯାଏ ଯଦି ଏହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି ଯେ ଉଲଘଂନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଶେଷ ହାନି ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ତାହାର ଅବଦାନ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ବ୍ୟବହାରିକ ରୂପେ, ଯଦି ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ରୂପେ ବି, ହାନିରେ ଏହାର ଅବଦାନ ନାହିଁ କିମ୍ବା ହାନି ର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବଢ଼ାଇ ନାହିଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ନିଜର ବିବେକ ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ପଲିସୀର ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିପାରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ହାନିଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟମାର୍ଗ ଦାବୀ ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀର ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ, 100 ପ୍ରତିଶତରେ ନୁହେଁ ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀରେ ନିମ୍ନ ୱାରେଣ୍ଟି ଥାଇ ପାରେ :

ଏହାର ଅଧିପତ୍ର ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ପାଞ୍ଚଜଣ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଅଧିକ ଏକାଠି ସେହି ଏକା ସମୟରେ ସେହି ସମାନ ବାୟୁଯାନରେ ଯାତ୍ରା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ୱାରେଣ୍ଟି ଏହା କହି ପାରେ ଯେ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ କେମିତି ସମାଧାନ କରାଯିବ ଯଦି ଏହି ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ ହୁଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **3**

ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ବିନା ଜଣା ପଡିଥାଏ

II. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ

III. ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ଅଲଗା ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ, ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ରୂପେ ନୁହେଁ

IV. ଯଦି ଏକ ୱାରେଣ୍ଟିର ଉଲଘଂନ କରାଯାଏ, ଦାବୀକୁ ତଥାପି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଏହା ସଙ୍କଟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ନ ଥାଏ

G. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଫର୍ମରେ ଜାରୀ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପ୍ରଥା ଅଟେ ; ଯେଉଁଥିରେ କିଛି ବିପତ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପରିଭାଷା

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଜରିଆରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାର ଅଂଶ ହୁଏ । ପଲିସୀ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଏକତ୍ର ଚୁକ୍ତି ଗଠିତ କରିଥାନ୍ତି । ପରିବର୍ତ୍ତନ /ସଂଶୋଧନଗୁଡିକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଚାଲୁ ରହିଥିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଯେତେବେଳେ ବି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ବୀମିତକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଯିଏ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ନେଇଥାଏ ଏବଂ ତାହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଅଂଶ ରୂପେ ସମ୍ମିଳିତ କରିଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାନ୍ତି :

a) ବୀମାରାଶିରେ ଭିନ୍ନତା/ପରିବର୍ତ୍ତନ

b) ଏକ ଋଣ ନେବା ଏବଂ ପଲିସୀକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧକ ରଖିବା ଆକାରରେ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ର ପରିବର୍ତ୍ତନ

c) ଅତିରିକ୍ତ ବିପଦ କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାର ବୃଦ୍ଧି/ପଲିସୀ ଅବଧିର ବୃଦ୍ଧି

d) ସଙ୍କଟ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଉ.ସ୍ୱ. ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ର ପରିବର୍ତ୍ତନ

e) ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ସମ୍ପତ୍ତି ର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ

f) ବୀମା ର ରଦ୍ଦକରଣ

g) ନାମ କିମ୍ବା ଠିକଣା ଇତ୍ୟାଦି ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ନମୂନା ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କେତେକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ର ନମୂନା ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନାଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ପୁନଃପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା :

ପଲିସୀର ରଦ୍ଦ କରଣ

ବୀମିତର ଅନୁରୋଧରେ ଏହି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୀମାକୁ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା < ତାରିଖ > ଠାରୁ କରାଗଲା ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ବୀମା ନଅ ମାସରୁ ଅଧିକ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ରହିଥିବାରୁ, ବୀମିତ ପାଇଁ କୌଣସି ରିଫଣ୍ଡ (ଫେରସ୍ତ) ଦେୟ ନାହିଁ ।

<u>ପଲିସୀରେ ଅତିରିକ୍ତ ସଦସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର</u>

ବୀମିତର ଅନୁରୋଧରେ, ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସୁଶ୍ରୀ ରତ୍ନା ମିସ୍ତ୍ରୀ, 5 ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ବୀମିତ ର ପୁତ୍ରୀ କୁ <ତାରିଖ > ଠାରୁ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ଟ 3. ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି ।

ପ୍ରତିଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ବୀମିତ ଉପରେ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଟ. .... ର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଉଛି ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ଯଦି ଜାରୀ ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ କୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ, _____________ ଜରିଆରେ ସଂଶୋଧନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଏହା କରାଯାଇଥାଏ ।

I. ୱାରେଣ୍ଟି

II. ପରିବର୍ତ୍ତନ

III. ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ

IV. ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ

H. *ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା*

ବୀମାର ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମା ପଲିସୀ ଶବ୍ଦ-ଯୋଜନାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଡ୍ରାଫ୍ଟ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକୁ ଗଠନ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହାକୁ ବିଭିନ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇଛି । ଗଠନ ର ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀରେ ହିଁ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ପଲିସୀଟି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଜାରୀ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ର ପକ୍ଷରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ବିପକ୍ଷରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବ ଏହି ସାଧାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଯେ ପଲିସୀକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଡ୍ରାଫ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପଲିସୀ ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ନିମ୍ନ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବୁଝାଯାଏ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ :

a) ପ୍ରକଟିତ କିମ୍ବା ଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତ ନିହିତ ସର୍ତ୍ତରୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରିଥାଏ କେବଳ ସେହି ସ୍ଥାନ ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ସେ ଭଳି କରିବାରେ ଅସଙ୍ଗତି ରହିଥାଏ ।

b) ଆଦର୍ଶ ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ହସ୍ତଲିଖିତ ଅଂଶ ମଧ୍ୟରେ ପଦ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ବିରୋଧ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ହସ୍ତଲିଖିତ ଅଂଶ ସେହି ବିଶେଷ ଚୁକ୍ତିରେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ପ୍ରକଟ କରେ ବୋଲି ଧରାଯାଏ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ମୂଳ ରୂପେ ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ ।

c) ଯଦି ଏକ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଚୁକ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶର ବିରୋଧ କରେ, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନର ଅର୍ଥ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ ଯେହେତୁ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ ।

d) ଇଟାଲିକ୍ସରେ ଥିବା ଧାରା (କ୍ଲଜ୍) ସାଧାରଣ ରୂପେ ଛପାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରେ ଯେଉଁଠି ସେଗୁଡ଼ିକ ଅସଙ୍ଗତ ଥାଆନ୍ତି ।

e) ପଲିସୀର ମାର୍ଜିନ ରେ ପ୍ରିଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ପଲିସୀର କାୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

f) ପଲିସୀରେ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲଟକାଯାଇଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ମାର୍ଜିନରେ ଥିବା ଧାରା ଏବଂ ପଲିସୀର କାୟା ରେ ଥିବା ଧାରାଗୁଡ଼ିକୁ ଓଭରରାଇଡ୍ କରେ ।

g) ପ୍ରିଣ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସବ୍ଦାବଳୀକୁ ଟାଇପ୍ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ କିମ୍ବା ଏକ ସ୍ୟାହିଯୁକ୍ତ ରବର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଓଭର ରାଇଡ୍ କରନ୍ତି ।

h) ଟାଇପ୍ କିମ୍ବା ଷ୍ଟାମ୍ପ କରାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦାବଳୀ ଉପରେ ହସ୍ତଲେଖାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହେ ।

i) ପରିଶେଷରେ, ବ୍ୟାକରଣ ଏବଂ ବିରାମ ଚିହ୍ନର ସାଧାରଣ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ଯଦି କୌଣସି ଅନେକାର୍ଥତା କିମ୍ବା ସ୍ୱଷ୍ଟତାର ଅଭାବ ଥାଏ ।

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

1. ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ

ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ଅଟେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଗଠନ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ସାଧାରଣ ନିୟମସବୁକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚୁକ୍ତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଥିବା ଭଳି ବୀମା ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ଗଠନର ମୂଖ୍ୟ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ସବୁଠୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ସେହି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ଓ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ହେଉଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଧାରା, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ, ୱାରେଣ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

2. ଶବ୍ଦ – ଯୋଜନା / ଶବ୍ଦାବଳୀ ର ଅର୍ଥ

ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାଧାରଣ ଏବଂ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ସେହି ଅର୍ଥ ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ରାସ୍ତାର ସାଧାରଣ ଲୋକ ଅର୍ଥ କରି ପାରିବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସେହି ଶବ୍ଦ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସାୟିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟାପାରିକ ଅର୍ଥ ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସେହି ଅର୍ଥରେ କରାଯିବ ଯଦି ବାକ୍ୟର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ୟଥା ସଙ୍କେତ ନ କରେ । ଯେଉଁଠି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଆଇନ ହିସାବରେ ସେହି ପରିଭାଷାର ଅର୍ଥକୁ ଉପଯୋଗ କରାଯିବ ।

ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ରେ ଉପଯୋଗ କରା ଯାଉଥିବା ଅନେକ ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୈଧାନିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ବିଷୟ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ସାଧାରଣ ରୂପେ ଲାଗୁ କରାଯିବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଏକ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ/ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକ ନିମ୍ନତର ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବ । ବୈଷୟିକ ପଦାବଳୀକୁ ସର୍ବଦା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସେଗୁଡ଼ିକର ବୈଷୟିକ ଅର୍ଥ ଦେବା ଉଚିତ୍, ଯଦି କୌଣସି ବିରୋଧାବାସର ସଙ୍କେତ ମିଳେ ।

I. *ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା (ନୋଟିସ)*

ଅଧିକାଂଶ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବାର୍ଷିକ ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରାଯାଏ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷେ ଏହା ବୀମିତକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ ଥାଏ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖରେ ତାର ପଲିସୀ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ଶିଷ୍ଟାଚାର ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଥାର ବିଷୟ ରୂପେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ (ସୂଚନା) ଜାରୀ କରନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ନୋଟିସ ପଲିସୀର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀ ଯଥା: ବୀମା ରାଶି, ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ । ବୀମିତକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ସମ୍ମିଳିତ କରିବାର ପ୍ରଥା ରହିଛି ଯେ ସେ ସଙ୍କଟରେ ଥିବା କୌଣସି ବି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସେହି ବୈଧାନିକ ପ୍ରାବଧାନ ଆଡ଼େ ମଧ୍ୟ ବୀମିତର ଧ୍ୟାନ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ କୌଣସି ସଙ୍କଟକୁ ଧାରଣ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ ଯଦି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରଦାନ କରା ନ ଯାଏ ।

ସ୍ୱୟଂ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ **5**

ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଠି ସଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 30 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

II. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 15 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

III. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ର 7 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

IV. ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ପଲିସୀ ସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ, ବୀମିତକୁ ଏକ ନୂତନୀକରଣ ସୂଚନା ପଠାଇବାର ବୈଧିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଥାଏ

J. *ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା*

ଅପରାଧୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜରିଆରେ ନିଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବୈଧ ଅର୍ଥ ରୂପେ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯାହାକୁ ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍ କୁହାଯାଏ ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅପରାଧିମାନେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଅସଲ ଉତ୍ପତ୍ତି ଓ ଲାଭସବୁର ମାଲିକତ୍ୱ କୁ ଲୁଚାଇ ନିଧିସବୁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାହାଯ୍ୟରେ, ଅର୍ଥ ଏହାର ଅପରାଧିକ ପରିଚୟ ହରାଇଥାଏ ଏବଂ ବୈଧ ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ।

ଅପରାଧୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ବୈଧ କରିବା ପାଇଁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ବୀମା ସମେତ ଆର୍ଥିକ ସେବା ଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ମିଥ୍ୟା ପରିଚୟ ର ଉପଯୋଗ କରି କାରବାର କରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ପ୍ରକାରର ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ଓ ତାପରେ ସେହି ଟଙ୍କାକୁ ବାହାର କରିବାର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ଏବଂ ତା ପରେ ଥରେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇଗଲେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯିବା ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ରୁ ସେଭଳି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସହିତ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ ରୂପେ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ତରରେ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ନିଆଯାଉଛି ।

ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ନିବାରଣ ଆଇନ ର ବିଧାନ କୁ 2002 ରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ତା ପରେ ତୁରନ୍ତ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, ବୀମା ସେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିବା ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କ ଅସଲି ପରିଚୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ, ସନ୍ଦିଗ୍ଧ କାରବାର ରିପୋର୍ଟ କରିବା ଏବଂ ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗରେ ଜଡିତ ଥିବା କିମ୍ବା ଜଡ଼ିତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ଥିବା, ଏସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ରେକର୍ଡ ରଖିବା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପସବୁ ସୂଚୀତ କରିଛି ।

ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ, ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାହକକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ :

1. ଠିକଣା ସତ୍ୟାପନ
2. ବର୍ତ୍ତମାନ ର ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍
3. ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି
4. ବୀମା ଚୁକ୍ତି ର ଅଭିପ୍ରାୟ

ତେଣୁ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ବ୍ୟବସାୟରେ ଆଣିବା ସମୟରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାକୁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି :

1. ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ- ବୀମିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ, ଠିକଣା, ସଂପର୍କ ନମ୍ବର ID ଏବଂ ଠିକଣା ପ୍ରମାଣ ସହିତ, ପ୍ୟାନ୍ ନମ୍ବର ଏବଂ NEFT ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ ଏକତ୍ରିତ କରିବା
2. କର୍ପୋରେଟମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ – ସଂସ୍ଥାପନ ର ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଜ୍ଞାପନ ଓ ସଂଘର ଧାରା (ଅନୁଚ୍ଛେଦ), ବ୍ୟବସାୟରେ କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ପାୱାର ଅଫ୍ ଆଟୋନି, ପ୍ୟାନ୍ କାର୍ଡର ପ୍ରତିଲିପି ଏକତ୍ରିତ କରିବା

3. ଅଂଶୀଦାରୀ/ସହଭାଗୀ ଫାର୍ମଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ- ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ଯଦି ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥାଏ), ସହଭାଗିତା ଚୁକ୍ତି, ଏହା ତରଫରୁ ବ୍ୟବସାୟର କାରବାର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଅଂଶୀଦାର କିମ୍ବା ଫାର୍ମର ଏକ କର୍ମଚାରୀକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ପାୱାର ଅଫ୍ ଆର୍ଟୋନି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଏକତ୍ରିତ କରିବା

4. ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ ଫାଉଣ୍ଡେଶନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ – ସହଭାଗୀତା ର ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସଦୃଶ

ଏଠି ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସେଭଳି ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର କ୍ରସ-ସେଲିଙ୍ଗ୍ ରେ ମଧ୍ୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ସହାୟକ ବିପଣନ ଉପକରଣ ଅଟେ ।

ସାରାଂଶ

a) ଦଲିଲୀକରଣର ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ବୀମିତ ନିଜ ସଂପର୍କରେ ଏବଂ ସେ କେଉଁ ବୀମା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ତା ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରିଥାଏ ।

b) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଉପୁଜିଥାଏ, ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି ସାରା ଚାଲୁ ରହେ ।

c) ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ଶେଷରେ ଏକ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ଥାଆନ୍ତି ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

d) ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ର ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି :

   i. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ନାମ

   ii. ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ଠିକଣା ଏବଂ ସଂପର୍କ ବିବରଣୀ

   iii. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ

   iv. ପ୍ରସ୍ତାବକର ବୃତ୍ତି/ପେଶା, ଧନ୍ଦା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ

   v. ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ର ବିବରଣୀ ଓ ପରିଚୟ

   vi. ବୀମା ରାଶି

   vii. ପୂର୍ବର ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ବୀମା

   viii. ହାନି ଅନୁଭୂତି

   ix. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାପତ୍ର

e) ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯିଏ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତାହାର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥାଏ ଯେ ବୀମିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

f) ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ ।

g) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ବୀମିତକୁ ଏକ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ସେ ଏହାକୁ ପାଠ କରିଛି ଏବଂ ବୁଝିଛି ।

h) ପ୍ରିମିୟମ ହେଉଛି, ଏକ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାର ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଫଳ କିମ୍ବା ରାଶି ପରିମାଣ ।

i) ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ନଗଦ ରୂପେ, କୌଣସି ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନେଗୋଶିଏବଲ୍ ସାଧନ, ପୋଷ୍ଟାଲ ମନି ଅର୍ଡର, କ୍ରେଡିଟ୍ କିମ୍ବା ଡେବିଟ୍ କାର୍ଡ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ଇ-ଟ୍ରାନ୍ସଫର, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କ୍ରେଡିଟ୍ (ଜମା) କିମ୍ବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସମୟ ସମୟରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରେ ।

j) ଏକ ବୀମା ପ୍ରମାମପତ୍ର ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାର ପ୍ରମାଣ ଦେଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇପାରେ ।

k) ପଲିସୀ ହେଉଛି ଏକ ଔପଚାରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ବୀମା ଚୁକ୍ତିର ଏକ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

l) ଏକ ୱାରେଣ୍ଟି ହେଉଛି ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ବସ୍ତୁତଃ ଚୁକ୍ତିର ବୈଧତା ପାଇଁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

m) ଯଦି ଜାରୀ କରିବା ସମୟରେ ପଲିସୀର କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଏହାକୁ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଶୋଧନ/ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି କରାଯାଇଥାଏ ।

n) ଗଠନର ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସ୍ୱୟଂ ପଲିସୀରେ ହିଁ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

o) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅପରାଧିକ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥକୁ ବୈଧ ଅର୍ଥରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ଏବଂ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ଆଇନଗୁଡିକ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତଥା ଭାରତରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି ।

p) ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ର ଅନୁପାଳନ କରିବା ଏବଂ ଏହି ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ।

ମୁଖ୍ୟ ପଦାବଳୀ

a) ପଲିସୀ ଫର୍ମ
b) ପ୍ରିମିୟମର ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନ
c) ବୀମା ପ୍ରମାଣପତ୍ର
d) ନୂତନୀକରଣ ନୋଟିସ/ସୂଚନା
e) ୱାରେଣ୍ଟି
f) ସର୍ତ୍ତ
g) ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ
h) ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍
i) ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକକୁ ଜାଣନ୍ତୁ

ଅଧ୍ୟାୟ 19

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଭାରତରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ- ମେଡିକ୍ଲେମ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉପଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଶ୍ରେଣୀ ରହିଛି । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦର ବିଶେଷତାଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରଦାନ କରିପାରେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା
C. ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ(ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ
D. ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
E. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ପଲିସୀ
F. ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କଭର –ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସୁସ୍ଥତା
G. ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଉତ୍ପାଦ
H. କୋମ୍ବି -ଉତ୍ପାଦ
I. ପ୍ୟାକେଜ ପଲିସୀ
J. ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
K. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା
L. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା
M. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଧନ ଯୋଜନା
N. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା
O. ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା
P. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା
Q. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଚୟ ଖାତା
R. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମୂଖ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ହିସାବରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍:

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ

b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ଆଇ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ

c) ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ

d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ

e) ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ଯାତ୍ରା ବୀମା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ

f) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ ଥିବା ମୂଖ୍ୟ ପଦ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡିକୁ ବୁଝିବାରେ

A. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ*

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକର ପରିଚୟ

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କୁ ନିମ୍ନ ମତେ ପରିଭାଷିତ କରେ

ପରିଭାଷା

"ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ" ଅଥବା "ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା" ର ଅର୍ଥ ବୀମା ଚୁକ୍ତି କୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ଯାହା ରୋଗ ଲାଭ କିମ୍ବା ମେଡିକଲ, ସର୍ଜିକଲ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଭସବୁର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯାହା ବୀମିତ ଲାଭ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା, ଯାତ୍ରା ବୀମା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ (ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି) ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପୁନଶ୍ଚ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବଢୁଥିବା ମୂଲ୍ୟ, ସର୍ଜିକଲ (ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ରକ୍ରିୟା, ବଜାରକୁ ଆସୁଥିବା ନୂତନ ଓ ଅଧିକ ମହଙ୍ଗା ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଏବଂ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦନର ଔଷଧସବୁର ମୂଲ୍ୟ କାରଣରୁ ଏ ପ୍ରକାର ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ସାଧାରଣ ଲୋକର ପହୁଞ୍ଚ ର ବାହାରେ ଅଟେ । ବାସ୍ତବରେ, ଏହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହେଉଅଛି ଯଦିଓ ସେ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନା ମଧ୍ୟ ସେ ଭଳି ଉଚ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅଟେ ।

ତେଣୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମୂଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି କାରଣ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ:

- ✓ କୌଣସି ଅସୁସ୍ଥତା/ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।
- ✓ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଂଚୟ କୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ଯାହା ଅନ୍ୟଥା ରୋଗ କାରଣରୁ ମୂଳପୋଛ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ପ୍ରଥମ ଖୁଚୁରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ – ମେଡିକ୍ଲେମ୍ କୁ 1986 ରେ 4 ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ର ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ କରାଗଲା । ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ କଲେ ଯେପରିକି ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କ ଅବସରଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଯୁବା ବୟସରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଭବିଷ୍ୟ ଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ, ଯାତ୍ରା ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ଏବଂ ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ।

ପରେ ପରେ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କ୍ଷେତ୍ର ଖେଳାଳୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ ବହୁତ ଅଧିକ କମ୍ପାନୀମାନେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ତାହା ସହିତ ଏହି ବ୍ୟବସାୟର ଆହୁରି ଅଧିକ ପ୍ରସାର ହେଲା, ଏହି ବୀମା ଗୁଡିକରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ବିଭିନ୍ନତା ଏବଂ କିଛି ନୂତନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଆସିଲା ।

ଆଜି, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପିତ ଶହ ଶହ ଉତ୍ପାଦ ସହିତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିଭାଗ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ର ମୂଳଭୂତ ଲାଭ ସଂରଚନା, ଅର୍ଥାତ୍ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିପକ୍ଷରେ ସୁରକ୍ଷା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ପ୍ରକାରର ବୀମା ହୋଇ ରହିଛି ।

ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟମନ, 2013 ଅନୁସାରେ

1. ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଦୀର୍ଘାବଧି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦାନ କରି ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅନ୍ୟୁନ ତିନି ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍ ଅବଧି ପାଇଁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ, ତା ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମର ସମୀକ୍ଷା ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

2. ଅଣ-ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବଧି ଏବଂ ତିନି ବର୍ଷର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି ଥିବା ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି, ଯଦି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ ।

2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିଶେଷତା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ମୂଖ୍ୟତଃ ରୋଗ ଏବଂ ତେଣୁକରି ରୋଗ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ କାରବାର କରେ । ବେଳେ ବେଳେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ରୋଗ, ପ୍ରତିଦିନ ର ଜୀବିତ/ସକ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଅନୁସାରେ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ଦୀର୍ଘ ସ୍ଥାୟୀ, ଆଜୀବନ କିମ୍ବା ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରେ । ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ କ୍ଷତ କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଅକ୍ଷମତା କାରଣରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜୀବନ ଶୈଳୀ, ରାଶିପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଇପାରେ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାକୁ ଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ପାଦର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଏ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ରୟ କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବ । ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଅଧିକ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ଓ ଅଧିକ ପରିମାଣ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଶସ୍ତା ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି, ସେଗୁଡିକ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ଏବଂ ବିପଣନ କରିବାକୁ ବିକ୍ରେତା ସମୂହ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସହଜ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଏସବୁ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର କେତେକ ବାଞ୍ଛିତ ବିଶେଷତା ଯାହାକୁ ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି ।

3. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦ ଡିଜାଇନ ଯାହା ବି ହୋଇଥାଉ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ 3 ବର୍ଗରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

a) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କଭର

ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରର ସମୂହ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ବାସ୍ତବ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

b) ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ କଭର

'ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା, ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଗ୍ରେଡେଡ ସର୍ଜରୀ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ ଥାଏ ।

c) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ କଭର

ହୃଦ୍ ଘାତ, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍, କ୍ୟାନସର ଆଦି ଭଳି ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଙ୍କଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଘଟିଲେ ରାଶିପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ ଯୋଜନା ଅଟେ ।

ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ବୀମା ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଯାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା କଭର କୁ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଛି ।

ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ବେଳେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଅନ୍ୟ ଏକ ଉତ୍ପାଦ-ସମୁଦ୍ରପାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିମ୍ବା ଯାତ୍ରା ବୀମା-କ୍ରୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । କେବଳ ଆଧୁନିକ ସମୟରେ, ବେସରକାରୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ କିଛି ଉଚ୍ଚ ପରିଣାମ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ, କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ନିୟମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଅଂଶ ରୂପେ ସମୁଦ୍ରପାରୀ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

4. ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକରଣ

ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଲକ୍ଷ୍ୟଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ କୁ ଧ୍ୟାନ ରଖି ମଧ୍ୟ ଡିଜାଇନ କରାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ଲାଭ ସଂରଚନା, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଓ ବିପଣନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ । ଗ୍ରାହକ ଅନୁଭାଗ ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି:

a) **ବୈୟକ୍ତିକ କଭର** ଯାହାକୁ ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ

b) **ସମୂହ କଭର** ଯାହାକୁ କର୍ପୋରେଟ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା କର୍ମଚାରୀବୃନ୍ଦ ଓ ସମୂହଗୁଡିକୁ, ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ

c) **RSBY ଭଳି** ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକ ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ପଲିସୀସବୁ ଯାହା ଜନସମୁଦାୟ ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରିବ ବର୍ଗମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

B. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା*

ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଥିବାଯୋଗୁଁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଅପବର୍ଜନର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପରିଭାଷା ଥିବା ଯୋଗୁଁ, ବଜାରରେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତତା ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ତୁଳନା କରିବା ଏବଂ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାଦ ବିପକ୍ଷରେ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଗଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, କୌଣସି ସ୍ୱଷ୍ଟ ବୁଝାମଣା ନ ଥିଲା ଯେ କେଉଁଟା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଅଟେ ଏବଂ କେଉଁଟା ନୁହେଁ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗ ପାଇଁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ତଥ୍ୟ ରଖିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହେଉଥିଲା ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ, ଟି.ପି.ଏ. ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକୁ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଏବଂ ବୀମା ନେଉଥିବା ଜନତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ., ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଫେଡେରେଶନ ଅଫ୍ ଚ୍ୟାମ୍ବର୍ସ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଏଣ୍ଡ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପଦେଷ୍ଟା ସମିତି ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଏକତ୍ର ହେଲେ । ଏକ ସାଧାରଣ ବୁଝାମଣା ଆଧାରରେ, ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. 2013 ରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କଲେ ।

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିମ୍ନସବୁର ମାନକୀକରଣ ର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ :

1. ସାଧାରଣରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପଦଗୁଡିକର ପରିଭାଷା
2. ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ପରିଭାଷା
3. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ଅପବର୍ଜିତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆଇଟମଗୁଡିକର ତାଲିକା
4. ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପ୍ରାକ୍-ପ୍ରାଧିକୃତି ଫର୍ମ
5. ବିଲ କରିବା ଫର୍ମାଟଗୁଡିକ
6. ଡାକ୍ତରଖାନାର ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ
7. ଟି.ପି.ଏ., ବିମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ମାନକ ଚୁକ୍ତି
8. ନୂତନ ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ IRDAI ପାଇବା ପାଇଁ ମାନକ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଫର୍ମାଟ୍

ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ କର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମା ଉଦ୍ୟୋଗର ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ଏକ ବଡ଼ ପଦକ୍ଷେପ ଅଟେ ଏବଂ ସାର୍ଥକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

C. *ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତିକରଣ (ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ*

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ହେଉଛି ଭାରତରେ ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ । ଅଷ୍ଟାଦଶ ଆଡ଼େ PSU ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ ସର୍ବପୁରାତନ ମାନକ (ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଥିଲା ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ପାଦ ଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହି ଉତ୍ପାଦକୁ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ରାଣ୍ଡ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିପଣନ କରାଯାଏ, ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ବିକ୍ରିହେଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୂପେ ଚାଲୁ ରହିଛି ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯାହାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ଘଟଣାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପୂର୍ବେ ଓ ପରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ନ ଥିବା କୌଣସି ବି ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରନ୍ତି ।

ସେଭଳି ସୁରକ୍ଷା ଏକ 'କ୍ଷିତିପୂର୍ତ୍ତି' ଆଧାରରେ ଅର୍ଥାତ୍, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ବହନ କରାଯାଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ କିମ୍ବା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର କିଛି ଅଂଶ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଶିର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରି, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହାର ବିଷମତା 'ଲାଭ' ଆଧାରରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଦର୍ଶାଯାଇପାରେ । ଯେଉଁଠି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଘଟିବା ଉପରେ (ଯେପରିକି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ନିଦାନ କିମ୍ବା ଭର୍ତ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ) ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ରାଶି ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତଭଳି ହୁଏ ଏବଂ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଏହାର ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ରଘୁର ଏକ ଛୋଟ ପରିବାର ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ତା' ପତ୍ନୀ ଏବଂ ଏକ 14 ବର୍ଷର ପୁଅ ସମ୍ମିଳିତ । ସେ ଟ.1 ଲକ୍ଷ ଲେଖାଏଁ ର ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ, ତା' ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା, ଏକ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀ ନେଇଛି । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ.1 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଥାନ୍ତେ ।

ହୃଦ୍ ଘାତ କାରଣ ରଘୁକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଗଲା ଏବଂ ସର୍ଜରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲା । ମେଡିକଲ ବିଲ ଟ.1.25 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠିଲା । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଟ.1.ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କଲା ଏବଂ ଟ 25,000 ର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ରଘୁ କୁ ତା' ନିଜ ପକେଟରୁ ଦେବାକୁ ପଡିଲା ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀର ମୂଖ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡିକର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି, ଯଦିଓ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସୀମା, ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ କିମ୍ବା ଲାଭ କିମ୍ବା କିଛି ଆଡ-ଅନ୍ ରେ ଭିନ୍ନତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯାଉଥିବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ । ଛାତ୍ରକୁ ଏହି ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହେଉଛି ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ଧାରଣା ଏବଂ ସେ ନିଜେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ସେହି ଉତ୍ପାଦ ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ବିଷୟରେ ସେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ । ସେ କେତେକ ମେଡିକଲ ପଦ**/ଶବ୍ଦ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯାହାର ଉପଯୋଗ ସେ କରିପାରେ ।**

1. ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟକୁ ବୀମିତ କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

i. ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂହୋମ୍ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ଭଳି କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ । ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ ନର୍ସିଂ ସେବା, RMO ଚାର୍ଜ, IV ତରଳ ପଦାର୍ଥ/ରକ୍ତ ସଂଚାରଣ/ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଦେବା ଚାର୍ଜ ଏବଂ ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚ

ii. ଇଣ୍ଟେନ୍ସିଭ କେୟାର ୟୁନିଟ (ICU) ଖର୍ଚ୍ଚ

iii. ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେଟିଷ୍ଟ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ

iv. ଏନେସ୍ଥେଟିକ୍, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ, ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ସର୍ଜିକଲ ଉପକରଣ

v. ଔଷଧ ଏବଂ ଡ୍ରଗ୍ସ

vi. ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି

vii. ପେସ୍ମେକର୍, ଅର୍ଥୋପେଡିକ୍ ଇମପ୍ଲାଣ୍ଟ, ଇନଫ୍ରା କାର୍ଡିଆକ୍ ଭାଲ୍ଭ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ, ଭାସ୍କ୍ୟୁଲାର୍ ଷ୍ଟେଣ୍ଟ

viii. ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଲାବୋରେଟେରୀ/ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ

ix. ବୀମିତ କୁ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାନକର୍ତ୍ତା (ଡୋନର୍) ଉପରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ (ଅଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ କରି)

ଏକ ନିୟମିତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ କେବଳ ଯଦି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବା ଅବଧି 24 ଘଣ୍ଟା କିମ୍ବା ଅଧିକ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ମେଡିକଲ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ର ଉନ୍ନତକରଣ ସହିତ, ଅନେକ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିବସସେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପେ, ସେଗୁଡିକର ସଂଚାଳନ ବିଶେଷତାପ୍ରାପ୍ତ ଦିବସ ସେବାକେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ କରାଯାଇପାରେ, ପ୍ରକରଣ ଅନୁସାରେ । ଚକ୍ଷୁ ସର୍ଜରୀ, କେମୋଥେରାପି, ଡାଏଲିସିସ୍ ଭଳି ଚିକିତ୍ସା ସବୁ କୁ ଦିବସସେବା ସର୍ଜରୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ତାଲିକା ସର୍ବଦା ବଢୁଥାଏ । ଏଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଖର୍ଚ୍ଚର ବୀମା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ଅତି ସୀମିତ ଅଛି, ସେଭଳି ଅତି ଅଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦ ଓ.ପି.ଡି. ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ଯୋଜନା ରହିଛି ଯାହା ବାହ୍ୟରୋଗୀ ହିସାବରେ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଡାକ୍ତର ଆଗମନ, ନିୟମିତ ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷଣ, ଡେଣ୍ଟଲ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

2. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

i. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୁଏତ ଜରୁରୀକାଳୀନ କିମ୍ବା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୋଇପାରେ । ଯଦି ଏକ ରୋଗୀ ଏକ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ସର୍ଜରୀ ପାଇଁ ଯାଏ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତା' ଦ୍ୱାରା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ହସ୍ପିଟାଲ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ନିମ୍ନମତେ ପରିଭାଷିତ କରେ :

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ, ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ:

a) ସେଭଳି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ସେହି ସମାନ ସ୍ଥିତି ପାଇଁ କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା,ଏବଂ

b) ସେଭଳିଆ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପରୀକ୍ଷଣ, ଔଷଧ, ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଶୁଳ୍କ ଆଦି ରୂପେ ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯାହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ii. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ, ରହିବା ପରେ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଭ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ।

ପରିଭାଷା

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା (ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେବା) ପରେ ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ,ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ:

a) ସେଭଳି ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ସେହି ସମାନ ସ୍ଥିତି ପାଇଁ କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା, ଏବଂ

b) ସେଭଳିଆ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବା ପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସେସବୁକୁ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯିବ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ହେଲା ପରେ ଔଷଧ, ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ଆଦି ହୋଇପାରେ । ସେଭଳି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସମୟାବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିରିଶ ଦିନ ପାଇଁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଷାଠିଏ ଦିନ ପାଇଁ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ସମଗ୍ର ବୀମା ରାଶିର ଅଂଶ ହୁଅନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ।

a) ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍

ଯଦିଓ ଏହି ଲାଭ ସାଧାରଣ ଭାବେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ନ ହୋଇ ଘରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଧ୍ୟାନ

ରଖିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି । ଅବଶ୍ୟ, ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଯଦିଓ ରୋଗ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ର ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ରୋଗୀର ସ୍ଥିତି ଏଭଳି ଅଟେ ଯେ ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନିଆଯାଇ ନ ପାରେ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିବାସ ର ଅଭାବ ଅଛି ।

ଏହି ବୀମା ସାଧାରଣତଃ ତିନିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅନୁଛେଦ ନିଏ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରଥମ ତିନିଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଏହି ବୀମା କେତେକ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ରୋଗ ଯେପରିକି ଆଜ୍ମା, ବ୍ରୋଙ୍କାଇଟିସ୍, କ୍ରୋନିକ୍ ନେଫ୍ରିଟିସ ଏବଂ ନେଫ୍ରିଟିକ୍ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମ୍, ଡାଏରିଆ ଏବଂ ଗ୍ୟାଷ୍ଟ୍ରୋଏଣ୍ଟେରିଟିସ୍, ଡାଏବେଟିସ୍ ମେଲିଟସ୍, ଅପସ୍ମାର, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଇନଫ୍ଲୁଏଞ୍ଜା, କଫ ଓ ଥଣ୍ଡା, ଜ୍ୱର ସହିତ ସବୁ ପ୍ରକାରର ତରଳ ଝାଡା ପାଇଁ ଆବାସିକ ଚକିତ୍ସା ଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ଅପବର୍ଜିତ କରେ ।

b) ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କେତେକ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି. IRDAI ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, ବିଶେଷ ରୂପେ ସଂଲଗ୍ନ IV ରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅପବର୍ଜନ ଉପରେ ଏଗୁଡିକ ଆଧାରିତ ଅଟେ । IRDAI ୱେବସାଇଟ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର/ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗିତା ସ୍ୱୀକୃତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି କୌଣସି ଅପବର୍ଜନକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଏ, ଏଗୁଡିକୁ ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ଅଲଗା ରୂପେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

1. **ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ**

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏହାକୁ ପ୍ରାୟତଃ ସର୍ବଦା ଅପବର୍ଜନ କରାଯାଏ .ଯେହେତୁ ଅନ୍ୟଥା ଏହାର ଅର୍ଥ ଏକ ନିଶ୍ଚିତତା କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ହୋଇପାରେ । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଟୀକରଣ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୋଗ/କ୍ଷତଗୁଡିକ ପୂର୍ବର ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକଟୀକରଣ । ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ ।

ପରିଭାଷା

ମାନକୀକରଣ ଉପରେ ଆଇ ଆର ଡିଏ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରେ:

"କୌଣସି ଅବସ୍ଥା (ସ୍ଥିତି), ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ କିମ୍ବା ସେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସ୍ଥିତି (ଗୁଡିକ) ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଚିହ୍ନ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ ଥିଲା, ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେଗୁଡିକ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ/ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ 48 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ପରାମର୍ଶ/ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। । "

ଅପବର୍ଜନ ହେଉଛି : କମ୍ପାନୀ ସହିତ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଠାରୁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର 48 ମାସ ବିତି ନାହିଁ, ପଲିସୀ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ଥିତି (ଗୁଡିକ) ।

1. ଓଜନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ/ବିତରଣ/ସେବା
2. ଚଷମା/ କଣ୍ଟାକ୍ଟ ଲେନ୍ସ/ଶ୍ରବଣ ସହାୟକ ଇତ୍ୟାଦିର ମୂଲ୍ୟ

3. ଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେଉଁଥିରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ
4. ହର୍ମୋନ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ
5. ହୋମ୍ ଭିଜିଟ୍ ଚାର୍ଜ
6. ବନ୍ଧ୍ୟତା/ଉପବନ୍ଧ୍ୟତା/ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତଗର୍ଭଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା
7. ମୋଟାପଣିଆ/ଓବେସିଟି (ରୁଗ୍ଣ ଓ ଓବେସିଟି ସହିତ) ର ଚିକିତ୍ସା
8. ମାନସିକ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଓ ମନୋଦୈହିକ ସମସ୍ୟା
9. ରିଫ୍ରାକ୍ଟିଭ ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ ସର୍ଜରୀ
10. ଯୌନ କ୍ରିୟା ସଂଚରିତ ରୋଗଗୁଡିକର ଚିକିତ୍ସା
11. ଡୋନର୍ ସ୍କ୍ରିନିଙ୍ଗ୍ ଚାର୍ଜ
12. ଭର୍ତ୍ତି/ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ
13. ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ/ ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ
14. ସେହି ରୋଗ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଭର୍ତ୍ତି କିମ୍ବା ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ କରାଗଲା, ତାହା ପାଇଁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଯାଞ୍ଚ/ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ
15. କୌଣସି ବି ଖର୍ଚ୍ଚ ଯେତେବେଳେ ରୋଗୀ ମଧ୍ୟରେ ରେଟ୍ରୋ ଭାଇରସ ଅଛି ବୋଲି ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ ହୁଏ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସେ HIV/ଏଡ୍ସ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷରୂପେ ଚିହ୍ନଟ ହୁଏ
16. ଷ୍ଟେମ୍ ସେଲ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ/ସର୍ଜରୀ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ
17. ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଆଣବିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ
18. ସମସ୍ତ ଅଣ-ଡାକ୍ତରୀ ଆଇଟମ୍ ଯଥା: ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ, ଭର୍ତ୍ତି ଶୁଳ୍କ, ଟେଲିଫୋନ, ଟେଲିଭିଜନ ଚାର୍ଜ, ଟାୟଲେଟ୍ରିଜ୍, ଇତ୍ୟାଦି
19. କୌଣସି ବି ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ପଲସୀ ରେ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସାଧାରଣତଃ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ

ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତିକରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ମୀରା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେଇଥିଲା । ପଲିସୀରେ 30 ଦିନର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଥିଲା ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ସେ ପଲିସୀ ନେବାର 20 ଦିନ ପରେ, ମୀରା ମ୍ୟାଲେରିଆ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲା ଏବଂ 5 ଦିନରେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା । ତାକୁ ଭାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ବିଲ ଦେବାକୁ ପଡିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ସେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଦାବୀ କଲା, ସେମାନେ ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ କାରଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଘଟଣା ପଲିସୀ ନେବାଠାରୁ 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା ।

i. **ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି :** ଏହା ସେହି ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ଯାହା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ଚିକିତ୍ସା କୁ ବିଳମ୍ବିତ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ତା' ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇପାରେ । ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ, ଗୋଟିଏ/ ଦୁଇ/ଚାରି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ, ସୌମ୍ୟ ପ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ୍ ହାଇପରଟ୍ରଫି, ମେନୋର୍ରାଗିଆ କିମ୍ବା ଫାଇବ୍ରୋମିଓମା ପାଇଁ ହିଷ୍ଟେରେକ୍ଟୋମି, ହର୍ଣିଆ, ହାଇଡ୍ରୋସିଲ, ଜନ୍ମଜାତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରିକ ରୋଗ, ମଳଦ୍ୱାରରେ ନାଡ଼ୀବ୍ରଣ, ମଳକଣ୍ଟ,ଗର୍ଭଦାହ ଏବଂ

ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା, ଗଲ ବ୍ଲାଡର ପଥରୀ ନିଷ୍କାସନ, ସନ୍ଧିବାତ ଓ ଗଣ୍ଠିବାତ, ପଥରୀ ରୋଗ, ବୟସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅସ୍ଥିସନ୍ଧିବାତ, ଆସ୍ଟିଓପୋରୋସିସ୍ ଭଳି ରୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

c) ଉପଲବ୍ଧ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିକଳ୍ପ

i. ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଯେପରିକି ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିକ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି, ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା, ଆଶ୍ରିତ ଶାଶୁଶଶୁର, ଆଶ୍ରିତ ଭାଇଭଉଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ନିଜ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେଇପାରେ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରିତମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନ ଥାଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଆଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାରାଶି ଥିବା କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେଭଳି ଆଶ୍ରିତ ବୀମିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ସେଭଳିଆ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ରେ, ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିରେ ତା'ବୀମା ରାଶିର ସର୍ବାଧିକ ମାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାବୀ କରିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମିତ ପାଇଁ ତା'ବୟସ ଓ ଚୟନିତ ବୀମାରାଶି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କାରକ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ii. ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର

ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏକ ପ୍ରକାର ବୀମାରେ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତା ଥିବା ପରିବାର କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ପରିବାର ରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଚାରି ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 5 ଲକ୍ଷର ଏକ ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ନିଆଯାଏ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ଏହା ଏକାଧିକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କିମ୍ବା ପରିବାରର କେବଳ ଜଣେ ସଦସ୍ୟର ବହୁବିଧ ଦାବୀ ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏସବୁ ଏକତ୍ର ଟ. 5 ଲକ୍ଷର ମୋଟ ସୁରକ୍ଷା ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପରିବାରର ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟର ବୟସ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ଏହି ଉଭୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ଅପବର୍ଜନଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ହୋଇପାରେ । ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀସବୁ ବଜାରରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଉଛି ଯେହେତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବାର ଏକ ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଯାହାକୁ ଏକ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଚୟନ କରାଯାଇପାରେ ।

d) ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ

ପୂର୍ବର ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଉତ୍ପାଦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମୂଳଭୂତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ନୂତନ ମୂଲ୍ୟ ଯୋଡା ଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଆମେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନଗଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସବୁ ଉତ୍ପାଦରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସବୁ ଲକ୍ଷଣ ଥାଏ ନାହିଁ, ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

i. ଉପସୀମା ଏବଂ ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍

କେତେକ ଉତ୍ପାଦରେ ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ ଅଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ । କେତେକ ପାଖରେ ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ଉପରେ ଉପ ସୀମା ମଧ ଅଛି; ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ରତିଦିନର ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ବୀମା ରାଶିର 1% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଏବଂ

ଆଇ.ସି.ୟୁ. ଚାର୍ଜ ବୀମା ରାଶିର 2% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଅଟେ । ଯେହେତୁ ICU ଚାର୍ଜ, OT ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଏପରିକି ସର୍ଜନର ଫିଜ୍ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୋଷ୍ଠର ପ୍ରକାର ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ, ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡ଼ା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଏବଂ ତେଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୀମିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ii. କୋ-ପେମେଣ୍ଟ (ସାର୍ବଜନିକ ରୂପେ କୋ-ପେ କୁହାଯାଉଥିବା)

ଏକ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ-ଆବଣ୍ଟନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ ପଲିସୀଧାରୀ/ବୀମିତ ସ୍ୱୀକୃତ ଦାବୀ ରାଶିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ବହନ କରିବ । ଏକ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବୀମିତ ତା' ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଚୟନ କରିବା ସମୟରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଛି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବେ ତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ କରୁଛି ।

iii. କାଟଯୋଗ୍ୟ

କାଟଯୋଗ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ମୂଲ୍ୟ-ଆବଣ୍ଟନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାୟୀ ରହିବ ନାହିଁ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ ହେବ । ଏକ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ରାଶିକୁ କମ୍ କରେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତି ବର୍ଷ, ପ୍ରତି ଜୀବନ, ପ୍ରତି ଘଟଣା ପାଇଁ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଟଯୋଗ୍ୟକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

iv. ନୂତନ ଅପବର୍ଜନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ପରେ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି :

- ✓ ଆନୁବଂଶିକ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ଷ୍ଟେମ୍ କୋଷ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ/ସର୍ଜରୀ
- ✓ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବାହ୍ୟ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ଥାୟୀ ମେଡିକଲ/ ଅଣ-ମେଡିକଲ ଉପକରଣ ଯାହା CPAP, CAPD ଇନ୍ଫ୍ୟୁଜନ୍ ପମ୍ପ ଆଦି, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉପକରଣ ଅର୍ଥାତ୍ ୱାକର୍, କ୍ରୁଚେସ୍, ବେଲ୍ଟ, କଲାର, କ୍ୟାପ୍, ସ୍ପ୍ଲିଣ୍ଟ, ସ୍ଲିଙ୍ଗ୍ ବ୍ରେସ୍, କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବି ଷ୍ଟକିଙ୍ଗ୍ସ, ଡାଇବେଟିକ ଫୁଟ ୱେର୍, ଗ୍ଲୁକୋମିଟର/ଥର୍ମୋମିଟର ଓ ସେଭଳି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ କୌଣସି ବି ମେଡିକଲ ଉପକରଣ ଯାହାକୁ ତତ୍ପଶ୍ଚାତ୍ ଘରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଇତ୍ୟାଦି ଏସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।
- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ବି ପ୍ରକାରର ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ, ସର୍ଚାର୍ଜ, ଭର୍ତ୍ତି ଶୁଳ୍କ/ ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି
- ✓ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଘର ଆଗମନ ଚାର୍ଜ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧିରେ ପରିଚାରକ/ନର୍ସ ଚାର୍ଜ

v. ଜୋନ୍ ଅନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମ

ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରିମିୟମ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୟସ ଏବଂ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । କେତେକ ଜୋନ୍ ରେ ଅଧିକ ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରିମିୟମ ଅନ୍ତର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି, ଉ.ସ୍ୱ. ଜିଲ୍ଲା ଓ ମୁମ୍ବାଇ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ ପ୍ରିମିୟମ ଜୋନ୍ ର ଅଂଶ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

vi. ପୂର୍ବ – ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ବିନିୟାମକ ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ପୂର୍ବେ ବହିର୍ଭୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡିକୁ ଚାରି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ ବିଶେଷରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କରାଯାଇଛି । କିଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କିଛି ହାଇ ଏଣ୍ଡ ପ୍ରଡକ୍ଟ ଏହି ଅବଧିକୁ 2 ଏବଂ 3 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ କରିଛନ୍ତି ।

vii. ନୂତନୀକରଣନୀୟତା

କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଆଜୀବନ ନୂତନୀକରଣନୀୟତାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ, ସବୁ ପଲିସୀ ପାଇଁ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

viii. ଦିବସ ସେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର ଉତ୍କର୍ଷ ସହିତ ଦିବସ ସେବା ବର୍ଗରେ ଅନେକ ଗୁଡିଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମାବେଶ ଦେଖାଯାଇଛି । ପୂର୍ବେ ଦିବସ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ କେବଳ ସାତୋଟି ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ବିଶେଷରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା – ମୋତିଆବିନ୍ଦୁ, D ଏବଂ C, ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି, ଲିଥୋଟ୍ରିପ୍ସି ଏବଂ ଟନ୍ସିଲେକ୍ଟୋମି । ବର୍ତ୍ତମାନ, 150 ଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତାଲିକା ଅଧିକ ରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ix. ପଲିସୀ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଯାଞ୍ଚ ର ମୂଲ୍ୟ

ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣର ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂର୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସଙ୍କଟାଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ । ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି 50% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ IRDAI ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଦେଶନାମା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନ୍ୟୁନ 50% ବହନ କରିବ ।

x. ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବ-ବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି

ଅଧିକାଂଶ ବୀମା କର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ବିଶେଷରୂପେ ସେମାନଙ୍କ ହାଇ ଏଣ୍ଡ ପ୍ରଡକ୍ଟ ରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧିକୁ 60 ଦିନ ଓ 90 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଏ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ସର୍ବାଧିକ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମା ରାଶିର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୀମିତ (କ୍ୟାପ୍) ମଧ୍ୟ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

xi. ଆଡ ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା

ଆଡ-ଅନ୍ ସୁରକ୍ଷା କୁହାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ନୂତନ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାସବୁ କୁ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି:

- ✓ ପ୍ରସୂତି /ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ସୁରକ୍ଷା : ପୂର୍ବେ ଖୁଚୁରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରସୂତି କୁ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଉ ନ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ, ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରାଯାଉଛି ।

- ✓ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା : କେତେକ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଜୀବନ ପାଇଁ ଭୟଙ୍କର ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ପାଇଁ ହାଇ ଏଣ୍ଡ ଭର୍ସନ ପ୍ରଡକ୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବିକଳ୍ପ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ।
- ✓ ବୀମା ରାଶିର ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ : ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ପରେ, ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ, ବୀମା ରାଶି (ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ ପରେ ଯାହା କମ୍ ହୋଇଯାଇଥାଏ) କୁ ମୂଳ ସୀମା ରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ ।
- ✓ ଆୟୁଷ (AYUSH)- ଆୟୁର୍ବେଦିକ-ଯୋଗ –ୟୁନାନୀ –ସିଦ୍ଧ – ହୋମିଓପାଥ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା : କେତେକ ପଲିସୀ AYUSH ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

xii. ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

କେତେକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦ ନିମ୍ନରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅନ୍ତରଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି । ଲାଭଗୁଡିକ ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବିପକ୍ଷରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେୟ ହୋଇଥାଏ,ଯାହା ମୋଟ ବୀମା ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

- ✓ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ବୀମାସୁରକ୍ଷା: ଯେମିତିକି ଆମେ ଜାଣୁଁ ଭାରତରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ କେବଳ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । କିଛି କମ୍ପାନୀ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେକ ହାଇ-ଏଣ୍ଡ ପ୍ଲାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ସୀମିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।
- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ: ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । 2/3 ଦିନର କାଟଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ କୁ ଛାଡ଼ି ସାଧାରଣତଃ 7 ଦିନ ପାଇଁ ଅବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଲାଭ ପ୍ରଭାବ ହେବ କେବଳ ଯଦି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି କାଟଯୋଗ୍ୟ ଅବଧି ର ବାହାରେ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦାବୀର ଅତିରିକ୍ତ ଅଟେ କିନ୍ତୁ ପଲିସୀର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଏକ ଅଲଗା ଉପ-ସୀମା ସହିତ ହୋଇପାରେ ।
- ✓ ଆରୋଗ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ଲାଭ: ଏକ ମୋଟା ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ରୋଗ (ଅସୁସ୍ଥତା) ଏବଂ/କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ର ମୋଟ ଅବଧି 10 ଦିନଠାରୁ କମ୍ ହୋଇ ନ ଥିବ ।
- ✓ ଦାତା (ଡୋନର) ର ଖର୍ଚ୍ଚ: ପଲିସୀ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନୁସାରେ ବଡ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଡୋନର ର ଖର୍ଚ୍ଚ ର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ପଲିସୀ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ।
- ✓ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି: ବୀମିତ/ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ ।
- ✓ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ : ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ବୀମିତ ରୋଗୀର ସେବା କରିବା ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ, ପରିବହନ ବାବଦରେ ସାଥୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି କିମ୍ବା ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦେୟ, ପଲିସୀର ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

- ✓ ପରିବାର ପରିଭାଷା : କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉତ୍ପାଦରେ ପରିବାରର ପରିଭାଷା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଯାଇଛି । ପୂର୍ବେ, ମୁଖ୍ୟ ବୀମିତ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଠି ପିତାମାତା ଏବଂ ଶାଶୁଶ୍ୱଶୁର ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇପାରେ ।

D. *ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା*

ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର ଏକ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକେ ଉଚ୍ଚ କୋ – ପେ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଅଣ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ଅତିରିକ୍ତ ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କ୍ରୟ କରିଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଭାରତରେ, ଟପ୍ –ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷା ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଆରମ୍ଭରେ ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅଭାବ ବୋଲି ଜଣା ପଡୁଥିଲା, ଯଦିଓ ସ୍ଥିତି ଆଉ ଅଧିକ ସେଭଳି ନାହିଁ । ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ବହୁତ ସମୟ ଧରି ଟ5, 00,000 ରହିଥିଲା । ଏକ ଉଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା ଚାହୁଁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦୁଇଗୁଣ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ଦୁଇଟି ପଲିସୀ କିଣିବା ପାଇଁ ବାଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପରିଣାମ ରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀଗୁଡିକର ବିକାଶ ହେଲା, ଯାହା ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର / ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ର ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ର ଉଚ୍ଚ ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏହି ପଲିସୀ ଏକ ଅଳ୍ପ ବୀମା ରାଶି ଥିବା ଏକ ମୂଳଭୂତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଏକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମରେ ଆସେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ ବୀମା ର ମଧ୍ୟ ଚୟନ କରିପାରନ୍ତି (ପ୍ରଥମ ପଲିସୀର ବୀମା ରାଶିକୁ ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ ହିସାବରେ ରଖି) । ଏହି ନିଜ ତଥା ପରିବାର ପାଇଁ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସୁବିଧାରେ ଆସିଥାଏ ।

ଟପ୍ – ଅପ୍ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତିର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ , ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ଲାନ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କାଟଯୋଗ୍ୟ (କିମ୍ବା ଥ୍ରେଶହୋଲ୍ଡ) ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ରାଶି, ଅର୍ଥାତ୍ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତା' ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଟ.3.ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ସେ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଅତିରିକ୍ତ ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଏକ ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀ ର ଚୟନ କରିପାରେ ।

ଯଦି କେବଳ ଗୋଟିଏ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 5 ଲକ୍ଷ ହୁଏ, ମୂଳଭୂତ ପଲିସୀ କେବଳ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରେ । ଟପ୍ –ଅପ୍ କଭର ସହିତ, ଟ. ଦୁଇ ଲକ୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ରାଶିକୁ ଟପ୍- ଅପ୍ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀସବୁ ଶସ୍ତାରେ ଆସେ ଏବଂ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଟ. 10 ଲକ୍ଷ ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ଟ. ତିନି ଲକ୍ଷ ଅତିରିକ୍ତ ଟ. 10 ଲକ୍ଷର ଟପ୍-ଅପ୍ ପଲିସୀଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି କଭରଗୁଡିକ ବୈୟକ୍ତିକ ଆଧାରରେ ଏବଂ ପରିବାର ଆଧାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ । ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ରାଶି କିମ୍ବା ପରିବାରରେ ପ୍ରସାରିତ ହେଉଥିବା କେବଳ ଏକମାତ୍ର ବୀମା ରାଶି କୁ ଆଜିକାଲି ବଜାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଯଦି ଟପ୍-ଅପ୍ ପ୍ଲାନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ରାଶିକୁ ଟପି ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ପ୍ଲାନ କୁ ବିଭୀଷିକା ଆଧାରିତ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ, ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣ ରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦାବୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଟ.3 ଲକ୍ଷ କୁ ଟପିଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଅବଶ୍ୟ ଟପ୍-ଅପ୍ ପ୍ଲାନ ଯେଉଁଗୁଡିକ କାଟଯୋଗ୍ୟକୁ ଟପିଯିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଅନ୍ତି ପଲିସୀ ଅବଧି ସମୟରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଣନ୍ତି ଯାହାକୁ ହାରାହାରି ମୋଟ ରାଶି ଆଧାରିତ ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ଲାନ୍ ଯେମିତି କି ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପରିଚିତ ସୁପର ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣ ରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦାବୀ କୁ ଯୋଗ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ଟପିଯାଏ, ଟପ୍-ଅପ୍ କଭର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦଏ ।

ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀର ଅଧିକାଂଶ ମାନକ ସର୍ତ୍ତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । କେତେକ ବଜାରରେ, ଯେଉଁଠି ମୂଳଭୂତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ , ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ରୂପେ କେବଳ ଟପ୍-ଅପ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା କାରବାର କରନ୍ତି ।

E. *ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ପଲିସୀ*

ଏହି ପ୍ଲାନଗୁଡିକର ପରିକଳ୍ପନା ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୟସ ପରେ ବୀମା ପାଇଁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଏ (ଅର୍ଥାତ୍ 60 ବର୍ଷଠାରୁ ଅଧିକ ଆୟୁର ବ୍ୟକ୍ତି) । ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକର ସଂରଚନା ଅଧିକ ରୂପେ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପଲିସୀ ଭଳି ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସମୟ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ବେଳେ ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠମାନଙ୍କ ରୋଗଗୁଡିକ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରବେଶ ଆୟୁ ମୂଖ୍ୟତଃ 60 ବର୍ଷ ପରେ ଏବଂ ଆଜୀବନ ନୂତନୀକରଣୀୟ । ବୀମା ରାଶି ଟ.50, 000 ଠାରୁ ଟ 5.00,00 ର ଶ୍ରେଣୀ ରେ ରହେ । କେତେକ ରୋଗ ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ : ଗୋଟିଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ମୋତିଆବିନ୍ଦୁର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି 1 ବର୍ଷ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି 2 ବର୍ଷର ହୋଇପାରେ ।

ଆହୁରି, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ କେତେକ ରୋଗର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ନ ଥାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ କି ଅନ୍ୟ ଏକ ର ଥାଇପାରେ । ଉଦାହରଣ : ସାଇନୁସାଇଟିସ୍ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରେ ଆସେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଏହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗର କେତେକ ପଲିସୀରେ ଏକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଅଥବା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଥାଇପାରେ । ଡାକ୍ତରଖାନା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ – ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦାବୀ ର ଏକ କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ଉପ ସୀମା ରୂପେ ଯେଉଁଟା ବି ଅଧିକ, ସେହି ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । କେତେକ ପଲିସୀରେ ସେମାନେ ପାରମ୍ପରିକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ଲାନ ସବୁକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି ଯେପରିକି 30/60 ଦିନ କିମ୍ବା 60/90 ଦିନ ର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ।

IRDAI ସେହି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକୁ ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଅଟନ୍ତି :

1. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ନିରପେକ୍ଷ, ନ୍ୟାୟୋଚିତ, ପାରଦର୍ଶୀ ଏବଂ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ଅଗ୍ରୀମରେ ପ୍ରକଟୀକୃତ ହେବ ।
2. ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏବଂ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ଜାରୀ ପୂର୍ବରୁ ସେସବୁ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିଶେଷ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।
3. ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ଓ ଅଭିଯୋଗଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ TPA ଏକ ଅଲଗା ଚ୍ୟାନେଲ ସ୍ଥାପିତ କରିବେ ।

F. *ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ସଂଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ*

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସବୁଠୁ ବଡ ସଙ୍କଟ ହେଉଛି ପଲିସୀ ଲାଭସବୁର ଅନାବଶ୍ୟକ ଓ ଅନୁଚିତ ଉପଯୋଗ । ରୋଗଟି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ବୋଲି ଜାଣି, ଡାକ୍ତର, ସର୍ଜନ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନେ ତାକୁ ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଅଧିକ ଚିକିତ୍ସା କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଖାନ୍ତି । ସେମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରହିବାର ଦୀର୍ଘତା କୁ ବଢ଼ାଇଦିଅନ୍ତି, ଅନାବଶ୍ୟକ ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ଓ ଲାବୋରେଟୋରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ସବୁ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏ ପ୍ରକାରେ ଚିକିତ୍ସାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଆବଶ୍ୟକ ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି କରି ଦିଅନ୍ତି । ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବଡ଼ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟରେ ଲଗାତର ବୃଦ୍ଧି, ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ।

ଏହାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ କଭର । ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କଭର ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଅବଧି ପାଇଁ ତାର ପଲିସୀର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ କରିବାରେ ମଧ ସହାୟକ ହୁଏ । ଏହି ଉତ୍ପାଦରେ, ସାଧାରଣ ରୂପେ ହେଉଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସିଷ୍ଟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି , ଯେପରି କି ENT, ଅପଥାଲମୋଲୋଜି (ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା), ଅବ୍ସଟେଟ୍ରିକ୍ସ (ପ୍ରସୂତି), ଗାଇନେକୋଲୋଜି (ପ୍ରସୂତି ଶାସ୍ତ୍ର), ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ।

ବୀମିତ ମଧ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତା' ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ସାଧାରଣତଃ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟର ଅଧ୍ୟୟନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ସେହି ଅବସ୍ଥାକୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ମୂଲ୍ୟର ସବୁ ଘଟକକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ଯେପରି କି :

a) ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା
b) ପ୍ରଫେସନଲ ଶୁଳ୍କ
c) ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ସ
d) ଔଷଧ
e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ଇତ୍ୟାଦି

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଚାର୍ଜ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପଥ୍ୟ, ପରିବହନ, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ, ଆଦି କୁ ମଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।

ଏହି ପଲିସୀସବୁ କୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ସରଳ ଅଟେ ଯେହେତୁ କେବଳ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରୋଗର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଟେ ।

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଏକ ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭର ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦିଅନ୍ତି । ଉତ୍ପାଦରେ ଥିବା ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ପରିଭାଷା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ତାଲିକା ପ୍ରାୟ 75 ଠାରୁ ପ୍ରାୟ 200 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ସେହି ସର୍ଜରୀ/ଚିକିତ୍ସା ଯେଉଁଗୁଡିକ ପଲିସୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସୂଚୀରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ନାହାନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇଛି । ପଲିସୀ ଅବଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକାଧିକ ଦାବୀ ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ଦାବୀଗୁଡିକ ପରିଶେଷରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚୟନିତ ବୀମା ରାଶି ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ ହୋଇଥାଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ବୀମା ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛନ୍ତି:

- ✓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ବୀମା ଯୋଜନା
- ✓ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ନଗଦ ବୀମା ଯୋଜନା

1. ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ

a) ପ୍ରତି ଦିନ ର ରାଶି ସୀମା

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ସୁରକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରତି ଦିନ ନଗଦ ସୁରକ୍ଷା (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ) ଟ. 1500 ପ୍ରତି ଦିନ ଠାରୁ ଟ.5, 000 କିମ୍ବା ଅଧିକ ପ୍ରତି ଦିନ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ପାଇଁ ଦୈନିକ ନଗଦ ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ଏବଂ ପଲିସୀର ଅବଧି ପାଇଁ ଏକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାଏ ।

b) ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା

ଏହି ପଲିସୀର କେତେକ ପ୍ରକାରରେ, ସ୍ୱୀକୃତ ଦୈନିକ ନଗଦ ର ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା କୁ ସେହି ରୋଗ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ନିଆ ଯାଉଥାଏ । ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକର ବିସ୍ତୃତ ତାଲିକା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ନିବାସ ଅବଧି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରର ପ୍ରକ୍ରିୟା/ରୋଗ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ନଗଦ ଲାଭ କୁ ସୀମିତ କରିଥାଏ ।

c) ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଭର କିମ୍ବା ଆଡ୍-ଅନ୍ କଭର

ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ପଲିସୀ କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଲିସୀ ରୂପେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ କି, ଅନ୍ୟ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ଏକ ନିୟମିତ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ କଭର ହୁଏ । ଏହି ପଲିସୀସବୁ ବୀମିତ କୁ ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି ଯେହେତୁ ଦେୟ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ଅଟେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ଅତିରିକ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଏ ।

d) ପରିପୂରକ ସୁରକ୍ଷା

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଏକ ନିୟମିତ ଡାକ୍ତରଖାନା ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ କୁ ପରିପୂରଣ କରେ ଯେହେତୁ ଏହା ଶସ୍ତା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ଓ ଅପବର୍ଜନ, କୋ-ପେ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

e) ସୁରକ୍ଷା ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ

ବୀମାକର୍ତ୍ତା ର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଏହି ପ୍ଲାନର ଅନେକ ଲାଭ ରହିଛି ଯେହେତୁ ଏକ ଗ୍ରାହକ କୁ ଏହା ବୁଝାଇବା ସହଜ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ ଅଧିକ ସହଜରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୃଦ୍ଧି କୁ ହରାଏ ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ବି ହୋଇ ଥାଉ ନା କାହିଁକି । ଆହୁରି, ସେଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ଦାବୀ ସମାଧାନ ଗୁଡିକ ବାସ୍ତବରେ ସରଳୀକୃତ କରାଯାଇଛି ।

2. ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ

ଏହି ଉତ୍ପାଦକୁ ଭୟାନକ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଅଭିଘାତ (ଟ୍ରୌମା) ସେବା ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର ଉତ୍କର୍ଷ ସହିତ, ଲୋକମାନେ କ୍ୟାନସର, ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଓ ହୃଦ୍ ଘାତ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ରୁ ବଞ୍ଚି ଯାଉଛନ୍ତି , ଯେଉଁଗୁଡିକର ପରିଣାମ ଆଗ କାଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାନ୍ତା । ପୁନଶ୍ଚ, ସେଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗଗୁଡିକ ଠାରୁ ବଞ୍ଚିଯିବା ପରେ ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଯଥେଷ୍ଟ ରୂପେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏକ ବଡ ରୋଗରୁ ବଞ୍ଚିଯିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥା ଚିକିତ୍ସା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଏପ୍ରକାରେ ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଆଗମନ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା କୁ ଭୟଭୀତ କରି ଦିଏ ।

a) ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ କୌଣସି ଉଲ୍ଲିଖିତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟେ ।

b) ଏହାକୁ ବିକ୍ରୀ କରାଯାଏ :

- ✓ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର (ଅନାଶ୍ରିତ) ପଲିସୀ ରୂପେ କିମ୍ବା
- ✓ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ସହିତ ଏକ ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ରୂପେ କିମ୍ବା
- ✓ କେତେକ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଏକ ଆଡ-ଅନ୍ କଭର ରୂପେ କିମ୍ବା

ଭାରତରେ, ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଲାଭସବୁକୁ ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଭାବେ ଜୀବନ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଅନୁବୃଦ୍ଧି (ରାଇଡର) ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷାର ଦୁଇଟି ଫର୍ମ ଦିଆଯାଏ – ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ CI ଲାଭ ଯୋଜନା ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର CI ଲାଭ ଯୋଜନା । ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ରୋଗ ଗୁଡିକର ସ୍ପଷ୍ଟ ପରିଭାଷା ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଲାଭଟି ବିକ୍ରି କରାଯାଏ । ଭ୍ରାନ୍ତି କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ , ଆଇଆରଡିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ 20 ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ର ପରିଭାଷାକୁ ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି । (ଦୟାକରି ଶେଷରେ ଥିବା ସଂଲଗ୍ନ ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ) ।

ଅବଶ୍ୟ, ଜାରୀ ଚରଣ ରେ ବିପରୀତ ଚୟନ ର ସମ୍ଭାବନା (ଯେଉଁଠି ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ବହୁତ ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଲୋକେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ବୀମା ନେଇଥାନ୍ତି) ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଯଥେଷ୍ଟ ତଥ୍ୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ, ଚଳିତ ସମୟରେ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପୁନଃବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ।

c) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗଗୁଡିକ ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ନା କେବଳ ଭାରୀ ଅଧିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ମୂଲ୍ୟ ଆଡେ ଗତି କରାନ୍ତି, ଅପିତୁ ବିକଳାଙ୍ଗତା, ଅଙ୍ଗ ହାନି, ଉପାର୍ଜନ ହାନି ଇତ୍ୟାଦିର କାରଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦୀର୍ଘ ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ।

d) ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅତିରିକ୍ତ ନେବାପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଏ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏକ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯାହାର ସଦସ୍ୟ ସେଭଳି ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

e) ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ରୋଗଗୁଡିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି:

- ✓ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଠୋରତା ଥିବା କ୍ୟାନସରସବୁ
- ✓ ତୀବ୍ର ମାୟୋକାର୍ଡିନଲ ଇନ୍ଫାର୍କଶନ

- ✓ କୋରୋନାରୀ ଆର୍ଟେରୀ ସର୍ଜରୀ
- ✓ ହୃତ୍ପିଣ୍ଡ ଭାଲ୍ଭ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ
- ✓ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗମ୍ଭୀରତା ର କୋମା
- ✓ ରେନାଲ ଅଚଳତା
- ✓ ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ଥାୟୀ ଲକ୍ଷଣ ହୋଇଥାଏ
- ✓ ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗ /ବୋନ୍ ମ୍ୟାରୋ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ
- ✓ ବହୁବିଧ କାଠିନ୍ୟ
- ✓ ମୋଟର ନ୍ୟୁରନ୍ ରୋଗ
- ✓ ଅଙ୍ଗଗୁଡିକର ସ୍ଥାୟୀ ପାରାଲିସିସ୍
- ✓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା

ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗଗୁଡିକର ତାଲିକା ସ୍ଥିର ନୁହେଁ ଏବଂ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଉଥାଏ । କେତେକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ 'ମୂଳ (କୋର୍)' ଏବଂ 'ଅତିରିକ୍ତ' ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି,ଏପରିକି ଆଲଜାଇମର୍ ସ ରୋଗ ଭଳି ସ୍ଥିତି କୁ ବି ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ 'ଚରମ ରୋଗ' କୁ ମଧ୍ଯ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯଦିଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

f) ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, କେତେକ ପଲିସୀ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆକାରରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଗୁଡିଏ ଉତ୍ପାଦ ଉଭୟ ସୁରକ୍ଷାର ସଂଯୋଗ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ପଲିସୀରେ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ରୋଗ ଗୁଡିକର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ, ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତି ।

g) ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଆୟୁ ବର୍ଗ 21 ବର୍ଷ ଠାରୁ 65 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

h) ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ରାଶି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥାଏ ଯେହେତୁ ସେଭଳି ଏକ ପଲିସୀର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୋଇପାରେ ସେଭଳି ରୋଗଗୁଡିକ ସହିତ ଜଡିତ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବାର ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା ।

i) ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ନିଦାନ ଚିହ୍ନଟ ହେବାରେ ସାଧାରଣତଃ ବୀମା ରାଶିର 100% ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଏବଂ ରୋଗର ଗମ୍ଭୀରତା ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ 25% ଠାରୁ 100% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

j) ଞ) ସମସ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଏକ ମାନକ ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଆରମ୍ଭ ଠାରୁ 90 ଦିନ ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ ରୋଗର ନିଦାନ ପରେ 30 ଦିନର ଜୀବିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ । ଏହି ଲାଭ ରୂପେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଜୀବିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ "ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ"ସହିତ ଭ୍ରାନ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଅଧିକ ରୂପେ ଏକ "ଜୀବିତ (ବଞ୍ଚିଥିବା) ଲାଭ" ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି କଷ୍ଟଦାୟକ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଲାଭ ଯାହା ଏକ ସଙ୍କଟମୟ ରୋଗ ପରେ ଆସିଥାଏ, ଏହି ଅର୍ଥରେ ଅଧିକ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

k) ବିଶେଷ ରୂପେ 45 ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସଙ୍କଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ନେବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଠୋର ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ଠିକ୍ ସେ ଭଳିଆ ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକରେ ଥାଏ, ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରାମର୍ଶ ପାଇବାରେ କିମ୍ବା ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳତା, କିମ୍ବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧିକୁ ଟାଳିବା ପାଇଁ ମେଡିକଲ ଚିକିତ୍ସା ରେ ବିଳମ୍ବ କରିବା କୁ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଇଛି ।

l) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମିତକୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ରୋଗଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପାଇଁ କେବଳ ଥରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଇପାରେ କିମ୍ବା ମଲ୍ଟିପଲ ପେଆଉଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ କିନ୍ତୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କୌଣସି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କଲା ପରେ, ପଲିସୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

m) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀକୁ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ କର୍ପୋରେଟ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପଲିସୀସବୁ ନିଅନ୍ତି ।

G. *ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ବୀମା*

ଆଜିକାଲି, ଜୀବନ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ବଢ଼ିବା ସହିତ, ବିଶ୍ୱରେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆୟୁର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସହିତ, ସାରା ପୃଥିବୀରେ, ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ବୀମା ର ମହତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ବଢୁଛି । ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଲୋକମାନେ ଏବଂ ସେହି ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅପଙ୍ଗତାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ଦୀର୍ଘାବଧି ଯତ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା/ଯତ୍ନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ନର୍ସିଂ ସେବା ଯେଉଁମାନେ ସହାୟତା ର ମାତ୍ରା ବିନା ନିଜେ ନିଜର ଯତ୍ନ ନେବାପାଇଁ ଅସମର୍ଥ କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆହୁରି ଭଲ ହେବା ପାଇଁ ଯାଉନାହିଁ ।

ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ପାଇଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଯୋଜନା ଅଛି:

a) ପୂର୍ବରୁ ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ଯୋଜନା ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ବୀମିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ସେମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ର ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ, କ୍ରୟ କରାଯାଇଥାଏ, ଏବଂ

b) ଆସନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯୋଜନା ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକ ମୋଟା ପ୍ରିମିୟମ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଅପଙ୍ଗତାର କଠୋରତା (ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବଞ୍ଚିବା ଅବଧି) ଲାଭର ପରିମାଣ ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ । ଦୀର୍ଘାବଧି ସେବା ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ବିକଶିତ ହେବାକୁ ଅଛି ।

ଭବିଷ୍ୟତ ଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ

ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ–ନିଧି ପ୍ରାପ୍ତ ବୀମା ଯୋଜନା ଥିଲା ଚାରୋଟି ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ର ସାଧାରଣ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯାଇଥିବା ଭବଷ୍ୟତଆରୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ । 1990 ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବା, ଏହି ପଲିସୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଯେତେବେଳେ କି ସେ ତା' ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ ଜୀବନ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହା ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ସଦୃଶ ଅଟେ କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ ଏହା ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷା ଭବିଷ୍ୟତର ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

a) ବିଳମ୍ବିତ ମେଡିକ୍ଲେମ

ପଲିସୀ ଟି ଏକ ପ୍ରକାରର ବିଳମ୍ବିତ କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ମେଡିକ୍ଲେମ ଅଟେ ଏବଂ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ଭଳିଆ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବକ 25 ଏବଂ 55 ବର୍ଷ ଆୟୁ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଏହି ଯୋଜନାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରେ ।

b) ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ

ସେ 55 ଏବଂ 60 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ଚୟନ କରିପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ତାରିଖ ଏବଂ ଚୟନିତ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ମଧ୍ୟରେ 4 ବର୍ଷର ସ୍ୱଷ୍ଟ ବ୍ୟବଧାନ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ପଲିସୀ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଆୟୁର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ସମୟରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭ ଆରମ୍ଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଆୟୁ । ଏହି ଆୟୁ କୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

c) ଅବସରଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟାବଧି

ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟାବଧି ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ତାରିଖ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଅବସରଗ୍ରହଣ ଆୟୁ ସହିତ ସମାପ୍ତି ହୋଇଥିବା ସମୟାବଧି । ଏହି ସମୟାବଧି ରେ ବୀମିତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେଉଥିବା

ଅନୁସାରେ କିସ୍ତି/ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବ । ବୀମିତ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଏକ ମୁସ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା କିସ୍ତି ହିସାବରେ ରାଶି ପ୍ରଦାନର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ ।

d) ଅପସାରଣ/ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ

ଯଦି ବୀମିତ ର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଯାଏ କିମ୍ବା ସେ ଚୟନିତ ଅବସରଗ୍ରହଣ ବୟସ ର ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ଏହାର ପରେ ଯୋଜନା ଠାରୁ ଅପସାରିତ/ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ହେବା ପାଇଁ ଚାହେଁ, ତେବେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଦାବୀ ହୋଇ ନ ଥିବା କାରଣରୁ ପ୍ରିମିୟମ ର ଉପଯୁକ୍ତ ଫେରସ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ । ନୂତନୀକରଣ ରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ସନ୍ତୋଷଜନକ କାରଣ ଅବସରରେ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ 7 ଦିନ ର ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧିର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ।

e) ସମନୁଦେଶନ

ଯୋଜନାରେ ସମନୁଦେଶନ ର ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ।

f) ଅପବର୍ଜନ

ମେଡିକ୍ଲେମ ରେ ଥିବା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ, 30 ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଏବଂ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଅପବର୍ଜନ ଭଳି ଏହି ପଲିସୀରେ କୌଣସି ଅପବର୍ଜନ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ଏହା ଭବିଷ୍ୟତ ମେଡିକ୍ଲେମ ପଲିସୀ, ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତର୍କ ସଙ୍ଗତ ଅଟେ ।

g) ସମୂହ ବୀମା ପ୍ରକାର

ପଲିସୀ କୁ ସମୂହ ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

H. *କୋମ୍ବି-ଉତ୍ପାଦ*

ବେଳେ ବେଳେ, ଜୀବନ ବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ସହିତ ସଂଯୋଜିତ କରାଯାଏ । ଦୁଇ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକତ୍ର ହୋଇ ଓ ଏକ ବୁଝାମଣାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ଡ ଉପାୟରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଉତ୍ତମ ପଦ୍ଧତି ।

ହେଲଥ ପ୍ଲସ୍ ଲାଇଫ୍ କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ଉତ୍ପାଦସବୁ ଯେଉଁଗୁଡିକ ଏକ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର (ଅନାଶ୍ରିତ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ସଂଯୋଜନ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଦୁଇଗୋଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ ରୂପେ ଡିଜାଇନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିତରଣ ଚ୍ୟାନେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ବିପଣନ କରାଯାଏ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏହାର ପରିଣାମ ଦୁଇ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବନ୍ଧନ ହେବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ସମୟରେ ବି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଅଣ-ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ସେଭଳି ବନ୍ଧନ ର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବିପଣନ, ପଲିସୀ ସେବା ପ୍ରଦାନ ଓ ସାଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ବଣ୍ଟନ କେଉଁ ଉପାୟରେ କରାଯିବ ଏଥିପାଇଁ ଏବଂ ପଲିସୀ ସେବା ପ୍ରଦାନ ମାପଦଣ୍ଡ ଓ ପ୍ରିମିୟମର ସଂଚାରଣ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାର ଏକ ଜ୍ଞାପନ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧନ ପାଇଁ IRDAI ଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇପାରେ । ଚୁକ୍ତିନାମା ଏକ ଦୀର୍ଘାବଧି ସ୍ୱରୂପର ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତି ଓ IRDAI ଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବନ୍ଧନଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାରର ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭିନ୍ନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂପର୍କ ବିନ୍ଦୁ ରୂପେ ପଲିସୀ ସେବାକୁ ସୁଗମ କରିବାରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ କୁ ପାରସ୍ପରିକ ରୂପେ ସମ୍ମତି ଦିଆଯାଇପାରେ । ଅଗ୍ରଣୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଓ ପଲିସୀ ସେବାକୁ ସୁଗମ କରିବାରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ପଲିସୀର କେଉଁ ବିଭାଗ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, ଏହା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଦାବୀ ଓ କମିଶନ ଦେୟପ୍ରଦାନଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ଫାଇଲିଙ୍ଗ୍ ସମୟ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗିତା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଅନୁପାଳନ କରିବ ଏବଂ ବୈୟକ୍ତିକ ରୂପେ ହଟାଯିବ । ଉଭୟ ସଙ୍କଟର ପ୍ରିମିୟମ ଘଟକଗୁଡିକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଭାବେ ଚିହ୍ନଟଯୋଗ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଉଭୟ ବିକ୍ରୟ-ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା ଓ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ, ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ରେ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଉତ୍ପାଦକୁ ଉଭୟ ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ପଲିସୀ ରୂପେ ଓ ସମୂହ ବୀମା ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଶୁଦ୍ଧ ଅବଧି ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ପରିବାରର ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକର ଜୀବନ ଉପରେ ଦିଆଯାଏ ଯିଏ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତାବକ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ମୁକ୍ତ ଅବଲୋକନ ବିକଳ୍ପ ବୀମିତ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ 'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, 'କୋମ୍ବି ଉତ୍ପାଦ' ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିକଳ୍ପର ନୂତନୀକରଣୀୟତା ର ପାତ୍ରତା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଣ-ବୀମା/ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିକଳ୍ପରେ ଥିବ ।

କୋମ୍ପି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିପଣନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବିପଣନ ଚ୍ୟାନେଲ, ବ୍ରୋକର ଏବଂ ସଂଯୁକ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ଓ କର୍ପୋରେଟ ଅଭିକର୍ତ୍ତା, ଯେଉଁମାନେ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଟନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ରେଫରାଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର କୌଣସି ବି ଉତ୍ପାଦର ବିପଣନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକୃତ ନୁହଁନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟରେ ବିଶେଷ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ବିଶେଷରୂପେ ସେହିସବୁ ବିଶେଷତା ବିଷୟରେ ଯେପରିକି ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଜଡିତ ଅଛନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍କଟ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଅଲଗା ଅଟେ, କିଏ ଦାବୀଗୁଡିକର ସମାଧାନ କରିବ, ବୀମିତର ବିକଳ୍ପ ରେ ଉଭୟ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ସୁରକ୍ଷାର ନୂତନୀକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟ, ସେବା ସୁବିଧା ଇତ୍ୟାଦି ।

ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ IT ସିଷ୍ଟମ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ଅବାଧ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେହେତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟର ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ IRDAI ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଜାତ ଅଟେ ।

I. *ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ*

ପ୍ୟାକେଜ୍ କିମ୍ବା ଛତ୍ର ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ, କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଗୁଡିକର ଏକ ସଂଯୋଜନ, ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟରେ, ଗୃହସ୍ଥ ପଲିସୀ, ଦୋକାନୀ ପଲିସୀ, ଅଫିସ୍ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବୀମା ସୁରକ୍ଷାସବୁ ରହିଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ, ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଗୃହ, ବସ୍ତୁ ଆଦି ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଭୌତିକ ସମ୍ପତ୍ତି କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି । ସେହି ପଲିସୀଗୁଡିକ କିଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଙ୍କ୍ତି କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷାସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ର ଉଦାହରଣଗୁଡିକ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ଲାଭଗୁଡିକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ଏବଂ ଏପରିକି ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୈନିକ ନଗଦ ଲାଭଗୁଡିକୁ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସହିତ ସଂଯୋଜିତ କରି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ଯାତ୍ରା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ୟାକେଜ୍ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯାହା ନା କେବଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା, ଅପିତୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ସହିତ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି କିମ୍ବା ପହଞ୍ଚିବାରେ ବିଳମ୍ବ, ପାସ୍ପୋର୍ଟ ଓ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ହାନି, ସମ୍ପତ୍ତି/ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷତି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ , ଯାତ୍ରାର ରଦ୍ଦକରଣ ଏବଂ ଏପରିକି ଅପହରଣ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

J. *ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା*

ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପରିକଳ୍ପନା ବିଶେଷ ରୂପେ ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ଅନୌପଚାରିକ କ୍ଷେତ୍ର ନିମ୍ନ ଆୟ ବର୍ଗ ଲୋକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି କରାଯାଇଛି । ନିମ୍ନ ଆୟବର୍ଗର ଲୋକେ ଆମ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ବଡ ଆକାର ଗଠନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କଭର ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ , ଏହି ନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ କୁ ଏକ ଶସ୍ତା ପ୍ରିମିୟମ ଓଲାଭ ପ୍ୟାକେଜ ସହିତ, ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ଏବଂ ଏଗୁଡିକ ଠାରୁ ବଞ୍ଚିବା ରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ଆଇ.ଆର. ଡି.ଏ. ମାଇକ୍ରୋ ବୀମା ବିନିୟାମକ, 2005 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ।

ଏହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଏକ ଅଳ୍ପ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ଆସନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ, ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ବିନିୟାମକ, 2005 ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବୀମାରାଶି ଟ.30,000 ରୁ ନିମ୍ନରେ ଥାଏ । ସେଭଳି ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଂଗଠନ କିମ୍ବା ଅଣ-ସରକାରୀ ସଂଗଠନ (NGO) ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ଆଧାରରେ ନିଆଯାଏ । ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ ର ଗ୍ରାମୀଣ ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ ବୀମାର ବ୍ୟାପକ ପହୁଞ୍ଚ କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁପାତ କୁ ମାଇକ୍ରୋ-ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ରୂପେ ବିକ୍ରି କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସମାଜର ଦରିଦ୍ର ବର୍ଗ ଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା କୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ PSU ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ରୂପେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି:

1. ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ

ନିମ୍ନ ଗୁଡିକ ଜନ ଆରୋଗ୍ୟ ବୀମା ପଲସୀର ଲକ୍ଷଣ ଅଟନ୍ତି :

a. ସମାଜର ଗରିବ ବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଶସ୍ତା ମେଡିକଲ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏହି ପଲିସୀର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ।

b. ସୁରକ୍ଷା ବୈୟକ୍ତିକ ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ପଲିସୀର ପ୍ରକାରଗୁଡିକ ଭଳି ଅଟେ । ସଂଚିତ ବୋନସ ଏବଂ ମେଡିକଲ ଯାଞ୍ଚ ଲାଭସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି ।

c. ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ତଥା ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

d. ଆୟୁ ସୀମା ପାଞ୍ଚ ଠାରୁ 70 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ ।

e. ତିନି ମାସ ଓ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ର ବୟସ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ପାରେ ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ ଜଣେ କିମ୍ବା ଉଭୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯିବ ।

f. ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଟ. 5,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ ନିମ୍ନ ଟେବୁଲ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ହୁଏ ।

ଟେବୁଲ 2.1

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବୟସ	46 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	46-55	56-65	66-70
ପରିବାର ର ମୁଖ୍ୟ	70	100	120	140
ପତି/ପତ୍ନୀ	70	100	120	140

25 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ/ସନ୍ତତି	50	50	50	50
2+1 ଆଶ୍ରିତ ପିଲା ର ପରିବାର ପାଇଁ	190	250	290	330
2+2 ଆଶ୍ରିତ ପିଲା ର ପରିବାର ପାଇଁ	240	300	340	380

- ଆୟକର ଅଧିନିୟମ ର ଅନୁଭାଗ 80 D ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରିମିୟମ କର ଲାଭ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।
- ପଲିସୀ ପାଇଁ ସେବା କର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

2. **ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଜନା (**UHIS)

ଏହି ପଲିସୀ 100 କିମ୍ବା ଅଧିକ ପରିବାରର ସମୂହ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ବୈୟକ୍ତିକ UHIS ପଲିସୀଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଜନତା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

ଲାଭ

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାର ଲାଭ ଅଟନ୍ତି :

- **ମେଡିକଲ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି**

  ପଲିସୀ ନିମ୍ନ ଉପ ସୀମାଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟକ୍ତି/ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 30, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଟେବୁଲ 2.2

ବିବରଣୀ	ସୀମା
କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡିଙ୍ଗ ଖର୍ଚ୍ଚ	ଟ 150 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ଦିନ
ଯଦି ICU ରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ	ଟ. 300 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ଦିନ
ସର୍ଜନ, ଏନେସ୍ଥେଟିଷ୍ଟ. କନ୍ସଲ୍ଟାଣ୍ଟ, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ, ନର୍ସିଂ ଖର୍ଚ୍ଚ	4,500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ରୋଗ/କ୍ଷତ
ଏନେସ୍ଥେସିଆ, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ୍, OT ଚାର୍ଜ, ଔଷଧ, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଏକ୍ସ-ରେ, ଡାଏଲିସିସ୍, ରେଡିଓଥେରାପି, କେମୋଥେରାପି, ପେସ୍ମେକର, କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗର ମୂଲ୍ୟ, ଇତ୍ୟାଦି	ଟ. 4,500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ରୋଗ/କ୍ଷତ
କୌଣସି ଗୋଟିଏ ରୋଗ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	ଟ. 15, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା

ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ ଉପାର୍ଜନକାରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା (ଅନୁସୂଚୀ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନୁରୂପ) :ଟ 25, 000/-

- **ଅପଙ୍ଗତା/ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା**

  ଯଦି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗ ଯୋଗୁଁ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ କାରୀ କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ, ତିନି ଦିନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ପରେ ସର୍ବାଧିକ 15 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ଟ.50/-ପ୍ରତି ଦିନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

- **ପ୍ରିମିୟମ**

ଟେବୁଲ 2.3

ତତ୍ତ୍ୱ	**ପ୍ରିମିୟମ**
ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ	ଟ.365/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ (ପ୍ରଥମ ତିନି ପିଲାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି)	ଟ.548/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
ସାତ ଜଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପରିବାର ପାଇଁ (ପ୍ରଥମ ତିନି ପିଲା ଓ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି)	ଟ.730/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ
BPL ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ସବ୍ସିଡି	ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାର ଏକ ପ୍ରିମିୟମ ସବ୍ସିଡି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

K. *ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା*

ସରକାର ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟଗୁଡିକରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଭର ବିସ୍ତାର କୁ ଜନ ସମୁଦାୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ କରିବା ପାଇଁ, ସରକାର ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳ (BPL) ର ପରିବାରମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ, ଶ୍ରମ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା RSBY ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ।

ନିମ୍ନଗୁଡିକ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ର ଲକ୍ଷଣ ଅଟନ୍ତି :

a. ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ BPL ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 30, 000 ର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ।

b. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

c. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ର ଏବଂ ସର୍ଜିକଲ (ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ରକୃତିର ସେବା ର ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯାହାକୁ ଦିବସ-ସେବା ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

d. ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ର ନଗଦହୀନ ସୁରକ୍ଷା ।

e. ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ର ପ୍ରାବଧାନ ।

f. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ର ପ୍ରାବଧାନ ।

g. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିଜିଟ୍ ପାଇଁ ଟ. 100/- ର ପରିବହନ ଭତ୍ତା

h. କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

i. ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ବିଡିଙ୍ଗ୍ ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୟନିତ ହୁଅନ୍ତି ।

j. ଲାଭଗ୍ରହୀତା ପାଇଁ ସାର୍ବଜନିକ ଓ ବେସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ମଧ୍ୟରେ ଚୟନ

k. କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 3:1 ଅନୁପାତରେ ପ୍ରିମିୟମକୁ ବହନ କରାଯାଏ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ ଟ. 565/-ର ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଅଂଶଦାନ କରନ୍ତି ।

l. ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଦାନ: ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ର 25 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଟ.750 ପରେ କିଛି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ।

m. ପଞ୍ଜିକରଣ ଶୁଳ୍କ/ନୂତନୀକରଣ ଶୁଳ୍କ ରୂପେ ଲାଭଗ୍ରହୀତାକୁ ବାର୍ଷିକ ଟ.30/- ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

n. ପ୍ରଶାସନିକ ମୂଲ୍ୟକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

o. ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ର ମୂଲ୍ୟ ଟ. 60/- ର ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପ୍ରତି ଲାଭଗ୍ରହୀତା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

p. ଯୋଜନାଟି ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ଜାରୀ ତାରିଖ ଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସ ପରେ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଯଦି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସ୍ମାର୍ଟ କାର୍ଡ ଗୁଡିକ ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥାଏ, ଯୋଜନାଟି ଏପ୍ରିଲର ପହିଲା ଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ ।

୯. ଯୋଜନାଟି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗୁ ରହିବ । ଏହା ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଯୋଜନାର ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ହେବ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଡ ଗୁଡିକର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ଦାବୀ ସମାଧାନ ଅନୁସୂଚୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ TPA ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହେବ । ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ଭବ ସମାଧାନ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ମାଧ୍ୟମରେ ନଗଦହୀନ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

କୌଣସି ବି ଗୋଟିଏ ରୋଗ ର ଅର୍ଥ ରୋଗର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅବଧି ବୋଲି ଧରାଯିବ ଏବଂ ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ଶେଷ ପରାମର୍ଶ ତାରିଖ ଠାରୁ 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।

L. ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରକ୍ଷା ବୀମା ଯୋଜନା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା ବୀମାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ଏବେ ଏବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିବା PMSBY ଅତ୍ୟଧିକ ରୁଚି ଆକୃଷ୍ଟ କରିଛି ଏବଂ ଯୋଜନା ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ଭଳି ଅଟନ୍ତି :

ସୁରକ୍ଷାର ପରିସର : ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକର 18 ଠାରୁ 70 ବର୍ଷ ବୟସରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଧାରକମାନେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କୌଣସି ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ବନ୍ଧନ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯିଏ ସେଭଳି ବ୍ୟାଙ୍କ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ମାଷ୍ଟର ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରିବ । କୌଣସି ବି ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଜରିଆରେ ଯୋଜନାରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯଦି ସେ ଏକାଧିକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନାମାଙ୍କିତ କରେ, ସେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ପାଇଁ ଆଧାର ମୁଖ୍ୟ KYC ହେବ ।

ନାମାଙ୍କନ ପ୍ରକାର/ଅବଧି : ସୁରକ୍ଷା 1 ଜୁନ ଠାରୁ 31 ମଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ହେବ ଯାହା ପାଇଁ ଯୋଗ ଦେବା/ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ନାମାଙ୍କିତ ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାଠାରୁ ଅଟୋ-ଡେବିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ 31 ମଇ ସୁଦ୍ଧା ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହେବ, ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷରେ 31 ଅଗଷ୍ଟ 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଯାଇପାରେ । ଆରମ୍ଭରେ ଉଦ୍ଘାଟନ ସମୟରେ, ଯୋଗଦେବା ସମୟକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆହୁରି ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ୍ 30 ଡିସେମ୍ବର, 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ପରେ ପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଯୋଗ ଦେବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ଆବେଦକମାନେ ନାମାଙ୍କନ/ ଅଟୋ-ଡେବିଟ୍ ପାଇଁ ଏକ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ/ଦୀର୍ଘସମୟର ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରି ପାରନ୍ତି, ଯାହା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସହିତ ଯୋଜନା ଚାଲୁ ରହିବା ଅଧୀନରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯାହାକୁ ଅତୀତ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରେ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଯୋଜନାକୁ ଛାଡି ଦେଇଥିବେ, ସେମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରରେ କୌଣସି ବି ବିନ୍ଦୁରେ ଭବିଷ୍ୟତ ସମୟରେ ଯୋଜନାରେ ପୁନଃ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଗରେ ନୂତନ ପ୍ରବେଶକର୍ତ୍ତାମାନେ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟର ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ନ ଥିଲେ, ସେମାନେ ଭବିଷ୍ୟତ ସମୟରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବେ ଯେତେବେଳେ ଯୋଜନାଟି ଚାଲୁ ରହିଥିବ ।

ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭସବୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

ଲାଭଗୁଡିକର ସାରଣୀ	**ବୀମା ରାଶି**
ମୃତ୍ୟୁ	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଉଭୟ ଆଖିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପ୍ରତିଲଭ୍ୟ ହାନି କିମ୍ବା ଉଭୟ ହାତ କି ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଆଖିର ଦୃଷ୍ଟି ହାନି ଏବଂ ହାତ କି ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	ଟ. 2 ଲକ୍ଷ
ଗୋଟିଏ ଆଖିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅପ୍ରତିଲଭ୍ୟ ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ କିମ୍ବା ପାଦର ଉପଯୋଗର ହାନି	ଟ. 1 ଲକ୍ଷ

ଯୋଗ ଦେବା ଏବଂ ନାମୀତିକରଣ ସୁବିଧା ଏସ୍ଏମ୍ଏସ୍, ଇମେଲ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାକ୍ଷାତ ଦ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

ପ୍ରିମିୟମ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଟ. 12/- ପ୍ରତି ବର୍ଷ, ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାର୍ଷିକ ବୀମା ଅବଧିର 1 ଜୁନ ଦିନ କିମ୍ବା ତା' ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ କିସ୍ତିରେ 'ଅଟୋ ଡେବିଟ୍' ସୁବିଧା ମାଧ୍ୟମରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ଧାରକର ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାଠାରୁ କାଟି ଦିଆ ଯିବ । ଅବଶ୍ୟ,

ସେହି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ 1 ଜୁନ୍ ପରେ ହୁଏ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ସହଯୋଗୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ପ୍ରିମିୟମ ରାଶିକୁ ସେହି ମାସଠାରୁ କାଟିବେ ଯାହା ପାଇଁ ଅଟୋ ଡେବିଟ୍ ବିକଳ୍ପ ଦିଆଯାଇଥିବ, ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ମଇ ରେ, ଏବଂ ସେହି ମାସରେ ହିଁ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଦେୟ ରାଶିକୁ ପଠାଇବେ ।

ବାର୍ଷିକ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ପ୍ରିମିୟମର ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇପାରେ ଯେ ପ୍ରଥମ ତିନି ବର୍ଷରେ ପ୍ରିମିୟମର ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ ସଂଶୋଧନ ହୋଇନାହିଁ ।

ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସମାପ୍ତି : ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହେବ :

1. ସଦସ୍ୟ 70 ବର୍ଷର ଆୟୁ (ଜନ୍ମ ଦିନ ନିକଟତମ ବୟସ) ରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ କିମ୍ବା
2. ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ବନ୍ଦ କିମ୍ବା ବୀମାକୁ ପ୍ରଭାବୀ ରଖିବା ପାଇଁ ବାଲାନ୍ସ (ଦେୟ ରାଶି) ର ଅଯଥେଷ୍ଟତା କିମ୍ବା
3. ଯଦି ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଏକାଧିକ ଆକାଉଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ଗୋଟିଏ ରେ ସୀମିତ ରହିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ଯେତେବେଳେ କି ସଦସ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ହରାଇବ ।

ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୌଣସି ବୈଷୟିକ କାରଣ ଯେପରିକି ଦେୟ ତାରିଖରେ ଅଯଥେଷ୍ଟ ରାଶି କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରଶାସନିକ ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ତାହାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧୀନରେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ସମୟାବଧି ରେ, ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାକୁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯିବ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାର ପୁନଃସ୍ଥାପନ କେବଳ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ହିଁ ରହିବ ।

M. ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଧନ ଯୋଜନା

ଏକ ଶସ୍ତା ଉପାୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ସଂଚୟ ଏବଂ ଜମା ଆକାଉଣ୍ଟ, ପ୍ରେଷଣ, କ୍ରେଡିଟ୍, ବୀମା ଏବଂ ପେନଶନ ରେ ଥିବା ଭାରତୀୟ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ଆର୍ଥିକ ସମାବେଶ ଅଭିଯାନ କୁ 15 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧିନତା ଦିବସ ଭାଷଣରେ ଘୋଷିତ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରେ 28 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ଦିନ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଖୋଲିବାରେ ଏକ ବିଶ୍ୱ ରେକର୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତରେ ଅଧିକାଂଶ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି

କୌଣସି ବି ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସଂପର୍କୀୟ (ବ୍ୟାଙ୍କ ମିତ୍ର) ଆଉଟଲେଟ୍ ରେ ଏକ ଖାତା ଖୋଲାଯାଇପାରେ । PMJDY ଆକାଉଣ୍ଟସବୁ ଜିରୋ ବାଲାନ୍ସ (ଶୂନ୍ୟ ରାଶି) ରେ ଖୋଲା ଯାଉଛି । ଅବଶ୍ୟ, ଯଦି ଆକାଉଣ୍ଟ ଧାରକ ଚେକ୍ ବୁକ୍ ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରେ, ତାକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ବାଲାନ୍ସ ମାନଦଣ୍ଡ କୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।

PMJDY ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଶେଷ ଲାଭ

1. ଜମା ଉପରେ ସୁଧ
2. ଟ. 1. 00 ଲକ୍ଷର ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
3. କୌଣସି ସର୍ବନିମ୍ନ ବାଲାନ୍ସର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ
4. ଟ. 30,000/- ର ଜୀବନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
5. ସାରା ଭାରତରେ ଟଙ୍କାର ସହଜ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
6. ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡିକର ଲାଭଗ୍ରହୀତାମାନେ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡିକରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଲାଭ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପାଇବେ
7. 6 ମାସ ପାଇଁ ଆକାଉଣ୍ଟର ସନ୍ତୋଷଜନକ ସଂଚାଳନ ପରେ, ଏକ ଓଭରଡ୍ରାଫ୍ଟ ସୁବିଧାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ
8. ପେନଶନ, ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ରେ ଅଭିଗମନ
9. ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
10. ରୁପେ (Ru Pay) ଡେବିଟ କାର୍ଡ ଯାହାକୁ 45 ଦିନ ରେ ଅତି କମ୍ ରେ ଥରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।
11. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଆକାଉଣ୍ଟ ବିଶେଷ ରୂପେ ପରିବାର ର ମହିଳା ର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟ. 5000/- ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଭରଡ୍ରାଫ୍ଟ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

13 ମଇ 2015 ସୁଦ୍ଧା, 15.59 କୋଟି ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲାଯାଇଥିବାର ଏକ ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି ଯାହାର ଆକାଉଣ୍ଟ ବାଲାନ୍ସ ଟ. 16,918.91 କୋଟି ଅଟେ । ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ, 8.50 କୋଟି ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଜିରୋ ବାଲାନ୍ସ ସହିତ ଖୋଲାଯାଇଛି ।

N. *ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସୁରକ୍ଷା*

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିବା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଏସବୁ ପଲିସୀ ଦୁର୍ଘଟଣା ଲାଭ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ପ୍ରକାରର ମେଡିକଲ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ଏକ PA ପଲିସୀରେ, ଯେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ ବୀମା ରାଶିର 100% ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥାଏ, ଅପଙ୍ଗତା/ବିକଳାଙ୍ଗତା ର ଅବସରରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା ରାଶିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ଠାରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅପଙ୍ଗତା ପାଇଁ ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ଅପଙ୍ଗତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସପ୍ତାହରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ/ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ଯାହା ସପ୍ତାହ ସଂଖ୍ୟା, ଯେଉଁଥି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ହେବ, ତା' ହିସାବରେ ଏକ ସର୍ବାଧିକ ସୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥାଏ ।

1. ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବିକଳାଙ୍ଗତା ର ପ୍ରକାର

ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଯାହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସେଗୁଡିକର ପ୍ରକାର ହେଉଛନ୍ତି :

i. **ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PTD) :** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଜୀବନ ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସମସ୍ତ ଚାରୋଟି ଅଙ୍ଗର ପାରାଲିସିସ୍, କୋମାଟୋଜ୍ ଅବସ୍ଥା, ଉଭୟ ଆଖି/ଉଭୟ ହାତ/ଉଭୟ ଅଙ୍ଗ ର ହାନି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଆଖି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଆଖି ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ହାତ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ର ହାନି ।

ii. **ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା** (**PPD**) **:** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଜୀବନ ପାଇଁ ଆଂଶିକ ରୂପେ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଙ୍ଗୁଳି, ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଳି, ଫାଲାଙ୍ଗ୍ ଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ର ହାନି

iii. **ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (TTD) :** ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିକଳାଙ୍ଗ ହୋଇଯିବା । ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ଏହି ଅନୁଭାଗ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅବଧିରେ ଆୟ ର ହାନି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ପାଖରେ କେବଳ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଥବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅଥବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ମୃତ୍ୟୁ ଅଥବା ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ମଧ୍ୟ ଚୟନ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ଥାଏ ।

2. ବୀମା ରାଶି

PA ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ବୀମାରାଶିସବୁକୁ ସାଧାରଣତଃ ମୋଟ ମାସିକ ଆୟ ଆଧାରରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ମୋଟ ମାସିକ ଆୟର 60 ଗୁଣ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆୟ ସ୍ତର କୁ ବିଚାର କୁ ନ ନେଇ ନିଶ୍ଚିତ ଯୋଜନା ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

3. ଲାଭ ଯୋଜନା

ଏକ ଲାଭ ଯୋଜନା ହୋଇଥିବାରୁ, PA ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅଂଶଦାନ ର ଯୋଜନା ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ଭଳିଆ, ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଏକାଧିକ ପଲିସୀ ଥାଏ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, PTD କିମ୍ବା PPD ଦାବୀଗୁଡିକ ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

4. ସୁରକ୍ଷା ର ପରିସର

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଅନେକ ଥର ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁ ଗୁଡିକ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିଥାନ୍ତି । ଆଜିକାଲି ଆମ ପାଖରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଅଛି, ଯେଉଁଗୁଡିକୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଫଳରେ ହୋଇଥିବା ମେଡିକଲ/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଜାରୀ କରାଯାଏ । ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକ ରୋଗ ଓ ସେଗୁଡିକର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ତା' ପରିବର୍ତ୍ତେ କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

5. ମୂଲ୍ୟ ସଂକଳିତ ଲାଭ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସହିତ, ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ସଂକଳିତ ଲାଭସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେପରି କି ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କାରଣରୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ, ମୃତକ ର ଅବଶେଷ ସବୁର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ, ବାସ୍ତବ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଥବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା, ଯେଉଁଟି କମ୍ ତାହା ଆଧାରରେ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ ।

6. ଅପବର୍ଜନ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି :

i. ପଲିସୀ ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା କୌଣସି ବିଦ୍ୟମାନ ବିକଳାଙ୍ଗତା

ii. ମାନସିକ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କୌଣସି ରୋଗ କାରଣରୁ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା

iii. ମୈଥୁନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ, ଯୌନ ସଂଚାରିତ ରୋଗ (STD), ଏଡ୍ସ (AIDS) କିମ୍ବା ପାଗଳାମୀ କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା

iv. ବିକୀରଣ, ସଂକ୍ରମଣ, ବିଷାକ୍ତ ହୋଇଯିବା କାରଣ ରୁ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁଠି ଏଗୁଡିକ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣାଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବ ।

v. ବୀମିତ କିମ୍ବା ତା' ପରିବାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଆଇନ ର ଉଲଙ୍ଘନ କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କୌଣସି କ୍ଷତ ।

vi. ଯୁଦ୍ଧ, ଆକ୍ରମଣ, ବିଦେଶୀ ଶତ୍ରୁର କାର୍ଯ୍ୟ, ଶତ୍ରୁତା (ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷିତ ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ହୋଇ ନ ଥାଉ), ଗୃହ ଯୁଦ୍ଧ, ବିଦ୍ରୋହ, ବିପ୍ଳବ, ରାଜଦ୍ରୋହ, ସୈନିକ ବିଦ୍ରୋହ ସେନା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଜବରଦସ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ଶକ୍ତ, ଜବତ, ବନ୍ଦୀ କରିବା, ଗିରଫ କରିବା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଅବରୋଧ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କିମ୍ବା ଅନୁରେଖଣୀୟ ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ହାନି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ବିକଳାଙ୍ଗତା କିମ୍ବା କ୍ଷୟକ୍ଷତି ।

vii. ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧିକ ନରହତ୍ୟା, ଅର୍ଥାତ୍ ହତ୍ୟା ର ଶୀକାର ହେବା ଘଟଣାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀରେ, ଏକ ହତ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ନିଜେ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଡିତ ନ ଥାଏ, ଏହାକୁ ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଏ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

viii. ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଗର୍ଭଧାରଣ ଠାରୁ କିମ୍ବା ତା' ପରିଣାମ ରୁ, ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ବିଗିଡି ଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଲମ୍ବା ଟାଣୁଥିବା କାରଣ ରୁ (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଥବା ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ, ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା), ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ।

ix. ଯେତେବେଳେ ବୀମିତ/ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ପ୍ରଫେସନଲ ରୂପେ କୌଣସି ଖେଳକୁଦ ରେ ଭାଗ ନେଇଛି କିମ୍ବା ତା' ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନେଉଛି । କୌଣସି ଦେଶରେ ସେନା କିମ୍ବା ସଶସ୍ତ୍ର ସୈନିକ ବଳ ର କୌଣସି ବି ଶାଖାରେ ସେବା କରୁଛି, ଶାନ୍ତି ରେ ହେଉ ଅଥବା ଯୁଦ୍ଧରେ ହେଉ ।

x. ସ୍ୱେଚ୍ଛାନୁରୂପ ଆତ୍ମ-ହାନି, ଆତ୍ମ ହତ୍ୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୟାସ କରିଥିବା ଆତ୍ମହତ୍ୟା (ସ୍ୱଚ୍ଛ ଚିତ୍ତରେ ହେଉ ଅଥବା ପାଗଳାମୀ ରୂପେ ହେଉ)

xi. ମାଦକ / ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ଡ୍ରଗ୍ସ କିମ୍ବା ମଦ୍ୟ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ

xii. ବିମାନ ଚାଳନ କିମ୍ବା ବେଲୁନ ଚାଳନ ରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସମୟରେ, ବିଶ୍ୱର କୌଣସି ବି ସ୍ଥାନରେ କୌଣସି ଯଥାବିଧି ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ପ୍ରକାରର ବାୟୁଯାନରେ ଏକ ଯାତ୍ରୀ (ଭଡା ଦେଇ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ) ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ରୂପେ ଚଢ଼ିବା ସମୟରେ ତା' ଠାରୁ ଓହ୍ଲାଇବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ସେଥିରେ ଯାତ୍ରା କରିବା ସମୟରେ

କେତେକ ପଲିସୀ ଏକ ମାନ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ ନ ଥାଇ କୌଣସି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ହାନି କୁ ମଧ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ କରିଛନ୍ତି ।

PA ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତି, ପରିବାର ଏବଂ ସମୂହଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ ସୁରକ୍ଷା

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ଦିଆଯାଇପାରେ :

- ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟ (ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି) ଏବଂ ପତ୍ନୀ, ଯଦି ଉପାର୍ଜନ କରୁଥାଏ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ୟାପିଟଲ ବୀମା ରାଶି, ଚାହୁଁଥିବା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ରେ ଥିବା ଭଳି ସାଧାରଣ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ।
- ପତ୍ନୀ (ଯଦି ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟ ନ ହୁଏ) : ସାଧାରଣତଃ ଉପାର୍ଜନକାରୀ ସଦସ୍ୟର କ୍ୟାପିଟାଲ ବୀମା ରାଶିର 50 ପ୍ରତିଶତ । ଏହା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା, ଉ.ସ୍ୱ. ଟ. 1, 00, 000 କିମ୍ବା ଟ 3, 00, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ହୋଇପାରେ ।
- ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି (5 ବର୍ଷ ଏବଂ 25 ବର୍ଷ ର ଆୟୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ): ସାଧାରଣତଃ ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପିତା/ମାତା ର କ୍ୟାପିଟାଲ ବୀମା ରାଶି ର 25 ପ୍ରତିଶତ, ଯାହା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୀମା ଉ.ସ୍ୱ. ଟ. 50, 000 ପ୍ରତି ସନ୍ତାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ ।

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ

ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯାହାର ନୂତନୀକରଣ କେବଳ ବାର୍ଷିକ ଦିବସରେ ହିଁ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କୌଣସି ବିଶେଷ ଘଟଣାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷଠାରୁ କମ୍ ଅବଧି ଥିବା ସମୂହ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଉତ୍ପାଦ ସବୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।

ନିମ୍ନ ସବୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି :

- **ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ**

  ନିମ୍ନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଫାର୍ମ, ସଂଘ ଇତ୍ୟାଦିମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ :
  - ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀ
  - ଅଣ-ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀ

- ଅଣ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ

  ନିମ୍ନମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ସଂଘ, ସଂସ୍ଥା, କ୍ଲବ୍ ଇତ୍ୟାଦିମାନଙ୍କୁ ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ

  - ନାମାଙ୍କିତ ସଦସ୍ୟ
  - ନାମ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ସଦସ୍ୟ

  (ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ : କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା ରୂପେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ପାରେ)

ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥି ପଲିସୀ ଏବଂ ଦୈନିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ

ଏହା ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ PA ପଲିସୀ ଅଟେ । ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପଲିସୀର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ।

i. ଦାବୀ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ କିମ୍ବା ବୀମା ରାଶିର କିଛି ପ୍ରତିଶତ

ii. ଲାଭର ପରିମାଣ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଅସ୍ଥିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ରହିଥିବା ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥିର ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

iii. ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଗଲେ, ସରଳ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ଅପେକ୍ଷା ଯୌଗିକ ଅସ୍ଥିଭଙ୍ଗ ରେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ର ଲାଭ ଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ଜଙ୍ଘ ହାଡ଼ ପାଇଁ ଲାଭ ର ପ୍ରତିଶତ ଅଙ୍ଗୁଳି ହାଡ଼ର ଲାଭ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ହେବ ।

iv. ଏହି ପଲିସୀ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଥା: ଖାଇବା, ଶୌଚ କରିବା, ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା, ସଂଯମ (ଝାଡ଼ା ପରିସ୍ରାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରେ ରଖିବା କ୍ଷମତା) କିମ୍ବା ଗତିହୀନତା ର ହାନି ପାଇଁ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଫଳରେ ବୀମିତ ତା' ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ସହିତ ଜଡିତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଧ୍ୟାନ ରଖି ପାରିବ ।

v. ଏହା ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ଲାଭ ଏବଂ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

ଠ. *ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା*

1. ପଲିସୀ ର ଆବଶ୍ୟକତା

ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟି କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ଭାରତ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଏକ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ତାର ବିଦେଶ ରହଣୀ ଅବଧିରେ ଦୁର୍ଘଟଣା, କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କିମ୍ବା ରୋଗ ଭଳି ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାଏ । ମେଡିକଲ ସେବାର ମୂଲ୍ୟ ବିଶେଷ ରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍.ଏ. ଓ କାନାଡା ଭଳି ଦେଶରେ, ବହୁତ ଅଧିକ ଅଟେ ଏବଂ ବଡ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟାଗୁଡିକ ଜାତ କରି ପାରେ ଯଦି ଏହି ଦେଶଗୁଡିକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ସେଭଳି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଗୁଡିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଯାତ୍ରା ପଲିସୀ କିମ୍ବା ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ସବୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

2. ସୁରକ୍ଷାର ପରିସର

ସେଭଳି ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ରୋଗ ଲାଭସବୁ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ପାଦ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ପାଦ ମଧ୍ୟରେ ବୀମାସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ୟାକେଜ କରି ରଖନ୍ତି । ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ହେଉଛି:

i. ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ/ବିକଳାଙ୍ଗତା
ii. ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ
iii. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ୍ ର ହାନି
iv. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗ୍ ର ଆଗମନ ରେ ବିଳମ୍ବ
v. ପାସ୍ପୋର୍ଟ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ହାନି
vi. ସମ୍ପତ୍ତି/ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହାନି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ
vii. ଯାତ୍ରାର ରଦ୍ଦକରଣ
viii. ଅପହରଣ (ହାଇଜାକ୍) ସୁରକ୍ଷା

3. ଯୋଜନା ଗୁଡିକର ପ୍ରକାର

ଲୋକପ୍ରିୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ହେଲା ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଛୁଟି ଯୋଜନା, ଅଧ୍ୟୟନ ଯୋଜନା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ।

4. କିଏ ଏହି ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିବ

ବିଦେଶୀ କିମ୍ବା ସ୍ୱଦେଶୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀଗଡିକୁ କେବଳ ଅଣ-ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ପାଦନ ରୂପେ କିମ୍ବା ଏକ ବିଦ୍ୟମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ରେ ଏକ ଆଡ-ଅନ କଭର ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯଦି ଆଡ-ଅନ କଭର ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ।

5. ଏହି ପଲିସୀକୁ କିଏ ନେଇପାରେ

ବ୍ୟବସାୟ, ଛୁଟି କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟୟନ ସକାଶେ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଏହି ପଲିସୀ ର ଲାଭ ଉଠାଇପାରେ । ବିଦେଶକୁ ଚୁକ୍ତି (କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ) ରେ ପଠାଯାଉଥିବା ଭାରତୀୟ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇପାରେ ।

6. ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ

ସୁରକ୍ଷା କୁ ୟୁ.ଏସ୍. ଡଲାର ରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ USD 100,000 ଠାରୁ USD 500,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ମେଡିକାଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିକାସ, ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନୁଭାଗ ମୂଖ୍ୟ ଅନୁଭାଗ ଅଟେ । ଅନ୍ୟସବୁ ଅନୁଭାଗ ପାଇଁ , ଦାୟିତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ **S.I.** (ବୀମା ରାଶି) କମ୍ ଅଟେ । ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ, କେବଳ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଛାଡ଼ି ଯେଉଁଟି ପ୍ରିମିୟମକୁ ଡଲାର ଆକାରରେ ଦେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଯୋଜନାଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଅଟନ୍ତି:

- ✓ USA/କାନାଡାକୁ ବହିର୍ଭୂତ କରି ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ
- ✓ USA/କାନାଡାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ କେବଳ ଏସୀୟ ଦେଶଗୁଡିକ, କେବଳ ସ୍କେନ୍ଗେନ ଦେଶଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶଗୁଡିକରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

1. କର୍ପୋରେଟ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା ଯୋଜନା

ଏହା ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ଏକ କର୍ପୋରେଟ/ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତା' ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ନିଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଭାରତ ବାହାରକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି । ଏହି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇପାରେ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଥର ବିଦେଶ ପାଇଁ ବିମାନ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରାର ସର୍ବାଧିକ ଅବଧି ଉପରେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇପାରୁଥିବା ଯାତ୍ରାଗୁଡିକର ସର୍ବାଧିକ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସୀମା ଅଛି ।

ଆଜିକାଲି ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ଏକ ଲୋକପ୍ରିୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ଏକ ବାର୍ଷିକ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ପଲିସୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆକଳିତ ଯାତ୍ରାର ମାନବ ଦିବସଗୁଡିକର ଆଧାରରେ ଏକ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଘୋଷଣାପତ୍ର ଗୁଡିକ କର୍ମଚାରୀ କ୍ରମରେ ଯାତ୍ରା ଦିବସ ସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ସାପ୍ତାହିକ ରୂପେ/ପାକ୍ଷିକ ରୂପେ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ବିପକ୍ଷରେ ପ୍ରିମିୟମ କୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯାଏ । ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିର ମାନବ ଦିବସର ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାବଧାନ ଦିଆଯାଏ । ଯେହେତୁ ଏହା ଅତରିକ୍ତ ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରିମିୟମ ର ପ୍ରଦାନରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡିକ କେବଳ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଛୁଟି ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ କରାଯାଏ ।

OMP ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ । ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବିଦେଶରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀଗୁଡିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନଗଦ ହୀନ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ନେଟୱର୍କ ଥିବା ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସଂଯୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ବିଦେଶରେ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସେବା ଦିଅନ୍ତି ।

P. *ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା*

1. ସମୂହ ପଲିସୀ

ଯେମିତି କି ଅଧ୍ୟାୟ ର ଆରମ୍ଭରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରା ଯାଇଛି ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ କୁ ଏକ ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଏ ଯିଏ ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା, ଏକ ସଂଘ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ର କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ବିଭାଗ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠି କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଯେ କୌଣସି ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯଦି ସେଭଳି ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ନୂତନୀକରଣ ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥିବ ।

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଲକ୍ଷ- ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ।

1. ସୁରକ୍ଷା ର ପରିସର

ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ବୀମା ହେଉଛି ନିଯୁକ୍ତିଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଯାହା କର୍ମଚାରୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଆଶ୍ରିତ ପତି/ପତ୍ନୀ, ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ପିତାମାତା/ଶାଶୁଶ୍ୱଶୁର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

2. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନେକ ଥର ସମୂହର ଆବଶ୍ୟକତାସବୁର ଉପଯୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟନ୍ତି । ଏ ପ୍ରକାରେ, ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସମୂହ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ର ଅନେକ ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ପାଇବ ।

3. ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା । ଏହାକୁ ଆଜିକାଲି କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ, କିନ୍ତୁ ଦୁଇ ରୁ ତିନି ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀରେ, ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ନଅ ମାସର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଥାଏ, ଏବଂ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଶିଶୁର ପ୍ରସବ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଏବଂ **C**-ଅନୁଭାଗ ପ୍ରସବ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏହି ସୁରକ୍ଷା ସାଧାରଣତଃ ପରିବାର ର ମୋଟ ବୀମା ରାଶି ଭିତରେ ଟ 25, 000 ଠାରୁ ଟ. 50, 000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ।

4. ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା

ପିଲାମାନେ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ତିନି ମାସର ଆୟଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି । ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ପ୍ରଥମ ଦିନରୁ ହିଁ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ, ବେଳେବେଳେ ପ୍ରସୂତି ସୁରକ୍ଷା ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରହେ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ପରିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଏ ।

5. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ

କେତେକ ଅପବର୍ଜନ ଯଥା: ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଅପବର୍ଜନ, ତିରିଶ ଦିନ ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ଦୁଇ ବର୍ଷର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି, ସହଜାତ ରୋଗଗୁଡିକୁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆ ଯାଇ ପାରେ ।

6. ପ୍ରିମିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବୟସ ପ୍ରୋଫାଇଲ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ । ଯେହେତୁ ପ୍ରିମିୟମ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ସମୂହଗୁଡିକୁ ମୁକ୍ତ ଭାବେ ଦିଆଯାଏ, ଯେହେତୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଭିତରେ ତା' ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ସମୂହ ପଲିସୀଧାରୀର ହିତରେ ଥାଏ ।

7. ଅଣ-ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ

ଭାରତରେ, ବିନିୟାମକ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଏକ ସମୂହ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୂହଗୁଡିକର ଗଠନ କୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ରୂପେ ବିରୋଧ କରନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ, ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୂହ ମାଲିକର ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ଉଦାହରଣ

ଏହାର ସଂଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀ କିମ୍ବା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ନେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ସମଧର୍ମୀ ସମୂହ ଗଠନ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ବଡ ସମୂହ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ସହିତ ଅନୁକୂଳ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଯୋଗ୍ୟ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ।

ଏଇଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈୟକ୍ତିକ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀ ଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ହୁଏତ ବହୁତ କମ୍ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ସମୂହ ହିସାବରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପଲିସୀ ଆକାରରେ ଏବଂ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ପ୍ରିମିୟମ ହାରରେ ଏହାର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଏକ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କରିଥାଏ ।

8. ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ସମୂହର ଆକାର ଏବଂ ସମୂହର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଆଧାରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି । ସମୂହ ବୀମା ବିପରୀତ ଚୟନ ର ସଙ୍କଟକୁ ହ୍ରାସ କରେ, ଯେହେତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସମୂହ ଧାରୀ କୁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ସର୍ତ୍ତ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ, ଅବଶ୍ୟ ଏଇ ବର୍ଷଗୁଡିକରେ ଏହି ଖଣ୍ଡ ମୂଖ୍ୟତଃ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରିମିୟମର କମ୍ ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରଣରୁ, ଉଚ୍ଚ ହାନି ଅନୁପାତ ଦେଖିଅଛି । ଯେତେବେଳେ, ଏହା କେତେକଙ୍କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ଓ ସୁରକ୍ଷା ର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଆଡକୁ ନେଇଛି । ଏହା ଘୋଷିତ କରିବା ଏବେ ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟସାଧ ଅଟେ ଯେ ପରିସ୍ଥିତି ସେ ସମୟରୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି ।

9. ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ

ପ୍ରିମିୟମସବୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଅଥବା ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସାଧାରଣତଃ କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଦାନ ଆଧାରରେ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ କେବଳ

ଗୋଟିଏ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ, ଯେଉଁଠି ନିଯୁକ୍ତିଦାତା/ସମୂହ ମାଲିକ ପ୍ରିମିୟମ ଏକତ୍ର କରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଜମା କରେ ଯାହା ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

10. ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଭ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଯୋଗ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷା ସବୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେପରି କି ଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯତ୍ନ, ଦୃଷ୍ଟି ଯତ୍ନ, ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ର ମୂଲ୍ୟ ଓ ବେଳେ ବେଳେ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ କିମ୍ବା ସମ୍ମାନାର୍ଥ ଲାଭ ରୂପେ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ।

ଟିପ୍ପଣୀ :

IRDA ସମୂହ ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅବୈଧ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଆୟକାରୀ ସମୂହ ପଲିସୀ ଯୋଜନା ଗୁଡିକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଠକ/କପଟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିପଥଗାମୀ ହେବାଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଆଧୁନିକ ସମୟରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବା ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା ଏବଂ ସାମୂହିକ ଉତ୍ପାଦସବୁ କୁ ମଧ୍ୟ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଯେହେତୁ ପଲିସୀଗୁଡିକ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମଗ୍ର ଜନସମୁଦାୟ ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯାଏ ।

ପରିଭାଷା

ସମୂହ ପରିଭାଷାକୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ସାରାଂଶକୃତ କରାଯାଇପାରେ:

a) ଏକ ସମୂହ ଏକ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ସମୂହ ସଂଗଠକଙ୍କ ପାଖରେ ସମୂହର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟଠାରୁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବୀମାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର-ପତ୍ର ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

b) ବୀମାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ସମୂହ ଗଠିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

c) ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧ ଲାଭସବୁ ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମୂହ ପଲିସୀରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ସୂଚୀତ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ।

d) ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟସବୁକୁ ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଡକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ବୀମା କମ୍ପାନୀ କୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ରାଶିଠାରୁ ଅଧିକ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

2. କର୍ପୋରେଟ୍ ବଫର୍ ଅଥବା ଫ୍ଲୋଟର ସୁରକ୍ଷା

ଅଧିକାଂଶ ସମୂହ ପଲିସୀରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଟ. ଏକ ଲକ୍ଷଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । କେତେକ ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଯେଉଁଠି ପରିବାରର ବୀମା ରାଶି ଶେଷ ହୋଇଯାଏ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଏକ ପରିବାର ସଦସ୍ୟର ବଡ଼ ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ । ସେ ଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସବୁରେ, ବଫର୍ ସୁରକ୍ଷା ଆରାମ ଦେଇଥାଏ, ଯେଉଁଠି ପରିବାର ବୀମା ରାଶିର ଉପର ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ଏହି ବଫର ରାଶି ଠାରୁ ପୂରଣ କରାଯାଏ ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ବଫର ସୁରକ୍ଷାରେ ଟ. ଦଶ ଲକ୍ଷଠାରୁ ଏକ କୋଟି କିମ୍ବା ଅଧିକ ର ବୀମା ରାଶି ଥିବ । ଥରେ ଏକ ପରିବାର ବୀମା ରାଶି ଶେଷ ହୋଇଗଲେ, ରାଶି ସବୁକୁ ବଫର ଠାରୁ ବାହାର କରାଯାଏ, ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଉପଯୋଗ ସାଧାରଣତଃ ବଡ଼ ରୋଗ/ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଥାଏ ଯେଉଁଠି କେବଳ ଗୋଟିଏ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ବୀମା ରାଶିକୁ ଶେଷ କରିଦିଏ ।

ସେହି ରାଶି ଯାହାକୁ ଏହି ବଫର୍ ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ମୂଳ ବୀମା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ୟାପ୍ (ସୀମିତ) କରିଦିଆଯାଏ । ସେ ଭଳି ବଫର ସୁରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟମ ଆକାରର ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଜଣେ ବିବେକଶୀଳ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଳ୍ପ ବୀମାରାଶିର ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ନ ପାରେ ।

Q. *ବିଶିଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦ*

1. ରୋଗ ସୁରକ୍ଷା

ଏଇ କିଛି ବର୍ଷ ଭିତରେ, କ୍ୟାନସର, ମଧୁମେହ ଭଳି ରୋଗ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୁରକ୍ଷାସବୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଛି । ସୁରକ୍ଷା ଦୀର୍ଘାବଧି ଅଟେ – 5 ବର୍ଷଠାରୁ 20 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ଏକ ଆରୋଗ୍ୟତା ଲାଭ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି – ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିୟମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ରକ୍ତ ଗ୍ଲୁକୋଜ, **LDL**, ରକ୍ତ ଚାପ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କାରକରେ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପଲିସୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ପରଠାରୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ ଆକାରରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ନିଷ୍ଫଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ପାରେ ।

2. ମଧୁମେହ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପିତ ଉତ୍ପାଦ

ଏହି ପଲିସୀକୁ 26 ଓ 65 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନେଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ 70 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନୀକରଣୀୟ ଅଟେ । ବୀମା ରାଶି ଟ. 50,000 ଠାରୁ ଟ. 5,00,000 ର ଶ୍ରେଣୀରେ ରହେ । ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭଡା ଉପରେ କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ଉତ୍ପାଦଟି ଡାଇବେଟିକ୍ ରେଟିନୋପାଥି (ଚକ୍ଷୁ), ଯକୃତ୍, ଡାଇବେଟିକ୍ ପାଦ, ଡୋନର୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଯକୃତ୍ ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ଭଳି ମଧୁମେହ ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ଜଟିଳତାଗୁଡ଼ିକ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଥାଏ, ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ _______________ ପାଇଁ ଅଛି ।

I. ପନ୍ଦର ଦିନ

II. ତିରିଶ ଦିନ

III. ପଇଁଚାଳିଶ ଦିନ

IV. ଷାଠିଏ ଦିନ

R. *ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମୂଖ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ*

1. ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା

ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ୍/ଦିବସ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ଯାହା ବୀମିତ ରୋଗୀଙ୍କୁ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ସହିତ ବନ୍ଧନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା / ଟି.ପି.ଏ. ମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସେଭଳି ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଚାର୍ଜ ଓ ଶୁଳ୍କ ଉପରେ ଅନୁକୂଳ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ତମ ସ୍ତରର ସେବା ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ରୋଗୀମାନେ ନେଟୱର୍କ ବାହାରର ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଅତି ଉଚ୍ଚତର ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

2. ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ (PPN)

ସର୍ବୋତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁଣବତ୍ତା ଚିକିତ୍ସା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ଏକ ପସନ୍ଦକରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବିକଳ୍ପ ରହିଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଅନୁଭୂତି, ଉପଯୋଗ ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମୂହ କେବଳ କେତେକ କିଛି ମନୋନୀତ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ସୀମିତ ରହେ, ସେତେବେଳେ ଆମ ପାଖରେ ପସନ୍ଦକରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ ରୂପେ ପରିଚିତ ବିକଳ୍ପ ରହେ ।

3. ନଗଦହୀନ ସେବା

ଅନୁଭୂତିରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଋଣର ଗୋଟିଏ କାରଣ ହେଉଛି ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଧାର କରିବା । ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ବୀମିତ କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ କୌଣସି ଦେୟପ୍ରଦାନ ବିନା ସୁରକ୍ଷାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ବୀମିତ କୁ ଯାହା ସବୁ କରିବାକୁ ପଡିବ, ତାହା ହେଉଛି ଏକ ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଏବଂ ବୀମାର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ତା'ମେଡିକଲ କାର୍ଡ କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ଏକ ନଗଦହୀନ ଅଭିଗମନ ରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ରାଶି ପାଇଁ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ପଲିସୀ ସୀମା ଠାରୁ ଅଧିକ ରାଶି ପାଇଁ ଏବଂ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ପାଇଁ ବୀମିତ କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

4. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA)

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ବିକାଶ ହେଉଛି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ । ବିଶ୍ୱ ସାରା ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂଗଠନମାନଙ୍କ ସେବାର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି । ଏହି ଏଜେନ୍ସି ଗୁଡିକ **TPA** ରୂପେ ପରିଚିତ ।

ଭାରତରେ, ସେହିସବୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ପ୍ରାବଧାନ ପାଇଁ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଏକ TPA କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଯାହା ଅନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି :

i. ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଯାହା ତା' ବୀମା ପଲିସୀର ପ୍ରମାଣ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ ।

ii. ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗୁଡିକରେ ଏକ ନଗଦହୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା

iii. ଦାବୀ ଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା

TPA ମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । TPA ମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ବିଶେଷ ପରିଚୟ ପତ୍ରର ଜାରୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନଗଦ ହୀନ ଆଧାରରେ ହେଉ ଅଥବା କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରରେ ହେଉ ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷ 2001 ରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉଥିଲା । ସେମାନେ **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ/ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ଏକ **TPA** ରୂପେ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକୁ **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସେବାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା, ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମର ପାଞ୍ଚ-ଛଅ ପ୍ରତିଶତ ର ପାରିଶ୍ରମିକ ରେ, TPA ମାନଙ୍କୁ ଆଉଟ୍ସୋର୍ସ କରାଯାଇଥାଏ ।

ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ମାନେ ଡାକ୍ତରଖାନା କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ MOU ରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ତାକୁ ନଗଦହୀନ ସେବା ଦିଆଯାଏ । ସେମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା (ମାନଙ୍କ) ଏବଂ ବୀମିତ (ମାନଙ୍କ) ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି, ଯିଏ ଡାକ୍ତରଖାନାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଅନ୍ତିମ ସମାଧାନ କରନ୍ତି ।

5. ଡାକ୍ତରଖାନା

ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା (ହସ୍ପିଟାଲ) ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ରୋଗ (ଅସୁସ୍ଥତା) ଏବଂ/କିମ୍ବା କ୍ଷତ ର ଆନ୍ତଃ – ରୋଗୀ ସେବା ଓ ଦିବସ ସେବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସଂସ୍ଥାନ ଏବଂ ଯାହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାଧିକରଣ ସହିତ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବ, ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ, ଏବଂ ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ଓ ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର୍ ଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଅଧୀନରେ ଥିବ ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ସମସ୍ତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମାପଦଣ୍ଡ କୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନୁପାଳନ କରୁଥିବ:

a) ଏଥିରେ 10,00,000 ଠାରୁ କମ୍ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଥିବା ସହରଗୁଡିକରେ ଅନ୍ୟୁନ 10 ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଅନ୍ୟୁନ 15 ଆନ୍ତଃରୋଗୀ ଶଯ୍ୟା ଥିବ;
b) ଏହାର ନିଯୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ 24 ଘଣ୍ଟା ଧରି ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସିଂ ଷ୍ଟାଫ୍ ଥିବେ;
c) 24 ଘଣ୍ଟା ଧରି ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର (ମାନେ) ଥିବେ;
d) ଏହାର ନିଜର ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଥିବ ଯେଉଁଠି ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା (ସର୍ଜିକଲ) ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପାଦନ କରାଯାଏ ;
e) ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖେ ଏବଂ ଏଗୁଡିକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରାଧିକୃତ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିଗମ୍ୟ କରିବ ।

6. ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର

ଏକ ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ହେଉଛି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ମେଡିକଲ କାଉନ୍ସିଲ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜିକରଣ ଧାରଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ତା' ଦ୍ୱାରା ଏହାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ବ୍ୟବସାୟ କରିବାକୁ ଅଧିକାରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ; ଏବଂ ତା' ଲାଇସେନ୍ସର ପରିସର ଓ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଯେ ପଞ୍ଜିକୃତ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର ବୀମିତ କିମ୍ବା କୌଣସି ନିକଟ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ନ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

7. ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ

ଯୋଗ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ ନର୍ସ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତୀୟ ନର୍ସିଂ କାଉନ୍ସିଲ କିମ୍ବା ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟର ନର୍ସିଂ କାଉନ୍ସିଲ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜିକରଣ ଧାରଣ କରିଥାଏ ।

8. ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସର୍ବଦା ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯେହେତୁ ପଲିସୀ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ ବୋଲି ମନେ କରାଯିବ ।

ଏକ ସାଧାରଣ ପରିଭାଷା ହୋଇପାରେ କରାଯାଇଥିବା ସେହିସବୁ ଚାର୍ଜ ଯାହା ସେହି ସ୍ଥିତି ର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଚିକିତ୍ସାଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁରୂପ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ, ସେହି ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠି ଏହା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଇଠି ସେ ଭଳି ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ସ୍ତରର ଚାର୍ଜ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ସବୁ ଚାର୍ଜ କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ଯାହା କରାଯାଇ ନ ଥାନ୍ତା ଯଦି କୌଣସି ବୀମା ନ ଥାଆନ୍ତା ।

IRDAI ସେବା କିମ୍ବା ବିତରଣ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ ରୂପେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚାର୍ଜ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଦାନକାରୀ ପାଇଁ ମାନକ ଚାର୍ଜ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ରୋଗ/କ୍ଷତ ର ସ୍ୱରୂପକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ସେହି ସମାନ କିମ୍ବା ସଦୃଶ୍ୟ ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଚଳିତ ଚାର୍ଜଗୁଡିକ ସହିତ ସୁସଂଗତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଲ୍ ର ବୃଦ୍ଧି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମିତକୁ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ରୋଗ ର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯିବାରୁ ନିବାରଣ କରେ, ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟଥା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

9. ଦାବୀ ର ସୂଚନା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମା ପଲିସୀ ଦାବୀର ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଓ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ର ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ, ଯେଉଁଠି ଗ୍ରାହକ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଇଚ୍ଛା କରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଉଚିତ୍ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଏ, ଅବଶ୍ୟ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମିତ ବେଳେବେଳେ ଦାବୀର ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକୁ ଅନେକ ଦିନ/ମାସର ବିତି ଯିବା ପରେ ଜମା କରେ । ବିଲ ଗୁଡିକୁ ଜମା କରିବାରେ ବିଳମ୍ବର ପରିଣାମ ବିଲ ସବୁର ସ୍ଫୀତି, ବୀମିତ/ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଛଳ କପଟ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଠିକ୍ ପ୍ରାବଧାନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ତେଣୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଦାବୀଗୁଡିକର ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି । ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଜମା ପାଇଁ ସମୟ ସୀମାକୁ ସାମାନ୍ୟତଃ ଡିସ୍ଚାର୍ଜର ତାରିଖଠାରୁ 15 ଦିନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏହା ଦାବୀଗୁଡିକର ତୁରନ୍ତ ଓ ସଠିକ୍ ରିପୋର୍ଟ କରିବାପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରେ, ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ, ଯେଉଁଠି ବି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷମ କରେ ।

IRDA ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ରଖେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ବାହାରେ ଦାବୀ ସୂଚନା/କାଗଜପତ୍ର ଜମା କୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଯଦି ତାହା ପାଇଁ ଏକ ତର୍କସଙ୍ଗତ କାରଣ ଥାଏ ।

10. ମୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀସବୁରେ, ଏକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀଧାରୀକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ଅନେକ ପଲିସୀ ଚାରୋଟି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ଦାବୀ ବିହୀନ ପଲିସୀ ଅବଧିର ସମାପ୍ତିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ

ର ମୂଲ୍ୟର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିନି ବର୍ଷର ହାରାହାରି ବୀମା ରାଶିର 1% ରେ ସୀମିତ ରଖାଯାଏ ।

11. ସଂଚିତ ବୋନସ

ଏକ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ପଲିସୀଧାରୀ କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପାୟ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ବିହୀନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ସଂଚିତ ବୋନସ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବୀମା ରାଶି ନୂତନୀକରଣ ରେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତିଶତ, ଧରନ୍ତୁ ବାର୍ଷିକ 5% ରେ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଦଶ ଦାବୀ-ବିହୀନ ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 50% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ ହୁଏ । ବୀମିତ ମୂଳ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସୁରକ୍ଷା ଉପଭୋଗ କରେ ।

IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ସଂଚିତ ବୋନସ କେବଳ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ଲାଭ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ (PA ପଲିସୀଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ) ନୁହେଁ । ସଂଚିତ ବୋନସର ସଂଚାଳନ ବିଷୟରେ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ଉପରେ, ଯଦି ଦାବୀ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷରେ କରାଯାଏ, ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ସଂଚିତ ବୋନସ କୁ ସେହି ସମାନ ହାରରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁ ହାରରେ ଏହା ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଟ 5.000 ର ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ପଲିସୀ ନିଏ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷରେ, ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ଦାବୀ ନ ଥିବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ସେ ଟ 5,000 ର ସେହି ଏକା ପ୍ରିମିୟମରେ ଟ. 3.15 ଲକ୍ଷ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଠାରୁ 5 % ଅଧିକ ର ବୀମା ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ଏକ ଦଶ ବର୍ଷର ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ ଉପରେ ଟ. 4.5 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ିପାରେ ।

12. ମାଲସ୍ / ବୋନସ

ଯେମିତି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀକୁ ଦାବୀ ଠାରୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅଛି, ଠିକ୍ ସେମିତି ତା' ବିପରୀତ କୁ ମାଲସ୍ କୁହାଯାଏ । ଏଇଠି, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀଗୁଡିକ ଅତି ଅଧିକ ହୁଅନ୍ତି, ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ଏକ ମାଲସ୍ କିମ୍ବା ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।

ଏହା ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଏକ ସାମାଜିକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟେ, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ମାଲସ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ, ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ, ଦାବୀ ଅନୁପାତ କୁ ଉଚିତ୍ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମରେ ଲୋଡିଙ୍ଗ ଆକାରରେ ମାଲସ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଅନୁଭୂତି ଉତ୍ତମ ହୁଏ, ପ୍ରିମିୟମ ଦରରେ ଏକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ଯାହା ବୋନସ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ ।

13. ଅଣ ଦାବୀ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ

କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ଏକ ବୋନସ ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ବିହୀନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

14. କୋ-ପେମେଣ୍ଟ/କୋ-ଶେୟରିଙ୍ଗ୍

କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀରେ ବୀମିତ ଏକ ଅଂଶ ଧାରଣ କରୁଥିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ଏହା ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ହୋଇପାରେ । କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଅନାବଶ୍ୟକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ବୀମିତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁଶାସନ ଆଣିଥାଏ ।

ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ କେତେକ ଉତ୍ପାଦରେ କେବଳ କେତେକ ରୋଗ ଯେପରିକି ବଡ଼ ବଡ଼ ସର୍ଜରୀ, କିମ୍ବା ସାଧାରଣଭାବେ ହେଉଥିବା ସର୍ଜରୀ, କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆୟୁଠାରୁ ଅଧିକ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରହିଛି ।

15. କାଟଯୋଗ୍ୟ / ଅତିରିକ୍ତ

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀରେ, ଅତିରିକ୍ତ ରୂପେ ପରିଚିତ, ଏହା ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଟ. 10, 000 ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତ ହାନି ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଟ. 10, 000 ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହାକୁ ଉଦାହରଣ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଗଲେ, ଯଦି ଦାବୀ ଟ. 80, 000 ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ, ବୀମିତ ପ୍ରଥମ ଟ 10, 000 ବହନ କରିଥାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ. 70, 000 ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ଦିନ/ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଲାଭ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

16. କୋଠରୀ ଭଡା ପ୍ରତିବନ୍ଧ

ଯେତେବେଳେ କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ଓପନ୍-ଏଣ୍ଡେଡ୍ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ବୀମା ରାଶି ହୋଇଥାଏ, କେତେକ ଉତ୍ପାଦ ଆଜିକାଲି ଏହାକୁ ବୀମା ରାଶି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରି ବୀମିତ ଚୟନ କରିଥିବା କୋଠରୀ ବର୍ଗ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇଥାନ୍ତି । ଅନୁଭୂତିରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ସମୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କୋଠରୀ ଭଡାର ଅନୁଗାମୀ ହୁଏ, ଅଧିକ କୋଠରୀ ଭଡା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ସମସ୍ତ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆନୁପାତିକ ରୂପେ ଅଧିକ ଚାର୍ଜ ଆଡକୁ ଗତି କରାଏ । ତେଣୁ ଏକ ଲକ୍ଷର ବୀମା ରାଶି ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଟ 1, 000 ପ୍ରତିଦିନ ର ଏକ କୋଠରୀ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ ହେବ ଯଦି ପଲିସୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ବୀମାରାଶିର 1% ର କୋଠରୀ ଭଡା ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଥାଏ । ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରେ ଯେ ଯଦି ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀର ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ଲଗଜରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରେ, ତେବେ ପଲିସୀକୁ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରିମିୟମରେ ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ କ୍ରୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

17. ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣୀୟତା ଉପରେ ଆଇ.ଆର୍.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ଆଜୀବନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିଯୁକ୍ତ ନୂତନୀକରଣ କୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ବୀମା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ କିମ୍ବା ତତ୍ପଶ୍ଚାତ୍ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ ବୀମିତ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷର ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କପଟ କିମ୍ବା ଭୁଲଚିତ୍ରଣ କିମ୍ବା ଲୁଚାଇ ରଖିବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରେ ।

18. ରଦ୍ଦକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ

ରଦ୍ଦକରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ମଧ୍ୟ ବିନିୟାମକ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ଵାରା ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ, କପଟ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କାରଣରୁ କେବଳ ପଲିସୀକୁ କୌଣସି ସମୟରେ ବି ରଦ୍ଦ କରିପାରେ ।

ବୀମିତକୁ ତା' ସର୍ବଶେଷ ଜ୍ଞାତ ଠିକଣାରେ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ A/D ଦ୍ଵାରା ଅନ୍ୟୂନ ପନ୍ଦର ଦିନର ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସୂଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଯେଉଁଠି ଏକ ପଲିସୀକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ଵାରା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ, କମ୍ପାନୀ ବୀମିତ କୁ ସର୍ବଶେଷ ପ୍ରିମିୟମ ର କିଛି ଅନୁପାତ ଫେରସ୍ତ କରିବ ଯାହା ବୀମାର ଅସମାପ୍ତ ଅବଧି ର ଅନୁରୂପ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇ ନ ଥିବ ।

ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ରଦ୍ଦକରଣ ଘଟଣାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ଅଳ୍ପାବଧି ଦର ଉପରେ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମିତ ପ୍ରୋ-ରାଟା ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ପ୍ରତିଶତର ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ ପାଇବ । ଯଦି ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ, କୌଣସି ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

19. ମୁକ୍ତ ଲୁକ୍-ଇନ୍ ଅବଧି

ଯଦି ଏକ ଗ୍ରାହକ ଏକ ନୂତନ ବୀମା ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିଛି ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି ଏବଂ ତାପରେ ଦେଖେ ଯେ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ସବୁ ସେଭଳିଆ ନୁହଁ ଯେମିତି ସେ ଚାହିଁଥିଲା, ତାର ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ କ'ଣ ଅଟେ ?

IRDAI ଏହାଙ୍କ ବିନିୟାମକ ଭିତରେ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତା-ଅନୁକୂଳ ପ୍ରାବଧାନ ରଖିଛନ୍ତି ଯାହା ଏହି ସମସ୍ୟାର ଧ୍ୟାନ ରଖେ । ଗ୍ରାହକ ଏହାକୁ ଫେରାଇ ପାରେ ଏବଂ ନିମ୍ନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଫେରସ୍ତ ପାଇପାରେ:

1. ଏହା ଅନ୍ୟୂନ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ଅବଧି ଥିବା ଜୀବନ ବୀମା ପଲିସୀ ଏବଂ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଉପରେ କେବଳ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।
2. ଗ୍ରାହକ ଏହି ଅଧିକାରକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରାପ୍ତିର 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
3. ତାକୁ ଏହାକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ
4. ପ୍ରିମିୟମ ଫେରସ୍ତ (ରିଫଣ୍ଡ) ଉପଲବ୍ଧ ହେବ କେବଳ ଯଦି ପଲିସୀ ଉପରେ କୌଣସି ଦାବୀ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରାଯିବ
   a) ସୁରକ୍ଷା ରେ ଥିବା ଅବଧି ପାଇଁ ସମାନୁପାତିକ ସଙ୍କଟ ପ୍ରିମିୟମ
   b) ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ଵାରା ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷଣ ରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ
   c) ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡିଉଟି ଚାର୍ଜ

20. ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି

ଏକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀର ଏକ ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣ ହେଉଛି ବୀମାର ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା । ଯେହେତୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲାଭ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଏ କେବଳ ଯଦି ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ବିନା ଅନ୍ତରାଳ ରେ ନୂତନୀକରଣ କରାହୁଏ, ସମୟାନୁସାରେ ନୂତନୀକରଣ ଅତି ମହତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

IRDAI ମାର୍ଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ର ନୂତନୀକରଣ ସକାଶେ 30 ଦିନର ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି ।

ସମସ୍ତ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତା ଲାଭଗୁଡିକୁ ରକ୍ଷା କରାଯିବ ଯଦି ପୂର୍ବର ବୀମାର ସମାପ୍ତି ଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପଲିସୀର ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଏ । ଅନ୍ତରାଳ ଅବଧିରେ ଯଦି କିଛି ଦାବୀ ଥାଏ, ତାକୁ ବିଚାର କୁ ନିଆ ଯିବ ନାହିଁ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ, ବୈୟକ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧିର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

ଉପରୋକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ, ପରିଭାଷା, ଅପବର୍ଜନ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶକୁ ଆଇ ଆର ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିନିୟାମକ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି । ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ତାହାକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତଥା ପରିପତ୍ର (ସର୍କ୍ୟୁଲାର) ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିଜକୁ ଅପଡେଟ୍ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ, ଏକ ___________ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ।

I. ପନ୍ଦର ଦିନ

II. ତିରିଶ ଦିନ

III. ପଇଁଚାଳିଶ ଦିନ

IV. ଠିଏ ଦିନ

ସାରାଂଶ

a) ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆଡେ ଗତି କରାଉଥିବା ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଓ ହଠାତ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା/ରୋଗ ଘଟିବାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ : ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ, ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀ, ସମୂହ ପଲିସୀ ।

c) ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ (ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି) ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ କିମ୍ବା ମେଡିକ୍ଲେମ୍ ରୋଗ/ଦୁର୍ଘଟଣା କାରଣରୁ ବ୍ୟୟ କରାଯାଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟ ର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରେ ।

d) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବ ର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିବସ (ସାଧାରଣତଃ 30 ଦିନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଖ୍ୟକ ଦିବସ (ସାଧାରଣତଃ 60 ଦିନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧିରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

f) ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀରେ, ପତି/ପତ୍ନୀ, ଆଶ୍ରିତ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଆଶ୍ରିତ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଥିବା ପରିବାର କୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବୀମା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯାହା ସମଗ୍ର ପରିବାରରେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ।

g) ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ପଲିସୀ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରେ ।

h) ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗ ପଲିସୀ ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ ରେ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ଥିବା ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ।

i) ଉଚ୍ଚ କାଟଯୋଗ୍ୟ ଅଥବା ଟପ୍-ଅପ୍ ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକ ଥ୍ରେସ୍ହୋଲ୍ଡ କିମ୍ବା କାଟଯୋଗ୍ୟ କୁହାଯାଉଥିବା ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚୟନିତ ରାଶିର ଉପରେ ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଉଚ୍ଚତର ବୀମା ରାଶି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

j) ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ସୁରକ୍ଷା ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ତା' ପଲିସୀ ର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରୂପେ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

k) ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା (PA) ସୁରକ୍ଷା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଲାଭ ଆକାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

l) ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ସୁରକ୍ଷା ସବୁ ଦାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା, ଦୃଷ୍ଟି ଯତ୍ନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ନିୟମିତ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

m) ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀକୁ ଏକ ସମୂହ ମାଲିକ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଏ ଯିଏ ଏକ ନିଯୁକ୍ତି ଦାତା, ଏକ ସଂଘ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ବିଭାଗ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠି କେବଳ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

n) କର୍ପୋରେଟ ଫ୍ଲୋଟର କିମ୍ବା ବଫର ସୁରକ୍ଷା ପରିବାର ବୀମା ରାଶି ର ଉପରେ ଓ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ ।

o) ସମୁଦ୍ରପାରୀ (ବିଦେଶ) ମେଡିକ୍ଲେମ୍/ଯାତ୍ରା ପଲିସୀଗୁଡିକ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାର ବିଦେଶ ରହଣୀ ଅବଧି ରେ ଦୁର୍ଘଟଣା, କ୍ଷତ ଏବଂ ରୋଗ ର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

p) କର୍ପୋରେଟ ବାରମ୍ବାର ଯାତ୍ରୀ ଯୋଜନା ଏକ ବାର୍ଷିକ ପଲିସୀ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ଏକ କର୍ପୋରେଟ ଏହାର ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀ ନିଏ ଯେଉଁମାନେ ବାରମ୍ବାର ଭାରତ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି ।

q) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅନେକଗୁଡିଏ ପଦକୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାଧ୍ୟମରେ ବିନିୟମନ ଦ୍ୱାରା, ବିଶେଷ ରୂପେ ବୀମିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଯଦିଓ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷାର ଅବଧି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବ ଏବଂ ଏହା ପଲିସୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ । ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା ହେଉଛି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତିରିଶ ଦିନ ପାଇଁ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ଏକ ତିରିଶ ଦିନ ଅନୁଗ୍ରହ ଅବଧି ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?

I. କେବଳ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
II. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା
III. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ବୀମିତର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏକ ମୋଟା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
IV. ପ୍ରଥମ ବର୍ଷଠାରୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷଠାରୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଯଦି ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଦାବୀ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍, ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ?

I. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
II. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
III. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ
IV. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ନା ରୁଗ୍ଣତା ସହିତ ନା ମୃତ୍ୟୁହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ନଗଦହୀନ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ଅଟେ ?

I. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ପେମେଣ୍ଟ କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଗୋ-ଗ୍ରୀନ୍ ସୂତ୍ରପାତ ଅଟେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭୌତିକ ନଗଦ ନୋଟଗୁଡିକର ମୁଦ୍ରାଚଳନ କୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ବୃକ୍ଷଗୁଡିକୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ।

II. ବୀମିତକୁ ସେବା ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ଏବଂ କୌଣସି ନଗଦ ଦେବାକୁ ପଡେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ପେମେଣ୍ଟ କରାଯାଏ ।

III. ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ପେମେଣ୍ଟ କୁ କେବଳ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ କିମ୍ବା କାର୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଏ ଯେହେତୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନଗଦ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

IV. ବୀମିତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲର ସମାଧାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ କରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ PPN ର ସଠିକ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକାର ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ।

I. ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରିଫର୍ଡ ନେଟୱର୍କ (ସାର୍ବଜନିକ ରୂପେ ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ନେଟୱର୍କ)

II. ପ୍ରିଫର୍ଡ ପ୍ରୋଭାଇଡର ନେଟୱର୍କ (ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ)

III. ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ନେଟୱର୍କ (ସାର୍ବଜନିକ ବେସରକାରୀ ନେଟୱର୍କ)

IV. ପ୍ରୋଭାଇଡର୍ ପ୍ରିଫରେନ୍ସିଆଲ୍ ନେଟୱର୍କ (ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେଟୱର୍କ)

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ, ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ ?

I. ଏକ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ନେଇ ପାରନ୍ତି

II. ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ନେଇ ପାରେ

III. ଏକ ଦୋକାନୀ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସମୂହ ପଲସୀ ନେଇ ପାରନ୍ତି

IV. ନିଯୁକ୍ତି ଦାତା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀକୁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିସ୍ତାରିତ କରାଯାଇ ପାରେ

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଲିସୀରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗ ହେବାର ହାର) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣ ଦିଏ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ନଗଦହୀନ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମିତ ଦେୟପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲ ର ସମାଧାନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ କରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

PPN ପ୍ରିଫର୍ଡ ପ୍ରୋଭାଇଡର ନେଟୱର୍କ (ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଦାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ) ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ଉକ୍ତି I, II ଏବଂ IV ସଠିକ୍ ଅଟନ୍ତି, ଉକ୍ତି III ଭୁଲ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏକ ଦୋକାନୀ ତା' ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ବୀମା ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 20

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୌଣସି ବି ପ୍ରକାରର ବୀମାରେ ଏକ ବହୁତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଟେ ଏବଂ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀ ଜାରୀ କରିବାରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସଂପାଦନ କରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଆପଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ସାଧନ, ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ବୋଧ ଲାଭ କରିବେ । ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ *?*
B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ –ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା
C. ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା
D. IRDAI ଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ
E. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ତା ପାଇଁ ସାଧନ
F. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
G. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା
H. ସମୁଦ୍ରପାରୀ / ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ
I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନ ମତେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ସଙ୍କଟାଙ୍କନର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଏହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଳଭୂତ ଧାରଣାଗୁଡିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସାଧନଗୁଡିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
d) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ
e) ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ କିପରି ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ

ଏହି ପରିଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖନ୍ତୁ

48 ବର୍ଷୀୟ ମନୀଷ, ଯିଏ ଏକ ସଫ୍ଟୱେର ଇଞ୍ଜିନିୟର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ତା' ନିଜ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । ସେ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ଗଲା, ଯେଉଁଠି ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ଦେଲେ ଯେଉଁଥିରେ ତାକୁ ତା' ଶାରୀରିକ ଗଠନ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ, ତା' ପରିବାର ଇତିହାସ, ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ସେଭଳି ଅନେକ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲା ।

ତାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ତାକୁ ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟ ଜମା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିଲା ଯେପରିକି ପରିଚୟ ଓ ବୟସ ପ୍ରମାଣ, ଠିକଣା ର ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ । ତାପରେ ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଓ କେତେକ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଇବାକୁ କହିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ହତୋତ୍ସାହିତ ହେଲା ।

ମନୀଷ, ଯିଏ ନିଜକୁ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବାନ ଓ ଏକ ଉତ୍ତମ ଆୟ ବର୍ଗ ର ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ବିଚାର କରୁଥିଲା, ଚିନ୍ତା କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲା କି ତା' କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କାହିଁକି ସେଭଳି ଏକ ଲମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଛି । ଏହି ସବୁ ଦେଇ ଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ତାକୁ କହିଲା ଯେ, ତା' ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡିକରେ ଉଚ୍ଚ କୋଲେଷ୍ଟ୍ରଲ ଓ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଚାପର ନିଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ହୃଦ ରୋଗ ଗୁଡିକର ସମ୍ଭାବନା କୁ ବୃଦ୍ଧି କଲା । ଯଦିଓ ସେମାନେ ତାକୁ ଏକ ପଲିସୀର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ, ତା' ବନ୍ଧୁ ଯେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇଥିଲା, ତା' ଅପେକ୍ଷା ତାର (ମନୀଷ) ର ପ୍ରିମିୟମ ବହୁତ ଅଧିକ ହେଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ପଲିସୀ ନେବା ପାଇଁ ମନା କଲା ।

ଏଇଠି, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏହି ଚରଣଗୁଡିକୁ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ ଅନୁପାଳନ କରୁଥିଲା । ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଠିକ୍ ଭାବେ କରିବାର ଓ ଉଚିତ୍ ଲାଭ ମଧ୍ୟ ପାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ଯଦି ସଙ୍କଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରା ନ ଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ ଆସେ, ଏହାର ପରିଣାମ କ୍ଷତି ହେବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ସମସ୍ତ ବୀମାକରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଟଙ୍କାଗୁଡିକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଭଳି ସମ୍ଭାଳିବାକୁ ପଡ଼େ ।

A. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କ'ଣ ଅଟେ ?

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୀମିତ କରିବାପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସେହି ସଙ୍କଟର ଅନୁପାତରେ ଉଚିତ୍ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କି ରଖାଯାଏ ଯାହାକୁ ସେମାନେ ବୀମା ସମୁଚ୍ଚୟ ମଧ୍ୟକୁ ଆଣିଥାନ୍ତି । ସଙ୍କଟ ଚୟନ ସକାଶେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁହାଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକତ୍ର କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ, ସେମାନେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ବୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନେ ତାହା କରିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ, ତେବେ କେଉଁ ପ୍ରିମିୟମ, ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ହିସାବରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେଭଳି ସଙ୍କଟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଲାଭ ପାଇ ପାରିବେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତା ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ । ଏଇଠି ରୁଗ୍ଣତା କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସୁସ୍ଥ କିମ୍ବା ରୋଗୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଓ ସଙ୍କଟ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଏହି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ । ବ୍ୟାପକ ରୂପେ, ରୁଗ୍ଣତା ଆୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ (ସାଧାରଣତଃ ଯୁବା ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ଠାରେ ଅଧିକ ଥାଏ) ଏବଂ ଅନେକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତିକୂଳ କାରକ ଯୋଗୁଁ ବଢ଼ିଥାଏ, ଯେପରିକି ଅଧିକ ଓଜନ କିମ୍ବା କମ୍ ଓଜନ ର ହେବା, କେତେକ ଅତୀତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ରୋଗ କିମ୍ବା କଷ୍ଟର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ, ଧୂମ୍ରପାନ ଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭ୍ୟାସ, ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକର ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଏହାକୁ ବିପଦଜନକ ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ । ବିପରୀତ ଭାବେ, ରୁଗ୍ଣତା ହାର କେତେକ ଅନୁକୂଳ କାରକ ଯଥା : କମ୍ ଆୟୁ, ଏକ ସ୍ୱସ୍ଥ ଜୀବନଶୈଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ କମ୍ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଏବଂ ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଉପରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ, ଏହା ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଆବଶ୍ୟକତା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଅସାବଧାନତା ସହିତ କିମ୍ବା ଅଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ ଥିବା ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ର ପରିଣାମ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ପରିଶୋଧ-ଅକ୍ଷମତା ହେବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଅତିଶୟ ଚୟନାତ୍ମକ କିମ୍ବା ସତର୍କ ହେବା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ସଙ୍କଟକୁ ସମାନ ରୂପେ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ରେ ସମର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବଡ ସମୁଚ୍ଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବାଧା ଦେବ । ତେଣୁ କରି ସଙ୍କଟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଲାଭପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ ।

ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦର୍ଶନ, ନୀତି ଓ ସଙ୍କଟ କ୍ଷୁଧା ଅନୁସାରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତି ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା । ଏହା ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ସଙ୍କଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଭବିଷ୍ୟତ ବୀମା ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଦେବା ଭଳି ଅଟେ ।

3. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ସଙ୍କଟ ଚୟନର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଏକ ସମୂହ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଇଠି ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ କେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ

ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । କୌଣସି ବି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସ୍ୱୀକାର ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିଷ୍ପକ୍ଷତା ସହକାରେ ଓ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଆଧାରରେ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟକୁ କୌଣସି ପକ୍ଷପାତିତା ବିନା ସମାନ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବର୍ଗୀକରଣ କୁ ସାଧାରଣତଃ ମାନକ ସ୍ୱୀକୃତି ଚାର୍ଜ ଜରିଆରେ କରାଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଙ୍କଟ ର ମାତ୍ରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ।

ଯଦିଓ ଆୟୁ ରୋଗ ତଥା ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ରୋଗ ମୃତ୍ୟୁର ବହୁତ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ତର୍କସଂଗତ ଅଟେ ଯେ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଗୁଡିକ ମୃତ୍ୟୁ ସୁରକ୍ଷା ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧିକ କଠିନ ଅଟନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମଧୁମେହ ଗ୍ରସ୍ତ, ତାହାର ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନା ଅପେକ୍ଷା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଏକ ହୃତପିଣ୍ଡ କିମ୍ବା ବୃକକ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜଟିଳତା ବିକଶିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ, ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକରଣ ମଧ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଚାଲୁ ରହିଥିବା ଅବଧିରେ ଅନେକ ଥର ଘଟିପାରେ । ଏକ ଜୀବନ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏକ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକାଲ /ଡାକ୍ତରୀ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ, ତାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସଙ୍କଟ ରୂପେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ଆୟ ଆଧାରିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଅପେକ୍ଷା ମେଡିକଲ କିମ୍ବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ – ପରିଣାମ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ଆର୍ଥିକ କିମ୍ବା ଆୟ ଆଧାରିତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁ ଏଡାଇ ଦିଆ ଯାଇ ନ ପାରେ ଯେହେତୁ ଏକ ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ଅସମ୍ଭବ କରିବାରେ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନତା କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ରେ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

4. କାରକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ରୋଗର ସମ୍ଭାବନା କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି

ସଙ୍କଟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ସେହି କାରକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗରେ ପଡିବାର ସଙ୍କଟ) କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟନ୍ତି:

a) **ଆୟୁ/ବୟସ** : ପ୍ରିମିୟମ ସବୁ ବୟସ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ର ମାତ୍ରା ଅନୁରୂପ ଲାଗୁ କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସଂକ୍ରମଣ ଓ ଦୁର୍ଘଟଣାର ବଢୁଥିବା ସଙ୍କଟ ଯୋଗୁଁ ଶିଶୁ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରୁଗ୍ଣତା ପ୍ରିମିୟମ ଯୁବା ବୟସ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅଟେ । ସେ ଭଳିଆ, 45 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ପ୍ରିମିୟମସବୁ ଅଧିକ ଥାଏ, ଯେହେତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧୁମେହ, ଏକ ତୁରନ୍ତ ହୃଦ୍ ଘାତ କିମ୍ବା ସେଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୁଗ୍ଣତା ଭଳି ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳିକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅତି ଅଧିକ ଥାଏ ।

b) **ଲିଙ୍ଗ** : ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ଗର୍ଭ ଧାରଣ ସମୟରେ ରୁଗ୍ଣତାର ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ, ପୁରୁଷମାନେ ହୃଦଘାତ ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦୁର୍ଘଟଣା ର ଶୀକାର ହେବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅଧିକ ଥାଏ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ବିପଦଜନକ ନିଯୁକ୍ତିରେ ଅଧିକ ସଂପୃକ୍ତି ଥାଇ ପାରନ୍ତି ।

c) **ଅଭ୍ୟାସ :** କୌଣସି ବି ରୂପରେ ତମାଖୁ, ମଦ୍ୟ କିମ୍ବା ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟର ସେବନ ର ରୁଗ୍ଣତା ସଙ୍କଟ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ।

d) **ବ୍ୟବସାୟ :** କେତେକ ବ୍ୟବସାୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ର ଅତିରିକ୍ତ ସଙ୍କଟ ସମ୍ଭବ ଅଟେ; ଉ.ସ୍ୱ. ଡ୍ରାଇଭର, ବ୍ଲାଷ୍ଟର, ବିମାନ ଚାଳକ ଇତ୍ୟାଦି । ସେଭଳି, କେତେକ ବ୍ୟବସାୟ/କାମରେ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ଥାଇପାରେ, ଯେପରି କି ଏକ୍ସ-ରେ ମେସିନ ଅପରେଟର, ଆଜବେଷ୍ଟସ୍ ଉଦ୍ୟୋଗ ଶ୍ରମିକ, ଖଣି ଶ୍ରମିକ ଇତ୍ୟାଦି ।

e) **ପରିବାର ଇତିହାସ :** ଏହାର ଅଧିକ ମହତ୍ୱ ଅଛି, ଯେହେତୁ ଆନୁବଂଶିକ କାରକ ଗୁଡିକ ଆଜ୍ମା,ମଧୁମେହ ଓ କେତେକ କ୍ୟାନସର ଭଳି ରୋଗ ଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ରୁଗ୍ଣତା ଉପରେ ଥାଏ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

f) **ଗଠନ:** ମୋଟା (ବଳବାନ), ପତଳା କିମ୍ବା ମଧ୍ୟମ ଗଠନ କୁ ମଧ୍ୟ କେତେକ ସମୂହରେ ରଗ୍ଣତା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

g) **ଅତୀତର ରୋଗ କିମ୍ବା ସର୍ଜରୀ :** ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଅଛି କି ଅତୀତ ରୋଗ କାରଣରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା ଜାତ ହେବାର କିମ୍ବା ଏପରିକି ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେବାର କିଛି ସମ୍ଭାବନା ଅଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଉ.ସ୍ୱ. କିଡନୀ ଷ୍ଟୋନ (ବୃକକ୍ ପଥରୀ) ଗୁଡିକର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେବା ଜଣା ଅଛି ଏବଂ ସେହିପରି, ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ ।

h) **ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ କାରକ କିମ୍ବା ଅଭିଯୋଗ :** ସଙ୍କଟର ମାତ୍ରା/ତୀବ୍ରତା ଓ ବୀମାଯୋଗ୍ୟତା କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରକଟୀକରଣ ଓ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସିଦ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ ।

i) **ପରିବେଶ ଏବଂ ଆବାସ :** ଏଗୁଡିକର ମଧ୍ୟ ରୁଗ୍ଣତା ହାର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ _______________ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

I. ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ବିପଣନ କରିବା
II. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରିମିୟମ ସଂଗ୍ରହ କରିବା
III. ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
IV. ବିଭିନ୍ନ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରି କରିବା

B. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ – ମୂଳଭୂତ ଧାରଣା

1. **ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ**

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ସହିତ ଆମେ ଆରମ୍ଭ କରୁଛୁ । ଏହାର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି

- **i.** ବିପରୀତ-ଚୟନ ଅର୍ଥାତ୍ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୟନ ରେ ବାଧା ଦେବା
- **ii.** ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା/ସମାନତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

ପରିଭାଷା

ସଙ୍କଟର ଚୟନ ପଦ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଥିବା ସଙ୍କଟର ତୀବ୍ରତା କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାର ଏବଂ ତାପରେ ବୀମାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଅଛି କି ନାହିଁ ଓ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ, ଏହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ବିପରୀତ-ଚୟନ (କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ) ହେଉଛି ସେହି, ଯେଉଁମାନେ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏକ ହାନି ଅନୁଭୂତ କରିବାର ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସହିତ ବୀମା ପାଇବା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଭ ପାଇବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କାହାକୁ ଓ କିପରି ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ସେ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଚୟନାତ୍ମକ ନ ହେବେ, ଏକ ସମ୍ଭାବନା ରହିପାରେ ଯେ ମଧୁମେହ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ହୃତପିଣ୍ଡ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା କ୍ୟାନସର ଭଳି ରୋଗ ଥିବା ଲୋକମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଶୀଘ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କିଣିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ହାନି ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବେ ।

ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଯଦି ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଚୟନ ର ଉପଯୋଗ ନ କରେ ଏହା ପ୍ରତିକୂଳ ରୂପେ ଚୟନିତ ହେବ ଏବଂ ସେ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବ ।

2. **ସଙ୍କଟଗୁଡିକରେ ଇକ୍ୱିଟୀ (ନିଷ୍ପକ୍ଷତା/ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତତା)**

ଆସନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକରେ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା । "ଇକ୍ୱିଟୀ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସେହି ଆବେଦକ ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ମାତ୍ରାର ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ବର୍ଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କିଛି ପ୍ରକାରର ମାନକୀକରଣ ରଖିବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଲୋକେ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଯେତେବେଳେ କି ଅଧିକ ସଙ୍କଟ ଥିବା ଲୋକେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ସେମାନେ ସେହି ବ୍ୟାପକ ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ମାନକୀକରଣକୁ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ମଧ୍ୟମ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି ଅଧିକ ସଙ୍କଟମୟ ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ପାଇଁ ତଥା ସେଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଅଧିକ ସମୟ ଦେଇ ପାରନ୍ତେ ।

a) ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ

ଇକ୍ୱିଟୀ କୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇବା ପାଇଁ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହେ ଯାହାକୁ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ କୁହାଯାଏ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସଙ୍କଟ ଗୁଡିକର ମାତ୍ରା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଆନ୍ତି । ସେଭଳି ଚାରିଗୋଟି ସଙ୍କଟ ବର୍ଗ ଅଛି ।

i. ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ (ମାନକ) ସଙ୍କଟ

ଏହା ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା (ରୋଗରେ ପୀଡିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା) ମଧ୍ୟମ ଅଟେ ।

ii. ବାଞ୍ଛିତ ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା/ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତତା ମଧ୍ୟମ ଠାରୁ ଅତ୍ୟଧିକ କମ୍ ଥାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

iii. ସବଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ (ଉପମାନକ) ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟ ସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁ ଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରୁଗ୍ଣତା ମଧ୍ୟମଠାରୁ ଅଧିକ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ତେବେ ବି ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକୁ ଅଧିକ (କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ) ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ କିମ୍ବା କିଛି ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆ ଯାଇପାରେ ।

iv. ଅସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟ

ଏଗୁଡିକ ସେହି ସଙ୍କଟସବୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ହାନି ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅତିରିକ୍ତ ରୁଗ୍ଣତା ଏତେ ବଡ ଅଟେ ଯେ ସେଗୁଡିକୁ ଏକ ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ବେଳେ ବେଳେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀରୂପେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ସେ ଏବେ ଏବେ ଅପରେଶନ ଭଳି ଏକ ମେଡିକଲ ଘଟଣା ଦେଇ ଗତି କରିଛି ।

3. ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁଇଟି ସ୍ତରରେ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ :

- ✓ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତର ରେ
- ✓ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତରରେ

ଚିତ୍ର 7: **ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

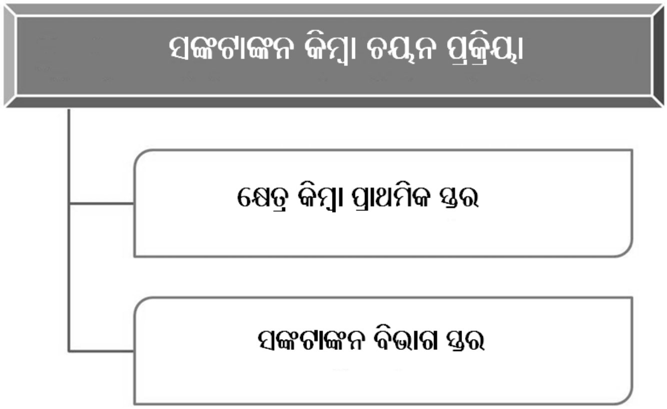

b) **କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର**

କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କୁ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରେ । ଏକ ଆବେଦକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ନୁହେଁ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଅଥବା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତିନିଧି ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କୁ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏକ ସଂବେଦନଶୀଳ ଭୂମିକା ନିଭାଏ । ବୀମିତ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ କୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ ।

କେତେକ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦେବାକୁ ଥିବା ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ, ମତ ଓ ସୁପାରିଶ ମାଗୁଥିବା ଏକ ଉକ୍ତି କିମ୍ବା ଗୋପନୀୟ ରିପୋର୍ଟ କୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତାମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ ।

ସେ ପ୍ରକାରର ଏକ ରିପୋର୍ଟ, ଯାହାକୁ ନୈତିକ ଆପଦ ରିପୋର୍ଟ କୁହାଯାଇଛି, କୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ର ଏକ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ମଗା ଯାଇପାରେ । ଏହି ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜୀବନର ବ୍ୟବସାୟ, ଆୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ ଖ୍ୟାତି କୁ ଆବୃତ କରନ୍ତି ।

ନୈତିକ ଆପଦ କ'ଣ ଅଟେ ?

ଯେତେବେଳେ ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଅଭ୍ୟାସ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କାରକଗୁଡିକ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟର ଭୌତିକ ଆପଦକୁ ସୂଚୀତ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କିଛି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଛି ଯାହାକୁ ନିକଟରୁ ଦେଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ଏହା ହେଉଛି କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ର ନୈତିକ ଆପଦ ଯାହା ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ବହୁତ ମହଙ୍ଗା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରେ ।

ଖରାପ ନୈତିକ ଆପଦର ଏକ ଚରମ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଏକ ବୀମିତ ର ଉଦାହରଣ ଯିଏ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ନିଏ ଏହା ଜାଣି ଯେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ଏକ ସର୍ଜିକଲ ଅପରେଶନ ଦେଇ ଗତି କରିବ କିନ୍ତୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ଏହା ପ୍ରକଟ କରେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ ଏହା କେବଳ ଏକ ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମା ନେବାର ଏକ ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ ।

ହାନି ପ୍ରତି ଉଦାସୀନତା ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ । ବୀମାର ଉପସ୍ଥିତି କାରଣରୁ, ବୀମିତ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଏକ ଅସାବଧାନ ମନୋବୃତ୍ତି ପୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭିତ ହୋଇପାରେ ଏହା ଜାଣି ଯେ କୌଣସି ବି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଲ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

‘ମନୋବଳ ଆପଦ’ କୁହାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ଆପଦ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଟେ । ଏଠି ବୀମିତ କୌଣସି କପଟ/ ଚାଲାକି କରି ନ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଜାଣି ଯେ ତା’ପାଖରେ ଏକ ବଡ ମାତ୍ରାର ବୀମା ରାଶି ଅଛି, ସେ ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା ଚିକିତ୍ସା ଗ୍ରହଣ କରିବା, ସର୍ବାଧିକ ମହଙ୍ଗା କୋଠରୀରେ ରହିବା, ଇତ୍ୟାଦି କୁ ପସନ୍ଦ କରିପାରେ ଯାହା ସେ କରି ନ ଥାନ୍ତା ଯଦି ସେ ବୀମିତ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

କପଟ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ର ଭୂମିକା

ଏକ ସଙ୍କଟ ର ଚୟନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ର ଅଧିକାଂଶ ସେହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ .ଯାହା ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବ । ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଯିଏ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗରେ ବସିଥିବ, ତା’ ପାଇଁ ଏହା ଜାଣିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଅସତ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଠକିବାର ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଏଗୁଡିକର ଭୁଲଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଏଇଠି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ସେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି ଯେ ସେହି ତଥ୍ୟସବୁ ଯେଉଁ ସବୁ କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି ସେଗୁଡିକ ସତ୍ୟ ଅଟେ, ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ସହିତ ଅଭିକର୍ତ୍ତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପର୍କ ଥାଏ ଏବଂ ଏପ୍ରକାରେ ଯାଞ୍ଚ କରିପାରେ ଯେ ଭୁଲ ମାର୍ଗ ଦେଖାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଷ୍ଟ ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ କିମ୍ବା ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ।

c. **ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗ ସ୍ତର**

ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ବିଭାଗ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ତର ରେ । ଏହା ସେହି ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁମାନେ ସେ ଭଳି କରାଯ୍ୟରେ ଦକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ପ୍ରକରଣ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ବୀମା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ।

C. ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ସେଗୁଡିକର ବିପଣନ ପୂର୍ବରୁ ତାର ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଜାତ କରିବାକୁ ପଡେ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ଏଥି ପାଇଁ IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛି ଯେଉଁଗୁଡିକର ସାରାଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା, ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ପ୍ରାପ୍ତିଶକ୍ୟତା, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାର, ବୀମାଙ୍କିକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏହାର ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଡିଜାଇନ କରିଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବିକଳ୍ପ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ଯଦିଓ ଆଧାର ସ୍ତରରେ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଖର୍ଚ୍ଚ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦସବୁ ଭାରତୀୟ ବଜାରକୁ ଶାସନ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନ ଉତ୍ପାଦ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ IRDA ଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଉତ୍ପାଦକୁ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି 'ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ'ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିନିୟାମକ ରେ ଫାଇଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଥରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲେ, ଉତ୍ପାଦ ଅପସାରଣ ମଧ୍ୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଅନୁପାଳନ କରେ । ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ, ଫର୍ମ, ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ନିଜକୁ ପରିଚିତ କରିବାପାଇଁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

IRDA ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା :

a) କୌଣସି ବି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦକୁ କୌଣସି ବି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବିପଣନ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯଦି ଏହା ପାଖରେ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ନ ଥିବ ।

b) କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦର କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

   1. ଏକ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ବି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବ, ତାହାକୁ ସେଭଳି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଭାବୀ ହେବା ତାରିଖଠାରୁ ଅନ୍ୟୂନ ତିନି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଲିସୀଧାରୀ ଙ୍କୁ ସୂଚୀତ କରାଯିବ । ସୂଚନା ସେଭଳି ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ର କାରଣ ସବୁକୁ ଦର୍ଶାଇବ, ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରିମିୟମ ରେ ବୃଦ୍ଧି ଓ ସେହି ବୃଦ୍ଧିର ପରିମାଣ ର କାରଣ ।

   2. ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ପ୍ରିମିୟମ ସମେତ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନର ସମ୍ଭାବନାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକାରେ ପ୍ରକଟିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

c) ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଆବେଦନ ଫର୍ମକୁ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଡାଟାବେସ ଶୀଟ ଓ ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ ସହିତ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

   ଗ୍ରାହକ ସୂଚନା ଶୀଟ ଯାହାକୁ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ, ସେଥିରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବିବରଣୀ, ଅପବର୍ଜନ, ଦାବୀ ଦେୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଦେୟପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଆଧାରରେ କିମ୍ବା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି ରୂପେ କରାଯିବ, ନୂତନୀକରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ଲାଭ, କୋ-ପେ କିମ୍ବା କାଟଯୋଗ୍ୟ ର ବିବରଣୀ ଓ ରଦ୍ଦକରଣ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ ।

ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ପାଇଁ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ଆବେଦନ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଙ୍କ CEO ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣୀକୃତ ହେବ ଏବଂ ଏହା ସେଭଳି ଫର୍ମାଟ ଓ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁବନ୍ଧିତ କରାଯାଉଥିବା ସେଭଳି ଦଲିଲୀକରଣ ସହିତ ହେବ ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ

1. ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରିବା ପାଇଁ; ପ୍ରତ୍ୟାହରଣର କାରଣ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ସ୍ୱୀକୃତି ନେବେ ।

2. ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ ଏବଂ ବିକଳ୍ପସବୁ ଯାହା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରତ୍ୟାହରଣରେ ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ, ଏସବୁର ସମ୍ଭାବନା ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବ ।

3. ଯଦି ବିଦ୍ୟମାନ ଗ୍ରାହକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ସୂଚନା ପ୍ରତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ନାହିଁ, ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖରେ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରାଯିବ ଏବଂ ସୁବାହ୍ୟତା ସ୍ଥିତି ଅଧୀନରେ, ବୀମିତକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଏକ ନୂତନ ପଲିସୀକୁ ନେବା ପାଇଁ ପଡିବ ।

4. ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ଉତ୍ପାଦକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

e) କୌଣସି ବି ଉତ୍ପାଦର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପରେ ଏହାର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ବର୍ଷକୁ ଅନ୍ୟୂନ ଥରେ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ । ଯଦି ଉତ୍ପାଦଟି ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ଅବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବିବରଣୀର ଅଭାବ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ଉତ୍ପାଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ସଂଶୋଧିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଫାଇଲ ଓ ଉପଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରେ ।

f) ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ସ୍ୱୀକୃତ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ, ନିଯୁକ୍ତ ବୀମାଙ୍କକ ସେହି ଉତ୍ପାଦର ଡିଜାଇନ କରିବା ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା ମୂଳ କଳ୍ପନା ତୁଳନାରେ ରୁଗ୍ଣତା, ବ୍ୟପଗମନ, ସୁଧ ହାର, ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି, ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦର୍ଶନର ସମୀକ୍ଷା କରିବ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୌକ୍ତିକତା କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବ କଳ୍ପନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ନୂତନ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁବେ ।

D. IRDAI ଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ

ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବ୍ୟତୀତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବିନିୟାମକରେ ନିମ୍ନଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ :

a. ସମସ୍ତ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ବିକଶିତ କରିବ ଯେଉଁଟା କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ । ପଲିସୀ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଗ୍ରାହକମାନେ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରନ୍ତି । ସେହି ଫର୍ମ କମ୍ପାନୀର ଉଲ୍ଲିଖିତ ପଲିସୀ ଅନୁସାରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

b. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ପଲିସୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଅଧିକାର ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପାଖରେ ଫାଇଲ କରାଯିବ ।

c. ବୋର୍ଡ ସ୍ୱୀକୃତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀ ଆଧାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ କୌଣସି ବି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ, ଅସ୍ୱୀକାରର କାରଣଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି, ପ୍ରସ୍ତାବର ଅସ୍ୱୀକାର ବିଷୟରେ ଲିଖିତ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ।

d. ବୀମିତକୁ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ଏବଂ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ବି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ବିଷୟରେ ସୂଚୀତ କରାଯିବ ଏବଂ ଏକ ପଲିସୀ ନିର୍ଗମ ପୂର୍ବରୁ ସେଭଳି ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀର ବିଶେଷ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ ।

e. ଯଦି ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଏକ ପଲିସୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ କିମ୍ବା ଏହାର ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ କୌଣସି ଅଧିକ ସୂଚନା, ଯେପରି କି ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଏହା ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେବା ପାଇଁ ମାନକ ଫର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବ ଏବଂ ଏହି ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ କରିବ, ସେହି ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ଯାହା ସେଭଳି ସୂଚନାର ଉପସ୍ଥାପନ ଓ ସେ ଭଳି ଘଟଣାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ।

f. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରବିଷ୍ଟ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନୂତନୀକରଣ, ସେହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅନୁକୂଳ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିବାକୁ ପ୍ରଣାଳୀ/ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ଓ ଫାଇଲ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିବା ଅନୁସାରେ, ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଓ ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସେହି ପ୍ରଣାଳୀ/ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗରୁ ପ୍ରକଟ କରିପାରେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକର ସୁବାହ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା

IRDAI ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ସୁବାହ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

1. ନିମ୍ନଲିଖିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁବାହ୍ୟତାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ :

   a. ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀଗୁଡିକ ସମେତ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ

   b. ଏକ ଅଣ-ଜୀବନ ବୀମା କମ୍ପାନୀର କୌଣସି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ସହିତ, ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ଏକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ସେଭଳିଆ ଏକ ସମୂହ ପଲିସୀ ଠାରୁ

ଏକ ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ କିମ୍ବା ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର ପଲିସୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିବ । ତା'ପରେ, ତାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୂତନୀକରଣରେ ସୁବାହ୍ୟତା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯିବ ।

2. ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ସୁବାହ୍ୟତା ର ଚୟନ କେବଳ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ କରାଯାଇପାରେ, ପଲିସୀ ଚାଲୁଥିବା ଅବଧିରେ ନୁହେଁ ।

3. ତାର ପଲିସୀ କୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମା ପଲିସୀରେ ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କୁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଯଦି କିଛି ଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଲିସୀକୁ ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ, ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀର ପ୍ରିମିୟମ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖର ଅନ୍ୟୁନ 45 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେହି ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

4. ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସୁବାହ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ କିମ୍ବା କରି ନ ପାରେ ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରିମିୟମ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖରୁ ଅନ୍ୟୁନ 45 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ IRDAI – ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ ।

5. ସେଭଳି ସୂଚନାର ପ୍ରାପ୍ତିରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଆବେଦକ କୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସହିତ IRDAI ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସ୍ଥିତ ସଂଲଗ୍ନ 'I' ରେ ଥିବା ଭଳି ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆବଶ୍ୟକ ଉତ୍ପାଦ ସାହିତ୍ୟ ଯାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଏସବୁ କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

6. ପଲିସୀଧାରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ସହିତ ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମକୁ ପୂରଣ କରିବ ଏବଂ ତାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଜମା କରିବ ।

7. ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପଲିସୀଧାରୀର ମେଡିକାଲ ଇତିହାସ ଓ ଦାବୀ ଇତିହାସ ର ଆବଶ୍ୟକ ବିବରଣୀ ମାଗି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ଏହାକୁ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଙ୍କ ୱେବ୍ ପୋର୍ଟାଲ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯିବ

8. ସୁବାହ୍ୟତା ରେ ସେଭଳି ଏକ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତିର 7 କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସ ମଧ୍ୟରେ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଙ୍କ ୱେବ୍ ପୋର୍ଟାଲ ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକର ପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଡାଟା ଫର୍ମାଟ ରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

9. ଯଦି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଡାଟା ଫର୍ମାଟରେ ନୂତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟସବୁକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ, ଏହାକୁ ଆଇ ଆର୍ ଡି ଏ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡିକ ଉଲଙ୍ଘନ ବୋଲି ଦେଖାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବୀମା ଅଧିନିୟମ, 1938 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦଣ୍ଡାତ୍ମକ ପ୍ରାବଧାନର ଅଧୀନରେ ହେବ ।

10. ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ନୂତନ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିପାରେ ଏବଂ ଆଇଆରଡିଏ (ପଲିସୀଧାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷା) ବିନିୟମନ, 2002 ର ଅଧିନିୟମ 4 (6) ଅନୁସାରେ ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇପାରେ ।

11. ଯଦି ଉପରୋକ୍ତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ବୀମା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରାଧୀକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ କମ୍ପାନୀ ଫାଇଲ କରିଥିବା ରୂପେ ଏହାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନୀତି ଅନୁସାରେ 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିବା ପଲିସୀଧାରୀକୁ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସୂଚୀତ ନ କରେ, ତେବେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସେଭଳି ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଅଧିକାର ରଖିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡିବ ।

12. ଯେଉଁଠି ନୂତନୀକରଣ ର ତାରିଖରେ ସୁବାହ୍ୟତାର ସ୍ୱୀକୃତିର ପରିଣାମ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଥାଏ

a. ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ଏକ ଅଳ୍ପାବଧି ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୋ-ରେଟ୍ ପ୍ରିମିୟମର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ସେହି ଅଳ୍ପାବଧି ପାଇଁ ବିସ୍ତାର କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ, ଯାହା ଅନ୍ୟୂନ ଗୋଟିଏ ମାସ ପାଇଁ ହେବ ଏବଂ

b. ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀକୁ ସେହି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଦ୍ଦ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପଲିସୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବୀମିତର ବିଶେଷ ଲିଖିତ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ

c. ନୂତନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ସେ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁଠି ଆବଶ୍ୟକ, ଅଳ୍ପାବଧି ର ସମାପ୍ତିର ତାରିଖ ସହିତ ମେଳ ଖୁଆଇବା ପାଇଁ ସଙ୍କଟର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖକୁ ବିବେଚିତ କରିବ ।

d. ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ପାଇଁ ବୀମିତ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ପଲିସୀକୁ ଅଧିକ ଚାଲୁ ରଖିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ରଖେ, ଏକ ନିୟମିତ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ଏବଂ କୌଣସି ନୂଆଁ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ ନ କରି ଏହାକୁ ଚାଲୁ ରଖିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯିବ ।

13. ଯଦି ପଲିସୀଧାରୀ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଭଳି ଅଳ୍ପାବଧି ବିସ୍ତରର ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିଛି ଏବଂ ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପଲିସୀ ବର୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ପାରେ ଯଦି ଦାବୀଟି ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପଲିସୀଧାରୀ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସେହି ପଲିସୀ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଜାରୀ ରଖିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହେ ।

14. ଏକ ପଲିସୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍-ଇନ୍ ଅଟେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେବଳ ପୋର୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଲୋଡିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା ଚାର୍ଜ ଲାଗୁ କରିବ ନାହିଁ ।

15. ଏକ ପୋର୍ଟେଡ୍ ପଲିସୀର ସ୍ୱୀକୃତି ଉପରେ କୌଣସି ମଧ୍ୟସ୍ଥକୁ କୌଣସି କମିଶନ ଦେୟ ହେବ ନାହିଁ ।

16. କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ, ପୂର୍ବ –ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଦ୍ୟମାନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟପଗତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଓ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ ଏବଂ ନୂତନରୂପେ ପୋର୍ଟେଡ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେହି ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ କରାଯିବ ।

ଟିପ୍ପଣୀ 1 : ଯଦି ନୂତନ ପଲିସୀରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ସେହି ସମାନ ରୋଗ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ପଲିସୀରେ ଥିବା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧିଠାରୁ ଅଧିକ ଦୀର୍ଘ ହୋଇଥାଏ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ବିଷୟରେ ପୋର୍ଟ କରୁଥିବା ପଲିସୀଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରିବାକୁ ଥିବା ସୁବାହ୍ୟତା ଫର୍ମରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଉଚିତ୍

ଟିପ୍ପଣୀ 2 : ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାଗୁଡିକ ପାଇଁ, ବୈୟକ୍ତିକ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଥିବା ରୂପେ କ୍ରେଡିଟ୍ ଦିଆଯିବ, ଯାହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପଲିସୀରେ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ ଅପବର୍ଜନ/ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ ଅପବର୍ଜନ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହାର ନିର୍ବିଶେଷରେ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ ।

17. ସୁବାହ୍ୟତା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାରାଶି ପ୍ରତି ଏବଂ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ବୀମା ରାଶି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ଯାହା ପୂର୍ବ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପୂର୍ବ ବୀମାକର୍ତ୍ତା (ଗୁଡିକ) ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସଂଚିତ ବୋନସର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ – ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଟ. A ସହିତ 2 ଲକ୍ଷ ର SI ଓ ଟ. 50, 000 ର ଉପାର୍ଜିତ ବୋନସ ଥାଏ; ଯେତେବେଳେ ସେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା B କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା B କୁ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ତାକୁ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷର SI ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତା B

ପାଖରେ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷର କୌଣସି ଉତ୍ପାଦ ନ ଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା B, ଟ. 3 ଲକ୍ଷ SI ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରି ବୀମିତକୁ ନିକଟତମ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ଲାବ୍, ଧରନ୍ତୁ ଟ. 3 ଲକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ସୁବାହ୍ୟତା କେବଳ ଟ. 2.50 ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ ।

18. ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଲିସୀ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ବିବରଣୀପୁସ୍ତିକା, ବିକ୍ରୟ ସାହିତ୍ୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ବି ରୂପରେ ହେଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ଭଳି ପ୍ରୋତ୍ସାହନାତ୍ମକ ସାମଗ୍ରୀ ରେ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ପଲିସୀଧାରୀର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷିତ କରିବେ ଯେ :

    a. ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ସୁବାହ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ;

    b. ଅନ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ୱୀକୃତି ରେ ବିଳମ୍ବତା କାରଣରୁ ପଲିସୀ ସୁରକ୍ଷାରେ କୌଣସି ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ନୂତନୀକରଣ ତାରିଖ ର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ, ସୁବାହ୍ୟତାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ, ପଲିସୀଧାରୀ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପହଞ୍ଚିବା କୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ୍

E. ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

1. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବି ବୀମାରେ, ଏହା ଜୀବନ ବୀମା ହୋଇଥାଉ ଅଥବା ସାଧାରଣ ବୀମା, କେତେକ ବୈଧିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଥାଏ ଯାହା ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ସ୍ୱୀକୃତି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମଧ୍ୟ ସମାନ ରୂପେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକର କୌଣସି ବି ଉଲଘଂନ ର ପରିଣାମ ହୁଏ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାୟିତ୍ୱ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପଲିସୀଧାରୀମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ତଥା ନିରାଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ପରମ ସଦ୍ଭାବ (ୟୁବେରିମା ଫାଇଡ୍ସ) ଏବଂ 2. ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ

2. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସାଧନ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ଉତ୍ସ ଗୁଡିକ ଥାଏ ଯାହା ଆଧାରରେ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗୀକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ତିମରେ ପ୍ରିମିୟମସବୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆହୁଏ । ନିମ୍ନସବୁ ହେଉଛନ୍ତି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ସାଧନ/ଉପକରଣ ।

a) **ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ**

ଏହି ଦସ୍ତାବିଜ ଚୁକ୍ତିର ଆଧାର ଅଟେ ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତର ତଥ୍ୟ/ସୂଚନା (ଅର୍ଥାତ୍ ଆୟୁ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ଆୟ, ପ୍ରିମିୟମ ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି) କୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । ଏହା ଉତ୍ପାଦ ଓ କମ୍ପାନୀର ଆବଶ୍ୟକତା/ନୀତି ଅନୁସାରେ ସରଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ର ଏକ ସମୂହଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଥିବା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ହୋଇପାରେ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନାର ପ୍ରକଟୀକରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଛି । ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟର କୌଣସି ଉଲଘଂନ କିମ୍ବା ଅଣପ୍ରକଟୀକରଣ ପଲିସୀ କୁ ନିରର୍ଥକ/ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରିଦେବ ।

b) **ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ**

ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ବୀମିତର ଆୟୁ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ଯେ ନାମାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଥିବା ଆୟୁ କୁ ଏକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ର ଉପସ୍ଥାପନା ଜରିଆରେ ସତ୍ୟାପିତ କରାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଭାରତରେ, ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁକୁ ବୈଧିକ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୁଖ୍ୟତଃ ବୈଧ/ମାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକ ଦୁଇ ମୁଖ୍ୟ ବର୍ଗରେ ବିଭାଜିତ କରାଯାଏ । ସେଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ଭଳି :

a) ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ : ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି ସ୍କୁଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ, ପାସପୋର୍ଟ, ନିବାସୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ପ୍ୟାନ୍ କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।

b) ଖ. ଅଣ-ମାନକ ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ : ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ହେଉଛି ରାଶନ କାର୍ଡ, ଭୋଟର ପରିଚୟ ପତ୍ର, ବରିଷ୍ଠ ଙ୍କ ଘୋଷଣାପତ୍ର, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।

c) **ଅର୍ଥ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ**

ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଜାଣିବା ବିଶେଷ ରୂପେ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏବଂ ନୈତିକ ଆପଦକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟତଃ ଅର୍ଥ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ନିମ୍ନ ପ୍ରକରଣ ପାଇଁ ମଗାଯାଏ

a) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା
b) ଉଚ୍ଚ ବୀମା ରାଶି ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା
c) ଯେତେବେଳେ ଚାହୁଁଥିବା ସୁରକ୍ଷା ତୁଳନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉଥିବା ଆୟ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ, ଏକ ଅସନ୍ତୁଳନ ଦେଖାଏ ।

d) ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ

ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକତା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ, ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତର ଆୟୁ ଓ ବେଳେ ବେଳେ ଚୟନିତ ସୁରକ୍ଷାର ରାଶି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କେତେକ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ କିଛି ତଥ୍ୟ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତି ମଗାଯାଉଥିବା ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଆଡ଼େ ଯାଏ ।

e) ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲ) ର ରିପୋର୍ଟ

ବିକ୍ରୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା (ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲ) ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ମୂଳଭୂମି ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ରୂପେ ନିଆଯାଇପାରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରିପୋର୍ଟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ହୋଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେହେତୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବସାୟ ଜାତ କରିବା ପାଇଁ ସେଲ୍ସ ପର୍ସନଲମାନଙ୍କ ଏକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଥାଏ, ହିତର ଦ୍ୱନ୍ଦ ରହିଥାଏ ଯାହାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପଡିବ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ - 2

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ____________ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

I. ବୀମାକର୍ତ୍ତା
II. ବୀମିତ
III. ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ
IV. ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷକ

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ - 3

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ____________ କୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

I. ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହିତ

II. ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ବୀମିତ ହୋଇ ରହିଛି

III. ଯେତେବେଳେ ଏକାଧିକ କମ୍ପାନୀ ସେହି ସମାନ ହାନିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି

IV. ହାନି ରାଶି ଯାହାକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରାଯାଇପାରେ

F. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଥରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସାଧାରଣ ଫର୍ମଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ଭଳି :

1. ମେଡିକଲ (ଡାକ୍ତରୀ) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଠାରୁ ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକୁ ମଗାଯାଇଥାଏ । ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ କୁ ତା ପରେ ବୀମା କର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କି ନାହିଁ, ଯଦି କାରାଯିବ କେତେ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅପବର୍ଜନ ରେ, ଏ ସବୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ କୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରେ ।

ଅବଶ୍ୟ, ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଓ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଆକାରରେ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଜଡିତ ଥାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରାର ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ 'କ୍ରିମ୍-ସ୍କିମିଙ୍ଗ୍'(କେବଳ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଓ ଅନ୍ୟଗୁଡିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା) ପାଇଁ ସମାଲୋଚନା କରାଯାଏ, ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ରାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିରାଶା ମଧ୍ୟ ଜାତ କରେ ଏବଂ ସେହି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ବୀମିତ ହେବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ କରିଦିଏ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା/ତଥ୍ୟ ଓ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରୀକ୍ଷଣଗୁଡିକ ଦେଇ ଯିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଓ ଆୟୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିନ୍ଦୁ ଅଟନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ପରିବାର ମେଡିକଲ ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ କୁ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ କିମ୍ବା ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଫଳତଃ ଭବିଷ୍ୟତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ର ସମ୍ଭାବନା ଯାହା ସକାଶେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କିମ୍ବା ସର୍ଜିକଲ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ଏଗୁଡିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରନ୍ତି ।

ପୁନଶ୍ଚଃ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମକୁ ଏଭଳି ପ୍ରକାରେ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଅତୀତରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଓ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ଜରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକଟ କରିପାରେ । ଏହା ଏକ ସଙ୍କଟାଙ୍କକ କୁ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଏକ ରୋଗ ର ପୁନରାବୃତ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ର କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଜଟିଳତା ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ର ସମ୍ଭାବନା କୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ । କେତେକ ରୋଗ, ଯାହା ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତାବକ କେବଳ ଔଷଧ ନେଉଥାଏ, ଶୀଘ୍ର କୌଣସି ସମୟରେ ବି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ କିମ୍ବା ଏହାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ, ଅଧିକ ଓଜନ/ମୋଟାପଣିଆ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ଶର୍କରା ସ୍ତର ଭଳି ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତିସବୁ ଯୋଗୁଁ ହୃତପିଣ୍ଡ, ବୃକକ୍ ଓ ସ୍ନାୟୁ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗଗୁଡିକ ପାଇଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ତେଣୁ, ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ସଙ୍କଟ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ ଏହି ସ୍ଥିତିଗୁଡିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେହେତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ମୁଖ୍ୟତଃ ସାମାନ୍ୟ ବୟସ ବଢ଼ିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ, ସାଧାରଣତଃ 40 ବର୍ଷ ପରେ ହୋଇଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ 45 ବର୍ଷ ବୟସ ଠାରୁ ପୂର୍ବେ ପ୍ରସ୍ତାବକର କୌଣସି ଡକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କିମ୍ବା ପରୀକ୍ଷଣ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ (କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ 50 କିମ୍ବା 55 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି) । ମେଡିକାଲ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତା' ପରିବାର ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତିର ଘୋଷଣାପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରେ ।

ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବଜାରରେ, ବୈୟକ୍ତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ମେଡିକାଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକ ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିର ଆୟୁ । ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ନାମାଙ୍କିତ କରୁଥିବା, 45-50 ବର୍ଷ ଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆୟୁର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ, ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ୟାଥୋଲୋଜିକଲ ଯାଞ୍ଚ ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ । ସେ ଭଳି ଯାଞ୍ଚ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ରୋଗର ପ୍ରବଳତା ର ସଂକେତ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ

ଡ୍ରଗସ୍, ମଦ୍ୟ ଓ ତମାଖୁ ସେବନ କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ । ଏଗୁଡିକର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସଙ୍କନାଙ୍କନରେ ଏକ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଦେଖାଇଥାଏ । ଓବେସିଟି ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ବଡ଼ ସାର୍ବଜନିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ହେବା ପାଇଁ ଭୟଭୀତ କରେ ଏବଂ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ଜଟିଳତାସବୁକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସାଧନଗୁଡିକୁ ବିକଶିତ କରିବାରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

2. ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଯେଉଁମାନେ ବୀମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯଦି ଏକ ଉଚିତ୍ ମାତ୍ରାର ସଠିକତା ସହିତ ଏହା ଜଣା ପଡନ୍ତା ଯେ ସେଭଳି ପ୍ରକରଣ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଏକ-ଦଶାଂଶ କିମ୍ବା କମ୍ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ସମୟରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିଣାମ ଦେବ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକରଣ ରେ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କୁ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ।

ଏପରିକି, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଏବଂ ସତ୍ୟତା ସହିତ ପ୍ରକଟୀକରଣ କରନ୍ତା ଏବଂ ତାହାକୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସାବଧାନତା ସହିତ ଯାଞ୍ଚ ହୁଅନ୍ତା, ତେବେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅତି କମ୍ ହୋଇପାରନ୍ତା । ବାସ୍ତବରେ, ଦାବୀ ଅନୁପାତରେ ଅଳ୍ପ ବୃଦ୍ଧିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚର ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚରେ, ମଧ୍ୟ ସଂଚୟ ରହନ୍ତା ଯେହେତୁ ଏହା ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ ହେଉଥିବା ଅସୁବିଧାକୁ କମ୍ କରିବ ।

ତେଣୁ, ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନେ କେତେକ ମେଡିକଲ ପଲିସୀ ନେଇ ଆସୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକକୁ କୌଣସି ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କେଉଁ ବୟସ ଓ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ମେଡିକେଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ଏହାକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ 'ମେଡିକଲ ଗ୍ରିଡ୍' ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି, ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ସନ୍ତୁଳନ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଣ-ମେଡିକଲ ସୀମାଗୁଡିକ ସାବଧାନତାର ସହିତ ଡିଜାଇନ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦାହରଣ

ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି ଓ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ରେ ବିଳମ୍ବ ର ଏକ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଗତି ନ କରି ତୁରନ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନେବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ସେ ଏକ ଅଣ-ମେଡିକଲ ପଲିସୀର ଚୟନ କରି ପାରେ । ଏକ ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଲିସୀରେ, ପ୍ରିମିୟମ ଦର ଓ ବୀମା ରାଶି କୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଧୂମ୍ରପାନ ବର୍ଗ, ଗଠନ ଇତ୍ୟାଦି

ଆଧାରିତ କିଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ଆଧାରରେ ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ତୀବ୍ର ଅଟେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରିମିୟମଗୁଡିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

3. ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି

ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କନରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ, ଯେଉଁଠି ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ କରାଯାଏ ।

ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଜାତି, ବ୍ୟବସାୟ, ନିବାସ, ପରିବେଶ, ଗଠନ, ଅଭ୍ୟାସ, ପରିବାର ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତିହାସ ଭଳି କାରକଗୁଡିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏବଂ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ ସାଂଖ୍ୟିକ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତଙ୍କ ଦିଆଯାଏ ।

4. ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ସାଧନ ଓ ତା' ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ସଙ୍କଟକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ :

a) ମାନକ ହାରରେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା
b) ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ (ଲୋଡିଙ୍ଗ) ରେ ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା, ଯଦିଓ ଏହାକୁ ସମସ୍ତ କମ୍ପାନୀରେ ଅମଳ କରାଯାଏ ନାହିଁ
c) ଏକ ଅନୁବନ୍ଧ/ଅବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା କୁ ସ୍ଥଗିତ କରିବା
d) ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା
e) ବିପରୀତ ପ୍ରସ୍ତାବ (ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ଅଂଶରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା)
f) ଏକ ଅଧିକ କାଟଯୋଗ୍ୟ କିମ୍ବା କୋ-ପେ ଲାଗୁ କରନ୍ତୁ
g) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥାୟୀ ଅପବର୍ଜନ (ଗୁଡିକ) ଲାଗୁ କରିବା

ଯଦି ଏକ ରୋଗ କୁ ସ୍ଥାୟୀ ରୂପେ ଅପବର୍ଜିତ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ପଲିସୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ରେ ପୃଷ୍ଠାଙ୍କିତ କରାଯାଏ । ମାନକ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ବ୍ୟତୀତ ଏହା ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅପବର୍ଜନ ହୁଏ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଯିବ ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିପୁଣ ବୈୟକ୍ତିକ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେହେତୁ ଏହା ବୀମା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସନ୍ତୁଳନରେ ରଖେ । ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ସମାନ ସ୍ତରର ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସଙ୍କଟ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ରୂପେ ଏକତ୍ରିତ କରିବାରେ ଏବଂ ସେମାନେ ଚୟନ କରିଥିବା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସମାନ ପ୍ରିମିୟମ ଲାଗୁ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ କରେ । ପଲିସୀଧାରୀ ପାଇଁ ଲାଭ ହେଉଛି ଏକ ଉଚିତ୍ ଓ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟରେ ବୀମାର ଉପଲବ୍ଧତା ଯେତେବେଳେ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଲାଭ ହେଉଛି ରୁଗ୍ଣତା ପୂର୍ବ-କଳ୍ପନା ଅନୁରୂପ ଏହାର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓର ଅନୁଭୂତିକୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ସକ୍ଷମତା ।

5. ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ମାନକ ଅପବର୍ଜନ ର ଉପଯୋଗ

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନ ଲାଗୁ କରନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହୁଏ । ଏଗୁଡିକୁ ମାନକ ଅପବର୍ଜନ କୁହାଯାଏ କିମ୍ବା ବେଳେ ବେଳେ ସାଧାରଣ ଅପବର୍ଜନ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ମାନକ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟକୁ ସୀମିତ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ସବୁ ବିଷୟରେ ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରିବାରେ ଏହା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ କରେ ।

II. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଓ ଆୟୁ ମୁଖ୍ୟ କାରକ ଅଟନ୍ତି ।

III. ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ପ୍ରୋଫାଇଲ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକମାନଙ୍କୁ ମେଡିକଲ ଓ ପ୍ୟାଥୋଲୋଜିକଲ ଯାଞ୍ଚଗୁଡିକ ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡିବ ।

IV. ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

ଚିତ୍ର 1: ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

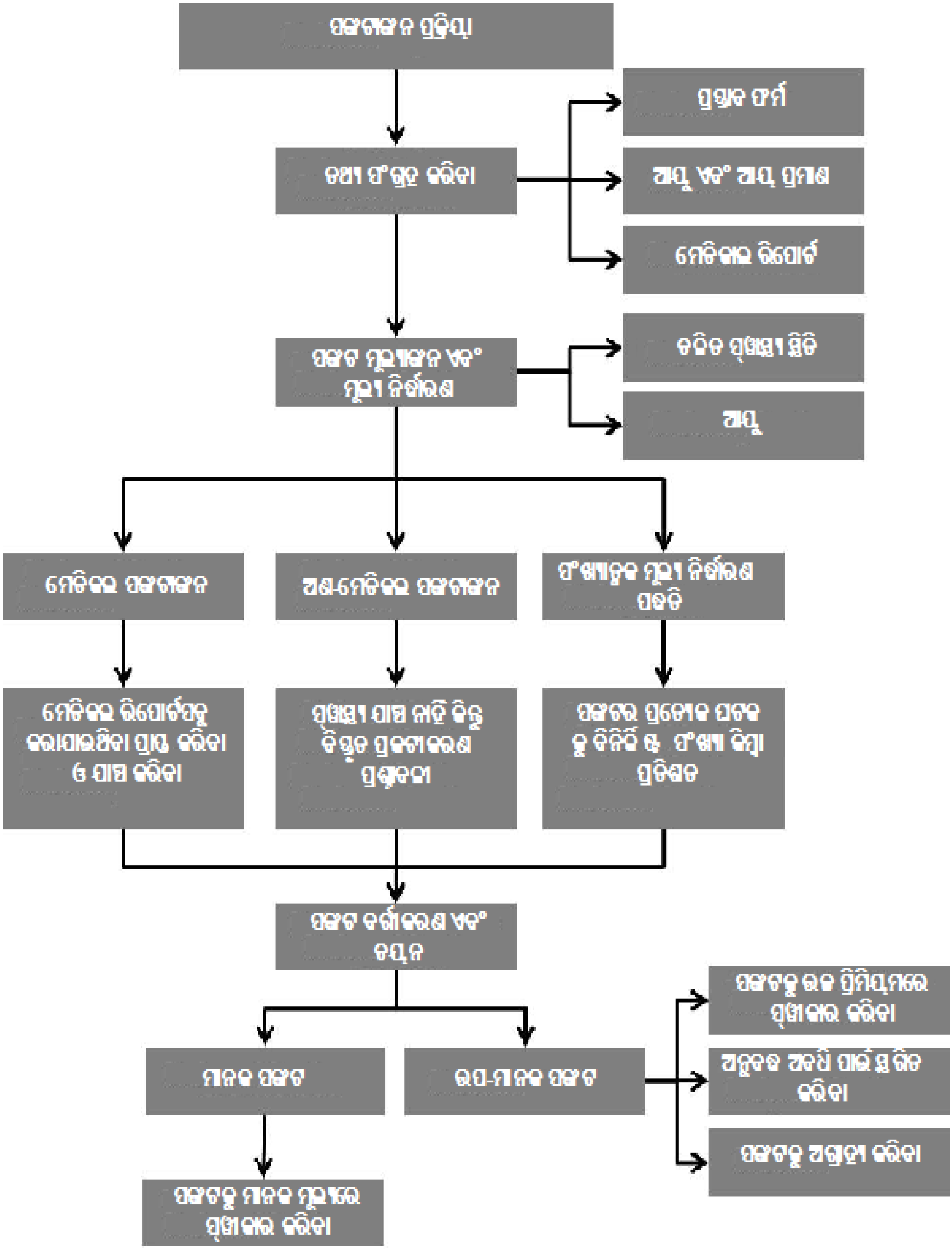

G. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

1. ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା

ସମୂହ ବୀମାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ମଧ୍ୟମ/ହାରାହାରି ନିୟମ ଉପରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଏକ ମାନକ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଏକ ସମୂହକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ସମୟରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମୂହରେ ସେହି କେତେକ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଓ ବାରମ୍ବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଥାଇପାରେ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସମୂହର ବିଶେଷତାଗୁଡିକୁ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏହାକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ତଥା ବୀମା ନିୟାମକ ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ବୀମା ପାଇଁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ କି ନାହିଁ ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପାଇଁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରକ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହ ର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

a) ସମୂହ ର ପ୍ରକାର

b) ସମୂହ ର ଆକାର

c) ଉଦ୍ୟୋଗ ର ପ୍ରକାର

d) ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି

e) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ବୀମିତ ହେଉଛନ୍ତି କି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚୟନ କରିବାକୁ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ଅଛି

f) ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ତର – ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ କି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ

g) ଲିଙ୍ଗ, ବୟସ, ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର କିମ୍ବା ବହୁବିଧ ସ୍ଥାନ, ସମୂହ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଆୟ ସ୍ତର, କର୍ମଚାରୀ କାରବାର ହାର, ପ୍ରିମିୟମ କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମୂହ ଧାରୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ କି ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଏସବୁ ଆଧାରରେ ସମୂହ ର ରଚନା

h) ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗଳିକ ସ୍ଥିତି ରେ ପ୍ରସାରିତ ବହୁବିଧ ସ୍ଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅଞ୍ଚଳ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମୂଲ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ

i) ସମୂହ ବୀମାର ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (ତାଙ୍କ ପସନ୍ଦର କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା) ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ନିଜେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସମୂହ ଧାରୀ ର ଚୟନ

j) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମୂହ ର ଅତୀତର ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି

ଉଦାହରଣ

ବାତାନୁକୂଳ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ଅପେକ୍ଷା ଖଣି କିମ୍ବା କାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଏକ ସମୂହ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଙ୍କଟରେ ଥାଆନ୍ତି । ଆହୁରି ରୋଗଗୁଡିକ (ଫଳରେ ଦାବୀଗୁଡିକ) ର ସ୍ୱରୂପ ମଧ୍ୟ

ଉଭୟ ସମୂହ ପାଇଁ ଅତି ଭିନ୍ନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ତେଣୁ, ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତଦନୁସାରେ କରିବ ।

ଠିକ୍ ସେହି ପ୍ରକାରେ IT କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଭଳି ଉଚ୍ଚ କାରବାର ଥିବା ସମୂହମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ, କର୍ମଚାରୀମାନେ ବୀମା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କ ପରୀକ୍ଷଣାଧୀନ (ପ୍ରୋବେସନାରୀ) କାଳରେ ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସତର୍କତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଲାଗୁ କରିପାରନ୍ତି ।

ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସ୍ୱରୂପ ଯୋଗୁଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକ ର ଲାଭ ରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନମନୀୟତା ଓ ଅନୁକୂଳନ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଅନ୍ତି । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା –କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକରେ, ଲାଭ ଡିଜାଇନ କୁ ସାଧାରଣତଃ ବହୁ ସମୟ ଧରି ବିକଶିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମାନବ ସଂସାଧନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଚାରୀ ଧାରଣ ସାଧନ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ, ନମନୀୟତା, ବ୍ୟବସାୟ କୁ ଧରି ରଖିବା କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ, ବିଦ୍ୟମାନ ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାର ଲାଭସବୁକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଲାଭ ସହିତ ମେଳ ଖୁଆଇବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତା' ଠାରୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପରିଣାମ ହୋଇଥାଏ ।

2. ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା –କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପାରମ୍ପରିକ ରୂପେ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସବୁଠୁ ସାଧାରଣ ସମୂହ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେହେତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଅର୍ଥସହାୟତା ଦେବାର ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାଧନ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଛି, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଗଠନ ଗୁଡିକ ଏବେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଏ ଭଳି ପରିଦୃଶ୍ୟରେ, ସମୂହକୁ ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରିବା ସମୟରେ ସମୂହ ସଂରଚନା ର ବିଶିଷ୍ଟତା କୁ ବିଚାର କରିବା ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଯଥା: ଶ୍ରମିକ ୟୁନିଅନ, ଟ୍ରଷ୍ଟ ଓ ସଂସ୍ଥା, ବହୁବିଧ – ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ସମୂହ, ଫ୍ରାଞ୍ଚାଇଜ୍ ଡିଲର, ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ସରକାରମାନେ ସମାଜର ଅତି ଗରିବ ବର୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର କ୍ରେତା ହୋଇଛନ୍ତି । ଭାରତରେ, ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ସରକାରମାନେ ଗରିବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା, ଉ.ସ୍ୱ. RSBY, ଯଶସ୍ୱିନୀ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ଜୋରସୋରରେ ପ୍ରାୟୋଜିତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଯଦିଓ ସେଭଳି ବିବିଧ ସମୂହଗୁଡିକ ପାଇଁ ମୂଳଭୂତ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାରଗୁଡିକ ସାଧାରଣରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତ ସମୂହ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ କାରକଗୁଡିକ ସହିତ ସମାନ, ଅତିରିକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ସମୂହ ର ଆକାର (ଛୋଟ ସମୂହ ଆକାର ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ଶୀକାର ହୋଇପାରେ)
b) ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମୂଲ୍ୟ
c) ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ର ସଙ୍କଟ ଯଦି ସମସ୍ତ ସମୂହ ସଦସ୍ୟ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ନ କରନ୍ତି
d) ପଲିସୀରେ ସମୂହ ର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ନିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ/ନିରନ୍ତରତା

ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ସେଭଳି ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଲାଭ ର କେବଳ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଅନିୟମିତ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଗଠନ ରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ; ଯାହାକୁ 'ସୁବିଧା ର ସମୂହ' କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଆଇ.ଆର.ଡି.ଏ. ବିଭିନ୍ନ ସମୂହ ସହିତ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି । ସେଭଳିଆ ଅଣ –ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ସମୂହରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କଲ୍ୟାଣ ସଂଘ
b) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଧାରୀମାନେ
c) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟର ଗ୍ରାହକମାନେ ଯେଉଁଠି ବୀମାକୁ ଏକ ଆଡ୍-ଅନ୍ ଲାଭ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
d) ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକର ଉଧାରକର୍ତ୍ତାମାନେ

ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାର ଔଚିତ୍ୟ ହେଉଛି ବୈୟକ୍ତିକ ପଲିସୀଗୁଡିକରେ ଲାଭଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ଉପଲବ୍ଧ ହେଉ ନ ଥିବା ଯୋଗୁଁ, ନମନୀୟ ଡିଜାଇନର ଲାଭ ଥିବା ବୀମା ର ଲାଭ ଉଠାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କେବଳ ସମୂହଗୁଡିକର ଗଠନରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଲଗାଇବା ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସଂଚୟ । ଏହା ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଭଳି 'ସୁବିଧା ର ସମୂହ' ଅନେକ ସମୟରେ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉଚ୍ଚ ଦାବୀ ଅନୁପାତ ର କାରଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିନିୟାମକ ପ୍ରାଧିକରଣ ଙ୍କ ସମୂହ ବୀମା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାଗୁଡିକ, ଏ ପ୍ରକାରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟିତ୍ୱବାନ୍ ବିପଣନ ଆଚରଣ ରେ ସହାୟକ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ଏବଂ ସମୂହ ଯୋଜନାସବୁ ପାଇଁ ପ୍ରଶାସନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସମୂହ ବୀମା ଯୋଜନାଗୁଡିକର ପକ୍ଷ ପ୍ରଚାର କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଶାସନର ପ୍ରଭାବ ପକାନ୍ତି ।

H. ସମୁଦ୍ରପାରୀ / ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ଯେହେତୁ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଖ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସାଧାରଣରୂପେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଶୈଳୀ ର ଅନୁପାଳନ କରେ ।

ପ୍ରିମିୟମ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ସ୍ୱୀକୃତି ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ହେବ କିନ୍ତୁ କେତେକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

1. ପ୍ରିମିୟମ ହାର ପ୍ରସ୍ତାବକର ଆୟୁ ଏବଂ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରାର ଅବଧି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।
2. ଯେହେତୁ ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଥାଏ, ପ୍ରିମିୟମ ହାରସବୁ ସ୍ୱଦେଶୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ତୁଳନାରେ ସାଧାରଣତଃ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଅଟେ ।
3. ଏପରିକି ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ର, USA ଏବଂ କାନାଡାରେ ପ୍ରିମିୟମ ଅତ୍ୟଧିକ ଅଟେ ।
4. ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ନେବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପଲିସୀର ଉପଯୋଗ କରିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ନେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତେଣୁ କୌଣସି ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅବସ୍ଥାରେ ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

I. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ବିଚାରଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି :

ହାର /ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମାରେ, ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାରକ ହେଉଛି ବୀମିତର ବ୍ୟବସାୟ । ସାଧାରଣ ହିସାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଘରେ, ରାସ୍ତା ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା ସବୁ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ସମାନ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସଙ୍କଟ ଗୁଡ଼ିକ ସଂପାଦନ କରାଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ଅଫିସ ମ୍ୟାନେଜର ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଙ୍କଟର ସମ୍ଭାବନା ଏକ କୋଠାଘର ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ସାଇଟ୍ ରେ କାମ କରୁଥିବା ଏକ ସିଭିଲ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ଥାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃତ୍ତି/ପେଶା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଏକ ହାର/ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ବ୍ୟବହାରିକ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ବ୍ୟବସାୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୂହ, ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ ହେଉ, ସମାନ ପ୍ରକାରର ସଙ୍କଟ ସମ୍ଭାବନା କୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ । ନିମ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀର ବର୍ଗୀକରଣ ସରଳ ଅଟେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବର୍ଗୀକରଣ ର ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଆଧାର ଥାଏ ।

ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ

ବ୍ୟବସାୟ ଆଧାରରେ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ସଙ୍କଟଗୁଡ଼ିକୁ ତିନି ସମୂହରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ I**

  ଆକାଉଣ୍ଟେଣ୍ଟ, ଡାକ୍ତର, ଓକିଲ, ଆର୍କିଟେକ୍ଟ, କନସଲଟିଙ୍ଗ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଶିକ୍ଷକ, ବ୍ୟାଙ୍କର, ପ୍ରଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ମୁଖ୍ୟତଃ ସେହି ପ୍ରକାରର ଆପଦ ର ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ II**

  କେବଳ ଅଧୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତଥିବା ନିର୍ମାତା, ଠିକାଦାର ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ପଶୁ ଡାକ୍ତର, ମୋଟର କାର ଓ ଲାଇଟ୍ ମୋଟର ଗାଡ଼ି ର ବେତନପ୍ରାପ୍ତ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାରର ଆପଦର ବ୍ୟବସାୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

  ଶାରୀରିକ ଶ୍ରମରେ ନିଯୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି (ସମୂହ III ରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ), ନଗଦ ନେଉଥିବା କର୍ମଚାରୀ, ଗ୍ୟାରେଜ ଓ ମୋଟର ମେକାନିକ , ମେସିନ ଅପରେଟର, ଟ୍ରକ୍ କିମ୍ବା ଲରି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଓଜନିଆ ଗାଡ଼ିଗୁଡିକର ଚାଳକ, ପ୍ରଫେସନଲ ଆଥ୍ଲେଟ୍ ଏବଂ ସ୍ପୋର୍ଟସମେନ, କାଠ କାମ କରୁଥିବା ମେସିନିଷ୍ଟ ଏବଂ ସେଭଳି ଆପଦ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟସବୁରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

- **ସଙ୍କଟ ସମୂହ III**

  ଭୂମିତଳ ଖଣି, ବିସ୍ଫୋଟକ ମ୍ୟାଗାଜିନ ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଉଚ୍ଚ ଟେନସନ ସପ୍ଲାଇ ଥିବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ, ଜୋକି, ସର୍କସ ଖେଳାଳୀ, ଚକ ଉପରେ କିମ୍ବା ଅଶ୍ୱପୃଷ୍ଠ, ରେସିଙ୍ଗ୍, ଶିକାର, ପର୍ବତାରୋହଣ, ଶୀତକାଳିନ କ୍ରୀଡ଼ା, ସ୍କିଇଙ୍ଗ୍, ଆଇସ୍ ହକି, ବେଲୁନିଙ୍ଗ୍, ହ୍ୟାଙ୍ଗ୍ ଗ୍ଲାଇଡିଙ୍ଗ୍, ରିଭର ର୍ୟାଫ୍ଟିଙ୍ଗ୍, ପୋଲୋ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେଭଳି ଆପଦ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ/କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ

ସଙ୍କଟ ସମୂହଗୁଡିକ ଯଥାକ୍ରମେ 'ସାମାନ୍ୟ, 'ମଧ୍ୟମ' ଏବଂ 'ଉଚ୍ଚ' ରୂପେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ଅଟନ୍ତି ।

ବୟସ ସୀମା

ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ନୂତନୀକୃତ ହେବା ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ ବୟସ କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ 5 ବର୍ଷ ର ବ୍ୟାଣ୍ଡ ମାନଦଣ୍ଡ ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ବୀମା ଅଛି, ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମର ଲୋଡିଙ୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେମାନେ 70 ବର୍ଷ ପୂରା କଲା ପରେ କିନ୍ତୁ 80 ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ନୂତନୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ।

ନୂତନୀକରଣ କିମ୍ବା ନୂଆଁ ବୀମା ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ

ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ସୁରକ୍ଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

- ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରି, ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଦ୍ଵାରା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀକୁ ବଢ଼ାଯାଇପାରେ ।
- ଏହି ଲାଭଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ ଗୁଡିକର ଅତିରିକ୍ତ ଅଟେ ।
- ଏହା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ସହଯୋଗୀ ସଙ୍କଟ

ଯୁଦ୍ଧ ସଙ୍କଟ ସୁରକ୍ଷାକୁ ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସିଭିଲଆନ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାମ କରୁଥିବା ଭାରତୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତା/ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

- ଶାନ୍ତି ସମୟ କିମ୍ବା ସାମାନ୍ୟ କାଳରେ ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ହାରଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 50 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ (ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ହାରର 150 ପ୍ରତିଶତ) ହୋଇପାରେ ।
- ଅସାଧାରଣ/ଭୟାନକ ସମୟରେ (ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଯୁଦ୍ଧ ଭଳି ଅବସ୍ଥା ଉପନୀତ ହୋଇସାରିଛି କିମ୍ବା ନିକଟ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁଠି ଭାରତୀୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ସିଭିଲିଅନ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି) ଜାରୀ କରାଯାଉଥିବା ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣ ହାରଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 150 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ (ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ହାରର 250 ପ୍ରତିଶତ) ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ଫର୍ମ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ :

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ
- ଶାରୀରିକ ସ୍ଥିତି
- ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ

- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କିମ୍ବା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବୀମା
- ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଦୁର୍ଘଟଣା କିମ୍ବା ରୋଗ
- ଲାଭ ଓ ବୀମାରାଶିର ଚୟନ
- ଘୋଷଣାପତ୍ର

ଉପରୋକ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିବରଣୀଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରେ:

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ବୟସ, ଉଚ୍ଚତା ଓ ଓଜନ, ବ୍ୟବସାୟର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଏବଂ ହାରାହାରି ମାସିକ ଆୟ ସମନ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ ।
- ଅଭିଷ୍ଟ ପଲିସୀ ସକାଶେ ନବାଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୟସ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହାକୁ ବୟସ/ଆୟୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବ । ଓଜନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତାକୁ ଲିଙ୍ଗ, ଉଚ୍ଚତା ଓ ଆୟୁ ପାଇଁ ଥିବା ହାରାହାରି ଓଜନର ଟେବୁଲ ସହିତ ତୁଳନା କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଅଧିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବକ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଧରନ୍ତୁ 15 ପ୍ରତିଶତ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ୍ ଓଜନର ହୋଇଥାଏ ।
- ଶାରୀରିକ ସ୍ଥିତି ବିବରଣୀ କୌଣସି ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟି, ସ୍ଥାୟୀ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୋଇଥାଏ ।
- ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବକ ଯେଉଁମାନେ ଏକ ଅଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଏକ ଚକ୍ଷୁର ଦୃଷ୍ଟି ହରାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରକରଣ ଗୁଡିକରେ ବିଶେଷ ସର୍ତ୍ତରେ କେବଳ ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ । ସେମାନେ ଆସାଧାରଣ ସଙ୍କଟ ହୋଇଥାନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ "କେତେକ ପ୍ରକାରର ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡାଇବାରେ କମ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ କି ଯଦି ଅବଶିଷ୍ଟ ବାହୁ କିମ୍ବା ଗୋଡ କ୍ଷତପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଦୃଷ୍ଟି ଅଥବା ଅବଶିଷ୍ଟ ଆଖି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ, ବିକଳାଙ୍ଗତାର ତୀବ୍ରତା ଓ ଦୀର୍ଘତା ସାମାନ୍ୟ ଠାରୁ ଅତ୍ୟଧିକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।
- ମଧୁମେହ ଆରୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତିରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୁଏ ଯେହେତୁ କ୍ଷତ ଶୀଘ୍ର ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅଯଥା ଦୀର୍ଘଦିନ ରହିପାରେ । କ୍ଷତ କିମ୍ବା ରୋଗସବୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ କେତେ ଦୂର କରିପାରେ, ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବକର ମେଡିକଲ ଇତିହାସକୁ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ । ସଙ୍କଟ ଅବୀମାଯୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସେଭଳି ସ୍ପଷ୍ଟ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରୂପର ଅନେକ ଗୁଡିଏ ଅଭିଯୋଗ ରହିଛି, ଉ. ସ୍ୱ. ହୃତପିଣ୍ଡର ଭାଲ୍ବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ
- ପର୍ବତାରୋହଣ, ପୋଲୋ, ମୋଟର ରେସିଙ୍ଗ୍, ଏକ୍ରୋବ୍ୟାଟିକ୍ସ ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ରେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ବୀମା ରାଶି

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀ ରେ ବୀମା ରାଶିକୁ ସତର୍କତା ସହିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଯେହେତୁ ସେଗୁଡିକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କଠୋର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଅଧୀନରେ ନ ଥାନ୍ତି । 'ଲାଭପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଯୁକ୍ତି'ଜରିଆରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଆୟ ଯାହା ପ୍ରସ୍ତାବକର ଦୁର୍ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ବୀମା ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ସମୟରେ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଯେହେତୁ S.I. ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ପ୍ରଥା ବୀମାକର୍ତ୍ତା /ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ସଠିକ୍ ରାଶି ପରିମାଣ ଯାହା ସକାଶେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆ ଯାଇପାରେ, ଏହା ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅବଶ୍ୟ ସାଧାରଣ ପ୍ରଥା ହେଉଛି ଯେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ବୀମିତର 72 ମାସ/6 ବର୍ଷର ଆୟ ର ସମାନ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ଏହି ପ୍ରତିବନ୍ଧ କଠୋର ରୂପେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ନାହିଁ ଯଦି ପଲିସୀ କେବଳ କ୍ୟାପିଟାଲ ଲାଭ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ । ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ଏହା ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ଅବସରରେ, ତାହା ସେହି ଅବଧିରେ ହୋଇଥିବା ତା' ଆୟ ସହିତ ଅଣ ଆନୁପାତିକ ହୁଏ । ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା TTD ସକାଶେ ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ହୁଏ, ବୀମାରାଶି ସାଧାରଣତଃ ତା' ବାର୍ଷିକ ଆୟର ଦୁଇ ଗୁଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥାଏ ।

ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ, ଯେଉଁମାନେ ଲାଭ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି, ଉ.ସ୍ୱ. ଗୃହିଣୀ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦି ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ କେବଳ କ୍ୟାପିଟାଲ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ସାପ୍ତାହିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ପରିବାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଏବଂ ଅଣ-ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପତି/ପତ୍ନୀ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଅଟେ । ଅବଶ୍ୟ, ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀର ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାର କରି ଲାଭ ଗୁଡିକର ଟେବୁଲ କୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ । କେତେକ କମ୍ପାନୀ ଅଣ-ଉପାର୍ଜନକାରୀ ପତି/ପତ୍ନୀ ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ TTD ସୁରକ୍ଷାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ମୋଟ ପ୍ରିମିୟମ ଉପରେ ସାଧାରଣତଃ 5 ପ୍ରତିଶତର ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀ

ପ୍ରିମିୟମ ବାହାରେ ଏକ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ଯଦି ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସଂଖ୍ୟା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଧରନ୍ତୁ । 100 ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ସମୂହ ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ସଂଖ୍ୟା ଅଳ୍ପ, ଧରନ୍ତୁ 25 ହୁଏ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ବିନା ।

ସାଧାରଣତଃ, ଅନାମାଙ୍କିତ ଆଧାରରେ ପଲିସୀସବୁକୁ କେବଳ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ କ୍ଲାଏଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ, ଯେଉଁଠି ସଦସ୍ୟର ପରିଚୟ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ବିନା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ମାପଦଣ୍ଡ

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ନାମିତ ସମୂହ ଗୁଡିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭସବୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ "ସମୂହ" ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ନିମ୍ନ ବର୍ଗଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସିବା ଉଚିତ୍ :

- ନିଯୁକ୍ତିଦାତା – କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେଉଁଥିରେ କର୍ମଚାରୀର ଅବଲମ୍ବିତମାନେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି
- ପୂର୍ବରୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଖଣ୍ଡ/ସମୂହ ଯେଉଁଠି ରାଜ୍ୟ / କ୍ଷେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ
- ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ସହକାରୀ ସଂସ୍ଥା ର ସଦସ୍ୟ

- ପଞ୍ଜିକୃତ ସେବା କ୍ଲବ୍ ର ସଦସ୍ୟ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/ଡିଜାଇନର/ମାଷ୍ଟର/ ଭିସା କ୍ରେଡିଟ କାର୍ଡ ଧାରକ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/NBSC ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଗତ ଡିପୋଜିଟ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଧାରକ
- ବ୍ୟାଙ୍କ/ ପବ୍ଲିକ୍ ଲିମିଟେଡ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଅଂଶୀଦାରୀ

ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଗଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବର୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେଗୁଡିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବୈଷୟିକ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆ ଯାଇପାରେ ।

'ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ' ସମୂହ ଆକାର ଉପରେ କୌଣସି ବି ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ, ପଲିସୀ ନେବା ସମୟରେ 'ସମୂହ' ରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବାସ୍ତବ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ କେବଳ ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇପାରେ । ଏହାକୁ ନୂତନୀକରଣ ସମୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ।

ବୀମା ରାଶି

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମିତବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ବୀମା ରାଶି ନିଶ୍ଚିତ ଅଲଗା ଅଲଗା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦେୟ ବେତନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

'ସମସ୍ତେ କିମ୍ବା କେହି ନୁହେଁ' ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏକ ସମୂହ ବୀମାରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । ପ୍ରୋ-ରାଟା ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ କିମ୍ବା ରିଫଣ୍ଡ ସହିତ ଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଲୁପ୍ତ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରିମିୟମ

ନାମାଙ୍କିତ ସଙ୍କଟଗୁଡିକର ବର୍ଗୀକରଣ ଏବଂ ଚୟନିତ ଲାଭ ଅନୁସାରେ ନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ଲାଗୁ କରାଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁସାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହେବ ।

ଉଦାହରଣ

ଉତ୍ତମ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ମଚାରୀ ସମୂହ ପ୍ରତି ସମାନ ହାର ଲାଗୁ ହେବ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ, ମୋଟାମୋଟି ରୂପେ କହିବାକୁ ଗଲେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି ।

ଅନାମାଙ୍କିତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ପ୍ରାମାଣିକ ରେକର୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗୀକରଣ ରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଘୋଷିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

ଏକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଇତ୍ୟାଦିର ନାମାଙ୍କିତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରିମିୟମ ହାର ସଙ୍କଟର ବର୍ଗୀକରଣ ଅନୁସାରେ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ସଦସ୍ୟତା ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କୌଣସି ବିଶେଷ ବ୍ୟବସାୟ ରେ ସୀମିତ ନ ଥାଏ, ହାରସବୁ ଲାଗୁ କରିବାରେ ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ–ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ର ଉପଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ଅନ୍ –ଡ୍ୟୁଟି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଅନ୍ –ଡ୍ୟୁଟି ସମୟାବଧି ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

- ଯଦି ପି.ଏ. କଭର କେବଳ ଡ୍ୟୁଟିର ସୀମିତ ସମୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ (ଏବଂ ଦିନର 24 ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ହୋଇ ନ ଥାଏ), ଏକ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ, ଧରନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ର 75 ପ୍ରତିଶତ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।
- କେବଳ ନିଯୁକ୍ତିଠାରୁ ଜାତ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ନୁଯୁକ୍ତି ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି କଭର ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ଅଫ୍-ଡ୍ୟୁଟି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା

ଯଦି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କେବଳ ସୀମିତ ସମୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ କର୍ମଚାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅଫିସିଆଲ ଡ୍ୟୁଟି ରେ ନ ଥାଏ, ଏକ ହ୍ରାସ କରି ଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ, ଧରନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରିମିୟମ ର 50 ପ୍ରତିଶତ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

ମୃତ୍ୟୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ର ଅପବର୍ଜନ

ବୈୟକ୍ତିକ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ କୁ ବର୍ହିଭୂତ କରି ସମୂହ ପି.ଏ. ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ଜାରୀ କରିବା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

ସମୂହ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ଏବଂ ବୋନସ/ମାଲସ

ଯେହେତୁ ଗୋଟିଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସାଧାରଣତଃ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ବୀମିତ କରାଯିବ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏକ ସ୍କେଲ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରିମିୟମ ରେ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ସମୂହ ପଲିସୀଗୁଡିକର ନୂତନୀକରଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

- ଅନୁକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକ ଡିସକାଉଣ୍ଟ (ବୋନସ) ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଏ
- ପ୍ରତିକୂଳ ଅନୁଭୂତିକୁ ଏକ ସ୍କେଲ ଅନୁସାରେ, ନୂତନୀକରଣ ପ୍ରିମିୟମ ର ଲୋଡିଙ୍ଗ (ମାଲସ) ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ
- ନୂତନୀକରଣ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ହାର ସବୁ ଲାଗୁ ହେବ ଯଦି ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି, ଧରନ୍ତୁ, 70 ପ୍ରତିଶତ ଥାଏ

ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

- ଫର୍ମଗୁଡିକୁ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବିତରଣ କରିବା ଏବଂ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିବା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ରଖିବା ପ୍ରଥାଗତ ଅଟେ ।
- ସେ ଏହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ କୌଣସି ବି ସଦସ୍ୟ ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା କିମ୍ବା ତ୍ରୁଟି ରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ନୁହେଁ ଯାହା ତାର ଅଂଶଦାନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିପାରେ ।
- ସମୟ ସମୟରେ ଏପରିକି ଏହି ପୂର୍ବସତର୍କତା କୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ, କାରଣ ଏହାକୁ ଏହି ପୃଷ୍ଠାଙ୍କନ ଦ୍ୱାରା ବୁଝା ଯାଇଛି ଏବଂ/କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରାରମ୍ଭର ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ବିକଳାଙ୍ଗତା ଏବଂ ସେଭଳି ବିକଳାଙ୍ଗତା ଫଳରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସଂଚୟୀ ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରଥା କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

1) ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ସମୂହ ଗଠିତ କରୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରେ ।

2) ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କେବଳ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

I. ଉକ୍ତି 1 ସତ୍ୟ ଓ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ

II. ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଓ ଉକ୍ତି 1 ମିଥ୍ୟା ଅଟେ

III. ଉକ୍ତି 1 ଓ ଉକ୍ତି 2 ସତ୍ୟ ଅଟନ୍ତି

IV. ଉକ୍ତି 1 ଓ ଉକ୍ତି 2 ମିଥ୍ୟା ଅଟନ୍ତି

ସୂଚନା

ସଙ୍କଟ ପ୍ରବନ୍ଧନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ରୂପେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ତା' ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାର ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତିର ଉପଯୋଗ କରେ ବିଶେଷ ରୂପେ ବଡ଼ ବଡ଼ ସମୂହ ପଲିସୀ ଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ :

ସହ ବୀମା : ଏହା ଏକାଧିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ସଙ୍କଟ ର ସ୍ୱୀକୃତି କୁ ସୂଚୀତ କରେ । ସାଧାରଣତଃ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଆବଣ୍ଟିତ କରି ଏହା କରା ଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରେ ପଲିସୀକୁ ଦୁଇଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଧରନ୍ତୁ, 60% ଅଂଶ ସହିତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ଏବଂ 40% ଅଂଶ ସହିତ ବୀମା କର୍ତ୍ତା B, ସାମାନ୍ୟତଃ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ପଲିସୀ ର ଜାରୀ ଓ ଦାବୀଗୁଡିକର ସମାଧାନ ସହିତ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବିଷୟଗୁଡିକୁ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା ପ୍ରଧାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ହେବ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା B ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀର 40% ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା A ର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବ ।

ପୁନଃ ବୀମା : ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଓ ଆକାରର ସଙ୍କଟକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ? ସେ ତାର ବିଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟକୁ କିପରି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବ ? ସେ ତା' ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପୁନଃ-ବୀମିତ କରି ଏହା କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ପୁନଃବୀମା କୁହାଯାଏ । ପୁନଃ ବୀମା କର୍ତ୍ତାମାନେ ତେଣୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସଙ୍କଟଗୁଡିକୁ, ସନ୍ଧି କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ହେଉ, ଅଥବା ଐଚ୍ଛିକ ପୁନଃ ବୀମା କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରକରଣ ପ୍ରକରଣ ଆଧାରରେ ହେଉ, ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ପୁନଃବୀମା କୁ ବିଶ୍ୱ-ବ୍ୟାପକ ରୂପେ କରାଯାଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ସଙ୍କଟକୁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ କୁ ପ୍ରସାରିତ କରେ ।

ସାରାଂଶ

a) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ରୁଗ୍ଣତାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ ଯାହାକୁ ଅସୁସ୍ଥତା କିମ୍ବା ରୋଗରେ ପୀଡିତ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍କଟ ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

b) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଏବଂ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

c) ସଙ୍କଟ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ସନ୍ତୁଳନ ରଖିବା ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଯୋଗିତାତ୍ମକତା ଏବଂ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟିକତା ସୁରକ୍ଷିତ ରହେ ।

d) କେତେଗୁଡିଏ କାରକ ଯାହା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି ଆୟୁ, ଲିଙ୍ଗ, ଅଭ୍ୟାସ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଠନ, ପରିବାର ଇତିହାସ, ଅତୀତର ରୋଗ କିମ୍ବା ସର୍ଜରୀ, ଚଳିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ନିବାସ ସ୍ଥାନ ।

e) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଚୟନ କୁ ବାଧା ଦେବା ଏବଂ ସଙ୍କଟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ସଠିକ୍ ବର୍ଗୀକରଣ ଓ ନିଷ୍ପକ୍ଷତା କୁ ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମଧ୍ୟ ।

f) ଅଭିକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଥମ ସ୍ତରର ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ଅଟେ ଯେହେତୁ ବୀମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ କୁ ଜାଣିବାରେ ସେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ ।

g) ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି : ପରମ ସଦ୍ଭାବ, ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ, କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି, ଅଂଶଦାନ, ପ୍ରତ୍ୟାସନ (ପ୍ରସ୍ଥାପନ) ଏବଂ ଆସନ୍ନ (ନିକଟସ୍ଥ) କାରଣ ।

h) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମୂଖ୍ୟ ସାଧନଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି : ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ, ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ, ଆର୍ଥିକ ଦସ୍ତାବିଜ, ମେଡିକଲ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରିପୋର୍ଟ ।

i) ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକୁ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

j) ଅଣ-ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେଉଁଠି ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ କୌଣସି ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଗତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହେ ନାହିଁ ।

k) ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯେଉଁଠି ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

l) ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

m) ସମୂହ ବୀମାକୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ହାରାହାରି/ମଧ୍ୟମ ଗୁଡିକର ନିୟମ ଉପରେ ଆଧାର କରି ସଙ୍କଟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ, ଯାହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ମାନକ (ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ) ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପରୀତ-ଚୟନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ସଙ୍କଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ରେ ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୁ ଉଭୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ବୀମାଯୋଗ୍ୟ ହିତ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆର୍ଥିକ ହିତକୁ ସୂଚୀତ କରେ ଯାହାକୁ ସେ ବୀମିତ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିର କୌଣସି ହାନି ଘଟଣାରେ ଆର୍ଥିକ ହାନିରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତିରେ ସଙ୍କଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟକ ଉପରେ ପ୍ରତିଶତ ଓ ସାଂଖ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ, ଏବଂ ମେଡିକଲ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପଦ୍ଧତିରେ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ, ଯେତେବେଳେ ଏକ ସମୂହର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ସମୂହକୁ ଗଠିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିପରୀତ-ଚୟନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ନିଯୁକ୍ତିଦାତା-କର୍ମଚାରୀ ସମୂହମାନଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ବିବିଧ ପ୍ରକାରର ସମୂହ ଯଥା : ଶ୍ରମିକ ୟୁନିଅନ, ଟ୍ରଷ୍ଟ ଓ ସଂସ୍ଥା, ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂଘ, କ୍ଲବ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ସଂଗଠନ ଗୁଡିକୁ ସମୂହ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ନିମ୍ନ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ନାହିଁ ?

I. ଲିଙ୍ଗ

II. ପତି/ପତ୍ନୀର ରୋଜଗାର

III. ଅଭ୍ୟାସ

IV. ନିବାସ ସ୍ଥାନ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସାରେ, ବୀମିତ କୁ ___________ ପାଇଁ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

I. ବୀମା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବ ହାନି

II. ବାସ୍ତବରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ବୀମା ରାଶି

III. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି

IV. ବୀମା ରାଶି ନିର୍ବିଶେଷରେ ବାସ୍ତବ ହାନି

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ, ଏକ ଆବେଦକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓ ମୂଖ୍ୟ ଆଧାର ହେଉଛି ତା' _____________ ।

I. ଆୟୁ ପ୍ରମାଣ ଦସ୍ତାବିଜ

II. ଆର୍ଥିକ ରେକର୍ଡ

III. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମେଡିକଲ ରେକର୍ଡ

IV. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ________________ ।

I. ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।

II. ପ୍ରସ୍ତାବକ ର ସମସ୍ତ ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ

III. ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତା ପୂର୍ବକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟ ବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ

IV. ସଙ୍କଟ ଚୟନ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପରେ ପଲିସୀକୁ ପ୍ରସ୍ତାବକ କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନ ଉକ୍ତିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଭୁଲ ଅଟେ ?

I. ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରଫେସନାଲ ଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଏକ ବଡ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ଅଧିକ ବେଗ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

II. ମେଡିକଲ ରେଫରୀ କିମ୍ବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ବିନା ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ଅଙ୍କ ଆଧାରରେ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ପ୍ରକରଣଗୁଡିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

III. ଏହି ପଦ୍ଧତିକୁ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ର କୌଣସି ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ ।

IV. ଏହା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍କଟାଙ୍କକଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମଧ୍ୟରେ ସୁସଂଗତି/ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ।

ସ୍ୱ -ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ରୁଗ୍ଣତା ତା' ପତି/ପତ୍ନୀର ରୋଜଗାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟ ହେଉଛି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ରୁଗ୍ଣତା କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସାରେ, ବୀମିତକୁ ବାସ୍ତବ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ହାନି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଏ, କିନ୍ତୁ ବୀମା ରାଶିର ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି IV ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ ପାଇଁ, ଆବେଦକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟର ମୂଖ୍ୟ ଆଧାର ହେଉଛି ତା' ପ୍ରସ୍ତାବ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଆବେଦନ ଫର୍ମ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରସ୍ତାବକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ଏକତ୍ରିତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ ସାବଧାନତା ପୂର୍ବକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସଙ୍କଟବର୍ଗଗୁଡିକରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି II ।

ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହଜନକ ପ୍ରକରଣଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଅଧିକ ସତର୍କତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କୁ ସମ୍ଭବ କରାଯାଏ କାରଣ ସନ୍ଦେହଜନକ ବିନ୍ଦୁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅତୀତ ଅନୁଭୂତି କୁ ଏକ ଜ୍ଞାତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଓ ଭିନ୍ନତା (ଛାୟାଙ୍କନ) ହିସାବରେ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ।

ଅଧ୍ୟାୟ 21

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ

ଅଧ୍ୟାୟ ପରିଚୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆମେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଥିବା ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷଣ ର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଏସବୁ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପରିଚାଳନକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଏବଂ TPA ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା କୁ ବୁଝିବା ।

ଅଧ୍ୟୟନ ପରିଣାମ

A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ
B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନ
C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକରେ ଦଲିଲୀକରଣ
D. ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା
E. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ *:* ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା
F. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (*TPA)* ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା
G. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ- ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପରେ, ଆପଣ ନିମ୍ନମତେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ :

a) ବୀମା ଦାବୀସବୁରେ ବିଭିନ୍ନ ଷ୍ଟେକହୋଲ୍ଡର (ହିତଧାରୀ) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀସବୁ ର ସଂଚାଳନ କପରି କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ
c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
d) ଦାବୀସବୁ ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ (ସଂରକ୍ଷଣ) କୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିପରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ
e) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ
f) TPA ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ବୁଝିବାରେ

A. ବୀମାରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ

ଏହାକୁ ଠିକ୍ ରୂପେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରାଯାଇଛି ଯେ ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଏକ 'ସାକ୍ଷୀ' ଅଟେ । ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବାସ୍ତବ ପରୀକ୍ଷା । ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କେତେ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ, ତାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସେ କେତେ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ତା' ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କୁ ରକ୍ଷା କରେ, ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ବୀମାରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରକଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ।

1. ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର

ଦାବୀଗୁଡିକର ପରିଚାଳନ କେମିତି କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆମେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କେଉଁମାନେ ହିତାର୍ଥୀ (ରୁଚି ନେଉଥିବା) ପକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର 1: ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର

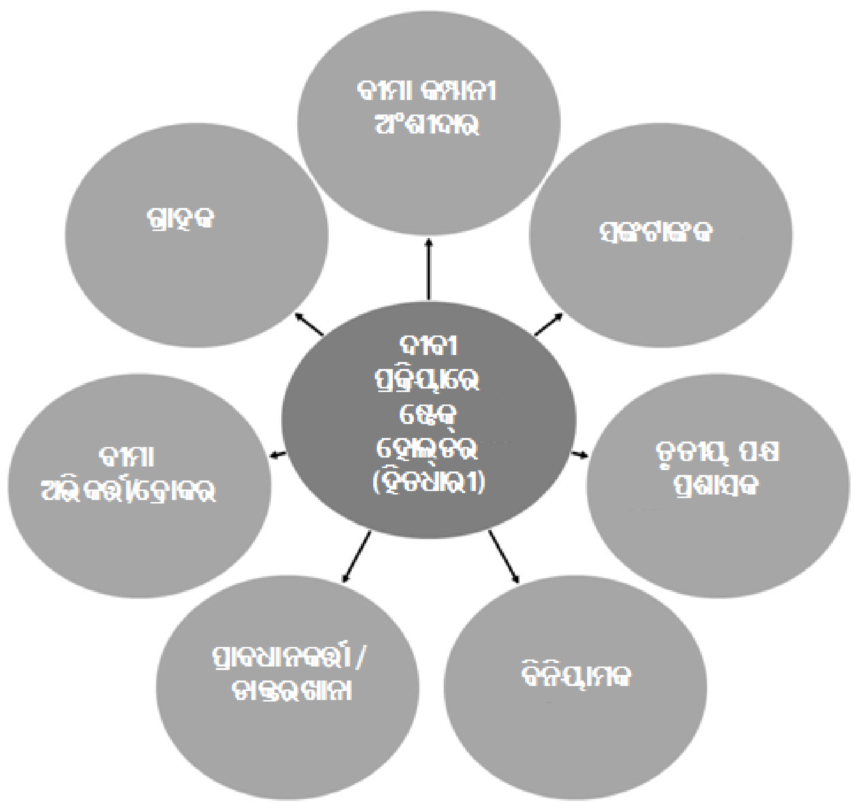

ଗ୍ରାହକ	ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲଡର (ହିତଧାରୀ) ଏବଂ 'ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା'
ମାଲିକ	ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମାଲିକମାନଙ୍କ 'ଦାବୀ ପ୍ରଦାନକାରୀ' ରୂପେ ଏକ ବଡ଼ ଷ୍ଟେକ୍ (ଅଂଶ ସ୍ୱାମୀତ୍ୱ) ଅଛି । ଯଦିଓ ଦାବୀଗୁଡିକ ପଲିସୀ ଧାରୀମାନଙ୍କ ନିଧିସବୁରୁ ପୂରଣ କରାଯାଏ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନେ ହିଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହନ୍ତି ।

ସଙ୍କଟାଙ୍କକ	ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଓ ସମସ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ, ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଦାବୀ ଓ ଡିଜାଇନସବୁକୁ ବୁଝିବାରେ, ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ, ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ।
ବିନିୟାମକ	ବିନିୟାମକ (ଭାରତୀୟ ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ) ଏହାର ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡିକରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲଡର ଅଟନ୍ତି : ✓ ବୀମା ପରିବେଶ ରେ ଶୃଙ୍ଖଳା (ଅନୁଶାସନ) ରକ୍ଷା କରିବା ✓ ପଲିସୀଧାରୀ ର ହିତ ର ସୁରକ୍ଷା କରିବା ✓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘାବଧି ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା
ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ	ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ କୁହାଯାଉଥିବା ସେବା ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରନ୍ତି ।
ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକର	ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକରମାନେ ନା କେବଳ ପଲିସୀ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାରେ ଏମାନେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଦେବାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ ।
ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା/ଡାକ୍ତରଖାନା	ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ଗ୍ରାହକ ଏକ ଅବାଧ ଦାବୀ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାପ୍ତ କରୁଛି, ବିଶେଷ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଟି TPA ର ପ୍ୟାନେଲ ରେ ଅଛି, ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ନଗଦହୀନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ, ଦାବୀଗୁଡିକୁ ପରିଚାଳନ କରିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ/ଲକ୍ଷ୍ୟ କୁ ସଂଚାଳିତ କରିବା । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

2. **ବୀମା କମ୍ପାନୀରେ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ର ଭୂମିକା**

ଉଦ୍ୟୋଗ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ – " ବଜାର ର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ 100% ହାନି ଅନୁପାତ ର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସହିତ, ବିଭିନ୍ନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ହାନି ଅନୁପାତ 65% ଠାରୁ 120% ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଅଛି" । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟରେ କ୍ଷତି ସହୁଛନ୍ତି ।

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ପଲିସୀଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ପରିଣାମ ଆଣିବା ପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଆଚରଣ ଏବଂ ଦାବୀଗୁଡିକର କୁଶଳ ସଂଚାଳନ ଆପଣେଇବାର ଏକ ବଡ଼ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 1

ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ନୁହେଁ **?**

I. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଅଂଶୀଦାର

II. ମାନବ ସଂସାଧନ ବିଭାଗ

III. ବିନିୟାମକ

IV. ଟି.ପି.ଏ.

B. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନ

1. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ର ଅନନ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକୁ ଗଭୀର ରୂପେ ବୁଝିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହା ଫଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳତା ସହିତ ସଂଚାଳିତ କରାଯାଇପାରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

a) ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ଅଟେ ଯେଉଁଠି ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ହେଉଛି ଏକ ମନୁଷ୍ୟ । ଏହା ଆବେଗାତ୍ମକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥାଏ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ବର୍ଗର ବୀମାରେ ସାଧାରଣତଃ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

b) ଭାରତ ରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ରୋଗ, ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଏବଂ ଅନୁଗାମୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଫଲୋ ଅପ୍) ଥାଏ । ଏସବୁର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ରୋଗ ଓ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି କେତେକ ଲୋକ ଅତ୍ୟଧିକ ରୂପେ ସତର୍କ ଥାଆନ୍ତି ତ ଅନ୍ୟକେତେକ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତିତ ନ ଥାନ୍ତି ।

c) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା, କର୍ପୋରେଟ ସଂଗଠନ ଭଳି ଏକ ସମୂହ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଭଳି ଏକ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ । ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷରେ ଉତ୍ପାଦକୁ ଏକ ମାନକ ଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ରୂପେ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ତ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଗ୍ରାହକର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଏ ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ କୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ପାଇଁ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଉପଲବ୍ଧତା, ବିଶେଷଜ୍ଞତା, ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି, ବିଲ କରିବା ଶୈଳୀ ଏବଂ ଡାକ୍ତର, ସର୍ଜନ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଭଳି ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଙ୍କ ଚାର୍ଜରେ ବହୁତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏ ଯାହା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ କଷ୍ଟସାଧ କରିଦିଏ ।

e) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ବିଭାଗ ଦ୍ରୁତତମ ବିକାଶଶୀଳ ଅଟେ । ନୂତନ ରୋଗ ଓ ଅବସ୍ଥାସବୁ ଜାତ ହେଉଛି ଯାହା ଫଳରେ ନୂତନ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତିସବୁର ବିକାଶ ହେଉଛି । ଏଗୁଡ଼ିକର ଉଦାହରଣ ହେଉଛି କି-ହୋଲ୍ ସର୍ଜରୀ, ଲେଜର୍ ଚିକିତ୍ସା, ଇତ୍ୟାଦି । ଏହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାକୁ ଅଧିକ ବୈଷୟିକ କରି ଦେଇଛୁ ଏବଂ ସେଭଳି ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ କୌଶଳ ଅବିରତ ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

f) ଏସବୁ କାରକଠାରୁ ଅଧିକ ରୂପେ, ଏକ ମାନବ ଶରୀର କୁ ମାନକୀକରଣ କରା ଯାଇ ନ ପାରେ, ଏହି ସତ୍ୟ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଦିଗ ଯୁକ୍ତ କରେ । ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ ସମାନ ରୋଗ ପାଇଁ ସମାନ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ରୂପେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଚିକିତ୍ସା କିମ୍ବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅବଧିର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ସେ ଭଳି ତୀବ୍ର ବୃଦ୍ଧିର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହେଉଛି ବହୁତ ସଂଖ୍ୟାର ଉତ୍ପାଦ । ବଜାରରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଉତ୍ପାଦ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ଭିତରେ ବି ଜଣେ ଅନେକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦ ପାଇପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରକାର ର ନିଜର ବିଶିଷ୍ଟତା ରହିଛି ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଦାବୀକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ର ବୃଦ୍ଧି ସଂଖ୍ୟାର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ମଧ୍ୟ ଆଣି ଥାଏ – ଏହିସବୁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଖୁଚୁରା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଧରନ୍ତୁ, 300,000 ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ 100,000 ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ, ଅତି କମ୍ ରେ ପ୍ରାୟ 20,000 ଦାବୀ ପାଇଁ ସେବା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡିବ । ନଗଦହୀନ ସେବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ତୀବ୍ର ସମାଧାନ ସହିତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ବିଭାଗକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଅଟେ ।

ବିଶେଷ ରୂପେ ଭାରତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀସବୁ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ । ଦାବୀଗୁଡିକ ସମ୍ଭାଳୁଥିବା ଦଳ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସାରା ଦେଶରେ ଚାଲୁଥିବା ପ୍ରଥାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପ୍ରବନ୍ଧକ ତା' ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞତା, ଅନୁଭୂତି ଓ ବିଭିନ୍ନ ସାଧନ ର ଉପଯୋଗ କରି ଏହି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାଏ ।

ଅନ୍ତିମ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ଯିଏ ତା' ନିଜର କିମ୍ବା ପରିବାରର ରୋଗ ର ଶାରୀରିକ ଓ ସଂବେଗାତ୍ମକ ଚାପ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି, ତାହାକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାର ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଦକ୍ଷ ଦାବୀ ସଂଚାଳନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଉଚିତ୍ ଦାବୀକୁ ଉଚିତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

2. **ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

ଏକ ଦାବୀକୁ ନିଜେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ।

ଏକ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA କୁ ଜ୍ଞାତ ହେବା ସମୟ ଠାରୁ ପଲିସୀ ମାନଦଣ୍ଡ ହିସାବରେ ରାଶିପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣତଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଚରଣଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ, ପ୍ରତ୍ୟେକର ନିଜର ପ୍ରସଂଗୀକତା ଥାଇ, ଏହା ଦେଇ ଗତି କରିଥାଏ ।

ନିମ୍ନରେ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା (ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ) କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ବିଶେଷ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଟନ୍ତି ଯାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟର ବୃହତ୍ ଭାଗ ହୁଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ଲାଭ ଉତ୍ପାଦ କିମ୍ବା ଭୟାନକ ରୋଗ କିମ୍ବା ଦୈନିକ ନଗଦ ଉତ୍ପାଦ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମାନ ହୋଇପାରେ, କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ ସେହି ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସି ନ ପାରନ୍ତି ।

ଏକ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ହୋଇପାରେ ଏକ :

a) **ନଗଦହୀନ ଦାବୀ**

ଭର୍ତ୍ତି କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ସମୟରେ ଗ୍ରାହକ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ ଠାରୁ ଏକ ପୂର୍ବ-ଅନୁମୋଦନ ଆଧାରରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ ଟି.ପି.ଏ. ନିକଟରେ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜମା କରେ ।

b) **ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀ**

ଗ୍ରାହକ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ତା' ନିଜ ସଂସାଧନ ଠାରୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାପରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ପାଖରେ ତା' ଦାବୀକୁ ଫାଇଲ କରେ ।

ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମୂଳଭୂତ ଚରଣଗୁଡିକ ସମାନ ରହେ ।

ଚିତ୍ର 2 : ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୋଟା ମୋଟି ରୂପେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଚରଣ ନେଇ ଗଠିତ (ସଠିକ୍ କ୍ରମରେ ନାହିଁ)

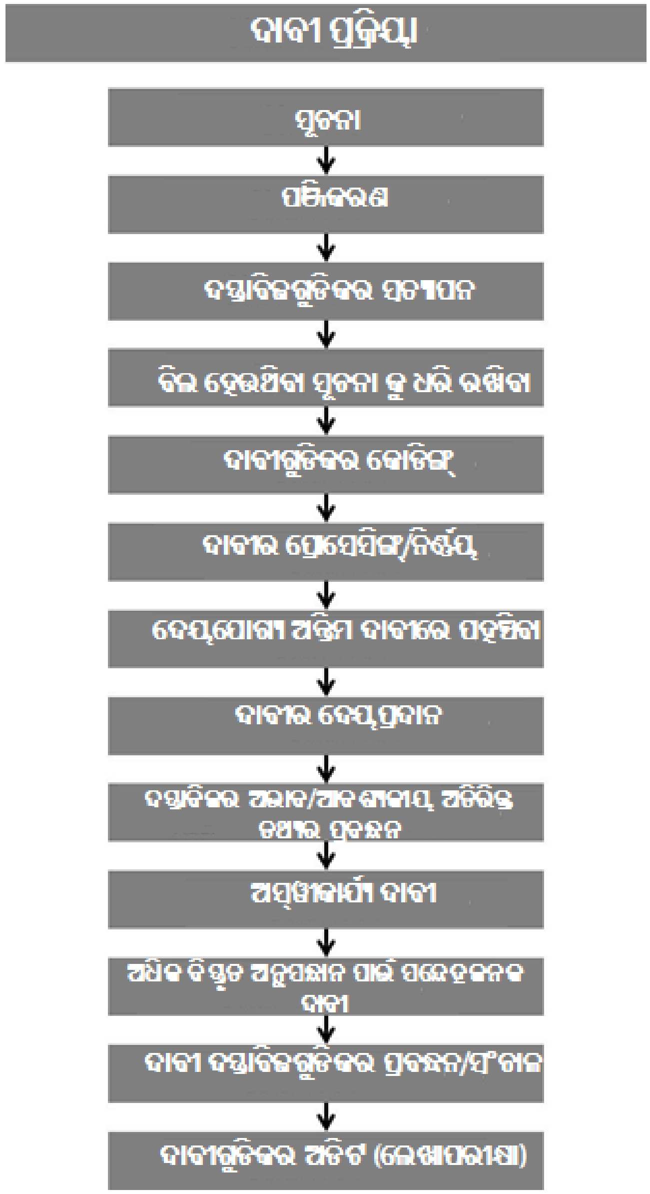

a) ସୂଚନା

ଦାବୀ ସୂଚନା ଗ୍ରାହକ ଓ ଦାବୀ ଟିମ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଟେ । ଗ୍ରାହକ କମ୍ପାନୀ କୁ ସୂଚୀତ କରି ପାରେ ଯେ ସେ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛି କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଘଟିତ ହେବା ପରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇପାରେ । ବିଶେଷରୂପେ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ।

ଏବେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏକ ଦାବୀ ଘଟଣାର ସୂଚନା ର କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଔପଚାରିକତା ଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସାଧ୍ୟ ଦାବୀର ସୂଚନା ଉପରେ ଜୋର ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭର୍ତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ରେ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ।

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନାର ସମୟାନୁସାରେ ଉପଲବ୍ଧତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. କୁ ଏହା ସତ୍ୟାପିତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଯେ ଗ୍ରାହକର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଯଥାର୍ଥ ଅଟେ ଏବଂ କୌଣସି ଛଦ୍ମରୂପଧାରଣ କିମ୍ବା ଛଳ ନାହିଁ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ, ଚାର୍ଜ କମ୍ କରିବାକୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାରେ ବି ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ପୂର୍ବେ ସୂଚନାର ଅର୍ଥ ଥିଲା । 'ଏକ ଲିଖିତ, ଉପସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ସ୍ୱୀକୃତ ପତ୍ର' କିମ୍ବା ଫ୍ୟାକ୍ସ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରଣ ଓ ପ୍ରୌଦ୍ୟୋଗିକୀ ର ବିକାଶ ସହିତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସୂଚନା 24 ଘଣ୍ଟା ଖୋଲା ଥିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ଟି.ପି.ଏ. ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚଳାଯାଉଥିବା କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଓ ଇ-ମେଲ ଜରିଆରେ ସୂଚନା ସମ୍ଭବ ଅଟେ ।

b) ପଞ୍ଜୀକରଣ

ଏକ ଦାବୀର ପଞ୍ଜୀକରଣ ହେଉଛି ଦାବୀକୁ ସିଷ୍ଟମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରିବାର ଏବଂ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାର ଉପଯୋଗକରି ଦାବୀକୁ ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ଦାବୀ କୁ ଖୋଜାଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ସଂଖ୍ୟାକୁ ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା, ଦାବୀ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା କିମ୍ବା ଦାବୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା କୁହାଯାଏ । ଦାବୀ ସଂଖ୍ୟା ସିଷ୍ଟମ ଓ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ଆଧାରରେ ସାଂଖ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଆଲ୍ଫା-ସାଂଖ୍ୟିକ ହୋଇପାରେ ।

ଥରେ ଦାବୀ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲେ, ସାଧାରଣତଃ ଏବଂ ସଠିକ୍ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଓ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବରଣୀସବୁ ମେଳ ଖାଇଲେ, ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟାର ପଞ୍ଜୀକରଣ ଓ ଜାତ ହୁଏ ।

ଥରେ ଦାବୀ ଟି ସିଷ୍ଟମ ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଗଲେ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ପାଇଁ ଏକ ରିଜର୍ଭ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯିବ । ସୂଚନା /ପଞ୍ଜୀକରଣ ସମୟରେ, ସଠିକ୍ ଦାବୀ ରାଶି କିମ୍ବା ଆକଳନ ହୁଏତ ଜଣା ପଡି ନ ପାରେ । ତେଣୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରିଜର୍ଭ ରାଶି ଏକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ରିଜର୍ଭ ଅଟେ (ମୁଖ୍ୟତଃ ଐତିହାସିକ ହାରାହାରି ଦାବୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ) । ଥରେ ଦାୟିତ୍ୱର ଆକଳିତ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ରାଶି ଜଣା ପଡିଗଲେ, ତାହାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ କୁ ଉପର ଆଡକୁ କିମ୍ବା ତଳ ଆଡକୁ ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଏ ।

c) ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ

ଥରେ ଦାବୀଟି ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେଉଛି ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତି ର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଏକ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ସବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟନ୍ତି ।

1. ରୋଗର ଦଲିଲୀ ପ୍ରମାଣ
2. ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା
3. ଆନ୍ତଃ-ଭର୍ତ୍ତିକରଣ ଅବଧି
4. ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ
5. ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ପ୍ରଦାନ
6. ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅଧିକ ପରାମର୍ଶ
7. ପ୍ରତ୍ୟାରୋପଣ ପାଇଁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ର ପ୍ରମାଣ

ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ ପରେ ଏକ ଯାଞ୍ଚତାଲିକା ଥାଏ ଯାହାକୁ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସର ଯାଞ୍ଚ କରେ । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ସେଭଳି ଯାଞ୍ଚ ତାଲିକାଗୁଡିକ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଦଲିଲୀକରଣର ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି ।

ଏହି ଚରଣରେ ହଜିଯାଇଥିବା ଦଲିଲ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଏ – ଯେତେବେଳେ କେତେକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏହି ବିନ୍ଦୁରେ ଗ୍ରାହକ/ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଜମା କରା ଯାଇ ନ ଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ମାଗିବାରେ ସଂପୃକ୍ତ । ଅଧିକାଂଶ କମ୍ପାନୀ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ମାଗିବା ପୂର୍ବରୁ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ର ଯାଞ୍ଚ କୁ ପ୍ରଥମେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

d) ବିଲ କରିବା ସୂଚନାକୁ ଧରି ରଖିବା (କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା)

ବିଲ କରିବା ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଚକ୍ରର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଅଟେ । ପାରମ୍ପରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଶେଷ ସୀମା ଥିବା ଚିକିତ୍ସାରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି କରିବାର ପ୍ରାବଧାନ ରଖନ୍ତି । ମାନକ ପ୍ରଥା ହେଉଛି ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା :

- ✓ ପଞ୍ଜିକରଣ ଓ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ ସହିତ କୋଠରୀ, ବୋର୍ଡ, ଓ ନର୍ସିଂଚାର୍ଜ
- ✓ ICU ଏବଂ କୌଣସି ଇନଟେନ୍ସିଭ୍ ସେବା ଅପରେଶନ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ
- ✓ ଅପରେଶନ ଥିଏଟର ଚାର୍ଜ, ଏନେସଥେସିଆ, ରକ୍ତ, ଅକ୍ସିଜେନ, ସର୍ଜିକଲ ଉପକରଣ, ଔଷଧ ଓ ଡ୍ରଗ୍ସ, ଡାଏଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଏକ୍ସ-ରେ, ଡାଏଲିସିସ୍, କେମୋଥେରାପି, ରେଡିଓଥେରାପି, ପେସମେକର ର ମୂଲ୍ୟ, କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗ, ଏବଂ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ଅପରେଶନ୍ ର ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ ।
- ✓ ସର୍ଜନ, ଏନେସଥେଟିଷ୍ଟ, ମେଡିକଲ ପ୍ରାକ୍ଟିଶନର, ପରାମର୍ଶଦାତା, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଶୁଳ୍କ ।
- ✓ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ
- ✓ ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା, ଏକ୍ସ-ରେ, ସ୍କ୍ୟାନ୍ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ଆବୃତ କରୁଥିବା ଗବେଷଣା ଚାର୍ଜ
- ✓ ଔଷଧ ଓ ଡ୍ରଗ୍ସ

ଏହି ସବୁ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତଥ୍ୟ କୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦାବୀସବୁର ସମାଧାନ ସଠିକ୍ ରୂପେ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ଯଦିଓ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ର ବିଲ କରିବା ପ୍ରଣାଳୀ କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡାକ୍ତରଖାନା ପାଇଁ ବିଲ କରିବାର ଏକ ଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରିବା ସାଧାରଣ ଅଟେ ଏବଂ ଏଥିରେ ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଯାଉଥିବା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସବୁ ହେଉଛି :

- ✓ କୋଠରୀ ଚାର୍ଜ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ କିମ୍ବା ପଥ୍ୟ ଭଳି କେତେକ ଅଣ-ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଚାର୍ଜକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।
- ✓ ଗୋଟିଏ ବିଲ ରେ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ କିମ୍ବା ଏକ ମୋଟା ରାଶିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ ।
- ✓ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଅଣ-ମାନକ ନାମ ସବୁ – ଉ.ସ୍ୱ. ନର୍ସିଂ ଚାର୍ଜ କୁ ସର୍ଭିସ ଚାର୍ଜ କୁହାଯାଉଥିବା ।
- ✓ ବିଲ ରେ "ସେ ସଦୃଶ", ଚାର୍ଜ "ଇତ୍ୟାଦି", "ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଖର୍ଚ୍ଚ" ଭଳି ପଦ ସବୁର ଉପଯୋଗ ।

ଯେଉଁଠି ବିଲିଙ୍ଗ ସ୍ୱଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ପ୍ରୋସେସର ବିଭାଜନ କିମ୍ବା ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଚାହେଁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବର୍ଗୀକରଣ ଓ ଭର୍ତ୍ତିଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହସବୁ ସମାଧାନ ହୋଇଯାଏ ।

ଏହି ସମସ୍ୟାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ, IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି, ଯିଏ ସେଭଳିଆ ବିଲ ଏବଂ ଅଣ-ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଆଇଟମଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକାକୁ ମାନକୀକରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର

ଅନେକଗୁଡିଏ ଡାକ୍ତରଖାନା କେତେକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର/ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହା ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ସଂସାଧନଗୁଡିକର ଉପଯୋଗ କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାର କ୍ଷମତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୁଏ । ଆଧୁନିକ ସମୟରେ, ବାଞ୍ଛନୀୟ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କ ଏବଂ **RSBY** ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ଯ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ, ଅନେକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ୟାକେଜ୍ ମୂଲ୍ୟକୁ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦାହରଣ

a. କାର୍ଡିଆକ୍ ପ୍ୟାକେଜ୍: ଏଞ୍ଜିଓପ୍ଲାଷ୍ଟି, CABG କିମ୍ବା ଓପନ୍ ହାର୍ଟ ସର୍ଜରୀ, ଇତ୍ୟାଦି ।

b. ଗାଇନେକୋଲୋଜିକଲ (ପ୍ରସୂତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍ : ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରସବ, ସିଜରିଏନ୍ ପ୍ରସବ, ହଷ୍ଟେରେକ୍ଟୋମୀ, ଇତ୍ୟାଦି

c. ଅର୍ଥୋପେଡିକ୍ (ଅସ୍ଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍

d. ଅପଥାଲମୋଲୋଜିକଲ (ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ) ପ୍ୟାକେଜ୍

ସର୍ଜରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜଟିଳତାଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟସବୁକୁ ବାସ୍ତବ ଆଧାରରେ ଅଲଗାରୂପେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ ଯଦି ଏସବୁର ଉପରେ ଓ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ୟାକେଜ୍ ସବୁରେ ସଂପୃକ୍ତ ମୂଲ୍ୟର ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକର ମାନକୀକରଣ ର ନିଶ୍ଚିତତା ର ଲାଭ ଅଛି ଏବଂ ତେଣୁ ସେଭଳି ଦାବୀ ସବୁକୁ ସମ୍ଭାଳିବା ଅଧିକ ସହଜ ଅଟେ ।

e. **ଦାବୀଗୁଡିକ ର କୋଡିଙ୍ଗ୍**

ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ସବୁଠୁ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ କୋଡ ସେଟ୍ ହେଉଛି ବିଶ୍ଵ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (**WHO)** ବିକଶିତ ରୋଗଗୁଡିକର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବର୍ଗୀକରଣ (**ICD)** କୋଡ ସବୁ ।

ଯେତେବେଳେ ICD କୁ ଏକ ମାନକୀକୃତ ଫର୍ମାଟ ରେ ରୋଗ କୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ପ୍ରକ୍ରିୟା କୋଡଗୁଡିକ ଯେପରିକି ଚଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସବ୍ଦାବଳୀ (CPT) କୋଡଗୁଡିକ ରୋଗ ର ଚିକିତ୍ସା କରିବାରେ ସଂପାଦିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରନ୍ତି ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ କୋଡିଙ୍ଗ ଉପରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ରୂପେ ବିଶ୍ଵାସ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ବୀମା ତଥ୍ୟ ବ୍ୟୁରୋ (IIB), ଯାହା ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (IRDAI) ର ଅଂସ ଅଟେ, ଏକ ସୂଚନା ତଥ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ସେଭଳି ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇପାରେ ।

f. **ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍/ ନିର୍ଣ୍ଣୟ**

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଏକ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଚୁକ୍ତି ଅଟେ, ଏହା ମେଡିକଲ ପଦଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ କେବେ ଏବଂ କେତେ ମାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଦାବୀ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । କୌଣସି ବି ବୀମା ପଲିସୀରେ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗର ମର୍ମ ଦୁଇଟି ମୂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଥାଏ :

- ✓ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି ?
- ✓ ଯଦି ହଁ, ନେଟ୍ ଦେୟ ରାଶି କ'ଣ ଅଟେ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଯଦି ଏକ ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲ ରେ ଚିକିତ୍ସା ନିଆଯାଇଥିବ ହସ୍ପିଟଲ ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ କୁ ହୃଦବୋଧ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

ଏକ ଦାବୀର ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟତା

ଏକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପୂରଣ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

i. ହସ୍ପିଟଲ ରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ସଦସ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ବହୁତ ସରଳ ଜଣାପଡ଼େ, ଆମେ ସେହିସବୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁ ଯେଉଁଠି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ର ନାମ (ଏବଂ ଅଧିକତର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୟସ) ମେଳ ଥାଏ ନାହିଁ, ଏହା ନିମ୍ନ କାରଣରୁ ହୋଇଥାଇପାରେ :

ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଏକା ଜଣେ ଅଟେ । ଏ ପ୍ରକାର ର ଛଳ/କପଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ଅତି ସାଧାରଣ ଅଟେ ।

ii. ବୀମା କାଳ ମଧ୍ୟରେ ରୋଗୀର ଭର୍ତ୍ତି

iii. ଡାକ୍ତରଖାନା ର ପରିଭାଷା

ଡାକ୍ତରଖାନା ଯେଉଁଠି ବ୍ୟକ୍ତି ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ "ଡାକ୍ତରଖାନା (ହସ୍ପିଟାଲ) କିମ୍ବା ନର୍ସିଂ ହୋମ" ର ପରିଭାଷା ଅନୁସାରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଅନ୍ୟଥା ଦାବୀ ଟି ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

iv. ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ

କେତେକ ପଲିସୀ ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ରୋଗ ପାଇଁ 3 ଦିନରୁ ଅଧିକ କାଳ ପାଇଁ ଭାରତରେ ଘରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ ରେ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ।

ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ, ଯଦି ଏକ ପଲିସୀ ରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଯଦି :

- ✓ ରୋଗୀ ର ଅବସ୍ଥା ଏମିତି ଅଛି ଯେ ତାକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂ ହୋମ କୁ ହଟାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ
- ✓ ସେଇଠି ଆବାସ ର ଅଭାବ ଥିବା ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା/ନର୍ସିଂହୋମ କୁ ହଟାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

v. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅବଧି

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ରୂପେ 24 ଘଣ୍ଟାଠାରୁ ଅଧିକ ହେଉଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଭର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯଦି ଏହି ସର୍ତ୍ତକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଦିବସ-ସେବା ଚିକିତ୍ସା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉଦ୍ୟୋଗ ରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ପରିଣାମ ରେ ଅନେକ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ପ୍ରଣାଳୀରେ ସରଳୀକରଣ ହୋଇଛି ଯାହା ଆଗକାଳରେ ଜଟିଳ ଓ ଦୀର୍ଘାବଧି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲା । 24 ଘଣ୍ଟା ଠାରୁ ଅଧିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ବିନା ଦିବସ ସେବା ଆଧାରରେ ସଂପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଛି ।

ଅଧିକାଂଶ ଦିବସ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକ ପୂର୍ବ-ସମ୍ମତ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଦର ଆଧାରରେ ଥାଏ, ଯାହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ମୂଲ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତତା ।

vi. OPD

କେତେକ ପଲିସୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି, ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ବୀମା ରାଶିଠାରୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବାହ୍ୟ-ରୋଗୀ ରୂପେ ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା/ପରାମର୍ଶଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି ।

OPD ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପଲିସୀ ପଲିସୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସେ ଭଳି ପ୍ରତି ପୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ, 24 ଘଣ୍ଟା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପାଇଁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

vii. ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ/ ଚିକିତ୍ସା ର ଶ୍ରେଣୀ

ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସାଧାରଣତଃ ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ ପଦ୍ଧତି ର ଚିକିତ୍ସା ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ, ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରିପାରେ ଯେପରି କି :

- ✓ ୟୁନାନୀ
- ✓ ସିଦ୍ଧ
- ✓ ହୋମିଓପାଥି
- ✓ ଆୟୁର୍ବେଦ
- ✓ ନ୍ୟାଚୁରୋପାଥି ଇତ୍ୟାଦି

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କି କେତେକ ପଲିସୀ ଏହି ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ କୁ ଉପ-ସୀମା ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।

viii. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ

ପରିଭାଷା

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ "କୌଣସି ଅବସ୍ଥା, ରୋଗ କିମ୍ବା କ୍ଷତ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅବସ୍ଥା (ଗୁଡିକ) ଯାହା ପାଇଁ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ତା' ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଲିସୀର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ 48 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କେତ କିମ୍ବା ଲକ୍ଷଣ ଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଡାଏଗ୍ନୋଜ୍ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରୀ ପରାମର୍ଶ/ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଜ୍ଞାତ ହୋଇଥାଉ କିମ୍ବା ହୋଇ ନ ଥାଉ", ଏହାକୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକୁ ଅପବର୍ଜିତ କରିବାର କାରଣ ହେଉଛି ବୀମାର ମୂଳଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡିକ ଯୋଗୁଁ ଯେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ପ୍ରୟୋଗ ଅତି କଷ୍ଟକର ଅଟେ ଏବଂ ବୀମା ନେବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସେହି ଅବସ୍ଥା ଥିଲା କି ନାହିଁ ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷଣ ଓ ଚିକିତ୍ସାର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଯାଞ୍ଚ କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରେ । ଯେହେତୁ ମେଡିକଲ ପ୍ରଫେସନଲମାନେ ରୋଗର ଅବଧି ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ପ୍ରକାଶ କରି ପାରନ୍ତି, କୌଣସି ଦାବୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସର୍ତ୍ତକୁ ଲାଗୁ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରୋଗଟି ପ୍ରଥମେ କେବେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା, ଏହା ଉପରେ ମତକୁ ସାବଧାନତାର ସହିତ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକାଶରେ, ଆମେ ଏହି ଅପବର୍ଜନ ରେ ଦୁଇଟି ପରିବର୍ତ୍ତନ ର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁ ।

- ✓ ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ସମୂହ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁଠି ବୀମିତ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଚୟନ ନ ଥାଇ, ଲୋକମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହକୁ ବୀମିତ କରାଯାଏ । ସମୂହ ପଲିସୀ, ଯେଉଁମାନେ ଧରନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଦରିଦ୍ର ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର, ଏକ ବଡ଼ କର୍ପୋରେଟ ସମୂହ ର ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗ, ଇତ୍ୟାଦି କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଏମାନଙ୍କୁ, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରୁଥିବା କେବଳ ଏକମାତ୍ର ପରିବାର ତୁଳନାରେ, ଅନୁକୂଳ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଏ । ଏହି ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅନେକ ସମୟରେ ଅପବର୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟକୁ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଲାଗୁ କରି ଅପବର୍ଜନ କୁ ହଟାଇଛନ୍ତି ।
- ✓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଟି ହେଉଛି ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସୁରକ୍ଷାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ପରେ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅନୁପାଳନ କରେ ଯେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅବସ୍ଥା ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯଦି ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ପାଇଁ ଦେଖା ନ ଦିଏ, ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତତା ରୂପେ ବିଚାର କରାଯାଇ ନ ପାରେ ।

ix. ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଅବଧି

ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ 30 ଦିନ ପରେ ହିଁ ରୋଗଗୁଡିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ (କେବଳ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ବ୍ୟତୀତ) ।

ସେଭଳି, ଅନେକ ରୋଗଗୁଡିକର ତାଲିକା ଅଛି ଯେପରିକି :

✓ କ୍ୟାଟାରେକ୍ଟ (ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ) , ✓ ସୌମ୍ୟ ପ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ୍ ହାଇପରଟ୍ରଫି, ✓ ହିଷ୍ଟେରେକ୍ଟୋମି, ✓ ଫିସ୍ଟୁଲା, ✓ ଅର୍ଶ,	✓ ହାର୍ନିଆ, ✓ ହାଇଡ୍ରୋସିଲ, ✓ ସାଇନସାଇଟିସ୍, ✓ ଆଣ୍ଠୁ/ଅଣ୍ଟା ଜଏଣ୍ଟ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ଇତ୍ୟାଦି

ଏଗୁଡିକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଧି ଯାହା ଏକ ବିଶେଷ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ର ଉତ୍ପାଦ ଆଧାରରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଦୁଇବର୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧିକ ହୋଇପାରେ, ଏହି ଅବଧି ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ ।

ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସର ଏହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରେ କି ରୋଗଟି ଏଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ତ ନୁହେଁ ଏବଂ କେତେ ସମୟ ଧରି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି । ସେ ଏହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ କରେ ଯେ ଏହା ଏହି ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ସର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି କି ନାହିଁ ।

x. ଅପବର୍ଜନ

ପଲିସୀ ଅପବର୍ଜନଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ କୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହାକୁ ସାଧାରଣ ରୂପେ ନିମ୍ନ ମତେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- ✓ ପ୍ରସୂତି ଭଳି ଲାଭ (ଯଦିଓ ଏହାକୁ କେତେକ ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି) ।
- ✓ ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଏବଂ ଦାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିକିତ୍ସା ।
- ✓ ରୋଗ ଯେଉଁଗୁଡିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ଯଥା : HIV, ହର୍ମୋନ ଥେରାପି, ଓବେସିଟି ଚିକିତ୍ସା, ଗର୍ଭଧାରଣ ଚିକିତ୍ସା, କସ୍ମେଟିକ୍ ସର୍ଜରୀ, ଇତ୍ୟାଦି ।
- ✓ ମଦ୍ୟ/ଡ୍ରଗ୍ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ କାରଣରୁ ହୋଇଥିବା ରୋଗ ।
- ✓ ଭାରତ ବାହାରର ମେଡିକଲ ଚିକିତ୍ସା ।
- ✓ ଉଚ୍ଚ ଆପଦପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରୟାସ, ରେଡିଓଏକ୍ଟିଭ ସଂକ୍ରମଣ
- ✓ କେବଳ ପରୀକ୍ଷଣ/ଯାଞ୍ଚ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଭର୍ତ୍ତି

ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ସଂଚାଳନ ପାଇଁ ପରିସ୍ଥିତି କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଙ୍କ ମତ ଠିକ୍ ବିନ୍ଦୁ ଉପରେ ଥିବ ଏବଂ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ଯାଞ୍ଚର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ପାରିବ, ଯଦି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ କରାଯାଏ ।

xi. ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ର ଅନୁପାଳନ

ଏକ ଦାବୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କେତେକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ମଧ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ, ଯେଉଁଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଦାବୀ ର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା ପାଇଁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ।

ସାଧାରଣତଃ, ଏଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ:

- ✓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀର ସୂଚନା – ଆମେମାନେ ସୂଚନାର ମହତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଆଗରୁ ଦେଖିଛୁ । ପଲିସୀ ଏକ ସମୟ ଅନୁବନ୍ଧିତ କରିପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସେଭଳି ସୂଚନା କମ୍ପାନୀ ପାଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ।
- ✓ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଉପସ୍ଥାପନା ।
- ✓ ଭୂଲ ଚିତ୍ରଣ, ଭୂଲ ବିବରଣ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ର ଅଣ-ପ୍ରକଟୀକରଣ ରେ ସଂପୃକ୍ତ ନ ହେବା ।

 g. **ଅନ୍ତିମ ଦାବୀ ଦେୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା**

ଥରେ ଦାବୀ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚରଣ ହେଉଛି ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଦାବୀ ରାଶି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା । ଏହାକୁ ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ ଆମେମାନେ ସେହି କାରକଗୁଡିକୁ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁମାନେ ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶୀକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି । ଏହି କାରକଗୁଡିକ ହେଉଛନ୍ତି:

i. **ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବୀମାରାଶି**

ବୈୟକ୍ତିକ ବୀମା ରାଶି ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପଲିସୀ ଗୁଡିକ ଅଛି, କେତେକ ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ ଜାରୀ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ବୀମା ରାଶି ସାରା ପରିବାର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପଲିସୀଗୁଡିକ ଅଛି ଯେଉଁଗୁଡିକ ଫ୍ଲୋଟର ଆଧାରରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ କିଛି ସୀମା ସହିତ ।

ii. **କୌଣସି ଦାବୀ ପୂର୍ବରୁ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଦାବୀକୁ ବିଚାର କରିବା ପରେ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି:**

ଆଗରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀସବୁ କୁ କାଟିବା ପରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସମୟରେ, ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତୀ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା (ଅଥରାଇଜେଶନ) କୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ।

iii. **ଉପ-ସୀମା**

ଅଧିକାଂଶ ପଲିସୀ ବୀମା ରାଶି କିଛି ପ୍ରତିଶତ ରୂପେ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଏକ ସୀମା ରୂପେ କୋଠରୀ ଭଡ଼ା ସୀମା, ନର୍ସିଂ ଚାର୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି କୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି । ସେଭଳି ସୀମା ପରାମର୍ଶଦାତା ଶୁଳ୍କ, କିମ୍ବା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଚାର୍ଜ, ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ ।

iv. **ବିଶେଷ ରୂପେ ରୋଗ ପାଇଁ ଥିବା କୌଣସି ସୀମା ପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧ**

ପଲିସୀ ପ୍ରସୂତି ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗ, ଧରନ୍ତୁ, ହୃଦୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୋଗ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି କିମ୍ବା କ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରେ ।

v. **ସଂଚୟୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ କି ନୁହେଁ, ଯାଞ୍ଚ କରିବା**

ବୀମିତ ଏକ ଅଣ-ଦାବୀ ବୋନସ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ କି ନୁହଁ, (ଯଦି ବୀମିତ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ/ଗୁଡିକ ରେ ତା' ପଲିସୀଠାରୁ ଦାବୀ କରି ନ ଥିବ), ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରନ୍ତୁ । ଅଣ-ଦାବୀ ବୋନସ ଅନେକ ସମୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ବୀମା ରାଶି ଆକାରରେ ଆସିଥାଏ, ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ରୋଗୀ/ବୀମିତ ର ବୀମା ରାଶିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ସଂଚୟୀ ବୋନସ କୁ ଭୁଲ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଥାଇ ପାରେ ଯେହେତୁ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ର ଶେଷରେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ଗୁଡିକ ବିଚାର କୁ ନିଆ ଯାଇ ନ ଥାଇ ପାରେ ।

vi. **ସୀମା ସହିତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ :**

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୀମା ମଧ୍ୟ ରହି ଥାଇ ପାରେ, ଉ.ସ୍ୱ. ଯଦି ଚିକିତ୍ସା ଔଷଧି ବିଜ୍ଞାନର ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଆଯାଇଥାଏ, ସାଧାରଣତଃ ତାହାର ଅତି କମ୍ ସୀମା ଥାଏ । ପଲିସୀ ର ଚାରି ବର୍ଷ ପରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ମୂଲ୍ୟସବୁ କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ । ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦ ଦେୟପ୍ରଦାନର ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରତି ଦିନ ର ସୀମା ଥାଏ ।

vii. **କୋ-ପେମେଣ୍ଟ**

ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ଦାବୀର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । କୋ-ପେମେଣ୍ଟ ଚୟନିତ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକରେ କେବଳ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ – କେବଳ ପିତା/ମାତା ଦାବୀ ପାଇଁ, କେବଳ ପ୍ରସୂତି ଦାବୀ ପାଇଁ, କେବଳ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦାବୀ ଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୁଡିକ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଏପରିକି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଶି ରୁ ଅଧିକ ଦାବୀ ଉପରେ କେବଳ ।

ଦେୟ ରାଶିକୁ ଏହି ସବୁ ସୀମା ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶି କୁ ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଡିଡକ୍ସନ (କାଟ) ର ନେଟ ରୂପେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ।

ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀରେ ଅଣ–ଦେୟ ଆଇଟମ

ଏକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସାରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁକୁ ନିମ୍ନ ରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ :

- ✓ ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ
- ✓ ସେବା/ଯତ୍ନ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଏକ ରୋଗକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ରେ ମେଡିକଲ ମୂଲ୍ୟ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସାମାନ୍ୟ ସୁବିଧାସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ । ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ରହଣୀକୁ ଅଧିକ ଆରାମଦାୟକ ଓ ଏପରିକି ଆଡମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ।

ଏକ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ଏକ ରୋଗ କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁର ଧ୍ୟାନ ଦିଏ ଏବଂ ବିଶେଷ ରୂପେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇ ନ ଥିଲେ, ଆଡମ୍ବର ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣ-ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜରୂପେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରେ ଯେପରି କି ପଞ୍ଜିକରଣ ଚାର୍ଜ, ଦଲିଲୀକରଣ ଚାର୍ଜ, ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ସେହିସବୁ ଆଇଟମ ର ଚାର୍ଜ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯଦି ଆରୋଗ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଥାଏ (ଉ.ସ୍ୱ.ବିଶେଷରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଇନପେଶେଣ୍ଟ କାଳାବଧିରେ ପ୍ରୋଟିନ୍ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ) ।

ପୂର୍ବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ TPA/ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ତାଙ୍କ ନିଜର ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେସବୁକୁ IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନକୀକରଣ କରାଯାଇଛି ।

ଅନ୍ତିମ ଦେୟ ଦାବୀ କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର କ୍ରମ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ:

ସାରଣୀ 2.1

ସୋପାନ I	କୋଠରୀ ଭଡ଼ା, କନସଲ୍ଟାଣ୍ଟ ଶୁଳ୍କ , ଇତ୍ୟାଦିର ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ବିଲ ଏବଂ ରସିଦଗୁଡ଼ିକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବା
ସୋପାନ II	ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିଠାରୁ ଅଣ-ଦେୟ ଆଇଟମଗୁଡ଼ିକୁ କାଟିବା
ସୋପାନା III	ଖର୍ଚ୍ଚ ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୀର୍ଷକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସୀମାକୁ ଲାଗୁ କରିବା
ସୋପାନ IV	ମୋଟ ଦେୟ ରାଶିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଏବଂ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ରାଶି ଭିତରେ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା
ସୋପାନ V	ନେଟ୍ ଦେୟ ଦାବୀ କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ, ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କୌଣସି କୋ-ପେ କୁ କାଟିବା

h. **ଦାବୀର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ**

ଥରେ ଦେୟ ଦାବୀ ରାଶି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ସାରିଲେ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଗ୍ରାହକ କୁ କିମ୍ବା ହସ୍ପିଟାଲକୁ କରାଯାଏ, ପ୍ରକରଣ ଅନୁସାରେ । ଅନୁମୋଦିତ ଦାବୀ ରାଶି ପାଇଁ ଫାଇନାନ୍ସ / ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ବିଭାଗ କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଦେୟପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ ଜରିଆରେ କିମ୍ବା ଦାବୀ ଟଙ୍କାକୁ ଗ୍ରାହକ ର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରି କରାଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ହସ୍ପିଟାଲ କୁ କରାଯାଏ, ଦେୟ ରାଶି ଠାରୁ ଯଦି କିଛି ଥାଏ ଆବଶ୍ୟକ କର କାଟ କରାଯାଏ ।

ଯେଉଁଠି ଦେୟ ପ୍ରଦାନକୁ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳିତ କରାଯାଏ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୀମା କର୍ତ୍ତା ବୀମାକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । TPA ମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ ପରେ ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସିଷ୍ଟମ ରେ ପେମେଣ୍ଟ ଅପଡେଟ୍ ଗ୍ରାହକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କୁ ସମ୍ଭାଳିବା ରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ସାଧାରଣତଃ ଏହି ବିବରଣୀସବୁକୁ ସିଷ୍ଟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ କଲ୍ ସେଣ୍ଟର/ ଗ୍ରାହକ ସେବା ଟିମ୍ ସହିତ ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯିବ ।

ଥରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଗଲେ, ଦାବୀ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ଧରି ନିଆଯାଏ । ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ଓ ରାଶି ପାଇଁ ରିପୋର୍ଟ ସବୁକୁ ସାମୟିକ ରୂପେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରବନ୍ଧନ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ, ଗ୍ରାହକ ଓ IRDAI ପାଖକୁ ପଠାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀଗୁଡିକର ବିଶେଷ ବିଶ୍ଳେଷଣ ରେ ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା %, ଏକ ଅନୁପାତ ରୂପେ ଅଣ-ଦେୟ ଗୁଡିକର ରାଶି, ଦାବୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିଆଯାଉଥିବା ହାରାହାରି ସମୟ, ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

i. **ଦସ୍ତାବିଜ ର ଅଭାବ/ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟର ପ୍ରବନ୍ଧନ**

ଏକ ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ରେ ମୁଖ୍ୟ ତାଲିକାଗୁଡିକର ଏକ ତାଲିକା ର ଯାଞ୍ଚର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ । ଏଗୁଡିକ ହେଉଛି :

- ✓ ଭର୍ତ୍ତିର ଟିପ୍ପଣୀ ଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ,
- ✓ ସହାୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟସବୁ,
- ✓ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗ ର ବିଭାଜନ ଥିବା ଅନ୍ତିମ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ,
- ✓ ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପଶନ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ବିଲ୍ ସବୁ,
- ✓ ଦେୟପ୍ରଦାନ ରସିଦସବୁ,
- ✓ ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ
- ✓ ଗ୍ରାହକ ପରିଚୟ

ଅନୁଭୂତି ରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଜମାକରାଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଦାବୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ମୂଳଭୂତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ର ଶୀକାର ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେ ଗ୍ରାହକ କୁ ଜମା କରାଯାଇ ନଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜମା କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ତାକୁ ଏକ ସମୟ ସୀମା ଦିଆଯାଉ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ସେ ସେଗୁଡିକୁ ତା' ଦାବୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରି ପାରିବ ।

ସେ ଭଳି, ଏହା ହୋଇପାରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଉଛି, ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ କାରଣ :

i. ଦିଆଯାଇଥିବା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ସଠିକ୍ ପ୍ରାରୂପରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ରୋଗର ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ କିମ୍ବା ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କିଛି ବିବରଣୀ ଧାରଣ କରି ନାହିଁ ।

ii. ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ଯଥେଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ସହିତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।

iii. ଚିକିତ୍ସା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ଅନୁସାରେ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଅନୁରୂପ ହୋଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଔଷଧସବୁ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନୁହେଁ ଯାହା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

iv. ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଲଗୁଡିକରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭାଜନ ନାହିଁ ।

v. ଦୁଇଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ର ବୟସରେ ଅସମାନତା ।

vi. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ଏବଂ ବିଲ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭର୍ତ୍ତି ତାରିଖ/ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ତାରିଖ ରେ ଅସମାନତା ।

vii. ଦାବୀ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନର ଏକ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ, ଡାକ୍ତରଖାନାର ଇନଡୋର୍ କେସ୍ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ର ବିବରଣୀ ଦେଇ ଲିଖିତ ରୂପେ କିମ୍ବା ଇମେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାହକ କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ, ଅନେକ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡିକ ଥାଏ ଯେଉଁଠି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଏତେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ତାହାକୁ ଅଣ ଦେଖା କରାଯାଇ ନ ପାରେ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାହକ ଉତ୍ତର ଦିଏ ନାହିଁ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକକୁ ଅନୁସ୍ମାରକ ପଠାଯାଏ ଯେ ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଏବଂ ସେଭଳି ତିନୋଟି ଅନୁସ୍ମାରକ ପରେ, ଏକ ଦାବୀ ସମାପନ ସୂଚନା ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଥାଏ, ଏକ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ପତ୍ର-ବ୍ୟବହାର ରେ, ଆପଣ ଦେଖିବେ ଯେ ପତ୍ର ର ଶୀର୍ଷରେ "ପକ୍ଷପାତିତା ବିନା" ପଦ ଗୁଡିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଏକ ବୈଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଏହି ସବୁ ପତ୍ର-ବ୍ୟବହାର ପରେ ଏକ ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଅଧିକାର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହେ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରକରଣ କୁ ବିସ୍ତୃତ ରୂପେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଇନଡୋର୍ କେସ୍ କାଗଜପତ୍ର କୁ ମାଗିପାରେ ଏବଂ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ ଯେ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ଚିକିତ୍ସା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସେ ନାହିଁ । ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ମାଗିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଏହାର ନିହିତାର୍ଥ ହେଉଛି କି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦାବୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛି ।

ଦଲିଲୀକରଣ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ରେ ଅଭାବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଦାବୀ ପରିଚାଳନରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଦାବୀକୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ବିନା ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଅଧିକ ଓ ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରି ଗ୍ରାହକକୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତମ ଆଚରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ସୂଚନାର ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ତାଲିକା ସହିତ ସେ ଭଳି ଅନୁରୋଧ ଥରେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ତା ପରେ କୌଣସି ନୂତନ ଆବଶ୍ୟକତା ମଗାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

j. **ଅସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀ**

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁଭୂତି ରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ଜମା କରା ଯାଇଥିବା 10% ରୁ 15% ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ର ଦାବୀ ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ଅନେକ ପ୍ରକାର ର କାରଣ ପାଇଁ ହୋଇପାରେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ହେଉଛି :

i. ଭର୍ତ୍ତି ତାରିଖ ବୀମା ର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ।
ii. ସେହି ସଦସ୍ୟ ଯାହା ସକାଶେ ଦାବୀଟି କରାଯାଉଛି, ତାକୁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।
iii. ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୋଗ କାରଣ ରୁ (ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସେ ଭଳି ଅବସ୍ଥା କୁ ଅପବର୍ଜିତ କରେ) ।
iv. କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ନ ଥାଇ ଜମାରେ ଅନୁଚିତ ବିଳମ୍ବ ।
v. କୌଣସି ସକ୍ରିୟ ଚିକିତ୍ସା ନାହିଁ; ଭର୍ତ୍ତିଟି କେବଳ ଯାଞ୍ଚ/ପରୀକ୍ଷଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଟେ ।
vi. ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଉଥିବା ରୋଗ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅପବର୍ଜିତ ଅଟେ ।
vii. ରୋଗ ର କାରଣ ମଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଡ୍ରଗ୍ସ ର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ଅଟେ ।
viii. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ 24 ଘଣ୍ଟାଠାରୁ କମ୍ ଅବଧି ର ଅଟେ ।

ଏକ ଦାବୀ ର ଅସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ (ଯେଉଁ କାରଣରୁ ବି ହେଉ) କୁ ଗ୍ରାହକକୁ ଲିଖିତ ରୂପେ ସୂଚୀତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସାଧାରଣତଃ, ସେଭଳି ଅସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର, ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ/ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଯାହା ଆଧାରରେ ଦାବୀକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଗଲା, ଏହାର ବିବରଣ ଦେଇ ଅସ୍ୱୀକୃତି ର କାରଣ କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅସ୍ୱୀକାର କୁ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧକ ଦ୍ୱାରା ବୈଧିକୃତ କରାଯାଏ, ଯିଏ ଦାବୀକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ ପ୍ରବନ୍ଧକ ଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହା ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଟେ ଯେ କୌଣସି ବି

ଅସ୍ୱୀକାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରା ଯାଇ ପାରିବ ଯଦି ବୀମିତ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ସମାଧାନ ପାଇବା ପାଇଁ ଚାହିଁବ ।

ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଦେବା ବ୍ୟତୀତ, ଦାବୀର ଅସ୍ୱୀକାର ପ୍ରକରଣ ରେ ନିମ୍ନ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକର ବିକଳ୍ପ ରହିଛି :

- ✓ ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା
- ✓ ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ କିମ୍ବା
- ✓ IRDAI କିମ୍ବା
- ✓ ଆଇନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସ୍ୱୀକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫାଇଲ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ ଏହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ସାଧାରଣ ଉପାୟରେ ଅସ୍ୱୀକାର ବୈଧିକ ଯାଞ୍ଚର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜସବୁ ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖା ଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଯଦି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

k. **ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ସନ୍ଦେହଜନକ ଦାବୀ**

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟ ରେ ଛଳ କପଟ ର ସମସ୍ୟା କୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ପରିଚାଳିତ କରାଯାଇଥିବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ ଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ୍ ଉପସ୍ଥିତ କରିଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ କରାଯାଇଥିବା କପଟ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି :

i. ଛଦ୍ମନାମଧାରଣ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକିତ୍ସିତ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ii. ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ର ହେରଫେର, ଏକ ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠି କୌଣସି ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ହୋଇ ନାହିଁ ।

iii. ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ସ୍ଫୀତି, ଡାକ୍ତରଖାନାର ସହାୟତାରେ ହେଉ ଅଥବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜାତ କରାଯାଇଥିବା ବାହ୍ୟ ବିଲଗୁଗଡିକୁ ଯୋଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ହେଉ ।

iv. ବାହ୍ୟ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କୁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ / ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା, ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ର ଖର୍ଚ୍ଚ କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ, ଯାହା କେତେକ ସ୍ଥିତିରେ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ ।

ଦୈନିକ ଆଧାରରେ ଛଳ କପଟ ର ନୂତନ ପଦ୍ଧତିସବୁ ଆବିର୍ଭାବ ହେବା ସହିତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ TPA ମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଲଗାତର ଭାବେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସେଭଳିଆ ଛଳ କପଟଗୁଡିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡିକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଆଧାରରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଦାବୀଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରାଯାଏ :

- ✓ ନୈତ୍ୟ ଦାବୀ ଏବଂ
- ✓ ଆକସ୍ମିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦାବୀ

ଏକ TPA କିମ୍ବା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏକ ଆନ୍ତରିକ ମାନକ ସ୍ଥାପିତ କରିପାରେ ଯେ ଦାବୀଗୁଡିକର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ କୁ ଭୌତିକ ରୂପେ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ; ଏହି ପ୍ରତିଶତ ନଗଦହୀନ ଓ ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନ୍ତର୍ଗତ, ର୍ୟାଣ୍ଡମ୍ ସ୍ୟାମ୍ପ୍ଲିଙ୍ଗ୍ ପଦ୍ଧତି ର ଉପଯୋଗ କରି ଦାବୀଗୁଡିକୁ ଚୟନ କରାଯାଏ । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସର୍ତ୍ତ ରଖନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମସ୍ତ ଦାବୀକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଦାବୀଗୁଗଡିକ ର ଏକ ନମୂନାକୃତ ସମୂହ ଯାହା ସେହି ସୀମା ର ତଳେ ଥାଏ, ସେଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଦ୍ଧତିରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଦେଇ ଗତି କରିଥାଏ ଯାହା ଯଦି ପଙ୍କ୍ତିରେ ନ ଥାଏ, ନିମ୍ନ ଯାଞ୍ଚ/ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ :

- **i.** ମେଡିକଲ ପରୀକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଔଷଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦାବୀ ର ଏକ ବଡ଼ ଭାଗ
- **ii.** ଗ୍ରାହକ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଅତିଶୟ ଆଗ୍ରହୀ
- **iii.** ଓଭର-ରାଇଟିଙ୍ଗ୍ ଥିବା ବିଲ ଗୁଡିକ, ଇତ୍ୟାଦି

ଯଦି ଦାବୀ ଟି ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ଦାବୀଟି କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ, ଯେତେ ଛୋଟ ହୋଇ ଥାଉ ନା କାହିଁକି ।

I. TPA **ଦ୍ୱାରା ନଗଦହୀନ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା**

ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ? ଏହାର ମର୍ମ ରେ ଏକ ରାଜିନାମା ଅଛି ଯାହା ମଧ୍ୟକୁ TPA ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ରାଜିନାମା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଏହି ଅନୁଭାଗ ରେ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆମେ ଦେଖିବା :

ରଣୀ 3.1

ସୋପାନ 1	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଗ୍ରାହକ ଏକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏକ କ୍ଷତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଭର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ତାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ । ସେ (କିମ୍ବା ତା' ପକ୍ଷରୁ କେହି ଜଣେ) ନିମ୍ନ ବୀମା ବିବରଣୀ ସହିତ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବୀମା ଡେସ୍କ ପାଖକୁ ପହଞ୍ଚେ : i. TPA ନାମ, ii. ତା' ସଦସ୍ୟତା କ୍ରମାଙ୍କ iii. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନାମ, ଇତ୍ୟାଦି ।
ସୋପାନ 2	ଡାକ୍ତରଖାନା ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ସଙ୍କଳିତ କରେ ଯେପରି କି : i. ରୋଗ ନିଦାନ ii. ଚିକିତ୍ସା iii. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତର ଙ୍କ ନାମ, iv. ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଦିନ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ v. ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ ଏହାକୁ ଏକ ଫର୍ମାଟ (ପ୍ରାରୂପ) ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ, ଯାହାକୁ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମ କୁହାଯାଏ ।

ସୋପାନ 3	TPA ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରେ । ଏହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ଥିବା ସମ୍ମତ ଦର/ମୂଲ୍ୟ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଏଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରେ, ଏବଂ ନଗଦହୀନ ଅନୁଜ୍ଞା (ପ୍ରାଧିକାର) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ହଁ, କେତେ ରାଶି ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଏ । ନିର୍ଣ୍ଣୟ ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ TPA ଅଧିକ ସୂଚନା ମାଗିପାରେ । ଥରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଗଲେ, ବିନା ବିଳମ୍ବରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଏ । IRDAI ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉଭୟ ଫର୍ମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି; (ପରିଶେଷରେ ଥିବା ସଂଲଗ୍ନ କୁ ଦେଖନ୍ତୁ)
ସୋପାନ 4	TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ରାଶିକୁ ରୋଗୀର ଆକାଉଣ୍ଟରେ କ୍ରେଡିଟ୍ ରୂପେ ରଖି, ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସା ଦିଆଯାଏ । ଅଣ–ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ କୋ-ପେ (ସହ-ଦେୟପ୍ରଦାନ) କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଜମା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସଦସ୍ୟକୁ କୁହାଯାଇପାରେ ।
ସୋପାନ 5	ଯେତେବେଳେ ରୋଗୀ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା TPA ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ରୋଗୀର ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ରାଶିକୁ ବୀମା ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ବାସ୍ତବ ଚିକିତ୍ସା ଚାର୍ଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଞ୍ଚ କରେ । ଯଦି ଜମା କମ୍ ହୋଇଥାଏ, ଡାକ୍ତରଖାନା ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ କ୍ରେଡିଟ୍ ର ଅତିରିକ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ । TPA ତାହା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ର ଅନୁମୋଦନ କରେ ।
ସୋପାନ 6	ରୋଗୀ ଅଣ-ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଚାର୍ଜସବୁ କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଦଲିଲୀକରଣ କୁ ପୂରା କରିବା ପାଇଁ, ତାକୁ ଦାବୀ ଫର୍ମ ଓ ବିଲ ରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯିବ ।
ଚରଣ 7	ଡାକ୍ତରଖାନା ସମସ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ଏବଂ ବିଲ ର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ TPA ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ : i. ଦାବୀ ଫର୍ମ ii. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ/ ଭର୍ତ୍ତି ଟିପ୍ପଣୀ iii. TPA ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ରୋଗୀ / ପ୍ରସ୍ତାବକ ପରିଚୟ କାର୍ଡ ଏବଂ ଫଟୋ ID ପ୍ରମାଣ iv. ଅନ୍ତିମ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ v. ବିସ୍ତୃତ ବିଲ vi. ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ vii. ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପ୍ସନ ଓ ଫାର୍ମାସୀ ବିଲ viii. TPA ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିବା ସ୍ୱୀକୃତି ପତ୍ର

ସୋପାନ 8	TPA ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବରଣୀ ଗୁଡିକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପରେ ଡାକ୍ତର ଖାନାକୁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରେ : i. ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇଥିବା ରୋଗୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟେ ଯାହା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ii. ରୋଗୀକୁ ସେହି ଅବସ୍ଥା (ରୋଗ) ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା କରାଗଲା ଯାହା ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । iii. ଅପବର୍ଜିତ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ବିଲ ର ଅଂଶ ନୁହେଁ । iv. ଡାକ୍ତରଖାନା କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସୀମା/ପ୍ରତିବନ୍ଧ ର ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି । v. ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ଟ୍ୟାରିଫ୍ ଦର ଗୁଡିକର, ନେଟ୍ ଦେୟ ରାଶି କୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ, ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି ।

ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାର ମୂଲ୍ୟ ସନ୍ଦେହଜନକ ନୁହେଁ । ସୁବିଧାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉପଯୋଗ କିପରି କରାଯିବ, ତାହା ଜାଣିବା ଗ୍ରାହକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ବିନ୍ଦୁଗୁଡିକ ହେଉଛି :

i. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' ପାଖରେ ତାର ବୀମା ବିବରଣୀ ଗୁଡିକ ଅଛି । ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ତାହାର :

- ✓ TPA କାର୍ଡ,
- ✓ ପଲିସୀ ପ୍ରତିଲିପି,
- ✓ ସୁରକ୍ଷାର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଚୁକ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଯେତେବେଳେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେ (ଏକ 24 ଘଣ୍ଟା ହେଲ୍ପଲାଇନ ମାଧ୍ୟମରେ) TPA କୁ ସଂପର୍କ କରିପାରେ ଏବଂ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ମାଗିପାରେ ।

ii. ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ତା' କନସଲଟିଙ୍ଗ୍ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଡାକ୍ତରଖାନା ଟି TPA ର ନେଟୱର୍କରେ ଅଛି କି ନାହିଁ । ଯଦି ନାହିଁ, ସେ TPA ସହିତ ଉପଲବ୍ଧ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଠି ସେହି ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଥିବ ।

iii. ତାକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯେ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା ଫର୍ମରେ ସଠିକ୍ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରବିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି । ଯଦି ପ୍ରକରଣଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ, **TPA**ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରେ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇପାରେ ।

iv. ତାକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଚାର୍ଜସବୁ କୋଠରୀ ଭଡା ଭଳି ସୀମାଗୁଡିକ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଥାଏ କିମ୍ବା ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଭଳି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିକିତ୍ସାଗୁଡିକ ଉପରେ କ୍ୟାପ୍ ଲଗାଏ ।

ଯଦି ପଲିସୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ରାଶି ଅପେକ୍ଷା ସେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଏହା ଅଗ୍ରୀମ ରେ ଜାଣିବା ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ହେବ ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ରେ ତାହାର ଅଂଶ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ।

v. ଗ୍ରାହକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ଆଗରୁ TPA କୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ TPA କୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଏହା ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅନାବଶ୍ୟକ ରୂପେ ଅପେକ୍ଷା ନ କରିବା ର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ଅଟେ ଯେ ଗ୍ରାହକ ଗୋଟିଏ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରେ ଏବଂ ନିଏ କିନ୍ତୁ ରୋଗୀକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଏ । ସେ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଗ୍ରାହକ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ TPA କୁ ଏହା ସୂଚୀତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍ କି ନଗଦହୀନ ଅନୁମୋଦନ ର ଉପଯୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଏହା କରା ନ ଯାଏ, ଅନୁମୋଦିତ ରାଶି ଗ୍ରାହକର ପଲିସୀ ରେ ବ୍ଲକ୍ ହୋଇ ରହି ଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁରୋଧର ଅନୁମୋଦନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ପାରେ ।

C. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକରେ ଦଲିଲୀକରଣ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ, ପୂର୍ବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଭଳି, ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଦଲିଲ/ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଦୁଇଟି ମୂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ସହାୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ – ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା (ଏହା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି **?**) ଏବଂ ଦାବୀର ସୀମା (କେତେ ପରିମାଣ ର ରାଶି**?**) ।

ଏହି ଅନୁଭାଗ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦସ୍ତାବିଜ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ :

1. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ କୁ ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଯାହା ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବାରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ରୋଗୀର ଅବସ୍ଥା ଓ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନାର ବିବରଣୀ ଦିଏ ।

IRDAI ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ଏକ ମାନକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ର ବିଷୟ ସୂଚୀ ନିମ୍ନ ରୂପେ ଅଟେ :

1. ରୋଗୀର ନାମ
2. ଟେଲିଫୋନ ନମ୍ବର / ମୋବାଇଲ ନମ୍ବର
3. IPD ନମ୍ବର
4. ଭର୍ତ୍ତି ନମ୍ବର
5. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା କନ୍ସଲ୍ଟାଣ୍ଟ/ମାନଙ୍କ ନାମ, ସଂପର୍କ ନମ୍ବର ଏବଂ ବିଭାଗ/ବିଶେଷଜ୍ଞତା
6. ଭର୍ତ୍ତି ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ
7. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ ଓ ସମୟ
8. MLC ନମ୍ବର /FIR ନମ୍ବର
9. ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ପ୍ରୋଭିଜନାଲ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍
10. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସମୟରେ ଅନ୍ତିମ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍
11. ଅନ୍ତିମ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ପାଇଁ, ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ, ICD – 10 କୋଡ (ଗୁଡିକ) କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କୋଡ
12. ଭର୍ତ୍ତିର ଅବଧି ଓ କାରଣ ସହିତ ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା
13. ରୋଗ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର ସାରାଂଶ
14. ଭର୍ତ୍ତି ସମୟରେ ଶାରୀରିକ ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ମୂଖ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଷ
15. ମଦ୍ୟପତା, ତମାଖୁ କିମ୍ବା ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ଦୁଷ୍ପ୍ରୟୋଗ ର ଇତିହାସ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
16. ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅତୀତ ମେଡିକଲ ଓ ସର୍ଜିକଲ ଇତିହାସ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ
17. ପରିବାର ଇତିହାସ ଯଦି ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ / ଆବଶ୍ୟକ ଥାଏ
18. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି ରେ ହୋଇଥିବା ମୂଖ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ସାରାଂଶ
19. ଜଟିଳତା ସମେତ ଡାକ୍ତରଖାନା ର କୋର୍ସ ଯଦି କିଛି ଥାଏ
20. ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ପରେ ପରାମର୍ଶ
21. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା କନ୍ସଲଟାଣ୍ଟ/ପ୍ରାଧିକୃତ ଟିମ୍ ଡାକ୍ତର ର ନାମ ଏବଂ ହସ୍ତାକ୍ଷର
22. ରୋଗୀ / ପରିଚାଳକ ର ନାମ ଏବଂ ହସ୍ତାକ୍ଷର

ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଲିଖିତ ଏକ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ରୋଗ/ମତ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରକାର କୁ ବୁଝିବାରେ ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୂପେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମାଧାନର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ । **IRDAI** ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଦାବୀଗୁଡିକର ସଫଳ

ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ପାଇଁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ ପାଇଁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁସବୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଯେଉଁଠି ରୋଗୀ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଜୀବିତ ରହେ ନାହିଁ । ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶକୁ ଅନେକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ମୃତ୍ୟୁ ସାରାଂଶ କୁହାଯାଏ ।

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ସାରାଂଶ କୁ ସର୍ବଦା ମୂଳ ରୂପେ ମଗାଯାଇଥାଏ ।

2. ଯାଞ୍ଚ/ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ

ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକ ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଓ ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା କରିବାରେ ସହାୟତା କରନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରିଥିବା ସଠିକ୍ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧିରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଗତି କୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଥାଏ ।

ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟଗୁଡିକରେ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି :

a) ରକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ;
b) ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ;
c) ସ୍କ୍ୟାନ ରିପୋର୍ଟ
d) ବାୟୋପ୍ସି ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡିକ

ସମସ୍ତ ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ ରେ ନାମ, ବୟସ, ଲିଙ୍ଗ, ପରୀକ୍ଷଣ ର ତାରିଖ ଇତ୍ୟାଦି ଥାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ମୂଳରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଏ । ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ଯେ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକକୁ ଏକ୍ସ- ରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫିଲ୍ମଗୁଡିକୁ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରେ ।

3. ସମ୍ମିଳିତ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ବିଲଗୁଡିକ :

ଏହା ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଅଟେ ଯାହା ବୀମା ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ'ଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ପୂର୍ବେ ବିଲ ପାଇଁ ମାନକ ଫର୍ମାଟ ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ IRDAI ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସମ୍ମିଳିତ ଓ ବିସ୍ତୃତ ବିଲ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଫର୍ମାଟ ପ୍ରଦାନ କରେ । IRDAI ୱେବସାଇଟ ରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିବରଣୀଗୁଡିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ର/ଛାତ୍ରୀ କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଯେତେବେଳେ ସମ୍ମିଳିତ ବିଲ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର କୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରେ, ବିସ୍ତୃତ ବିଲ କୋଡଗୁଡିକ ସନ୍ଦର୍ଭରେ, ବିଭାଜନ (ବ୍ରେକ୍ ଅପ୍) ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ବିସ୍ତୃତ ବିଲକୁ ଉପଯୋଗ କରି ଅଣ-ଦେୟ ଖର୍ଚ୍ଚସବୁର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠି ଅଣ-ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକୁ ରାଉଣ୍ଡ-ଅଫ୍ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ କାଟ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରାଯାଏ ।

ବିଲଗୁଡିକୁ ମୂଳ ରୂପେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ ।

4. ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରସିଦ

କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତିର ଏକ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିର ଔପଚାରିକ ରସିଦ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ ।

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ମୋଟ ବିଲ ର ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଅନେକ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦେୟ ରାଶି ଉପରେ ଛାଡ଼ କିମ୍ବା ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ସେଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରୋଗୀ ପକ୍ଷରୁ ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶିକୁ କେବଳ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ କୁହାଯାଏ ।

ରସିଦ ରେ ସଂଖ୍ୟା ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଷ୍ଟାମ୍ପ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ମୂଳ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

5. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ଦାବୀ ଫର୍ମ ହେଉଛି ଦାବୀକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ ଔପଚାରିକ ଓ ବୈଧାନିକ ଅନୁରୋଧ ଏବଂ ଏହାକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ ମୂଳ ରୂପେ ଜମା କରାଯାଏ । ଦାବୀ ଫର୍ମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ IRDAI ଦ୍ୱାରା ମାନକୀକୃତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ରୂପେ ନିମ୍ନ ଗୁଡିକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ :

a) ମୂଖ୍ୟ ବୀମିତ ର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପଲିସୀ ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବୀ

b) ବୀମା ଇତିହାସ ର ବିବରଣୀ

c) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜ କରାଯାଇଥିବା ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବରଣୀ

d) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ବିବରଣୀ ଯଥା: ଡାକ୍ତରଖାନା, କୋଠରୀ ବର୍ଗ, ଭର୍ତ୍ତି ଓ ଡିସ୍ଚାର୍ଜର ତାରିଖ ଓ ସମୟ, ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୋଲିସକୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଔଷଧ ର ପ୍ରଣାଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

e) ଦାବୀର ବିବରଣୀ ଯାହା ପାଇଁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ମୂଲ୍ୟଗୁଡିକର ବିଭାଜନ, ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବଧି । ଦାବୀ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟାରାଶି/ନଗଦ ଲାଭର ବିବରଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

f) ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିବା ବିଲଗୁଡିକର ବିବରଣୀ

g) ଅନୁମୋଦିତ ଦାବୀର ପ୍ରେଷଣ ପାଇଁ ମୂଖ୍ୟ ବୀମିତର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ବିବରଣୀ

h) ବୀମିତ ଠାରୁ ଘୋଷଣାପତ୍ର ।

ରୋଗ, ଚିକିତ୍ସା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ/ତଥ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଦାବୀ ଫର୍ମ କୁ ବୈଧିକ ଅର୍ଥରେ ସବୁଠୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ କରିଥାଏ ।

ଏହା ହେଉଛି ସେହି ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯାହା ଦାବୀରେ "ପରମ ସଦ୍ଭାବ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ" କୁ ଲାଗୁ କରେ, ଯାହାର ଉଲଙ୍ଘନ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୁଲ ଚିତ୍ରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରେ ।

6. ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ

ଆମ ଜୀବନ ର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ରେ ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ର ଉପଯୋଗ ରେ ବୃଦ୍ଧି ସହିତ, ସାଧାରଣ ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ – ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଓ ସେହି ଏକା ଅଟନ୍ତି, ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସାଧାରଣତଃ ମଗାଯାଉଥିବା ପରିଚୟ ଦସ୍ତାବିଜ ହୋଇପାରେ :

a) ଭୋଟଦାତା ପରିଚୟ ପତ୍ର
b) ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ
c) PAN କାର୍ଡ
d) ଆଧାର କାର୍ଡ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେବା ପରିଣାମ ରେ ନଗଦହୀନ ଦାବୀଗୁଡିକରେ ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ ପ୍ରକରଣ ରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହ୍ରାସ ହୋଇଛି ଯେହେତୁ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା TPA ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବା ଡାକ୍ତରଖାନାର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି, ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ମଗାଯାଏ ।

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀରେ, ପରିଚୟ ପ୍ରମାଣ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରେ ।

7. **ବିଶେଷ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦସ୍ତାବିଜ**

କେତେକ ପ୍ରକାରର ଦାବୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ଅତିରିକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛନ୍ତି :

a) ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ୱାରା ପଞ୍ଜିକୃତ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନ କୁ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା FIR କିମ୍ବା ମେଡିକୋ-ଲିଗଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣା ର କାରଣ ଏବଂ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଟି ମଦର ପ୍ରଭାବ ଅଧୀନରେ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରେ ।

b) ଜଟିଳ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରକରଣ ଇନଡୋର୍ କାଗଜପତ୍ର । ଇନଡୋର୍ କେସ୍ ପେପର କିମ୍ବା କେସ୍ ଶୀଟ୍ ହେଉଛି ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ର ହସ୍ପିଟଲ ପକ୍ଷରୁ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଏ, ଯାହା ସମଗ୍ର ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଅବଧି ଦିନ ପ୍ରତି ଦିନ ଆଧାରରେ ରୋଗୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

c) ଡାଏଲିସିସ୍/କେମୋଥେରାପି/ଫିଜିଓଥେରାପି ଚାର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଠି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

d) ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଯେଉଁଠି ଡାକ୍ତରଖାନା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ର ପରିଭାଷା ର ଅନୁପାଳନ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଦାବୀ ଦଳ (ଟିମ୍) ଏକ ଦାବୀ କୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ଆନ୍ତରିକ ଦସ୍ତାବିଜ ଫର୍ମାଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ କରେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

i. ଦସ୍ତାବିଜ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଯାଞ୍ଚତାଲିକା,

ii. ଯାଞ୍ଚ/ସମାଧାନ ଶୀଟ,

iii. ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ/ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍ ।

ଯଦିଓ ଏହି ଫର୍ମାଟ ଗୁଡ଼ିକ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ନ ଥାଏ, ଆସନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଏକ ନମୂନା ସହିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ।

ସାରଣୀ 2.2

1.	**ଦସ୍ତାବିଜ ସତ୍ୟାପନ ଶୀଟ**	ଏହା ସର୍ବାପେକ୍ଷା ସରଳ, ପ୍ରାପ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଏକ ଯାଞ୍ଚ ଚିହ୍ନ ଅଟେ ଏହାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରାହକ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାହୋଇଛି । କେତେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ କୁ ଏକ ପ୍ରାପ୍ତି ସୂଚନା ରୂପେ ଏହାର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି ।
2.	**ଯାଞ୍ଚ/ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶୀଟ**	ଏହା ସାଧାରଣତଃ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଶୀଟ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁଠି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଟିପ୍ପଣୀଗୁଡ଼ିକ କ୍ୟାପଚର୍ କରାଯାଏ । a) ଗ୍ରାହକର ନାମ ଏବଂ ଆଇଡି. କ୍ରମାଙ୍କ b) ଦାବୀ କ୍ରମାଙ୍କ, ଦାବୀ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖ c) ପଲିସୀ ନିରୀକ୍ଷଣ, ଅନୁଭାଗ 64 VB ଅନୁପାଳନ d) ବୀମା ରାଶି ଏବଂ ଏହାର ଉପଯୋଗ e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ଏବଂ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ର ତାରିଖ f) ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା g) ଦାବୀ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା/ ତାର କାରଣ ସହିତ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ମନ୍ତବ୍ୟ

		h) ଦାବୀ ରାଶିର ନିର୍ଣ୍ଣୟ i) ତାରିଖ ଏବଂ ପ୍ରୋସେସ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ସହିତ ଦାବୀର ସଂଚଳନ
3.	**ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ/ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍**	ଦାବୀ ସଂଚାଳକ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ଯାଞ୍ଚ କିମ୍ବା ଗୁଣବତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫର୍ମାଟ୍ ଯାଞ୍ଚ ତାଲିକା ଏବଂ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ବ୍ୟତୀତ, ଗୁଣବତ୍ତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ/ଅଡିଟ ଫର୍ମାଟ୍ ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ : a) ଦାବୀର ସମାଧାନ, b) ଦାବୀ ର ଅସ୍ୱୀକୃତି କିମ୍ବା c) ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ମାଗିବା ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 2

ଏକ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଚିକିତ୍ସାର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ କରାଯାଏ ?

I. ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ

II. ସମାଧାନ ଶୀଟ

III. କେସ୍ କାଗଜପତ୍ର

IV. ଡାକ୍ତରଖାନା ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର

D. ଦାବୀ ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା

1. ସଂରକ୍ଷିତ (ରିଜର୍ଭ) କରିବା

ଏହା ଦାବୀଗୁଡିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାଗୁଡିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ରାଶିକୁ ସୂଚୀତ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅତି ସରଳ ଦେଖାଯାଏ, ରିଜର୍ଭ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ –ରିଜର୍ଭ କରିବାରେ କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଲାଭ ଓ ପରିଶୋଧ-କ୍ଷମତା ମାର୍ଜନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଆଜିକାଲି ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ପ୍ରଣାଳୀସବୁ କୌଣସି ବି ସମୟରେ ରିଜର୍ଭସବୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ସକ୍ଷମତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 3

ଦାବୀଗୁଡିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତା ଗୁଡିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ର ରାଶିକୁ ______________କୁହାଯାଏ ।

I. ସମୁଚ୍ଚୟକରଣ

II. ପ୍ରାବଧାନ ରଖିବା

III. ସଂରକ୍ଷିତ/ରିଜର୍ଭ କରିବା

IV. ନିବେଶ କରିବା

E. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ମାନଙ୍କ ଭୂମିକା

1. ଭାରତ ସ୍ଥିତି TPA ମାନଙ୍କ ପରିଚୟ

ବର୍ଷ 2000 ରେ ପ୍ରାଇଭେଟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ର ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା । ଇତ୍ୟବସରରେ, ନୂଆଁ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ପ୍ରଚଳନ ହେବା ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା ପାଇଁ ଏକ ମାଧ୍ୟମର ପ୍ରଚଳନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ଏହା ପ୍ରଫେସନଲ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ଏହା ଦେଖି, ବୀମା ବିନିୟାମକ ଓ ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ **IRDAI** ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସ ଅନ୍ତର୍ଗତ **TPA** ମାନଙ୍କୁ ବଜାରରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲେ, ଯଦି ସେମାନେ 17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2001 ରେ ଅନୁସୂଚୀତ **IRDAI**(ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟାମକ, 2001 ର ଅନୁପାଳନ କରିବେ ।

ପରିଭାଷା

ବିନିୟାମକ ଅନୁସାରେ,

"ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ କିମ୍ବା TPA ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ IRDAI (ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା) ବିନିୟାମକ, 2001 ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଶୁଳ୍କ କିମ୍ବା ପାରଶ୍ରମିକ ବଦଳରେ, ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।"

"TPA ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ରାଜିନାମା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଏକ TPA ଦ୍ୱାରା ଅର୍ପଣ କରାଯାଉଥିବା ସେବା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ରୂପେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ପଣ କରିବାରେ କିମ୍ବା ଏକ ଦାବୀର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରାହ୍ୟତା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା କୁ ସମ୍ମିଳିତ କରେ ନାହିଁ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ TPA ସେବାର ଅବସର ବୀମା ପଲିସୀର ବିକ୍ରୟ ଓ ଜାରୀ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ **TPA** ମାନଙ୍କୁ ଉପଯୋଗ ନ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେବାଗୁଡିକ ଏକ ଇନ-ହାଉସ ଟିମ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂପାଦିତ କରାଯାଏ ।

2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ବିକ୍ରୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା

a) ଥରେ ପ୍ରସ୍ତାବ (ଏବଂ ପ୍ରିମିୟମ) ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଗଲେ, ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ।

b) ଯଦି ପଲିସୀ ର ସେବା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ TPA କୁ ଉପଯୋଗ କରିବାର ଥାଏ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ଓ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ TPA କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

c) TPA ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ନାମାଙ୍କନ କରନ୍ତି (ଯେତେବେଳେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ପଲିସୀ ନେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ସଦସ୍ୟମାନେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି) ଏବଂ ଭୌତିକ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରୂପେ ହେଉ, ଏକ କାର୍ଡ ଆକାରରେ ଏକ ସଦସ୍ୟତା ପରିଚୟ ଜାରୀ କରିପାରେ ।

d) ଯେତେବେଳେ ସଦସ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପଲିସୀର ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ, TPA ସହିତ ସଦସ୍ୟତା କୁ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ତଥା ଦାବୀର ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ର ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ଉପଯୋଗ କରିଥାଏ ।

e) TPA ଦାବୀ କିମ୍ବା ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିଥାଏ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

କଟ୍-ଅଫ୍ ବିନ୍ଦୁ ଯେଉଁଠାରୁ TPA ର ଭୂମିକା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତାହା ହେଉଛି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସତ୍ତା ରୂପେ TPA ର ନାମରେ ପଲିସୀ ର ଆବଣ୍ଟନ ର ମୂହୂର୍ତ୍ତ । ସେବା ଆବଶ୍ୟକତା ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ କିଛି ଅଧିକ ସମୟ ଯାହା ଏକ ଦାବୀ ରିପୋର୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରୀ ରହେ ।

ଯେତେବେଳେ ହଜାର ହଜାର ପଲିସୀର ସେବା ଦିଆଯାଏ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରହେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଗୋଟିଏ ପଲିସୀକୁ ନୂତନୀକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ଗୋଟିଏ TPA ପଲିସୀର ସେବା ଦେଉଥାଏ ।

3. ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ (TPA) ଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାରେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୁ ନିମ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ ଜାତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ :

a) ଆବଶ୍ୟକତା ସମୟରେ ସବୁ ପ୍ରକାରର ସମ୍ଭବ ଉପାୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମାର ଗ୍ରାହକ କୁ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବା ।

b) ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକରେ ବୀମିତ ରୋଗୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ଚିକିତ୍ସା ର ପ୍ରବନ୍ଧ କରିବା ।

c) ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକ ଆଧାରରେ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଦାବୀଗୁଡିକର ନିରପେକ୍ଷ ଓ ତୁରନ୍ତ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

d) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସେବା ସଂଚାଳିତ କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ବିଶେଷଜ୍ଞତା ଜାତ କରିବା ।

e) ସମୟାନୁରୂପ ଓ ଠିକ୍ ପ୍ରକାରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ସ୍ୱରୂପ କିଛି କରିବା ।

f) ଏକ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଯେଉଁଠି ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁଣବତ୍ତା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିପଣନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୁଏ, ଏବଂ

g) ରୁଗ୍ଣତା, ମୂଲ୍ୟ, ପ୍ରକ୍ରିୟା, ନିବାସ ର ଦୀର୍ଘତା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ଜାତ/ଏକାଠି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ।

4. ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଏବଂ TPA ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ

ଅନେକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA ର ସେବା କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପଲିସୀଗୁଡିକ ବିକ୍ରୟ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରନ୍ତି ଯେତେବେଳେ କିଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା, ବିଶେଷ ରୂପେ ଜୀବନ ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରୁ, ପଲିସୀ –ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଡାକ୍ତରୀ ଯାଞ୍ଚ ସେବା ଆୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ TPA ର ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଥାନ୍ତି ।

ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ TPA ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକର ଏକ ସମୂହ ଓ ଚୁକ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚରଣଗୁଡିକ ସହିତ ଚୁକ୍ତିୟ ଅଟେ । **IRDAI** ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ମାନକୀକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ **TPA** ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ସୂଚୀତ ମାନକ ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡିକର ଏକ ସେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ସେହି ସେବାସବୁ ଯାହା ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA ଠାରୁ ଆଶା ରଖେ, ସେଗୁଡିକ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ :

A. ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ନେଟୱର୍କଙ୍କ ସେବା

ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ଦାବୀ ଦେୟପ୍ରଦାନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ, TPA ସାରା ଦେଶର ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ନେଟୱର୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରି ରଖିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । **IRDAI** ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ତ୍ରିକୋଣୀୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଏବଂ କେବଳ **TPA** ଓ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ନୁହେଁ ।

ସେମାନେ ସେଭଳି ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲଗୁଡିକ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ପ୍ୟାକେଜଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ଅନୁସୂଚୀତ ଦର ସକାଶେ ମଧ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ବୀମିତ ଓ ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ହ୍ରାସ କରିଥାଏ ।

B. **କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ସେବା**

TPA ସାଧାରଣତଃ ରାତ୍ରି, ସପ୍ତାହ ଅନ୍ତିମ ଦିବସ ଏବଂ ଛୁଟିଦିନ ଗୁଡିକ ସମ୍ମିଳିତ କରି ସବୁ ସମୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ 24*7*365 ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଟୋଲ-ମୁକ୍ତ ନମ୍ବର ସହିତ ଏକ କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ରଖିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରାଯାଏ । TPA ର କଲ୍ ସେଣ୍ଟର ନିମ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବ:

a) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଲାଭସବୁ ।

b) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ପଦ୍ଧତିସବୁ ।

c) ସେବା ଓ ନଗଦହୀନ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ।

d) ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ।

e) ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପଲବ୍ଧ ଅବଶିଷ୍ଟ ବୀମା ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ।

f) ଦାବୀ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ।

g) ଦାବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶ ।

ଏକ ଜାତୀୟ ଟୋଲ-ମୁକ୍ତ ନମ୍ବର ଜରିଆରେ କଲ ସେଣ୍ଟର ଅଭିଗମ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସେବା ଷ୍ଟାଫ୍ ସାଧାରଣତଃ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୋଲାଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଭାଷାଗୁଡିକରେ ବାର୍ତ୍ତା ବିନିମୟ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ବିବରଣୀଗୁଡିକ ଅବଶ୍ୟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଓ ସେମାନଙ୍କ TPA ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।

C. **ନଗଦହୀନ ଅଭିଗମ ସେବା**

ପରିଭାଷା

"ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ବୀମିତ ନିକଟକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଥିବା ସୁବିଧା ଯେଉଁଠି ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଅନୁସାରେ ବୀମିତ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ର ମୂଲ୍ୟ ର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ, ସ୍ୱୀକୃତ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରୂପେ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରଦାନକାରୀ କୁ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହା ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ଚୁକ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକ ହେଉଛି:

a) ସମସ୍ତ ପଲିସୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ TPA ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ଏହାକୁ TPA କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ।

b) ପଲିସୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟ, କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅଭାବ ବିନା, ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଅଭିଗମ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

c) ବୀମିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଧାରଣ କରିଥିବା ଉଚିତ୍ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ପଲିସୀ ଓ TPA ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରେ । ପରିଚୟ ପତ୍ର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଏକ ସମ୍ମତ ଫର୍ମାଟ୍ ରେ **TPA** ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ୍, ସଦସ୍ୟ ପାଖକୁ ଏକ ଉଚିତ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବୈଧ ରହିବା ଉଚିତ୍ ।

d) ନଗଦହୀନ ସୁବିଧା ମାଗିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି TPA ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଏକ ପୂର୍ବ-ଅନୁଜ୍ଞା କିମ୍ବା ଏକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପତ୍ର ଦେବା ଉଚିତ୍ । ରୋଗର ସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ କୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏହା ଅଧିକ ସୂଚନା ମାଗିପାରେ ।

e) ଯେଉଁଠି ସୂଚନା ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ, TPA ନଗଦହୀନ ଅନୁରୋଧ କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରେ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ଯେ ନଗଦହୀନ ସୁବିଧାର ଅସ୍ୱୀକୃତି କୁ ଚିକିତ୍ସାର ଅସ୍ୱୀକୃତି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସଦସ୍ୟ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ପରେ ଏକ ଦାବୀ ଫାଇଲ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ଅଟେ, ଯାହାକୁ ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

f) ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଭର୍ତ୍ତିର 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ନଗଦହୀନ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୁ ସୂଚୀତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

D. **ଗ୍ରାହକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସଂପର୍କ ପରିଚାଳନ**

TPA ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ଦାଖଲ କରିପାରିବେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ ଯାଞ୍ଚ ଓ ସତ୍ୟାପନର ଅଧୀନ ରେ ଥିବା ସାଧାରଣ ଅଟେ । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକର ମାତ୍ର କିଛି ପ୍ରତିଶତ ଅସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ପଲିସୀ ସର୍ତ୍ତ ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥାଏ ।

ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀଗୁଡିକ ଦାବୀର କିଛି ମାତ୍ରାର କାଟ ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥାଏ । ଏହି କାଟ ଗୁଡିକ ଗ୍ରାହକ ଅସନ୍ତୋଷ ର କାରଣ ହୋଇପାରେ, ବିଶେଷରୂପେ ସେଇଠି ଯେଉଁଠି କାଟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅସ୍ୱୀକାର ପାଇଁ କାରଣ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାହକକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ ନ ଥାଏ ।

ସେଭଳି ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡିକ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯେ TPA ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନ ପରିଚାଳନ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

E. **ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସେବା**

ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସେବା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା TPA କୁ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖେ :

a) ମାନକୀକୃତ ବିଲିଙ୍ଗ୍ ଶୈଳୀ ଯାହା ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଶୀର୍ଷକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷାର ଉପଯୋଗ କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

b) ପୁଷ୍ଟିକରଣ/ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଯେ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ଅଟେ ।

c) ଡାଏଗ୍ନୋସିସ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୋଡ କୁ କ୍ୟାପଚର କରାଯାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ TPA ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ମାନକୀକରଣ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଏଥିପାଇଁ TPA ଠାରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଓ ନିପୁଣ/କୁଶଳୀ ମାନବଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁମାନେ କୋଡ କରିବାରେ, ଟ୍ୟାରିଫ୍ କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବାରେ ଏବଂ ବିଲିଙ୍ଗ ତଥ୍ୟ କ୍ୟାପ୍ଚର କୁ ମାନକୀକରଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

F. **ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଏବଂ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ସେବା**

ଏହା ହେଉଛି TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସବୁଠୁ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା । ବୀମାକର୍ତ୍ତାକୁ TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ସେବା ସାଧାରଣତଃ ଆରମ୍ଭରୁ ଅନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସୂଚନା ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବା ଠାରୁ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ ଦେଇ ସ୍ୱୀକୃତି ଓ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ହୋଇଥାଏ ।

ଦାବୀର ଦେୟପ୍ରଦାନ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଫଣ୍ଡ ଗୁଡିକ ଜରିଆରେ କରାଯାଇଥାଏ । ଫଣ୍ଡଗୁଡିକ TPA କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ବୀମାକର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ଏହାର ବ୍ୟାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସମାଧାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

TPA ନିଧିସବୁର ଏକ ଖାତା ରଖିବାର ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ରାଶିସବୁର ଆବର୍ତ୍ତିକ ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖାଯାଏ ଟଙ୍କାକୁ ସ୍ୱୀକୃତ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

G. **ପରିଚାଳନ ସୂଚନା ସେବା**

ଯେହେତୁ TPA ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ କୁ ସଂପାଦିତ କରେ, ଦାବୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ବୈୟକ୍ତିକ ରୂପେ କିମ୍ବା ସାମୂହିକ ରୂପେ ହେଉ, ଏହା TPA ଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ । ବୀମାକର୍ତ୍ତା ବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେହି ତଥ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ରୂପେ ଓ ଯଥାସମୟରେ **TPA** ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଏ ପ୍ରକାରେ TPA ର ସେବା ର ପରିସର ବୀମିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ର ଆରମ୍ଭରୁ ଅନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବା ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ , ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ସହିତ ହୋଇଥିବା MOU ଆଧାରରେ, ଅଳ୍ପ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରାଯାଇପାରେ ।

H. TPA ପାରିଶ୍ରମିକ

ଏହି ସେବାଗୁଡିକ ପାଇଁ, TPA କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଧାରଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଉପରେ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

a) ଗ୍ରାହକ କୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରିମିୟମ (ସେବା କର ଛାଡି), ଏହାର କିଛି ପ୍ରତିଶତ,

b) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟାବଧି ପାଇଁ TPA ଦ୍ୱାରା ସେବା ଦିଆଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି, କିମ୍ବା

c) TPA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ସେବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରବାର ପାଇଁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରାଶି-ଉ.ସ୍ୱ. ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦସ୍ୟ କାର୍ଡ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାବୀ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ।

ଏପ୍ରକାରେ, TPA ର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନେ ନିମ୍ନ ଭିତରକୁ ଅଭିଗମନ କରନ୍ତି :

i. ନଗଦହୀନ ସେବା

ii. ତଥ୍ୟ ସଙ୍କଳନ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ

iii. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ 24 ଘଣ୍ଟା କଲ ସେଣ୍ଟର ଓ ସହାୟତା

iv. ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକର ନେଟୱର୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା

v. ଅଧିକାଂଶ ସମୂହ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହାୟତା

vi. ଗ୍ରାହକ ସହିତ ଦାବୀ ଉପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ର ସୁବିଧା

vii. ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସହିତ ଟ୍ୟାରିଫ୍ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା

viii. ଗ୍ରାହକ ସେବା କୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ସମର୍ଥିତ ସେବା

ix. ସନ୍ଦେହଜନକ କେସ୍ ଗୁଡିକର ସତ୍ୟାପନ ଓ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ

x. କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ ଶୈଳୀଗୁଡିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ର ପ୍ରାବଧାନ, ନୂତନତର ପଦ୍ଧତିର ଚିକିତ୍ସା, ଆବିର୍ଭାବ ହେଉଥିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ କପଟ/ଜାଲିଆତି କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା

xi. ତୁରନ୍ତ ସେବା ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ବିସ୍ତାରଣ

F. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ - ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

1. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା

ପରିଭାଷା

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଉଛି ଏକ ଲାଭ ପଲିସୀ ଏବଂ ଏହା ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ, ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ବିକଳାଙ୍ଗତା (ସ୍ଥାୟୀ/ଆଂଶିକ), ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏଥିରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଜନିତ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଅନ୍ତିମ ସଂସ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି ର ଆଡ-ଅନ କଭରେଜ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

PA ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବିପଦ ହେଉଛି "ଦୁର୍ଘଟଣା" ।

ପରିଭାଷା

ଦୁର୍ଘଟଣା କୁ କୌଣସି ଜିନିଷ ଯାହା ଆକସ୍ମିକ, ଅଦୃଷ୍ଟ (ଅନପେକ୍ଷିତ), ଅନଭିପ୍ରେତ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଏବଂ ପ୍ରକଟ ସାଧନ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥାଏ, ଏହି ରୂପେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଏ ।

ଦାବୀ ପରିଚାଳକ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଦାବୀର ଏକ ଅଧିସୂଚନାର ପ୍ରାପ୍ତିରେ ନିମ୍ନ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍ :

a) ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାବୀ କରାଯାଇଛି, ସେ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି

b) ହାନିର ତାରିଖ ଓ ପ୍ରିମିୟମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲିସୀ ବୈଧ ରହିଛି

c) ହାନି ପଲିସୀ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି

d) ହାନି ଦୁର୍ଘଟଣା ଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ରୋଗ ଠାରୁ ନୁହେଁ

e) କୌଣସି ଛଳ କପଟ ଟ୍ରିଗର୍ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ

f) ଦାବୀକୁ ପଞ୍ଜିକୃତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ତା' ସକାଶେ ରିଜର୍ଭ ଜାତ କରନ୍ତୁ

g) ଟର୍ଣ୍ଣଏରାଉଣ୍ଡ ଟାଇମ୍ (ଦାବୀ ସେବା ସମୟ) କୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଦାବୀର ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗ୍ରାହକକୁ ସୂଚୀତ କରୁଥାଆନ୍ତୁ ।

2. **ଦାବୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଯାଞ୍ଚ**ଯଦି ଦାବୀ ସୂଚନାରେ କିମ୍ବା ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତିରେ କୌଣସି ନାଲି ସତର୍କତା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦାବୀର ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଫେସନଲ ଯାଞ୍ଚକର୍ତ୍ତା କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ନାଲି ସତର୍କତା ର ଉଦାହରଣ (ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, କିନ୍ତୁ କପଟର ସକାରାତ୍ମକ ସଂଙ୍କେତ କିମ୍ବା ଦାବୀଟି କପଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ବୋଲି ସୂଚୀତ କରେ ନାହିଁ):

- ✓ ନିକଟ ଆସନ୍ନ ଦାବୀ (ବୀମା ପ୍ରାରମ୍ଭ ର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦାବୀ)
- ✓ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ର ବିକଳାଙ୍ଗତା ସହିତ ଉଚ୍ଚ ସାପ୍ତାହିକ ଲାଭ ରାଶି
- ✓ ଦାବୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକରେ ବିସଙ୍ଗତି
- ✓ ସେହି ଏକା ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ବହୁବିଧ ଦାବୀ
- ✓ ମଦ୍ୟର ସଂକେତ
- ✓ ସନ୍ଦେହଜନକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା

- ✓ ବିଳମ୍ବ ରାତ୍ରି ସଡକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯେତେବେଳେ ଗାଡି କୁ ବୀମିତ ଚଳାଉଥିଲା
- ✓ ସର୍ପ ଦଂଶନ
- ✓ ବୁଡ଼ି ଯିବା
- ✓ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ରୁ ପତନ
- ✓ ସନ୍ଦେହଜନକ ରୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରକରଣ ଗୁଡିକ
- ✓ ବିଷ ଦେଇଦେବା/ବିଷର ଶୀକାର ହେବା
- ✓ ହତ୍ୟା
- ✓ ଗୋଳି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତ
- ✓ ଫ୍ରଷ୍ଟ ବାଇଟ୍ (ଶୀତାଘାତ) ଅଦୃଶ୍ୟତା
- ✓ ନର ହତ୍ୟା, ଇତ୍ୟାଦି

ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ମୂଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି :

a) ହାନି ର କାରଣ କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।

b) ହାନି ର ବିସ୍ତାର ଓ ସ୍ୱରୂପ କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।

c) ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ସୂଚନା ର ଏକତ୍ରୀକରଣ ।

d) ଦାବୀ ରାଶି ରେ କପଟ କିମ୍ବା ଅତିରଞ୍ଜନ ର ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ।

ଦୟାକରି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ : ଅନୁସନ୍ଧାନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରକରଣର ବାସ୍ତବତା/ସତ୍ୟତା କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ।

ଏହା ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଯେ ଦାବୀ ଯାଞ୍ଚକର୍ତ୍ତା ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନର କେନ୍ଦ୍ର ବିନ୍ଦୁ ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରେ ।

ଉଦାହରଣ

ପ୍ରକରଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ର ଉଦାହରଣ :

ସଡକ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା

i. ଦୁର୍ଘଟଣା କେବେ ଘଟିଥିଲା-ସଠିକ୍ ସମୟ,ଏବଂ ତାରିଖ ସ୍ଥାନ ?

ii. ବୀମିତ ଏକ ପାଦଚାରୀ ଥିଲା, ଯାତ୍ରୀ/ପିଲିଅନ୍ ଚାଳକ ରୂପେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲା କିମ୍ବା ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଗାଡି କୁ ଚଳାଉଥିଲା ?

iii. ଦୁର୍ଘଟଣା ବିଷୟରେ ବିବରଣ, ଏହା କିପରି ଘଟିଥିଲା ?

iv. ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ବୀମିତ ମଦ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଥିଲା କି ?

v. ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ମୃତ୍ୟୁର ସଠିକ୍ ସମୟ ଓ ତାରିଖ କ'ଣ ଥିଲା, ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସା, କେଉଁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଇତ୍ୟାଦି ?

ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ :

ଗାଡି ଚାଳକ ର କୌଣସି ରୋଗ (ହୃଦଘାତ, ଉଦବେଗ ଇତ୍ୟାଦି), ମଦ୍ୟର ପ୍ରଭାବ, ଖରାପ ରାସ୍ତା ସ୍ଥିତି, ପାଗ ସ୍ଥିତି, ଗାଡିର ବେଗ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁଁ ବୀମିତର କିମ୍ବା ବିପରୀତ ପକ୍ଷର ଗାଡ଼ିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବିଫଳତା (ଷ୍ଟିଅରିଙ୍ଗ୍, ବ୍ରେକ୍ ଇତ୍ୟାଦି ବିଫଳତା) ।

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜାଲିଆତି ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀର ରହସ୍ୟ ଉଦ୍ଘାଟନ ର କେତେକ ଉଦାହରଣ :

i. TTD ଅବଧି ରେ ଅତିରଞ୍ଜନ ।

ii. ରୋଗକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉ.ସ୍ୱ. ପ୍ୟାଥୋଲୋଜି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା ପୀଠିରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା କୁ ଘରେ 'ପଡିଯିବା/ସ୍ଲିପ ହୋଇଯିବା' ପରେ ଏହାକୁ ପି.ଏ. ଦାବୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା ।

iii. ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକୁ ଜାଲି କରି, ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗୁଡିକୁ ନୂଆ ରୂପେ ଦାବୀ କରାଯାଏ – ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ପ୍ରକରଣ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ରୁଗ୍ଣତା ରୂପେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା

iv. ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ କୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା

ଡିସ୍ଚାର୍ଜ ଭାଉଚର ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜ, ବିଶେଷରୂପେ ସେହି ଗୁଡିକ ଯେଉଁଗୁଡିକ ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ପ୍ରସ୍ତାବ ସମୟରେ ନାମିତ ବିବରଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ମଧ୍ୟ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ ତାହା ପଲିସୀ ଦସ୍ତାବିଜର ଅଂଶ ହୋଇଥାଏ ।

3. ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ

ସାରଣୀ 2.3

ମୃତ୍ୟୁ ଦାବୀ	a) ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ର ନାମୀତ/ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ b) ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ ର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । (**FIR /**ପଞ୍ଚନାମା**/**ଯାଞ୍ଚ ପଞ୍ଚନାମା ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି) c) ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ର ମୂଳ କିମ୍ବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । d) ଯଦି ସଂପାଦିତ କରାଯାଇଥାଏ, ପୋଷ୍ଟ ମଟମ ରିପୋର୍ଟ ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । e) AML (ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ୍) ଦସ୍ତାବିଜ ସବୁର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି – ନାମ ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ପାସପୋର୍ଟ/PANକାର୍ଡ/ଭୋଟଦାତା ID/ଡ୍ରାଇଭିଙ୍ଗ୍ ଲାଇସେନ୍ସ), ଠିକଣା ସତ୍ୟାପନ ପାଇଁ (ଟେଲିଫୋନ ବିଲ) ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ବିବରଣ/ବିଜୁଳୀ ବିଲ/ରାଶନ କାର୍ଡ) । f) ଏଫିଡେବିଟ୍ (ଶପଥ ପତ୍ର) ଓ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ବଣ୍ଡ ଥିବା ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର । ଉଭୟ ସମସ୍ତ ବୈଧିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିବ ଏବଂ ନୋଟରୀକୃତ ହୋଇଥିବ ।
ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (PTD**) ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଆଂଶିକ ବିକଳାଙ୍ଗତା (**PPD**) ଦାବୀ**	a) ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ । b) ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟ ର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି । c) ଏକ ସିଭିଲ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମାନ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବୀମିତର ବିକଳାଙ୍ଗତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

ଅସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା (TTD) **ଦାବୀ**	a) ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବିକଳାଙ୍ଗତାର ପ୍ରକାର ଓ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଅବଧି ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିବା ମେଡିକଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ । ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଠାରୁ ସଠିକ୍ ଛୁଟି ସମୟର ବିବରଣୀ ଦେଉଥିବା ଛୁଟି ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଯାହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଓ ମୋହରୀକୃତ କରାଯାଇଥିବ । **b)** ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ଫିଟନେସ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଯେ ବୀମିତ ତା' ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକାଟି କେବଳ ସଂକେତାତ୍ମକ ଅଟେ, ପ୍ରକରଣ ର ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଅଧିକ ଦସ୍ତାବିଜ (କ୍ଷତ ଚିହ୍ନ, ଦୁର୍ଘଟଣାର ସ୍ଥଳ ଇତ୍ୟାଦି ର ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ସହିତ) ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ, ବିଶେଷ ରୂପେ ସନ୍ଦେହାସ୍ପଦ କପଟ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଥିବା ପ୍ରକରଣଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 4

ସ୍ଥାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଦାବୀ ପାଇଁ ଜମା କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ?

I. ଦାବୀକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଉଚିତ୍ ରୂପେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଫର୍ମ ।

II. ଯଦି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ।

III. ଏକ ସିଭିଲ ସର୍ଜନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସମାନ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ବୀମିତ ର ବିକଳାଙ୍ଗତା କୁ ପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ବିକଳାଙ୍ଗତା ପ୍ରମାଣପତ୍ର

IV. ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରୁ ପିଟନେସ୍ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଯେ ବୀମିତ ତା' ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

G. ଦାବୀ ପରିଚାଳନ- ସମୁଦ୍ରପାରୀ /ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା

1. ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ

ଯଦିଓ ସମୁଦ୍ରପାରୀ/ବିଦେଶଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଅନେକ ଅନୁଭାଗ ଅଛି ଯାହା ଅଣ-ମେଡିକଲ ଲାଭ ଗୁଡିକୁ ଆବୃତ୍ତ କରେ, ଏହାର ସଙ୍କଟାଙ୍କନ ଏବଂ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ କୁ ପାରମ୍ପାରିକ ରୂପେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରଖାଯାଇଛି କାରଣ ମେଡିକଲ ଓ ରୋଗ ଲାଭ ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂଖ୍ୟ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଅଟେ ।

ଏହି ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ମୂଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ଅନୁଭାଗ ଗୁଡିକରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ବିଶେଷ ଉତ୍ପାଦ ନିମ୍ନ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଲାଭଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କିମ୍ବା କେତେକକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରେ :

a) ମେଡିକଲ ଏବଂ ରୋଗ ବିଭାଗ

b) ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିଷ୍କାସନ/ପରିତ୍ୟାଗ

c) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୁରକ୍ଷା

d) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାୟିତ୍ୱ

e) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା :

i. ଯାତ୍ରା ରଦ୍ଦକରଣ
ii. ଯାତ୍ରା ବିଳମ୍ବ
iii. ଯାତ୍ରାରେ ବାଧା
iv. ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ସଂଯୋଗ
v. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ ରେ ବିଳମ୍ବ
vi. ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଗେଜ ର ହାନି
vii. ପାସପୋର୍ଟ ର ହାନି
viii. ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅଗ୍ରୀମ ନଗଦ
ix. ବାହନ ଅପହରଣ ଭତ୍ତା
x. ବେଲ ବଣ୍ଡ ବୀମା
xi. ବାହନ ଅପହରଣ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା
xii. ପ୍ରାୟୋଜକ ସୁରକ୍ଷା
xiii. ସହାନଭୂତିଶୀଳ ପରିଦର୍ଶନ
xiv. ଅଧ୍ୟୟନ ରେ ବାଧା
xv. ଗୃହୋପକରଣ ଚୋରୀ

ଯେପରିକି ନାମ ସୂଚୀତ କରେ, ପଲିସୀ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଅଟେ ଯେ ହାନି ଭାରତ ବାହାରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବି ରିପୋର୍ଟ କରାଯିବ ଦାବୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଯାତ୍ରା ବୀମା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାବୀ ସେବା ପ୍ରଦାନରେ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ (ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ) ସଂପୃକ୍ତ ଥାଏ ଯିଏ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମର୍ଥନ ଓ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନେଟୱର୍କ ସ୍ଥାପିତ କରିଛି ।

ଦାବୀ ସେବାଗୁଡିକ ମୂଖ୍ୟତଃ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି :

a) 24*7 ଆଧାରରେ ଦାବୀ ଅଧିସୂଚନା କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା;

b) ଦାବୀ ଫର୍ମ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁ ପଠାଇବା ;

c) ହାନି ପରେ ତୁରନ୍ତ ରୂପେ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଏହା ଉପରେ ଗ୍ରାହକକୁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ କରିବା;

d) ମେଡିକଲ ଏବଂ ରୋଗ ଦାବୀ ପାଇଁ ନଗଦହୀନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

e) ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ପରିତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅଗ୍ରୀମ ନଗଦ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

2. ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ – ବିଦେଶ ଦାବୀରେ ଭୂମିକା

ସହାୟକ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡିକ ଅଛି ଏବଂ ସାରା ବିଶ୍ୱର ସେଭଳିଆ ଅନ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସହିତ ବନ୍ଧନ ଥାଏ । ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହି କମ୍ପାନୀ ମାନେ ବୀମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି କମ୍ପାନୀମାନେ ଦାବୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ଏବଂ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବରଗୁଡିକ ସହିତ ଏକ 24*7 କଲ ସେଣ୍ଟର ର ସଂଚାଳନ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସେବାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେବାଗୁଡିକର ଚାର୍ଜ ବିଶେଷ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା, ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ଲାଭଗୁଡିକ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

a) ମେଡିକଲ ସହାୟତା ସେବା :
   i. ମେଡିକଲ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ରେଫରାଲ
   ii. ଡାକ୍ତରଖାନା ଭର୍ତ୍ତି ର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   iii. ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକଲ ନିଷ୍କାସନ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   iv. ଜରୁରୀକାଳୀନ ମେଡିକଲ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ବ୍ୟବସ୍ଥା
   v. ମୃତକ ଅବଶେଷର ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
   vi. ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ପରିଦର୍ଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା
   vii. ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ସନ୍ତାନ ସହାୟତା / ଅନୁରକ୍ଷଣ

b) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମୟାବଧିରେ ଏବଂ ପରେ ମେଡିକଲ ସ୍ଥିତିର ନିରୀକ୍ଷଣ

c) ଆବଶ୍ୟକ ଔଷଧଗୁଡିକର ବିତରଣ

d) ପଲିସୀର ସର୍ତ୍ତ ଓ ଅନୁବନ୍ଧ ଅନୁଯାୟୀ ଓ ବୀମା କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱୀକୃତି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ସମୟାବଧିରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚଗୁଡିକର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ।

e) ଯାତ୍ରା-ପୂର୍ବ ସୂଚନା ସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା :
   i. ଭିସା ଏବଂ ଟୀକାକରଣ ଆବଶ୍ୟକତା
   ii. ଦୂତାବାସ ରେଫରାଲ ସେବା
   iii. ହଜିଯାଇଥିବା ପାସପୋର୍ଟ ଏବଂ ହଜିଯାଇଥିବା ଲଗେଜ ସହାୟତା ସେବା
   iv. ଜରୁରୀକାଳୀନ ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରସାରଣ ସେବା
   v. ବେଲ ବଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା
   vi. ଆର୍ଥିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ / ଆକସ୍ମିକ ସହାୟତା

f) ବ୍ୟାଖ୍ୟାକର୍ତ୍ତା ରେଫରାଲ

g) ବୈଧିକ ରେଫରାଲ

h) ଓକିଲ ସହିତ ନିଯୁକ୍ତି

3. ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ

ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ପଦ୍ଧତି ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍, ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ମେଡିକଲ କେସ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ କେସ୍ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ୟୁ.ଏସ୍. ରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ଥିବା ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୋପାନ ଠାରୁ ସୋପାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ।

a) ଦାବୀ ଅଧିସୂଚନା

ଯେତେବେଳେ ବି ହାନି ଘଟେ, ରୋଗୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ ଏବଂ ଭର୍ତ୍ତି କଉଣ୍ଟର ରେ ବୀମାର ବିବରଣୀ ଦେଖାଏ । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରୁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ରୋଗୀ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାତି / ବନ୍ଧୁ ଠାରୁ ଏକ ନୂଆ କେସ୍ ର ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କରେ । ତା ପରେ ଦାବୀକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ।

b) **ଦାବୀ ପରିଚାଳନ ସୋପାନ** :

ଏହା କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ସାଧାରଣ ସୋପାନଗୁଡିକର ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି :

i. ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ପଲିସୀଧାରୀର ଲାଭ, ବୀମା ରାଶି, ପଲିସୀ ଅବଧି, ନାମ କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରେ ।

ii. କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ତାପରେ ରୋଗୀର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି, ବିଲିଙ୍ଗ୍ ସୂଚନା ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ ଉପରେ ଅପଡେଟ ପାଇଁ କ୍ଲିନିକଲ/ମେଡିକଲ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ସଂପର୍କରେ ରହେ । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କ୍ଲିନିକଲ ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ର ଆକଳନ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଏବଂ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ଅପଡେଟ୍ ପଠାଏ ।

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଅଧୀନରେ, ଦାବୀର ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟତା କୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଖାନା ରେ ରାଶିପ୍ରଦାନର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ରଖାଯାଏ ।

iv. ଏଭଳି ପରିଦୃଶ୍ୟ ଆସିପାରେ ଯେଉଁଠି ଭାରତରେ (ବୀମିତ ର ନିଜ ସ୍ଥାନ ରେ) ଏବଂ/କିମ୍ବା ହାନି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ । ଅନୁସନ୍ଧାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଅନୁଭାଗ ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁରୂପ ହୋଇଥାଏ । ବିଦେଶର ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀଙ୍କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ର ସହାୟତା ରେ କିମ୍ବା ବୀମା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂପର୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ ।

v. ଚିକିତ୍ସା ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ କ୍ଲିନିକଲ ଓ ମୂଲ୍ୟ ଅପଡେଟ, ପ୍ରଗତି ଟିପ୍ପଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀର କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ଦୈନିକ ରୂପେ କେସ କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ଚାଲୁ ରଖେ ।

vi. ରୋଗୀଙ୍କୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ କରିବା ପରେ, କେସ୍ ମ୍ୟାନେଜର ଅନ୍ତିମ ଚାର୍ଜଗୁଡିକୁ ପୁଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହିତ ନିଷ୍ଠା ପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

vii. ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବିଲକୁ ଯଥାର୍ଥ ରୂପେ ଯାଞ୍ଚ, ସ୍କ୍ରବ୍ ଓ ଅଡିଟ୍ କରାଯାଇଛି । ମିଳିଥିବା କୌଣସି ବି ତ୍ରୁଟିର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବିଲିଙ୍ଗ୍ ବିଭାଗ କୁ ସୂଚୀତ କରାଯାଇଥାଏ ।

viii. ତାପରେ ଅନ୍ତିମ ବିଲ ର ପୁନ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରାବଧାନକର୍ତ୍ତା ଓ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ସହଯୋଗୀ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏଜେଣ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମତିପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥାଏ । ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଯେତେଶୀଘ୍ର ଦିଆଯାଏ, ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସେତେ ଅଧିକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ।

ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିଶେଷରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବିଶେଷତା ଅଟେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାରେ, ଅଣ ୟୁ.ଏସ୍ କେସ୍ ଗୁଡିକରେ ନଗଦହୀନ ମେଡିକଲ କେସ୍ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମୂଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

c) ଦାବୀ ପ୍ରୋସେସିଙ୍ଗ୍ ସୋପାନ :

i. ଦାବୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କକ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ/ମୂଳ ବିଲ କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ସତ୍ୟାପିତ କରେ ଏବଂ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସେବା ଓ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚିକିତ୍ସାର ତାରିଖ ପାଇଁ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିଲକୁ ଦାବୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅଡିଟ କରାଯାଏ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଚାର୍ଜସବୁ ଠିକ୍ ବର୍ଗରେ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରୋଟୋକଲ ଅନୁଯାୟୀ ଅଛି । ଡିସକାଉଣ୍ଟକୁ ପୁନଃ-ପୁଷ୍ଟିକରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ବିଲକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରାଯାଏ ।

ii. ତାପରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଅଧିସୂଚନା ଶୀଟ ଓ ଲାଭଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା (EOB) ସହିତ ବିଲକୁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ ।

iii. ବୀମା କମ୍ପାନୀ ବିଲକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ଏବଂ ତୁରନ୍ତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀକୁ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରେ ।

d) ଦେୟପ୍ରଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୋପାନ :

i. ସ୍ଥାନୀୟ ଅଫିସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଦେୟପ୍ରଦାନ ମୋଚନ କରିବା ପାଇଁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ବୀମାକର୍ତ୍ତାଠାରୁ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ କରେ ।

ii. ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦେୟପ୍ରଦାନ ମୋଚନ କରେ

e) ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

i. ସମୁଦ୍ରପାରୀ ଦେଶ, ବିଶେଷ ରୂପେ ୟୁ.ଏସ୍. ଏବଂ ୟୁରୋପ ର ସିଷ୍ଟମ ଭାରତୀୟ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଠାରୁ ବହୁତ ଅଲଗା ଅଟେ ଯେହେତୁ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ, ବେସରକାରୀ ବୀମା ମାଧ୍ୟମରେ ହେଉ ଅଥବା ସରକାରୀ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ହେଉ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଥାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଡାକ୍ତରଖାନା ସବୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଦେୟପ୍ରଦାନର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯଦି ବୀମିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୈଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କିମ୍ବା ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ବୀମା ସୁରକ୍ଷାର ପୁଷ୍ଟିକରଣ କିମ୍ବା ନଗଦ ଜମାର ଅଭାବରେ ଚିକିତ୍ସାକୁ ବିଳମ୍ବିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ତୁରନ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ଯଦି ଏକ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା ଥାଏ ବୀମା ପଲିସୀ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଅଥବା ରୋଗୀକୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ଚାର୍ଜସବୁକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାନ୍ତି ଯେହେତୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଦି ଦେୟପ୍ରଦାନ ତୁରନ୍ତ ହୁଏ, ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏଜେନ୍ସିମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଡାକ୍ତରଖାନା ବିଲଗୁଡିକର ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଡିସ୍କାଉଣ୍ଟ ସକାଶେ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସହିତ ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ବେଶୀ କରିବା ଉପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ।

ii. ନେଟୱର୍କ ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ବୀମିତ କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

iii. ଏକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅବସରରେ, ବୀମିତକୁ ତା' ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଲ ସେଣ୍ଟର ରେ ସୂଚୀତ କରିବା ଏବଂ ବୈଧ ଯାତ୍ରା ବୀମା ପଲିସୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

iv. ପଲିସୀର ବୈଧତା କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବୀମା ସୁରକ୍ଷା କୁ ସତ୍ୟାପିତ କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ କଲ ସେଣ୍ଟର ନମ୍ବର ରେ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ/ବୀମାକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ କରିଥାନ୍ତି ।

v. ଥରେ ପଲିସୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵୀକୃତ ହୋଇଗଲେ ବୀମିତ ନଗଦହୀନ ଆଧାରରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଚିକିତ୍ସା ନେଇ ପାରେ ।

vi. ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/ସହାୟତା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦ୍ଵାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା କେତେକ ମୂଳଭୂତ ସୂଚନା ହେଉଛି

1. ରୋଗର ବିବରଣୀ
2. କୌଣସି ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଇତିହାସ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଭାରତ ର ସ୍ଥାନୀୟ ମେଡିକଲ ଅଫିସରର ବିବରଣୀ :
   - ✓ ଅତୀତ ଇତିହାସ, ଚଳିତ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅଧିକ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କୋର୍ସ ଏବଂ ନିମ୍ନଗୁଡିକୁ ତୁରନ୍ତ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ
   - ✓ ସେବାକରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିବରଣ ସହିତ ଦାବୀ ଫର୍ମ
   - ✓ ପାସପୋର୍ଟର ନକଲ
   - ✓ ମେଡିକଲ ସୂଚନା ଫର୍ମ ର ମୋଚନ

f) ମେଡିକଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣ-ମେଡିକଲ ଦାବୀଗୁଡିକର ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି :

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ବୀମିତ ଦ୍ଵାରା ଫାଇଲ କରାଯାଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭାରତକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି । ଦାବୀ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡିକର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ, ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସାରେ ଦାବୀର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ସ୍ଵୀକାର୍ଯ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦେୟପ୍ରଦାନକୁ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କା (INR) ରେ କରାଯାଏ । ଯାହା ନଗଦହୀନ ଦାବୀ ଭଳି ନୁହେଁ ଯେଉଁଠି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀଗୁଡିକୁ ପ୍ରୋସେସ୍ କରିବା ସମୟରେ, ଦାୟିତ୍ଵର ମାତ୍ରାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ INR ରେ କରିବା ପାଇଁ ହାନିର ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଦ୍ରା ବିନିମୟ ହାର ର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ତାପରେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ଚେକ୍ କିମ୍ବା ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

i. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀଗୁଡିକ ସେହି ପ୍ରକାରେ କରାଯାଇଥାଏ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ ଅନୁଭାଗରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ii. ବେଲ ବଣ୍ଡ କେସ୍ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ / ଆକସ୍ମିକ କେସ୍ ଗୁଡିକୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଅଗ୍ରୀମରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ।

iii. ଅସମର୍ଥନୀୟ ଦାବୀଗୁଡିକର ଦାବୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସେହି ସମାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନୁପାଳନ କରେ ।

g) ମେଡିକଲ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ରୋଗ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଦାବୀ ଦଲିଲୀକରଣ

i. ଦାବୀ ଫର୍ମ

ii. ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

iii. ମୂଳ ଭର୍ତ୍ତି / ଡିସ୍ଚାର୍ଜ କାର୍ଡ

iv. ମୂଳ ବିଲ /ରସିଦ/ ପ୍ରେସ୍କ୍ରିପଶନ

v. ମୂଳ ଏକ୍ସ-ରେ ରିପୋର୍ଟ/ପ୍ୟାଥୋଲେଜିକଲ/ଯାଞ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରିପୋର୍ଟ

vi. ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଥିବା ପାସପୋର୍ଟ / ଭିସା ର ପ୍ରତିଲିପି

ଉପରୋକ୍ତ ତାଲିକା କେବଳ ସାଙ୍କେତିକ ଅଟେ । ବିଶେଷ କେସ୍ ବିବରଣୀ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୀମାକର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ଦାବୀ ସମାଧାନ ନୀତି / ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା / ଦସ୍ତାବିଜ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

ସ୍ୱତଃ ପରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ 5

_______________ କୁ ସହାୟତା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରୀମରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ପରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଦାବୀ କରାଯାଇଥାଏ ।

I. ବେଲ ବଣ୍ଡ କେସ୍

II. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦାବୀ

III. ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ବୀମା ଦାବୀ

IV. ଅସମର୍ଥନୀୟ ଦାବୀ

ସାରାଂଶ

a) ବୀମା ହେଉଛି ଏକ 'ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି' ଏବଂ ପଲିସୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ର ଏକ ସାକ୍ଷୀ । ଏକ ବୀମିତ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପଲିସୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଦାବୀ ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବାସ୍ତବ ପରୀକ୍ଷା ।

b) ବୀମାରେ ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମାପଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ବୀମା କମ୍ପାନୀର ଦାବୀ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷମତା ।

c) ସେହି ଗ୍ରାହକ, ଯିଏ ବୀମା କ୍ରୟ କରେ, ସେ ହେଉଛି ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର (ହିତଧାରୀ) ଏବଂ ଦାବୀ ର ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତା ।

d) ନଗଦହୀନ ଦାବୀରେ ଏକ ନେଟୱର୍କ ହସ୍ପିଟଲ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପୂର୍ବ-ସ୍ୱୀକୃତି ଆଧାରରେ ମେଡିକଲ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ପରେ ଦାବୀର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଜମା କରେ ।

e) ପ୍ରତିପୂର୍ତ୍ତି ଦାବୀରେ, ଗ୍ରାହକ ତା' ନିଜ ସଂସାଧନ ରୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ତାପରେ ଦେୟପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/TPA ନିକଟରେ ଦାବୀ ଫାଇଲ କରେ ।

f) ଦାବୀ ସୂଚନା ହେଉଛି ଗ୍ରାହକ ଓ ଦାବୀ ଟିମ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କର ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ।

g) ଯଦି ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏକ କପଟ/ଜାଲିଆତି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ, ଏହାକୁ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପଠାଯାଏ । ଏକ ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ଇନ୍-ହାଉସ୍ (ନିଜ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ) ଏକ ବୀମାକର୍ତ୍ତା/**TPA** ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏଜେନ୍ସି ଉପରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଭାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

h) ରିଜର୍ଭ/ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ଦାବୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବୀମାକର୍ତ୍ତାର ଖାତାଗୁଡ଼ିକରେ ସମସ୍ତ ଦାବୀ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପ୍ରାବଧାନ କୁ ସୂଚୀତ କରେ ।

i) ଏକ ଅସ୍ୱୀକୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, ଗ୍ରାହକ ପାଖରେ ବୀମା ଲୋକପାଳ କିମ୍ବା ଉପଭୋକ୍ତା ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା ଏପରିକି ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାର ବିକଳ୍ପ ରହିଛି ।

j) କପଟ/ଜାଲିଆତି ମୂଖ୍ୟତଃ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କ୍ଷତିପୂର୍ତ୍ତି ପଲିସୀ ଗୁଡିକରେ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବୀ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟଣା ପଲିସୀଗୁଡିକୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

k) TPA ବୀମାକର୍ତ୍ତା କୁ ଅନେକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ ଆକାରରେ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥାଏ ।

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ପ୍ରଶ୍ନ 1

ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ?

I. ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ

II. ମାଲିକମାନଙ୍କୁ

III. ସଙ୍କଟାଙ୍କକମାନଙ୍କୁ

IV. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା/ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କୁ

ପ୍ରଶ୍ନ 2

ଗିରୀଶ ସକ୍ସେନା ଙ୍କ ବୀମା ଦାବୀ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା । ଅସ୍ୱୀକୃତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୀମାକର୍ତ୍ତା ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ବ୍ୟତୀତ, ଗିରୀଶ ସକ୍ସେନାଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିକଳ୍ପ କ'ଣ ଅଟେ **?**

I. ତୋ ଅପ୍ପରଟ ଗବେରନ୍ମେଣ୍ଟ

II. ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା

III. ବୀମା ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା

IV. କେସ୍ ଅସ୍ୱୀକୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

ପ୍ରଶ୍ନ 3

ରାଜୀବ ମେହତୋ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଦାବୀର ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ, ଆବିଷ୍କାର କରେ ଯେ ରାଜୀବ ମେହତୋ ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଚିକିତ୍ସା ସକାଶେ ତା' ଭାଇ ରାଜେଶ ମେହତୋ କୁ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜୀବ ମେହତୋ ର ପଲିସୀ ଏକ ପରିବାର ଫ୍ଲୋଟର୍ ଯୋଜନା ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି _____________ ଜାଲିଆତିର ଏକ ଉଦାହରଣ ।

I. ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ

II. ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡିକର ଛଳରଚନା

III. ଖର୍ଚ୍ଚସବୁ ର ଅତିରଞ୍ଜନ

IV. ବାହ୍ୟରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କୁ ଆନ୍ତଃ-ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା/ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବା

ପ୍ରଶ୍ନ 4

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅବସ୍ଥାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀରେ ଆବାସିକ ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ?

I. ରୋଗୀ ର ଅବସ୍ଥା ଏ ଭଳି ଅଟେ ଯେ ତାକୁ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂହୋମ୍ କୁ ନିଆଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରୁ ନାହିଁ

II. ହସ୍ପିଟାଲ/ନର୍ସିଂ ହୋମ୍ ରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠିକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

III. କେବଳ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂହୋମ୍ ରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠିକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

IV. ହସ୍ପିଟାଲାଇଜେଶନ ର ଅବଧି 24 ଘଣ୍ଟା ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ

ପ୍ରଶ୍ନ 5

ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପାଇଁ ସଂପାଦିତ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ ନିମ୍ନ କୋଡଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ କ୍ୟାପ୍ଚର କରେ ?

I. ICD

II. DCI

III. CPT

IV. PCT

ସ୍ୱ-ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ର ଉତ୍ତର

ଉତ୍ତର 1

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି **I** ।

ବୀମା ଦାବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଗ୍ରାହକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ ଷ୍ଟେକ୍ ହୋଲ୍ଡର ।

ଉତ୍ତର 2

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି II ।

ବୀମା ଦାବୀ ଅସ୍ୱୀକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୈଧାନିକ ପ୍ରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରନ୍ତି ।

ଉତ୍ତର 3

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି I ।

ଏହା ଛଦ୍ମନାମ ଧାରଣ ର ଏକ ଉଦାହରଣ ଅଟେ । ଯେହେତୁ ବୀମିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ ।

ଉତ୍ତର 4

ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହେଉଛି II ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ପଲିସୀ ରେ ଆବାସିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ଥାଏ, କେବଳ ସେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ହସ୍ପିଟଲ/ନର୍ସିଂ ହୋମରେ ଆବାସର ଅଭାବ ହେତୁ ରୋଗୀକୁ ସେଠାକୁ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର 5

ସଠିକ୍ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି III ।

illness.ଚଳିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପଦ (CPT) କୋଡଗୁଡିକ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସଂପାଦିତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡିକୁ କ୍ୟାପ୍ଚର କରେ ।